

72

3663

L

in Vetus

testame

II

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

GREDOUSALLES

BIBLIOTECA

DE LA

Universidad de Salamanca.

Est. 16, Caj. 5 Núm. 7

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

GREDO.SAL.E.S

b 14504984

Incipit prologus Nicolai de Lyra in librum differentiarum veteris testamenti cum quibusdam alijs additionibus.

Sapientiam scribe in tempore vacuitatis. Eceli. 38. Scriptura sacra proprie sapientia noiaf. Deuf. 4. Hec est sapientia

vestra et intellectus coram populis. Et ideo postquam auxiliante deo scripsi super totam sacram scripturam: primo super omnes libros qui canonicè dicuntur: postea super illos qui non sunt de canone: prout distinguit beatus Hieronymus in prologo galeato: qui communiter in biblis preponit libris regum: dei gratia quoniam mihi vacat adhuc tempus ad scribendum: de eius auxilio confidens disposui secundum sapientis consilium applicare calamum ad signandum loca veteris testamenti in quibus translatio nostra videtur ab hebraica littera variare: motus ad hoc triplici ratione. Prima est quia licet scribendo super vetus testamentum tales variationes in pluribus locis tetigerim: tamen in hoc opere propono plures ponere: et aliquas breues expositiones aliquando inferere ad maiorem intelligentiam veritatis. Secunda est quia licet prius scribendo super vetus testamentum breuitati studuerim quantum potui bono modo: tamen totum opus propter sui magnitudinem faciliter haberi non potest a pauperibus studiosis: presens autem opusculum haberi poterit a quolibet studioso. Tertia est quod dicte variationes expeditius videri poterunt cum simul segregatim ab alijs erunt scripte. Sic igitur proce-

dam quod incipiendo a genesi signabo capitula per ordinem: in quibus est aliquid dicendum: alia subtrahendo. Loca vero capitulorum signabo per litteras: sicut in concordantijs fieri consuevit. Nonam etiam primo litteram translationis nostre: et litteram hebraicam consequenter. Et eodem similiter faciam in alijs libris secundum dei gratiam a domino mihi datam. Notandum quod in hoc opere ubi ponitur glossa sine determinatione: intelligendum est de glossa hebraica.

Incipit liber genesis. ca. i.

In principio, a terra autem erat inanis et vacua. Deeb. (Et terra erat vastitas et vacuitas.) Huius littere posui duplicem expositionem in genesi: et secundum unum nomine terre significatur materia omnium corporalium sub celo empyreo existentium producta sub una forma communi utpote corporeitas in genere substantie carens omni forma celesti et elementari specifica et per consequens valde imperfecta quod magis proprie designatur per hoc quod dicitur vastitas et vacuitas in abstracto: quam inanis et vacua in concreto: sicut de homine valde paupere non solum dicitur quod sit pauper et vacuus: sed ipsa paupertas. Secundum expositionem aliam nomine terre significatur elementum terre productum sub forma specifica et accidentibus ipsam inseparabiliter concomitantibus: erat tamen adhuc cooperta aquis et sic carens omni ornatu plantarum et animalium: et per consequens valde imperfecta respectu sui ipsius ornandæ: quod defectus magis proprie designatur per nomina abstracta quam per concreta ut predictum est. Hec Nicolai a. i.

2-4-36

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

Addi. ¶ Sed notandum q̄ pro eo quod i
lfa nostra est inanis & vacua: in he-
breo est Tohu & bohū: que quidem
dictiones habentur Niere. 4. f. ibi.
Aspexit terram & ecce vacua erat &
nihil. vbi pro eo quod in littera no-
stra est vacua & nihil: in hebreo sunt
iste dictiones tohu & bohū. et Esa.
34. c. vbi dicit. Et extendetur super
eam mensura vt redigatur ad nihil:
lum & perpendicularum in desolatio-
nem: pro hoc in hebreo est & exten-
detur super eam linea tohu & lapi-
des bohū: vbi pro istis dictionibus
tohu et bohū nihilum & desolationē
beatus Hiero⁹ transiit. ¶ Potest
etiam dictio hebraica Tohu horri-
bilis interpretari. naz Deuf. 32. b.
ibi. In loco horrois & vaste solitu-
dinis: pro eo quod in lfa nostra est
loco horrois: in hebreo est Tohu.
In translatione autē chaldaica sic
habetur. Et terra erat deserta & va-
cua. ¶ Itē. a. (Et spūs domini fere-
batur super aquas.) Heb. (Et spūs
dei volabat seu volitabat super faci-
em aquarum.) Nam pro eo quod i
lfa nostra est ferebatur: in hebreo ha-
betur Merachepeth. que quidez
dictio volare siue volitare significat
vt Deuf. 32. b. ibi. Et super eos vo-
litans expandit alas suas. & in alijs
locis. Beatus vero Hiero⁹ in libro
de hebraicis questionibus ait. Ver-
bum hebraicum merachepeth pro
quo in nostris codicibus scriptū est
ferebatur: interpretari posse incuba-
bat siue confouebat: in similitudinē
scilz volucris oua calore animatis.
In translatione autē chaldaica sic
habet. Et spiritus domini insuffla-
bat super faciem aquarū. ¶ Itē. a.
(Dixitq; deus fiat lux & facta ē lux)
Heb. (Et dixit de⁹ sit lux: & fuit lux)
Ista productio & alie sequentes suc-
runt instantaneę: quod magis pro-
prie videtur exprimi per sit et fuit:

Addi.

quam per fiat & factum est: q; fieri
frequentius accipitur pro motu seu
mutatione tempore mēsurata quaz
pro instantanea. Et sic consequēter
dicitur in hebreo. (Sit firmamen-
tum in medio aquarum.) et infra.
(Sint luminaria in firmamento ce-
li.) vbi translatio nostra habet fiat
& fiant. Nec Hico⁹. ¶ Itē. a. (Et li-
gnum pomiferū.) Heb. (Et lignum
fructus.) Ex hoc dicunt hebrei qđ
ligna tunc producta & eoz fructus
fuerunt eiusdez saporis: qđ videtur
ficticiū q; res tunc fuerunt produ-
ctę in conditionibus cōuenientibus
sue nature. Secundum vero natu-
ram non conuenit quod ligna & fru-
ctus eozum sint eiusdem saporis. er-
go etc. Nec valet eozum mortuum:
nam infra. 35. vbi scilz d; vir agrico-
la: i hebo habet vir agri: p hoc tñ se-
cundum eos nō designatur sed qđ ipi⁹
& agri sit eadem conditio: sed qđ fue-
rit cultor: agrorum vel exercens ve-
nationes in eis seu latrocinia vt ipi
dicunt. Et eodem modo cuz dicitur
hic lignum fructus: significatur qđ
sit fructus productiuum: quod mā-
gis proprie per nostram translatio-
nem exprimitur cum dicit ligni po-
miferū. Nec Hico⁹. ¶ Itē. b. (Et
volatile sup terram.) Heb. (Et vo-
latile volet super terraz.) ¶ Itē. d.
(Et creauit deus hominem ad ima-
ginem & similitudinem suam.) Heb.
(Et creauit deus hominē ad imagi-
nem suam) vnde li & similitudinē nō
est in hebreo in hoc loco: nec in bib-
lijs nostris antiquis. 2.

Ibitur pfecti. a. ¶ In die quo
fecit deus celū & terraz. Heb.
(In die quo fecit dñs deus terram
& celum.) In biblijs autē nostris an-
tiquis est. in die quo fecit dñs deus
celū & terram. ¶ Itē. a. (Sed fons
ascendebat de terra irrigās vniuer-
sam superficies terre.) Heb. (Et nu-

Addi.

Addi.

Addi.

bes ascendet de terra.) Refertur au-
tem littera nra ad productionē her-
barum et plantarum tertia die fac-
tam virtute diuina per quam aque
latentes sub arida ascenderūt ad su-
perficiem totius aride: et ex cōmix-
tione illarum cum terra pducte su-
erunt subito herbe et plante diuina
virtute: dictus vero ascensus aqua-
rum dicitur hic fons: eo quod ha-
buit modum fontis: littera vero he-
braica referenda est ad productio-
nem herbarum et plantarum fac-
tam virtute nature post opera sep-
tem dierum que fit per hoc quod va-
porēs humidī sursum eleuantur et i-
gere condensantur in nubes que re-
soluuntur in pluuias terram irrigā-
tes: et sic ex ea modo naturali pul-
lulant herbe et plante: vt sit sensus.
Et nubes ascendet de terra. Qua-
si dicat primo terra protulit herbas
et plantas modo supernaturali nu-
bibus eam non irrigantibus: sed de
cetero proferet modo naturali. Et
ponitur hic singulare pro plurali cū
dicitur nubes ascendet pro nubes
ascendent. sicut Exo. 8. Venit mus-
ca grauissima. id est multitudo mus-
carum. Nec Hico⁹. ¶ Itē. b. (For-
mauit igitur dominus deus homi-
nem de limo terre.) Heb. (Et forma-
uit deus hominē de puluere terre.)
Et cōsonat ei quod dicitur infra. 3.
cap. ipsi adam. Donec reuertaris in
terraz de qua sumptus es: quia pul-
uis es: et in puluerem reuerteris.
Quod non est sic intelligendum qđ
corpus ade de sola terra fuerit for-
matum: cum fuerit ppositū ex quat-
tuor elemētis: sed dicitur esse de pul-
uere terre eo quod terra est ibi ha-
bens dominis respectu alioz elemē-
torum. Nec Hico⁹. ¶ Itē. b.
(Plantauerat autē dñs deus para-
disū voluptatis a principio.) i. ter-
tia die i qua produxit herbas & plā-

tas.) Heb. (Et plantauit dñs deus
hortūz in delitijs orientis.) i. in par-
te orientali terra delitiosa & amena
valde. Et sic translatio nostra refer-
tur ad tempus productionis para-
disi terrestris: sed hebraica littera
refertur ad locum qui scđm homi-
nes loquentes de paradiso terrestri
ponitur in parte orientali: et temp-
us productionis tertia die. Et sic
vtraz littera vera est. Nec Hico⁹.

Sed notādum q; pro eo qđ in lit-
tera nostra est a principio: i hebreo
habetur Diquedem: que quidez dic-
tio principium siue initium potest
etiam significare sicut est in littera
nostra. vt ps. iij. ibi. Initio cogno-
ui de testimonijs tuis. et in alijs lo-
cis. In translatione quoq; chaldaica
ca est sicut in littera nostra. ¶ Itē
c. (Et nomen fluij tertij tygris.)
Heb. (Et nomen fluij tertij tyde-
chel.) Et est hoc nomen proprium
et primum tertij fluij: sicut phison
est nomen primi: et geon secundi.
Sed postea vocatus est tygris: eo
quod in velocitate cursus assimila-
tur animali quod vocatur tygris:
tempore vero translationis bible
primum nomen erat quasi deletum
de memorijs hominum: et secundū
erat publicū et notum: propter qđ
translator noster accepit ipsum di-
mittēdo primū. Nec Hico⁹. ¶ Itē
c. (Ipsē vadit cōtra assyrios.) Heb.
(Ipsē vadit ad orientem assur.) Ba-
tio huius diuersitatis est quia dic-
tio hebraica que ponitur hic scilz
quedimat: aliquando accipitur pro
contra: et aliquando pro oriente.
Et sic translatio nostra vnam ha-
bet significationem: hebraica litte-
ra aliam. significatio tamen hebrai-
ca includit aliam vt patet. Nec Hico⁹.
¶ Itē. c. (Faciamus ei adiu-
torium simile sibi.) et postea. (Ad-
vero non iuueniebat adiu: simi-
a. ii.

Addi.

lis sibi.) Heb. (Faciamus ei adiuto-
ris corra cum.) et postea. (Vnde ve-
ro non inueniebatur adiutor: pro-
ptra est) In generatione enim requiritur vir-
tus actiua et passiuua correspondens
actiue quasi contra eam diuisa. In ge-
neratione autem hominis virtus acti-
ua est in viro: passiuua vero in mulie-
re. ideo dicitur adiutorius et adiutor: co-
tra virum: sicut propitius passiuus cor-
respondens actiuo. Et quia vir et mu-
lier sunt eiusdem speciei: translator
nos ter posuit adiutorius simile: et ad-
iutor: similis sibi. **Dec. Rico.** **C. S.**
notandum quod pro eo quod in littera nos-
tra est simile sibi: in hebreo habetur
Hegdo: que dicitur aliquando signifi-
cat protra sicut hic nico notat: aliqua
de vero coram. vt **Gen. 31. d. ibi.** Re-
cedit coram fratribus nris. et in alijs
locis. **C. Itē. d.** (Docuit os ex os-
sibus meis.) Heb. (Nec nunc os ex
ossibus meis.) et li hec referat ad eam.
Adi. **S.** Ed et serpens. b. **C. Aspec-**
tus delectabile.) Heb. (Et ad
intelligendum desiderabile.) **Itē. p.** eo
quod in littera nra est aspectus: i he-
breo habetur Hasehil: que dicitur in-
telligere significat. vt **Deut. 29. b.**
ibi. Et intelligatis vniuersa que fa-
ciens. et in alijs locis. **C. Itē. b.** (Ad
auram post meridiem.) Heb. (Ad auram
diem.) Heb. (Vocem tuam dñe au-
diui.) Heb. (Vocem tuam dñe au-
diui.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi-
blijs nris antiquis. **C. Itē. b.** (Qui
dixit dñs.) Heb. (Qui dixit.) vnde li
dñs non est in hebreo: nec in biblijs
nostris antiquis. **C. Itē. c.** (Et ait
dñs ad serpentem.) Heb. (Et ait do-
minus deus ad serpentem.) et sic est
in biblijs nostris antiquis. **C. Itē. c.**
(Ipsa conteret caput tuum.) **Itē. d.**
notandum quod pro eo quod in littera nostra
est ipsa: in hebreo habetur quedam dic-
tio. s. Hui: que ipsum et ipsa significat.
Et dicendo ipsa refertur ad eam:

ipsum vero ad semē eue: de quo pau-
lo ante dixerat inimicitias ponā in-
ter semen tuum et semen illius. Te-
stigit etiam hunc locum mirandula
in epistolis. **C. Itē. c.** (Tu autē in-
diaberis calcaneo eius.) id est mor-
dere poteris eam in inferiori parte
et non in superiori: eo quod serpens su-
per terram incedit reptando. **Heb.**
(Et tu sufflabis calcaneum suum.)
Quia serpens mordendo emittit si-
bilum. **Dec. Rico.** **C. Sed** notan-
dum quod pro eo quod in littera nostra
est infidiaberis: i hebreo habetur The-
saphenu: que quidem dicitur nunquam
i hebreo inuenitur vbi accipitur pro
sufflare. imo eadem dicitur que ponit
tur supra pro cōterere: ponitur hic
pro infidiari. Et tunc in sensu mora-
li poterit esse sensus. (Ipsa conteret
caput tuum.) quando scilicet in princi-
pio resistitur tēptationi. si autem nō
resistatur: sed prebeat aditus ser-
penti: tūc inimicatur calcaneo. i. fa-
cit consummare tēptationem. **C. Itē. c.**
(Sub viri potestate eris.) Heb.
(Desiderium tuum a viro tuo.) scilicet
expectabis. Mulier enim desiderat
prolem victum et vestitus decentē:
que habet a viro. **Dec. Rico.** **C. S.**
notandum quod in hebreo sic habetur
(Desiderium tuum ad virum tuum.)
supple erit. **C. Item. c.** (Maledicta
terra in opere tuo.) Heb. (Maledic-
ta terra propter te.) id est propter pec-
catum tuum erit sterilis. ideo subdi-
tur. Spinās et tribulos germinabit
tibi. **Dec. Rico.** **C. Itē. d.** (In sudo-
re vultus tui vesceris pane tuo.) Heb.
(In sudore vultus tui vesceris pa-
ne.) vnde li tuo nō est in hebreo: nec
in biblijs nostris antiquis. **4.**
A. Dam vero. a. **C. Possedi** ho-
minem per dñm.) Heb. (Possedi
di virum per dñm.) et sic est in biblijs
nris antiquis. s. per dñm. Et notan-
dum quod vbiq; in trāslatiōe nra po-

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

ndere: i hebreo est quedam dicitio. s.
Lana: que significat possidere et ad-
quirere. vt **Prover. 4. b. ibi.** In
omni possessione tua adquire prou-
dentiam. et in alijs locis. **C. Itē. a.**
(Nonne si bene egeris recipies.) s.
mercedem. (sin autem male statim
in foribus peccatum aderit.) i. pec-
catum tuum erit ita patens mihi sicut
illud quod est in ostio domus patet
transeuntibus. **Heb.** (Si bene ege-
ris indulgetur.) s. tibi peccatum
odij quod contra fratrem tuum con-
cepisti (si autē non bene egeris: ad
ostium erit peccatum accubans.) i.
ad ostium sepulchri tui peccatum tuum
feruabitur in futuro punietur: sicut
exponit glo. hebraica. **Dec. Rico.**
Adi. **C. Vbi** vero **Hiero.** in libro de he-
bra. qo. ita hanc loci traduxit. **Hō-**
ne si bene egeris dimittetur tibi: et
si nō bene egeris ante fores peccas-
tum tuum sedebit. Quod sic exponit
quare irascetur pender. n. sententia
ex anteriori clausula: et inuidie i fra-
trem luore cruciatus vultus demit-
tis in terrā: nonne si bene egeris di-
mittetur tibi osse delictum tuum: sicut
vt **theodotion** ait: acceptabile
erit. i. munus tuum suscipiam sicut sus-
cepi fratris tui. q. si male egeris:
illico peccatum ante vestibulum tuum
sedebit: et tali sanctorum comitaberis.
Verum quia liberi arbitrii es: mo-
neo vt non tui peccati sed tu pecca-
to domineris. **Dec. Hiero.** Et no-
tandum quod pro eo quod in littera nostra
est recipies: in hebreo habetur **Seeth**:
que quidem dicitur ad indulgere et
ad recipere est equiuoca: et etiā ad
eleuare. **De. 1. Exo. 32. g. ibi.** Aut
dimitte eis hanc noxam etc. **De. 2.**
Itē. 16. c. ibi. Tu scis quod nec asellus
quidem vnquam acceperim ab eis. **De.**
3. Itē. 16. a. ibi. Cur eleuamini su-
per populum dominum. et in alijs lo-
cis. **C. Itē. b.** (Dixitque cain ad abel

fratrem suum egrediamur foras cūq;
essent i agro etc.) Heb. (Et dixit ca-
in ad abel fratrem suum: cūq; esset
in agro etc.) Et sic patet quod ex textu
hebraico non habetur quid cain di-
xerit abel fratri suo: propter quod de
hoc varie dicitur. **Translator:** emz
nō dicit quod dixit sibi: egrediamur in
agrum vt patet ex dictis. **Dec. Hiero.**
C. Vbi vero **Hiero.** in li. de **Adi.**
hebra. qont. ait quod cain retulit ipsi
abel vba domini supra posita. s. cur
irasceris: et dicit superfluum esse quod
in samaritanorum et nostro volu-
mine reperitur. s. transeamus in cam-
pum. **C. Itē. b.** (Vox sanguinis fra-
tris tui clamat ad me de terra.)
Heb. (Vox sanguinum fratris tui
clamantium ad me de terra.) glo.
hebra. Vox sanguinum abel et sue
posteritatis quam in abel cain quo-
dammodo occidit. **Dec. Rico.**
C. Itē. c. (Omnis qui occiderit cain
septuplum punietur.) Heb. (Om-
nis occidens cain septennis punie-
tur.) Non videtur autem rationa-
bile quod occidens cain pessimum sep-
tuplum sit puniendus quam cain occi-
so: fratris sui innocētis. Et ideo di-
cunt hebrei quod cum dicitur omnis oc-
cidens cain. hic est punctus: et sub-
intelligitur grauius punietur sicut
2. Regi. 5. Qui percussit tebu-
seum: subintelligitur fiet princeps
militie. Quod autem subditur sep-
tennis punietur: refertur ad penam
cain temporalem: quem post mul-
tas miseras illatas sibi in sex gene-
rationibus lamech occidit in septi-
ma generatione. fuit enim lamech
sextus ab adam habens filios adul-
tos quando occidit cain: et sic septi-
ma generatio iam currebat. ideo
dicitur septennis punietur. i. in sep-
tem generationibus. **Dec. Rico.**
C. Sed notandum quod pro eo quod
in littera nostra est septuplum: i he-

breo habet Sibathaim: q̄ quidē di-
ctio magis proprie significat septu-
plū. vt ps. ii. ibi. Probatus fre pur-
gatus septuplū. et Prover. 6. d. ibi.
Dephētus quocq; reddet septuplū.
pōt etiā septēnis interpretari vt hic
nico notat. Btū No diero in li.
de hebra. q̄o. sup hoc loco ait qd̄ p
sibathaim Lxx. traduxerunt septē
vindictas. Aquila vero septēplici-
ter interpretat̄ est. Symmachus
autem septē. Theodotion per heb-
domaden. super quo extat eiusdey
epistola ad episcopum damasum.

Adi. C. Itē. c. (Habitauit pfugus i ter-
ra.) Heb. (Habitauit in terra nad)
De hoc autem btū diero in li. de
hebra. q̄oni. sic ait. Quod lxx. naid
transulerunt: in hebreo nod dicit.
et interpretat̄ instabilis r fluctuās
ac sedens incerte. Non est igi ter-
ra naid vt vulgus nostrorū putat:
sed explet sententia dei q̄ huc atq;
illuc vagus r profugus oberrauit.
Hec diero. Et notandū qd̄ vbi di-
citur supra eo. b. Vagus r profugus
eris super terrā. et paulo infra ibi.
Et ero vagus r profugus in terra:
in istis duobus locis pro eo quod i
littera nra est profugus: in hebreo
habetur hec dictionad. que ibi nul-
lo modo pro nomine loci accipi po-
rest. C. Itē. d. (Ipse fuit pater can-
tentū in cithara et organo.) Heb.
(Ipse fuit pater canentū in viola r
cithara.) In toto enim veteri testa-
mento inter alia instrumenta musi-
ca non fit mētio de viola scdm trā-
lationem nram: qd̄ est satis mirabi-
le cum sit nobilissimū instrumentū.
Ideo vidēt in hoc translator: de-
fecisse: cū hebrei hic de ipsa faciant
mentionē. Hec Hico. C. Sed no-
randū q̄ pro eo qd̄ in lra nra est ci-
thara: in hebreo habet̄ Lhino: q̄
quidem dictio citharā pprie signi-
ficat. vt ps. 150. ibi. Laudate eū in

psalterio et cithara. et in alijs locs.
C. Itē. d. (Ipse fuit malleator r fa-
ber in cuncta opera eris et ferri.)
Heb. (Ipse fuit limator in omni arti-
ficio eris et ferri.) Et sic nra trāsa-
tio expunit principū artificū: nam
incipit a malleatione. hebraica ve-
ro lra finem. Nam opera eris r fer-
ri limant in finē ad decozē. Hec Hico.
C. Itē. d. (Ipse cepit inuocare
nomen dñi.) Nam inuenit quas-
dā orationes deuotas que ante nō
fuerūt: licet a tēpore Abel iusti dñy
orarent alijs modis. Heb. (Tūc in-
cepit inuocare nomen dñi.) i. attri-
bui soli r lune et militie cel: non ab
ipso enoch qui fuit bonus r sanctus:
sed ab idolatris qui ceperunt idola
trare. Hec Hico. C. Et notandū
q̄ hec fuit opinio quorūsdā hebreo-
rū vt btū diero refert in li. de he-
bra. q̄oni. super hoc loco.

Adi. C. Itē. c. (Et ambulauit enoch cū
deco: et vixit enoch postq̄ genuit
mathusalē treccētis ānis) Heb. (Et
ambulauit enoch cū deo postq̄ ge-
nuit mathusalē treccētis ānis) vñ li
et vixit enoch nō ē i hebreo. C. Itē.
d. (Ipse cōsolabit nos ab operib⁹ r
laborib⁹ manuū nra.) Heb. (Ipse
faciet nos q̄scere ab opib⁹ nris r la-
bore manuū nra.) Dicit. n. hebrei
q̄ noe iuenit artē arādi: r sic labore
culture terre q̄ pū fiebat p hoies
trāstulit p maiori parte ad aialia:
r sic fecit hoies quiescere a labori-
bus suis pro magna parte: et i hoc
fuerunt p̄solati sicut translatio nra
dicit. Aliqui hebrei dicit q̄ hec est
lra. Ipse q̄fecit a nobis: eo qd̄ alijs
moriētibus in diluio: ipse euasit cū
domo sua. Hec Hico. C. S; notā

Adi.
Adi.
Adi.
Adi.
Adi.

Adi. q̄ pro eo qd̄ in lra nra est cōsola-
bitur nos: in hebreo habetur pena
chamenu: que quidē dictio pprie si-
gnificat cōsolari. vt Lsa. 40. a. ibi.
Cōsolamini cōsolamini popule me-
us. et in alijs locis.

Adi. C. Itē. c. (Et vidēs
filij dei filias hominum rci) qd̄
exponit latini de filijs seth r religi-
osis: ppter qd̄ dicunt filij dei quia
primo fuerūt boni: s; postea cōcupi-
scētia deprauati acceperūt vxores
de filabus cain. Heb. (Et viderūt
filij elohim filias hominū rci.) Di-
cūt hebrei q̄ elohim est hic nomen
plurale: r significat principes v̄liu
dices qui dicūtur dñ participatiue.
Exo. 22. Applicabitur ad deos. i.
ad iudices. dicūt enī q̄ tēpore noe
scētia principū et potentūz rapiebant
vxores r filias subditozū eas carna-
lit cognoscēdo. Hec Hico. C. Itē.
a. (Dixitq; deus non permanebit
pulsū suum. De scdo. 2. Reg. 19. b.
ibi. Omnis quocq; popl⁹ certabat
rci. et in alijs locis. C. Itē. a. (Et
vidēs aut de⁹ rci.) Heb. (Vidēs aut
dñs rci.) C. Itē. b. (Et precavens
in futurū.) Hoc nō est i hebreo: nec
in bi. no. an. C. Itē. b. (Corrupta ē
aut terra corā dño.) Heb. (Corrup-
ta est aut terra corā deo.) Et sic est i
bi. no. an. C. Itē. c. (Vtū autē ar-
ce pones in latere deorsum: cenacu-
la r trifega facies in ea.) Heb. (Et
ostū arce in latere eius pones: infū-
ma scēda r tertia facies eā.) Hā i
arca fuerūt tres māsiones: vna su-
pra aliā: inferior dicit fentina: mes-
dia apotheca diuisa in duas partes
ex trāuerso arce: et in vna parte
reposita fuerūt herbe: i alia fruct⁹.
tertia q̄ fuit superius diuisa i tres: i
media istarū triū h̄itabāt hoies et
aues: in duab⁹ lateralib⁹ animalia:
in vna aialia mīcia: r in alia i mītia.
per modum hic figuratum.

est in nobis: nā vnico actu de eter-
no intelligit r vult oia. S; q; diuisi-
na nō possūm̄ appchēdere nisi p
modū nrm̄ intelligēdi: ideo scriptu-
ra sic loquit̄. Hreg⁹ in moralibus.
Balbuciedo prout possūmus excel-
sa dei resonam⁹. Hec Hico. C. De
hoc No btū diero in li. de hebra.
q̄oni. sic ait. In hebreo scriptū est.
Non iudicabit sp̄s me⁹ homines
istos in sempiternū: qm̄ caro sunt.
hoc est q; fragilis est in hoie condi-
tio: nō eos ad eternos seruabo cru-
ciatus: s; hoc illis restituā qd̄ merē-
tur: ergo nō seueritatē vt in nris co-
dicibus legis: sed clementias sonat:
dñ peccator hic p suo scelere visita-
tur. Hec diero. Circa qd̄ est notā
dū q̄ pro eo qd̄ in lra nra est pma-
nebit: in hebreo habet̄ yadon: que
quidē dictio ad iudicare et ad cōtē
dere vel certare ē equiuoca. De. 1.
Ben. 49. c. ibi. Dan iudicabit po-
pulū suum. De scdo. 2. Reg. 19. b.
ibi. Omnis quocq; popl⁹ certabat
rci. et in alijs locis. C. Itē. a. (Et
vidēs aut de⁹ rci.) Heb. (Vidēs aut
dñs rci.) C. Itē. b. (Et precavens
in futurū.) Hoc nō est i hebreo: nec
in bi. no. an. C. Itē. b. (Corrupta ē
aut terra corā dño.) Heb. (Corrup-
ta est aut terra corā deo.) Et sic est i
bi. no. an. C. Itē. c. (Vtū autē ar-
ce pones in latere deorsum: cenacu-
la r trifega facies in ea.) Heb. (Et
ostū arce in latere eius pones: infū-
ma scēda r tertia facies eā.) Hā i
arca fuerūt tres māsiones: vna su-
pra aliā: inferior dicit fentina: mes-
dia apotheca diuisa in duas partes
ex trāuerso arce: et in vna parte
reposita fuerūt herbe: i alia fruct⁹.
tertia q̄ fuit superius diuisa i tres: i
media istarū triū h̄itabāt hoies et
aues: in duab⁹ lateralib⁹ animalia:
in vna aialia mīcia: r in alia i mītia.
per modum hic figuratum.

Adi.
Adi.
Adi.
Adi.
Adi.

Ex dictis patet qd cū dicitur in trāf latione nostra ostium autem arce pones in latere. ibi est punctus. De orisuz cenacula & tristega facies i ea .i. tres māsīōes p̄dictas. Itaq; p li deorsuz significatur ista: p cenacula: media eo qd erat i duas diuisa. per tristega: supior in tres partes diuisa: et per consequēs habēs tria tecta: quia tectum diuiditur sicut et mansio illa. Dec Hico.

Addi.

Oritus dñs ad eū. b. C Sicut p̄cepit dñs noe. Heb. (Sicut p̄cepit deus noe) & sic ē in bi. no. anti. C Itē. b. (Septimo die mensis rupti sunt oēs fontes) & c. Heb. (Decimo septimo die mensis rupti sunt & c.) Et videt ista nostra corrupta per scriptores: quia libri nri correcti habent decimo septimo. Dec Hico. C Itē. b. (Et cataracte celi aperte sunt.) Heb. (Et fenestre celi & c.) Est autē cataracta via sub terranea per quam aqua fluit: & ad similitudines huius nubes dicuntē cataracte quādo fluunt ex eis pluuie magne. dicitur etiā fenestre: nā in talibus pluuiis sūt cōiter contrua per q̄ videt celi apertuz. p̄pter qd p hoc quod dicit in hebreo & fenest

are: istuari videt qd sic nō solum pluuia grādis s; etiā tonitrua & coruscationes fuerunt licet i textu non exprimat. Dec Hico. C Itē. c. (Et vxores filioz ei⁹ cū eis.) Heb. (Et tres vxores filioz ei⁹ cū eis) & sic est in bi. no. an. C Itē. c. (Et clausit eum dñs de foris.) Heb. (Et clausit dñs pro eo.) .i. p noe. Erat enim itra arcā & ideo nō poterat bituminare ostiū arce a parte exteriori: s; dñs supplēuit qd ipse nō poterat. Dec Hico. C Itē. d. (Et deleuit de⁹ omnē substantiā.) Heb. (Et deleuit oēm substantiā) vñ li de⁹ nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. 8.

Addi.

Addi.

Addi.

Recordat⁹ autē dñs noe) Heb. (Recordat⁹ autē de⁹ noe) Et sic infra eodē. c. ibi. (Locutus est autē dñs ad noe) Heb. (Locutus ē autē deus ad noe) & sic est in bi. no. anti. C Itē. a. (Et imminute sunt aque.) Heb. (Et dēuerunt aque.) .i. ab augmēto. s; fuerit in tali statu p aliqd tēpus vt videt: q; postea dī. Et ceperit minui post cētū quadraginta dies. Dec Hico. C Itē. a. (Requieuit arca mēse septimo vicesimo septimo die mēsis sup montes armenie.) Heb. (Requieuit arca mēse septio decimo septimo die mēsis sup mōtes ararat.) Et dicit qd ararat nō significat armenia: s; aliam terram sic dictā: mōtes tñ sunt intermedij p̄tēs ab vna terra vsq; ad aliam: propter quod possunt nominari ab vtraq;. Dec Hico. C Itē. a. (Qui egrediebatur & non reuertebatur: donec siccarentur aque.) Secundum latinos per li donec nō est intelligendum qd reuertens fuerit postea: quia remansit ad cadauera: sicut dicitur Matt. b. .i. de ioseph & maria. Et non cognoscebat eā donec peperit & c. q; post partum eā nō cognouit. Heb. (Et egressus est exiens & reuertēs vsq; ad sicca-

tionē aquar.) Q; s; in hebreos coruus emissus de arca nō iuit ad faciendā legationē suā: s; volitabat circa arcā querēs reingredi. p̄pter qd noe emisit columbam. Posset autem sic concordari qd translatio nostra exprimit intētionē noe. s; qd coruus in sua reuersione apportaret a liquod signum de siccatione aquarum: littera vero hebraica exprimit corui defectum. Dec Hico.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

C Et notandum qd in biblis nostris antiquis inuenitur sicut in hebreo. s; aut egrediebatur & reuertebatur donec siccarentur aque. C Itē. b. (Emisit quoq; columbas post eum.) Heb. (Emisit quoq; columbas a se) C Itē. c. (Igitur sexcentesimo primo anno vite noe.) Heb. (Igitur sexcentesimo primo anno.) vñ li vite noe nō est in hebreo nec in bi. no. an. debet tñ subintelligi. C Itē. d. (Et reptilia q̄ reptant super terram.) Heb. (Omnia reptilia: & omnes volucres: omneq; quod reptat super terram) C Itē. d. (Et ait ad eum nequaquam ultra & c.) Heb. (Et ait dominus in corde suo nequaquam ultra & c.) 9. **B**enedixitq; de⁹. a. C Excepit qd carnē cū sanguine nō comedetis) Heb. (Excepto qd carnē cū aia sua sanguine suo nō comedetis) .i. carnē cū aia sua hoc ē sanguine suo nō comedetis. q; aia ois carnis in sanguine ē: vt hēc Leuit. 17. d. C Itē. a. (Quicūq; effuderit humanū sanguinē & c.) Heb. (Effundēs sanguinē hoīs in hoīe.) .i. existētē in corpore hoīs: nā effundens sanguinē tā extractū de eo: nō icurrit penā illā. sicut patet de effundēte sanguinē hoīs existētē in vase p imminutionē tam extractum. Dec Hico. C Itē. b. (Arcū meū ponā in nubibus celi.) Heb. (Arcū meū ponā in nubibus) vñ li celi non ē in

hebreo nec in bi. no. anti. C Itē. b. (Et quō obduxero nubibus celi: aparebit arcus meus & c.) Heb. (Et erit in nube mea nubes sup terrā & videbit arcus in nube) s; p̄m libio metauroz in gnātidē tridis requirit duplex nubes: vna rotunda et alta densa q̄ terminat rotundā p modū speculi: & hoc exprimit magis p̄ istam hebraicā quā p̄ istā: vt patet ex dictis. Dec Hico. C Itē. c. (Eritq; arcus meus in nubibus.) Heb. (Eritq; arcus in nubibus) vñ li me⁹ nō est in hebreo. C Itē. c. (Dixitq; dñs ad noe) Heb. (Dixitq; deus ad noe) & sic ē in bi. no. an. C Itē. d. (Sit chanaā seruus ei⁹.) Heb. (Sitq; chanaan seruus ei⁹.) .i. ipse sem et iapheth. 10.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Quoq; nati sunt p̄ses oīuz filioz oīū heber) Heb. (De sem quoq; nati sunt) .i. filij (Ipe est p̄ oīum filiorū trāst⁹) Heber enī vno mō ē nosmē propriū cuiusdā hoīs descendētis a sem vt hēc hic: & sic accipiunt doctores latini. alio mō ē nomē appellatiuū & significat trāstū: & sic accipiūt doctores hebrei dicētes qd filij sem volentes se ab alijs separare: trāstērūt vñ suū ad hīrādūz vltra: p̄pter qd dicitur filij trāstus. Dec Hico. C Et notādū qd i bi. no. an. sic hēc. De sem quoq; nati sunt p̄se oīum filioz heber. i. De sem quoq; p̄se oīum filioz heber nati sunt filij & c. qd magis cōcordat cum hebreo. C Itē. c. (Fecit iapheth maiorē.) Et sic maiorē referē ad sem: eo qd fuit maior fratris suis dignitate eo qd r̄ps de eo descendit. Heb. (Fecit iapheth maior) .i. etate. fuit enī senior ipso sem

Dicit. n. infra. ll. ca. Sem ceteri erat
 anno: qñ genuit arphaxat biēto
 post diluuium ⁊ supra ca. 5. d. Hoc
 No ch quigētōy eēt annoꝝ genuit
 sem cham ⁊ iapheth. ex quo patet
 q̄ generare cepit anno etatis sue
 quigētēsimō. ⁊ ibidē subdit q̄ āno
 er̄ sexcētēsimō i cepit diluuiū qd̄ du
 raut p̄ annū: ⁊ sic i p̄cipio diluuij
 sem nō fuit cētū annoꝝ s; deficiebāt
 tres anni. Hoc vero incepti gñare
 quigētēsimō āno vt dictū ē: ⁊ sic p̄
 mōgenit̄ er̄ fuit cētū annoꝝ in p̄
 cipio diluuij: vel saltē infra ānū illū.
 ex quo sequit̄ q̄ p̄mogenit̄ er̄ non
 fuit sem: s; magis iapheth qd̄ videt̄
 ex hoc q̄ gñatiōes er̄ in p̄cipio de
 cimi capli scribūtur ante gñatiōes
 cham ⁊ sem. Hec Rico. C. S; no
 tādi q̄ noīa hebraica sunt ideclina
 bilita: ⁊ ideo idifferēter pōt legi fr̄e
 iapheth maior: ⁊ fr̄ate iapheth
 maioris. Ad rōnes vero nicolai po
 test r̄ideri: q̄ noe ch eēt quigētōy
 ānoꝝ cōpletōy genuit sem āno qñ
 gētēsimō p̄mo. Sem igit̄ cōputato
 tēpore quo stetit in vētre: nat̄ est
 anno sequētī. s. quigētēsimō scdo ⁊
 sic qñ cepit diluuiū Sem erat nona
 gita ⁊ octo ānoꝝ: ⁊ sic biennio post
 diluuiū genuit arphaxat q̄ fuit ān̄
 cētēsim̄ a natiuitate eius. ⁊ illd̄ q̄
 Rico iducit q̄ gñatiōes iapheth i
 p̄cipio decimi capli scribūtur aī
 gñatiōes cham ⁊ sem: nō vrget qñ
 intētio sacre scripture v̄l spūs sc̄i
 nō fuit nisi solū scribere ⁊ p̄tinuare
 gñatiōes Sem vñ xps erat nascitu
 rus alijs gñatiōib; tātmō tacti: si
 cut ⁊ fecit i alijs locis scripture: et
 sic ad expediēduz se de illis fecit p̄
 mo mētionē de iapheth ⁊ cham: vt
 illis omīssis p̄sc̄q̄ref̄ intētū. C. Itē
 .d. (De familie noe.) Heb. (De fa
 milie filioꝝ noe.) ii.
 Erat autē terra. a. C. Ante q̄
 diuidamur) Heb. (Re forte di

Addi.

Addi.

uidamur.) Habuerit enim duplex
 motiū edificādi: vñs vt p̄ hoc re
 maneret eoz̄ memoria post diuisi
 onē p̄ terras: aliū vt recolligerēt se
 in illo edificio si rediret diluuium.
 Trāslatio n̄sa exp̄mitit vñā: s; he
 braica aliud. Hec Rico. C. Itē. a.
 (Leperūt q̄ hoc facere nec desistēt
 a cogitātiōib;) et subitelligit̄ nisi i
 pediant. Heb. (Et ceperit hoc age
 re: ⁊ n̄c nō phibeat̄ eis?) q. d. mō
 phibeat̄ eis p̄ potētā meā cōfūm
 dētē linguas eoz̄. Hec Rico. C.
 Itē. b. (Ibi cōfūm ē labiū
 vniuerse terre.) Heb. (Ibi cōfū
 dit dñs labiū vniuerse terre.) C. Itē
 .c. (Axit aut̄ Reu triginta qñq; an
 nis) Heb. (Axit aut̄ Reu triginta
 duob; ānis) ⁊ sic ē in bi. no. an. 12.
 Ixit autē dñs. a. C. Egredē
 re de terra tua) Heb. (Eade
 tibi.) Id est ad tuam vtilitatem. (de
 terra tua) ⁊ c. Hec Rico. C. Sed
 notandum q̄ iste est modus loquē
 di sacre scripture: vt ē illd̄ Exo. 34.
 .a. ibi. Idicē tibi duas tabulas
 lapideas. ⁊ in alijs locis. C. Itē. a.
 (Erisq; b̄dictus.) Heb. (Erisq; be
 nedictio) Et in hoc nota excellen
 tia benedictionis abrae per nomē
 abstractū vt supra dictū est i simili.
 Hec Rico. C. Sed notandū q̄ in
 translatione chaldaica ē sicut i l̄ra
 n̄sa. C. Itē. b. (Qui edificauit ibi
 altare dño qui apparuerat ei: ⁊ in
 uocauit ibi nomē eius.) Heb. (Qui
 edificauit ibi altare dño q̄ apparue
 rat ei.) vñ li et inuocauit ibi nomē
 eius: non est in hebreo in hoc loco:
 nec in bi. n̄ris antiq; sed infra eod̄
 .c. ibi edificauit quoq; ⁊ c. C. Itē
 .d. (Et serui ⁊ familie) Heb. (Et ser
 ui et famule) et sic est in biblijs nos
 tris antiquis. 13.
 Scēdit ergo. a. C. Erat aut̄
 .f. Abram. (dies valde i pos
 sessiōe auri ⁊ argēti) Heb. (Et fuit a

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

bra grauis v̄l honorat̄ multū i au
 ro ⁊ argēto) Dicit grauis p̄p̄ pon
 dera auri ⁊ argēti: ⁊ honorat̄ quia
 rex egypti sibi dederat ad honoran
 dū ip̄m. Hec Rico. C. Et notādū
 q̄ b̄tūs Hicro? i li. de hebra. q̄o. q̄
 rit quomō abraā potuerit exiēs de
 egypto fuisse diues valde. qd̄ dicit
 solū hebraica v̄tate i qua scribit̄:
 erat aut̄ abraā grauis vehemēter:
 hoc ē chabed meod: egypti enī pō
 dere grauabat: Et h; videat̄ eē diui
 tie pecoris auri et argēti: tñ si egypt
 tie sunt: viro serō graues sunt. Hec
 Rico. C. Itē. d. (Leua oculos tu
 os i directū ⁊ vide.) H; h; i directū.
 nō ē in hebreo nec in bi. no. an. iq.
 Bētū est aut̄. a. C. Et arioch
 elasar) Hoc fuit nomē p̄mū illi ter
 re: s; postea mutātū ē sicut ⁊ de m̄l
 tis alijs terris ⁊ ciuitatib;. Trāslatō
 r̄ n̄ vltimū nomē qd̄ erat publicū
 ⁊ notū accepit. Hec Rico. C. Itē
 .a. (In vallē sinestrē) Heb. (In val
 lē capoz) Habuit forte ex vno late
 re siluā: ex altero terras arabilē: et
 ex vtraq; potuit noīari. Hec Rico?
 C. Itē. c. (Captū v; loth fratrē su
 um) Heb. (Captū v; fratrē suū.) vñ
 li loth non ē in hebreo in hoc loco.
 C. Itē. c. (Et p̄secut̄ ē vsq; soba et
 fenicē.) Heb. (Et p̄secut̄ ē vsq; ho
 ba) H; h; ⁊ fenicē nō ē in hebreo nec
 in bi. no. an. C. Itē. d. (In valle sa
 be) Heb. (In valle saue) .i. plana v̄l
 eqli: ⁊ videt̄ q̄ trāslator crediderit
 q̄ saue eēt nomē p̄p̄iū: ⁊ sic trāslu
 lit. ⁊ postea vicio scriptoris positū ē
 .b. p. u. Hec Rico. C. Et notādū
 q̄ in bi. no. anti. inuenit̄ saue p. u. et
 nō p. b. C. Itē. d. (A filo subtegmit
 nis vsq; ad corrigiā caligē) Heb. (A
 filo vsq; ad corrigiā sotularis) Ea
 dē r̄a est sentētia. .i. nec minimā rez
 accipiā a te. Hec Rico. 15.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Is itaq; a. C. Et fili? pcuras
 totis dom? mee iste damasc?
 eliezer erit heres me?) Hebi ⁊ libri
 n̄si correcti nō habēt h̄ic (Erit he
 res me?) s; postea cū d̄: Et ecce v̄s
 nacul? me? erit heres me? Hec Rico?
 C. Itē. b. (Credidit abraā deo)
 Heb. (Credidit abraā dño) ⁊ sic ē in
 bi. no. an. C. Itē. b. (Sūme inq̄t mi
 hi vaccā triēnē ⁊ capiā trinā ⁊ ari
 etē annoꝝ triū) In hebo p̄ triēnē ⁊
 trinā ⁊ ānoꝝ triū ē vna ⁊ eadē dic
 tio. s. Mesulas: q̄ p̄p̄te trinuz vel
 ternarū numez significat: sic pōt
 referri ad ānos put ē in l̄ra n̄sa: v̄l
 ad numez aīaliū. s. vaccā v̄l vitulā
 trinā: aut capiā v̄l arietē trinū vel
 ternum. vñ in trāslatiōe chaldaica
 hēt vitulas tres: ⁊ capias tres: et
 arietes tres. C. Itē. d. (Semini
 tuo dabo terrā hāc) Hec enī p̄mis
 sio sic erat de futuro ac si eēt i facto
 q̄ sic erat i ordinatiōe diuina q̄ ē i
 mutabilis: nō sic ē aut̄ de p̄missiōe
 diuina qñ fit scdm̄ hominū merita:
 nā in illa subitelligit̄ p̄ditio s; bñ se
 habuerit. vnde. 1. Regl. 2. ca. dixit
 dñs h̄eli. Loquēs locur? suz vt doz
 mus tua ⁊ dom? p̄ris tui ministra
 ret i cōspectu meo i sempiternum:
 n̄c aut̄ dicit dñs abit hoc a me ⁊ c.
 Hec Rico. C. Itē. d. (Et amore
 os eueos ⁊ chananeos) Heb. (Et a
 moireos ⁊ chananeos) vñ li eueos
 nō ē in hebreo nec in bi. no. an. 16.
 Ibitur Sarai. a. C. Inique a
 gis cōtra me.) Heb. (Iniuria
 mea) .i. mihi illata (p̄tra te) q̄ ego
 ⁊ tu sum? vna caro i matrimonio.
 vel alter (sup te) .i. imputabitur ti
 bi ad peccatū: q̄ debes corrigere.
 Hec Rico. C. Itē. d. (Hic erit se
 rus hō) Heb. (Hic erit onager hō.)
 17. No hic erit rustic? hō trāstule
 rūt: vñ b̄tūs Hicro? in li. de hebra.
 q̄stio. sup hoc loco sic ait. H̄o r̄u
 tico scriptū ē i hebo p̄herē: qd̄ in

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNIuersidad DE SALAMANCA

GREDO.S.U.S.A.L.E.S

terptaf onager. Signat afit semen
 hirmael hieatuy i heremo. i. sarraceno
 vagos icertisq; sedib; q; vni uerfas
 geres qb; deftu ex latere lfi gis incur-
 fant: r ipugnant ab oib; .
 Nec hicro? C Jre. d. (Hic vidi po-
 sterioza videtis me) Heb (Hic vidi
 post visionē meā). i. postq; videraz
 āgelū i domo abrae: vidi itex hic in
 defro. Nec hico? C Sz notādum
 q; in hebo pōt legi sicut in lfa nfa:
 vel etiam sic. Hic vidi post vidētes
 meū: vel post videntem me. 17.
 Addi. **D**ostq; xō. a. C Apparuit ei
 sic ē i bi. no. an. C Jre. a. (Ego dñs
 ops) Heb (Ego deo ope) Et sic ifra
 eo. c. ibi (Dixitq; ad dñz) r in eo. c.
 ibi (Et ait dñs ad abraā) In hebo i
 oib; his locis ē deus p eo qd i lfa
 nfa ē dñs: r sic ē in bi. no. an. scz deo
 Addi. C Jre. a. (Ego sum r ponā pactuz
 meū tecū) Heb (Ego. ecce pactum
 meū tecū). C Jre. c. (Cui bñdictu
 rus suz) Scdm pprietatē hebraicē
 fmōis h cui referē ad sarā. r sllr id
 Addi. qd sequit. f. Eritq; i natiōes C Jre
 .c. (Quen ex eo.) Heb (Quen ex
 ea). i. ex sara. C Jre. c. (Et risit in
 corde suo dicēs) Heb (Et risit dicēs
 i corde suo.) C Jre. d. (Ascēdit deo
 ad abraā.) Heb (Ascēdit deo ab
 abraā) r sic ē in bi. no. an. 18.
 Addi. **A**pparuit aut. a. C Sz afferā
 pauxillū aquatū. Heb (Accipiat
 pauxillū aquatū.) glo. q; p ministy
 hoc fecit abraā. Nec hico? C Jre
 .b. (Nūqd deo qd ē difficile) Heb
 Addi. (Nūqd dño qd ē difficile.) C Jre
 .d. (Delebis ppter quadragita et
 quiq; vniuersam vrbē) Heb (Dele-
 bis ppter qnq; vniuersaz vrbē) vñ
 li qdragita et li et nō ē i hebo. 19.
 Addi. **T**enerūtz. a. C Obsecro dñi
 Heb (Obsecro domini mei.)
 Addi. C Jre. b. (Ari ciuitati vallauerūt
 domū illi) Heb (Ari ciuitatis viri

sodome vallauerunt domū illius.)
 C Jre. b. (A puero vsq; ad senem
 ois ppl's sllr.) Heb (Ois ppl's a fi-
 ne). i. a finib; ciuitatis. Nec hico?
 C Jre. c. (Et magnificasti gliaz et
 miam tuaz.) Heb (Et magnificasti
 miam tuā) vñ li gliaz r li et nō ē in
 hebo nec i bi. no. an. C Jre. f. (Res-
 piciesq; vxor eius post se) Heb (Et
 respexit vxor ei? post eū) Ar respe-
 xit ior. imaro affectu xisuz ciuitate
 vnde recesserat loth: r sic respexit
 post eū. Nec hico? C Jre. f. (Cū
 eni subuerteret domin' ciuitates)
 Heb (Cū eni subuerteret deo' ciui-
 tates) Et sic ē i bi. no. an. C Jre. g.
 (Et vocauit nomē ei' āmon. i. filius
 populi mei) Heb (Et vocauit nomē
 ei' benami) Dicitio tñ Benami filii
 populi mei interpretaf. amnō aus-
 tē non est in hebreo i hoc loco. 20.
 Addi. **O**bfecro inde. a. C Num gē-
 tē ignorātē r iustā iterfices.)
 Heb (Nū gētē etiā iustā iterfices.)
 vñ li ignorātē nō ē i hebreo. C Jre
 .b. (Dixitq; ad eū deo) Heb (Dixit
 q; ad eū deo i sompnis.) C Jre. b.
 (Statiq; de nocte p surgēs abime-
 lech) Heb (Statiq; de mane p sur-
 gēs abimelech) Et sic ifra. 22. ca. a
 ibi (igit abraā de nocte consurgēs)
 C Jre. c. (Timuerūtz oēs viri val-
 de) Heb (Timuerūtz oēs viri val-
 de) vñ li oēs non ē i hebreo. C Jre. c.
 (Postq; afit eduxit me deo de domo
 pñs mei.) Heb (Postq; afit eduxe-
 rūt me deo de domo pñs mei) r est
 hic p deo dicitio elohim. C Jre. d.
 (Hoc erit tibi i velamē oculoz ad
 oēs qui tecū sūt). i. hic mod' loquē-
 di quo dixisti virū esse fratē tuū p
 quē velat veritas scz q; sit vir tu:
 sit tibi ad illos q; te nouerūt q; iaz p
 hoc nō decipient credētes te ē sine
 viro: s; cū extraneis tali mō loqndi
 nō vtaris. ideo subdit (Et quocūq;
 prexeris) extra illos q; te cognoscūt

(memento te deprehēsam.) .i. a me
 acceptā in vxorē propter tale veri-
 tatis velamē. Heb. (Hoc tibi in ve-
 lamē oculo oib; qui tecū sūt: et ad
 oēs argumētū.) Glo. f. mille argen-
 teos vt habet in textu: illud qd dedi
 abrae quē dixisti fratē tuū eē: phi-
 bebit illos qui tecū sūt eleuare oeu-
 los ad te respiciēdū tāq; a me cogni-
 tā carnalif: r ad oēs alios erit argu-
 mentū tue mūditiē: q; tantā summā
 pecunie nō dedissem: nisi fuissem cō-
 pulsus ex diuino miraculo p te fac-
 to. Nec hico? C Sed notādū q; p
 eo qd hico? dicit argumētū: in he-
 breo habet Hochachath: q; dicitio
 pprie correptionē vel redargutio-
 nē significat. vt Job. v. c. ibi. Beat'
 homo qui corripit a dño. et ps. 37.
 ibi. Et non habens in ore suo redar-
 gutiones. et in alijs locis. 21.
 Addi. **U**isitauit autē. a. C Cumq; vi-
 dit qd sara filius agar egyptie
 ludentē cū ysaac filio suo.) Heb (Cū
 q; vidisset sara filii agar egyptie lu-
 dentē.) vñ li cū ysaac filio suo nō est
 in hebreo. De quo beatus hicro? in
 li. de hebra. qm. sup hoc loco sic ait
 Qd sequit cū ysaac filio suo: nō ha-
 bet i hebo. Dupliciter itaq; hoc ab
 hebreis exponit. siue q; idola luto fe-
 cerit iuxta illud q; alibi scriptuz est.
 Sedit popl's māducare et bibere et
 surrēxerūt ludere: siue q; aduersum
 ysaac quasi maioris etatis loco sibi
 et ludo pmo genita vdicaret. quod
 qdē sara audis nō tulit. et hoc ex ip-
 sius approbat sermone dicētis. Eij-
 ce ancillā hanc cū filio suo: nō. n. erit
 heres filii ancille cū filio meo ysaac
 Addi. Nec hicro? C Jre. b. (Sed et filii
 ancille faciā in gentē magnā.) Heb.
 (Sed et filii ancille faciā in gentē.)
 vñ li magnā nō est in hebreo. C Jre
 .c. (Vocauitq; angel' dñi agar de ce-
 lo.) Heb. (Vocauitq; angelus dei a-
 gar de celo) C Jre. c. (Et fuit cū eo)

Heb. (Et fuit deo cū puero.) C Jre
 c. (Jura mihi p dñm ne noceas mi-
 hi et posteris meis stirpib; mee.)
 Heb. (Jura mihi p deū hic nō falsi-
 ficabis.) scz faciēdo dolū vel malū.
 (mihi et filio meo r nepoti meo) Ex
 quo videt q; hoc iuramentū nō obli-
 gabat ad semp: s; tñ ad tria tpa. f.
 pñs et filij et nepotis: q; faciūt tres
 gnatiōes: nā supra. is. ca. in fine dix-
 rat dñs abrae q; quarta gnatiōe fi-
 lij sui reuenterent ad frā illā: expel-
 lēdo habitatores ppter iniquitates
 suā. Et ideo iuramentū suū nō pote-
 rat se excedere nisi vsq; ad qrtā ge-
 nerationē exclusiue: et ideo cū de
 trāslatiōe nfa. Jura mihi rci. p po-
 steros abimelech itelligit ei' filij: r
 p stirpē euz nepores. Nec hico?
 C Jre. d. (Et inuocauit ibi nomen
 dei eterni.) Heb. (Et inuocauit ibi
 nomē dñi dei eterni.) et sic est in bi-
 blijs nostris antiquis. 22.
 Addi. **Q**ue postq; a. C Et dixit ad eū
 abraā abraā.) Heb. (Et dixit
 ad eū abraā.) vñ li abraā non dupli-
 catur in hebo i hoc loco. C Jre. b.
 (Ubi est victima holocausti?) Heb.
 (Ubi est agn' holocausti?) Et sic qd
 trāslatio nfa per generale nomē ex-
 pimit: hebraica exprimit p nomen
 speciale. Victimā eni non solū sit de
 agno: sed etiā de omni aiali immola-
 titio. ysaac tñ sic quesuit q; abraā
 frequētus fecerat holocaustum de
 agno: q; de alto aiali. Nec hico?
 C Et notādū q; eodē mō debet itel-
 ligi qd statim sequit. f. (Deo p uide-
 bit sibi victimā holocausti.) pro quo
 in hebreo ē (Deo p uidebit sibi agnū
 holocausti.) C Jre. e. (Nūc cogno-
 ui q; timeas dñm.) Heb. (Nūc cog-
 noui q; timeas deū.) et sic est in bi-
 blijs nris anti. C Jre. c. (Uditq;
 post tergū arietē.) Heb. (Et vidit
 ecce arietes post: heres cornū?) Nec
 ppositio post: referri pōt ad locū hu-

ius visonis: et sic accepit translator
nō addēs tergū: qđ nō hēf in hebreo
sz tñ post ideterminate: pōt etiā re
ferri ad tēpus visonis et sic accepit
Ra. Sa. sic exponēs post. s. vba an
geli loquentis abrae. Hec Rico.

Adi. **C** Itē. c. (Q: fecisti hāc rē et nō pe
pisti filio tuo vnigenito ppter me)
Heb. (Q: fecisti hāc rē et nō pep
cisti filio tuo vnigenito) vñ li ppter
me nō est in hebreo in hoc loco: nec
in bi. no. anti. **C** Itē. c. (Appellauit
qđ nomē loci illius dñs vider.) Heb.
(Appellauitqđ nomē loci illius dñs
videbit) vel (dñs videbitur) vñ rñqđ
n. fm hebraicam lřam legi potest.

Adi. **C** Itē. c. (In monte dñs videbit.)
Heb. (In mōte dñs videbit) vel (do
minus videbit) et sic est in bi. nostris
antiqđ scđ dñs videbit. **C** Itē. d.
(Abierūtqđ versabec simul.) Heb.
(Surreperunt et abierunt versabec
simul.) 23.

Adi. **U** Abiit aīf sara. b. **C** Adorauit
abraā corā dño et populo ter
re) Heb. (Adorauit abraā corā ppo
terre.) vñ li dño et li et nō ē in hebo
nec in biblijs nřis antiqđ. **C** Itē. c.
(Terra quā postulas quadrigētos
siclos argēti valet: istud ē p̄clū inter
me et te: s; quātū ē hoc?) Heb. (Ter
ra quadrigētoꝝ sicloꝝ argēti inter
me et te que ē?) **C** Itē. c. (Appēdit
pecuniā quā ephron postulauerat)
Heb. (Et appēdit abraā ephran ar
gētū qđ locutus est) De hoc aīf bea
tus Hiero in li. de hebra. qđni. sup
hoc loco sic ait. In hebreo sicut hic
posuimus primū nomē eꝝ scribitur
ephran: scđm ephran. Postqđ enī p̄
cio victus est vt sepulchrum vende
ret argento licet cogente abraam:
vau littera que apud illos pro. o. le
gīf: ablata de eiꝝ noie ē: et p ephron
appellatus est ephran: signāte scrip
tura nō est fuisse cōsumate pfecteqđ
virtutis qui potuerit memorias vē

dere mor tuoz. Sciunt igitur qui se
pulchra vēlāt: et nō cogunt vt ac
cipiāt p̄clū: s; a nolentibus quoz ex
torquet: immutari nomē suū et per
re quidē de merito eoz: cuz etiā ille
reprehendatur occulte qui inuitus
accepit. Hec Hiero. 24

S At aīf. a. **C** At adiuress te p
deū celi) Heb. (Et adiuress te p
dñm deū celi) et sic est in bi. no. anti.
C Itē. a. (Dñs celi et terre qui tulit
me) et sic Heb. (Dñs deus celi qui tu
lit me) et sic est in biblijs nřis an
tiquis. **C** Itē. b. (Perrexit in meso
potamiā.) Heb. (Et iuit i arā fluuij
rum.) Luitas enī in qua erat rebec
ca: hebraice vocat arā fluuij q: si
ta erat inter duos fluuios: grece ve
ro mesopotamia ē: a melos qđ est
medius et potamos fluuij. **T** rāstas
to: aīf accepit nomē greci qđ erat
tēpore suo magis publici et notum.
Hec Rico. **C** Et notandū qđ hic et
Deut. 23. et Iudi. 3. et i. **P** aralip.
19. et in titulo ps. 59. pro mesopota
mia in hebreo hēf arā naharaim. i.
syria fluuij. In alijs vō locis sem
per ē padan qđ iter p̄raf redēptio:
vel syriace parilitas: aut consuetio.
Ios. No. 24. pro mesopotamia i he
breo hēf eber hanaar qđ iter p̄rat
trans flumē. **C** Itē. b. (Orauit dñz
dicens) Heb. (Et dixit) vñ li orauit
dñm nō ē in hebreo: nec in biblijs no
stris antiqđ. **C** Itē. c. (Arā prospe
rum iter suum fecisset deus.) Heb.
(Arā p̄sp̄rū iter suū fecisset dñs)
et sic ē in biblijs nřis antiqđ. **C** Itē
c. (Protulit vir i aures aureas ap
pendētes siclos duos.) Heb. (Et ac
cepit vir) scđ ad danduz rebecca (in
aurem auream ponderis dimidiū si
cli.) Exo. namqđ. 38. ponitur eadem
dictio hebraica que ponitur hic pro
dimidio scli. Sciendum igitur qđ pō
dera multuz variant in diuersis ter
ris: marca enim in vna terra multo

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

malor est quam in alia et sily talen
tum: et sic potuit esse qđ siclus in pa
lestina vbi manebat abraam erat du
plex ad siclū mesopotamie: et sic ē ea
dem penitus sentētia hebraica et lati
ni textus. nā in hebreo dicit inaurē
auream pōderis dimidiū scli: qđ fa
cit integruz siclū mesopotamie. Itē
cum dī inaurē aureā: ponit singu
lare p plurali sicut frequenter fit in
scriptura. non enim est verisimile qđ
dederit rebecca ornāmētū p vna au
re tñ: sed p duabꝝ: et sic hēnt duo si
cli pōderj mesopotamie. Hec Rico.
C Itē. d. (Egressus ē ad hoiem for
ris) aliqui libri habēt (vbi erat for)
et vtrūqđ est verum: nam hebrei sic
habēt. (Et occurrit ad hoiem foris
ad fontē) Hec Rico. **C** Itē. d. (Et
aquā ad lauandos pedes cameloz)
Heb. (Et aquā ad lauandos pedes
eius) idest serui abraā. vñ statim fe
quif. Et seruoꝝ qui venerāt cū eo.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

C Itē. f. (Surgēs aīf mane locut
est puer) Heb. (Surgens aīf mane
locutus ē.) vnde li puer nō est in he
breo. **C** Itē. g. (Dimiserūt ergo eā
et delboā nutrice illi.) Heb. (Di
miserūt ergo eā et nutrice illius.) vñ
li delboā non est in hebreo in hoc lo
co nec in bi. no. anti. **C** Itē. g. (Vi
dit camelos venientes. pcul.) Heb.
(Vidit camelos venientes.) vñ li p
cul nō est in hebreo. **C** Itē. g. (Et il
la cito tollens pallium operuit se.)
Heb. (Et accepit granipulaz vel ca
pitegīf: et operuit se) Verisimile ē qđ
vtrūqđ fecit scđ ad aprādum corpus
suū et caput suum: vt corā sponso suo
honestius appareret: et translatio
nostra vnum exprimit et hebraica lit
tera aliud. vel aliter idem vocat hic
pallium et capitegīf: nā in pluribus
terris mulieres honeste pallio suo
caput operiunt. Hec Rico. 25.

A Braam vero. b. **C** Loꝝaz cun
ctis fratribus suis obiit) Heb

(Loꝝam cunctis fratribus suis tene
torizauit.) Verbum enim hebraicū
cuz quod hic ponitur. s. naphal vno
modo significat cadere: et sic accepit
translator noster ponens obiit pro
cecidit: quia mors ē casus. Alio mo
do significat tentorizant. i. tentoria
fixit: et hoc modo accipiunt hebrei.
Et consonat ei quod supra. 16. cap.
de ipso dicitur. E regione vniuerso
rum fratrum suozum figet tentoria
Hec Rico. **C** Itē. c. (Deprecatus
qđ est isaac dominum pro vxore sua)
Heb. (Et deprecatus est isaac do
minum contra vxorem suam) In ea
dem enim domo orabant pro cons
ceptu rebecca: sed rebecca orabat
in parte vna: isaac in parte opposi
ta: ideo dicitur orare p̄tra eā: sicut i
ecclesia vnus chorus cāntat cōtra alīū
laudando dñm. Hec Rico. **C** Itē
d. (Q: oppido lassus sum.) Heb.
(Q: lassus sum.) vñ li oppido non ē
in hebreo. **C** Itē. d. (Vede mihi p̄i
mogenita tua) Heb. (Vede mihi ho
die primogenita tua) **C** Itē. d. (Iu
ra ergo mihi.) Heb. (Iura mihi ho
die.) 26.

O Ra aīf. a. **C** Et peregrinare i
terra hac.) Heb. (Et peregrinare i ter
ra hac.) **C** Itē. c. (Qui tetigerit ho
minis huius vxorem: morte morietur.)
Heb. (Qui tetigerit virū hunc
et vxores eius morte morietur) **C** Itē
c. (Et inuenit in ipso anno cētuplū)
Heb. (Et inuenit in ipso anno centū
estimationes.) **L** xx. vero centuplū
ordei trāstulerūt. De quo et beatus
Ihero in li. de hebra. qđni. sup hoc
loco sic ait. Licet in aliena terra fe
smanerit isaac: tñ non p̄to qđ tāra
ei fertilitas ordei fuerit. Vnde meliꝝ
p̄to illud eē quod hēf in hebreo: et
aquila quoqđ trāstulit. Et inuenit in
anno illo centuplum estimatū: idest
mea searim. licet enim eisdem litte
ris et estimatio scribat et ordeum: tñ

estimationes scaram legunt: ordea vero seorim. rades autē scriptura genus frugū qđ centuplicauerit: vi def mlti concrarū in illo virtutum onāisse multiplicatiōē. Hec Hiero?

Addi. C. Itē. c. (Benedixitq; ei de.) Heb.

Addi. (Benedixitq; ei dñs.) Et sic ē in biblīs nris antiqs. C. Itē. d. (Foderūtq; in torrente.) Heb.

Addi. (Foderūtq; sui isaac in torrente.) C. Itē. e. (Appellauitq; eū inimicitias.) Heb.

Addi. (Appellauitq; eū sathanā.) p quo vt beatus Hiero? in li. de hebrai. qđm. refert Aquila r symmach? aduersariū siue cōtrariū trāstulerūt. C. Itē. e.

Addi. (Itaq; edificauit ibi altare dño.) Heb.

Addi. (Itaq; edificauit ibi altare) vnde li dño nō est in hebreo in hoc loco nec in biblīs nris antiqs. C. Itē. f.

Addi. (Ad quē locū cum venissent de generis abimelech r ochozath amicus illius.) et fm hoc ochozath est nomē ppriū. Heb. (Abimelech r ochozath ē nomen appellatiuū significās cōgregationē. Hec Hiero?

Addi. C. Concordat cuz hoc btus Hiero? in li. de hebrai. qđm. super hoc loco dicens. q; p eo quod lxx. trāstulerūt ochozath p nubus: in hebreo hē collegiū amicorum eius: vt nō tam hō significetur quā amicorū turba que cū rege venerat: in quib? fuit r phicol piceps exercitus eius. C. Itē. g.

Addi. (Unde appellauit eū absidantiā) p eo qđ in lra nostra est absidantiā: in hebreo hē Sibā: que dictio absidantiā vel iuramentū aut septē significat. 27.

Addi. (Sicut odor agri ple ni.) Heb. (Sicut odor agri) vñ li ple ni nō est in hebreo: nec i bi. no. anti.

Addi. C. Itē. d. (Absidantiā frumēti vini r olei.) Heb. (Absidantiā frumēti r vini.) vñ li et olei nō est in hebreo.

Addi. C. Itē. f. (Frumēto vino r oleo stabiuit eū.) Heb. (Frumēto r vino stabiuit eū.) vñ li oleo nō est in hebreo nec in biblīs nris antiqs. C. Itē. f.

(In pinguedine terre et in roze celi desup erit benedictio tua.) Heb. (In pinguedine terre erit hitatio tua: et in roze celi desup) Et scdm hoc isaac imprecando bonū esau nō fuit vsus noie bñdictionis: s; q; talis impcatio boni in scriptura frequēter benedictio noiatur: ideo translatō: nō sic accepit. Hec Hiero? C. Itē. g.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Addi. (Derat ergo esau iacob.) vnde li semper non est in hebreo. 28.

Hico? C. Itē. e. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. .i. decepti me. Hec Hiero? C. Itē. g.

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

(Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

Addi. (Quare lra suppo sisti mihi.) Heb. (Quare lra suppo sisti mihi.)

diceret a cōtrouersione seu prouerbia fm hebraicā veritate. Hec Burgen. Sed notādum q; btus Hiero? i lib. de hebra. qđm. Aquila secur? a cōparatione siue a cōuersione dicit hoc nomē. f. neptalim etymologias habere. C. Itē. b.

Addi. (Dixit feliciter.) Notandū q; pro eo qđ in littera nostra est feliciter: btus Hiero? in li. de hebra. qđm. dicit se translulisse i fortuna: cui? hec sunt verba. Abi nos posuimus in fortuna: et grece dicitur que potest euentus dicit i hebreo habet ba gad: qđ aqula interpretat venit accinctio. nos autē dicere possum? in punctu. ba. n. potest prepositionē sonare in: et venit. gad. vero euentus siue punctus. Hec Hiero? C. Itē. b.

Addi. (Beatā quippe me dicēt mulieres) vnde li omis non est in hebreo: nec i biblīs nris anti. C. Itē. d. (Experimento didici.) Heb. (Augurio siue diuinatione didici.) Hā pro eo qđ in littera nra est experimento didici: in hebreo est nichastī que didicē dictio augurari vel diuinare significat. vt hē. 44. b. ibi. Et in quo augurari solet. r infra eo. d. ibi. An ignoratis q; nō sit similis mei in augurandi scientia. et in alijs locis. Et cū hoc concordat btus Aug? in qđm. ve. test. C. Itē. d.

Addi. (Quia benedixerit mihi dñs.) Heb. (Quia benedixerit mihi dñs.) Et in eo. d. (Benedixitq; tibi de?) Heb. (Benedixitq; tibi dominus.) et sic est i biblīs nostris antiquis. C. Itē. e. (Byra oēs greges tuos.) Heb. (Tranfibo in vniuerso pecore tuo hodie.) Et hoc idē dicit btus Hiero? in lib. de hebra. qđm. C. Itē. f. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Addi. (Lunctū autē gregei vnicolorēm. i. albi et nigri.) scilz vni? coloris. (velleris tradidit i manu filiorū suorū.) Hec littera sonat q; totaliter alba r totaliter nigra fuerit tra-

Alta filijs laban pascēda: qđ est falsū fm omīs expositores hebraicos & latinos: et habet ex textu. Heb. (Cū etum gregē in quo erat albus tradidit in manu filiorū suorū.) Et accipitur hic in quo erat album: non p albedine totius vellēris: sed pro macula alba in nigro vellere. Hāc animal tale positū fuit cū ruffis et maculosis: et sic inuiv hic. Videtur autē lfa nra pūmo fuisse corrupta per scriptores ponētes vnicolorē pro omnicolorē: et postea per aliquē imperitum expositore qui sequēs dictā corruptionē addidit. i. albi & nigri vellēris: quod non est in hebreo. Et sic videt qđ ista fuerit littera nostra. (Cunctū autē gregē omnicolorē.) i. variū in colore quocūq; modo. (et omnē ruffūz dedit in manus filiorū suorū) et sic est eadem cū hebraica in sentētia. Hec

Addi.

Alco. C. Itē. f. (Ilavero que integra fuerant viridita permanserunt: atq; in hunc modum color effectus est varius.) Hec totum non est in hebreo. 31. **D**icit autē. a. Mutavit mercedem meā decē vicib⁹.) Heb. (Mutavit mercedē meam decē numerationibus.) Et quia denari⁹ est primus limes numeratiōis: ideo dicunt hebrei qđ mutavit mercedē iacob decies decē denarijs: que faciūt centū vices. Sed hoc videt falsum: nam infra eodē cap. dicitur qđ iacob servavit in domo Laban viginti annis: quattuordecim pro filiab⁹ i qđ fuit tantū vna mutatio mercedis. s. supponēdo liam pro rachel: & sex annis pro gregibus in quibus non potuit merces mutari nonaginta novū vicibus: sed bene potuit mutari per decē vices. nā oues illius terre pariunt bis in anno. Qđ autē merces iacob esset in gregibus: hoc patet ex textu. Hec Alco. C. Beat⁹ vero Hiero⁹ in li. de hebra. qđ. hūc

Addi.

locū exponēs sic ait. Pro eo qđ nos posuimus mutavit mercedē meam decē vicibus: septuaginta interpretes posuerūt decē agnis: mescio qua opinione ducti: cū verbū hebraicūz monim numerūz magis quā agnos sonet. Deniq; et ex consequētib⁹ hic magis sensus probatur qđ per singulos fetus semp laban cōditionē mutaverit. Si videbat variū nasci pecus: post ferti dicebat: volo vt in futurū mihi variā nascātur. Rursū cū vidisset vniū coloris nasci pecora: Jacob quippe hoc audito virgās in canalibus non ponebat: dicebat vt futuros fetus vniū coloris sibi pecora pcrearent. Et quid plura vsq; ad vices decem semp laban pecoris sui siue iacob mutata conditio est. & quodcūq; sibi pposuerat vt nasceretur: in colorē contrariū vertebatur. Ille cui autē in sex annis decē parienti vices incredibiles videātur: lege virgilū in quo dicit: bis grauide pecudes. Natura autē italicarū ouū et mesopotamie vna esse tradit. Hec Hiero⁹. Et notandū qđ in trāslatiōe chaldaica habetur sicut in lfa nra. C. Itē. b. (Dixitq; angelus dñi ad me.) Heb. (Dixitq; angelus dei ad me.) Et in eo. c. ibi. (Via qđ precepit tibi dñs fac.) Heb. (Via que precepit tibi de⁹ fac.) C. Itē. c. (Noluitq; iacob cōfiteri socero suo qđ suggeret) Heb. (Furatusq; ē iacob cor laban syri: noluitq; confiteri qđ suggeret.) C. Itē. d. (Viditq; in sōpnis dicētē sibi dñm.) Heb. (Viditq; i sōpnis dicētē sibi deū.) & sic ē in biblīs nris antiquis. Et sic infra eo. f. (Respexit dñs.) Heb. (Respexit de⁹.) et sic est i biblīs nris antiquis. C. Itē. d. (Quod infcio te pfectus sum.) et il lud qđ sequitur. (Quod furti me arguis.) nō est in hebreo: sed ordo respēdētū hoc requirebat. C. Itē. e. (Exarsisti post me.) Pro eo qđ illi

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

tera nra est exarsisti: i hebreo habetur Balactha qđ dictio vno modo significat ardere: vel exardescere sicut hic: et ps. 7. ibi. Sagittas suas ardentibus effecit. Alio vero modo significat persequi. vt Thren. 4. d. ibi. Sup mōtes persecuti sunt nos. et in alijs locis. C. Itē. f. (Immutasti quoq; mercedē meā decē vicib⁹.) Heb. (Immutasti quoq; mercedēz meā decez numerationibus.) Et de hoc vide qđ supra dictū est in principio huius capituli. C. Itē. f. (Quid possum facere filijs et nepotib⁹ meis.) Heb. (Quid possum facere filiabus et nepotibus meis.) C. Itē. f. (Aterq; iuxta proprietatem lingue sue.) Hec totum non est in hebreo. Sed bñs Hiero⁹ tangit hoc in li. de hebra. qđ. qđ vterq; vnus hebreus & alter syrus iuxta proprietatem lingue sue appellauit locum illum: Jacob sex galaad qđ interpretatur aceruus testimonij. laban vero igar sahadutha: qđ interpretatur tumulus testis. C. Itē. g. (Laban vero de nocte confurgēs.) Heb. (Laban vero de mane confurgens) 32. **I**acob autē. a. Hec dicit fratru tuū iacob.) Heb. (Hec dicit frater tu⁹ iacob.) C. Itē. d. (Taurus viginti) Heb. (Taurus decem) C. Itē. g. (Cur queris nomē meūz qđ ē mirabile.) Heb. (Cur quis nomen meūz vñ si qđ est mirabile nō est in hebreo in hoc loco: nec in bi. no. anti. Sz de libro Judi. ca. 13. c. sum pñ ē. C. Itē. g. (Vidi dñm facie ad facie) Heb. (Vidi deū facie ad facie) & sic est in biblīs nris antiq̄s. 33. **S**icut autē. a. (Et osculās & fleuerūt.) C. Itē. c. (Seqr paulatim vestigia eius) Heb. (Seqr paulatim vestigia opis.) Idest vestigia opis & laboris mei. Et vocat hic opus pecora illa sua hoc est boues et

oues fetas quas ante se agebat. C. Itē. d. (Trāsiuitq; in salē vrbem sichimoz) et fm hoc salē est nomen ppriū vrbis. Heb. (Et venit iacob salē.) idest integer (ad ciuitatem sichem.) Qđ nihil pldiderat de rebus suis in via: propter qđ erexit altare ad reddendū grās deo. & sic salē est nomē appellatiuū. Qđ autē ciuitas ad quā venit tunc iacob vocaret sichem & nō salem: satis patet ex textu. Hec Alco. C. Sz notandum qđ ista dictio hebraica salem hic posita vno mō est nomē appellatiuū: & iterpretatē iteger siue pacificus: vt Jos. 10. d. ibi. Reuerfus est ois exercit⁹ ad iosue sani & itegro numero. et. i. Reg. 16. a. ibi. Pacificus ne ē igref sus tuus. & in alijs locis. Alio vero modo ē nomē ppriū ciuitatis quam quidā dicunt alio noīe appellari sichem. Super hoc autē bñs Hiero⁹ in li. de hebra. qđ. sic ait. Error obortur quomodo sales sichem ciuitas appelleret: cū hierusalem in qua regnauit melchisedech salē ante sit dicta. Aut igā vñ vtraq; vrbs noīs est: quod etiam de pluribus iudee locis possumus inuenire vt idem vrbs & loci nomen in alia atq; alia tribu sit aut certe istam salem que nunc pro sichem nominatur: dicimus hic interpretari cōsumatā atq; perfectam: et illam que postea hierusalem dicta est pacificā nostro sermone transferri: vtrumq; enim accentu paululum declinato hoc vocabulus sonat Tradunt hebrei qđ claudicantur semur iacob ibi conualuerit & sanatus sit: propterea eandem ciuitatem euerati atq; perfecti vocabulum consecutam. Hec Hiero⁹. C. Itē. d. (Emiq; partem agri & centum agnis.) Heb. (Et emit partem agri & centum obolis.) Quanti vero valoris fuerint illi oboli non habetur ex textu: nec vtrū fuerint aurei

Addi.

VNI VERSIDA DE SALAMANCA

9. d. ibi. Dixitq; samuel coquo. et paulopost. Leuauit aut coquus arsi. in quib; locis pro coquo in hebreo est dictio tabach: cuius plurale e tabachim. Traditor vero noster i omnibus locis sacre scripture i quib; in hebreo e Sar tabachiz sicut hic: semper transtulit magistrum militum: vel principem militie.

38. **E**dem tpe. a. **C** Aditq; ibi filiaz hominis chananei. **H**eb. (Et vidit ibi filiaz hominis mercatoris.) Chananeus enim nome e equiuocum ad homine oriundum de terra chanaan: et ad mercatore. vñ p̄p̄o uer. 31. Syndonẽ fecit et vendidit z cingulu tradidit chanaanico. i. mercatori: translator accepit primum: hebrei secundũ. **H**ec **H**ico. **C** Itẽ. a.

(Quo nato parere vltra cessauit.) **H**eb. (Et erat in cheyib quando perit eum.) Et notandũ q; ista dictio hebraica cheyib hic posita licet possit esse nomen proprium loci: tamen cessationem vel mendaciũ significat. Et sic translator noster secutus est interpretationem. vñ **H**ris **H**iero in li. de hebra. q̄oni. sup hoc loco sic ait. Verbu hebreũ hic pro lo civoocabulo positũ est: quod **A**quila pro re transtulit dicens. Et factum est vt mentiretur in partu postq; genuit eum. postq; eniz genuit sela stetit partus eius. cheyib ergo non nomen loci: sed mendaciũ dicitur. vnde in alio loco scriptum est mentietur opus oliue. i. fructum oliua non faciet. **H**ec **H**iero. **C** Itẽ. b. (He z ipse mozeret sicut frater ei.) **H**eb. (He et ipse mozeretur sicut frater eius.) .i. Mer et onan: et sic est in bibijs nris an. s. fratre eius. **C** Itẽ b. (Mortua e filia Sue vxor iude.) et sic est etiã in bibijs nostris antiqs. **P**ater igitur q; Sue nõ est nomen vxoris iude: sed patris vxoris eius.

vnde quod supra eodẽ. a. dicit **V**idit filiam hominis chananei vocabulo Sue: li vocabulo Sue ad hois chananei refertur: non enim ad filiã referri potest fm proprietatem hebraici sermonis. Et etiã. i. paral. 2. a. postq; iude filios scriptura comemo raut: sequitur. **M**itres nati sunt ei de filia Sue chananitide. sic eniz est in bibijs nostris antiquis non chananitidis. vt ibi **H**ico notat. **C** Itẽ b. (Ipe z hiras opilio gregio) **H**eb. (Ipe et hiras amicus eius.) vnde **H**ris **H**iero in li. de hebra. q̄oni. super hoc loco sic ait. **P**ro pastore amicus legitur in hebreo: sed verbũ ambiguum est quia hysdem litteris vtrũq; nomen scribitur. verũ amicus rea: pastor: vñ roe legitur. **H**ec **H**iero. **C** Itẽ. c. (Assumpsit teritrum et murato habitu.) **H**eb. (Assumpsit granipulã et inuoluit.) .i. faciem suã ne cognosceretur. **H**ec **H**ico. **C** Uide de hoc qd idẽ nico notat supra cap. 24. g. **C** Itẽ. c. (Sedit in biuio itineris.) **H**eb. (Sedit i aperto visionis.) **H**am biuium videtur ex pluribus partibus. **H**ec **H**ico. **C** Beatus vero hiero in li. de hebra. q̄oni. sup hoc loco refert lxx. transtulisse sedit ad portam enaim et subdit. Sermo hebraicus. s. enaim transfertur in oculos. non est igitur nomen loci sed est sensus. sedit i biuio siue in compito vnde diligẽter debet viator: aspicere qd iter gradus endi capiat. **H**ec **H**iero. **C** Itẽ. c. (Ingredientes ad eam ait.) **H**eb. (Diuertensq; siue declinansq; ad eã inuia ait.) **C** Itẽ. e. (Ubi est mulier que sedebat in biuio) **H**eb. (Ubi est meretrix siue prostituta etc) Et notandũ q; pro meretrice i hebreo ponitur quedam: que dictio pprie sanctam vel sanctificatã significat. Saera eni scriptura nil turpe. pprio vocabulo solet appellare: sed p circũ

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

cautionẽ vel antiphrasim: sicut hic et 3o. Regl. 21. c. ibi. **V**idit nabothe deũ et regẽ. vbi ponit benedixit pro maledixit. et Job. 20. cap. c. ibi. **B**enedic deo z morere. et in alijs locis. **C** Itẽ. f. (Habeat sibi certe mēdaciũ non poterit nos arguere.) **H**eb. (Habeat sibi vt nõ simus cõceptui) quasi dicat nõ queras ampli ne factũ meũ diuulgetur ad confusionem

Addi.

Addi.

Addi.

meam. **H**ec **H**ico. **C** Itẽ. f. (Qui agnitis muneribus ait) **H**eb. (Qui agnitis ait.) vñ li muneribus nõ est i hebreo. **C** Itẽ. f. (Iustior me est) **H**eb. (Iustificata est.) .i. g. signa q̄ misit. (de me) supple est impregnata. **H**ec **H**ico. **C** **H**ris **H**iero in li. de hebra. q̄oni. refert i hebreo sic haberi. Iustificata e ex me. z subdit. **N**on q; iusta fuerit: s; q; cõparatioe illius minus mali fecerit: nequaq; vanã turpitudinẽ sed liberos inquirendo. **H**ec **H**iero. **C** Itẽ. g. (Quare diuisa est pp̄ te maceria) **H**ris **H**iero in li. de hebra. q̄oni. dicit q; pro maceria **A**quila z **S**ymmachus diuisione trãstulerũt quod hebraice dicitur phares. et subdit. **A**b eo igitur q; diuiserit mēbranulã secundariũ: diuisionis nomen accipit. vnde et pharisei qui se quasi iustos a populo separauerãt: diuisi appellabantur. **H**ec **H**iero.

Addi.

Addi.

39. **I**bitur ioseph. b. **C** **H**ec quicq; aliud nouerat nisi panẽ quo vescabatur. qd exponit aliqui de ioseph q; nihil reportabat de seruitute sua nisi victũ. **H**eb. (Et reliquit qd quid habebat in manu ioseph: et nõ sciuit cũ eo aliquid nisi panẽ quẽ comedebat.) Et referẽ ad dñm ioseph a quo petebat ioseph omni sero quid vellet comedere in crastinus: et hoc solum sciebat cũ ioseph de reb; perimentibus ad domum suã: z hoc patet ex hoc qd sequit postea. **E**cce domini me oib; mih; traditis ignorat

qd habeat in domo sua. **H**ec nico. **C** Itẽ. b. (Et peccare i dñm meũ.) **H**eb. (Et peccare in deũ.) vñ li meũ nõ e i hebreo. In bibijs aut nostris antiquis est. et peccare in deum meum.

Addi.

40. **H**is itaq; gestis. a. **C** **A**t cuf; tos carceris tradidit eos i manus ioseph. **H**eb. (Et prescit p̄nceps carnisũ ioseph eis) **H**õ eueri simile q; ille q; p̄ceperat incarcerationi ioseph fecerit ei istã ḡfam: s; dicit hoc fecisse quia seruũ suũ. s. custos carceris hoc fecit sicut dicit trãstatio nra. **H**ec **H**ico. **C** Itẽ. b. (Sciuitatus est eos dicens.) **H**eb. (Et sciuitatus est eunuchos pharaonis q; secũ erãt in custodia in domo dñi sui dicens.) **C** Itẽ. d. (Auferet pharao caput tuũ.) **H**eb. (Numerabit pharao caput tuũ.) .i. inter ministros. Fuit numeratus corã rege qui tunc recordat; facti sui condẽnauit eũ ad mortẽ. **H**ec **H**ico. **C** Sed notandũ q; pro eo qd i lra nostra est auferet: i hebreo habetur ysa: que dictio est equiuoca: z vno modo significat auferre sicut est in lra nra. vt **L**eu. 10. a. ibi. **I**te et tollite fratres vros de cõspectu sanctuarij et asportate extra castra. alio vero modo significat numerare. vt **N**u. 26. a. ibi. **N**umerate omnem sumã filiorum israel. et in alijs locis. Et notandũ q; in translatione chaldaica habet sicut in littera nostra. **C** Itẽ. d. (Et tãtũ succedentibus prosperis.) **H**oc non est in hebreo.

Addi.

Addi.

Addi.

41. **Q**uõ duos annos. a. **C** **E**t pascēbatur in ipsa annis ripa in locis virentib;. **H**eb. (Et pascēbatur in ipsa annis ripa.) vnde h in locis virentib; nõ e i hebreo. **C** Itẽ. e. (Clamante preconẽ vt omis corã eo genuflecterẽt.) **H**eb. (Et clamauerũt coram eo abrech.) qd in hebraica lingua significat patrẽ tenerũ. et b. liij.

Addi.

conuenit ipsi ioseph qui dicitur pater ratione sapientie: tener ratione etatis. lingua vero syra qua frequenter vitur vetus testamenti significat patrem regis. et hoc consonat dicto ioseph infra. 45. ca. Qui fecit me quasi patrem pharaonis. vtrius autem i aliqua lingua significet genus sexionem: nescio nisi pro quanto traslatoz hoc dicit. Posset tñ dici q forte sic transulit eo q coraz talibus solet a subditis genussecti. sicut dicitur de aman hester. 3. capi. Nec Hico.

Addi.

Sed notandū qd dictio hebraica abrech hic posita proprie significat genuflexionē. vr. 2. Paral. 6. b. ibi. Flexis genibus cōtra vniuersā multitudinē. et in alijs locis. Et illud qd Hico notat dicens q dictio abrech in lingua syra significat patrem regis: debuerat dicere in traslatione chaldaica in qua sic habet. Clamauerit coram eo iste est pater regis. In lingua aut syra cū hec dictio sit hebraea nihil tale significat. Vtrius vō hiero in lib. de hebra. qoni. super hoc loco sic ait. Pro eo qd lxx. translulerit et clamauit ante eum preco: aquila transulit. et clamauit in conspectu eius adgeniculationē. Symmachus ipsum hebraicū sermonem interpretas ait. Et clamauit ante eū abrech vnde mihi videt non tam preco siue adgeniculatio que in salutādo vlt adorando ioseph accipi potest intel ligenda: quā id qd hebrei tradit dices patrem tenerum ex hoc sermone transferri. ab quippe dicitur pater: rech delicatus siue tenerrim. significante scriptura: q iuxta prudentiā quidē pater omnīs fuerit: sed iuxta etatē tenerrimus adolescēs: et puer. Nec Hiero. C. Itē. f. (Et vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mīdi.) Heb. (Et vocauit pharaon nomen ioseph saphnath pachneach.) qd i hebreo sonat exponēs

occulta. Nam ioseph exposuit sōpnia regis: picernē: et pisioris. Vtrū autē in egyptiaca lingua significet saluatorē mundi: nescio nisi pro quāto traslatoz hoc dicit. Nec Hico. Vtrius vō hiero in li. de hebra. qoni. super hoc loco sic ait. Licet hebraice hoc nomen saphnath pachneach absconditozū repertozem sonet: tamē quia ab egyptio ponitur: ipsius lingue debet habere rationē. interpretatur ergo sermone egyptio saluator: mīdi: eo q orbem terre ab imminente famis excidio libera rit. Nec hiero. Vtrius vō Aug. in qo. ve. tes. dicit hoc nomen occulta reuelans interpretari ex illoz qd sōpnia regi aperuit: ceterum egyptiaca lingua saluatorē mundi significare. Nec Aug. C. Itē. f. (Filiam putipharis sacerdotis heliopolos.) Heb. (Filiam putipharis sacerdotis on.) Dicit autē hiero in li. de hebra. qoni. quod iste est ille qui emit ioseph: sed infrigidat fuit a deo ne abuteretur ioseph in concubitu sodomitico: et sic traslat fuit de principatu militie ad principatum sacerdotij in quo ponebātur castrati vel infrigidari. Sed cōtra hoc est q iste habet in fine noīs sui litterā ain que sonat sicut ae diphthogus: ille autē nō habet. nec argumentū de sacerdotio videtur valere quia dictio hebraica que ponit hic. f. cohen: equiuoca est: ad sacerdotem et ad maiorem siue principē: ideo dicunt aliqui hebrei q hec est vera littera. Filiā maioris vel principis on: qd est nōmē antiqui cuitatis: que postea vocata est heliopolis grece: ab helios qd est sol et polis cuitas. Traslatoz: accepit nomen magis publici et norū. Nec Hico. C. Sed notandū q in hoc qd nico allegat beatū hieronimū dixisse de infrigidatione putipharis et alijs: hiero hoc non dicit

Addi.

Addi.

cit ex sentētia nec etiā approbando: sed referēdo fabulā iudeozū. et id qd adducit de subtractione vel additio ne littere: nō propterea variatur nomen: quia in hebreo in multis nominibus aliquādo addit vna littera vlt plures: et aliquādo subtrahitur sicut inuenitur de ioseph: et de iechonia et alijs: in quibus aliquādo additur vel subtrahitur aliqua littera licet hoc nō vacet mysterio. Deniq Aug. i qoni. vete. tes. multa adducit pro vtraq parte. f. vtrū iste idez putiphar fuerit dñs et focer ioseph. et in fine concludit q nihil refert alterū istoz tenere nec est fidei periculosum aut contrariū veritati credere in hoc vnum quēqz quod sibi placuerit. Nec Aug. 42. Adieās aut iacob q alimēta vēderēt in egypto. Heb. (Et vidit iacob) deo sibi reuelāte v dicit Ba. Sa. s. hoc ē falsū q: subdit (quare negligitis rē.) non possunt autē reprehēdi de negligētia nisi sciussēt q frumentū in egypto venderetur. ppter qd ipsi et iacob sciuerunt hoc per famā publicā: ideo subditur (audiū q triticū vendētur in egypto) Et ideo qd in hebreo dicit et vidit iacob: ponitur vidit pro audiuit: sicut Exo. 19. Luctus autē pplis videbat voces. Nec Hico. C. Itē. d. (Die autē tertio eductis de carcere ait.) Heb. (Die aut tertio ait.) vñ li eductis de carcere nō est i hebreo: debet tamen subintelligi. C. Itē. f. (Et sciam q nō estis exploratores.) Heb. (Et sciam quod non estis exploratores: sed recti vos.) 43. Interim famēs. a. C. Air enim vt sepe diximus denūciauit nobis dicēs.) Heb. (Air. n. denūciauit nobis dicēs) vñ li vt sepe dixim: nō est in hebreo. C. Itē. d. (Hodie me cū sunt comesturi.) Heb. (Nec comedent viri i meridie.) Et sic trasla

Addi.

Addi.

Addi.

tio nra exprimit diē et hebraica ista horā. Nec Hico. C. S. notādū q i omnibus libris nris habet hodie me cū sunt comesturi in meridie. 44. Accepit autē. f. C. Et dixit bestia deuorauit eum.) Heb. (Et dixi bestia deuorauit eū.) Nam supra. ca. 37. g. dixit iacob. fera pessima comedit eum: bestia deuorauit ioseph 45. Vn se poterat. f. C. Nec dimittatis quicq de suppellectili vestra.) Heb. (Et oculus vester non parcat suppellectilibz vestris.) .i. non vobis molestū sit si dimiseritis aliqd de suppellectili vra quia forte non omnia portare poteritis. vnde subditur. qm omnes opes egypti vře erunt. et Deuf. 13. a. vbi dicit. Nec parcat ei oculus tuus: in hebo est similis dictio sicut hic. et in alijs locis. C. Itē. g. (Et quasi de graui sōpno euigilās tamē nō credebatis eis.) Heb. (Et translit cor eius et non credidit.) Sic enī solet cor hominis subito immutari quando audit aliqd qd tñ nō credit ppter magnū ei desiderū. Nec Hico. 46. Rofectusq. a. C. Surrexit iacob mane a puteo iuramenti.) Heb. (Surrexit iacob a puteo iuramenti.) vñ li mane nō est in hebreo nec i bi. no. an. C. Itē. c. (Misit autē iacob iudam ante se ad ioseph in egyptū.) Heb. (Misit autē iacob iudā ante se ad ioseph.) vñ li in egyptū nō est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. d. (Jam letus moriar et c.) Heb. (Nunc moriar.) subintelligitur let: sicut Luce. 2. dixit simeon Nunc dimittis dñe rē. Dicit aut Ba. Sa. q hec est vera ista. Hac vice moriar .i. vna vice. sciebat enī iacob se morturū morte nature: sed anteq videret ioseph nesciebat. Timebat etiā mori morte gehenne eo q miserat ioseph solū ad fratres suos de

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

quibus sciebat qd odiebant eum: ppter quod eo viso dixit se semel tantum moriturum. Nec Rico. 47.

Addi. **I**ngressus ergo d. C. Eme nos in futurum regiam. Heb. (Eme nos et terras nras in futurum regiam) C. Itē. e. (Subiecitq; eam). f. terrā (pharaoni: et cunctos populos eius a nouissimis terminis egypti vsq; ad fines ei⁹.) Heb. (Et fuit terra pharaoni et populi fecit transire ad ciuitates). i. de ciuitate vna ad aliā (a fine termini egypti vsq; ad finē eius) Hoc autē factū fuit: vt esset memoria in posterum qd terra nō erat populū sic translati sed regis. Nec Rico. 47.

Addi. **C** Itē. g. (Adorauit israel dñm cōuersus ad lectuli caput.) Heb. (Et adorauit israel sup caput lectuli vñ li dñm nō ē in hebreo. Lxx. vero trāslulerūt. Adorauit israel cōtra sumitātē virge ei⁹. In hebreo tñ eisdem lris scribit lectulum et virga. vñ apostolus ad heb. ii. d. trāslationē. lxx. sequēs sic ait. Et adorauit fastigiū virge eius. Bñs vero idēro⁹ in li. de hebra. qñi. aliā significacionem sequutus ē dicēs. Et adorauit israel ad caput lectuli. et subdit. Sanctus quippe et deo deditus vir oppiessus senectute sic habebat lectulū postū vt ipse facientis habit⁹ absq; difficultate villa ad orationem esset parat⁹. Nec Idēro⁹. 48.

Hs itaq; trāfactis. b. C. Erat qd vernū tēpus et ingrediebar ephratā. i. appropinquabā ad eius ingressū. Heb. (Et adhuc erat spacium terre vsq; introitus ephrate.) exponat vt supra. ca. 35. Nec Rico. C. Itē. b. (Nō sum fraudatus aspectu tuo.) Heb. (Vidi faciē tuā quod non sperabā) ex hoc patet qd trāslator: accepit hanc sententiam impio: qd fraudari pprie est carere sperato. Nec Rico. C. Itē. c. (Benedixitq; iacob filiis ioseph) Heb. (Be-

Addi. **B**enedixitq; iacob filiis ioseph) Heb. (Be-

neditq; iacob ioseph.) et sicut filiis non est in hebreo. In biblijs autē nostris antiquis sic habet. Benedixitq; iacob ioseph filio suo. 49.

Ucipit dolois mei) Heb. (Ipū cipū fortitudinis mee) Dicitio. n. hebraica que ponitur hic. f. ont: significat dolois mei: et fortitudinē meam Trāslator: accepit primū significatū hebrei tenēt scdm. vtrūq; tñ conuenit ipi ruben: fuit enim primogenit⁹ iacob: et sic dicitur principium fortitudinis sue: qd pater fortificat p filios. dicitur eē principis dolois ppter concubitū cuius bala vxore p̄is. dolois. n. quos ante sustinuit iacob p nihil reputauit respectu istius. Nec Rico. C. Itē. a. (Ip̄ior in domis: maior i impio) Bñs idēro⁹ in li. de hebra. qñi. dicit qd lra hebraica in hoc loco hoc proprie sonat. f. (maior ad portādū: et maior robore.) et subdit. Est autē sensus hic: tu es primogenitus meus maior in liberis: et debebas iuxta ordinē natiuitatis tue et hereditatem que primogenito iure debebat: sacerdoti. f. et regnum accipe: hoc quippe in portādo onere et preualido robore demonstrat. versū quia peccasti et quasi aqua q̄ vasculo nō tenet voluptatis effusus es impetu: idcirco p̄cipio tibi vt ultra nō pecces: sicut in fratru numero penā ex peccato luens qd primogeniti ordinem p̄didisti. Nec Idēro⁹. Et concordat cum hac sententia trāslatio chaldaica dicens. Tibi p̄tinebat vt acciperes primogeniturā et sacerdotiū et regnum. C. Itē. a. (Effusus es sicut aqua: nō crescas.) Heb. (Festnatio. f. tua. (sicut aqua non excedes.) quasi dicat sicut aqua festinat descēdere deo: sum: ita p malū tuum descēdisti a dignitate primogeniture. qd dignitas regia trāsiit ad iudā: et duplex portio hereditatis: ad ioseph: que primo debebat ipi ruben ratione primogeniture. ideo subditur (nō excedes) scz fratres tuos minores i duob; istis. Nec Rico. C. Itē. a. (Asa iniquitatis bellantia) Heb. (Asa iniquitatis arma eoz.) vel (habitationes eoz.) Et vtrūq; dicitur de si meon et leui: eo qd p̄ditore viros sicut hēm occiderunt et ioseph occidere voluerit dicēs. Venite occidam⁹ eum etc. supra. 37. ca. ipsi enim primo de morte ioseph tractauerunt: et specialiter simeon ppter qd in carcere māsit alijs reuertētibus ad patrem: supra. 42. ca. Nec Rico. C. Itē. a. (Et in voluntate sua suffoderunt murū). f. ciuitatis sicheim: s; nō habebat tēpus et gentē ad hoc sufficere. Heb. (Et in voluntate sua subuertit taurū). id est ioseph qui vocat primogenit⁹ bos. Deut. 33. cui⁹ neruos libeter abscedissent. Nec Rico. C. Sed notādū qd p eo qd in lra nostra est murū in hebreo hēf sor: que dicitur ad murū et ad taurū siue bouē est equiuoca. de primo infra eodē. c. ibi. Filie discurrētes sup murū. et ps. 17. ibi. Et in deo meo trāsgrediar murū. et i alijs locis. de. 2. Deut. 33. b. ibi. Quasi primogeniti tauri etc. et Esa. 1. a. ibi. Cognouit bos possessorem suū etc. Chaldaicus vero iter pres ita trāstulit. Et in voluntate sua suffoderit murū inimicorū. C. Itē. b. (Ad predam fili mi ascendisti.) Heb. (Ad predam fili mi ascēdisti.) Et exponit hoc hebrei qd non cōsensit in nece ioseph. vnde bñs idēro⁹ in li. de hebra. qñi. dicit in hebreo sic haberi. De captiuitate fili mi ascendisti. et subdit. vt ostēderet eū captiuos populos eē ducturum: et iuxta intelligentiam secretiorē ascendisse in altum: et captiuū duxisse captiuitatez: siue qd melius puto captiuitas passionem ascensus resurrectionem significat. Nec Idēro⁹. C. Itē. b.

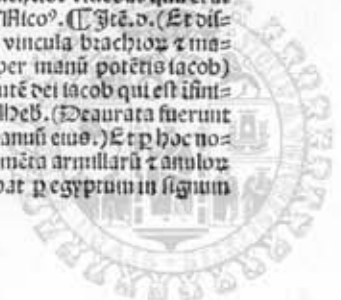
Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

(Et dux de femore eius) Ip̄io eo qd in lra nra est dux in hebreo hēf De hoc pec: que dicitio equuoca est et vno modo significat duces sicut hic hēf: alio vero modo significat legislatorum sine legisferus. vt Esa. 33. g. ibi. Dñs legisfer noster. et in alijs locis. et vtraq; iterpratio impleta ē in ipis iudeis in aduētū xp̄i in eis scz qui eū non receperunt. Nam vsq; ad xp̄m semper durauit ducatus et scepterūz materialē et spūale: qd postea vtrūq; cessauit. et sic ambe iterpratioes eisdem cōueniunt. C. Itē. b. (Pulchriorēs oculi eius vino) Heb. (Rubicidiorēs oculi ei⁹ vino) Per vtrūq; designat qd in forte iude cresceret abūditia vini: que tñ magis proprie designat p rubedinem oculorū quā per pulchritudinē: nam ex multo potu vini rubescunt oculi. Nec Rico. C. Itē. c. (Dan coluber in via cerasces in semita.) Heb. (Dan coluber in via scorpio in semita) coluber mordet ore qd est pars eius puma: scorpio pcutit cauda que ē pars eius posterior. Samson enim in iuētute cepit filisteos affligere: et grauius afflixit in fine: nā plures interfecit moriens quā ante viuus occiderat. Nec Rico. C. Itē. c. (Et p̄bebit delicias regibus.) Heb. (Et p̄bebit delicias regis.) C. Itē. d. (Filius accrescens ioseph: filius accrescens et decorus aspectu) Heb. (Filius accrescens ioseph). f. in bonis tēporalib; et spiritualibus (filius accrescens super oculū). Nam ex dei grā in core lucente pulchrior videbat quā erat in re. Nec Rico. C. Itē. d. (Et dissoluta sunt vincula brachiorū et manus illius per manus potētis iacob). i. per virtutē dei iacob qui est iūmte potētē. Heb. (Deaurata fuerunt brachia manus eius.) Et p hōc notatur ornamēta armillarū et anulorū que portabat p egyptum in signum

VNIuersidad DE SALAMANCA

dignitatis a deo sibi concessit. **h**ec Rico.

Quod cernens ioseph. b. **E**t venerit ad aream achad. **E**t secundu aliquos doctores achad e nomen pprium. **h**eb. (Et venerit ad aream achad). i. rani quia clausa erat talibus fructibus spinosis: et fin hoc achad est nomen appellatiuuz. **h**ec Rico.

Addi. **R**ico. **E**t ier. b. (Et idcirco vocatum est nomen loci illius placet egypti) **h**eb. (Et idcirco vocatus est nomen loci illius planctus egypti qui e ultra iordanem.) **E**t ier. c. (Quo mortuo timetes fratres eius) **h**eb. (Et viderit fratres ioseph q mortuus esset pater eoz) per qd signifi cat scdm hebreos q ioseph no ostēdebat eis tāta signa familiaritatis et amicitie: sicut faciebat viuente pfe.

Addi. **h**ec Rico. **E**t ier. c. (Nos quoq oramus vt suo dei patri tuo dimittas iniquitatem hanc.) **h**eb. (Nos quoq oramus vt seruis dei pns tui dimittas iniquitatem hanc) et sic est in bi. no. anti. **E**t ier. d. (Quib trāf actis.) **h**ec no est in hebreo: s; im mediate sequit. **E**t locutus est. xci.

Addi. **E**t ier. d. (Quib trāf actis.) **h**ec no est in hebreo: s; im mediate sequit. **E**t locutus est. xci.

Et ier. d. (Quib trāf actis.) **h**ec no est in hebreo: s; im mediate sequit. **E**t locutus est. xci.

Incipit liber Erodica. i.

Nec sunt nomia. b. **P**repositus ita q eis magistros operu. **h**eb. (Et posuit sup eos pīcipes celsu.) **R**ed debāt enī eis hebrei cōpotum de lateribus quos faciebant. vt habet infra. s. cap. **h**ec Rico. **E**t ier. b. (Edificaueruntq vrbes tabernaculorum pharaoni.) **h**eb. (Et edificauit. scz populū israel (ciuitates thesauror). i. ita fortes ac si thesauri deberēt ibi reponi. dicebant enim ciuitates tabernaculo rum eo qd ibi erat custodia miltitum

ne filij israel possent fugere de terra **E**t mihi videt q dictio hebraica hic posita magi sonat tabernacula quā thesauros. nam i pluribus locis singulari huius dictionis hebraice ponitur p tabernaculo. **h**ec Rico. **S**ed notandū q pro eo qd in sfa nra est tabernaculo: in hebreo hēf Misanoth: que dictio munitas vel muratas significat. vt. 2. **P**aralip. 17. c. lvi. **U**rbesq muratas. et i alijs locis. **A**d significandū vero tabernacula deberet scribi cū sfa sin: et nō cū samech sicut hic scribitur. **E**t ier. d. (Ipsa enim obstetricandi habēt sciētiam.) **I**n hebreo sunt hic quedam dictiones equiuoce que vno modo syriace significāt sicut est in sfa nra: alio vero modo pnt significare sic. (Quia bestie ipse). s. sūt. quasi dicat q: sicut bestie nō egent obstetricandi sciētia s; ipse p se habēt sciētia obstetricandi: sic et iste mulieres hebreę **E**t translatio chaldaica concordat etiam cum littera nostra. 2.

Seruus est. a. **E**t accepit vxorē stirpis sue) **h**eb. (Et accepit filiā leui). s. in vxorē. **E**t dicitur hebrei q fuit iochabeth filia leui q cum iacob intrauit egyptum. s; hoc videt manifeste falsum: q fuisset cētum triginta annorū vel circiter qn concepit moysen. **I**te hoc dictū contrariatur textui: q primo. ca. dicit q tota cognatio illa q cum iacob intrauit in egyptū mortua erat quando psecutio filioy israel incepit p regem nouū. **E**t ideo cū dicit hic accipit filiā leui. i. mulierē de stirpe leuit: sicut elisabeth dicitur filia aaron. **R**uce pmo. **h**ec Rico. **E**t ier. c. (Erant aut sacerdoti madian septem filie.) **h**eb. (Maioi.) vel (principi madian.) dictio. n. hebraica hic posita. s. cohen significat sacerdotē et maiorē vel principes. glo. hebraica accipit hic scdm. s; hoc nō videt bene dicit

Addi.

Addi.

nam in textu subdit. **S**uperuenerit pastores et eiecerit eas. **N**on ē aut verisimile si essent filie principis illius loci q pastores eas eiecerit si cur dicitur in textu. **h**ec Rico. **E**t ier. d. (Iuravit ergo moyses q habitaret cū eo.) **h**eb. (Et voluit moyses habitare cū viro.) **S**uper quo **B**urgeni in additiōib; sic ait. **V**erbu qd hic ponitur in hebreo: frequētatur i sacra scriptura: et quādoq in trāfatione nra interpretatur incipere. vt **S**en. 18. **A**braam loquens deo dicebat. **E**cce nūc incipi loqui. et **D**euf. 1. **I**ncepit moyses explanare legē. **I**n alijs vero locis quādoq interpretatur iurare. vt in hoc loco. et. 4. **R**egi. 5. vbi dicitur de giezi. **E**t iurauit. **S**ed fm hebraicā veritatē verbi istud vniocū est: et nihil aliud significat vbicūq ponitur: nisi actum volēdi: itaq est euz d; **I**ncepit moyses explanare. **S**imiliter. 4. **R**egi. 5. **N**amaan dicebat giezi q velle recipere duo talenta nulla mētiōe facta de iuramento. **U**nde et in hoc loco nihil aliud dicitur nisi q moyses voluit habitare cū viro xci. s. cum iethro nullo iterposito iuramēto **h**ec **B**urgeni. **S**ed notandū q pro eo quod in littera nra est iurauit: in hebreo habet yoel: que dictio licet cōmuniter significet actū volēdi prout hic notat **B**urgeni: tamen aliquādo significat iurare sicut ē in littera nostra. vt. 1. **R**egi. 14. d. vbi. **A**d iurauit autē saul populū dicens. vbi nullo modo potest significare actum volēdi: sed solū adiurationem siue coniurationē. nam sequitur statim. **N**aledictus homo qui comederit panē vsq ad vespērā. **E**t ier. d. (Alterū vero peperit quem vocauit eliezer dicens: deus enim patris mei adiutor: me et eripuit me de manu pharaonis.) **T**otum hoc non est in hebreo in hoc loco. sed habet infra ca.

Addi.

Addi.

18. a. **E**t ier. d. (Et respexit dñs filios israel et liberavit eos.) **h**eb. (Et respexit deus filios israel et cognouit eos.) **I**n cognitione vero diuina nulla potest esse nouitas: s; tūc dicitur aliquem de nouo cognoscere quando prebet ei effectū bonitatis sue qui temporalis est et nouus. **h**ec Rico. **S**ed notandū q trāfatio chaldaica concordat cū littera nostra in qua sic habet. **E**t respexit dñs filios israel et dixit in verbo suo vt liberaret eos.

Moyses aut. a. **A**pparuitq **M**et dñs in flamma ignis) **h**eb. (Apparuit ei angelus dñi xci.) **A**ngelus enim scdm veritatem fuit: presentans tamen personam domini: et ideo aliquādo dñs aliquando angelus nominatur: sicut etiā dicit **B**ñs **B**regio. **h**ec Rico. **C**etera autem beati **B**regio allegata a nicolao hec sunt. **A**ngelus qui moysi apparuisse describitur modo dñs modo angelus i memoratur. angelus: quia exterius loquendo seruit. dñs: quia interius presidens loquēdi efficiaciā tribuit. **L**um enim loquēs ab interiore regitur: et per obsequium angelus et per inspirationem domini memorat. **h**ec **B**regio. **E**t ier. c. (Cum eduxeris populū meū de egypto.) **h**eb. (Cum eduxeris populū de egypto.) vnde li meū non est i hebreo: nec i biblis nostris antiquis. **E**t ier. d. (Dixit dominus ad moysen ego sum qui sū.) **I**n hebreo habet. (Dixit deus ad moysen ego qui ero.) per vtramq tamen litteram idem significatur. s. necessitas essendi: et eternitas et immutabilitas per omnem modum que est conditio ppria et singularis ipsius dei. **D**ñia enim alia eo ipso q sunt de nihilo: habent principij sui esse: et sunt vertibilia i nihil: quia subtrahā mutuentia diuina caderent in non

Addi.

Addi.

Addi.

VNIuersidad DE SALAMANCA

GREDO.S.U.S.A.L.E.S

esse: et ideo non esse cōuenit eis quā tum ex se: sed esse habent a deo: sicut q̄ dicitur Esa. 41. Ecce vos estis ex nihilo et op̄ vestrum ex eo qd̄ nō est. Nec nico⁹ i postilla super hoc loco.

Addi. Sed notādū q̄ in hebreo frequēter ponit vni⁹ tēpus p̄ alio. Burgeni vero in additiōibus multa sup̄ hūc passum adducit q̄ vide ibi. **C** Irē. f.

Addi. (Dñs deus hebreorū vocauit nos) **Deb.** (Dominus deus hebreorū vocatus est super nos.) 4.

Addi. **R**espondens moyses. a. **C** Dominus deus patris tuorum **Deb.**

Addi. (Dñs deus patris tuorum) **C** Irē. c.

(Nōne ego) **Deb.** (Nōne ego dñs)

C Irē. f. (Tulit itaq̄ sephora acutissimam petraz.) **Deb.** (Et accepit sephora aciem vel nouaculā.)

Lum enim ipsa festinaret circūcidere filium suū: magis probabile videt̄ q̄ fecerit hoc cū cultello quā magis poterat eū habere i promptu quā petrā sic acutā: cū non sit verisimile ipsam caruisse cultello ad incidendū cibum: q̄ hoc modo fit cū minore lesione pueri quā cum petra. et similiter **Job. 5.** vbi nra trāslatio habet. Fac tibi cultros lapideos: hebrei dicunt **Novaculas** scindētes: et hoc modo **Iudei** circūcidit. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. g.

Addi. notādū q̄ pro eo qd̄ in littera nra ē acutissimā petrā: i hebreo habetur **Sor** per sade: q̄ dicitio proprie significat petrā. vt **Isra. 44. 33. g. ibi.** Strabis sup̄ petrā. et **Deut. 8. c. ibi.** Qui eduxit riuos de petra durissima. et in alijs locis. In translatione quoq̄ **chaldaica** habet sicut in littera nra. acutissimā vero nō est in hebreo: sed necessario requirit̄. **C** Irē. f.

Addi. (Et dimisit eum postq̄ dixit.) **Deb.** (Et dimisit eum tunc dixit.) 5.

Addi. **Q**uod dicitur. **C** Deus hebreorū vocauit nos vt eamus viā trium dierum in solitudine.) **Deb.** (Deus hebreorum vocatus est sup̄ nos

vt eamus viam trium dierum in solitudine.) **C** Irē. d. (Videat dominus et iudicet.) **Deb.** (Videat dominus super vos et iudicet.) 6.

Dixitq̄ dñs. a. **C** Locutusq̄ ē dominus ad moysen dicens.) **Deb.** (Locutusq̄ est deus ad moysen dicens.) **C** Irē. c.

(Que peperit ei aaron: et moysen: et mariam) **Deb.** (Que peperit ei aaron: et moysen: et mariam) nō est i hebreo i hoc loco. s̄ hēc **Isra. 26. g. 7.**

Dixitq̄ dñs. b. **C** Tulitq̄ aaron virgam cotam pharaone) **Deb.** (Proiecitq̄ aaron virgam cotam pharaone.) **Itam** pro eo quod in littera nostra est tulit: in hebreo habetur **Yaslech**: que dicitio proiecere significat: vt **infra. co. b. ibi.** Proieceruntq̄ singuli virgas suas. et in alijs locis. 8.

Dixitq̄ dñs. a. **C** Et in reliquias ciborum tuorum.) **Deb.** (Et in reliquias tuas) generaliter. Et dicuntur hic reliquie omnia reseruatā pro cibo et potu: et ideo trāslatio nostra accepit minus specialiter nisi sub nomine ciborum intelligatur et potus. **Deb.** **C** Irē. a.

(Extende manum tuam super fluuios.) **Deb.** (Extende manum tuam cum virga tua sup̄ fluuios.) **C** Irē. d.

(Et sint scyniphes i vniuersa terra egypti.) **Deb.** (Et sint pediculi in vniuersa terra egypti.) Et idem dicit **Joseph. li. 2. ca. 10. q̄ i tāta** multitudine fuerunt in hominibus et in animalibus q̄ nullo medicamine poterat eis subueniri. **Deb.** **C** Irē. e.

(Omne genus muscarū.) **Deb.** (Mixturem) glo. i. multitudinem animalium diuersorū visu terribilium et homines et animalia domestica deuorantium. Et idē dicit **Josephus. li. 2. ca. 10. Deh.** **Deb.** **C** Irē. a.

Dixit autē dñs. a. **C** Ecce manus mea erit sup̄ agros.) **Deb.**

(Ecce manus dñi erit super agros) **C** Irē. c. (Mittā oīs plagas meas.) **Deb.** (Hoc quod dicit oēs: patet q̄ loquit̄ de oibus plagis et persecutiōibus sequētibz.) **Deb.** (Omnes mortalitatē meā.) **Itā** de plagis sequētibz multi fuerunt mortui: pot̄ etiā aliter dici. oēm mortalitatē meam. i. omne gen⁹ mortis. **Itā** ex plagis sequētibz et submersione i mari multi fuerunt mortui morte nature et morte gehenne. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Sed notādū q̄ pro eo qd̄ in littera nra est plagas meas: in hebreo habetur **Yagephorhai**: que dicitio etiam plagas significat. vt **Isra. 16. g. ibi.** Et plaga cessauit. et **25. d. ibi.** Que percussa est in die plage. **Idē** etiā mortalitatē significare sicut hic **Deb.** **C** Irē. d.

(Adhuc retines populum meū.) **Deb.** (Adhuc tu calcas populum meū.) **Quia** nō solum retinebat: s̄ etiā duris laboribus affligebat. **Deb.** **C** Irē. g.

(Et qd̄ ordēs esset virēs: et linū iam folliculos germinauerat.) **Deb.** (Quia ordēs erat pumitiuū.) Et sic tñ creuerat q̄ renascētia essent inutilia (et linnū tuellificauerat) et quia tuelli fuerunt fracti p̄ grandinē: redditi fuerunt inutilis. **Deb.** **C** Irē. g.

(Triticū autē et far.) **Deb.** (Triticū autē et spelta.) **Deb.** **C** Irē. a.

(Quotiens conuerterim egyptum.) **Deb.** (Quid operatus sum i egypto) **Quia** nō solum ibi conuertit egyptios: s̄ etiā saluauit hebreos. **Deb.** **C** Irē. b.

(Et descēdat sup̄ frā.) **Deb.** (Et ascēdat sup̄ frā.) et sic ē i **bi. no. an. gētea** et aurea et vestē.) **Deb.** (Vasa argentea et aurea.) **Itā** et vestē non est in hebreo in hoc loco: nec in biblīs nris antiquis: sed habetur **infra. ca. sequenti. f.** **C** Irē. b.

(Media nocte ingrediar i egyptū.) **Deb.**

(Media nocte ego egrediar i medio egypti: sive p̄ mediū egypti) **Deb.** (Media nocte ego egrediar i medio egypti: sive p̄ mediū egypti) **Deb.** **C** Irē. a.

(Māscul⁹ anniculus) **Deb.** (Māsculus filius vni⁹ anni.) **Ab** octaua nāq̄ natiuitatis sue vsq̄ ad finē anni accipi poterat pro immolatione phase et non ante nēq̄ post. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. a.

(Juxta quē ritū tolletis et hēdū) **Deb.** (De arietibus et de capris accipietis.) **Ex** hoc patet q̄ immolatio phase indifferēter poterat fieri de agno et de hēdo. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Et lactucis agrestibus) **Deb.** (Et amaritudinibus.) i. herbis amaris: ad significandū amaritudinē seruitutis et laboris quā sustinuerant in egypto. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Caput cū pedibus eius et intestinis vorabitis.) **In** hebreo nō est vorabitis. Et sic ista littera scōz hebreos non refer̄ ad comestione: sed ad assationēz de qua immediate predicif: sed assum tātū igni et sequitur caput cū pedibus etc. Et est sensus q̄ caput de corpore abscisum vlt pedes nō debebāt per se assari: s̄ caput iunctū corpore et pedes similif. **Intestina** autē amouebātur vt lauarentur: et lota reponēbātur assanda cum corpore. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Media nocte ego egrediar i medio egypti: sive p̄ mediū egypti) **Deb.** (Media nocte ego egrediar i medio egypti: sive p̄ mediū egypti) **Deb.** **C** Irē. a.

(Māscul⁹ anniculus) **Deb.** (Māsculus filius vni⁹ anni.) **Ab** octaua nāq̄ natiuitatis sue vsq̄ ad finē anni accipi poterat pro immolatione phase et non ante nēq̄ post. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. a.

(Juxta quē ritū tolletis et hēdū) **Deb.** (De arietibus et de capris accipietis.) **Ex** hoc patet q̄ immolatio phase indifferēter poterat fieri de agno et de hēdo. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Et lactucis agrestibus) **Deb.** (Et amaritudinibus.) i. herbis amaris: ad significandū amaritudinē seruitutis et laboris quā sustinuerant in egypto. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Caput cū pedibus eius et intestinis vorabitis.) **In** hebreo nō est vorabitis. Et sic ista littera scōz hebreos non refer̄ ad comestione: sed ad assationēz de qua immediate predicif: sed assum tātū igni et sequitur caput cū pedibus etc. Et est sensus q̄ caput de corpore abscisum vlt pedes nō debebāt per se assari: s̄ caput iunctū corpore et pedes similif. **Intestina** autē amouebātur vt lauarentur: et lota reponēbātur assanda cum corpore. **Deb.** **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

(Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** (Et os eius nō cōfringētis.) **Deb.** **C** Irē. b.

VNI VERSIDA DE SALAMANCA

gnificationes conueniunt huic spiri-
tuali cibo: p eas spūs scūs significās
q̄ accedētes ad illā diuinā escam nō
soli festināter sed quātā diuina gra-
tia concesserit cū timore et tremore
et in extasi et excessu mētis. i. extra
se positi seipos relinquentes et in di-
uina transeūtes debeant accedere.

¶ **Itē. d.** (Ite tollentes aial rē.)
Heb. (Emite et accipite aial.) glo.
Qui habet in grege suo accipiat: q̄
nō habet emat. **Heb. Rico.** **¶** Sed
notandū q̄ in hebreo nō est emite s;̄
est sicut in lfa nfa. **¶ Itē. d.** (Lingi-
te in sanguine q̄ est in bacino.)
Heb. (Lingite in sanguine qui est in bac-
no.) Recipiebat enim sanguis agni
in bacino in quo tingebat fasciculus
hyfopi: cū quo linebat supliminare
et vterq; postis. et q; bacinus erat
iuxta liminare inferius: ideo sic trās-
tulit trāslatō: exprimēs locū in quo
bacinus cōtinēs sanguinē erat. **Heb.**

¶ Rico. **¶** Sed notādū q̄ p eo qd̄ i
lfa nfa est limen: in hebreo habetur
Saph: que dicitio cōmuniter signifi-
cat limē. vt **Ezech. 40. a. ibi.** Et mē-
sus ē limen porte. **2. b. ibi.** Et limen
porte iuxta vestibulū **2. c. ibi.** Et in alijs
locis. Aliqñ etiam significat bacinū
vel hydriā **vt. 3. Regi. 7. g. ibi.** Hydri-
as et fuscinulas. et **Diere. 52. d.**
ibid. Hydrias et thimiamateria. et in
alijs locis. **¶ Itē. d.** (Cūq; introieritis
terram quā dñs daturus ē vobis) vñ li
deus nō est in hebreo: nec in bi. no.
anti. **¶ Itē. f.** (Cōspersam farinā
idest pistatā.) **Heb.** (Pistatam suam)
et est idem. **Heb. Rico.** **¶**

¶ **Itē. d.** (Cūq; introieritis ter-
ram quā dñs daturus ē vobis) vñ li
deus nō est in hebreo: nec in bi. no.
anti. **¶ Itē. f.** (Cōspersam farinā
idest pistatā.) **Heb.** (Pistatam suam)
et est idem. **Heb. Rico.** **¶**

¶ **Itē. d.** (Cūq; introieritis ter-
ram quā dñs daturus ē vobis) vñ li
deus nō est in hebreo: nec in bi. no.
anti. **¶ Itē. f.** (Cōspersam farinā
idest pistatā.) **Heb.** (Pistatam suam)
et est idem. **Heb. Rico.** **¶**

¶ **Itē. d.** (Cūq; introieritis ter-
ram quā dñs daturus ē vobis) vñ li
deus nō est in hebreo: nec in bi. no.
anti. **¶ Itē. f.** (Cōspersam farinā
idest pistatā.) **Heb.** (Pistatam suam)
et est idem. **Heb. Rico.** **¶**

ra sua: s;̄ q; terra in ripa est rubea et
cōmiscet aque: et sic videt aqua ru-
bea maxime. ppe littus. Dicit autē i
hebreo mare **Suph. i.** mare iunctū
vel cānosum q; abundant in littore
huius maris iunci vel canne. **Heb.**
¶ Rico. in postilla. **¶** Potest etiā di-
ctio hebraica **Suph** significare pela-
gus vt **Jone. 2. c. ibi.** Pelagus ope-
ruit caput meū. Et tūc fm hanc si-
gnificationem vbiq; scribit mare
rubis: pōt etiā significare mare pez-
lagiosum. **¶ Itē. d.** (Et dux esset iti-
neris vtroq; rpe) **Heb.** (Et illumina-
re eos ad abūladū die ac nocte) **14.**

¶ **Deutus ē dñs. a.** **¶** **Ac p̄sc̄q̄**
tur vos) **Heb.** (Ac p̄sc̄q̄ tur vos)
¶ **Itē. d.** (State et videte ma-
gnalia dñi) **Heb.** (State et videte sal-
uationem dñi.) **¶** **Itē. p** eo qd̄ in lfa
nfa est magnalia: in hebreo hēc tes-
tua: que dicitio a noie **h̄s** derivatur
et saluationē vel salutez significat vt
ps. 27. ibi. Et p̄ceptor saluationum
xp̄i sui est. Et **ps. 36. ibi.** Salus autē
iustoz a dño. et in alijs locis. **¶ Itē**

¶ **Itē. f.** (Interfecit exercitū eoz.) **¶** **Itē**
eo qd̄ in lfa nfa est interfecit: in he-
breo hēc **yahom**: q̄ dicitio ad interfe-
cere et ad p̄terere siue cōturbare ē
equiuoca. de primo. **Exo. 23. d. ibi.**
Et occidā oēm populū. **de. 2. Judi.**
4. c. ibi. Perterruit dñs sifaram. et
ps. 17. ibi. Fulgura multiplicauit et
conturbauit eos. et in alijs locis. Et
tūc in ista significatiōe erit sensus.
Perterruit siue cōturbauit exerci-
tum eoz. **¶ Itē. f.** (Et subuertit ro-
tas curruū serebaturq; in pfundū.)
Heb. (Et abstulit rotā de curribus
eoz: et duxerūt eos p̄derose.) Et dī
cūt hebrei q; abstulit vnam rotā de
quoz curru et sic nō poterāt duci nisi
si valde grauit et tarde. **Heb. Rico.**
¶ **Itē. f.** (Reuersum est p̄mo dilu-
culo ad priore locū) **Heb.** (Reuersū
est ante mane ad fortitudinē suā.) **i.**

¶ **Itē. f.** (Interfecit exercitū eoz.) **¶** **Itē**
eo qd̄ in lfa nfa est interfecit: in he-
breo hēc **yahom**: q̄ dicitio ad interfe-
cere et ad p̄terere siue cōturbare ē
equiuoca. de primo. **Exo. 23. d. ibi.**
Et occidā oēm populū. **de. 2. Judi.**
4. c. ibi. Perterruit dñs sifaram. et
ps. 17. ibi. Fulgura multiplicauit et
conturbauit eos. et in alijs locis. Et
tūc in ista significatiōe erit sensus.
Perterruit siue cōturbauit exerci-
tum eoz. **¶ Itē. f.** (Et subuertit ro-
tas curruū serebaturq; in pfundū.)
Heb. (Et abstulit rotā de curribus
eoz: et duxerūt eos p̄derose.) Et dī
cūt hebrei q; abstulit vnam rotā de
quoz curru et sic nō poterāt duci nisi
si valde grauit et tarde. **Heb. Rico.**
¶ **Itē. f.** (Reuersum est p̄mo dilu-
culo ad priore locū) **Heb.** (Reuersū
est ante mane ad fortitudinē suā.) **i.**

¶ **Itē. f.** (Interfecit exercitū eoz.) **¶** **Itē**
eo qd̄ in lfa nfa est interfecit: in he-
breo hēc **yahom**: q̄ dicitio ad interfe-
cere et ad p̄terere siue cōturbare ē
equiuoca. de primo. **Exo. 23. d. ibi.**
Et occidā oēm populū. **de. 2. Judi.**
4. c. ibi. Perterruit dñs sifaram. et
ps. 17. ibi. Fulgura multiplicauit et
conturbauit eos. et in alijs locis. Et
tūc in ista significatiōe erit sensus.
Perterruit siue cōturbauit exerci-
tum eoz. **¶ Itē. f.** (Et subuertit ro-
tas curruū serebaturq; in pfundū.)
Heb. (Et abstulit rotā de curribus
eoz: et duxerūt eos p̄derose.) Et dī
cūt hebrei q; abstulit vnam rotā de
quoz curru et sic nō poterāt duci nisi
si valde grauit et tarde. **Heb. Rico.**
¶ **Itē. f.** (Reuersum est p̄mo dilu-
culo ad priore locū) **Heb.** (Reuersū
est ante mane ad fortitudinē suā.) **i.**

¶ **Itē. f.** (Interfecit exercitū eoz.) **¶** **Itē**
eo qd̄ in lfa nfa est interfecit: in he-
breo hēc **yahom**: q̄ dicitio ad interfe-
cere et ad p̄terere siue cōturbare ē
equiuoca. de primo. **Exo. 23. d. ibi.**
Et occidā oēm populū. **de. 2. Judi.**
4. c. ibi. Perterruit dñs sifaram. et
ps. 17. ibi. Fulgura multiplicauit et
conturbauit eos. et in alijs locis. Et
tūc in ista significatiōe erit sensus.
Perterruit siue cōturbauit exerci-
tum eoz. **¶ Itē. f.** (Et subuertit ro-
tas curruū serebaturq; in pfundū.)
Heb. (Et abstulit rotā de curribus
eoz: et duxerūt eos p̄derose.) Et dī
cūt hebrei q; abstulit vnam rotā de
quoz curru et sic nō poterāt duci nisi
si valde grauit et tarde. **Heb. Rico.**
¶ **Itē. f.** (Reuersum est p̄mo dilu-
culo ad priore locū) **Heb.** (Reuersū
est ante mane ad fortitudinē suā.) **i.**

¶ **Itē. f.** (Interfecit exercitū eoz.) **¶** **Itē**
eo qd̄ in lfa nfa est interfecit: in he-
breo hēc **yahom**: q̄ dicitio ad interfe-
cere et ad p̄terere siue cōturbare ē
equiuoca. de primo. **Exo. 23. d. ibi.**
Et occidā oēm populū. **de. 2. Judi.**
4. c. ibi. Perterruit dñs sifaram. et
ps. 17. ibi. Fulgura multiplicauit et
conturbauit eos. et in alijs locis. Et
tūc in ista significatiōe erit sensus.
Perterruit siue cōturbauit exerci-
tum eoz. **¶ Itē. f.** (Et subuertit ro-
tas curruū serebaturq; in pfundū.)
Heb. (Et abstulit rotā de curribus
eoz: et duxerūt eos p̄derose.) Et dī
cūt hebrei q; abstulit vnam rotā de
quoz curru et sic nō poterāt duci nisi
si valde grauit et tarde. **Heb. Rico.**
¶ **Itē. f.** (Reuersum est p̄mo dilu-
culo ad priore locū) **Heb.** (Reuersū
est ante mane ad fortitudinē suā.) **i.**

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

ad impetū sui fluxus qui prius dñi-
na virtute detinebatur sicut murus
Heb. Rico. **¶**

¶ **Tunc cecinit moyses rē.)** **Se-**
quitur. (Cantemus domino
gloriose) **Heb.** (Tunc cantabit moy-
ses.) **¶** Sequitur. (Cantabo domino
rē.) **¶** Per quod designatur q; moy-
ses et filij israel pluries cātauerūt cā-
ticū istud: et sic p̄mo canētes de p̄sen-
ti erant adhuc de futuro canituri.

¶ **Heb. Rico.** **¶** Sed notādū q; p̄pri-
um est hebraicū f̄monis ponere vñs
tempus p̄ alio vt supra dictum est.
In trāslatiōe autē chaldaica hēc si-
cut in lfa nfa. **¶ Itē. a.** (Fortitudo
mea et p̄sc̄isio dñs.) **¶** **Itē. p̄sc̄is-**
dit egyptios pplm israel p̄sc̄quētes
mea et laus mea dñs.) **Heb.** (Forti-
tudo mea et p̄sc̄isio dñs.) **¶** **Itē. p̄sc̄is-**
dit egyptios pplm israel p̄sc̄quētes
mea et laus mea dñs.) **Heb.** (Forti-
tudo mea et p̄sc̄isio dñs.) **¶**

¶ **Heb. Rico.** **¶** Sed notādū q; p eo
qd̄ in lfa nfa est laus: i hebreo habe-
tur **Zimbrath**: q̄ dicitio psalmodiaz
vel laudē cōmuniter significat. **Al-**
quādo vero significat p̄sc̄isionem
vel putatiōē. vt Lāri. 2. c. ibi. **Itē.**
pus putatiōis aduenit. S;̄ ista secu-
da significatiō ē minus cōgrua i hoc
loco. **¶ Itē. a.** (Omnipotēs nomē
eius.) **Heb.** (Dñs nomen eius) **Est**
enim hic nomen dñi tetragramatō.
¶ Itē. a. (Deposuitis oēs aduersā-
rios meos.) **Heb.** (Deposuitis omēs
aduersarios tuos.) **¶** Erāt enī aduer-
sarij dei quia persecutores erāt ppli
sui. **Heb. Rico.** **¶** **Itē. b.** (Interfi-
ciet eos manus mea.) **Heb.** (Depau-
perabit eos manus mea.) **¶** **Itē. enī**
intēdebat eos pharao interficere vt
videf: sed bona eorum rapere: et eos
ad seruitutem p̄stinā reducere. vñ
dicif supra. 14. ca. **Immutatū ē cor**
pharaonis et seruoꝝ eius sup pplm:
et dixerunt quid volumus facere vt
dimitteremus israel ne seruiret nos-
tris: ideo dicif in trāslatiōe nfa inter-
ficiet eos manus mea. Heb. Rico.

¶ **Itē. a.** (Omnipotēs nomē
eius.) **Heb.** (Dñs nomen eius) **Est**
enim hic nomen dñi tetragramatō.
¶ Itē. a. (Deposuitis oēs aduersā-
rios meos.) **Heb.** (Deposuitis omēs
aduersarios tuos.) **¶** Erāt enī aduer-
sarij dei quia persecutores erāt ppli
sui. **Heb. Rico.** **¶** **Itē. b.** (Interfi-
ciet eos manus mea.) **Heb.** (Depau-
perabit eos manus mea.) **¶** **Itē. enī**
intēdebat eos pharao interficere vt
videf: sed bona eorum rapere: et eos
ad seruitutem p̄stinā reducere. vñ
dicif supra. 14. ca. **Immutatū ē cor**
pharaonis et seruoꝝ eius sup pplm:
et dixerunt quid volumus facere vt
dimitteremus israel ne seruiret nos-
tris: ideo dicif in trāslatiōe nfa inter-
ficiet eos manus mea. Heb. Rico.

¶ **Itē. a.** (Omnipotēs nomē
eius.) **Heb.** (Dñs nomen eius) **Est**
enim hic nomen dñi tetragramatō.
¶ Itē. a. (Deposuitis oēs aduersā-
rios meos.) **Heb.** (Deposuitis omēs
aduersarios tuos.) **¶** Erāt enī aduer-
sarij dei quia persecutores erāt ppli
sui. **Heb. Rico.** **¶** **Itē. b.** (Interfi-
ciet eos manus mea.) **Heb.** (Depau-
perabit eos manus mea.) **¶** **Itē. enī**
intēdebat eos pharao interficere vt
videf: sed bona eorum rapere: et eos
ad seruitutem p̄stinā reducere. vñ
dicif supra. 14. ca. **Immutatū ē cor**
pharaonis et seruoꝝ eius sup pplm:
et dixerunt quid volumus facere vt
dimitteremus israel ne seruiret nos-
tris: ideo dicif in trāslatiōe nfa inter-
ficiet eos manus mea. Heb. Rico.

¶ Sed notandū q; in trāslatiōe
chaldaica sic habet. **Consumet eos**
manus mea: qd̄ est idem cum litte-
ra nostra. ¶ Itē. b. (Extēdisti ma-
num tuam et deuorauit eos terra.)
Heb. (Extēdisti dexterā tuā et deu-
orauit eos terra.) **¶ Itē. b.** (Ascē-
derunt populi et irati sunt.) **Heb.**
(Audierunt populi et irati sunt.) **¶**

¶ **Itē. b.** (Ascē-
derunt populi et irati sunt.) **Heb.**
(Audierunt populi et irati sunt.) **¶**
Itē. b. (Ascē-
derunt populi et irati sunt.) **Heb.**
(Audierunt populi et irati sunt.) **¶**
Itē. b. (Ascē-
derunt populi et irati sunt.) **Heb.**
(Audierunt populi et irati sunt.) **¶**
Itē. b. (Ascē-
derunt populi et irati sunt.) **Heb.**
(Audierunt populi et irati sunt.) **¶**

¶ **Itē. c.** (Dñs regnabit in eternū et vltra.)
Heb. (Dñs regnabit in seculū et vltra.)
Seculū autē p̄prie significat tē-
pus quinquaginta annoꝝ: sed quan-
do additur ei et vltra: significat eter-
nitate. et bene dicitur hic regnabit:
q; non regnauit ab eterno: sicut nec
fuit creator ab eterno nec dñs. quia
talia noia et verba cōsignāt creatu-
ram subiectā que nō fuit ab eterno.

¶ **Heb. Rico.** in postilla. **¶** Sed notā
dum q; pro eo qd̄ in littera nfa est in
eternū: in hebreo habet holam: que
dicitio ē equiuoca et vno modo signi-
ficat in eternū. vt **ps. 102. ibi.** **Mise-**
ricordia autē dñi ab eterno et vsq; in
eternū. et ps. 118. ibi. **In eternū dñe**
verbū tuū permanet i celo. et i alijs
locis. Alio vō modo significat secu-
lū. vt Heb. 6. a. ibi. **Isti sunt potētes**
a seculo. et in alijs locis.

¶ **Itē. b.** (Audiuisti enim
murmur vestrū contra dñm.)
Heb. (Audiuisti enim murmur v̄m
contra dñm) et sic est in bi. no. anti.
¶ Itē. d. (Manhu. qd̄ significat qd̄
est hoc) **Heb.** significat quid est hoc
non est de textu: sed est verbū trāsf-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSIDAD
DE SALAMANCA

GREDO.S.U.S.A.L.E.S

molaueruntque victimas pacificas do-
mino vitulos) vñ li duodecim nō est
in hebreo: nec in bi. no. an. De quoz
Hico⁹ in postilla sic ait. li duodecim
nō est in hebreo: et ideo videt q̄ fue-
rint tñ duo: quia pluralis numerus
abfz̄ alicui⁹ numeri determinatiōe
in hebreo significat cōmuniter binā
rifi. l. Dec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c.
(Hec non sup eos qui pcul recesser-
ant etc.) Hebrei r̄ libri nfi correcti
sic habēt. (Hec sup eos qui pcul re-
cesserant etc.) i. sup oēm pplm q̄ lō-
gius erat de mōre synai quā nadab
et abiu et senes. (misi manū suam)
occultando se eis. ideo subdit (et vi-
derūt deū.) qd̄ autē missio man⁹ dei
vel positio sup aliquem significet sui
occultationē: patet ex hoc q̄ dixit in
fra moyf. 34. ca. Protegā te dexte-
ra mea donec transeā: tollāq̄ manū
meam et videbis posteriora mea.
l. Dec. (Et ad dños filiorū israel non
misi manū suā.) occultando se eis.
(et viderūt deū.) Vocant̄ autē hic dñi
filioz̄ israel nadab et abiu r̄ septua-
ginta seniores: et fm hoc cōmunis
pplis nō vidit deū. Videf̄ tamē trāf
latio nra melior quia iam ante dictū
erat q̄ nadab et abiu et senes vide-
rant deū: vt patet in textu. l. Dec Hic
co⁹. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in
littera nra est p: ocul recesserāt: i he-
breo habet̄ Haste: que dictio pprie
significat separatos: vñ eos qui pro-
cul recesserant: sicut est in littera no-
stra. vt gen. 27. f. ibi. Hicquid nō re-
seruasti r̄ mihi benedictionē. i. sepa-
sti. r̄ Hic. ii. b. ibi. Auferā de spū tuo
.i. sepabo. et Esa. 41. c. ibi. Et a lō-
gins ei⁹ vocauit te. r̄ i alijs locis. 25
Ucutusq̄ ē dñs. a. C. Et tol-
lāt mihi primitiā) l. Dec. (Et
tollant mihi separationē.) Quia ob-
lata separabantur a cōmunibus vñ
bus quibus non poterant vltra ap-
plicari: sed tantū diuino cultui. l. Dec

Addi.

Hico⁹ in postilla. C. Itē. a. (Pel-
lesq̄ iacinthinas) l. Dec. (Pelles ta-
xonum.) l. Dec Hico⁹. C. Sed notan-
dum q̄ pro eo quod in littera nostra
est iacinthinas: in hebreo habetur
Thechasin: et dicit̄ hebrei q̄ signi-
ficat pelles quorūdam animalū di-
uersozum colorum sicut refert idem
Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Pones
super mensam panes ppositionis.)
l. Dec. (Pones super mensam panes
facierū.) Eo quod erant similes ex
vtraq̄ parte: non enim coquebātur
in furno sed in vasis aureis calefac-
tis: sicut gause et nebule in ferreis.
l. Dec Hico⁹. C. Itē. d. (Spherulas
ac lista ex ipso procedentia.) l. Dec.
(Pomelli sui: et flores sui ex ipso.)
l. Dec Hico⁹. C. Itē. d. (Tres cipi
quasi in nucis modus.) l. Dec.
(Tres cipi figurati.) Halice necles: hoc
est q̄ non erāt de opere plano. l. Dec
Hico⁹. C. Itē. d. (Omne pōdus cā
delabri cum vniuersis vasis suis ha-
bebit talentū auri mādissimi.) l. Dec.
(Centenario auri mundi fiet illud.)
scz̄ candelabrū. (et omnia vasa hec.)
Et dicit̄ Ba. Sa. q̄ centenarius cō-
tinet centum viginti libras fm pon-
dus colonie. Melius tamen credo
dicendū q̄ certa quantitas hui⁹ au-
ri ignoratur: nam pōdera metallo-
rum variantur multipliciter fm va-
rias regiones: certū est tamē q̄ ma-
gna quātitas auri requirebat ad cā-
delabrū et eius vasa fienda. l. Dec Hic
co⁹. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in
littera nra est talentū: in hebreo habet̄
Lichar: q̄ dictio ppe significat ta-
lentū et non numerū centenariū. 26.
Tabernaculuz̄ vero. a. C. A-
riatas opere plumario) Dicit̄
aliqui q̄ pluma significat acum: secū-
dū hoc varietates in cortinis existē-
tes erant apposite cum a cu: r̄ opus
illud dicitur plumarium a pluma qd̄
ē acus. Scdm̄ Hugui. opus pluma

Addi.

Addi.

rum dicitur a pluma volucrum: eo
quod habet aliquam similitudinem
cum pluma. et scdm̄ hoc cortine ta-
bernaculi erāt sic facte. l. Dec. (Che-
rubim opere artificioso.) idest subti-
li (facies). 4°. Reg. 6. dicit̄ q̄ i pa-
rieribus templi salomonis erant si-
gure cherubim et palmaruz: r̄ quia
templum illud factum fuit in pluri-
bus ad similitudinem huius taber-
naculi: ideo probabile videtur q̄ in
cortinis huius tabernaculi fuerūt si-
gure cherubim. et dicit̄ Ba. Sa. q̄
non fuerunt apposite cum acu: s̄ in
textu. l. Dec Hico⁹. C. Itē. b. (Faci-
es quinquaginta circulos aureos qui
bus cortinarum vela iungenda sūt)
l. Dec. (Facies quinquaginta fibulas
aureas.) Si enī essent simplices cir-
culi non possent cortine per eos iun-
gi. l. Dec Hico⁹. C. Itē. b. (Ad ope-
riendum tectum tabernaculi) l. Dec.
(Ad operiendum tabernaculum.)
C. Itē. d. (In lateribus tabule due
incastrature.) l. Dec. (Due incastra-
ture vni tabule.) Secūsdū enim he-
breos iste incastrature non erant in
lateribus tabule scdm̄ eius longitu-
dinem: sed tantū in inferiori parte:
quia tabula p̄ eas intrabat duas ba-
ses sibi correspondentes per modū
in margine figuratum. l. Dec Hico⁹.
C. Itē. e. (Erunt sibi cōiuncte a deoz̄
sum vsq̄ ad sursum et omnes vna cō-
pago retinebit.) l. Dec. (Erunt con-
iuncte super caput vncino.) Hā ca-
put vnius tabule erat cōiunctū ca-
piti alterius per vncinum infixū ca-
piti vtriusq̄. l. Dec Hico⁹. C. Itē. e.
(Qui mittētur per medias tabulas
a summo vsq̄ ad summū.) l. Dec. (Et
vectis medius per medias tabulas
mittetur a summo vsq̄ ad summū.)
l. Dec. C. Itē. f. (Opere plumario et pul-
chra varietate contextum.) l. Dec.
(Opere artificis facies ei cherubim)
idest figuras cherubim pulchra va-

Addi.

Addi.

Addi.

rietate contextas. C. Itē. g. (Inse-
retur autē velū per circulos.) l. Dec.
quos possit trahi et retrahi fm lati-
nos. l. Dec. (Dabis) idest pones. (ve-
lū subtrus fibulas) consilientes cor-
tinas. Qd̄ sic patet: quinq̄ enī cor-
tine quelibet latitudinis quatuor: cu-
bitos habebat: simul lateraliter cō-
iuncte faciūt vnā latitudinez̄ viginti
cubitozū: et ibi iungebātur cū alijs
per fibulas. velum autē diuidēs san-
ctū et sanctū sanctorū distabat ab in-
troitu tabernaculi per viginti cubi-
tos vbi erant dicte fibule cortinarū
operiētū tabernaculū. l. Dec Hico⁹.
Facies r̄ vectes altaris de lignis
sethim duos. l. Dec. (Facies r̄ vec-
tes altaris de lignis sethim) vnde li
duos nō est i hebreo: sed subintelligit̄.
C. Itē. c. (Dēs colūpnę atrij p̄ cir-
cutū vestire erant laminis argēteis
capitibus argēteis.) l. Dec. (Omnes
colūpnę atrij per circuitū habebāt
cincturas et vncinos de argēto) In
istis vncinis pendebat cortine atrij:
cincture vero sunt circuli argētei i
capitibus colūpnarū que erāt erec-
te. l. Dec Hico⁹. C. Itē. d. (In latitudi-
ne quinquaginta.) l. Dec. (Latitudo
quinquaginta p̄ quinquaginta) Et
loquitur de spacio atrij qd̄ erat ante
tabernaculū: habebat enī quinquā-
ginta cubitos i quadro. l. Dec Hico⁹.
C. Itē. d. (Et collocabit ea aaron r̄
filij eius.) l. Dec. (Et collocabit eum
aaron et filij eius.) et sic est i biblijs
nostris antiquis. 28.
Apllica quoq̄. a. C. Et faciāt
vestes aaron fratri tuo in glo-
riam et decorē.) l. Dec. (Et faciāt ve-
stes aaron fratri tuo) vñ li i gloriā r̄
decorē non est in hebreo in hoc lo-
co: nec in biblijs nostris antiquis.
C. Itē. a. (Tunicā lineam strictā.)
l. Dec. (Tunicam simbricatam.) glo-
Contextā in marginibus lapidibus
c. iiii.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSIDAD DE SALAMANCA

et sex in altero iuxta ordinē nativita-
tis eorū) Hoc totū nō est in hebreo:
nec in biblīs nris anti. in hoc ca. s; supra
ca. 28. b. C Itē. e. (Et mitras cum
coronulis suis.) Heb. (Et pulchritudine
pileorū suorū.) In inferiori namq; parte
mitrarū que dicunt hic pilei: erant quidā
circuli eas decorātes: ideo dicuntur
coronule fm trāslationē nra: 2 pulchritudo
pileorū i hebo. Nec Hico. C Itē. f. (Lā
delabrūz lucernas 2c.) Heb. (Lan-
delabrū mūdissimū lucernas 2c.) 40
Addi. **U**cutusq; est dñs. b. C Alta
Addi. **U**re holocausti et omnia vasa ei?
labrū cū basi sua. omnia vinctōis oleo
psecrabis vt sint scā sctōsū.) Heb.
(Et vnges altare holocausti 2 omnia
vasa eius: et sanctificabis altare: et
erit altare sanctum sanctorū: 2 labrū
cū basi sua vinctōis oleo psecrabis)
C Explicie liber Exodi.

Incipit liber leuitici. ca. i.

Ucutusq; est dñs. a. C Ad placandū
sibi dñs.) Nec autē placatio nō fit
per mutationem dei sed hoīs q; de
peccato redit ad grām: 2 sic qui prius erat
deo displicens: efficitur placēs. et hoc
magis exprimit in hebreo. Hebrei enim
sic habent. (Et sit placidus corā dño.)
Nec Hico. C Itē. b. (Filij aaron
sacerdotes.) Heb. (Filij aaron sacer-
dotes.) Si enī essent filij aaron nō
tamen adhuc cōsecrari in sacerdotiū:
nō possent hoc facere. Nec Hico.
Addi. C In biblīs quoq; nris anti-
quis est filij aaron sacerdotes: sicut
in hebreo. C Itē. b. (Et cuncta que
adherēt tecori.) Heb. (Tori adipē)
Nec Hico. C Itē. c. (Agnū annu-
culū et absq; macula offeret.) Heb.
(Aasculū et absq; macula offeret)

Ista littera vitio scriptorū vel alio
modo videt falsificata: itū quia hec
lra referē ad speciem ouis vel capre: fe-
tus aut capre non pōt dici agnus: itū
q; in holocaustū offerebant aliquā
do arietes magni et non solū vnius
anni vt patet in pluribus locis. Nec
Hico in postilla. C Et notandū q;
in biblīs nris antiq; est sicut in he-
breo. C Itē. d. (De turturib; 2 pul-
lis colibe) Heb. (De turturib; aut
de pullis colibe.) C Itē. d. (Decur-
rere faciet sanguinē sup crepidines
altaris.) Heb. (Decurret sanguis
ei? ad parietē altari.) Nec Hico. 2.
Hima cum obrulerit. b. C Si
Autē de craticula sacrificiū 2c.)
Heb. (Si autē de caldaria sacrificiū)
Sicbāt enim quidā panes de pasta
psecrata in aqua: et postea foristan
desiccabant sup cratem: et dici po-
terant sacrificium de caldaria: vt de
craticula. Nec Hico. 3.
Quod si hostia. a. C Filij aaron
sacerdotes.) Heb. (Filij aaron
sacerdotes.) vt s. i. ca. Nec Hico.
et sic est etiā b. no. an. C Itē
a. (Duos renes.) Heb. (Duos re-
nsculos.) Renes. n. hostie pacifice
nō cremabant sup altare. Nec Hico.
C Sed notandū q; p eo qd i lit-
tera nra est renes: in hebreo habet
Chelayoth: q; dictio renes pprie si-
gnificat. vt ps. 15. ibi. Increpauerūt
me renes mei. et ps. 25. ibi. Are re-
nes meos 2c. et i alijs locis. C Itē
c. (Et caudā torā cū renibus) Heb.
(Et caudā integrā sub spina.) i. que
est sub spina. non enim renes hostie
pacifice de qua loquitur sup altare cre-
mabant vt dictū est. Nec Hico. 4.
Addi. **U**cutusq; est a. C Si sacer-
dos qui vinctus est peccauerit
delinquere faciēs pplm. In he-
breo licet sit eadē sentētia: sed forte
nō vacat a mysterio ipse mod? loquē
di hebreice videt. (Si sacerdos q;

vinctus est peccauerit delicto ppli)
.i. delinqre faciēs pplm sicut ē i lra
nra: vel delicto ppli. i. pro delicto po-
puli. Et tūc in isto sensu videt figu-
rare illud q; aplūs ait. 2. Cor. 5. d.
Ei qui non nouerat pctm p nobis
pctm fecit: vt nos efficeremur iusti-
tia dei i ipō. C Itē. b. (Sup cornua
altaris thymiamatis gratissimi do-
mīno) Heb. (Super cornua altaris
thymiamatis aromati corāz dño)
Addi. C Itē. b. (Quoz oia q; intrinsecus
sunt.) Heb. (Et omnem adipēz qui
intrinsecus est.)
S; peccauerit aia. a. C Et aus-
dierit vocē iurāris. i. adiuran-
tis eius. s. q; requirit ab eo iuramen-
tū. vñ in hebreo habet (vocem iura-
mēti). s. ab eo qd requirit. vñ subdit
(testisq; fuerit). i. vocat? in testē de
eo q; vidit aut p aliū modum sciuit.
Addi. Nec Hico in postilla. C Itē. b. (Et
non fecerit.) Hoc non est in hebreo
Addi. nec in bi. no. an. C Itē. b. (Et offerat
de gregibus agnū: siue caprām)
Heb. (Et offerat p culpa sua dño fe-
minā de gregibus agnā siue caprā.)
In bi. no. anti. est agnā sicut i hebo.
Addi. **U**cutusq; est dñs. b. 6.
C Itē. b. (Cū ad fauillā cōsumi faci-
et.) Hoc nō est in hebreo. C Itē. c.
(Et comedet in loco sanctuarij ta-
bernaculi.) Heb. (Et comedet in lo-
co sancto in atrio tabernaculi testi-
monij.) In biblīs autē nris correcti
sic habet. Et comedet in loco scō in
atrio tabernaculi. C Itē. c. (Offeret
autē eā calidā) Heb. (Offeret au-
tē eā calidā 2 in frustra cōcisam.) 7
Addi. **U**cutusq; est dñs. b. C Ex quibus.) s.
panibus. (vnius 2c.) Heb. (Ex
oinivnus.) Q; non solū ex oīnibus
panibus dictis vnus tantū offereba-
tur dño p primitijs: sed de qualibet
specie panū vn? Nec Hico. C Itē
c. (Qui fuerit mundus vescetur ex
ea.) Hebrei sic habent et libri nostri

correcti. Nec Hico. 8.
Ucutusq; ē domin? a. C In
quo erat doctrina et veritas)
Heb. (In quo erat vritm 2 thumim)
De hoc autē vide qd notatū ē. Exo.
28. e. C Itē. c. (Filios quoq; ei? ob-
latos psecrauit.) Heb. (Filios quo-
q; eius oblatos vestiuit tunicis li-
necis.) et sic est in bi. no. an. et in ali-
quib; ex modernis. C Itē. e. (Sol-
lens autē de canistro azimozū quod
erat corā dño panes absq; fermento
2c.) Heb. (Collens autē de canis-
tro azimozū qd erat corā dño panē
absq; fermento vñ.) et sic est in bi-
blīs nris antiquis. C Itē. g. (Die
ac nocte manebitis i tabernaculo.)
Heb. (Die ac nocte septem diebus
manebitis ad ostium tabernaculi fe-
deris.) 9.
Acto autē. a. C In sacrificio
singlorū) Hoc nō est i hebreo.
C Itē. d. (Quoz vidissent turbe
laudauerūt dñm) Heb. (Quoz vi-
dissent turbe laudauerūt) vñ li dñm
nō ē i hebreo: eo: debz tñ subitelligi.
Apreptisq; b. C Capita vñ
nolite nudare.) Heb. (Capita
vñ nō augmētabitis.) Iudet enī in
luctū mortuoz pilos dimittēbāt ere-
scere vltra modū solitū: 2 hoc vocat
capitiū augmētatio. similit̄ discoope-
riebant capita 2 trahēbāt se p capil-
los: 2 vtrūq; phibet sacerdotib;: 2
sic nra trāslatio vñ exprimit: hebrai
ca lra aliud. Nec Hico. C S; no-
tādū q; p eo qd in lra nra est nuda-
re: i hebreo hēt Thiphrau: q; dictio
magis pprie significat nudare sicut
est in lra nra. vt Exo. 31. s. ibi. Vidēs
ergo moyses populū q; esset nudat?
vñ Burchi in ad. sic ait. Hebrai-
ca lra in hoc loco penit? ē cōsōm-
nē trāslatiō. vñ enī qd hic ponit
tur: nihil aliū significat quā nudare.
2 ē sensus q; nō euellerēt capillos a
capite vt fieret caluicū p qd caput

VNIuersitatis
DE SALAMANCA

nudabaf: qd cōfuerunt facere gē tiles sup mortuos suos. vnde infra Deut. 14. Non facietis calurcū su-

Addi. per mortuo. Nec Burgen. C. Itē. b. (Doceatufq; filios israel oia legitima mea etc.) Heb. (Doceatufq; filios israel oia legitima) vñ li mea non est in hebreo. C. Itē. c. (De hostijs salutaribus.) Heb. (De hostijs pacificis.)

Addi. Ucutus est dñs. a. C. Lusto= dicit oia q scripti vobis vt sim deus vester. Hoc totū nō ē in hebo: nec in bi. no. anti. et Hico⁹ in postilla dicit etiam hoc non ē in hebreo.

Addi. C. Itē. e. (Uas autez fictile i quod horum quicq; intro ceciderit polluetur.) Heb. (Uas autem fictile in qd horuz quicq; intro ceciderit: omne qd intra eū est polluet.) C. Itē. f. (Et omne loquēs qd bibit) Heb. (Et omne liquēs qd bibit) sic ē in bi. no. co:re. C. Itē. f. (Si ceciderit sup semētē seminātū cū semināf: nō polluet eū.) Hico⁹ autē in postilla dicit q; si ceciderit sup semētē desup granū anteq; sit in terra seminatum nō polluet eū. qd est manifeste contra lřaz hebraicā q; redqrit q; ad hoc q; semē polluat q; nō sit seminātū. 13

Addi. Ucutusq; ē dñs. a. C. Uel ad vnūquēz filiorum eius) Heb. (Uel ad vnūquēlibet filioz ei⁹ sacer dori) C. Itē. b. (Et capilloz mutauerit aspectum.) Heb. (Et capillos mutauerit i albū) C. Itē. c. (Et totū hominē operuerit.) Hoc nō ē in hebreo. C. Itē. d. (Ulcris ē cicatrix et nō mūdus erit) Heb. (Ulcris ē cicatrix et mūdus erit) vñ in libris nostris correctis sic habet. Ulcris est cicatrix et homo mūdus erit. C. Itē. e. (Si autē viderit locū macle equalem vicine carni: et capillū nigrū etc.) Heb. (Si autē viderit locum macule equalē vicine carni.) scquit (et capil-

lus niger nō est in eo) Hic autē nra trāslatio corrupta per scriptores ex omiſſiōe hui⁹ negatiōis nō ita q; videtur hic esse textus (et capillū non nigrū) Si enī cū equalitate loci macule cū carne vicina esset nigredo capilloz: homo non esset recludendus: sed statim mūdus iudicandus: q; macula illa nō erat corrosiua que corrosio est signū leprę: et nigredo capilloz signū munditię. Nec Hico⁹. C. Itē. f. (Si alba vel ruffa macula fuerit.) Heb. (Si pallida vel ruffa macula fuerit.) Nam pro eo qd i lettera nra est alba: in hebreo habetur ycrachrach: que dicitio pprie significat pallorē. vt infra. 14. e. ibi. Quasi vulticulas pallore siue robore deiformes. Et ps. 67. ibi. Et posteriora dorsū eius in pallore auri. et i alijs locis. C. Itē. g. (Et igne cōburet eo q; insusa sit in superficie vestimenti: vel per totū lepra.) Nec lřa videtur esse corrupta per scriptores vt alio modo: quia non loquit hie scriptura de veste leprā habente p totū: sed i aliqua eius parte vt patet in textu. Heb. (Et igne cōburet: corrosio. n. est.) f. leprę. (in vetustate sua vel in nouitate.) quasi dicat cōburēda est talis vestis siue sit noua: siue vetus. Nec Hico⁹. et etiā i postilla diffus⁹. C. Sed Burgen⁹ i addi. dicit q; hec est lřa in hebreo. Et igne cōburet eo q; sit cauata in caluicio suo vel in re caluicio suo. Et subdit: et sensus q; sicut homo cuz capilli fluunt a parte anteriori dicitur caluus: sic si fluunt a parte posteriori dicitur recaluafter. i. retro caluus. vnde et simili modo in lepra vestis accipitur caluatio et recaluatio: prout lepra contingit in facie vestis vel in dorso eius. et videtur hec distinctio magis ppria quā tum ad hec. Nec Burgen⁹. 14.

Addi. Ucutusq; ē dñs. c. (Duosq; turtures siue duos pullos colibe quod inuenerit manus ei⁹.) Et eodē modo infra. d. (Et turturē siue pullum columbe.) Heb. (Et turturēz siue pullū colibe quod inuenerit manus ei⁹.) C. Itē. d. (Ansi pro delicto: et alterū in holocaustū.) In hebreo sequitur. (Et rogabit siue ppiciabit sacerdos pro eo qui mundandus est corā dño) is

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. c. C. Duosq; turtures siue duos pullos colibe quod inuenerit manus ei⁹.) Et eodē modo infra. d. (Et turturē siue pullum columbe.) Heb. (Et turturēz siue pullū colibe quod inuenerit manus ei⁹.) C. Itē. d. (Ansi pro delicto: et alterū in holocaustū.) In hebreo sequitur. (Et rogabit siue ppiciabit sacerdos pro eo qui mundandus est corā dño) is

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

libe.) Heb. (Duosq; turtures siue duos pullos colibe quod inuenerit manus ei⁹.) Et eodē modo infra. d. (Et turturē siue pullum columbe.) Heb. (Et turturēz siue pullū colibe quod inuenerit manus ei⁹.) C. Itē. d. (Ansi pro delicto: et alterū in holocaustū.) In hebreo sequitur. (Et rogabit siue ppiciabit sacerdos pro eo qui mundandus est corā dño) is

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

cap. Nec Hico⁹. C. Itē. c. (In terra solitaria.) Heb. (In terra preordinata.) Ducēs enim hircū emissarii in desertū enim eligebat locū pro sua voluntate: sed ex pōtisticis determinatione. Nec Hico⁹. C. Sed notandus q; pro eo qd in littera nostra est solitaria: in hebreo habet Suezra: q; dicitio equiuoca est: et vno modo significat decretam siue determi naram. vt Job. 22. d. ibi. Decernes rem et veniet tibi. et scdm hoc est idē cū eo qd ait Hico⁹. i. preordinataz. Alio vero modo et magis proprie significat diuisam siue separatā extra omnē hominū habitacionē: qd vide tur esse idē cū lřa nra. vt. 3. Regi. 3. d. ibi. Diuidite isatē vñst. et Ezech. 41. c. ibi. Et edificatū qd erat separātū. et i alijs locis. In trāslatōe autē chaldaica est. in terrā inhabitabilē: qd est idē q; solitariam. 17.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super quod sederit. i. sella vel stramentū animalī suprapositū vt equitetur. Heb. (Omnis equitatura sup quam equitauerit.) Nec Hico⁹. C. Itē. b. (Et quidq; sub eo fuerit qui fluxū seminis patit pollutū erit.) Heb. (Et omnis qui tetigerit in omni quod sub eo fuerit pollutū erit.) Sedm hoc non solum qd sub eo fuerit pollutū est: sed omnis qui illud tetigerit etiā pollut⁹ est. C. Itē. d. (Quicq; tetigerit eā) Heb. (Qui cūq; tetigerit eā.) f. supradicta. 16.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Et al= teram capro emissario.) Pro eo quod in lřa nostra est capro emissario: in hebreo habet Azazel: q; dicitio est cōposita: et diuisa in duas partes significat capri emissum. s. p; forte: quod est contra eos qui dicitur est vna dicitio et q; esset aliquod nomen demonis: cōtra quos in glo. ordina. sic habetur. Quidam dicit alterū hircum dño sacrificandū: alterum diabolo: tanq; lex simopere nō prohibeat dicens non erunt tibi dñi alieni. hec ibi. C. Itē. c. (In medio foris habitationis eoz.) Heb. (In medio foris habitationis eoz.) Et videtur littera nra corrupta p scriptores ponentes. t. pro. d. naz castra filioz israel nō ponebantur circa tabernaculū per fortes: sed ex ordinatione dei determinante tribus q; in parte orientali erant: et similiter in alijs trib⁹ partib⁹. vt habet Hico⁹. 2.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Que= faciens homo uiuet i eis: ego dñs deus vester.) Heb. (Que faciens homo uiuet in eis: ego dñs.) vñ de li deus vester non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Turpitudinē filij tui.) Heb. (Turpitudinē filie filij tui.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. b. (Et uxorem fratris sui nullus accipiat.) Hoc nō est in hebreo: nec in biblijs nris correctis. Nec Hico⁹ in postilla. C. Itē. c. (Turpitudinē vxoris tue et filie ei⁹ nō reuelabis.) quia nō poterat habere vtramq; simul nec successisse. Heb. (Turpitudinē mulieris et filie eius nō reuelabis.) Et sic lex ista generaliter loquit de omni muliere filiam habente. Nec Hico⁹. 19.

Addi. Ucutusq; est dñs. b. C. Sag= ma super qu

Adi. **U**cutus est dñs. a. **C**anus quisq; patrē suū & matrē suā timeat. **Heb.** (Anusquisq; patrē suū & matrē suā timeat.) **Et sic ē in bi. no. anti.** **C** **Itē. b.** (Lū mēstueris segetes terre tue nō tōdebis vsq; ad solū) q; debet remanere stipula pauperib; colligēda vt exponit aliqui. **Heb.** (Nō finies angulū terre tue in metēdo.) **Itā spice in extremitatib; cāpi q; partim sunt corrose a bestijs vel cōculcate pedib; trāsestis: debēt dimitti pauperibus colligēde.** **Dec** **Itico.** **C** **Itē. d.** (Sed publice argue eum.) **Heb.** (Sed argue eum.) **Unde li publice non est in hebreo.** **C** **Itē. d.** (Que sit ancilla etiam no bilis.) **Heb.** (Que sit ancilla et parata viro.) **Dicit. n. Ba. Sa. q; scriptura loq; de ancilla chanaanica affida suo hebreo: quoz matrimonium erat inchoatū s; nō pfectū: r sic fornicatū cū iudeo libero. q; h; hebrei liberi nō possint cōtrahere cum chanaanica: sui tñ poterāt de volūta te dñi vt dicit. Dec** **Itico** i postilla. **Adi.** **C** **Burgen** tamen i addi. sup hoc loco sic ait. **Abi i hoc loco d; fm. Ba. Sa. Et parata viro: i hebreo ē vnū vocabulū obscurū q; fm. Ba. Moy. gerūden.** significat concubinā: r sic scriptura loq; tur de ancilla chanaanica que ē ancilla alicui; liberi hebrei cui; quo nō cōtraxit matrimoniu; s; est ei cōiuncta in cōcubinato: r sic tales nō incurrit penā mortis cū nō sit ibi adulteriū. **Unde d;.** (vapulabit ipa) .i. verberabit (q; nō fuit libera) r sic nō habet vñ offerat p pctō suo. **vir xō p delicto suo offeret. r cetera p ut in postilla.** **Dec** **Burgen.** **C** **Itē. d.** (Vapulabit ambo) .i. xberabitur. **Unde versus. Exulo. vapulo. vneo. ho. q; tuoz ista sensū passiui sub voce gerunt aliena.** **Heb.** (Vapulabit ipa) glo. loquit ista lex de iudeo coeſire cū ancilla gētili q; debebat in

hoc casu verberari: q; pctū eius nō poterat expiari p oblationē. nā oblationes gētiliū nō poterāt in tabernaculo vel tēplo recipi. **vt hēc ifra. 22. ca. peccatum aut iudei p oblationez poterat expiari.** **Dec** **Itico.** **C** **Itē. e.** (Poma que germinat immunda erūt vobis) **Heb.** (Poma q; germinat tribus annis immunda erūt vobis) **Itā: aliqñ nō auferebant pfecte flores vel gēme ex negligentia v; obliuione. r sic q; erāt ex ppuatiis nata: ideo erāt immunda sicut** **Itico** **notat i postilla.** **C** **Itē. e.** (Quarto autem anno ois fruct; eoz sanctificabit laudabilis dño.) **Heb.** (Quarto autem anno totus fructus erit sanctificatus laudabilis dñi.) **Itā: deputatus erat vsui sacerdotum et leuitarum.** **Dec** **Itico.** **C** **In translatione aut chaldaica sic hētur.** **Quarto autem anno erit ois fruct; eoz cōsecratio laudationis dño.** **C** **Itē. e.** (Congregates poma q; pferat) **Heb.** (Et augmētetur vobis poma q; pferat) **C** **Itē. e.** (Nō comedetis carnē cui; sanguine) **Heb.** (Nō comedetis cui; sanguine) **vñ li carnē nō est i hebreo nec in bi. no. anti.** **C** **Itē. f.** (Nō augurabimini nec obſuabitis sōpnia) **Heb.** (Nō fortilegizabitis r nō obſeruabitis horas) **Lo modo quo facit aliqui dicentes q; aliq; hore diei sunt male vel infortunate ad aliqd gerendum vel dimittēdū qd est sup ſticioſum.** **Dec** **Itico.** **21.** **D** **Itit quoq; dñs. a.** **C** **Non rudent caput** **Heb.** (Non faciet caluicis in capitibus suis.) **Loquit de sacerdotibus quibus prohibetur erradicare sibi capillos i luctu mortuoz: sicut faciebant homines populares.** **Dec** **Itico.** **C** **Itē. c.** (Nec cōmisceat stirpē generis sui.) **Heb.** (Nec cōtaminet siue pphanet stirpē generis sui.) **Itā pro eo qd in ifra nra est cōmisceat: in hebreo habet**

yechalel: que dictio pprie significat cōraminare siue prophanare. vt ps 54. ibi. Cōraminauerit testamentū eius. r ps. 88. ibi. Si iustitias meas prophanauerunt. idem **Burgen** in addi. **C** **Itē. d.** (Si paruo vel gracili.) **Heb.** (Si paruo vel gracili.) **Et sic est in biblij; nris correctis.** **22.** **U** **uem r ouem aure r cauda amputatis.)** **Heb.** (Bouē et ouem supersuſu.) **vt si habeat tres aures v; huiusmodi. (vel diminitū) .i. carēs aliqua sui parte etiā vngults: vt dicit** **Ba. Sa.** **Talia vero animalia licet non possent offerri super altare: poterant tamen offerri manibus sacerdotū: vt de precio querentē animalia offeribilia vel aliqua alia tabernaculo necessaria.** **Dec** **Itico.** **Adi.** **C** **Itē. c.** (Omne animal qd vel contritis vel tonsis r.) **Heb.** (Omne animal qd vel contritis vel tonsis.) **Idest contusis r c. r sic est in biblij; nostris antiquis. s. tonsis.** **23.** **U** **cutus est dñs. a.** **C** **De sunt ferie dñi quas vocabitis sanctas.)** **Heb.** (De sunt ferie dñi quas vocabitis sanctas: he sunt ferie mee) **C** **Itē. b.** (Feretis manipulos spicarum primitias messis vre.) **Heb.** (Feretis gomoz principium messis vestre.) **In solēpnitate nāq; pascha li portabantur ad tēplū spice magis appropinquates ad maturitatez: et rotēbātur r sic grana excutiebātur per fricationē et ex illis implebatur gomoz: et eleuabāt in sacrificiū corā dño. Sic igit trāslatio nra primum exprimit: hebraica ifra scd;.** **Dec** **Itico.** **C** **Sed notādū q; dictio hebraica homo: manipulum quoq; significat. vt** **Deut. 24. b. ibi.** **Et oblit; manipulum reliqueris. et in alijs locis. Est etiā gomoz gen; mēsure decimā partē ephi capies: vt hēc s. Exo. 16 in fine capli.** **C** **Itē. b.** (Qui eleuabit fasciculū.) **Heb.** (Qui eleuabit gomoz.) **continētem grana fasciculi modo predictor: r sic dicit eleuare fasciculū i translatione nra: quia eleuabat fructū fasciculi.** **Dec** **Itico.** **Et de hoc vide in annotatione precedenti.** **C** **Itē. c.** (Numerabit ergo ab altera die sabbati.) **Heb.** (Numerabit ergo a crastino sabbati.) **Et sic patet q; i trāslatioe nra altero accipit p crastino.)** **Dec** **Itico.** **C** **Itē. d.** (Non secabitis eā vsq; ad solū.) **Heb.** (Nō finies vel cōplebis angulū terre tue.) **Istud est expositū supra. 19. a. Dec** **Itico** i postilla. **24.** **C** **locutus est dñs. b.** **C** **Aliq; blasphemasset nomē domini.)** **Heb.** (Et explanauit nomen dñi.) **.i. nominauit nomen dñi tetragrāmaton in publico: qd ppter sui sanctitatem dicitur ineffabile eo qd ipsum nominari solis sacerdotib; erat licitū: r nō semp nec vbiq; sed i benedictionibus que fiebant in tēplo tñ: alias autē vebant hoc nomine adonay.** **Dec** **Itico.** **C** **Sed notandū q; pro eo qd in ifra nra est blasphemasset: i hebreo habet ycob: que dictio equiuoca est et vno modo significat blasphemare. vt ifra eo. c. ibi. Et q; blasphemauerit nomen dñi. Alio vero modo significat explanare: vt nominare sicut hic** **Itico** **notat. vt** **Esa. 62. a. ibi. Quod os dñi nominauit. r in alijs locis.** **C** **Itē. c.** (Quicūq; blasphemauerit nomē dñi.) **Heb.** (Qui explanauerit nomē dñi.) **et intelligitur sicut prius.** **Dec** **Itico.** **C** **Et de hoc vide qd in fine precedentis annotationis dictū est. sed vltra hoc ē notādū q; sacra scriptura facit hic differentiam inter maledictē dño et blasphemātē nomen dñi: ita vt maledictōs solū dñi habeat vitorē: blasphemās aut nomen dñi r detrahēs ei. .i. qui nitit derogare nomini r estimationi quā de deo habet. recte sentitē**

Adi. **C** **Itē. d.** (Si paruo vel gracili.) **Heb.** (Si paruo vel gracili.) **Et sic est in biblij; nris correctis.** **22.** **U** **uem r ouem aure r cauda amputatis.)** **Heb.** (Bouē et ouem supersuſu.) **vt si habeat tres aures v; huiusmodi. (vel diminitū) .i. carēs aliqua sui parte etiā vngults: vt dicit** **Ba. Sa.** **Talia vero animalia licet non possent offerri super altare: poterant tamen offerri manibus sacerdotū: vt de precio querentē animalia offeribilia vel aliqua alia tabernaculo necessaria.** **Dec** **Itico.** **Adi.** **C** **Itē. c.** (Omne animal qd vel contritis vel tonsis r.) **Heb.** (Omne animal qd vel contritis vel tonsis.) **Idest contusis r c. r sic est in biblij; nostris antiquis. s. tonsis.** **23.** **U** **cutus est dñs. a.** **C** **De sunt ferie dñi quas vocabitis sanctas.)** **Heb.** (De sunt ferie dñi quas vocabitis sanctas: he sunt ferie mee) **C** **Itē. b.** (Feretis manipulos spicarum primitias messis vre.) **Heb.** (Feretis gomoz principium messis vestre.) **In solēpnitate nāq; pascha li portabantur ad tēplū spice magis appropinquates ad maturitatez: et rotēbātur r sic grana excutiebātur per fricationē et ex illis implebatur gomoz: et eleuabāt in sacrificiū corā dño. Sic igit trāslatio nra primum exprimit: hebraica ifra scd;.** **Dec** **Itico.** **C** **Sed notādū q; dictio hebraica homo: manipulum quoq; significat. vt** **Deut. 24. b. ibi.** **Et oblit; manipulum reliqueris. et in alijs locis. Est etiā gomoz gen; mēsure decimā partē ephi capies: vt hēc s. Exo. 16 in fine capli.** **C** **Itē. b.** (Qui eleuabit fasciculū.) **Heb.** (Qui eleuabit gomoz.) **continētem grana fasciculi modo predictor: r sic dicit eleuare fasciculū i translatione nra: quia eleuabat fructū fasciculi.** **Dec** **Itico.** **Et de hoc vide in annotatione precedenti.** **C** **Itē. c.** (Numerabit ergo ab altera die sabbati.) **Heb.** (Numerabit ergo a crastino sabbati.) **Et sic patet q; i trāslatioe nra altero accipit p crastino.)** **Dec** **Itico.** **C** **Itē. d.** (Non secabitis eā vsq; ad solū.) **Heb.** (Nō finies vel cōplebis angulū terre tue.) **Istud est expositū supra. 19. a. Dec** **Itico** i postilla. **24.** **C** **locutus est dñs. b.** **C** **Aliq; blasphemasset nomē domini.)** **Heb.** (Et explanauit nomen dñi.) **.i. nominauit nomen dñi tetragrāmaton in publico: qd ppter sui sanctitatem dicitur ineffabile eo qd ipsum nominari solis sacerdotib; erat licitū: r nō semp nec vbiq; sed i benedictionibus que fiebant in tēplo tñ: alias autē vebant hoc nomine adonay.** **Dec** **Itico.** **C** **Sed notandū q; pro eo qd in ifra nra est blasphemasset: i hebreo habet ycob: que dictio equiuoca est et vno modo significat blasphemare. vt ifra eo. c. ibi. Et q; blasphemauerit nomen dñi. Alio vero modo significat explanare: vt nominare sicut hic** **Itico** **notat. vt** **Esa. 62. a. ibi. Quod os dñi nominauit. r in alijs locis.** **C** **Itē. c.** (Quicūq; blasphemauerit nomē dñi.) **Heb.** (Qui explanauerit nomē dñi.) **et intelligitur sicut prius.** **Dec** **Itico.** **C** **Et de hoc vide qd in fine precedentis annotationis dictū est. sed vltra hoc ē notādū q; sacra scriptura facit hic differentiam inter maledictē dño et blasphemātē nomen dñi: ita vt maledictōs solū dñi habeat vitorē: blasphemās aut nomen dñi r detrahēs ei. .i. qui nitit derogare nomini r estimationi quā de deo habet. recte sentitē**

VNIuersidad DE SALAMANCA

teo: talis morte moriaf: z omis mul- titudo ppli lapidib9 opprimat efi. 25

Addi.

Ucutusq; est dñs. a. C Sab- barijetis sabbatū dño. Heb. (Sabbatizet terra sabbatū dño) vñ in biblisy nris correctis sic habet. Sabbatizet sabbatū dño. et referē ad id qđ paulo ante dicit. s. Quā- do ingressi fueritis terrā quam ego dabo vobis. 26.

Addi.

Et corruent co- ram vobis. Heb. (Et corruēt corā vobis in gladio.) C Itē. c. (Si ambulaueritis ex aduerso mihi.) Heb. (Et si ambulaueritis meci in duriciā.) Ambulare dure videt im- portare omissionē pceptoū affir- matiuoū. Sed ambulare ex aduer- so transgressionē pceptoū negati- uoū faciēdo qđ prohibetur: vtrūq; tamen est obligatioū. Dec Rico9.

Addi.

Sed notandū q pro eo qđ in lra nra est ex aduerso i hebreo habetur Becheri: que dictio proprie signifi- cat ex aduerso vt Exo. 5. d. ibi. Qui stabāt ex aduerso. et. i. Regi. 17. c. ibi. S3 et philistijm ex aduerso fue- rant preparati. et in alijs locis. 27

Addi.

Ucutusq; ē dñs. a. C Homo qui uoti fecerit: z sponderit deo aiām suā. Heb. (Homo qui uoti fecerit in estimatiōē aiap dño.) .i. qui pmsit vñ uouerit dño est: imatiōē aie. i. hoīs cuiuslibet valo- rē. C Itē. b. (Animal qđ immolari potest dño si quis uouerit: sanctum erit z mutari nō poterit.) Heb. (Si de animalibus quib9 sit oblatio dño quis dabit dño: factū erit. nō cōmu- tabis illud nec mutabis.) .i. non po- teris redimere per peccatū: nec mu- tare dādo aliud animal p ipso. Dec Rico9. C Itē. c. (Si triginta mo- dijs ordeī serā ager rē.) Heb. (Si homer ordeī rē.) Ex quo pz q ho- mer et chorus eadem sunt mensu- ra scđm ipsum: chorus autē triginta

modios continet. ideo trāslato: pos- suit triginta modijs rē. .i. tñ mo- dij sunt valde parui quia sicut Ruth 2. dicit ipsa ruth ser modios ordeī portauit simul z semel de area booz vsq; ad domū loer9 sue. Dec Rico9. C Itē. c. (Et possessio cōsecrata ad ius pertinet sacerdotū) Heb. (Qua si possessio anathematizata ad ius prinēt sacerdotū.) C Itē. d. (Omne qđ dño cōsecrat.) Heb. (Omne ana- thema qđ anathematizauerit vir dño.) Et sic pz q anathema qđ he- braice dicit Merem: aliquādo sumit nō pro destructiōe vel exterminatio- ne: sed in bonā partē vt hic. s. pro cō- secratiōe. et sic accipit statim ubi di- citur. (Quidquid semel fuerit cōse- cratū sanctū factū erit.) Ipe quo in hebreo est. (Omne anathematiza- tū sanctū sanctoū erit.) Et eodē mo- do illud quod sequit. (Et omnis cōse- cratio que offert ab homine.) in he- breo habet. (Et omne anathema qđ anathematizat ab hoīe.) et in alijs locis. concordat cū hoc Rico9 in po- stilla. C Itē. d. (Omniū decimarūz bouis et ouis et capre.) Heb. (Om- niū decimarūz bouis z ouis.) vnde h z capre nō est in hebreo. subintelligi- tur tamē sub nomine ouis: quod est cōmune ad ouem et ad aliud quod- cūq; pecus gregis.

Addi.

Addi.

Addi.

Explicit liber Leuitici.

Incipit liber Numeri. ca. i.

Ucutusq; est. a. C Omnium viro- rū fortiu9. Heb. (Omniū exercitū ad exercitiū) idest omniū qui er9 eta- tis sunt vt ad bele- lum possint procedere: que etas est a vigesimo anno et supra vt premittur in textu. C Itē. b. (Ad nobiliss- simi principes multitudinis.) Heb.

Addi.

(Isti sunt nominati principes multi- tudinis.) .i. famosi in virtutib9 z in- dustria naturalit: tales enim ponbant in regimine multitudinis sub moy- se. vt habetur Exo. 18. Dec Rico9. C Itē. b. (Quos tulerūt moyses z aaron cū omni multitudine.) Heb. (Et acceperūt moyses et aaron vi- ros istos qui citabant per nomina z oēm cetū.) Nam principes vocabā- tur nominatim: ceteri vero tñ in cō- muni. Dec Rico9. C Itē. b. (Et fa- milias ac domos suas) Heb. (Et fa- milias ac domos patrū suor9)

Addi.

Et sunt generationes. d. C Et- tozum quoq; qđ appendit in introitu atrij tabernaculi z quiddā ad ritū altaris pertinet.) Heb. (U- lum ostij atrij qđ est per circuitū ta- bernaculi et altaris.) Nam ad offi- cū gerfonitarum pertinebant mol- lia: et ideo ad ipsos pertinebat vellū qđ erat in introitu atrij: et cortine q̄ erant per totū eius circuitū: z p con- sequens circundabant altare holo- causti et tabernaculūz que erant in medio atrij: et ad hunc sensum tra- hendā est translatio nostra cū dicitur. Et quidquid ad ritū altaris per- tineat: vt intelligatur de dicto velo z cortinis: que p tāto ad ritū altaris pertinebāt: eo qđ accessum popula- riu ad ipsum altare prohibebāt. Ip- sum enim altare et vrēstia eius crāt sub custodia et cura caathitarū: vt habet infra eodē capto et sequenti. Dec Rico9. C Itē. d. (Funes ta- bernaculi et omnia vtenilia eius.) Non potest sic generaliter intelligi qđ omnia vtenilia tabernaculi essent sub cura gerfonitarū: nam inter illa erant candelabrū: mensa propositio- nis: z multa alia de quibus non pos- test dici qđ essent sub cura eorū: pro- pter qđ hebrei sic habēt. (Funes ta- bernaculi et cūc ministeriū eius.) Nam ad gerfontas pertinebat por-

tare z seruare mollia inter que sunt funes. Dec Rico9. C Itē. f. (In me- dio filiorum israel.) Heb. (In custo- diam filiorum israel.) sicut pro custo- dia filiorum israel.)

Addi.

Addi.

Ucutusq; est dñs. a. C Hic est cultus filiozū caath taberna- culi federis z scđm scđozum.) Heb. (Hic est cultus filiozū caath: i taber- naculo federis scđm scđozū.) C Itē a. (Et operiet rursum velamine ia- cinthinārū pellis.) Heb. (Et operiet rursum velamine de corio taxoni.) Et verisimile ē q pelles istoz aialū fuerint talis coloris. Dec Rico9. Et de hoc vide qđ supra dicitū est. Exo. 25. a. C Itē. c. (Vellū introitu qđ ē ante tabernaculū omnia que ad alta- re prinēt.) Heb. (Vellū ostij atrij qđ est ante tabernaculū et altare p cir- cuitū) exponat vt s. 3. ca. d. Dec Rico9. C Itē. c. (Funiculos z vasa ministerij sui.) Heb. (Funiculos et vasa ministerij sui.) Et p vasa intelligunt hic instrumēta: nā in hebreo instru- mēta cuiuslibet artis vocātur vasa eius. vñ. i. Regi. 20. ca. vbi dicit q ionathas dedit arma sua puero: in hebreo habet vasa sua. Ad officij est gerfonitarū vt: nebant papilli et martelli et instrumenta huiusmodi: quibus aptabāt et figebant cordas atrij et tabernaculi. Et ideo cū dicit in translatione nra funiculos z vasa ministerij: subintelligēdū est sui. Nā in ministerio tabernaculi generalitē sumpti erant multa alia instrumen- ta que nō pertinebāt ad officij ger- fonitarū. Dec Rico9.

Addi.

Addi.

Ucutusq; ē dñs. a. C Ite pra- minēt ea cū habitauerit vobis cū. Heb. (Ite cōraminēt ea cū ego habitaueriz vobiscū) C Itē. a. (Sin- ahr nō fuerit q recipiat dabit dño.) Heb. (Si ahr nō fuerit ppinqu9 dā- bit dño) Ex hoc pz q restituito ista debebat fieri dño rei luyueret: post

.d. (Cognato suo.) Heb. (Socero suo) Et de hoc dictu est supra Exo. 18. a. C. Itē. d. (Quicquid optimum fuerit in opibus quas nobis traditurus est dñs.) Heb. (Quicquid optimi fuerit in opibus quas nobis traditurus est dominus.) Et sic est in biblijs nostris correctis. ii.

Isterea outi est. a. C. Flagrauit desiderio carnis In hebreo nō est carnis nec hētur in libris correctis. q: non solū desiderauit carnes: s; etiā pisces et alia. vt infra subditur. Dec. Itico in postilla. C. Itē. a. (Sedens et stans) Heb. (Sedēs et stens) Et sic ē in bi. no. core. C. Itē. d. (Ego enim audiui vos dicere qd dabit nobis escas carnis) Heb. (Quia plorastis audiente dño dicentes qd dabit nobis escas carnis) C. Itē. c. (At periremus in solitudine.) Hoc nō est in hebreo nec in bi. no. antiq̄s C. Itē. f. (Prophetauerunt nec ultra cessauerūt.) Heb. (Prophetauerūt et non addiderūt.) Dicitio hebraica que hic ponitur: equoeca ē ad addere et cessare. Et fm hoc exponitur opposito mo. io ab hebreis: vno mō sic prophetauerūt et nō addiderūt id est in illo tm̄ die prophetauerunt et nō ultra. alio mō sic. (prophetauerūt et nō cessauerunt.) id est non fuit ablatiō ab eis spūs pphetic: licet nō cōtinue prophetarēt. Et hūc sensum sequitur nra trāslatio que videtur verior: q: spūs pphetic erat eis datus ad regimē populū vt dictum est. Et ideo non est verissimile q: habuerint tm̄ vno die: sed durante eorum regimine: et hoc ostendit littera precedens. Lungz requieuit in eis spūs r̄c. Dec. Itico in postilla. C. Et notandum q: in translatione chaldaica ē sicut in lra nra scz prophetauerunt et non cessauerūt.

Addi. C. Itē. f. (Domine mi moyses p̄hibe eos.) P̄ro eo quod in lra nostra

est prohibe eos: in hebreo hēt lra laem: q̄ dicitio est equoeca ad p̄hibere et incarcerare. de p̄mo ps. 39. ibi. Eccelabia mea nō p̄hibebo. de secūdo. 3. Reg. 22. d. ibi. Mittite vir istū in carcerem. et in alijs locis. 12.

Utcutaq; ē maria. a. C. P̄ro: P̄ter vxorē eius ethiopiā et dixerunt) Heb. (P̄ter vxorē ethiopiā quā accepit qm̄ vxorē ethiopiā acceperat: et dixerūt.) Unde oia ista itermedia fuerunt om̄issa i translatione nostra q: eadem sententia videbatur replicari. C. Itē. a. (Quōd cū audisset dñs iratus est valde) Heb. (Et audiuit dñs) et qd sequitur. f. (iratus est valde.) nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. sed additum est ab aliquo p̄ modū glose eo q: sententia videbat remansisse suspensa. C. Itē. c. (Deū videt.) Heb. (Deū videt) Et sic est in bi. no. anti. 13.

Rosectusq; ē populū. b. C. Arbes q̄les murare an absq; muris) Heb. (Que ciuitates in qb̄ habitāt: si in multitudinib; scz bellānū (vel fortalicij) supple cōfidit. Dec. Itico. C. S; notandū q: in hebreo sic hētur. Que ciuitates in qb̄ habitāt: si in castris an in munitiōib; Nam pro eo qd in lra nra est absq; muris: i hebreo hētur Machanim: q̄ dicitio castra proprie significat: vt Heñ. 22. a. ibi. Castra dei sūt hec. et in alijs locis. C. Itē. c. (Et venerūt in hebron) Heb. (Et venit i hebrō) Et dicit Ra. Sa. q: solus caleph iuit illuc et orauit dñm sup sepulchra patris vt dñs p̄seruaret eū a deceptiōe aliorum exploratorū quos videbat iam inclinatos ad malū. et hoc accipit ex hoc qd hētur Jos. 14. vbi caleph dixit iose. Jurauitq; moyses in die illo terra quam calcavit pedes tuus erit possessio tua. et sequitur ibidem. Benedixitq; iose et tradidit ei hebron in possessionem. Dec. Itico

Adi. Adi. Adi. Adi. Adi.

co in postilla. C. In translatione vero chaldaica est sicut in littera nra.

Addi. C. Itē. c. (Omni regione circuita.) Hoc non est in hebreo. 14.

Ibitur vociferans. a. C. Urinas mortui essemus in egypto et nō in hac vasta solitudine) Heb. (Urinas nam mortui essemus in egypto: vel in deserto hoc) Et hūc consonat lra immediate sequens. vti nā peream? et non inducat nos dominus in terrā istā ne cadamus in gladio r̄c.

Addi. Hec Itico. C. Itē. b. (Te autē faciam principē super gentes magnā) Heb. (Te autē faciam in gentem magnā.) C. Itē. c. (Sicut iurasti dicens) Heb. (Sicut locut⁹ es dicēs) Idem Burgen in additionib; 15.

Addi. Ucutusq; est dñs. a. C. Aut victimā pacificā) Heb. (Aut victimā) An li pacificā nō est in hebreo. C. Itē. c. (Separabitis primitias dño de cibis vris: sicut de arcis primitias separabitis ita et de pulmentis.) Heb. (Separabitis primitias dño de pastis vris rotulaz.) Itā de qual; coctione furnali q̄ gallice dicit foinee: debebat vnus rotellus sacerdoti p̄ primitiis (sicut de area primitias separabit: sic et de pastis vestris) modo dicto. hoc enim dicitur ne crederent aliqui q: tenerentur solum dare primitias de granis existētibus in area. Hec Itico. C. Itē. d. (Et faciant sibi fimbrias per angulos quattuor palliorum.) Heb. (Et faciāt sibi fimbrias per angulos palliorum.) Unde li quattuor non est in hebreo in hoc loco: nec in biblijs nostris correctis. sed habetur Deut. 22. b. C. Itē. d. (Et essem deus vester ego dominus deus vester.) 16.

Addi. Ecce aut. b. C. An et oculos nostros vis erueri: non venim?) Heb. (Si oculos hoīm illoz eruisset nō ascendimus.) Et cōformiter ad

hanc litterā Bt̄is Aug⁹ in qd. ve. te. exponit hunc passūz dicēs: q: hec littera dupliciter potest itelligi. vno modo cōiungendo cum supiori sententia sic (Oculos illoz hominū abstulisset) id est si hec omnia que p̄missi illis adimplesses ita te diligere vt oculos eruerent et darent tibi: quod ē indicij magne dilectiōis. Et ap̄s dicit. Quā si fieri posset oculos vestros eruissetis et dedissetis mihi. et deinde plenam contumaciam addiderunt. (Non ascendim.) id est non venimus: quia vocauerat eos. Alio mō sic (si oculos hominū illoz eruisset non ascendimus.) id est etiam si oculos illoz hominum id est hostium qui nimis atrocēs et terribiles n̄ctabant: eruisset nō tibi obreperemus. nisi q: modus verbi alius pro alio posit⁹ est vt nō diceret nō ascēdem? s; nō ascēdi m⁹ quodā locutiōis ḡne. Hec Aug⁹ C. Itē. c. (Quā sanctificata sunt in mortib; pctōz) Heb. (Quā sanctificata sūt thuribula pctōz hoīm in aibus suis) Aug⁹ aut i qd̄m. ve. testa. exponit hunc locū sic. Quā sanctificauerūt thuribula pctōz hoīm in aibus suis. et subdit. Locutione iniustata sentētia expressa est. s; notādūz nouo modo dicta sanctificata in penam eorum a quibus hoc peccatum fuerat perpetratum: quia per eos exemplum datum est ceteris q: perimerent. Hec Aug⁹. 17.

Et locutus ē dñs. a. C. Et vna virga cunctas familias eorum continebit.) Heb. (Et vna virga p̄cipi familie erit.) id est vniciq; p̄cipi tribuum erit vna virga: et secūsdum hoc virge erant tantum tredecim. C. Itē. c. (Fueritq; virge duo decim absq; virga aaron.) Heb. (Fueruntq; virge duodecim et vna aaron i medio vgarū) Quā sic fuerūt dispositē corā dño in tabernaculo q

Adi. Adi. Adi.

sex virge erant ex vna parte ipsius et sex ex altera. Et ex hoc patet qd non fuerunt ibi quattuordecim virge: sed terdecim tantum. Nec Nico⁹ in postilla. 18.

Ad di. **O**vo reddiderunt filij israel tumum erit. Heb. (Omne anathema i israel tuum erit.) Vide de hoc supra leuitici vltimo. d.

Ad di. **U**locutus est dñs. a. Et ad ducant ad te vacca ruffam etas integre. Heb. (Et adducant ad te vacca ruffam integram.) unde li etatis: non est in hebreo. Et ideo in tegritas refertur ad colorē vacce q̄ debebat esse rubea integralit̄ absq̄ varietate aliqua alterius coloris. Nec Nico⁹ i postilla. C. Itē. a. (Im molabit in conspectu omnium.) Heb. (Immolabit in cōspectu suo.) Quia sicut dicit Ra. Sa. eleazar debebat eam immolare per alterū corā se et multitudine. Nec Nico⁹ in postilla. C. Itē. a. (Lōburety eā cūctis videntibus.) Heb. (Lomburet eā i cōspectu suo.) Tenebat enim sacerdos presens esse quousq̄ vacca illa esset totaliter obusta et cineres essent collecti. de popularib⁹ aut poterāt esse qui vellēt. Nec Nico⁹. 20.

Ad di. **E**neruntq̄. a. C. Lamaucnes ad dñm atq̄ dixerunt. Dñe deus audi clamorē populi huius: et aperi eis thesaurū tui fontē aque viue vt satiati cesset murmura tio eorū. Heb. (Hoc totū nō est in hebreo nec in bi. no. an. C. Itē. d. (Ubi locutus est dñs ad moysen dicēs pergat etc.) Heb. (Ubi locutus est dñs ad moysen et aaron dicens pergat etc.) Et fin hoc locutus est dñs ad moysen et aaron de morte ipsius aaron ipso audiente. C. Itē. d. (Eo q̄ incredulus fuerit out meo.) Heb. (Eo q̄ increduli fueritis out meo.) C. Itē. d. (Tolle aaron et filium eius cum

eo.) Heb. (Tolle aaron et eleazarū filium eius cum eo) 21.

Ad di. **Q**uod cuz audisset. b. C. Locutusq̄ contra dñm et moysen. Heb. Locutusq̄ contra dñm et moysen. C. Itē. b. (Fac serpentē eneū) In hebreo in hoc loco nō est eneum nec in biblijs nostris antiq̄s: sed habet infra codē ibi. Fecit ergo moyses serpentē eneum. vt refert Nico⁹ in postilla. Et notādū qd pro serpēte in hebreo habet Saraph: q̄ dicitio ignitū siue ardens ppue significat. vt habet paulo ante. ibi. Quā obrem misit dñs in populū ignitos serpentes. et sic erit sensus. Fac serpentē ignitū etc. C. Itē. d. (Et pone eum pro signo.) Heb. (Et pone cuz in pertica.) Et in idē redit. Sic cuz positus fuit vt posset a longe et a pluribus videri. vnde Job. 3°. Quē ad modū exaltauit moyses serpentē in deserto etc. Nec Nico⁹ in postilla.

Ad di. **S**ed notādū qd pro eo qd in litera nra est signū: i hebreo habetur Heo: que dicitio ppue significat signū siue vexillū. vt Esa. 5. g. ibi. Et eleuabit signum in nationibus. et in alijs locis. C. Itē. e. (Fixere tētoria in teabarim.) Heb. (Fixere tētoria in iye abarim.) i. in solitudinib⁹ abarim. Et sic patet qd in trāslatione nra vicio scriptoris due dictiones coniuncte sunt in vna. Nec Nico⁹.

Ad di. **S**ed notādū qd hec interpretatio quā Nico⁹ ait dicēdo qd i iye significat solitudines: est impropria et violenta cuz potius significet accruos. vt notat bñs Hiero⁹ i li. de 42. mā sionibus. C. Itē. d. (Et requiescerent in arnon.) Heb. (Et requiescerēt in ar.) et sic infra eo. f. ibi. (Et deuorauit arnon moabitāz.) Heb. (Et deuorauit ar moabitāz.) Et sic est i biblijs nris antiq̄s. C. Itē. d. (Ex eo loco apparuit puteus.) Non ē sic intelligendū qd ex eo loco videretur

puteus de quo loquitur: s; ex illo loco trāsierunt ad aliu remotū magis vbi datus fuit eis puteus miraculo se. Unde hebrei sic habent. (Ex eo loco ad puteus.) Nec Nico⁹. C. In trāslatione aut̄ chaldaica sic habetur. Ex eo loco dat⁹ fuit eis pute⁹. et videtur eē idē cuz lra nra. C. Itē. d. (Tunc cecinit israel.) Heb. (Tunc cātabit israel.) Et notādū qd propū est hebraici idiomatis vnū tēpus p alio ponere vt supra dictū est. Exo.

Ad di. **I**s. a. C. Itē. e. (Bamoth vallis est i regione moab) Heb. (Et de bamoth in vallē que est in regione moab) Et idem Dugenes vt refert glo. ordi. C. Itē. f. (Iugū ipsorum disperit.) Heb. (Regnū eorū perit.) Sed qz regnū illud cōuersum fuerat in tyrānidem ppter qd merito perit: ideo trāslator hoc expressit per iugum.

Ad di. **N**ec Nico⁹. C. Sed notādū qd pro eo qd in lra nra est iugū ipsorum: in hebreo habetur Hiram: que dicitio iugū ipsorum syriace significat: est enim dicitio syra et non hebraica. C. Itē. f. (Vassi peruenerūt in iophe.) Heb. (Vassi peruenerūt in nophe.) Et sic est in biblijs nris antiq̄s 22.

Ad di. **P**rofectiq̄. a. C. Et impertū et scribere non possent: dixit ad maiores natu madian. s; ipse balach sed litterā isā. Heb. (Et abominatus est moab filios israel.) rāq̄ odio suos sibi. (et dixit moab ad senes madian.) Potest autem sic cōcordari. Nam illo tpe balach rex erat moabitāz vt habetur in textu. Illud autē quod facit rex: dicitur facere populus sibi subditus. Ideo trāslatio nra exprimit regē: hebraica lra populum sibi subiectum. Nec Nico⁹.

Ad di. **M**isit ergo nuncios ad balaam filiu beor ariolum: qui habitabat super flumen terre filioz ammon. Heb. (Et misit nuncios ad balaam filium beor in pethora.) Et est

nomen loci fin hebreos. (qui est super fluuiū terre filioz populi sui.) s. ipsius balach vt dicit glo. hebraica. videtur tamē mihl q̄ trāslatio nra melius dicit quātūm ad hoc qd text⁹ innuit qd balaam de longinquis valde partib⁹ venit ab balach. Nec Nico⁹. C. Itē. b. (Et eicere eū de terra mea.) Heb. (Et eicere eū de terra.) Nō si mea non est in hebreo: sed de terra absolute. quasi dicat et ex terminare eos de terra. C. Itē. b. (Habentes diuinationis precium i manibus.) Heb. (Habētes diuinationes.) idest munera pro diuinationibus sicut accipit trāslatio nostra. Alij aut̄ dicit diuinationes idest in strumēta quibus tunc utebant diuini ne forte balaaz se excusaret ex carentia talis. Alij vero sic dicit qd nō eū de madian dixerāt inter se p modū diuinandi: si balaam statim consentiat venir: aduentus eius erit nobis utilis: si autē differat respōsiōne inutilis. Unde qd postea subditur. (Manētib⁹ autē illis apud balaam) In hebreo habetur (Et manserunt principes moab apud balaam.) quasi dicat. Jam recesserant madianite reputātes eius aduentū inutile: audita respōsiōnis dilatione etc. Nec Nico⁹. C. Itē. e. (Concidit sub pedibus sedentis.) Heb. (Cōcidit sub balaam) C. Itē. g. (Et venerunt in vrbem que in extremis regni eius finibus erat.) Heb. (Et venerūt in vrbem vicorū.) sic nominatā eo quod erant ibi habitatores multi: et p consequens plures vici. Nec Nico⁹.

Ad di. **S**ed notādū qd pro eo qd in litera nostra est. extremis finibus: in hebreo habetur Chuloth: que dicitio equoca ē et significat vicos sicut hic Nico⁹ notat: vel exteriora aut extrema sicut est in lra nostra. 23.

Ad di. **O**vo balaam. b. C. Et nosse numerum stirpis israel) Heb.

Ad di. **S**ed notādū qd pro eo qd in litera nostra est. extremis finibus: in hebreo habetur Chuloth: que dicitio equoca ē et significat vicos sicut hic Nico⁹ notat: vel exteriora aut extrema sicut est in lra nostra. 23.

Ad di. **O**vo balaam. b. C. Et nosse numerum stirpis israel) Heb.

(Et narrare quartas). s. partē (Isra-
el) et mltro min⁹ de toto. Hec Hico⁹
Addi. **C**Sed notādū q^o p^o eo qd in lfa no-
stra est stirpis: i hebreo hēf Beba:
que dicitio h quartas significet. put
Hico⁹ dicit: aliqñ tamē significat ac-
cubationē vel cōmixtionem vñ scilz
stirps pcedit sicut est in lfa nra. de
quo Leuf. 18. d. ibi. Hec miscbitur
ei. vbi p miscbiti in hebreo ponitur
quedam dicitio q descendit de eadez
Addi. dicitōe q hic ponit p stirpe. **C**Itē
. c. (In locū sublimem) Heb. (In cā-
pum speculātū) Et videtur esse idē.
Hā speculē in loco sublimi pon so-
lent. **C**Itē. c. (Hō est idolum in ia-
cob nec videt simulachrū in israel.)
Heb. (Hō vidit) scz deus. (falsitatē
in iacob: nec trāsgressiōē in israel)
scz p sic ppter qd deberet maledi-
ci. Hec Hico⁹. **C**Sz notādū q^o pro
eo qd in lfa nra est idoli: in hebreo
hētur Auen: q dicitio est equoca: et
vno mō significat idoli vt Hec. io.
b. ibi. Disperdent excelsa idolorū. et
in alijs locis. Alio vero mō signifi-
cat iniquitatez vt ps. 27. ibi. Et cum
operantibus iniquitatem ne perdas
me. **C**Itē. c. (Et clangor victorie
regis in illo.) Heb. (Et clangor res-
gis in illo.) Unde li victorie nō est in
hebreo. 24.
Addi. **C**Umqz vidisset. a. **C**Quā pul-
chra tabernacula tua iacob: et
tētozia tua israel) Heb. (Quā pul-
chra tentoria tua iacob: et taberna-
cula tua israel) Et idem Burgeni
in additionibus. **C**Itē. a. (Et valles
nemo: ofe) Heb. (Et torrentes incli-
nati vel ptēsi) scz ad irrigandum.
Addi. Hec Hico⁹. **C**Sed notādū q^o p^o
eo qd in lfa nra est valles: in hebreo
habet Hecchalim: que dicitio ad val-
les et ad torrentes est equiuoca. De
pimo Deuf. 2. g. ibi. Oppido quod i
valle situm est. De. 2. ps. 109. ibi.
De torrēte in via bibit. et in alijs lo-

clo. Et sic translator noster accepit
vnaz istaz significationū. **C**Itē. a.
(Et tabernacula q fixit dñs.) Heb.
(Et aloes ligna que plantavit dñs)
Et littera immediate pcedēs et sub-
sequens cōsonat ad hoc. Et autem
aloes arbor: aromatica valde. Hec
Hico⁹. **C**Sed notādū q^o pro eo qd
i littera nostra est tabernacula: i he-
breo habetur ohalim: que dicitio ad
tabernacula et ad aloes ligna ē equi-
uoca. De pimo Hēn. 25. d. ibi. Iza-
cob vir simplex habitabat in taber-
naculis. De. 2. p. Proverb. 7. c. ibi.
Aspersi cubile meuz myrrha et aloe
et cinnamomo. et in alijs locis. et sic
translator noster accepit vnam ista-
rum significationū. **C**Itē. b. (Tol-
letur propter agag rex eius et aufe-
retur regnum illius.) Quod sic ex-
ponitur a latinis de saule rex israel
qui fuit reprobatus a deo eo quod
agag regem amalech referuauit vi-
uum et meliora animalia: et eius re-
gnum trāslatū fuit ad dauid. i. Reg.
15. Heb. (Altior agag rex eius: et ele-
uabitur regnū eius.) Quia saul rex
israel fuit potentior ipso agag: et re-
gnum israel postea fuit valde subli-
matum tēporē dauid et salomonis.
Hec Hico⁹. **C**Sed notādū q^o pro
eo quod in littera nostra est tolle-
tur: in hebreo habetur yarom: q dic-
tio licet cōmuniter significet altitu-
dinem vt hic Hico⁹ dicit: aliquando
tamen significat tollere sicut est i li-
tera nostra. vt Ru. 16. c. ibi. Et tol-
lat thuribula. Et similiter pro eo qd
in littera nostra est auferetur: in he-
breo habet Thinal: que dicitio vno
modo significat eleuare vt hic Hico⁹
notat. alio vero modo significat
auferre sicut habetur in littera nra.
vt Hēn. 40. d. ibi. Auferet pharao
caput tuum. et in alijs locis. Bur-
geni tamē in addi. dicit i hebreo ha-
beri sic. Superextolletur sup agag

rex eius: et eleuabitur regnum eius.
CItē. b. (Deuorabūt gētes hostes
illi? et c.) id est filij israel deuorabunt
gētes hostes suos. et sic li gentes
est accusatiui casus. vnde hebrei sic
habent. (Comedet gentiles hostes
suos) s. populus israel. Hec Hico⁹.
CItē. c. (Dabo tibi consilium quid
populus tuus populo huic faciat) s.
de pertrahendo populum israel ad
idolatriam. Heb. (Consulam tibi.)
scz de pertrahendo populum israel
ad idolatriam: et quod sequitur est
principium alterius sententiē scilz.
(Quid populus iste faciet populo
tuo.) i. cum hoc ostendat tibi quid
populus israel faciet populo tuo. vñ
de subditur dicitur stella et c. i. da-
uid qui filios moab debellauit. Hec
Hico⁹. 25.
Addi. **C**Deuorabatur autē. a. **C**Et suspen-
dit eos contra solem in patibulis.
Heb. (Et suspende eos domi-
no contra solem.) An li in patibulis
non est in hebreo. **C**Itē. b. (Et per-
fudit ambos simul virum scz et mu-
lierem in locis genitalib?) Heb. (Et
perfudit ambos simul in vētre suo.)
scz viri et mulieris. Talis enim ictus
est mortalis: nō sic autem ille qui fit
in locis genitalibus. Hec Hico⁹.
Addi. **C**Itē. b. (Et occisi sunt viginti qua-
tuor milia et c.) Heb. (Et mortui sūt
viginti quatuor milia et c.) **C**Itē. c.
(Zambri filius salumi.) Heb. (Zā-
bri filius salu.) et sic est in biblis no-
stris antiquis. 26.
CQuisqz noriozi sanguis effusus
est. Heb. (Et factum est post
mortalitatis a deo iuducta super fi-
lios israel p peccato predicto. Hec
Hico⁹ in postilla. **C**Itē. a. (Sicut
dñs imperarat quozū iste est nume-
rus ruben et c.) Heb. (Sicut dñs im-
perarat moyfi: et filij israel q egressi
sunt de terra egypti.) scz sunt qui se-

quuntur hoc est (Ruben et c.) **C**Itē
b. (Et aperiens terra os suuz deuor-
rauit chore.) Heb. (Et aperies ter-
ra os suum deuorauit eos et chore)
CItē. b. (Et factum est grande mi-
raculum vt chore pereunte filij eius
non perirent.) Heb. (Et fuerunt in
signum.) scz viri offerentes incensū:
et propter hoc a deo percussū. Et qd
sequitur est principium alterius sen-
tentiē scdm hebreos. (Et filij chore
non fuerunt mortui.) Hec Hico⁹.
Addi. **C**Burgeni autem in additionib⁹ su-
per hoc loco sic ait. Vbi translatio
nostra habet factum est grande mi-
raculum vt chore pereunte filij eius
non perirent: in hebreo habetur: fa-
cti sunt in signū. i. miraculum. Et qd
additur vt chore pereunte et c. etiaz
non est de textu: et sic referē hoc qd
dicitur facti sunt in signū ad imme-
diate pcedētia scz q illi qui fuerūt
deuorati ab ore terre similiter et cō-
busti ab igne a deo egrediente: facti
sunt in miraculum quod est manifes-
tum. Hec Burgeni. **C**Sed notan-
dum q illud qd dicit Burgeni q nō
est de textu vt chore pereunte et c: nō
est intelligendū q tota clausula non
sit de textu: nam in hebreo habetur
(Et facti sunt in miraculū: et filij cho-
re non fuerunt mortui.) Sed trāssa
tor noster transiit veritatem sen-
tentiē et expressit quod tacite subin-
telligebatur. 27.
Addi. **C**Accesserunt autem. a. **C**Et
cunctis principibus populi.)
Heb. (Et cunctis principibus et om-
ni populo.) **C**Itē. b. (Eritqz hoc
signū israel sanctorum lege perpetua.)
Heb. (Eritqz hoc signū israel in san-
ctionē iudicij) sine (Eritqz hoc signū
israel sanctorū i legē iudicij) **C**Itē. c.
(Aurū i quo est spūs dei.) Heb. (Aurū
i quo est spūs.) vnde i det nō est
in hebreo: nec in biblis nostris an-
tiquis. **C**Itē. d. (Ipsū hoc si quid

agendū erit eleazar sacerdos consu-
let dñm) Heb. (Et corā eleazaro sa-
cerdote stabit.) supple Josue. (et in-
terrogabit ab eo iudiciū illuminatio-
nis corā dño.) et pro illuminationis
in hebreo habet eorum: que dictio in-
terpretatur illuminatio lignis. Sz
latinus interpretis pro vrim semper
transulit doctrinā quod est idē. De
quo vide sup. a. Exo. 28. a. 28.

Dixit quoq; dñs. b. **C**In holo-
caustum sempiternū.) In he-
breo habetur (Sup holocaustum iu-
ge.) quia iuge sacrificiū de quo dictū
est nō premittebatur i sabbato. p-
pter speciale oblationem sabbati: sz
eodē die fiebat sicut in alijs: q; nisi
dimittebat pro quacūq; oblatione
alia solēpnitate. et ideo dicit hic sup
holocaustū iuge. i. vltra: q; illa sacri-
ficia erāt qdā supaddita iuge sacri-
ficio: et ita q; alia sacrificia fiebant
post oblationē iugis sacrificij matu-
rini. **Hec Rico** in postilla. **C**Et sic
infra eo. c. vbi d; in holocaustū sem-
piternum vbi similiter exponitur a
Ricolaso. 29.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Quod dies clangoris et tubarum.)
Heb. (Quod dies clangoris est) **U**ñ li
et tubarū nō est in hebreo. **C**Itē. d.
(Agnos anniculos imaculatos sep-
tem sacrificiaq; et libamina singulo-
rum p vitulos et arietes et agnos.)
Heb. (Agnos anniculos imacula-
tos septē sacrificiaq; et libamina sin-
guloꝝ p vitullū arietē et agnos.) 30

Narrauitq; moyses. b. **Hec**
obnoxia tenebit spōsioni: **Hec**
(Hec obnoxia tenebitur spōsioni:
et dñs propitius erit ei.) **C**Itē. c.
(Sin autē exēplo cōtradixerit) Heb.
(Sin autē in die quo audierit cōtra-
dixerit) **U**ñ in biblijs nris antiquis
hētur. Sin autē exēplo cōtradixerit
Et sic est eadē sentētia cū hebreo. et
fuit viciū scriptoris vt pro extem

plo poneretur exemplo. 31.

Une qd pot trāsire p flāmas: ig-
ne purgabit) Heb. (Et omne qd po-
test trāsire p flāmas: igne purgabit
et aqua aspersiōis expiabit) **H**ā que
ignē pati poterant vt metalla: post
ignē purgatiōis aqua aspergi debe-
bāt: que vō ignē sustinere nō pote-
rant vt vestes et alia hmoi: aqua trā-
erāt expiāda. **C**Itē. d. (Et sepabis
partē dño.) Heb. (Et sepabis solu-
tionem dño) Et quo p3 q; tenebant
hoc facere. **Hec Rico**. **C**Sz notā
dum q; p eo qd in lra nra ē pte: i he-
breo hētur **Mechez**: q; dictio pprie
significat pte vel certā portionē. vt
infra eo. c. vbi. **E** quibus in pte dñi
supputate sunt rei. **Q**d aut solutio-
nem significet nullibi repit. **C**Itē
g. (Pōdere facultarij) **H**oc nō est
in hebreo: nec in bi. no. antiq;.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Alii autē ruben. a. **B**lha-
taroth et dibō et iazer) Heb. (Et
taroth et dibon et iazer.) Et sic est in
bi. no. core. et sic infra eo. g. **B**lha-
roth et aroer) Heb. (Aroth et aro-
er.) **C**Itē. d. (Lic eritis in-
culpabiles apud deū.) Heb. (Lic eritis i-
culpabiles apud dominum.) Et sic
est in biblijs nostris antiq;.

E sunt mansiones. e. **C**U-
nerūt in ieabarim) Heb. (U-
nerūt in iye abarim.) Et sic p3 q; in
translatiōe nra vicio scriptoꝝ due
dictiones cōiuncte sunt i vna. vt su-
pra eo. cap. 21. dictum est.

Ucutusq; est dñs. b. **C**U-
q; ad mōtē hor.) **H**ec ad mōtē
mōris. **H**or enim mōs interpretatur.
Et sicut refert **Rico** in postilla he-
brei dicebāt q; erat mōs iste habēs
sup se aliū quēdam mōticulū super-
eminētē. **C**Itē. c. (Cōtra fontem
daphnim.) Heb. (Cōtra fontē.) vñ
li daphnim: non est in hebreo nec in

Addi. biblijs nris correctis. vt refert **Ri-**
co in postilla. **C**Itē. c. (Idest due
semis tribus.) Heb. (Idest due et se-
mis tribus) **C**Itē. d. (Hec sunt no-
mina viroꝝ qui cū ioseph terrā vobis
diuident.) Heb. (Hec sunt nomina vi-
roꝝ qui terrā vobis diuident.) vñ
de li cū ioseph nō est in hebreo: nec in
biblijs nostris correctis. 36.

Accesserunt autē. c. **C**Et elicte
femine de eadē tribu maritos
accipient.) Heb. (Et omnis filia que
hereditabit hereditatē de tribubus
israel: vni de cognatiōe pñis sui crit
vxoꝝ.) Et sic pceptū hoc non vi-
detur cadere nisi super mulieres suc-
cedētes in hereditatē. **Hec Rico**.

Addi. **C**Sed cōtra tenet idē **Rico** in po-
stilla dicens q; ex textu elicit q; non
poterant accipere mulieres de alia
tribu etiā hereditatē non habētes:
nec per consequēs poterant ille cō-
trahere cū viris alterius tribus. vñ
et eadē ratio hui' assignat ex vtraq;
parte tā viri quā mulieris. s. imper-
mixtione tribuū. vñ subdit. (nec sibi
miscerēt tribus rei.) licet **Burgeñ**
in addi. sup hoc loco aliter sētiat te-
nens q; nō prohibebat feminis he-
breis quā possent nubere quibuscūq;
voluissent de genere israelitico nisi
tātū feminis nō habētibus fratres:
qm̄ ille solū succedebāt in heredita-
te paterna: et p̄cipue cū finalis ratio
legis fuisset vt diuisio hereditatum
fēda iter tribus p̄petuo remaneret
Sz cōtra opinionē **Burgeñ** facit: q;
si femine habētes fratres possēt nu-
bere indistincte cuiuscūq; de alia tribu:
tūc cōtracto matrimonio possēt ac-
cidere q; fratres mozerēt et tunc
succedebat soror in hereditate: et p
consequēs maritus illius q; erat de
alia tribu: et sic necessario seq̄batur
fortiū cōfusio et cōmixtio: qd erat cō-
tra pceptum. Itē ratio finalis legis
quā allegat: non videt stare: qm̄ nō

esset conueniēs q; tribus israel ideo
essent distincte vt hereditates essent
diuise et distincte: q; nō tribus pro-
pter hereditates sz hereditates p-
pter tribus. et sic non videt q; ratio
illa fuisset finalis: immo potius sub
ordinata v3 ne tribus ad inuicē con-
funderentur.

CExplicit liber Numeri.

Incipit liber Deuterono-
mū. Capitulu primū.

Ec sunt verba. c. **C**Hec accipietis
cuiuscūq; personam) Heb. (Hec timea-
tis quenq;.) Et vi-
det esse eadē sentētia.

Addi.

Addi.

CItē. c. (Prece-
piq; eis omnia que facere deberetis)
Heb. (Preceptiq; vobis in illo tēpo-
re omnia que facere deberetis.) In
biblijs autē nostris correctis sic ha-
betur. Preceptiq; omnia que face-
re deberetis. **C**Itē. d. (Sumentes
de fructibus ei' vt ostēderent vber-
tatē attulerūt ad nos.) Heb. (Et ac-
ceperūt in manib' suis de fructu ter-
re et descenderūt ad nos) **H**oc autē
dicitur quia terra promissionis vñs
de redierūt ad pplm̄a moysen: erat
altior illa ad quā redierunt. **Hec Ri-**
co. **C**Itē. d. (Sed increduli ad ser-
monem dñi dei nri.) Heb. (Sed in-
creduli ad sermōnē dñi dei vñs) **C**Itē
e. (Dñs deus qui ductor est noster)
Heb. (Dñs deus qui ductor est ve-
ster) et sic est in biblijs nris antiq;.

Addi.

Addi.

CItē. g. (Sedistis ergo.) i. mansi-
stis in cadesbarne multo tēpo) Heb.
(Et sedistis in cades diebus multis
scdm̄ dies quibus sedistis.) **I**dest tā-
to tempore mansistis in cades: quā
to tempore mansistis i alijs mansio-
nib' vt exponit hebrei. **Hec Rico**.

Questiq; in dca. **C**Itē. 2.
Mebunt vos.) **S**idumel. (Hic

te ergo diligenter ne moueamini cōtra eos) Heb. (Custodimini mlti.) quasi dicat caute ab illis ne isidose noceant vobis qz vos odiunt: sicut esau pater eorum habuit odio iacob patrē vestrū. Ad autē seqtur est pīcipiū alterius versus. (Hō guerrea bitis cōtra eos) scz eos inuadendo: s3 tātum vos defendendo si voluerit vobis nocere. Dec Rico. C Itē

Addi. b. (Quia filijs loth tradidi eam i possessionē) Heb. (Quia filijs loth tradidi ar in possessionē) sic est in bi. no. core. Est autē ar nomē civitatis pīcipalis moabitarū. vñ infra dr. Tu transibis hodie terminos moab vrhem nomie ar. C Itē. g. (Percussimulscz est cuz filijs suis.) In hebreo hētur (cum filio suo) Ad exponens Ka. Sa. dicit qz hoc intelligit de quodam filio notabili quem habebat: z erat equalis pī in magnitudine et fortitudine. Potest tñ dici scz trāslatione nām qz in hebreo ponitur singulare p plurali sicut Exo. 8. Venit musca grauisima. i. multitudo muscarum. Dec Rico in postilla.

Addi. C Itē. g. (Arnon oppido zci) Heb. (Arnon z oppido zci.) et fm hoc li oppido non refertur ad arnon.

Itaqz conuersi. b. C Monstratur lectus eius ferreus. Heb. (Monstratur cunabulū eius.) Hoc autem dicunt hebrei vt apparenter saluēt quandam absurditatem in thalimud eorum positam. s. qz og rex basan erat sic magnus qz a planta pedis vsqz ad canillam triginta cubitos habebat: quod est tam absurdum qz non indiget alia reprobatione. Quod autem dicunt de cunabulo apparet falsum per illud quod habetur ps. 5. Lachrymis meis stratum meum rigabo. et heñ. 49. de lecto iacob qui erat homo perfectus. Maculasti stratum eius. Et dem enim dictio hebraica ponitur

in duobus locis allegatis vt hic pro lecto og. Ex quo patet qz non significat cunabulum: sed lectum vel stratum etiam hominis perfectam quātitatem habentis. Dec Rico. C Itē. c. (Oculi tui viderunt que fecit dominus deus noster.) Heb. (Oculi tui viderunt que fecit dominus deus vester.) et sic est in biblijs nostris antiquis.

Et nunc israel. c. C Que creauit dñs deus tuus in ministrum cunctis gentibz. Heb. (Que diuise dominus deus tuus cunctis gentibus.) Nam pro eo quod in littera nostra est creauit: in hebreo habetur Chalactique dictio diuidere proprie significat. vt heñ. 49. d. ibi. Despere diuidit spolia. z Exo. 15. b. ibi. Diuidam spolia. et in alijs locis. vnde Beatus Bug in qñt. vete. testa. et Burgen in additionibus dicunt qz in hebreo habetur. Que distribuit dominus deus tuus cunctis gentibus. C Itē. e. (Nec comedit nec odorantur.) Heb. (Nec comedunt nec odorantur.) et sic est in biblijs nostris correcti. C Itē. e. (Si tamen toto corde quesieris: et tota aia tua in tribulatione tua.) C Itē. e. (Sicut tu audisti et vixisti.) vnde Exo. 20. audientes dominum loquētem dixerunt. Non loquatur nobis dñs ne forte moriamur. Dec Rico

C Et sic est etiā in biblijs nris antiqis: z vicio scriptoz fuit positū vixisti p vixisti. C Itē. f. (Et nō est aliū pīter eū) sic est in bi. no. antiqis. C Itē. f. (Quaz dominus deus tuus daturus est tibi.) Heb. (Quam dominus deus tuus daturus est tibi omnibus diebus.) C Itē. g. (Uqz ad montē sanir qui est et hermō)

z hermon.) sic est in biblijs nostris antiqis. Et notandum qz quattuor: nominibus vocatus est hic mōs in sacra scriptura. s. Hermon. Saron. Sanir. et Seon. De primis tribus hētur supra eo. ca. 3. ibi. Uqz ad montē hermon quē sidonij saron vocāt: et amorre sanir. De vltimo habetur in hoc loco.

Addi.**Addi.****Addi.****Addi.****Addi.****Addi.****Addi.****Addi.**

Deuteronomiū. v. vi. vii.

Uscz ad montē seon qui est z hermon.) sic est in biblijs nostris antiqis. Et notandum qz quattuor: nominibus vocatus est hic mōs in sacra scriptura. s. Hermon. Saron. Sanir. et Seon. De primis tribus hētur supra eo. ca. 3. ibi. Uqz ad montē hermon quē sidonij saron vocāt: et amorre sanir. De vltimo habetur in hoc loco.

Addi.**Addi.****Addi.****Addi.**

C Itē. b. (Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo z ex tota anima tua: z ex tota fortitudine tua.) Heb. (Diliges zci. et ex tota substantia tua.) Et sic translatio nostra ponit fortitudinē pro substantia: tamen proprie loquendo fortitudo significat vires corporis: que satis exprimitur per hoc quod premititur ex toto corde tuo et ex tota aia tua: nā ex eis tota liter procedit vires corporis: substantia vero magis accipitur pro bonis exterioribus que pro dei amore sunt exponenda. Idouer. 3. Honora dominū de tua substantia zci. Dec Rico

C Sed notandū qz pro eo qd in lra nra est fortitudo: in hebreo habetur Meod: que dictio pprie significat valde aut nimis. et vbi heñ. 4. ca. d. dicit. Vidit deus cūca qd fecerat et erat valde bona: pro valde in hebreo ponit meod. et in ps. 118. ibi. Tu mādasti mandata tua custodiri nimis: est ibi meod pro nimis: et est vulgatum in lingua illa. Et sic in littera nra vbi dicitur ex tota fortitudine tua possemus dicere ex toto nimio vel ex toto valde tuo. i. ex toto apice mentis tue: nā mēs est precipiū in hoīe: et ideo Martb. 22. dicitur Ex tota mente tua zci. C Itē b. (Ne obliuiscaris domini dei tui.) Heb. (Ne obliuiscaris dñm.) vnde li dei tui nō est in hebreo nec in bi. no. an. C Itē. d. (Eritis nostri misericors.) Heb. (Et iustitia erit nobis) quod nō potest intelligi formaliter: sed effectiue: et hic est maximus effectus misericordie dei in presentia. Dec Rico.

Quam vero. c. C Et scrabones mittet dñs.) Heb. (Et mittet vespas.) Dec Rico. C Itē. c. (Donec deleas omnes atqz disperdas qui te fugerint et laterē non poterint.) Heb. (Donec disperdat remanētes z occulatos.) quasi dicat: licet huius

.i. qui noluerit obedire iudici sicut et sacerdoti morietur. unde in bi. no. corre. sic habetur. Et decreto iudicis etc. ex quo patet in bi. no. modis vicio scriptorū positū ē ex p. et.

Ad di. **Q**uoniam habebit. a. **Q**uasi s. bunt sacerdoti armis et vetriculum **Heb.** (Dabit sacerdoti armis et maxillas et vetriculum) De his autem que cedunt sacerdotibus vide **Exo. 29. c.**

Ad di. **Q**uoniam disperdiderit. c. **Q**uod dicitur. **Q**uod precipio tibi ut tres civitates equalis intra se spacij dividat **Heb.** (Dicitur precipio tibi ut tres civitates equalis intra se spacij non est in hebreo. **Heb. c.** (Mitte seniores civitatis illius) **Heb.** (Mitte senes civitatis sue). s. ipsi fugiunt. **Ita** illi sciebant modū sui facti: non autem senes civitatis refugii. Et ideo est dicit in translatione nra civitatis illius: hoc pronome ille referendū est ad ipm fugitivū. **Heb. Rico. 20**

Ad di. **S**per singulas turmas audiente exercitu proclamabunt. **Heb.** (Ducet quoque audiente exercitu proclamabunt.) unde et per singulas turmas non est in hebreo. **Heb. b.**

Ad di. **Q**uoniam est homo qui edificavit domū novam et non edificavit eam. **Heb.** (Quis est homo qui edificavit domum novam et non edificavit eam.) et sic est in bi. no. corre. pro quo facit quod sequitur: et alius dedit eam.

Ad di. **Q**uoniam lignum est et non homo **In** hebreo non est aliqua negativa expressa: sed hic dicitur (quoniam lignum est homo) quod varie exponitur ab expositioibus hebreorum: sed translatio nra proposuit illa verba interrogative ut intelligerentur sic. **Quoniam** lignum est homo scilicet ut fugiat a te. q. d. lignum non est homo. et sententia translationis nostre consonat verbis que hic ponuntur

in hebraico si intelligantur admirative. ut dicendo nunquid lignum est homo: quod satis littere hebraice consonare potest. **Heb. Burgen** in addi. Et notandū q in translatione chaldaica est sicut in littera nra.

Ad di. **Q**uoniam portam iudicij. **Heb.** (Et ad portam loci illius) et est idem sensus nam iudices sedebant in porta civitatis ad iudicandum. **Heb. d.** (Maledictus est a deo qui pedit in ligno) **Heb.** (Maledictio iudicum suspensio). i. pena inflicta a iudicibus. **Momen. n. hebraicū** positum hic. s. elo hūm aliquādo ponitur pro ipso deo vero: aliquando pro iudicibus qui dicuntur dii participantive. **Exo. 22.** **Utriusque** causa applicabitur ad deos. Quia tamen iudices tenent locum dei: ideo pena inflicta ab eis potest dici inflicta a deo. Et sic accipit nra translatio. **Heb. Rico. Burgen** vero in additionibus super hoc loco sic ait. **In** hebreo habetur maledictio dei est suspensio. Ad quod assignatur ab hebreis duplex ratio: una est ipsius **Ra. Sa. dicitis** q homo ad imaginem dei factus est: et ideo si diu remaneret suspensus hoc quodāmodo rediret in dehonoriatio nē dei. Alia est quia nullus suspēditur in ligno apud eos nisi blasphemus et idolatra: et ideo si diu remaneret suspensus: daretur occasio hominibus ut loquerentur de blasphemia illa vel idolatria: que quidē peccata erant abominabilia que nolebat deus quod nominarentur iuxta illud apostoli ad **Eph. 5.** Fornicatio autē et omnis immunditia nec nominetur in vobis. **Heb. Burgen.** **Et** hec ratio. s. ne hoies loquerentur de blasphemia: videtur manifeste frivola: et ideo dicendum q hoc preceptum fuit preceptū et sacramenti datus in mysterio xpi: qui ut nos redimeret

de maledicto legis: factus est pro nobis maledictum: sicut tangit apostolus ad **Gal. 3. b.**

Ad di. **Q**uoniam videbitis. a. **Q**uoniam induetur mulier veste virili. **Heb.** (Non erit vas viri super mulierem.) Sicut supra dictum est instrumenta cuiuslibet artis dicuntur eius vasa. primo Regi ubi dicitur q ionathas tradidit arma puero: in hebreo habet vasa sua. et ex hoc nomen vas viri tractū est ad significandū quiddam portari consuevit et decens est a viro: sicut vestis viri sive alia res. Et ideo hebraica ista generalitē loquitur ad excludendū modos idolatrarū. **Ita** in sacris veneris viri non solum portabant vestes mulieris: sed etiam alia ad ipsas pertinentia ut colli et fufum et similia. Et in sacris prius mulieres portabant vestes viroꝝ et arma et scutum lanceam et huiusmodi. **Heb. Rico. Burgen** vero **Bug. i. qon.** vete. teste. dicit q hec est littera. **Ita** crunt vasa viri super mulierē. et subdit. vasa bellica vult intelligi. i. arma. **Ita** qdā etiam hoc interpretati sunt. **Heb. Bug. Heb. b.** (Non seres vineā tuā altero semine: ne et sementis quā seminasti et que nascuntur ex vinea pariter sanctificetur.) id est decimetur et primitientur secundū litteram istam. granum enim seminatum in vinea citius facit fructum et meritur quā fructus vinee: propter quod si de ipso tempore messio nis darentur primitie et decime: forte crederet dans esse liber a primitiis et decimis de fructu vinee: et sic dampnificarentur sacerdotes et levite: propter quod prohibetur talis seminatio. **Heb.** (Non seres mixturā vineam tuam ne polluatur plenitudo seminis quod seminasti: et primitio vinee.) Et vocatur hic plenitudo seminis: quando facit fructum. Ratio prohibitionis est: quia

fructus vinee de nouo plantare immundus est primitis tribus annis: et ideo si ringeret fructū grani seminata pollueret ipm: et sic de illo non posset fieri oblatio deo. Ratio autē dimer sitatis inter hebraicā istam et latinā est: q eade dictio que ponit hic significat sanctificationē et pollutionē differens tātum secundū puncta: q tamen non sunt de substantia littere: tamen variantur significationes: sicut accentus apud nos variat significationem eiusdem dictionis: sicut pila prima breuis significat pedem pontis: et prima longa tabernam. unde versus. **Ps. pila pes pontis: pila ludus: pila taberna etc.** **Heb. Rico. Burgen** notandum q pro eo quod in littera nostra est sanctificetur: in hebreo habetur **Thedias**: que dicitio proprie significat sanctificationem: sed aliquando transfertur ad significandum pollutionem vel immunditiam. **Ita** cum sacra scriptura nil turpe aut blasphemum proprio vocabulo nominet: solet per circumlocutiones vel per contraria vocabula illud appellare: de quo vide quod notatur **Heb. 38. c.**

Ad di. **Q**uoniam intrabit. a. **Q**uoniam de mesopotamia syrie. **Heb.** (De pethor mesopotamie.) **Pethor** autem ariolatio vel interpretatio somniorum interpretatur. i. locus divinationis. Et supra **Isa. 22. a.** ubi dicitur ad balaā filii beor ariolus: eade dictio ponit in hebreo pro ariolo. **Heb. c.** (Nec precium carnis.) **Heb.** (Nec precium carnis) Et sic est in biblīs nris correctis. **Quid** autem sit precium carnis refert **Rico** in post illa dicens qd iosephus dicit q hoc intelligitur de precio quod accipiebatur ab illis qui locabant canes venaticos et custodes ovium ad impregnationem canis: larū: qd prohibet offerri eo qd erat turpe lucrum: sicut et de meretricia

Ad di. **Q**uoniam intrabit. a. **Q**uoniam de mesopotamia syrie. **Heb.** (De pethor mesopotamie.) **Pethor** autem ariolatio vel interpretatio somniorum interpretatur. i. locus divinationis. Et supra **Isa. 22. a.** ubi dicitur ad balaā filii beor ariolus: eade dictio ponit in hebreo pro ariolo. **Heb. c.** (Nec precium carnis.) **Heb.** (Nec precium carnis) Et sic est in biblīs nris correctis. **Quid** autem sit precium carnis refert **Rico** in post illa dicens qd iosephus dicit q hoc intelligitur de precio quod accipiebatur ab illis qui locabant canes venaticos et custodes ovium ad impregnationem canis: larū: qd prohibet offerri eo qd erat turpe lucrum: sicut et de meretricia

dictum est. Alij autem exponunt de primogenito canis: qz primogenita animalis immundosis inter que e canis: nō poterāt offerri: redimebant tamē quinqs sicis vt hēt Ru. 18. et dabant sacerdoti. s; p primogenito canis nō dabant ppter vilitatē huius animalis: ita qz hic excipit redēptio primogeniti canis a redēptioe alioz. quid autē fiebat de primogenito canis nō redēpto: hic non expiuntur. videtur tñ pbabile qz interfictebatur sicut de primogenito asini dicit Exo. 13. quādo non redimebat. Hec Rico⁹ in postilla. 24.

Ad di. **S** i acciperit homo. b. **Q**uia aiam suaz apposuit tibi. Hec. (Quia aiaz ipse pignorauit) et idē sensus. C. Itē. b. (Solicitans fratrem suum) Hec. (Furas fratrem suum.) vñ Rico⁹ in postilla sic exponit hunc locum: solicitans fratrem suum. i. sollicitate istidians vt eū possit furari. 25.

Ad di. **S** i fuerit causa. a. **Q**ue fede laeceratus ante oculos tuos obeat frater tuus. In biblīs nris correptis hētur (Que fede lacerat) an oculos tuos abeat. i. eat frater tuus) qd magis concordat cū hebreo. C. Itē. a. (Nō ligabis os bouis triturātis.) et sic accipit apostolus. i. cor. 9. b. est tamen idem sensus. 26.

Ad di. **Q**uis deo dedit mihi. Hec. (Quā dedit mihi dñe) vñ li de⁹ nō est i hebreo nec i bi. no. anti. C. Itē. c. (Et tuli qd sanctificatū est de domo mea) Hec. (Abstuli qd sanctificatū ē de domo mea) i. separari ab alijs rebus meis vt integre dare pauperibus et leuitis venientibus ad domum meā. Non. n. hec decima de qua loquitur dekerab ad tēplū: s; dabat i domo appita. Et ideo translatio nra qz h; attuli: videt eē corrupta p scri-

ptores ponētes. t. p. b. Hec Rico⁹.

Recepit autē. b. C. Di. sta. 27

Ad di. **D**abit ad bndicendū dñm. Hec. (Nō stabit ad benedicendū pplm.)

C. Itē. c. (Maledictus q nō honorat patrē suū et matrē suam.) Hec. (Maledictus q vilificat ptem suū et matrē suā) qd est peius quā non honorare. vilificatio hic accipit p subtractionē honoris debiti. Hec Rico⁹

C. Itē. d. (Maledictus qui dormit cū vxore primi sui et dicit ois populus amen.) Hoc totum non est in hebreo: nec in bi. no. antiq. 28.

In autē. a. **B**enedicta hora tua. Hec. (Benedictus calathus tuus.) vt intelligatur quodcumq; repositorium etiam paruus. Hec Rico⁹. C. Itē. b. (Constituet te dominus deus tuus i caput.) Hec. (Constituet te dominus in caput) vñ li deus tuus nō est in hebreo: nec in biblīs nostris antiquis. C. Itē. b. (Et frigore ardore et estu.) Hec. (Et incendio ardore et estu.) Nam pro eo quod in littera nostra ē frigore: i hebreo habetur Dalechet: que dicitio proprie significat incendium. vt ps. 9. ibi. Dum superbit impius incenditur pauper. et in alijs locis. C. Itē. b. (Det dominus imbrē terre tue puluerem et de celo descendat super te cinis.) Hec. (Det dñs pluuiam terre tue fulgur et puluerem) Hec Rico⁹. C. Sed notandum qz in hebreo est sicut in littera nostra. Nam pro eo qz Rico⁹ legit fulgur: in hebreo habetur Abach: que dicitio proprie significat puluerem. vt Exo. 9. b. ibi. Sitis puluis sup omnem terram egypti. et in alijs locis. C. Itē. f. (Homo delicatus et luxuriosus.) Hec. (Homo tener et delicatus.) Ex quo patet qz in translatione nostra luxuriosus accipitur pro carnali in cibo et potu: et littera sequens hoc ostēdit. Hec Rico⁹.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di. **C** Itē. f. (Et vxoſi que cubat in sinu suo ne det eis rē.) Hec. (Et vxoſi qz cubat i sinu suo et reliqs filijs suis quos reliqt ne det eis rē.) C. Itē. f. (Que egrediunt de medio femini eius.) Hec. (Que egrediunt de medio femini ei.) Et sic ē in bi. no. corre. et est hic in hebreo p h feminis eadez dicitio que supra Hec. 49. b. ibi. Et dux de femore eius. 29.

Ad di. **H**ec sūt verba. b. C. Et intelligas vniuersa q faciatis. Hec. (Et pſperemini in oibus q faciatis) Et sic patet qz intelligētia accipitur i translatione nra cū pſpero effectu sequēti. nā plures sunt intelligētes qui tñ in factis suis non pſperant. Hec Rico⁹. C. S; notādus qz p eo qd in lra nra est intelligatis: in hebreo habetur Thaschil: q dicitio proprie significat intelligere. vt ps. 2. ibi. Et nūc reges intelligite. et in alijs locis.

Ad di. **C** Itē. b. (Atq; doctores.) Vocat hic doctores magistros officiorum: de quo vide qd notatur supra eo. 16. d. ubi est eadē dicitio. C. Itē. b. (Et ad uene qui tecū morantur in castris ex ceptis lignoz cesoribus et his qz cōportāt aquas.) Hec. (Et ad uene q tecū morant in castris ex lignoz cesoribus et his q cōportāt aqz.) vñ de facit in hoc discursum a minori officio vsq; ad infimum. C. Itē. c. (Et absumat ebraia stitēt) idest addat peccatū pctō. Et idem significat hebraica lra q talis est. (Et augmētet faciata stitēt) dicitio facietas cibi prouocat stitē: sic pfuetudo peccandi generat habitū malū inclinātem p moduz nature ad peccatum.

Ad di. **H**ec Rico⁹. C. S; notādus qz pro eo qd in lra nra est absumat: in hebreo hētur Sephoth: que dicitio etiā absumere aut cōsumere vt pdere significat sicut est in lra nra vt Hiere. 12.

Ad di. **C** Itē. d. (Abſcondita a dño deo nro) Hec. (Abſcondita a dño nro) qd sic ab hebreis exponit. Peccata abſcondita: dño. i. diuino iudicio reſeruat. et qz subdit que manifesta sūt nobis rē. i. hñano iudicio puniuntur sicut qz dicitur. i. Reg. 16. Homo videt ea q parēt: deus autē in tūct cor. Quasi dicat p lra p dicitā: peccatores nō possunt euadere penam: qz si sit peccatū manifestuz: ab hoibus puniet: si autē occultū: diuino iudicio qd est grauius relinquitur. Hec Rico⁹ in postilla. C. Et notandus qz in biblīs nostris antiquis est sicut hic Rico⁹ notat. 30.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

a. ibi. Cōſūptū est aial et voluere. et Hec. 18. c. ibi. Nihilquid pdes iustum est impio. et in alijs locis. vt sit sensus qz radix occulta peccandi i here tican di vel discedendi a deo vno qz later itus in corde: pdit et consumit nō solū ipam aiam ebrai in peccato: sed ppter enormitatem delicti solet etiā pdere illos qui sunt sitientes. i. nō sunt ebrai s; sunt immunes a tali peccato: et tūc ira dei fumat et crescit sup talem aiam qz fuit causa puni tidis alioz. s. nō peccatū. C. Itē. d. (Sulphure et solis ardore cōburēs) Hec. (Sulphure et salis ardore cōburēs) in lra nra est solis: in hebreo hētur Melach: q dicitio proprie significat sal. vt Hec. 19. f. ibi. Versa est i statu am salis. et in alijs locis. vñ statim sequit. In exemplū subuersiois so dome rē. C. Itē. d. (Abſcondita a dño deo nro) Hec. (Abſcondita a dño nro) qd sic ab hebreis exponit. Peccata abſcondita: dño. i. diuino iudicio reſeruat. et qz subdit que manifesta sūt nobis rē. i. hñano iudicio puniuntur sicut qz dicitur. i. Reg. 16. Homo videt ea q parēt: deus autē in tūct cor. Quasi dicat p lra p dicitā: peccatores nō possunt euadere penam: qz si sit peccatū manifestuz: ab hoibus puniet: si autē occultū: diuino iudicio qd est grauius relinquitur. Hec Rico⁹ in postilla. C. Et notandus qz in biblīs nostris antiquis est sicut hic Rico⁹ notat. 30.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Ad di. **C** Itē. d. (Et diligas dñm deū tuum) Hec. (Et ego pſcio pio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuum.) C. Itē. d. (Testes innoco hodie celli et terram qz pposuerim vobis vitā et bonū) Hec. (Testes innoco hodie celli et terram qz pproposuerim vobis vitam et mortem.) 31.

Ad di. **A** sint et timeāt dñm deū suum) Hec. (Sint et timeāt dñm deū suum) e. iij.

Heb. (Et audire possint et timeant dñm des vestruz.) C Itē. f. (Ex ore seminis tui.) Heb. (Ex ore seminis sui.) C Itē. f. (Scriptit quoq; moy ses canticū.) Heb. (Scriptit quoq; moyses canticum istud in die illa.)

Heb. (Adhuc viuente me et in grediēte vobiscū.) Heb. (Adhuc uiuente me vobiscū.) vñ li et ingrediē te non est in hebreo.

Adite celi. a. C Concresecat i plurius doctrina mea.) Heb. (Cōcresecat vt plura doctrina mea)

Et idem Hico⁹ i postilla. C Itē. a. (Dei perfecta sunt opa.) Heb. (For tis perfecta sunt opa.) Hā p eo qđ in lra nostra est dei: in hebreo habe tur Sur: que dictio fortē siue petrā significat. vt. i. Regl. 2. a. ibi. Non est fortis sicut de⁹ noster. et Deut. 8. c. ibi. Qui edurit riuos de petra durissima. et in alijs locis. et sic in fra eo. b. ibi. Necessit a deo salutari suo.) et in eodē. c. ibi. (Deū qui te ge nuit dereliquisti.) vbi pro deo in he breo habet eadē dictio. f. sur. C Itē a. (Peccauerit ei et nō filij ei⁹ i for dibus.) Et iugatur littera sic. Pec cauerunt ei in for dib⁹ idolatrie: et nō filij eius. i. per hoc facti sunt non fi lij dei per culpā: qui prius erant filij eius per grām. Heb. (Dissipauit ei nō: filijs suis dissipatio eorū.) qđ sic exponit. Dissipauit scz pplus israh el legem dei: ei nō. i. ipsi deo non nocet dissipatio eorū: vnde ex malis homi nū nihil ei deperit: nec ex bonis eorū accrescit: sed filijs suis qui frequen ter sunt imitatores paternorū scelerū. Ideo subdit: generatio eniz per uersa est. Hec Hico⁹. C Sed notā dum qđ pro eo qđ in litterā nra ē pec cauerunt: in hebreo habet sicheth: que dictio licet significet dissipare. p vt hic Hico⁹ dicit: aliquādo etiā si gnificat peccare. vt Exo. 32. b. ibi. Peccauit populus tuus quem edu

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

xisti. et in alijs locis. Et quod in lit tura nra dicitur. f. peccauerit i plu rali: fuit acceptū de translatōe. lxx. interpreti. sed in hebreo est pecca cauit in singulari: alias debuisset di cere filij eorū: et nō filij eius. C Itē b. (Inuenit eū i terra deserta) Pro eo qđ in lra nostra est inuenit: in he breo habetur Imfa: que dictio com muniter significat inuenire prout in littera nostra: sed tamen aliquando ista dictio significat sufficere vel sa tiare vt Ru. ii. c. ibi. Ut possit suffi cere ad cibum. et paulo post ibi. Ut satient eos. et in alijs locis. Et fm hanc significatiōē poterit esse sensus. f. satiavit eū in terra deserta: et sic translulerūt lxx. et concordat trāsla tio chaldaica que talis est. Pdebut eis necessaria in fra deserta. C Itē b. (Incrassatus est dilectus.) Heb. (Incrassatus est directus.) Hā pro eo quod in littera nra est dilectus: i hebreo habetur yefurun: que dictio directū siue rectū significat. nam in fra eo. 33. a. vbi dicit. Erit apud rec tissimum rex. et in eo. ca. b. ibi. Hō est alius deus rectissimi: pro rectissi mo eadem dictio ponitur in hebreo scz yefurun. Et sic videt qđ victo scri ptoris fuit positū dilectus pro dire ctus. C Itē. c. (Et oblit⁹ es dñi crea toris tui.) Heb. (Et oblitus es dei creatoris tui.) C Itē. d. (Consumē tur fame et deuorabunt eos aues moysi amarissimo.) Heb. (Inflabitur fame: et debellabunt eos demo nes). f. peccatis enormibus subijciē do. (et concident a meriti.) Meriti nomen est propriū demonis: demoni nee autē sunt dāpnatorū tortores in gehenna. Hec Hico⁹. C Sed notā dū qđ pro eo quod in littera nostra ē consumitur: in hebreo habet Me ze: que dictio in tota sacra scriptura non inuenitur nisi soluz in hoc loco: et sic nō pōt probari vnde magis si

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

gnificet inflationem qđ consumptio nem. et pro eo qđ in littera nostra ē deuorabunt: in hebreo habetur Le chume: que dictio vno modo signifi cat debellare sicut hic Hico⁹ dicit: alio vero modo significat comedere siue deuorare sicut est i littera nra. vt Prover. 9. b. ibi. Venite comedi te panē meum. et in alijs locis. et p eo quoq; qđ in littera nra est aues: in hebreo habetur Reseph: que dic tio ad aues et ad demones est equi uoca. De pmo Job. 5. b. ibi. Homo ad laborem natus est et auis ad vo latum. De. 2. Abac. 3. a. ibi. Egredietur diabolus ante pedes ei⁹. Et similiter quod postea subdit. f. mor su amarissimo pro quo Hico⁹ dicit concidentur a meriti dicens meriti esse nomen propriū demonis: dicē dum qđ in hebreo habetur sicut i lit tura nostra: et non reperitur in tota sacra scriptura qđ meriti significet ni si amaritudinē: qđ est vulgātū in lin gua hebraica: et sic translatio nostra concordat cū hebreo. C Itē. d. (Cū furore trahentium super terram.) Heb. (Cum veneno trahentium puluerem) Reptilia enim veneno sa vt serpentes et huiusmodi tra hunt secum puluerem adherentem eis: et irata venenum emittūt. Hec Addi. Hico⁹. C Sed notandum qđ pro eo qđ in littera nostra est furore: in he breo habetur Chamath: que dictio magis proprie significat furorem si ue indignationē. vt Leuit. 26. e. ibi. Incedam aduersum vos i furore cō trario. Et ps. 37. Furore illis scbz si militudinem serpentis. et in alijs lo cis. Et quod sequitur in littera nra atq; serpentis: non est in hebreo sed est expositio precedentis clausule. f. trahentiū sup terrā. C Itē. e. (Hō ne ideo quia deus suus vēdidit eos) Heb. (Hōne ideo quia fortis suus vēdidit eos.) Et qđ sequitur. (Hō

eniz est de⁹ noster vt dij eorū.) Heb. (Hōne eniz est fortis noster vt fortis eorū.) Et in istis locis pro deo in he breo ē dictio Sur: que fortē siue petrā significat: vt supra eodē. a. dictū est. C Itē. e. (De vinea sodomorū vinea eorū et de suburbanis gomoz re.) Heb. (De vinea sodomorū vinea eorū et de cāpis Sedomoz.) Hec ē ve rior lra qđ cāpi colantur sicut vinee: nō autē suburbana: s; sunt loca incul ta iuxta muros ciuitatū ad recrea tiōē ciuili. sic enī accipitur in vete ri testamēto scđm doctores hebreo rū. Hec Hico⁹. C Sed notandū qđ p eo qđ in lra nra est suburbanis: i hebreo habet Sedomoth: qđ dictio etiā significat suburbana. vt Esa. 16 b. ibi. Quā suburbana esebon disti para sunt: et in alijs locis. C Itē. e. (Iuxta est dies pditiōis eorū.) Heb. (Iuxta ē dies pditiōis eorū.) C Itē f. (Aidete qđ ego sim solus.) Heb. (Aidete quia ego ille.) scz qui potest vos ab aduersarijs protegere. Hec Hico⁹. C Et notandū qđ in hebreo dictio ego duplicat sic. Aidete quia ego ego ipse. C Itē. f. (Laudate gē tes pplū ei⁹.) Heb. (Exultate gen tes pplū ei⁹.) De quo vide Burgesii in addi. vbi valde pōderat hāc lra 3.

Ec est benedictio. a. 33. C Homo dei) Heb. (Vir dei) C Itē. a. (Et de feyr or⁹ est nobis) Heb. (Et de feyr or⁹ ē illis.) C Itē a. (In dextera ei⁹ ignea lex.) Heb. (De dexa ei⁹ ignea lex eis.) C Itē a. (Dilexit populos.) Heb. (Etiam dilexit populos.) q. d. non solū te. f. israhel deus dilexit ad ista bhficia per ciptienda: sed etiam populos. et con sequenter reddens causam hui⁹ ex tensioms dicit. Quinnes sancti i ma nu illius sunt: quasi dicat. ex quo om nes sancti cuiuscūq; nationis sunt i manu dei in quantum a deo mouen tur ad sanctitatis vitam habēdam:

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

Idcirco non videt equi vt in vna rā-
tū natione beneficia salutaria reclu-
derēt. vnde Petrus apłus circa
materiā reductionis gentiū dicebat
Act. 10. In veritate cōperi qđ non
est personarū acceptor deus: sed in
omni gēte rē. Nec Burgen in ad
di. C. Itē. a. (Omnes sancti in manu
illius sunt: r qui appropinquāt pedi-
bus eius accipiēt de doctrina illius)
Heb. (Dēs sancti eius in manu tua
sunt: et qui appropinquāt pedib⁹ tu-
is accipiēt de doctrina tua.) C. Itē. a.
(Erit apud rectissimū rex.) In he-
breo potest legi sicut est in lra nra et
etiā sic. f. (Et erit apud dominantē
regnās.) q. d. ista lex ignea q̄ est lex
spiritus sancti: regnabit in illis q̄ do-
minati fuerit v̄ subiecerint pprias
passiones vel cōcupiscētiās amoris
ppriū. et est eadē sentētia cū hoc: il-
lud qđ habetur Mat. 11. b. f. Vio-
lenti r apisit illud. Et notandū q̄ pro
rectissimo i hebreo habet yefurun:
que dictio equiuoca est ad dñari v̄
preualere r etiā ad rectitudinē sicut
habet i lra nra. C. Itē. a. (Amat ru-
ben et non moriatur: et sit paruus i
numero.) Et hoc consonat ei q̄ dixit
iacob de ruben Gen. 49. Effusus
es sicut aqua nō crescas.) Heb. (Et
uat ruben et nō moriatur: r sit gens
sua i numero.) Qđ exponit duplici-
citer vno modo sic: in numero. i. taz
parua qđ de facili numeret sicut ac-
cipit translatio nra. alio modo p op-
positū i numero. i. multa milia. nam
illa que sunt pauca non solēt repura-
ri numeratione digna. tertio modo
sic in numero. f. fratru suoz minoz.
quia perdidit ius primogeniture qn-
tum ad regnū quod trāslatū fuit ad
iudam: et quantū ad duplicem terre
portionē q̄ trāslata fuit ad ioseph.
Nec Rico. C. Itē. a. (Perfectio
tua et doctrina tua) Heb. (Grim tu-
um et thumim tuū rē.) Et redit in

eandē sentētia: sicut dictū fuit supra
Exo. 28. vbi plenius de istis dictum
fuit. Nec Rico. C. Itē. b. (In custo-
dierūt eloquiū tuū r pactū tuū serua-
uerūt: iudicia tua o iacob r legē tuā
o israel.) Heb. (In custodia custodierūt
eloquiū tuū r pactū tuū seruauerūt:
docebit iudicia tua iacob r legē tuā
israel.) Et notandū q̄ i iacob r i is-
rael in hebreo sunt datiu casus: i la-
tino autē sunt in accusatiuo: qz ver-
bū doceo. es. regit post se accusati-
uū. C. Itē. b. (Ponēt thymiamā
in furore tuo.) i. vt furor tuus auer-
tatur a populo tuo scđm litterā istā.
Heb. (Ponēt thurificationē corā
te.) vel (in naribus tuis) Sacerdos
tes enim leuitici generis thymiamā
cremabant super altare incēsi ante
sanctū sanctorū. Ratio vero diuersi-
tatis translatōis nostre ab hebrai-
co est: quia dictio hebraica que ponit
hic equiuoce significat iram et
corā: vel magis pprie ante faciē vel
in naribus tuis. Loquit enim scrip-
tura de deo modo hūano. vñ Gen.
8. Odoratusq̄ est deus odorē suauitatis.
hebrei tamē vidētur meli⁹ di-
cere. Nec Rico. C. Itē. b. (Bene-
dictio illius qui apparuit in rubo.)
Pro eo qđ in lra nostra est benedic-
tio: in hebreo habet Bason: que dic-
tio equiuoca est et aliquādo signifi-
cat benedictionē sicut in littera no-
stra: aliquādo vero significat volun-
tatem vel cōplacētiam aut benepla-
citum. vt Gen. 49. a. ibi. In volūta-
te sua suffoderunt murus. et ps. 39.
ibi. Complaceat tibi dñe vt eripias
me. et ps. 105. ibi. Memento nostrū
dñe in beneplacito populi tui. et fm
hūc sensum erit talis littera. Bene-
placitū illius q̄ apparuit in rubo. sed
magis conuenit puina significatio.
C. Itē. c. (Cornua rhinocerotis cor-
nua eius) Heb. (Cornua bubali cor-
nua eius.) Nec Rico. C. Sed no-

Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi.

tandū q̄ pro eo qđ in littera nra est
rhinocerotis: in hebo habet Beem
que dictio rhinoceros interpretat i
tota sacra scriptura. C. Itē. c. (Be-
nedictus in latitudine gad.) Heb.
(Benedict⁹ dilataō gad.) C. Itē. d.
(Ferrū et es calciamētū ei⁹.) Heb.
(Ferrū r es de clausuris suis) Per
vtramq̄ lram designatur q̄ in forte
aser forent minere ferri et eris: ma-
gis tamen pprie per litterā hebrai-
cā: et ratio diuersitatis est: quia dic-
tio hebraica hic posita equiuoca est
ad calciamētū et clausurā. Nec Rico.
C. Itē. d. (Magnificētia ei⁹ dif-
currūt nubes.) Heb. (In altitudine
eius sunt cell.) Et aer in quo discor-
rūt nubes frequēter cellū nominat.
Nec Rico. C. Sed notandū q̄ p eo
qđ in littera nra est nubes: i hebreo
habetur Sechachim que dictio eti-
am significat nubes. vt Job. 36. d.
ibi. Qui de nubibus fluunt. et ps.
76. ibi. Vocem dederunt nubes. r i
alijs locis. C. Itē. d. (Subter bra-
chia sempiterna) Heb. (Subter bra-
chia seculi.) Nec Rico. in postilla.
C. Sed notandū q̄ pro eo qđ in lit-
tera nra est sēpiterna: i hebreo ha-
betur Holam: que dictio etiā signifi-
cat eternū vel sēpiternū: vt ps. 102.
ibi. Misericordia autem dñi ab eter-
no. et Esa. 38. c. ibi. Letitia sempi-
terna super capita eoz. et in alijs lo-
cis. C. Itē. d. (Regabunt te inimici
tui.) Heb. (Mentientur tibi inimici
tui.) quod exponit hebrei de gabao-
nitis qui mentientes dixerūt filiis is-
rael de terra lōginqua valde vene-
runt serui tui: vt habet Jos. 9. Po-
test etiā exponi fm translationē no-
strā de regibus chanaan qui negan-
tes filiis israel terrā eis promissam
a dño: venerunt vnamimter ad pu-
gnandū cōtra eos: vt habet Jos. 9.
Nec Rico. C. Sed notandū q̄ p eo
qđ in lra nostra est negabunt: in he-

breo habetur yechachasu: que dic-
tio equiuoca est. Et vno modo signi-
ficat negare. vt Gen. 18. b. ibi. Res-
gavit sara dicens non risi. et Leuit.
6. a. ibi. Et contēpto dño negauerit
proximo suo depositū. Alio dō mo-
do significat mentiri. vt Abac. 3. d.
ibi. Mentietur opus oliue. r in alijs
locis. 34.
Ascendit ergo. c. Nec den-
tes illius mori sunt.) Pro eo
quod in lra nra est dētes: in hebreo
habetur Lecho: que dictio aliquan-
do significat maxillam vel genas: ali-
quando vero significat viroz vel vi-
riditatē. vt Gen. 30. f. ibi. Tollēs er-
go iacob virgas populeas virides.
et Ezech. 17. g. ibi. Et siccavi lignū
viride. quasi si in hac significatione
diceret viroz vel viriditas scz vul-
tus. i. color viuudus non fuit motus
vel mutatus.
Explicit liber Deuteronomij.
Incipit liber Josue. ca. i.
Facti ē. a. C. A
deserto et libano
Heb. (A deserto
et libano hoc.)
C. Itē. b. (Et in-
telligas cuncta q̄
agis.) Heb. (Et
intelligas in omib⁹ ad quecūq̄ per-
reueris.) vnde paulo infra replican-
tur eadē vba. C. Itē. c. (Quā dñs
deus noster daturus ē nobis) Heb.
(Quā dñs deus vester daturus est
vobis.) et sic est in bi. no. an. C. Itē.
c. (Dedit vobis requiē r omnē ter-
ram.) Heb. (Dedit vobis requiem
et hanc terram.) 2.
Ist ergo. a. C. Ingressi sunt
domum mulieris meretricis)
Heb. (Ingressi sunt domū mulieris
hospitricis.) Non enim est vcris-
mile q̄ tūc vel ante fuisset meretrix
publica: quia princeps tribus inde

Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi.

Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi. Addi.

que erat nobilissima non accepisset eam in vxo: qd tamen fecit vt habetur Mattb. 1. et ideo in sequentibus vbi raab nominat meretricis: intelligitur hospitatrix. Ratio autem diuersitatis translationis nostre et hebraice littere est: quia nomen hebraicum hic positum est equiuocum ad meretricem et ad hospitatricem. Hebraei tamen videntur melius dicere ratione predicta. Hec Rico. C Sed notandum quod pro eo quod in littera nostra est meretricis: in hebreo habet Zo na: que dictio proprie significat meretricem: et nunquam reperitur quod significet hospitatricem. precipue quod apostolus ad Heb. ii. sic ait. Fide raab meretricis et Jaco. 2. d. ibi. Similiter et raab meretricis non ne ex operibus iustificata est. Sed translatio chaldaica concordat cum Nicolao in hoc loco. C Jre. a. (Missus rex hiericho ad raab meretricem dicens.)

Addi.

Heb. (Missus rex hiericho ad raab dicens.) unde si meretricem non est in hebreo in hoc loco: nec in biblis nostris antiqs. C Jre. a. (Tolensq; mulier viros abscondit eos.) Heb. (Accepit mulier viros et abscondit eum.) qd potest exponi: abscondit est. i. quilibet ipsorum. Hebraei tamen dicunt quod vnus illorum duorum fuit sinees qui erat sicut angelus: et ideo non indigebat absconditione: quia in potestate eius erat sic stare coram hominibus quod non videret ab eis. Hec Rico hic. In postilla vero sic ait. licet autem hoc dictum sit falsum: tamen ex hoc habetur argumentum contra iudeos ex concessis de possibilitate incarnationis: quia ex quo concedunt incarnationem angeli: non possunt conuenienter negare incarnationis diuine possibilitatem: quia deus magis potest assumere et supposita re naturam humanam quam angelus.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in tione No chaldaica est sicut in littera nostra. C Jre. b. (Et elaguerunt oes habitatores terre.) Heb. (Et elaguerunt omnes habitatores terre a facie vestra) C Jre. c. (Qui ostium domus tue egressus fuerit: reus sibi erit sanguis eius super caput eius.) Heb. (Qui ostium domus tue egressus fuerit: sanguis eius super caput eius.) unde li reus sibi erit non est in hebreo nec in biblis nostris antiqs. 3.

Addi.

Hitur ioseph de nocte cõsurgens) Heb. (Igitur ioseph de mane cõsurgens.) Surrexit enim in auroa que est terminus noctis et principis diei. et sic potest ab utroque denominari: sicut medius ab utroque extrinsecus. Hec Rico. C Jre. d. (Et pedibus eorum in tempore aque tinctis) Heb. (Et pedibus eorum in parte aque tinctis) et sic est in biblis nostris correcti. C Jre. d. (Procul ab vrbe que vocatur edom vsq; ad locum sathian.) Heb. (Procul ab vrbe que vocatur adom que est ad latus sathian) Et sic est in biblis nostris antiqs. C Jre. d. (Quod nunc vocatur mortuum.) Heb. (Quod est mare salis.) Nam pro eo quod in littera nostra est mare mortuum: in hebreo habetur yam hamelach: que dictiones habent etiam Gen. 14. a. ibi. Que nunc est mare salis. Sed translatio nostra posuit nomen quo suo tempore illud mare appellabatur et erat magis notum. C Jre. d. (Populus autem incedebat contra iordanem) Heb. (Populus autem incedebat contra hiericho.) 4.

Addi.

Quibus transgressis. a. C Duo decem durissimos lapides.) Heb. (Duodecim lapides.) vbi si durissimos non est in hebreo. C Jre. c. (Incedebat per plana atq; campestris vrbs hiericho.) Heb. (Incedebat coram domino ad bellum per plana atq; campestris vrbs hiericho) C Jre. d. (Et et vos timeatis deum vestrum in

omni tempore.) Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 5.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 6.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 7.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 8.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 9.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 10.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

omni tempore.) Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 11.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 12.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 13.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 14.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 15.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 16.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 17.

Addi.

Qua possidebat magni maris loca.) Heb. (Qui propinqua possidebant maris loca.) Unde li magnus non est in hebreo. C Jre. a. (Fac tibi cultra scindentia: vel acuta.) Non enim videtur probabile quod tanta multitudo populi fuerit circumsisa nisi cum instrumetis ad hoc magis aptis cuiusmodi sunt rasoria: hoc etiam videtur ex usu iudeorum qui cum rasorijs circumsidunt.

Addi.

Heb. (Et et vos timeatis deum vestrum in omni tempore.) Et sic est in biblis nostris antiqs. 18.

nitur in hebreo protractio. Hec Rico. C Jre. b. (Igitur ioseph de nocte cõsurgente.) Heb. (De mane cõsurgente.) Exponat vt s. in capi. 3.

Hec Rico. C Jre. b. (Septem buccinas quarum in iubileo vsus est) Heb. (Septem cornua arietina.) In principio septimi mensis fiebat festum liberationis isaac ab immolatione: et quum aries fuit immolatus pro eo: ideo clangebant iudei in cornibus arietis. et de istis cornibus videtur hic scriptura loqui: et non de tubis iubilei. Nam adatione legis de iubileo mentionem faciatis adhuc non fuerat impletus annus iubilei: sed deficiebant adhuc de cetero anni ad minimum. Hec Rico. C Sz

notandum quod in hebreo sic habet. (Septem buccinas iubileas) .i. quarum iubilis vsus est. C Jre. b. (Aulga autem reliquis sequebat arcam.) Heb. (Cõgregans sequebat) .i. vltima acies que propter hoc vocat aggregatio: quod illi de precedentibus que propter similitudinem vel aliam causam post alios remanebant: aggregabantur vltimis. Non enim est verisimile quod fuerit ibi mulieres et paruuli nec etiam oes viri cum essent sexcenta milia: quod vix possent circuire ciuitates semel in die. Et tamen in textu dicitur quod die septimo circuerunt septem vicibus. Hec Rico. 7.

Hijs autem israel. a. C Persecutus sunt eos aduersarij de portis. .i. ciuitatis. vsq; ad sabarim.) Heb. (Et persecuti sunt eos aduersarij vsq; ad contritiones.) Quod plures ex eis fugientes pro loca asya cadebant. Ideo subdit: per prona fugientes. Et sic sabarim non est nomen proprium loci: sed appellatiuum. Hec Rico. C Sz

notandum quod ista dictio hebraica scilicet sabarim contritiones vel confractiones interpretatur: et habet etiam alias significationes vt infra in interpretationibus. et sic potest poni pro nomine proprio sicut est in

notandum quod in hebreo sic habet. (Septem buccinas iubileas) .i. quarum iubilis vsus est. C Jre. b. (Aulga autem reliquis sequebat arcam.) Heb. (Cõgregans sequebat) .i. vltima acies que propter hoc vocat aggregatio: quod illi de precedentibus que propter similitudinem vel aliam causam post alios remanebant: aggregabantur vltimis. Non enim est verisimile quod fuerit ibi mulieres et paruuli nec etiam oes viri cum essent sexcenta milia: quod vix possent circuire ciuitates semel in die. Et tamen in textu dicitur quod die septimo circuerunt septem vicibus. Hec Rico. 7.

Hijs autem israel. a. C Persecutus sunt eos aduersarij de portis. .i. ciuitatis. vsq; ad sabarim.) Heb. (Et persecuti sunt eos aduersarij vsq; ad contritiones.) Quod plures ex eis fugientes pro loca asya cadebant. Ideo subdit: per prona fugientes. Et sic sabarim non est nomen proprium loci: sed appellatiuum. Hec Rico. C Sz

notandum quod ista dictio hebraica scilicet sabarim contritiones vel confractiones interpretatur: et habet etiam alias significationes vt infra in interpretationibus. et sic potest poni pro nomine proprio sicut est in

notandum quod in hebreo sic habet. (Septem buccinas iubileas) .i. quarum iubilis vsus est. C Jre. b. (Aulga autem reliquis sequebat arcam.) Heb. (Cõgregans sequebat) .i. vltima acies que propter hoc vocat aggregatio: quod illi de precedentibus que propter similitudinem vel aliam causam post alios remanebant: aggregabantur vltimis. Non enim est verisimile quod fuerit ibi mulieres et paruuli nec etiam oes viri cum essent sexcenta milia: quod vix possent circuire ciuitates semel in die. Et tamen in textu dicitur quod die septimo circuerunt septem vicibus. Hec Rico. 7.

Hijs autem israel. a. C Persecutus sunt eos aduersarij de portis. .i. ciuitatis. vsq; ad sabarim.) Heb. (Et persecuti sunt eos aduersarij vsq; ad contritiones.) Quod plures ex eis fugientes pro loca asya cadebant. Ideo subdit: per prona fugientes. Et sic sabarim non est nomen proprium loci: sed appellatiuum. Hec Rico. C Sz

notandum quod ista dictio hebraica scilicet sabarim contritiones vel confractiones interpretatur: et habet etiam alias significationes vt infra in interpretationibus. et sic potest poni pro nomine proprio sicut est in

notandum quod in hebreo sic habet. (Septem buccinas iubileas) .i. quarum iubilis vsus est. C Jre. b. (Aulga autem reliquis sequebat arcam.) Heb. (Cõgregans sequebat) .i. vltima acies que propter hoc vocat aggregatio: quod illi de precedentibus que propter similitudinem vel aliam causam post alios remanebant: aggregabantur vltimis. Non enim est verisimile quod fuerit ibi mulieres et paruuli nec etiam oes viri cum essent sexcenta milia: quod vix possent circuire ciuitates semel in die. Et tamen in textu dicitur quod die septimo circuerunt septem vicibus. Hec Rico. 7.

Hijs autem israel. a. C Persecutus sunt eos aduersarij de portis. .i. ciuitatis. vsq; ad sabarim.) Heb. (Et persecuti sunt eos aduersarij vsq; ad contritiones.) Quod plures ex eis fugientes pro loca asya cadebant. Ideo subdit: per prona fugientes. Et sic sabarim non est nomen proprium loci: sed appellatiuum. Hec Rico. C Sz

notandum quod ista dictio hebraica scilicet sabarim contritiones vel confractiones interpretatur: et habet etiam alias significationes vt infra in interpretationibus. et sic potest poni pro nomine proprio sicut est in

notandum quod in hebreo sic habet. (Septem buccinas iubileas) .i. quarum iubilis vsus est. C Jre. b. (Aulga autem reliquis sequebat arcam.) Heb. (Cõgregans sequebat) .i. vltima acies que propter hoc vocat aggregatio: quod illi de precedentibus que propter similitudinem vel aliam causam post alios remanebant: aggregabantur vltimis. Non enim est verisimile quod fuerit ibi mulieres et paruuli nec etiam oes viri cum essent sexcenta milia: quod vix possent circuire ciuitates semel in die. Et tamen in textu dicitur quod die septimo circuerunt septem vicibus. Hec Rico. 7.

hebraica Bogel nunq̄ inuenitur si-
gnificare fullonem: nisi q̄ translatio
chaldaica transulit fullonē: sed nec
in chaldeo nec in hebreo inuenit̄ ta-
lis significatio. vnde potius videtur
dicendū q̄ sit nomen propriū: de cui-
us interpretatiōe vide infra i inter-
pretationibus. **C** Itē. b. (Que ē ca-
riathiarim. i. vrbs siluarum.) Istud
(.i. vrbs siluarū.) non est in hebreo:
sed appositum fuit a translatoze pro
nominis interpretatiōe. **Hec** **Hico**.
C Itē. c. (Lariathsepher. i. ciuitas
litterarū.) Istud (.i. ciuitas littera-
rū) non est in hebreo: sed est interpre-
tatio trāslatoris. **Hec** **Hico**. **C** Itē
d. (Leptiq̄ eā othoniel filius cenez
frater caleph iunior) **Heb.** (Leptiq̄
eam othoniel filius cenez frater ca-
leph) vnde li iunior: nō est in hebreo
i hoc loco: s; infra Judi. i. c. vbi hec
historia repetitur. **C** Itē. d. (Sua-
sa est a viro suo) **Heb.** (Et suavit ei)
.i. viro suo. Et vtrūq̄ verū est: nam
primū fecit aut virū suū ad hoc: et
ip̄e respondit ei q̄ decentius erat q̄
ipsamer peteret a patre suo: nā hoc
erat decentius et sic fecit. ideo sub-
ditur. (Et suspirauit sedēs in asino)
vt moueret patrē ad pietatem scdm
litterā isā. **Heb.** (Et lapsa est de asi-
no.) .i. velociter descendit vt humi-
lius peteret: et melius exaudiretur.
Hec **Hico**. **C** Itē. e. (Om̄s ciuita-
tes triginta nouem.) **Heb.** (Om̄s ci-
uitates viginti nouē.) De ciuitatib;
enim istis aliq̄ fuerunt postea assi-
gnate tribui symeon: vt habetur in
fra. 19. ita q̄ viginti nouem tantū re-
manserunt tribui iude que numerā-
tur in hebreo. Om̄es vero simul in
translatione nostra numerant̄. **Hec**
Hico. **C** Et notandū q̄ in biblijs
nris antiq̄s est sicut i hebo. i. Om̄s ci-
uitates viginti nouē. **C** Itē. g. (Ca-
riathbaal: hec est cariathiarim vrbs
siluarū. (vrbs siluarum) non est i he-

Adi.

Adi.

breo: s; est nominis interpretatio vt
supra dictum est. dicitur autem hec
ciuitas cariathbaal: eo quod idolus
baal ibi colebatur: et cariathiarim
quia iuxta siluas erat sita. **Hec** **Hico**.
C Itē. g. (Suntq̄ simul cen-
tum quindecim.) Hoc totum non
est in hebreo: nec in bi. no. an. 16.
C Ecidit quoq̄ sois. a. **C** Finis
turq̄ regiones eius mari ma-
gno.) **Heb.** (Finunturq̄ regiones
eius mari.) vnde li magno non est i
hebreo. **C** Itē. c. (In thanatselo.)
Heb. (In regione selo.) Et sic sunt
due dictiones: et thanat non est no-
men propriū sed cōmune. **Hec** **Hico**.
C Sed notandū q̄ ista dictio
hebraica sc; thanat non inuenitur
significare regionem: ideo potius vi-
detur dicendum: q̄ est nomen pro-
prium vt habetur in Isanfa. de inter-
pretatiōe asir eius vide infra i inter-
pretatiōib;. **C** Itē. c. (Et p̄transit a tor-
rente ianoē.) **Heb.** (Et p̄transit
ab oriente ianoē.) et sic est in biblijs
nostris antiquis. **C** Itē. c. (In vil-
lam arundineti.) **Heb.** (In vallem
arundineti.) et sic est in biblijs no-
stris antiquis. **C** Itē. d. (Suntq̄
egressus eius in mare salissimum.)
Heb. (Suntq̄ egressus eius in ma-
re.) vnde li salissimum non est in
hebreo. 17.
C Ecidit asir. c. **C** Et tertia pars
vrbs nopheth.) **Heb.** (Et ter-
tia pars nopheth.) vnde li vrbs nō
est in hebreo. 18.
C Congregati sūt. a. **C** Juxta nu-
merum vnusquisq̄ multitudi-
nis.) **Heb.** (Juxta possessiones su-
as.) **C** Itē. b. (Et hic coram domi-
no deo vestro in sylo mittam vobis
sortem.) **Heb.** (Et hic coram dño i
sylo mittā vobis sortem) vnde li deo
vestro non est in hebreo. **C** Itē. c.
(Et egrediens ad ensimes. i. fontes
solis.) **Hud.** (.i. fontem solis) nō est

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

in hebreo: sed est interpretatio trāslato-
ris: En enim significat fontē: se-
mes solē. **Hec** **Hico**. **C** Itē. d. (Be-
tharaba: et ophora.) **Heb.** (Betha-
raba: et samaraim: et bethel: et aum:
et aphara: et ophora.) et sic est in bi-
blijs nostris correctis. et de inter-
pretatione istorum nominū vide in-
fra in interpretationibus. **C** Itē. d.
(Fuerit oēs ciuitates viginti et sex)
Hoc nō ē i hebo: nec i bi. no. an. 19.
C Bressa est. a. **C** Fueritq̄ oēs
ciuitates decem et septē) Hoc
non est in hebreo nec in biblijs nris
antiquis. **C** Itē. a. (In finem cese-
leth thabor.) **Heb.** (In termino pen-
duli thabor.) Et sic ceseleth non est
nomen propriū sed cōmune. et dicit̄
penduli loc⁹ existēs inter cacumē mō-
tis et vallem. **Hec** **Hico**. **C** Sed
notandū q̄ ista dictio hebraica. i. ce-
seleth non inuenitur vbi penduli si-
gnificet. de interpretatione tamen
eius vide infra in interpretationib;
C Itē. c. (Byrsemes. i. ciuitas sol)
Istud (.i. ciuitas solis.) nō ē i hebo:
s; est interpretatio addita a trāslatoze
nā ayr significat ciuitatē: semes solē
Hec **Hico**. **C** Itē. d. (Vocātes no-
mē eius lesemdan.) .i. noie cōposito
ex antiquo. i. leseme: et nouo. i. dan: se-
cundū translationē nostram. **Heb.**
(Et vocauerunt nomē lesemdan.)
.i. ciuitatem que prius vocabatur le-
sem: vocauerunt dan nomine simpli-
ci: et et consonat qd̄ habetur Judi.
18. Vocato nomine ciuitatis dan q̄
prius lays vocabatur. Lays enim
et leseme sunt nomina eiusdem ciuita-
tis scdm hebreos. **Hec** **Hico**. 21.
C Accesseritq̄ p̄ncipes. b. **C** De
tribub; filiorū iuda et symeon
dedit iosue ciuitates.) **Heb.** (Et de-
derunt de tribubus filiorum iuda et
symeon ciuitates rei.) Et sic paulo
infra ibi. (Dedit ergo filijs aaron.)
Heb. (Et dederunt filijs aaron.)

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

C Itē. c. (Date sunt filijs caath in-
ferioris gradus.) **Heb.** (Date sunt
filijs caath reliquos) et sic infra eo.
ibi. (Leuitis inferioris grad⁹) **Heb.**
(Leuitis reliquos) **C** Itē. d. (Altra
iordanem contra hiericho) Hoc nō
ē in hebreo: nec in biblijs nostris an-
tiquis. **C** Itē. d. (Bosoz in solitudi-
ne misoz et tazer et tethson et mas-
pha ciuitates quattuor: cum subur-
banis suis.) **Heb.** (Bosoz et tassa et
cedemoth et miphath ciuitates qua-
tuor: cū suburbanis suis.) vñ li i soli-
tudine et li misoz nō est in hebreo. de
interpretatione asir istoz nominū vi-
de infra in interpretationib;. 22.
C Venerunt ad tumulos iorda-
nis.) **Heb.** (Et venerunt ad terminos
iordanis.) et hec videtur veri-
or: littera: nam iuxta iordanem fuit
edificatio illa. **Hec** **Hico**. **C** Sed
notandū quod pro eo q̄ in littera
nostra est tumulos: in hebreo habe-
tur galloth: que dictio etiam signi-
ficat tumulos eo q̄ sunt rotundi et
volubiles. vt **Ezech.** 47. d. ibi. Ad
tumulos sabuli orientalis. **C** Itē. c.
(Altare infinite magnitudinis) Lo-
cutio est hyperbolica ad denotan-
dum magnitudinem illius altaris:
ideo hebrei habēt (magne visionis)
eo q̄ a lōge poterat videri. **Hec** **Hico**.
C Itē. d. (An parum vobis est
q̄ peccastis in beelphogor: et vsq̄ in
presentem diem macula huius sceleris
in vobis permanet) **Heb.** (An
parum est vobis peccatum phogor
a quo non sumus mundati vsq̄ ad
hanc diem.) **Asociauerunt enim se-
eis in peccato vt melius fieret eos-
rū correctio. et hec illud peccatum
dixit ante fuisse p̄mituz: tamē adhuc
manebat opprobriū sup pplm. ideo
dixerunt a quo non sumus munda-
ti rei. **Hec** **Hico**. **C** Itē. e. (For-
tissimus dñs deus ipse nouit.) **Heb.****

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

(Fortissimus de^o dñs fortissim^o de^o dominus ipse nouit.) et sic est in bi. no. anti. Et notandus q^o p eo qd in lra nra est fortissimus: in hebreo habetur Et: que dictio cōmunitè signi- ficat deū quāuis aliqñ fortis interp- tetur: et sic erit talis lra. Deus de^o dñs: de^o deus dñs ipse nouit. C. Itē .f. (Ecce altare dñi qd fecerit p̄ses nri) Heb. (Ecce similitudinē altaris dñi qd fecerit patres nri) C. Itē .g. (De terra galaad. Finium chanaā.) Heb. (De terra galaad ad terram chanaan.)

23. Addi. Soluto astit. a. C. Postq^o diui serat terram filiis israel fin q^o dñs imperauerat. Hoc totū nō est in hebreo nec in bi. no. anti. C. Itē .a. (Et nūc q^o vobis sorte diuisit om nem terrā etc.) Heb. (Et nūc q^o vobis sorte diuisit omnē terrā). f. ego io sue. et sic est in bi. no. anti. f. diuisi in p̄ma p̄sona. C. Itē .c. (S; erit vobis in foueā ac laqueū et offendicu- lum ex latere v̄ro: et sudes in oculis v̄ris.) Heb. (Et erit vobis in pedis- cam et scādali et scrutamē iteap̄ ve- strorum et spine in oculis vestris.)

24. Addi. Congregauitq^o. a. C. De meso- potamie finib^o Heb. (De trās fluuiū) et est eadē dictio paulo ante ibi. Trās fluuiū habitauerunt p̄ses vestri. C. Itē .b. (Etq^o interfecistis eos.) Heb. (Etq^o interfeci eos.) Addi. C. Itē .c. (Et auferte deos quibus funderūt p̄ses v̄ri in mesopotamia.) In hebreo p̄ mesopotamia ē trans fluuiū. et sic infra eo. d. ibi. Et rum dñs qbus seruerūt p̄ses v̄ri in me- sopotamia. C. Itē .e. (Nō poteritis fuire dño: deus. n. sanctus et fortis emulatoz est.) Heb. (Nō poteritis fuire dño q^o dñs sancti ipse de^o emu- latoz) p̄ hoc. n. qd dicit dñs sancti pluraliter: et adsignatur ipse de^o emu- latoz: singulariter: ostēdit pluralitas

personarū in vnitare essentīe: licet enim tres p̄sone sint vnus deus: tñ sunt tres deitate sanctā habentes. Nec Rico^o. C. Itē .f. (En lapis iste erit vobis in testimoniu q^o audieris- tis etc.) Heb. (Ecce lapis ipse erit vobis in testimoniu q^o ipse audiuit etc.) Certū est asit q^o lapis nō potest audire cū nullū sensū habeat nec cog- nitionem: et ideo hec lra hebraica vno mō pōt exponi vt p lapidē itelli- gantur homines circa ipm existētes qb^o iosue loquebat: sicut d^r Deuf. 32. Audiat terra v̄ba oris mei. i. ha- bitatores terre audiāt: et sic accipit translatio nra. Alio modo q^o diuina virtute immediate vel angelica sue rit formata vox ac si egredere de lapide dicēte ego testificor: q^o audiui et sic accipit iudei. Nec tñ propter hoc fuit ibi salitas: sicut: sicut nec in saluatore nro qñ fixit se lōg^o ire Luce vltimo: q^o per hoc significauit q^o erat lōge a cordib^o discipuloz qui bus p̄dixerat ibidē. Multū et tardū corde ad credendū etc. Similiter p̄ hanc vocē significabatur obediētia creature etiā insensibilis ad deū p̄a. 148. Ignis grando nix glacies sp̄s pcellay que faciūt verbū eius. Et p̄ talem modū d^r Itē. 20. Loquimini ad petrā: et ipa dabit aquas: qñ au- diens p̄ceptū dñi et adimplēs. Nec Rico^o. C. In biblijs asit nris anti- quis sic hētur. En lapis iste erit vobis in testimoniu q^o audierit verba dñi. et est idē sicut in hebreo. C. Itē .f. (Ne forte postea negare velitis: et mētiri dño deo v̄ro) Heb. (Ne for- te postea negare velis et mē: iri deo vestro.) vñ li dño non est in hebreo. C. Itē .g. (Centum nouellis ouib^o) Heb. (Centum obolis) Exponatur vt supra Heñ. 33. Nec Rico^o. C. Explicit liber Josue.

Incipit liber Iudicū. ca. i.

Est moites josue .a. C. Et pugna cōtra chanaanē.) Heb. (Et pugne- mus cōtra chana- neū.) Vñ beatus Aug^o in qōni. ve- testa. legit. Et bellemus i chana- nos. C. Itē .a. (Quē p̄secuti compre- henderūt celsis summatib^o manuū eius ac pedū.) Heb. (Quē ap̄phen- derūt et absciderūt pollices manuū et pedū ipsius) vt redderet inept^o ad bellū. Nec Rico^o. C. Et eodē modo qd statim sequitur. f. (Septuagita re- ges amputatis manuū et pedū simi- tatibus.) Heb. (Septuagita reges amputatis pollicibus manuū ac pe- dum.) C. Itē .c. (Quā p̄gentē in iti- nere monuit vir suus) Heb. (Et ex- citauit eū.) scz virū suū. exponat vt supra Jos. 15. ca. Et sicut qd subditur (Que cū suspirasset sedens in asino etc.) Heb. (Et lapsa est de asino.) Nec Rico^o. C. Itē .c. (Filiū asit ci- nei cognati moysi) Heb. (Filiū asit ci- nei loceri moysi.) Et ideo in trāslati- one nra cognati accipiūt p̄ afinis vel propinq^o. Nec Rico^o. C. Itē .d. (Vo- catūq^o est nomen vr̄bis hozma idest anathema) istud idest anathema. non est in hebreo sed est interpreta- tio nominis addita a translatore. Nec Rico^o. C. Itē .d. (Quia falca- tis curribus abundabant.) Heb. (Quia ferreos currus habebant.) idest armatos vncis ferreis scinden- tibus ad modum falcis: sicut accipit trāslatio nostra. Nec Rico^o. C. Itē .e. (Nam cum obliderent vrbem.) Heb. (Et explozauerunt vrbem.) Et vtrumq^o verum est: nam obles- sa vrbe ab eis explozabant per quā partem possent facilius ingredi et ca- pere ciuitatem. Nec Rico^o. C. Itē .f. (Et achazib et amma.) Heb. (Et achazib et alba.) Et sic est in biblijs

nostris antiquis: de eius autem in- terpretatione vide infra in interp- tationibus. 2. Ascenditq^o angelus dñi de gal- galis ad locū scētium. Heb. (Ascendit etc. ad scētes) Vñ huc los- cus ille nō vocabat^o locus scētū: sed postea sic vocatus est ex fetu popu- li post verba angeli: vt hētur conse- quēter ibidē. Nec Rico^o. C. Itē .a. (Et habeatis eos hostes) Heb. (Et erūt vobis demones). i. nō soluz no- cebit vobis in bonis t̄p̄alib^o et cor- poralib^o qd est p̄p̄riū hostiū: s; etiā in sp̄ialib^o p̄trahendovos ad idola- triā qd est p̄p̄riū demonū. Nec Rico^o. C. Sed notādus q^o pio eo qd in lra nra ē hostes: in hebreo habetur Sidim: que dictio proprie significat insidiatores siue venatores. vt. 1. Reg. 24. b. ibi. Tu autem insidia- ris sic mee. et Heñ. 27. a. ibi. Vffer mihi de venatiōe tua. et in alijs locis et nunq^o reperit quod hec dictio si- gnificet demones nisi scriberetur p̄ lram sin: s; in hoc loco scribitur p̄ sa- de. C. Itē .b. (Et sepelierunt eū in- fimbis possessionis sue i thamnath sare) Heb. (Et sepelierunt eum etc. in thamnath heres.) idest in tham- nath solis. qui locus sic nominatur hic: eo qd super sepulchrum ei^o scul- pserunt similitudines solis in memo- riam q^o fecerat stare solem vt habe- tur Jos. 10. Nec Rico^o. C. Et notā- dum q^o idēz nico^o in postilla dicit q^o hec ciuitas pius vocabat^o thānath sare: sed hic rōne p̄dicta vocat^o thā- nath heres. C. Itē .c. (Sed quocūq^o e- gressi pergere voluissent manus domi- ni super eos erat.) Heb. (Sed quocū- cūq^o pergere voluissent manus do- mini sup eos erat i mālū.) C. Itē .e. (Lunq^o dñs iudices suscitaret i dies- bus eoz flectebat misericordia etc.) Heb. (Lunq^o dominus iudices susci- taret eis: erat dño cū iudice: et sal-

2. Ascenditq^o angelus dñi de gal- galis ad locū scētium. Heb. (Ascendit etc. ad scētes) Vñ huc los- cus ille nō vocabat^o locus scētū: sed postea sic vocatus est ex fetu popu- li post verba angeli: vt hētur conse- quēter ibidē. Nec Rico^o. C. Itē .a. (Et habeatis eos hostes) Heb. (Et erūt vobis demones). i. nō soluz no- cebit vobis in bonis t̄p̄alib^o et cor- poralib^o qd est p̄p̄riū hostiū: s; etiā in sp̄ialib^o p̄trahendovos ad idola- triā qd est p̄p̄riū demonū. Nec Rico^o. C. Sed notādus q^o pio eo qd in lra nra ē hostes: in hebreo habetur Sidim: que dictio proprie significat insidiatores siue venatores. vt. 1. Reg. 24. b. ibi. Tu autem insidia- ris sic mee. et Heñ. 27. a. ibi. Vffer mihi de venatiōe tua. et in alijs locis et nunq^o reperit quod hec dictio si- gnificet demones nisi scriberetur p̄ lram sin: s; in hoc loco scribitur p̄ sa- de. C. Itē .b. (Et sepelierunt eū in- fimbis possessionis sue i thamnath sare) Heb. (Et sepelierunt eum etc. in thamnath heres.) idest in tham- nath solis. qui locus sic nominatur hic: eo qd super sepulchrum ei^o scul- pserunt similitudines solis in memo- riam q^o fecerat stare solem vt habe- tur Jos. 10. Nec Rico^o. C. Et notā- dum q^o idēz nico^o in postilla dicit q^o hec ciuitas pius vocabat^o thānath sare: sed hic rōne p̄dicta vocat^o thā- nath heres. C. Itē .c. (Sed quocūq^o e- gressi pergere voluissent manus domi- ni super eos erat.) Heb. (Sed quocū- cūq^o pergere voluissent manus do- mini sup eos erat i mālū.) C. Itē .e. (Lunq^o dñs iudices suscitaret i dies- bus eoz flectebat misericordia etc.) Heb. (Lunq^o dominus iudices susci- taret eis: erat dño cū iudice: et sal-

uabat eos de manu inimicorum suo
rū cūctis diebꝫ iudicis: qꝫ flectebat
Addi. dñs misericordia etc.) C. Itē. d. (Et
multo faciebāt maiora quaz fecerāt
patres eorꝫ.) Heb. (Et multo facie
bāt peiora quā fecerāt p̄res eorꝫ) et
sic est in bi. no. antiqꝫ.

Addi. **H** sunt gentes. a. C. Et erudi
ret in eis israelē.) Heb. (Et
temptaret in eis israelē.) Nam p
eo qd in lfa nostra est erudiret i he
breo haberet Masoth: que dicitio rē
ptare vel probare significat. vt Heñ
22. a. ibi. Temptauit deus abraam
et Exo. 20. c. ibi. Et enim probaret
vos venit deus. et in alijs locis.

Addi. C. Itē. a. (Et oblitū sunt dei sui ser
uientes baalim et ashtaroth.) Heb.
(Et oblitū sunt domini dei sui seruī
entes baalim et aseroth.) C. Itē. b.
(Qui vtraqꝫ manu pro dextera vte
batur.) Heb. (Inconsuetus manu
dextera) gallice esclenchier: quia si
nistra manu principaliter utebatur
ppter quod eglon nō aduerat quan
do voluit eum percutere: eo quod
manu sinistra non percutiūt homi
nes cōmuniter. Hee Hico. C. Itē
.b. (Qui fecit sibi gladiū ancipitem
habētē in medio capulsi lōgitudinis
palme manꝫ) Heb. nō habēt habētē
capulsi in medio: sꝫ sic habēt. (Fecit
qꝫ sibi gladium ancipitem breuis lō
gitudinis) Et sic facilius poterat ex
trahi de vagina ad peccatien. ius. Hee
Hico. C. Itē. d. (Venitqꝫ in seyr
rath) Heb. (Et euasit i brocis) idest
in paruis nemoribus et dñs. Et sic
seyrath non est nomen. p̄p̄iū: sꝫ cō
mune. Hee Hico. C. Sed notādus
qꝫ ista dicitio seyrath in hebreo nūqꝫ
inuenit significare brocos vel nemo
ra: et ideo magis videt eē nomē p̄
p̄iū quā cōmune: de cuius iterptā
tiōe vide isra in interpretationibus
C. Itē. d. (Qui percussit de philistim
sexcetos viros vomere) Heb. (Per

cussit de philistim sexcentos viros
stimulo bouis.) Hā philisti ab stule
rāt arma ab hebīs ne possēt rebella
re: sicut legif factū tpe saul. i. Regi.
13. ca. Hec ē itelligēdus qꝫ ipse solus
sexcetos viros iterfecerit: sꝫ cū iter
socios suos fuerit p̄cipal: scriptu
ra factū sibi attribuit sicut victoria
duci exercitꝫ attribuit. Hee Hico.

Addi. **A**pidoth) Heb. (Multerē lichy
mā) sic nominatam eo quod facie
bat lichyma pro lucernis tabernacu
li. et secundum hoc lapidoth non est
nomen proprium sed cōmune. Hee
Hico. C. Sed notandum qꝫ ista di
ctio hebraica. s. lapidoth non signi
ficat lichymā: sed potius lampadas.
vt Heñ. 15. d. ibi. Et lampas ignis
transiens inter diuisiones illas. et in
alijs locis. Et ideo videtur esse no
men propriū. et translatio chaldaica
cōco: dat euz lfa nra. C. Itē. a. (A
de descende et duc exercitum) Heb.
(Vade et duc exercitum) vnde li des
cende nō est in hebreo: nec in biblīs
no. anti. C. Itē. b. (Filij obab co
gnati moyfi.) Heb. (Filij obab so
ceri moyfi) Et idem Hico in postil
la. C. Itē. b. (Usqꝫ ad valles que vo
catur senim) Heb. (Usqꝫ ad planitiē
paludis.) Et secundum hoc senim ē
nomē cōmune. Hee Hico. C. Sed
notādā qd in hebreo sic hētur. Usqꝫ
ad vallē in sananim. Et dicitio sana
nim nō significat paludē: sꝫ potiꝫ mo
tus vel motiones.

Addi. **Q**uēnerūtqꝫ. a. C. Et sinai a fa
cie domini dei isrl.) Heb. (Iste
sinai a facie dñi dei israel) C. Itē. a.
(Cessauerunt fortes in isracl.) Pro
eo qd in lfa nostra est fortes: in he
breo haberet Hperazon: que dicitio
equiuoca est: et vno mō significat for
tes siue bellatores: vt haberet in
fra eo. ca. b. ibi. Et clementia in for
tes isrl. et Abac. 3. c. ibi. Maledicti

si sceptris eius capti bellatorꝫ eiꝫ.
Alto vero mō significat oppida vel
loca absqꝫ muro. vt Deuf. 3. a. ibi.
Absqꝫ oppidis innumeris qꝫ nō ha
bebāt muros. et Zacb. 2. b. ibi. Abs
qꝫ muro habitabit hierlm. et in alijs
locis. C. Itē. a. (In qdragita milibꝫ
israel) Heb. (In quadragita milibꝫ
in isracl.) Et ideo Hico in postilla.

Addi. C. Itē. b. (Qui ascēditis sup niten
tes asinos.) Heb. (Qui ascēditis su
per nitētes asinas) Nam p eo qd in
lfa nostra est asinos: in hebreo habe
tur Hphonorh: qꝫ dicitio asinas signi
ficat in genere fememino. vt. i. Regi
9. a. ibi. Perierant aut asine cis pa
tris saul. et in eo. io. ca. a. ibi. Inuen
te sunt asine ad quas ieras. et i alijs
locis. C. Itē. b. (Et clementia i for
tes israel) Heb. (Et iustitia in p̄phe
tia israel) Hee Hico. C. Sed notan
dum qꝫ pro eo quod in littera nostra
est fortes: in hebreo haberet Hpera
zon: que dicitio non significat p̄phe
tiam: sed potius est equiuoca ad for
tes vel bellatores et ad rura siue op
pida absqꝫ muro: vt supra eo. ca. a.

Addi. dictum est. C. Itē. b. (Et non obrui
uit principatū) Hoc non ē i hebreo
C. Itē. b. (Dñs i fortibꝫ dimicauit)
Heb. (Dominꝫ attenuauit mihi for
tes.) Et sic patet qꝫ in translatione
nostra in fortibus intelligendum est
contra fortes: et refertur ad sifaraꝫ
et eius exercitum debellatum. Hee
Hico. C. Itē. b. (Et ephraim dele
uit eos in amalech) Heb. (Ephraiz
principatum habuit in amalech.)
Quia iosue qui fuit de tribu ephra
im: debellauit amalech. Exo. 17.
Hee Hico. C. Sed notandum qꝫ in
hebreo sic habetur. De ephraim er
radicauit eos in amalech. et est idem
quod in littera nostra: licet dicitio he
braica. s. Sorsam que hic ponit pro
qua in lfa nostra est deleuit: nō soluz
significet erradicare. vt Job. 21. a.

ibi. Hrogentes mea erradicetur: sꝫ
etiam radicare. vt Hierē. 12. a. ibi.
Hlatasti eos et radicē miserunt. Et
fm p̄mā significationē talis erit sen
sus. De ephraim erradicauit eos in
amalech. i. delbora qꝫ erat de tribu
ephraim: qm in mōte ephraim hira
bar et iudicabat: expulit inimicos de
sibus suis in amalech vñ crāt: vel
vsqꝫ ad amalech. et li et ephraiz qd
ponit i lfa nra: ē positū victo scripto
ris et debz scribi ex ephraim. et sic ē i
bi. no. anti. In scda aut significatiōe
pōt adaptari qd Hico dicit sꝫ minꝫ
pp̄ie. C. Itē. c. (Sed trās iordanē
descebat) sic habēt aliqꝫ libri nostri.
Heb. (Salaad trās iordanē quiesce
bat) Hee Hico. Et sic est etiā in li
bris nris correcti. C. Itē. c. (Et dan
vacabat nauibꝫ.) Heb. (Et dan qre
vacabat nauibus) C. Itē. c. (Angu
le equorꝫ ceciderūt fugētibus ipetu
et per p̄cep̄s ruētibus fortissimis ho
stium) Heb. (Ali equorum perstre
perunt fortes suos.) idest ascēsores
suos qui ceciderant: cū pedibus suis
cōculcabant. Hee Hico. C. Itē
.d. (In phiala principis obrulit buty
rum.) Heb. (In bacino etc.) Non
enim butyr solet poni in phiala: sed
magis in bacino vel vase simili. Hee
Hico. C. Sed notandum qꝫ pro eo
quod in lfa nra est phiala: in trans
latione chaldaica habet phale: vñ
hoc nomen phiala a chaldeo habuit
originem. C. Itē. d. (Sua sapienti
or: ceteris vxoribus eius hec focruī
verba respondit.) Heb. (Sapienti
res dñari eius respondebant ei: et
etiam ipsa respondebat sibi.) C. Itē
.d. (Sicut sol in ortu suo splendet.)
Heb. (Sicut oritur sol in fortitudi
ne sua.) Ad exponit hebrei de illa
fortitudine solis futura: de qua dicit
Esa. 30. Erit lux lune sicut lux solis:
et lux solis erit septemplī sicut lux se
ptem dieꝫ. Hee Hico. i postilla. 6
f. ij.

Addi. parillum. et in alijs locis. **C** Trē. d. (Ferrū nequaquam ascēdit super caput meū.) **Deb.** (Houacula nequaquam ascēdit sup caput meū.) et est idē. 17.
Addi. **H**is quoque tpe. a. **C** Mille et ceterum argenteos quos separaueras tibi. s. a cōmūibus vībꝫ pro fabricando idolo s̄m litteram isā.) **Deb.** (Mille centū argenteos capros.) i. furto ablatos a te rei. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. a. (Et sup quibꝫ me audierē turaueras.) qđ inde faceres idolum scđm isā isām. **Deb.** (Et sup quibꝫ maledixisti et dixisti i auribus meis.) i. imprecādo malum ei qđ furatus fuerat. **Deb.** **H**ico. **C** Sz notandū qđ pro eo qđ in isā nra ē iuraueras i hebreo habet **Alith**: qđ dicitio equiuoca est et vno modo significat iuramentum: vt **Heb.** 26. f. ibi. Sit iuramentū inter nos. alio vero modo significat maledictionem. vt **Hu.** f. c. ibi. Det te deus in maledictionē. et in alijs locis. In trāslatiōe vero chaldaica est cōiuraueras. et ē idem cū isā nra. Coniurauerat enīz omīs domesticos eius imprecando maledictionē eis qđ pecuniā furati fuissent. **C** Trē. b. (Idest vestes sacerdotale et idola.) **Deb.** (Hoc nō est in hebo sed appositū fuit a trāslatore ad exprimendū interpretationē ephod et theraphim.) **Deb.** **H**ico in postilla. **C** Trē. c. (Ex cognatiōe eiꝫ.) **Deb.** (De cognatiōe iuda.) Ex quo patet qđ li eius positū in trāslatiōe nra nō refert ad michāz ita qđ fuerit de cognatione eius vt credūt aliqui: s̄ refertur ad tribū iuda que dicitur hic cognatio. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. d. (Dicēs qđ benefaciet mihi deꝫ.) **Deb.** (Dicēs qđ benefaciet mihi dñs.) 18.
Addi. **I**n diebus illis. b. **C** Rogauerunt autē eū vt consuleret dñm) **Deb.** (Rogauerūt autē eū vt consuleret deū.) et sic infra eo. c. ibi. (Traiderat nobis dñs locū.) **Deb.** (Tra-

derat nobis deꝫ locū.) **C** Trē. f. (Veneruntqꝫ in lais.) Sic debet scribi et nō per ch. lachie. Et hec ciuitas vocat lesem. **Jof.** 19. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. g. (Erat autē ciuitas sita in regione roob.) **Deb.** (Erat autē ciuitas sita in torrente roob.) **Et** vtrūqꝫ fuit verū: quia per terrā illā currebat torrens eiusdē nominis cū ea. **Deb.** **H**ico. **C** Sed notādū qđ in hebreo sic habetur. Erat autē ciuitas sita i val le bethroob. **H**am. p. eo qđ in littera nra est regione: in hebreo habet **Enecc**: que dicitio proprie significat vallem. vt **Heb.** i. q. b. ibi. **Ballis** autē siluestri habebat putos multos et in alijs locis. **C** Trē. g. (Et ionathan filius gersan filij moysi.) **Deb.** (Et ionathan filij gersan filij manasse.) **Dicit** autē **Ra.** Sa. quod vtrūqꝫ nomen est vnus hoīs qui fuit bino mius. **Deb.** **H**ico. **C** Sed notandū qđ in hebreo est moysi sicut in littera nostra. Sed hebrei i summitate huius dictionis habet suspensam litteram nun et ita legit manasse: asserentes magistri corū qđ indignus est qđ iste vocetur nepos moysi cū fuerit idolatra. et **H**ico propter hanc fabulā legit manasse. **C** Trē. g. (Atqꝫ ad diem captiuitatis sue.) **Deb.** (Atqꝫ ad diem captiuitatis terre) et est idem sensus. 19.
Addi. **H**ic qđdam vir. a. **C** Qui accēpit vxorem de bethleem iuda.) **Deb.** (Qui accēpit sibi mulierē concubinam de bethleem iuda) **H**ā israhoc cap. f. d. Et hic hō habet cōcubinam. **C** Trē. a. (Que reliquit eū) **Deb.** (Que fornicata est sup eum) **Et** ppter hāc fornicationē eiecit eā postea tñ iuit ad recōciliandū eā sicut frequēter cōtigit iter vix et vix rem. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. c. (Ducasinos onustos.) **Deb.** (Et duos nos cingulatos) vt sup vnū eq̄tar et super alium vxorē reduceret. f

Addi. **H**ico. **C** Trē. d. (Cū sarcinulis suis.) **Deb.** (Hoc nō est in hebreo. **C** Trē. e. (Et nūc vadimꝫ ad domū dei) **Deb.** (Et nūc vadimus ad domū dñi.)
Addi. **C** Trē. f. (Et post laborē itineris ci bo ac poru reficiētibꝫ corpora) **Deb.** (Hoc tortū nō ē i hebreo. **C** Trē. f. (Idest absqꝫ iugo.) **Deb.** (Hoc non est i hebreo: s̄ appositū fuit a trāslatore: ad ostēdē dñi significatuz huius noīs hebraici belial. **Deb.** **H**ico. 20.
Addi. **A**nguli populorꝫ) **H**ā ab extremitatibus terre israhel fuerūt cōgregati hoīes. **Deb.** (Et oēs principes populorꝫ) idest p̄cipales tribūū ad quos expectabat de alijs ordinare. **Deb.** **H**ico. **C** Sz notandū qđ p eo qđ in isā nra est anguli: i hebreo habet **phmor**: qđ dicitio angulos proprie significat. vt **Job.** i. d. ibi. **Concussit** quattuor angulos domus. et i alijs locis. Metaphorice vero anguli p̄cipibus in sacra scriptura aliqñ accipiuntur. **C** Trē. a. (Quadrangenta milia peditū pugnatorum) **Deb.** (Quadringēta milia peditum pugnatorꝫ) idest sic est i bi. no. anti. et sic infra eo. c. (Inuēta sunt quadraginta milia educētū gladios) **Deb.** (Inuēta sūt quadringēta milia educētū gladios) et sic est i bi. no. anti. **C** Trē. b. (Inuētiqꝫ sunt viginti quinqꝫ milia de bēiamin.) **Deb.** (Viginti sex milia) **Et** ideo videt isā nra corrupta p̄ scriptores: vel forsitan vnꝫ millenarius non fuit p̄fectus ppter qđ taceat in nra trāslatiōe. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. c. (Qui surgētes venerūt in domū dei: hoc est i sylo.) **Deb.** (Qui nō habēt: hoc est i sylo. **Et** ideo nō est certū de loco vbi cōuenerunt qꝫ domꝫ dei aliqñ accipit pro tabernaculo et arca dñi: qđ portabantur ali quando cū exercitu. vt ps. 1. Regi. **Addi.** **Deb.** **H**ico. **C** Sed notādū qđ i hebreo sic hē. Qui surgētes venerūt

in bethel. **Interprat** autē bethel domus dei. **C** Trē. c. (Et imite certamen.) **Deb.** (Hoc nō est i hebreo: debet tñ subintelligi. **C** Trē. d. (Et tēpore tñ erat arca federis dñi in sylo.) **Deb.** (Qui nō habent in sylo. **Deb.** **H**ico. **C** Et notādū qđ etiā li in sylo nō est i bi. no. core. **C** Trē. g. (Hec erat vltra reges morientū) **Deb.** (Requies eorꝫ cōprehēdit eos.) **H**ā in locis in quibus solebāt quiescere et spatari p̄pe ciuitatē: fuerūt occisi. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. g. (Cūqꝫ vltra tēderent persequuti sunt eos: et interfecerūt etiā alia duo milia) **Deb.** (Cūqꝫ vltra tēderent p̄sequuti sunt eos vsqꝫ ad in tentionem eorum: et interfecerūt ex eis duo milia viroꝫ.) 21.
Addi. **T**rauerant quoqꝫ. a. **C** Venerūtqꝫ omnes ad domū dei in sylo) **Deb.** (Venerūtqꝫ oēs in bethel) vñ li in sylo non est i hebreo. de quo vide qđ supra ca. p̄cedenti. c. dicitū ē **C** Trē. b. (Et quoqꝫ tēpe cū essent in sylo nullus ex eis ibi reptus est.) **Deb.** (Et numeratus ē populus: et ecce nullus erat ibi de hitatoibꝫ) **Deb.** (Miserunt itaqꝫ decē milia viros) **Deb.** (Miserunt itaqꝫ duodecim milia viros.) **C** Trē. b. (Et p̄ceperūt eis vt eas in pace susciperent.) **Deb.** (Et p̄ceperūt eis vt eos in pace reciperēt) **Et** vtrūqꝫ fuit verū. **H**am filijs beniamin p̄ceperūt vt dictas virgines pacifice reciperēt in vxores: et similitert virgibus vt eos reciperent in maritos. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. c. (Magna nobis cura est rei.) **Deb.** (Hereditas euasionis bēiamin) idest bē tamite qui euasēt de prelo et filij eorꝫ hereditabūt sortem bentamin. **Deb.** **H**ico. **C** Trē. d. (Hō enim puerit eas iure bellantium.) **Deb.** (Hō enī accepimus in bello) s̄z contra habitatores tabes galaad virgines in sufficiēti numero p̄ fugitiuis

lit. Nec Burgesi. C Itē. b. (Dñi enī sunt cardines terre.) Heb. (Dñi enī sunt fontes terre.) Nam oīs potētia creata est deo subiecta. Nec Rico.
 Addi. C Sz norādus q̄ p eo qd̄ in lfa nra est cardines: i hebreo hēf Desuche que dictio stabilitatē suē fundamētū tñ pprie significat. vt Job. ii. c. ibi. Erisq; stabilis et nō timebis. et in eo. 36. b. ibi. Et nō habēs fundamētum subter se. et in alijs locis. et sic ē idēz sensus. f. Dñi. n. sūt fundamēta siue cardines terre. C Itē. c. (Da mihi carnē vt coquā sacerdoti: nō enī accipiā a te carnē coctā: s; crudam.) Heb. (Da mihi carnem vt asem sacerdoti: nō enim accipiā a te carnez lparā.) Idēz coctā in aqua rē. Nec Rico. C Itē. d. (Et detrahebant hoies a sacrificio dñi.) Heb. (Quia abominabānt hoies sacrificiū dñi.) ppter nequā. f. sacerdotū. Nec Rico. C Itē. d. (Et tunicā parū faciebat ei mater sua.) Heb. (Et palliū paruum faciebat ei mater sua.) Nec Rico. C Itē. d. (Et imolaret hostiā solennem et votū suū.) Heb. (Et immolaret hostiā solennem) vñ li et votū suū non est i hebreo: nec in bi. no. antiq̄. C Itē. e. (Si peccauerit vir in virū placari ei pōt de.) Heb. (Si peccauerit vir in virū iudicabūt iudices penā p talibus iheredo: et sic satisfaciēt ieso rē. Nec Rico.
 Addi. C Sed norādū q̄ p eo qd̄ in lfa nostra est placari: i hebreo hēf p̄hila lo: q̄ dictio equoca est et vno mō significat placare sicut in lfa nra. vt ps 105. ibi. Et stetit phinees et placauit. Alio vero mō significat iudicare. vt Exo. 21. c. ibi. Et arbitri iudicabūt. et in alijs locis. Et similiter p eo qd̄ in lfa nostra est deus: i hebreo habetur Elohim: que dictio quamuis proprie significet deum: translative tamen aliquando ponitur pro iudicibus. 3.

Der asit. a. C Et fimo dñi erat p̄ciosus id est rarus: nā omne rarū p̄ciosū. Heb. (Et fimo dñi erat phibitus) q; propter malitiā sacerdotū cessauerāt reuelationes diuine. Nec Rico. C Sz norādū q̄ pro eo qd̄ in lfa nra ē p̄ciosus: i hebreo habetur p̄car: q̄ dictio pprie significat p̄ciosus. vt. i. Regl. 26. d. ibi. Eo qd̄ fuerit aia mea p̄ciosā. et Job. 28. b. ibi. Omne p̄ciosum vidit oculus eius. et in alijs locis. et nunq̄ reperit significare phibitionē. C Itē. a. (Et oculi eius caligauerant: nec poterat videre lucernā dñi antequā extingueret.) Latini legunt hoc sub vno versū: et exponunt dupliciter. Nam aliqui dicūt q̄ de nocte videre nō poterat: s; de clara die aliqua videbat s; obscure: et tunc extinguebant lucerne saltē alique q̄ de nocte ardebāt. Sed si hoc dictū sit versū: textu nō deberet eē lucernam in accusatiuo: s; lucerna in noiatiuo. Alij dicūt q̄ non poterat videre lucernā ardentē: eo q̄ offendeat oculos suos debiles. s; cōtra hoc est qd̄ subditur. (antiquā extingueret) q; claritas solis de die plus offendit quā lucerne. Heb. (Caligauerāt oculi eius nec poterat videre.) et hic est finis versus. Qd̄ sequit̄ est p̄cipiū alterius et ihsigē cū lfa sequēti sic. Lucerna dñi nōdū extinguebat: et samuel dormiebat i lecto suo rē. Et sic ex primū tēpus reuelatiōis facte samuel: q; nōdū erat tēpus extinguedi lucernas s; erat adhuc nox: propter qd̄ heli dixit ei reuertere et dormi. Et sic videt̄ nra translatio corrupta ppter punctuationē et casus variationem. f. ponendo accusatiuū p nominatiuo vt dictū ē. Nec Rico. 4.
 C factū est in diebus illis conuenerunt philistim in pugna. Hoc totum non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C Itē. b. (Nō enim fuit

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

tāta exultatio heri et nudius tertius) Heb. (Nō fuit sicut ista heri et nudius tertius) .i. nō fuit tāta potētia in exercitu israel de preterito sicut ē modo: qd̄ dicebat philistei propter presentiam arce virtute cuius timebat debellari: vt patet i lfa sequēti. ideo subditur. ve nobis rē. Nec Rico.
 Addi. C Itē. c. (Erat aut cor eius pauens pro arca dñi.) Heb. (Erat autē cor eius pauens pro arca dei.) C Itē. c. (Et fractis ceruicib; mortuus est.) Heb. (Et fracta quenola sua) .i. osse colli (mortuus ē) Nec Rico. C Itē d. (Fruerāt enim i eam dolores subiti.) Heb. (Versi fuerant cardines sui.) glo. cardines ostioz svētris sui: propter quod partus eius fuit acceperatus. Nec Rico. C Sed notandū q̄ pro eo qd̄ i lfa nra est dolores: in hebreo habetur Lire: que dictio equiuoca est ad dolores et ad cardines. de. 2. p̄roner. 26. b. ibi. Sicut ostiū vertitur in cardine suo. et in alijs locis. In translatiōe vero chaldaica est sicut in lfa nra. C Itē d. (Translata est gloria dñi de israel.) Heb. (Translata est gloria de israel.) vnde li dñi nō est i hebreo: nec in biblīs nostris antiquis. f.
 Philistim asit. b. C Et ebullierunt ville et agri i medio regionis illius: et nati sunt mures: et facta est confusio mortis magna in ciuitate. Totus iste versus nō est in hebreo: nec in bi. no. an. sed per modū glo. primo fuit addit; hic extra textum eo q̄ infra. 6. ca. exprimit̄ ista plaga murū facta in quinq; ciuitatibus principalibus: quarū azot; erat vna: et postea aliqui imperiti hunc versus inseruerūt textui: sicut i pluribus alijs locis sacre scripture reperit. Nec Rico in postilla. C Itē c. (Sibat man; dñi dei.) Heb. (Sic

bat manus dei.) vnde li dñi nō est in hebreo: nec in bi. no. an. C Itē. d. (Interfūz gethei consiliū et fecerūt sibi sedes pelliceas.) Hoc totum nō est in hebreo: nec in bi. no. an. 6.
 Aut ergo. a. C Quid faciem? de arca dei.) Heb. (Quid faciem? de arca dñi.) et sic ē in bi. no. an. C Itē. a. (Et quinq; mures aureos) Heb. (Et quinq; catos aureos) Nec Rico. C Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in littera nra est mures: in hebreo habetur Achbare: que dictio mures p̄prie significat. vt Leuit. 12. d. ibi. Mustella et mus. et Esa. 66. c. ibi. Abominationē et murē. et i alijs locis. C Itē. b. (Et duas vacas lactantes.) Heb. (Et duas vacas lactantes.) Que prone sunt ad redeundū sp̄ vitulos suos. Nec Rico. C Sz notandū q̄ pro eo qd̄ in littera nra est fetas: i hebreo habetur Bloth: que dictio pprie significat fetas. vt Deū. 35. c. ibi. Et oues et boues fetas. et Esa. 40. c. ibi. Fetās ipse portauit. et i alijs locis. Et etiaz fetas et lactātes est idē: nā fete sunt q̄ habēt lac. C Itē. d. (Et percussit de populo septuaginta viros et quinquaginta milia plebis.) Heb. (Et percussit de populo septuaginta viros et quinquaginta milia viros.) glo. i. septuaginta viros qui reputabānt q̄ quinq; milia plebis. sicut dicit̄ de dauid infra. 2. lib. cap. 18. Tu vnus pro decē milibus cōputaris. Non enī illa villa erat tanta q̄ essent ibi quinquaginta milia viroz in vnūerso. pp̄ qd̄ translatio nra videtur esse corrupta per scriptores sicut i plurib; alijs locis et maxime i numeris. Nec Rico. C Sed notādū q̄ in translatiōe chaldaica habet̄ sicut in lfa nra. 7.
 Uenerunt ergo. a. C Et requieuit omnis domus israel post dñm.) Heb. (Et planxerunt vel inuenierunt omnis domus israel post

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNIuersidad DE SALAMANCA

GREDOS.USAL.ES

Audite verbum dñi qui tremitis ad
verbum eius. et i alijs locis. Et sic qd
sequit paulo infra. f. (Et accidit qua
si miraculi a deo) Heb (Et fuit i stu
porē a deo.) licet idē videat stupor
qd miraculi. C Itē. c. (Applica ar
cam dñi: erat enī ibi arca dñi) Heb.
(Applica arca dei: erat. n. ibi arca
dei) et sic est i bi. no. anti. C Itē. d.
(Et erant cū saul quasi decē milia vi
rorū) Hoc totū nō est in hebreo: nec
i bi. no. an. C Itē. d. (Et saluavit
dñs deus israel in die illa.) Heb (Et
saluavit dñs israel in die illa) vnde li
deus non est i hebreo: nec in bi. no.
anti. C Itē. f. (Quid est q non re
ponderis seruo tuo hodie. Si in me
sut i ionatha filio meo est iniquitas
hec: da ostensionē: aut si hec iniqui
tas est in populo tuo: da sanctitatē)
Hoc totum non est in hebreo: nec in
biblijs nostris antiquis. Et idem
Hico in postilla. C Itē. g. (Et quo
clūq se vertebat superabat.) Heb.
(Et quocūq se vertebat impie age
bat.) Et lra sequens videt cōcorda
re que loquit de pugna saulis cōtra
amalech i qua impie se habuit. Nec
Hico. C Et Burgeni in additioni
bus hunc locū latius rāgit sic dicens.
Dictio hebraica i hoc loco posita es
quinoca est: et vno modo significat
idem qd vincebat vel superabat: et
sic accipit trāslatio nra. Alio modo
omuniori significat idē q impie age
bat. vnde trāslatio nra habet veri
tatē iuxta primā significatiōē q cō
cordat cū lra precedēti vbi dicit. Et
pugnabat in circuitu aduersum oēs
inimicos eius contra moab et filios
ammon et edom et reges sabba et
philisteos. Et ita constat qd in hīs
prelijs non imponit sibi peccatum i
littera: s; solū victoriā. Similiter cō
cordat cū lra sequenti cū dicitur. Et
eruit israel de manu vastatorū eius:
qd solū sonat triumphū de inimicis

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

nō peccasti. Secūda vero significa
tio cōmunior concordat cū processu
ipsi saul postq regnavit. vñ vtroq
modo littera hebraica de ipso saule
verificatur. Nec Burgeni. 15.
C Dixit samuel. a. C Et nō cō
cupiscas ex reb ipsius aliqd.)
Hoc totū non est in hebreo: nec in bi
blijs nris antiqs. C Itē. a. (Et re
censuit eos quasi agnos.) i. humi
les et obedientes.) Heb. (Numeras
uit eos in agnis.) glo. quilibet acces
pit agni in caulis regio: r sic per nu
merū agnorū cognitū fuit numer⁹
bellatorū. Nec Hico. C Itē. c. (Et
erexisset sibi fomicē trisphale) Heb
(Et erexisset sibi mans.) Itā pro eo
qd in lra nra est fomicē trisphalem:
in hebreo habetur yad: q dictio ma
nsi proprie significat. Sed illa elua
tio manus cū vibratione brachij so
let semp fieri in signum victorie sive
trisphij. C Itē. c. (Et saul offerebat
holocaustū dño de initijs pcedarū q
attulerat ex amalech: r cuz venisset
samuel ad saul.) Hoc totū nō est i he
breo: nec in bi. no. an. C Itē. e. (Et
immolaretur dño deo tuo.) et sic est
in biblijs nris correctis. C Itē. e.
(Et non potius vt nō obediat voci
dñi.) Heb. (Et nō potius vt obedia
tur voci dñi.) et sic est in bi. no. cor
rectis. C Itē. g. (Et oblatu est ei
agag pinguis simus tremens.) Heb.
(Et adductus est ei agag in vincu
lis.) Erat enim ligat⁹ sicut captus i
prelio. Nec Hico. C Sed notādū
q in hebreo sic habet. (Et oblatu
est ei agag deliciosissimus) et est idē
q pinguis simus. sed li tremens non
est in hebreo: nec in bi. no. an. 16.
Dixitq dñs. a. C Titulu de ar
mento tolles i manu tua) Heb.
(Titulam de armento tolles in ma
nu tua.) 17.
Congregantes autem. a. C Et

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

egressus ē vir spur⁹ de castris phi
listinorū. Heb. (Et egressus est vir
intermedius de castris philistinor)
Et codē modo infra eo. ca. vbi trās
latio nostra habet spur⁹: hebraei ha
bent intermedius. Exiuerat enī de
acte philistinorū ad petendū duellū
in spacio intermedio duozū exerci
tuum: volens ostendere probitatez
suā: eo quod fortior erat inter phili
steos: vt habet in textu. Nec Hico
C Itē. a. (Et lorica hamata indu
ebatur.) Heb. (Et lorica scamata in
duebatur) Erant enī laminae ferree
ad modū scamari facte operientes
foramina lorice. Nec Hico. C Itē
a. (Et ocreas ereas habebat in cru
ribus.) Heb. (Et vasaria versus pe
des.) Itā in parte anteriori galee
descēdebat quedā lamina operies
narium eius. Nec Hico. C Sed no
tādū q in hebreo sic habet. (Et la
mina erca super pedes eius.) i. ver
sus pedes eius. Et ideo videtur esse
eadē sententia cū littera nra. C Itē
a. (Et clype⁹ ereus tegebat hume
ros eius.) Heb. (Et lamina erea in
ter scapulas.) Itā a parte posteri
ori galee descēdebat quedā lamina
inter scapulas ad maiorem collū pro
tectionē. Nec Hico. C Sed notan
dū q pro eo qd in littera nra est cly
peus: in hebreo habetur Chidon: q
dictio ad clypeū r ad hastā est equi
uoca. de primo Jos. 8. d. ibi. Leua
clypeum qui in manu tua est. de. 2.
Joh. 4. d. ibi. Et deridebit vibrans
tē hastam. et i alijs locis. Sed vide
tur q significet hic potius clypeū te
gentem r protegentem collum r hu
meros illius: et etiā in translatione
chaldaica est sicut in littera nostra.
C Itē. b. (Ephi polēte) Heb. (Ephi
granate.) i. grano: s; tritici decocto
rum. Nec Hico. C Itē. b. (Et ve
nit ad locū magale et ad exercitum)
Heb. (Et venit ad circulum: et exer

cit⁹ exierat.) Locatis enim in cā
po castris fiebat fossatum in circui
tu castrorum vt aduersariū min⁹ pos
sent irruere. et hoc modo debet fie
ri sicut dicit vegetius libro de re mi
litari. Illud igitur fossatum vocatur
hic circulus: intra quē dauid repo
suit illa que asportauerat cum sarci
nis: et iuit ad videndū acies bellato
rum ordinatas extra circulū illum.
Nec Hico. C Sed notandum q i
hebreo est sicut in littera nostra. sed
quia magala interpretatur circulus
vel plaustrus: Hico accepit nomen
appellatiuū pro proprio. C Itē. d.
(Et suffocabā interficiebamq eos)
Heb. (Et percutiebam interficie
bamq eos.) Itā pro eo qd in litte
ra nostra est suffocabā: in hebreo ha
betur Michithiu: que dictio proprie
significat percutere. vt paulo ante.
ibi. Et percutiebam eruebamq de
ore eorum. r in alijs locis. C Itē. e.
(Hunc vadā r auferam opprobriū
ppli: qm quis est iste philisteus in
circumcisus.) Hoc totū non est in he
breo: nec in biblijs nris antiqs. 18.
C fact⁹ est. b. C Et ferret ca
put eius in hierusalem.) Hoc
totū non est in hebreo: nec in biblijs
nostris antiquis. C Itē. c. (Dilexit
autē dauid michol filiam saul alterā)
Heb. (Dilexit autē michol altera fi
lia saul dauid.) et sic est in biblijs no
stris antiquis. C Itē. c. (In duab⁹
rebus gener meus eris hodie.) He
braei non habēt rebus: sed loco eius
subintelligitur filiabus: quia prima
filiā saul fuit sibi promissa: et secūda
fuit sibi data vxor. Nec Hico. C Et
notādū q etiā in biblijs nostris an
tiqs nō ē li rebus. C Itē. g. (Abijt
in acharon cū viris qui sub eo erāt)
Heb. (Abijt cū viris q sub eo erāt)
vnde li in acharon non est in hebreo
Nec in biblijs nris antiqs. 19
C dcut⁹ est. a. C In agro
8. 1.

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

Abdi. vbiq; fuerit) Heb. (In agro vbi-
 cius fueris) C. Itē. a. (Et posuit ani-
 mā suā i manu sua) Heb. (Et posuit
 aiam suā in manu sua.) et sic est i bi-
 blijs nostris antiquis. et est modus
 loquendi sacre scripture quādo ali-
 quis se exponit periculo mortis. vt
 ps. 118. ibi. Anima mea in manibus
 meis semp. C. Itē. d. (Factus ē etia3
 spiritus dñi in illis.) Heb. (Factus
 est etia3 spūs dei in illis.) et sic infra
 eo. d. ibi. (Et factus est etiā sup euz
 spūs dñi.) Heb. (Et factus est etia3
 super eū spūs dei) et sic est in biblijs
 nostris antiquis. C. Itē. d. (Et pro-
 phetare ceperunt.) In translatione
 chaldaica est et insanire ceperunt. i.
 loqui extranea pro arrepticis: et si-
 militer dicitur de saul vbi postea di-
 citur eo ca. et prophetauit nudus.
 Sed hoc non videt bene dictū. quia
 de seruis saul premitit in textu. Fa-
 ctus est etiā spūs dñi in illis. et simi-
 liter postea de saul. Et factus ē etiā
 spiritus dñi sup eum. Spūs autē dñi
 nō accipitur pro demone nisi cū ad-
 ditione detrahēte sicut supra. 16. ca.
 dicit. Spiritus dñi malus affligebat
 saul. Et ideo dicēdū est q; spiritus dñi
 hic accipit p spiritū deuotionis qui
 ad horā fiebat in eis: et pphetare p
 laudare deū. Et sic omittēbant per-
Abdi. sequi dauid. Dec. Itico. C. Et notā
Abdi. dum qd in hebreo est sicut in lra no-
 stra. C. Itē. d. (Et iratus iracundia
 saul.) Hoc nō est in hebreo: nec in bi-
Abdi. blijs no. an. C. Itē. d. (Et cecidit nu-
 dus tota die illa.) Heb. (Et cecidit
 nudus tota die illa) Nam pro eo qd
 in littera nra est cecidit: i hebreo ha-
 betur ppol: q; dicitio pprie significat
 cadere. vt ps. 20. ibi. Ipsi obligati
 sunt et ceciderūt. et i alijs locis. 20.
Abdi. Agit aures. b. C. Absit hoc a
 me. Heb. (Absit hoc a te.) et
 sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Aut si
 non fecero.) Hoc non est in hebreo.

Dec. Itico. Nec ē etiā in biblijs no-
 stris antiqs. C. Itē. c. (Auferat io-
 nathan de domo sua: et requirat dñs
 de manu inimicorū dauid.) Hoc to-
 tū nō est in hebreo: nec in bi. no. an-
 ti. C. Itē. d. (Juxta lapidem cui no-
 men est ezel.) Heb. (Juxta lapidem
 ambulationis.) Erat enī signū am-
 bulātibz tenēdi viā rectā. Dec. Iti-
 co. C. Sed notādū q; in hebreo ha-
 betur sicut in littera nra. i. iuxta la-
 pidem ezel. dicitio tamē ezel ambu-
 latio interpretat. C. Itē. d. (Ecce fa-
 gite intra te sunt.) Heb. (Ecce sa-
 gite citra te sūt.) C. Itē. e. (Fili mu-
 lteris vitro vix rapiētis.) Heb. (Fi-
 li vage et restricte) i. indigentis res-
 trictione ne luxuriando euagetur.
 Dec. Itico. C. Sed notādū q; i he-
 breo sic habet. (Fili peruerse et re-
 bellis.) Nam pro eo qd i littera nra
 est mulieris vitro virū rapiētis: i he-
 breo habetur Maaua hamarduth:
 que dictione peruersam et rebellē
 significat. de. 1. Eccl. 1. d. ibi. Per-
 uersi difficile corriguntur. de. 2. Au-
 14. b. ibi. Nolite rebelles esse corā
 dñm. Et in alijs locis. 21.
 Venit aut. a. C. Nam et pueris
 meis condixi i illā et illū locū
 Heb. (Pueros lassauit in illo loco.)
 id est festināter ire pcept: qd inducit
 lassitudinē. Dec. Itico. C. Sed no-
 tandū q; in hebreo sic habet. (Nam
 et pueris meis scire feci in illū et illū
 locū.) id est cōdixi vt irent in illū et il-
 lū locū: qd est idē sicut in littera nra.
 C. Itē. a. (Si mūdī sunt pueri maxi-
 me a mulieribus: manducēt.) Heb.
 (Si mūdī sunt pueri maxime a mu-
 lteribus.) vnde li māducēt nō est in
 hebreo: nec in biblijs nris antiquis
 C. Itē. b. (Porro hec via polluta
 est.) Heb. (Hec consuetudo cōmu-
 nis est.) glo. ex quo panes ppositio-
 nis āmoti sunt de mēsa que est corā
 dño: appropinquāt vt possint cōmu-
Abdi.

nibus vrbibus applicari. Dec. Itico.
Abdi. C. Sed notādū q; pro eo qd in lra
 nra est via: i hebreo habet Derech:
 que dicitio pprie significat viam. vt
 Gen. 28. d. ibi. In via p quā ambu-
 lo. et i alijs locis. aliquādo vō trāsla-
 tiue significat cōsuetudinē. vt Gen.
 31. e. ibi. Quia iuxta cōsuetudinē se-
 minarū accidit mihi. Et similiter p
 eo qd i lra nra est polluta: in hebreo
 est Mol: q; dicitio pprie significat pol-
 lutū: vel pphanuz. vt Ezech. 4. g. f.
 ibi. Populū meū docebit qd sit in-
 ter sanctū et pollutū. Et i eo. 22. f.
 ibi. Inter sanctū et pphanū non ha-
 buerit distantia. Vō vō Itico dicit
 cōmuni: accipi debet i ea signifi-
 catōe qua accipit Act. 10. b. ibi. Ab-
 sit dñe q; nūq; māducant omne cōmu-
 ne et immūdū. et qd statim subisigif.
 Vō deus purificauit tu cōmune ne
 dixeris. in quib; locis cōmune acci-
 pitur pro polluto. C. Itē. b. (Hodie
 sanctificabitur in vasis.) ex condi-
 tione manducātū. Vnde dicit glo.
 Ra. Sa. etiā si hodie positus esset pa-
 nis: posset dari necessitatē patienti.
 Dec. Itico. C. Itē. c. (Hic pascēbat
 mulas saul.) Hoc non est in hebreo.
 non est enī verisimile q; esset pastor
 mularū cū esset armiger regis spe-
 cialissimus. Dec. Itico. C. Et notā
Abdi. dū q; etiā hoc nō est in biblijs no. an-
Abdi. ti. C. Itē. d. (Et mutauit os suū co-
 rā achis.) Heb. (Et mutauit os si-
 ue eloquiū suū corā eis.) Nam p eo
 qd in lra nra est os suū: i hebreo ha-
 betur Lamō: q; dicitio aliquādo elo-
 quiū significat. vt. 1. Reg. 25. f. ibi.
 Et benedictū eloquiū tuū. Et notan-
 dū q; in biblijs nris antiqs habetur
 Et mutauit os suū corā eis. C. Itē.
 d. (Et impingebat i ostia porte) qua
 si volens cam frangere sicut furio-
 sus. Heb. (Et pigebat sup ostia por-
 te.) prorrahendo ibi figuras irratio-
 nables sicut stult. Dec. Itico. 22.

Abdi. Hyst ergo. c. C. Et consulisti
 pro eo domini. Heb. (Et con-
 sulisti pro eo deum.) et sic est in bi-
 blijs nostris antiquis. 23.
Abdi. Anniciauerūt. b. C. In mōs
 te opaco. Hoc nō est i hebreo:
 nec in biblijs nostris antiqs. C. Itē.
 d. (Porro dauid desperabat se posse
 euadere.) Heb. (Dauid festinabat
 ire.) s; ad aliquem locū vbi pos-
 set euz suis viris latere. Dec. Itico.
Abdi. C. Et de hoc Burgen in addi. super
 hoc loco sic ait. Translatio nostra i
 hoc loco multū deuiat a veritate he-
 braica: nā ibi in hoc loco sic dicitur.
 Porro dauid festinabat ad eunduz
 a facie saul. vt pater bene intelligen-
 ti illam linguam. et sic ibi non fit mē-
 tio de desperatōe: nam posito q; da-
 uid certitudinaliter credebat seipm
 fore regē post saulem prout fuerat
 sibi diuinitus reuelatum: ex hoc nō
 tollitur quin faceret quantum in ip-
 so erat ad saluandam vitam suam et
 suorum. Dec. Burgen. C. Sed notā
 dum quod pro eo q; in littera nostra
 est desperabat: in hebreo habetur
 Hechpa3: que dicitio equiuoca est:
 et vno mō significat festinare sicut
 hic Itico et Burgen notāt. alio ve-
 ro modo significat formidare vel ti-
 mere. vt ps. 103. ibi. A voce toni-
 trui tui formidabunt. Et sim hoc vl-
 timū erit sensus. Dauid formidabat
 a facie saul. et sic formidabat euade-
 re qd est idē qd desperabat se posse
 euadere sicut est in littera nra. 24.
Abdi. Ascendit ergo. a. C. Venit ad
 caulas ouis que se offerbant
 vanti. Heb. (Venit ad caulas ouis
 que erant super viā.) Propter hoc
 dauid intrauit speluncā prope locuz
 illuz tenens probabiliter q; saul non
 quereret ipsum in loco publico pro-
 pinquo strate publice. Dec. Itico.
 C. Itē. b. (Quit dominus et.) s; ibi
 (et confregit dauid) exclusiue: nō
 6. ij.

est in hebreo: sed fuit quedam glosa postea textui inserta. causa vero huius glosae videtur fuisse eo quod infra. 26. cap. dixit dauid hec verba in simili casu. **Heb. Rico.** **C** Et notandum quod etiam tota ista clausula non est in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. c. (Sicut in proverbio antiquo dicitur.) Hebrei dicunt quod istud proverbium antiquum est ipsa lex data a deo: que dicitur antiqua eo quod est ab eterno. dicunt etiam quod lex dicit hoc. **Exo. 21.** ubi dicitur de occiso casualiter quod dominus tradidit eum in manu occisoris pro aliquo peccato occulto occisi pro quo dignus erat morte. et similiter pro peccato occulto occisoris pro quo dignus erat exili fieri de sua civitate usque ad mortem summi pontificis. et sic talia peccata occulta puniuntur per dominum iudicis: que puniri non poterant per humanum. sed quoniam hoc dictum non est semper verum. scilicet quod homicidium casuale contingit propter peccatum occidentis et occisi: imo frequenter contingit absque merito alterius vel utriusque: ideo melius potest dici quod lex dicitur hic proverbium antiquum. patet quod in pluribus locis dicitur hanc sententiam. scilicet quod ab impijs egreditur impietas: nam opera eorum dicitur impia. **Heb. Rico.** **C** Itē. c. (Canem mortuum persequeris et pulicem vivum.) Hebrei et libri correcti habent. (Canem mortuum et pulicem vivum.) **Heb. Rico.** 25.

Quius est autem. **C** Erat autem vir quispiam in solitudine maon. Hebrei non habent solitudinem. quia ut dicitur in libro de hebra. qoni. maon nomen est civitatis in qua manebat nabal: sed habebat caulas ovium et domum pro pastoribus in solitudine ad quam venerat pro tendendis ovibus. **Heb. Rico.** **C** Itē. a. (Fratribus meis et tibi pax) **Heb.** (Probo viro.) specialiter (et tibi pax.) .i.

omni probo viro specialiter. **Heb. Rico.** **C** Sed notandum quod pro eo quod in littera nostra est fratribus meis: in hebreo habet **Lechai:** que dicitur equivoce est et potest etiam significare fratribus meis sicut in littera ista: licet in compositione perdat ibi una littera quod solet fieri. **C** Itē. a. (Ex multis annis saluos facies tuos et oia tua) **Heb.** totum non est in hebreo. **Heb. Rico.** **C** Rec est etiam in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. b. (Inveniat pueri gratiam.) **Heb.** (Inveniat pueri gratiam.) unde li tui nomen est in hebreo: nec in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. b. (In die enim bona venimus ad te.) **Heb.** (In die enim bona venimus.) unde li ad te non est in hebreo: nec in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. c. (Quoniam completa est malitia aduersum virum tuum et aduersum domum tuam.) **Heb.** (Quoniam completa est malitia aduersum domum nostram et aduersum domum eius.) **C** Itē. c. (Et quoniam arietes coctos) **Heb.** (Et quoniam oves factas.) **Heb. Rico.** **C** Sed notandum quod pro eo quod in littera nostra est arietes: in hebreo habetur **Son:** que dicitur equivoce est ad arietes et ad oues. et similiter pro eo quod in littera nostra est coctos: in hebreo habetur **Asuyoth:** que dicitur proprie significat factos: quia si diceret quoniam arietes factos quod est idem quod paratos vel coctos. ut **gen. 18. a. ibi.** Qui festinavit et coxit illi. ubi pro coxit in hebreo est similis dicitio sicut hic. **C** Itē. e. (Et tu vis facies ei) **Heb.** non est in hebreo nec in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. b. (Et cypsum aque.) **Heb.** (Et phylalam aque.) videtur enim esse vas pro aqua rosacea ad refrigerium regis

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. contra estus. **Heb. Rico.** **C** Itē. d. (Et nunc non effundat sanguis christi in terra.) **Heb.** (Et nunc non effundatur sanguis meus in terra.) et sic est in bibliis nostris correctis. **C** Itē. d. (Sicut persequitur perdix in montibus.) **Heb.** (Sicut persequitur cuculus in montibus.) qui nititur capere vilem predam. **Heb. Rico.** **C** Sed notandum quod pro eo quod in littera nostra est perdix: in hebreo habet **Loze:** que dicitur proprie significat perdicem. ut **Diere. 17. b. ibi.** Perdix fouit que non peperit. et in alijs locis. et sicut idem **Rico.** dicit in postilla li persequitur est in sensu passivo. 27.

Addi. **E**cce et domus eius. **C** Ipse et viri se et viri eius: vir et domus eius. et sic est in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. b. (Quatuor menses.) **Heb.** (Dies et quatuor menses) Et secundum aliquos hebreos per dies intelligit annus. **fm. Ra. Sa.** per dies intelliguntur duo dies tantum: quia plurale nomen in hebreo absolute sumptum significat binarium communiter. **Heb. Rico.** 28.

Hacum est asit. **C** Interfecit eos qui habebant phitones in ventre. **Heb.** totum non est in hebreo: sed primitum fuit appositum pro modo glosae: et postea pro scriptores textui insertum. **Heb. Rico.** **C** Rec etiam est in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. a. (Et non respondit ei neque per somnia: neque per sacerdotes.) **Heb.** (Et non respondit ei neque per somnia neque per virum.) **Quid autem significet virum vide supra**

Addi. **Exo. 28. e.** **C** Itē. d. (Quia non comederat panem tota die illa: et tota nocte.) **C** Itē. d. (Mulier autem illa habebat vitulum pascuae.) **Heb.** (Vitulum presepiatum.) .i. in presepio impinguatum. **Heb. Rico.** 30.

Addi. **Q**uamuis venissent. **C** Et quo pergit. **Heb.** non est in hebreo.

C Itē. d. (Ad australem plagam cersethi.) **Dicit Ra. Sa.** quod cersethi accipitur pro terra philistinorum: et non pro bellatoribus sicut accipitur ista res in libro ca. 1. 1. **Arerthi** et **phlethi** et **robur exercitus.** **Heb. Rico.** **C** Itē. d. (Et iuravit ei dauid) **Heb.** non est in hebreo: nec in bibliis nostris antiquis. **C** Itē. e. (Nisi tantum quadringenti viri adolescentes qui ascenderant camelos.) **Heb.** (Nisi tantum quadringenti viri qui ascenderant camelos.) unde li adolescentes non est in hebreo. **C** Itē. f. (Responditque vnus vir pessimus.) **Heb.** et libri nostri correcti habent (Dis vir pessimus.) quia plures erant illius sententiae: sicut patet ex verbo dauid sequenti. **Idem** sic facitis fratres mei. **Heb. Rico.** **C** Itē. g. (Et factus est hoc ex die illa et deinceps) **Heb.** (Et factus est a die illa et in ante.) **Idem** tempore abrae factum fuit. **debellatis. n. regibus** qui capti uauerant **loth. Ben. 14.** **Abraam** determinauit quod anser eschol et manibus remanserant ad sarcinas custodientibus ut dicit **Ra. Sa.** haberent partes suas. ut **di. Ben. 14.** in fine. **Heb. Rico.** **C** Sed notandum quod in hebreo sic habetur (Et factus est hoc a die illa et supra) et li supra accipitur pro tempore futuro quod est idem quod deinceps. **C** Itē. g. (Et qui in arama) **Heb.** (Et qui in arama) et sic est in bibliis nostris antiquis. 31.

Dilistim autem. **C** **Jonatham** et **aminadab.** Hebrei et libri nostri correcti habent (**Abinadab.**) **Heb. Rico.** **C** Item. b. (Ad dentes autem filij israel.) **Heb.** (Ad dentes autem viri israel.) et sic est in bibliis nostris antiquis.

C Explicat liber primus Regum.

Incipit liber secundus Regum. Capitulum primum.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSI DAD DE SALAMANCA

Actum est autem. c. Et precepit ut docerent filios iuda pla...

tem sagitandi: ut sic resisterent phi...

ludatur arte. Hec Rico. Sed notandū q...

Et ait considera israel pro his qui...

Amabi hoc fuit amor tuus mihi quaz amor...

ita ego te diligebam. Hec Rico. Sed notandū...

Est nomen loci illius ager robu...

Non est fortis sicut deus noster. et i...

Perussit ergo eū abner post epar in quinta...

Sed notandū q pro eo qd in lit...

tera nra est inguine: in hebreo habe...

Hum vsq ad iteritionē tuus mi...

Amabi hoc fuit amor tuus mihi quaz amor...

ita ego te diligebam. Hec Rico. Sed notandū...

Acta est ergo. a. Ingres...

Est nomen loci illius ager robu...

Non est fortis sicut deus noster. et i...

Perussit ergo eū abner post epar in quinta...

Sed notandū q pro eo qd in lit...

na. C. Itē. f. (Mundus ego sum z re...

Hec Rico. Sed notandū q pro...

Et digni ei apphenderūt fufum.

Et loquitur metaphorice: qz sicut...

Et loquitur metaphorice: qz sicut...

Admir autē isbofeth fil' saul

Admir autē isbofeth fil' saul

Admir autē isbofeth fil' saul

Admir autē isbofeth fil' saul

Admir autē isbofeth fil' saul

Sed notandū q pro eo qd in lra nra...

Quasi fauces viroz latronū. de. 2º.

Quasi rex circumdatº exercitu.

Quasi fauces viroz latronū. de. 2º.

Quasi rex circumdatº exercitu.

Quasi fauces viroz latronū. de. 2º.

Quasi rex circumdatº exercitu.

Quasi fauces viroz latronū. de. 2º.

Quasi rex circumdatº exercitu.

Quasi fauces viroz latronū. de. 2º.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSIDAD DE SALAMANCA

pter dauid seruum tuu. & in alijs locis. C. Itē. d. (Que tulit dauid & viri eius) Heb. (Et combusit ea dauid & viri eius) f. idola etc. Hec Rico.

Addi. C Sed notādū q p eo qd in lra nostra est tulit: i hebreo hēf pfa: q dicitio tollere pprie significat. vt Leuit. 10. a. ibi. Itē & tollire fratres vestros de cōspectu sanctuarij. & i eo. b. ibi. Cōfestum p gentes tulerunt eos sicut iacebāt. & in alijs locis. potest etiā significare cōbussit sicut hic

Addi. Rico notat. C Itē. d. (Si ascēdaz cōtra philistēos & trades eos in manus meas) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. antiq̄s.

6. Congregauit autē. a. C Et vniuersus populus q̄ erat cū eo de viris iuda) Heb: ei aliq̄ dicit (de platinie iuda) i. de terra iuda. dicitio nōq̄ hebraica q̄ ponit hic equiuoca est ad vtrūq̄. Hec Rico. C Sz notādū q p eo qd in lra nra est viris in hebreo hētur Baale: q̄ dicitio viros vlt dñs aut maritos sine patros significat. & de pmo significato habet p: ouer. 12. a. ibi. Mulier diligēs corona est viro suo. & i alijs locis. C Itē. a. (In omnibus lignis factus) Heb. (In oibus lignis buxinis) Nam tibia & fistule & alia plura instrumenta musicalia cōmuniter sunt de buxo. Hec Rico. C Itē. a. (Postq̄ aut venerit ad arcem nachor.) Heb. (Postq̄ autem venerit ad arcem nachon) & sic est in bi. no. anti. C Itē. b. (Et declinauerāt eam) Hoc nō est in hebreo: nec i bi. no. anti. C Itē. c. (Dixitq̄ dauid. Ibo: et reducam arcem cum benedictione in domum meam.) Hoc totum nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. C Itē. c. (Et erant cum dauid septem chor: et victima vituli) Hoc totū nō est in hebreo. Hec Rico.

Addi. C Hec est etiam in bi. no. antiquis

Addi. C Itē. c. (Immolabāt bouē & oues

et arietem) Heb. (Immolabant bouem & arietem) An li et ouem nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. C Itē. c. (Dauid pcutiebat in organo arsmigatis.) Hoc totū nō est in hebreo nec in bi. no. anti. C Itē. d. (Et assaturā bubale carnis vnam) Heb. (Et assaturam tauri vnā) Et aliqui hebrei dicūt & sextam. f. partem tauri vnam. Hec Rico. C Sed notādū q p eo qd in lra nostra est bubale: in hebreo hētur Par: que dicitio nō solum significat tauri: sz etiā aliquādo bouem. & glo. interlinearis i hoc loco dicit q a boue dicit bubalus: & sic est idem qd in lra nostra. C Itē. d. (Et similitam fraxam oleo.) Notādū q p eo qd in lra nostra est similitam fraxam oleo: in hebreo hētur vna dicitio tāst. f. Ašsa. que aliquādo significat sicut in lra nostra. vt. i. Paral. 16. a. ibi. Et fraxam oleo similitā. aliquādo vero significat vinacium. vt Dece. 3. a. ibi. Et diligēt vinacia vuarū. Et tunc erit sensus. q cum assatura carnis dedit eis dauid aliquod vinū vel vinaciu. C Itē. e. (Tulit dñs quia ludam.) Hoc nō ē in hebreo: sed icipit versus (ante domū etc.) Hec Rico. Et sic est i bi. no. antiq̄s sicut Rico dicit.

Addi. C Actum est autē. b. C Et habitabit sub eo.) Heb. (Et habitabit sub eo.) & sic est in bi. no. antiq̄s.

Addi. C Itē. c. (Quē amouit a facie mea) Heb. (Quem amouit a facie tua.) Et sic est in bi. no. anti. C Itē. c. (Ante faciem tuam) & sic est in bi. no. anti. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

ritas in diuinis. f. pluralitas personarum: et vnitas essentie. Hec Rico. Addi. C Itē. d. (Erit stabilita coram dño) Heb. (Erit stabilita coram te.) 8. Actum est autē. a. C Et tulit dauid frenum tributi de manu philistim. f. quibus filij israel ante serutebāt sub tributo. Heb. (Et tulit dauid stimulū asini etc.) Nam as philistee non solū tributus a populo israel accipiebant: sz etiam dura fuit tute eos affligebant. Hec Rico. Addi. C Sed notādū q p eo qd in lra nostra est frenū: in hebreo habet Mesheg: que dicitio pprie significat frenum sicut est in lra nra. vt Esa. 37. f. ibi. Et frenū in labijs tuis. et similiter p eo qd in lra nra ē tributū: i hebreo hēt Ama: que dicitio significat seruitutes. vt Exo. 20. c. ibi. Nō seruū non ancillam. & in alijs locis. C Itē. a. (Mensus est autē duos funiculos vnū ad occidentū & vnū ad viuificandū.) Heb. (Et mensus est) f. dauid (duos funiculos ad mortificandū: & vnū ad viuificandū.) Nam scdm hebreos tertie parti pepercit a morte: qd nō est intelligendū de vulgari populo cui similiter pepercit: sed de viris bellatoribus quorū tertie parti pepercit tātū. Hec Rico. C Itē. b. (Et tulit dauid arma aurea & torques etc.) Heb. (Pharetras aureas) Hec Rico. C Sz notādū q p eo qd in lra nra ē arma: in hebreo hēt Sithe: q̄ dicitio armaturā pprie significat. vt Cant. 4. b. ibi. Dis armatura fortius. & in alijs locis. et li et torques nō est in hebreo: nec in biblīs nostris antiquis. C Itē. b. (De quo fecit salomō omnia vasa erea in templo & mare eneam & colūpnas & altare.) Hoc nō ē in hebreo: sed appositum fuit ab aliquo expositore eo quod illud es vel metallum fuit expositum in vasis repli: & postea insertum fuit textui per

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

scriptores. Hec Rico. C Hec etiā est in bi. no. anti. sed assumptus fuit de libro primo Paral. ca. 18. C Itē. d. (Et in gebelez ad viginti tria milia.) Hoc nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. C Itē. d. (Porro iofaphat filius achilud erat acōmentarij.) id est cācellarij: & est vnum nomen indeclinabile. Hebrei habent (Iofaphat filius achilud erat recordator) Eius enī officium vt dicit Ba. Sa. erat repetere casus regi propositos ordinate: vt fm debitum ordinem expedirentur. Hec Rico. C Itē. d. (Banaias autem filius ioiade super cerethi & phelethi) Heb. (Super occidentes & mirabiles) Et scdm Ba. Sa. isti erant iudices ordinarij: qui iniquos cōdēpnabant ad mortē: & innocentes liberabant: et frequēter p sententias mirabiles qualis fuit sententia salomonis de puero reddēdo viuō vere matri. 3. Reg. ca. 3. Trāslatio chaldaica pro cerethi & phelethi habet balistarū & sūbdularū. et videtur verius: q̄ dicitur hic q banaias filius ioiade erat super cerethi & phelethi. ipse autem non videtur super iudices sed sup dictos belatores fuisse. Hec Rico. C Itē. d. (Filij autē dauid sacerdotes erant.) Heb. (Filij autē dauid maiores erāt) vñ Rico in postilla sic ait. Sacerdotes erāt. i. maiores vñ pmi ad honores. vñ. i. Paral. 18. hēf. Filij autē dauid primi ad manū regis. Non enī pōt dici q essent sacerdotes pprie in tabernaculo ministrātes: qz non erant de genere aaron. Hec Rico in postilla.

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

Addi. C Itē. d. (Que est autem vt populus tu israel gēs in terra propter q̄ iuit de us vt redimeret eam sibi in populū) Heb. (Propter q̄ iuerunt dii vt redimeret sibi etc.) Per hoc autē q dicit pluraliter iuerunt dii: & subditur im mediate singulariter vt redimeret sibi: exprimitur pluralitas & singula

sibe. Heb. (Et miphibo seth comedet sup mesā meā) Et fin hoc fuit & bñ dauid : qd exponit hebi dicētes q post q̄siba dixerat dauid sic faciet faus tu? subisixit dauid. Et miphiboset) comedet sup mesā meā: & sub intelligit qd pmissū est. f. subisixit dauid. Et hic mod⁹ loquēdi frequēter inueniē i scriptura. f. qd aliqd ē sup plēdū ad habēdū itellectū pfectum.

Ad di. Hec Rico. (Et notādū qd i glo. i terlineari sup li mesā tuā: dī: v̄ meā sed i hebreo ē sicut Rico dicit. io. Actū est autē. b. Et ab his-

Rob decē milia viroz) Heb. (Et viri rob). i. de fra rob duodecim milia viroz. Hec Rico. (Et sic est etiam in bi. no. anti. f. duodecim milia viroz. C. Itē. c. (Vidētes igit hī lī amon qm̄ syrus expauit: & quom am corruissent corā isrl) Heb. (Vidētes igit syri qm̄ corruissent corā isrl) & sic ē etiā in bi. no. corre. C. Itē. d. (Expauerūt & fugerūt quinquagita & octo milia corā isrl) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. u.

Ad di. Hec Rico. (Et nota dū qd i glo. i terlineari sup li mesā tuā: dī: v̄ meā sed i hebreo ē sicut Rico dicit. io. Actū est autē. b. Et ab his-

Rob decē milia viroz) Heb. (Et viri rob). i. de fra rob duodecim milia viroz. Hec Rico. (Et sic est etiam in bi. no. anti. f. duodecim milia viroz. C. Itē. c. (Vidētes igit hī lī amon qm̄ syrus expauit: & quom am corruissent corā isrl) Heb. (Vidētes igit syri qm̄ corruissent corā isrl) & sic ē etiā in bi. no. corre. C. Itē. d. (Expauerūt & fugerūt quinquagita & octo milia corā isrl) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. u.

Ad di. Hec Rico. (Et nota dū qd i glo. i terlineari sup li mesā tuā: dī: v̄ meā sed i hebreo ē sicut Rico dicit. io. Actū est autē. b. Et ab his-

Rob decē milia viroz) Heb. (Et viri rob). i. de fra rob duodecim milia viroz. Hec Rico. (Et sic est etiam in bi. no. anti. f. duodecim milia viroz. C. Itē. c. (Vidētes igit hī lī amon qm̄ syrus expauit: & quom am corruissent corā isrl) Heb. (Vidētes igit syri qm̄ corruissent corā isrl) & sic ē etiā in bi. no. corre. C. Itē. d. (Expauerūt & fugerūt quinquagita & octo milia corā isrl) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. u.

Ad di. Hec Rico. (Et nota dū qd i glo. i terlineari sup li mesā tuā: dī: v̄ meā sed i hebreo ē sicut Rico dicit. io. Actū est autē. b. Et ab his-

Rob decē milia viroz) Heb. (Et viri rob). i. de fra rob duodecim milia viroz. Hec Rico. (Et sic est etiam in bi. no. anti. f. duodecim milia viroz. C. Itē. c. (Vidētes igit hī lī amon qm̄ syrus expauit: & quom am corruissent corā isrl) Heb. (Vidētes igit syri qm̄ corruissent corā isrl) & sic ē etiā in bi. no. corre. C. Itē. d. (Expauerūt & fugerūt quinquagita & octo milia corā isrl) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. u.

Ad di. Hec Rico. (Et nota dū qd i glo. i terlineari sup li mesā tuā: dī: v̄ meā sed i hebreo ē sicut Rico dicit. io. Actū est autē. b. Et ab his-

Rob decē milia viroz) Heb. (Et viri rob). i. de fra rob duodecim milia viroz. Hec Rico. (Et sic est etiam in bi. no. anti. f. duodecim milia viroz. C. Itē. c. (Vidētes igit hī lī amon qm̄ syrus expauit: & quom am corruissent corā isrl) Heb. (Vidētes igit syri qm̄ corruissent corā isrl) & sic ē etiā in bi. no. corre. C. Itē. d. (Expauerūt & fugerūt quinquagita & octo milia corā isrl) Hoc totū nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. u.

faul.) Heb. (Et ego crui te de manu saul) Et sic est in bi. no. corre. C. Itē .c. (In conspectu omnis israel et in conspectu solis huius.) Heb. (In cōspectu ois israel et in cōspectu solis) vnde li huius nō est in hebreo i hoc loco: nec in bi. no. anti. sed habetur paulo ante. C. Itē. d. (Veruntamē quoniam blasphemare fecisti inimicos nomen domini) dicendo deū iuste reprobasse saul: et elegisse dauid qui peiora fecerat quā saul. Heb. (Pro uocans prouocasti inimicos domini) id est peccatores qui sunt inimici dei exemplo tuo prouocasti ad peiora scz homicidia et adulteria. Hec Rico. (Sed notandum quod in bi. no. anti. sic habetur. Veruntamē quoniam blasphemare fecisti inimicos domini. et pro eo qd i lra nostra est blasphemare: in hebreo habetur Hies: que dictio equoeca est ad blasphemare & ad prouocare vel irritare. de primo Hs. 16. e. ibi. Scietis quod blasphemauerunt dominus. et Esa. 1. b. ibi. Blasphemauerunt sanctum israel. de 2. ps. 9. ibi. Propter quid irritauit impius deum. et ps. 106. ibi. Et consilium altissimi irritauerunt. et in alijs locis. C. Itē. e. (Lū ergo dauid audisset seruos suos mutantes.) Hebrei habent (Consulētes) id est loquentes submisse vnus cum alio. Hec Rico. (Sed notādū quod mutare idem est quod submisisse loqui: et sic est idem sicut i littera nostra: et pro eo quod in littera nostra est mutātes: in hebreo habetur Michlachasim: que dictio proprie significat susurrare siue murmurare. vt ps. 40. ibi. Aduersum me susurrabant omnes inimici mei. pro quo in psalterio Beati Hiero. iuxta hebraicam veritatem sic habetur. Aduersum me murmurabāt omnes inimici mei. C. Itē. f. (Misitq̄ cum in manu nathan propheta)

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

te.) Heb. (Misitq̄ in manu nathan propheta) vñ li cū nō ē i hebreo nec i bi. no. anti. C. Itē. f. (Et vocauit nomē ei⁹ amabilis dño eo qd diligeret eū dñs) Heb. (Et vocauit nomē ei⁹ amabilis domino propter dominū) vnde glo. interlinea. in hoc loco sic dicit. In hebreo idē id est dilectus domini propter dominum: scz propter gratuitam misericordiam qua eum diligere dignatus est quamuis dema regis eorum de capite eius.) Hebrei habēt (de capite michom) & est nomen idoli: tamen interpreta tur rex eorum. et sic translator posuit interpretationem pro nomine.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

uit per factum sequens. Hec Rico. (Sed notandum quod in hebreo sic habetur. (Quoniam in ore absalom erat positus.) et sic est etiam in biblīs nostris antiquis: & fuit error scriptoris. C. Itē. g. (Cessauitq̄ rex dauid psequi absalom.) Heb. (Desiderauitq̄ rex dauid post absalom.) Quia inclinabatur ad reuocandum eum: et huic concordat littera sequens cum dicitur. Intelligens autem ioab q̄ cor regis esset versum ad absalom. Hec Rico. (Sed notandum q̄ in hebreo sic habetur (Cessauitq̄ rex dauid egredi ad absalom.) vnde Burgesi in additionibus super hoc loco sic ait. Vbi in trāslatiōe nra habet. Et cessauit dauid rex: i hebreo est quodā verbū equiuocum: quod vno mō idē significat quod cessare vel consumare. Alio modo significat idē quod desiderare vel concupiscere. Vnde vt videtur in secunda significatione possit propius intelligi: nam dauid nunq̄ ichoauit nec incepit persequi absalom: vt patet ex dictis in hoc cap⁹: et ideo improprie diceretur cessauit a persecutione. Similiter vbi trāslatio nostra habet persequi absalom: in hebreo habetur. Ut egredere ad absalom: cuius sensus est q̄ dauid desiderabat seu concupiscebatur egredi ad recipiendum absalom: eo q̄ conso latus esset ei. Et hic sensus magis consonat cum immediate sequenti vbi dicitur. Cognouit ioab q̄ cor regis esset versum ad absalom. quod sonat idē q̄ egredi ad recipiendū eum. Secundum enim primas significationem que dicit eum solum cessare a persecutione: non ita perfecte intelligeretur cor regis esse versum ad absalom: sed solus q̄ cessaret a persecutione eius. Hec Burgesi. 14.

Ad di.

Ad di.

lulus.) Heb. (Non erit tibi rumor hic: inuentio) et subintelligitur gratie vel mercedis apud regē. **Dec Rico.** **C Itē. g.** (Audi tumultū magnū cui mitteret ioab seruus tuus o rex me seruū tuū.) Heb. (Audi tumultū magnū cū mitteret ioab fili regis.) **f. alterū cursorē a me.** (et me seruū tuū.) **Dec Rico.** **C Itē. g.** (Tranſi et ſta hic.) Heb. (Dimittē.) **f. loqui** (et ſta hic) quouſq; audiamus aliuꝝ cursorē. **Dec Rico.** **C Sed notandū qđ i hebreo ſic habetur** (Syrā ſi ue circue et ſta hic.) Nam pro eo qđ in littera nra eſt tranſi: in hebreo habetur Sob: q̄ dictio circuire proprie ſignificat. vt **Heñ. 2. b. ibi.** **Ipe eſt q̄ circuit omnē terrā euilath. et Ru. 21. a. ibi.** Et circuitrēt terrā edom. et i alijs locis. et ſic eſt idē ſenſus cū literanſa. **C Itē. g.** (Fili mi abſalom abſalom fili mi.) Heb. (Fili mi abſalom: fili mi: fili mi abſalom.) **C Itē g.** (Abſalom fili mi: fili mi abſalom) Heb. (Abſalom fili mi: fili mi.) vñ li abſalom non duplicatur in hebreo i hoc loco. **Addi.** **Q**uantiū eſt aurē. a. **C Porro rex opuit caput ſuū** Heb. **Addi.** (Porro rex opuit faciē ſuā.) **C Itē a.** (Fili mi abſalom: abſalom fili mi) Heb. (Fili mi abſalom: abſalom fili mi: fili mi.) **C Itē. b.** (Et conſiliū totius iſrael uenit ad regē.) **Hoc non ē i hebreo: nec in bi. no. an.** **C Itē. c.** (Si non magiſter militie fueris coram me omni tpe pro ioab.) **Hebrei aliqui dicunt** (ſub ioab) Nam dictio hebraica hic poſita equiuoca eſt ad utrūq;. **Dec Rico.** **C Itē. d.** (Et in tonſa barba.) Heb. (Et incōpoſita barba.) In ſignū triſtitie. barbā eniz illo tēpore nō tondebāt: vt patet de nuncijs dauid ſupra eodē li. io. cap. ſed eam cū pectine cōponebāt. **Dec Rico.** **C Itē. d.** (Liq; occuſiſſet regi.) Heb. (Liq; i hieruſalē occur

riſſet regi.) et ſc eſt in bi. no antiq;. **C Itē. e.** (Seruus meus contēpſit me.) Heb. (Deſraudauit me.) **f. ob ſequito mihi debito et etiam propria hereditate.** **Dec Rico.** **C Itē. e.** (Et deſcēdēs abirem cū rege.) Heb. (Et aſcendēs abirē cū rege.) et ſc ē in bi. no. anti. **C Itē. e.** (Berzelai quoq; galaadites ſenex valde deſcēdens de rogelim.) Heb. (Berzelai quoq; galaadites deſcendens de rogelim.) vnde li ſenex valde non eſt i hebo: nec i bi. no. an. **C Itē. f.** (Ae in meū vt requieſcas ſecurus i hie ruſalē.) Heb. (Ae in meū t pascā te meū in hieruſalē.) **Hā pro eo qđ in littera nra eſt requieſcas: in hebreo habet** **Lhichalthi:** que dictio pascere ppe ſignificat. vt **Heñ. 4. f. b. vbi** dicitur. **Ibi te pascam.** et in alijs locis. volebat enim et rex dauid vicisſitudinē reddere p eo qđ ſibi alimēta pbeuerat cū moraret in caſtris. **C Itē. g.** (Reſtitit et oſculari) **rex berzelai.** Heb. (Et oſculari) **est rex berzelai.** vñ li reſtitit non eſt in hebreo: nec i bi. no. an. **C Itē. g.** (Cur feciſti mihi iniuriā et non mihi nunciatiū eſt piloni vt reducerez regem meū.) Heb. (Quare viſificati me: i me fuit verbū prius mihi ad reducēdū regē meū) **quasi dicat ſicut prius locutus ſum de reductiōe regis: ita prius debui reuocari ad actū reductionis. qđ aut populus iſrael de hoc prius locutus fuit quā tribus iuda: patet ſupra eodē cap. ibi.** **Sermo autē ois iſrael puenit ad regē.** **Dec Rico.** **C Sz notādū qđ in hebreo ſic hēſ** (Cur iſhonorati me: et nō fuit verbū meū prius mihi ad reducēdū regē meū.) qđ eſt idē cū lra nra. **20. Alcidi quoq; vt ibi eſſet vir be** **lial noiē ſiba.)** Heb. (Iſhmine ſeba.) et ſic debet ſcribi per. e. et non per. i. **Dec Rico.** **C Itē. b.** (Et moratus eſt extra palatiū qđ ei conſti-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

tuerat rex.) Heb. (Et moratus eſt extra placitū qđ ei cōſtituerat rex.) et ſic eſt i bi. no. an. i. tardauit ultra placitū ſibi a rege conſtitutū vt conuocaret omis viros iuda: et ipſe ad eſſet pſens. **C Itē. c.** (Porro ioab veſtitus erat tunica ſtricta ad mēſurā habitus ſui: et deſuper accinctus gladio depēdente vſq; ad ilia in vagina: qui fabricatus leui motu egredi poterat et percutere.) Heb. (Ioab erat accinctus ad mēſurā veſtitus ſui: et deſuper precinctus gladio iſceto renib; ſuis in vagina: et exiit et cecidit.) Sic enim diſpoſuerat gladiū vt caderet de vagina vt cū acciperet eū de terra: amaſa nō auerteret qđ ioab velle cū percutere: ſed magis gladiū ſuū in vagina reponere. ideo ſubdiſ. **Porro amaſa non obſerua-** **bat gladium.** **Dec Rico.** **C Itē. f.** (Et ſic pſiciebāt.) Heb. (Et ſic pſiciebāt) ſiue cōſumabāt.) Nam pro eo qđ in lra nra eſt pſiciebāt: in hebreo habet **lhethami:** q̄ dictio perſicere ſiue cōſumere proprie ſignificat. vt **Lea. 33. a. ibi.** **Lū cōſumaueris depredationē depredaberis.** et in alijs locis. vñ fuit vicin; ſcriptoris. **C Itē. f.** (Nonne ego ſum q̄ reſpondeo veritatez in iſrael.) Heb. (Ego pacificariū et veraciū in iſrael.) et ſubintelligitur de numero ciuitatū. qua ſi dicat iſta ciuitas ſemp fuit pacifica et fidelis regi: propter qđ non eſt deſtruēda ſed cōſeruāda. tamē trāſlatio nra magis cōſonat littere precedenti cū dicat. **Qui interrogāt in-** **terrogēt i abela.** **Dec Rico.** **C Itē g.** (Siba aſt ſcriba) Heb. (Siba aſt ſcriba.) et ſic eſt i biblijs noſtris antiq; ſc; per. u. et non per. b. **21. Acta ē quoq; a.** **C Filij q̄ppe iſrael iurauerāt eis.** quod autē ſubdiſ. (ne perimerēt eos.) nō eſt in hebreo nec i libris nris correctis: ſubintelligitur tamē. propter qđ ad

ditū fuit per modū gloſe: et poſtea in ſertū textū per ſcriptores: et iuraſſe mento aſt illo habet **Iofue. 9.** **Dec Rico.** **C Itē. b.** (In gabaa ſaul quondā electi dñi.) Heb. (In gabaa ſaul.) hic eſt punctus. et ſequit. (eligēs dñs.) glo. exiuit vox a deo dicēs eligēs dñs: placet qđ ſic fiat. propter qđ ſequitur. **Et dixit dauid ego dabo. magis acquieſcēs ppter ver bñ diuini quā propter peritiōnē ga baonitariū.** **Dec Rico.** **C Sed notādū qđ in hebreo non habet eligēs dñs: ſed ſicut eſt in littera nra. ſ. i gabaa ſaul electi dñi. et li quondā non eſt in hebreo ſed debet ſubintelligi.** **C Itē. b.** (Propter iuſurandū qđ fuit inter dauid et ionathan.) Heb. (Propter iuſurandū dñi qđ fuit inter dauid et ionathan.) et ſic eſt i biblijs no. an. **C Itē. c.** (Iſebidenob q̄ fuit de genere arapha) Heb. (Iſebidenob q̄ fuit de genere gigantū) et credunt aliqui qđ iſebidenob ſunt tres dictiōes. ita qđ iſebid ſit nomen propriū: de prepoſitiō: et nob locus vñ fuit diuindus. ſed hoc patet falſum ex ſine hui; capituli vbi dicitur qđ fuit nat; in geth. ideo iſebidenob eſt vnū nomē tam in latino quā i hebreo. **Dec Rico.** **C Sed notādū qđ in hebreo habet ſicut eſt i lra nra. ſ. de genere arapha. et arapha habet mltas iſterptatiōes de quouide iſra i iſterptatiōib;.** **Et etiā ē norādū qđ i hebo nō ſcribit iſebidenob ſicut Rico dicit: ſed iſebibenob.** **C Itē. c.** (Et accinct; erat enſe nouo.) Heb. (Et accinct; erat nouit;.) **i. miles fact; de nouo: ppe qđ magis nitetur oſtendere probitatē ſuā inuadēdo regis pſonā.** **Dec Rico.** **C Sed norandū qđ in trāſlatiōe chaldai ca habet ſicut in littera nra.** **C Itē d.** (Zaph de ſtirpe arapha de genere gigantū.) Heb. (Zaph de ſtirpe arapha.) vñ li de genere gigantū

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSIDA DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

non est in hebreo: nec in bi. no. anti.

C. Itē. d. (Adeodatus filius salus polymitarius bethleemites.) Heb. (Elchanan filius cortinas rexentuz bethleemites.) Sicut enim dauid de genere eorum qui texerunt cortinas tabernaculi moysi: vocatur etiā hic elchanan. i. deo gratus qui elegit ipsum in regē. Hec Rico. C. S. no tandū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est salus: in hebreo habet yaberi: que dicitio nullo modo p̄t significare cortinas sed potius significat salū sicut ē in lsa nra. vt. i. Reg. 14. d. ibi. Omne vulgus venit in saltu in quo erat mel. et in alijs locis. C. Itē. g. (Quatuor nati sunt de arapha) Heb. (De gigantissa.) Hec Rico. Et de hoc vide qd̄ supra hoc capitulo. c. dicitum est.

Ad di.

22. **D**ucus est autē. a. C. Deus fortis meus.) Heb. (Deus fortis meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. a. (Funes inferni circumdederunt me.) i. demones saul incitantes ad me persequēdū et cingendū in modū corone: vt habet sup lib. p̄mo. 23. ca. Hec Rico. C. Et notādū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est funes: in hebreo habetur cheble: que dicitio aliquando significat funes sicut ē in lsa nra: ali quādo dō dolores. vt lsa. 13. b. ibi. Lotiones et dolores tenebunt. et in alijs locis. et tūc esset sensus. Funes inferni siue dolores inferni circūderunt me. C. Itē. a. (Fundamenta montis concussa sunt.) Heb. (Funda menta celoz concussa sunt.) Hāc pro eo qd̄ in littera nra est montis: i hebreo habet samaim: q̄ dicitio proprie significat celos. vt gen. 1. a. ibi. In principio creauit deus celū et terrā. et in omib⁹ alijs locis sacre scripture. C. Itē. a. (Et cōquassata sunt qm̄ irar⁹ est eis.) Heb. (Et cōquassata sunt quoniā iratus est.) vnde li

Ad di.

22. **D**ucus est autē. a. C. Deus fortis meus.) Heb. (Deus fortis meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. a. (Funes inferni circumdederunt me.) i. demones saul incitantes ad me persequēdū et cingendū in modū corone: vt habet sup lib. p̄mo. 23. ca. Hec Rico. C. Et notādū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est funes: in hebreo habetur cheble: que dicitio aliquando significat funes sicut ē in lsa nra: ali quādo dō dolores. vt lsa. 13. b. ibi. Lotiones et dolores tenebunt. et in alijs locis. et tūc esset sensus. Funes inferni siue dolores inferni circūderunt me. C. Itē. a. (Fundamenta montis concussa sunt.) Heb. (Funda menta celoz concussa sunt.) Hāc pro eo qd̄ in littera nra est montis: i hebreo habet samaim: q̄ dicitio proprie significat celos. vt gen. 1. a. ibi. In principio creauit deus celū et terrā. et in omib⁹ alijs locis sacre scripture. C. Itē. a. (Et cōquassata sunt qm̄ irar⁹ est eis.) Heb. (Et cōquassata sunt quoniā iratus est.) vnde li

Ad di.

22. **D**ucus est autē. a. C. Deus fortis meus.) Heb. (Deus fortis meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. a. (Funes inferni circumdederunt me.) i. demones saul incitantes ad me persequēdū et cingendū in modū corone: vt habet sup lib. p̄mo. 23. ca. Hec Rico. C. Et notādū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est funes: in hebreo habetur cheble: que dicitio aliquando significat funes sicut ē in lsa nra: ali quādo dō dolores. vt lsa. 13. b. ibi. Lotiones et dolores tenebunt. et in alijs locis. et tūc esset sensus. Funes inferni siue dolores inferni circūderunt me. C. Itē. a. (Fundamenta montis concussa sunt.) Heb. (Funda menta celoz concussa sunt.) Hāc pro eo qd̄ in littera nra est montis: i hebreo habet samaim: q̄ dicitio proprie significat celos. vt gen. 1. a. ibi. In principio creauit deus celū et terrā. et in omib⁹ alijs locis sacre scripture. C. Itē. a. (Et cōquassata sunt qm̄ irar⁹ est eis.) Heb. (Et cōquassata sunt quoniā iratus est.) vnde li

Ad di.

22. **D**ucus est autē. a. C. Deus fortis meus.) Heb. (Deus fortis meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. a. (Funes inferni circumdederunt me.) i. demones saul incitantes ad me persequēdū et cingendū in modū corone: vt habet sup lib. p̄mo. 23. ca. Hec Rico. C. Et notādū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est funes: in hebreo habetur cheble: que dicitio aliquando significat funes sicut ē in lsa nra: ali quādo dō dolores. vt lsa. 13. b. ibi. Lotiones et dolores tenebunt. et in alijs locis. et tūc esset sensus. Funes inferni siue dolores inferni circūderunt me. C. Itē. a. (Fundamenta montis concussa sunt.) Heb. (Funda menta celoz concussa sunt.) Hāc pro eo qd̄ in littera nra est montis: i hebreo habet samaim: q̄ dicitio proprie significat celos. vt gen. 1. a. ibi. In principio creauit deus celū et terrā. et in omib⁹ alijs locis sacre scripture. C. Itē. a. (Et cōquassata sunt qm̄ irar⁹ est eis.) Heb. (Et cōquassata sunt quoniā iratus est.) vnde li

Ad di.

22. **D**ucus est autē. a. C. Deus fortis meus.) Heb. (Deus fortis meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. a. (Funes inferni circumdederunt me.) i. demones saul incitantes ad me persequēdū et cingendū in modū corone: vt habet sup lib. p̄mo. 23. ca. Hec Rico. C. Et notādū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est funes: in hebreo habetur cheble: que dicitio aliquando significat funes sicut ē in lsa nra: ali quādo dō dolores. vt lsa. 13. b. ibi. Lotiones et dolores tenebunt. et in alijs locis. et tūc esset sensus. Funes inferni siue dolores inferni circūderunt me. C. Itē. a. (Fundamenta montis concussa sunt.) Heb. (Funda menta celoz concussa sunt.) Hāc pro eo qd̄ in littera nra est montis: i hebreo habet samaim: q̄ dicitio proprie significat celos. vt gen. 1. a. ibi. In principio creauit deus celū et terrā. et in omib⁹ alijs locis sacre scripture. C. Itē. a. (Et cōquassata sunt qm̄ irar⁹ est eis.) Heb. (Et cōquassata sunt quoniā iratus est.) vnde li

eis non ē in hebreo: nec in bi. no. an.

C. Itē. a. (Ascendit fumus de narib⁹ eius.) Heb. (Ascendit fumus in naribus eius) siue (in ira eius) dicitio enī hebraica. s. Aph que hic ponit equi uoca est: et vno modo significat nares sicut est in lsa nra: alio vero modo significat irā. vt ps. 17. ibi. Ascendit fumus in ira eius. vbi hoc cantici replicat. C. Itē. a. (Et ignis de ore eius volauit) Heb. (Et ignis de ore eius vorabit.) et sic est in bi. no. an.

Ad di.

C. Itē. b. (Die fulgore in cōspectu eius nubes succensit sunt carbones ignis.) Heb. (Die fulgore in cōspectu eius succensit sunt carbones ignis) vñ li nubes nō est in hebreo: nec i bī blijs nris antiqs. C. Itē. b. (Missit sagittas suas.) Heb. (Missit sagittas.) vñ li suas nō est in hebreo: nec in biblijs nris antiquis. C. Itē. b. (Missit de celo et assūpit me) Heb. (Missit de excelso et assūpsit me.) et sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Et secūdi mūditiā meā.) Heb. (Et cū robusto p̄fectus.) Heb. (Et cū robusto p̄fecto perfectus eris) siue (et cum robusto immaculato im maculatus eris) C. Itē. c. (Et quis deus fortis.) Heb. (Et quis fortis) vnde li deus nō est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. c. (Et componēs quasi arch⁹ erecū brachia mea) Heb. (Et concussus arcus ereus brachio meo.) glo. quia facilliter arcū ereum tēdebat. Hec Rico. C. Itē. c. (Et māsuētudo mea multiplicauit me.) i. meritorie fm̄ litterā istam. Heb. (Et mansuetudo tua multiplicauit me.) i. effectiue. nā multiplicatio in bonis est effectus diuine māsuētudinis. Hec Rico. C. Itē. d. (Et contrahentur in angustijs suis.) Heb. (Et contrahētur in clausuris suis.) Siba nāq̄ filius bochzi inimic⁹ dauid in abela se recluist s̄ eodem. 20.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

cap. Hec Rico.

23. **H**ec autē. a. C. Dixit vīr cui constitutum est de xpo dei iacob.) Heb. (Dixit vīr cōstitut⁹ in alt⁹ vīctus dei iacob.) Hec Rico. C. Itē. a. (Licta. n. salus mea et oīs volūtas: nec ē quicq̄ ex eo qd̄ nō germinat.) i. p̄ducēdo bona opa fm̄ istam istam. Heb. (Licta salus mea et oīs volūtas qz nō germinabit) glo. quia nō germinabit regnū meuz alteri. i. nō trāsferet de domo mea ad aliam. ideo volūtas mea iplera ē et sal⁹ mea Hec Rico. C. Itē. a. (Cōburentur vsq̄ ad nihilū) Heb. (Cōbūrētur in fede) vel (fessidē). i. p̄ sedē vī sentētiam diuini iudicij. Hec Rico. C. S. notādū q̄ bñs dñro trāsultit sensum: vñ cōburi vsq̄ ad sessionē idem est sicut si diceret cōburent vsq̄ ad radices ita q̄ nihil de eis remaneat sicut i terra nostra. C. Itē. a. (Hec nomina fortium dauid. Dauid sedēs in cathedra sapientissimus.) Heb. (Hec nomina fortium dauid: sedēs i cathedra sapientissimus) vnde li dauid non duplicatur in hebreo: nec in bi. no. antiq̄. C. Itē. a. (Ipse est quasi tenerimus ligni vermiculus) Heb. (Ipse est delicatum lignum) siue (lignum delictiosum) vnde li vermiculus non est in hebreo. C. Itē. b. (Et post hunc sēmaa filius agge de arari.) Heb. (Et post hūc sēmaa filius agge monte.) i. de monte: et sic arari non est nomen proprium sed cōmune. Hec Rico. C. Sed notandum q̄ in translatione chaldaica accipitur arari p̄ nomine ppriū sicut est i lsa nra. C. Itē. c. (Desiderauit ergo dauid aquam de lacu et ait.) Heb. (Desiderauit ergo dauid et ait) vnde li aqua de lacu nō ē i hebreo. C. Itē. c. (Sed vsq̄ ad tres p̄mos non perueniat) Heb. (Sed vsq̄ ad tres nō quenerat) vñ li p̄mos nō est i hebreo: debet tñ subitelligi. C. Itē

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

.c. (Ipse percussit duos leones moab) Heb. (Ipse percussit duos ariel moab) .i. duo loca moab vocata ariel. et sic hētur. i. Paral. i. e. glo. tñ ordinaria dicit qd̄ isti duo ariel moab fuerūt viri fortissimi i regno moab vñ et leones dicitur: ariel enī leo dei iter p̄terat. C. Itē. d. (Qui erāt iter triginta nobiliores.) Heb. (Qui erat iter triginta nobiliores.) C. Itē. d. (Sij iasen: ionathan: naram) Heb. (Sij iasen: ionathan.) vñ li naram non est in hebreo: nec in bi. no. an. 24. C. addidit. a. C. Lomouitq̄ dauid in eis dicētem ad ioab) Heb. (Lomouitq̄ dauid in eis dicētem.) vnde li ad ioab: non est in hebreo: nec in bi. no. anti. debet tñ sub intelligi. C. Itē. a. (Et i terrā inferio rem hōldi.) Heb. (In terrā locoz nouoz.) i. de nouo habitatoz vī cultoz p̄ abscissionē nemoz. ideo subditur. Et venerunt in dan siluestria. Hec Rico. C. Sed notandū q̄ in hebreo est (In terrā inferioz hōldi) et sic est in bi. no. anti. de interpretatione autē et vide i lsa i iter p̄tatiōib⁹ C. Itē. b. (Et de iuda quingenta milia) Heb. et libit nri correcti habēt (quingenta milia) Hec Rico. C. Explicit liber secundus Regū.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

23. **H**ec autē. a. C. Dixit vīr cui constitutum est de xpo dei iacob.) Heb. (Dixit vīr cōstitut⁹ in alt⁹ vīctus dei iacob.) Hec Rico. C. Itē. a. (Licta. n. salus mea et oīs volūtas: nec ē quicq̄ ex eo qd̄ nō germinat.) i. p̄ducēdo bona opa fm̄ istam istam. Heb. (Licta salus mea et oīs volūtas qz nō germinabit) glo. quia nō germinabit regnū meuz alteri. i. nō trāsferet de domo mea ad aliam. ideo volūtas mea iplera ē et sal⁹ mea Hec Rico. C. Itē. a. (Cōburentur vsq̄ ad nihilū) Heb. (Cōbūrētur in fede) vel (fessidē). i. p̄ sedē vī sentētiam diuini iudicij. Hec Rico. C. S. notādū q̄ bñs dñro trāsultit sensum: vñ cōburi vsq̄ ad sessionē idem est sicut si diceret cōburent vsq̄ ad radices ita q̄ nihil de eis remaneat sicut i terra nostra. C. Itē. a. (Hec nomina fortium dauid. Dauid sedēs in cathedra sapientissimus.) Heb. (Hec nomina fortium dauid: sedēs i cathedra sapientissimus) vnde li dauid non duplicatur in hebreo: nec in bi. no. antiq̄. C. Itē. a. (Ipse est quasi tenerimus ligni vermiculus) Heb. (Ipse est delicatum lignum) siue (lignum delictiosum) vnde li vermiculus non est in hebreo. C. Itē. b. (Et post hunc sēmaa filius agge de arari.) Heb. (Et post hūc sēmaa filius agge monte.) i. de monte: et sic arari non est nomen proprium sed cōmune. Hec Rico. C. Sed notandum q̄ in translatione chaldaica accipitur arari p̄ nomine ppriū sicut est i lsa nra. C. Itē. c. (Desiderauit ergo dauid aquam de lacu et ait.) Heb. (Desiderauit ergo dauid et ait) vnde li aqua de lacu nō ē i hebreo. C. Itē. c. (Sed vsq̄ ad tres p̄mos non perueniat) Heb. (Sed vsq̄ ad tres nō quenerat) vñ li p̄mos nō est i hebreo: debet tñ subitelligi. C. Itē

Incipit liber tertius Regum. Capituli primū.

Rex dauid. a. C. Et semei et cerethi et phelethi) Heb. (Et semei et rei) De significatione vero nominum istorū Ka. Sa. nihil dicit. Sed videt nūq̄ primū significat audientes vel obediētes: fm̄ iste associātes. p̄ quos intelligitur illi qd̄ p̄erat banaias fil⁹ ioiade et obediētes et ipsum associātes antes in bellis. et dicitur cerethi et

h. 1.

phelethi supra. 2. li. ca. 8. et sic est idem est translatio nra. Dec Rico.

Addi. Et notandi qd etia in bi. no. anti. est sicut in hebreo. l. r. semel et rei.

Addi. C. It. e. (Et ascendetis post euz: et venietis in hierlm: r. sedebit sup solium meum) Heb. (Et ascendetis post euz r. veniet r. sedebit sup solium meum) r. sic est in bi. no. anti. C. It. g. (Sur rex r. abijt i tabernaculum dni: te nuntiqz cornu altaris.) Heb. (Surre xit r. abijt tenuitqz cornu altaris) vñ li i tabernaculi dni: nō ē i hebo. 2

Addi. Sic est in bi. no. anti. C. It. g. (Sur rex r. abijt i tabernaculum dni: te nuntiqz cornu altaris.) Heb. (Surre xit r. abijt tenuitqz cornu altaris) vñ li i tabernaculi dni: nō ē i hebo. 2

Propinquauerunt. a. C. Si

Addi. Custodierint filij tui vias meas. Heb. (Etiam sua) .i. inunctam sibi a me. Dec Rico. C. Et sic est etiam in biblijs nostris anti. C. It. b. (Et nō deduces canticū eius pacifice ad inferos) Heb. (Et habēt ad sof sam) .i. sepulchri. non enim erat itē tio dauid qd iob dampnaretur: sed qz corporaliter morerē sicut merue rat. Dec Rico. C. It. b. (Qui maledixit mihi maledictione pessima.) Heb. (Qui maledixit mihi maledictione exposita.) id est publica coram populo meo: ex quo grauior erat.

Addi. Dec Rico. C. Sed notandum qz p eo qd in lra nostra est pessima: in hebreo habet hincreseth: q dictio grauez proprie significat. vt Esa. 17. d. ibi. Et dolebit grauit. et in alijs locis: r. tūc erit sensus. Qui maledixit mihi maledictioe graui: qd est idem qd pessima sicut ē in littera nostra. C. It. e. (Venit aut nunci ad salomonē qz iob declinasset post adoniam: r. post salomonē nō declinasset) Heb. (Et nunciu venit ad iob qz ipse declinauerat post adoniam: r. post absalom non declinavit.) Hunc aut n. fuit iob qz salomon hoc sciebat: r. q hoc erat magni argumētū cōspiratiōis sue contra salomonē: qz licet multū diligeret absalom vt patz. 2. Regl. 14. non tñ declinavit post euz

parcendo ei de morte. Quod igitur declinavit post adoniam qui tñ nō legitur euz specialiter dilexisse: videt q hoc faceret vt salomonem a regno i pediret. Dec Rico. 5.

Confirmatū est. a. C. Et igno rās egressum r. introitū meū.) Heb. (Et ignorās egressum r. introitum.) vnde li meū: nō est in hebreo. C. It. b. (Et fuus tuus in medio ē populi) Heb. (Et fuus tuus in medio est populi tui.) C. It. b. (Qui enu merari r. supputari non pōt) Heb. (Qui enumerari r. supputari nō potest.) Et sic ē in bi. no. anti. 4.

Addi. Bar aut. a. C. Josaphat filius a hitud a pmetarijs) Pro eo qd in lra nra ē a cōmentarijs i hebreo hēt Mazchir: q dictio pprie significat recordatiōē vñ cōmemoratiōē vt supra. 2. Regl. 8. dictū ē. C. It. b. (Benab i adab) Heb. (Benab i nadab) Est. n. vñ nō tres dictiōes. r. sic est in bi. no. anti. C. It. c. (Salomon aut erat in dictiōe sua habēs oia regna seculi) Heb. (Salomon aut erat i dictiōe sua habēs oia regna) vnde li seculi nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. It. c. (Quasi a tapfa vsqz ad gazā.) Heb. (A rap sa vsqz ad gazam.) vñ li qñ nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. It. d. (Deferebāt in locum vbi erat rex.) Heb. (Deferebant in locū vbi erāt) scz equi r. iumēta. C. It. d. (Et fuerunt carmina eius quinqz milia) Heb. (Et carmina eius quinqz mille.) Modus hebraici simonis est cōmuniter preponere minorem numerū maiori. Dec Rico. 5.

Addi. Fuit quoqz. a. C. Quod ipse vnixissent regem super israel) Heb. (Quod ipsum vnixissent regē) vnde li super israel non est in hebreo: nec in biblijs nris antiquis. C. It. a. (Hunc autem requiem dedit deo meo mihi) Heb. (Hūc aut requiē de

Addi. dit dominus deus mihi.) C. It. b. (Benedictus dñs deus hodie) Heb. (Benedictus dñs hodie) vñ li deus nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. C. It. d. (Lapides preciosos) Heb. (Lapides pōderosos) tales enim cōueniūt fundamento. Dec Rico. C. Sed notandum qz pro eo qd in lra nostra ē preciosos: in hebreo hētur yecaroth: q dictio preciosos significat sicut est in lra nra: vt infra. io. ca. a. ibi. Et gemas preciosas. r. in alijs locis. C. It. d. (Porro biblijs rcl.) nomē plurale est hominū sic vocatorū a ciuitate belijs fm latinos. Heb. (Porro ge belim rcl.) r. est nomen plurale hominum sic vocatorū a ciuitate gebel fm hebreos. Et foristan fuit eadem ciuitas binomis et per consequens gens vna. Dec Rico. 6.

Addi. Actum est ergo. a. C. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.) r. fm latinos erant deambulatoria circa templū exterius: et erant tria secundū tres templi māsiones. Heb. (Et edificauit sup parietem templi appendicia per gyrum) in inferiori parte templi exterius. Dec Rico. C. S. notandi qz pro eo qd in lra nostra est tabulata: in hebreo habetur yacia: que dictio pprie significat strata qd ē idē qd tabulata in parte supiori. vt ps. 62. ibi. Sic memo: fui tui super stratum meū. et in alijs locis. C. It. e. (Et fecit latera in circuitu) r. scdm latinos sunt eadem deambulatoria. Heb. (Et fecit appendicia) r. sic patet qz est repetitio sententię premisse. Dec Rico. C. Sed notandū qz pro eo quod in littera nostra est latera: in hebreo habetur Selaoth: que dictio latera pprie significat sicut ē in littera nra. vt Exo. 25. b. ibi. Induceqs per circulos qui sunt in arce lateribus. et in alijs locis. C. It. b. (Et texit pauimentum domus ta-

Addi. bulis abiegnis) Heb. (Tabulis buxinis) Et sic est intelligēdi in alijs precedentibz r. sequētibz vbi translatio nra habet ligna abiegnis: hebrei habēt ligna buxina. Dec Rico. C. It. c. (Et oguit illud atqz vestimēt auro purissimo.) Heb. (Vestimēt auro sagur) Et ē sagur nomē loci vbi iuenit aurū valde purissimū. Dec Rico. C. S. notandi qz ista dictio Sagur i hebreo nō est nomē ppriū loci: s. ap pellatiū r. scribit p samech: descenditqz de sagar qd ē claudere sine cōcludere. Et qz aurū tanqz rem p̄ciosissimā omēs cōcludit r. sub arcissimā reponit custodia: inde apud hebreos aurū sagur appellat aurū preciosum r. purū. i. tale qd cōcludi debeat. Et in translatioe chaldaica ē sicut in littera nostra. 7.

Addi. Omnis aut. a. C. Et quatuor deambulatoria iter colspnas cedrinās) Heb. (Sup quatuor ordines colspnax cedrinarū.) C. It. a. (Et domicula i qua sedebat ad iudicandū) Heb. (Et domicula in qua sedebat) vñ li ad iudicandū nō est in hebreo C. It. b. (Via lapidibus p̄ciosis.) Heb. (Via lapidibus ponderosis.) Dec Rico. C. Sed notandum qz dictio hebraica yecaroth hic posita pprie significat preciosos: vt dictum est supra eodē. s. d. C. It. d. (Profusitudo autē lateris.) i. e. spissitudo trisi vnciarum erat) Heb. (Quatuor digitorū erat) Dec Rico. C. Et notandum qz pro eo qd in lra nostra est trium vnciarū: in hebreo habet Thephach: que dictio pprie significat palmā transuersam siue pugni qui est quasi mēsurā quattuor digitorū. vt Exo. 25. c. ibi. Coronam i terrasilem quattuor digitis: vbi p eo qd in lra nra est quattuor digitis in hebreo est eadē dictio. et Ezec. 40. a. ibi. Sex cubitoz r. palmi: vbi nos habem? palmi i hebo ē etiā ca-

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. dit dominus deus mihi.) C. It. b. (Benedictus dñs deus hodie) Heb. (Benedictus dñs hodie) vñ li deus nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. C. It. d. (Lapides preciosos) Heb. (Lapides pōderosos) tales enim cōueniūt fundamento. Dec Rico. C. Sed notandum qz pro eo qd in lra nostra ē preciosos: in hebreo hētur yecaroth: q dictio preciosos significat sicut est in lra nra: vt infra. io. ca. a. ibi. Et gemas preciosas. r. in alijs locis. C. It. d. (Porro biblijs rcl.) nomē plurale est hominū sic vocatorū a ciuitate belijs fm latinos. Heb. (Porro ge belim rcl.) r. est nomen plurale hominum sic vocatorū a ciuitate gebel fm hebreos. Et foristan fuit eadem ciuitas binomis et per consequens gens vna. Dec Rico. 6.

Addi. Actum est ergo. a. C. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.) r. fm latinos erant deambulatoria circa templū exterius: et erant tria secundū tres templi māsiones. Heb. (Et edificauit sup parietem templi appendicia per gyrum) in inferiori parte templi exterius. Dec Rico. C. S. notandi qz pro eo qd in lra nostra est tabulata: in hebreo habetur yacia: que dictio pprie significat strata qd ē idē qd tabulata in parte supiori. vt ps. 62. ibi. Sic memo: fui tui super stratum meū. et in alijs locis. C. It. e. (Et fecit latera in circuitu) r. scdm latinos sunt eadem deambulatoria. Heb. (Et fecit appendicia) r. sic patet qz est repetitio sententię premisse. Dec Rico. C. Sed notandū qz pro eo quod in littera nostra est latera: in hebreo habetur Selaoth: que dictio latera pprie significat sicut ē in littera nra. vt Exo. 25. b. ibi. Induceqs per circulos qui sunt in arce lateribus. et in alijs locis. C. It. b. (Et texit pauimentum domus ta-

Addi. bulis abiegnis) Heb. (Tabulis buxinis) Et sic est intelligēdi in alijs precedentibz r. sequētibz vbi translatio nra habet ligna abiegnis: hebrei habēt ligna buxina. Dec Rico. C. It. c. (Et oguit illud atqz vestimēt auro purissimo.) Heb. (Vestimēt auro sagur) Et ē sagur nomē loci vbi iuenit aurū valde purissimū. Dec Rico. C. S. notandi qz ista dictio Sagur i hebreo nō est nomē ppriū loci: s. ap pellatiū r. scribit p samech: descenditqz de sagar qd ē claudere sine cōcludere. Et qz aurū tanqz rem p̄ciosissimā omēs cōcludit r. sub arcissimā reponit custodia: inde apud hebreos aurū sagur appellat aurū preciosum r. purū. i. tale qd cōcludi debeat. Et in translatioe chaldaica ē sicut in littera nostra. 7.

Addi. Omnis aut. a. C. Et quatuor deambulatoria iter colspnas cedrinās) Heb. (Sup quatuor ordines colspnax cedrinarū.) C. It. a. (Et domicula i qua sedebat ad iudicandū) Heb. (Et domicula in qua sedebat) vñ li ad iudicandū nō est in hebreo C. It. b. (Via lapidibus p̄ciosis.) Heb. (Via lapidibus ponderosis.) Dec Rico. C. Sed notandum qz dictio hebraica yecaroth hic posita pprie significat preciosos: vt dictum est supra eodē. s. d. C. It. d. (Profusitudo autē lateris.) i. e. spissitudo trisi vnciarum erat) Heb. (Quatuor digitorū erat) Dec Rico. C. Et notandum qz pro eo qd in lra nostra est trium vnciarū: in hebreo habet Thephach: que dictio pprie significat palmā transuersam siue pugni qui est quasi mēsurā quattuor digitorū. vt Exo. 25. c. ibi. Coronam i terrasilem quattuor digitis: vbi p eo qd in lra nra est quattuor digitis in hebreo est eadē dictio. et Ezec. 40. a. ibi. Sex cubitoz r. palmi: vbi nos habem? palmi i hebo ē etiā ca-

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. dit dominus deus mihi.) C. It. b. (Benedictus dñs deus hodie) Heb. (Benedictus dñs hodie) vñ li deus nō ē in hebreo: nec in bi. no. anti. C. It. d. (Lapides preciosos) Heb. (Lapides pōderosos) tales enim cōueniūt fundamento. Dec Rico. C. Sed notandum qz pro eo qd in lra nostra ē preciosos: in hebreo hētur yecaroth: q dictio preciosos significat sicut est in lra nra: vt infra. io. ca. a. ibi. Et gemas preciosas. r. in alijs locis. C. It. d. (Porro biblijs rcl.) nomē plurale est hominū sic vocatorū a ciuitate belijs fm latinos. Heb. (Porro ge belim rcl.) r. est nomen plurale hominum sic vocatorū a ciuitate gebel fm hebreos. Et foristan fuit eadem ciuitas binomis et per consequens gens vna. Dec Rico. 6.

Addi. Actum est ergo. a. C. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.) r. fm latinos erant deambulatoria circa templū exterius: et erant tria secundū tres templi māsiones. Heb. (Et edificauit sup parietem templi appendicia per gyrum) in inferiori parte templi exterius. Dec Rico. C. S. notandi qz pro eo qd in lra nostra est tabulata: in hebreo habetur yacia: que dictio pprie significat strata qd ē idē qd tabulata in parte supiori. vt ps. 62. ibi. Sic memo: fui tui super stratum meū. et in alijs locis. C. It. e. (Et fecit latera in circuitu) r. scdm latinos sunt eadem deambulatoria. Heb. (Et fecit appendicia) r. sic patet qz est repetitio sententię premisse. Dec Rico. C. Sed notandū qz pro eo quod in littera nostra est latera: in hebreo habetur Selaoth: que dictio latera pprie significat sicut ē in littera nra. vt Exo. 25. b. ibi. Induceqs per circulos qui sunt in arce lateribus. et in alijs locis. C. It. b. (Et texit pauimentum domus ta-

Addi. bulis abiegnis) Heb. (Tabulis buxinis) Et sic est intelligēdi in alijs precedentibz r. sequētibz vbi translatio nra habet ligna abiegnis: hebrei habēt ligna buxina. Dec Rico. C. It. c. (Et oguit illud atqz vestimēt auro purissimo.) Heb. (Vestimēt auro sagur) Et ē sagur nomē loci vbi iuenit aurū valde purissimū. Dec Rico. C. S. notandi qz ista dictio Sagur i hebreo nō est nomē ppriū loci: s. ap pellatiū r. scribit p samech: descenditqz de sagar qd ē claudere sine cōcludere. Et qz aurū tanqz rem p̄ciosissimā omēs cōcludit r. sub arcissimā reponit custodia: inde apud hebreos aurū sagur appellat aurū preciosum r. purū. i. tale qd cōcludi debeat. Et in translatioe chaldaica ē sicut in littera nostra. 7.

Addi. Omnis aut. a. C. Et quatuor deambulatoria iter colspnas cedrinās) Heb. (Sup quatuor ordines colspnax cedrinarū.) C. It. a. (Et domicula i qua sedebat ad iudicandū) Heb. (Et domicula in qua sedebat) vñ li ad iudicandū nō est in hebreo C. It. b. (Via lapidibus p̄ciosis.) Heb. (Via lapidibus ponderosis.) Dec Rico. C. Sed notandum qz dictio hebraica yecaroth hic posita pprie significat preciosos: vt dictum est supra eodē. s. d. C. It. d. (Profusitudo autē lateris.) i. e. spissitudo trisi vnciarum erat) Heb. (Quatuor digitorū erat) Dec Rico. C. Et notandum qz pro eo qd in lra nostra est trium vnciarū: in hebreo habet Thephach: que dictio pprie significat palmā transuersam siue pugni qui est quasi mēsurā quattuor digitorū. vt Exo. 25. c. ibi. Coronam i terrasilem quattuor digitis: vbi p eo qd in lra nra est quattuor digitis in hebreo est eadē dictio. et Ezec. 40. a. ibi. Sex cubitoz r. palmi: vbi nos habem? palmi i hebo ē etiā ca-

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

Addi. h. j.

des dictio. **C** 3rē. d. (Duo milia ba-
tos capiebat et tria milia metretas)
et tria milia metretas non est in he-
breo nec in bi. cor. sed fuit dictum
alicuius expositoris volētis ostēde-
re qualiter se habeāt adiuuices bar-
et metretas: quod batus cōtinet metre-
tam et dimidiam: et sic duo milia bati
faciunt tria milia metretas. **Hec Rico.**
C 3rē. e. (Quos quoque luteris in
trinfecus erat.) **Heb.** (Quos quoque et
intrifecus erat.) Et nō referē huius
ad luterē sed ad basem eius: in qua
erat forāme rotundum intra quod po-
nebat luteris fundus et dicitur hic os ba-
tis. **Hec Rico.** **C** 3rē. e. (In capti-
uitate similitate: et quod forinfecus appa-
rebat vnius cubiti erat totum rotū-
dum.) **Heb.** (Et desuper per vnius cubi-
tum os eius rotundum) quod super altitudi-
nem basis quod erat vnius cubiti: erat
forāme rotundum quod dicitur os eius.
Bddi. **Hec Rico.** **C** 3rē. e. (In summita-
te autem basis erat quādam rotunditas
vnius et dimidij cubiti.) **Heb.** (In su-
mitate autem basis erat quēdam ro-
tunditas dimidij cubiti altitudinis) 8.
Bddi. **U**nc congregati. a. **C** In mē-
se ethaniam) **Heb.** (In mense
ethaniam) et sic est in biblīs nostris
antiquis. **C** 3rē. a. (Et portauerunt
arcam domini ad tabernaculum fe-
deris.) **Heb.** (Et portauerunt arcam
domini et tabernaculum federis.)
Non. n. tunc portata fuit arca ad ta-
bernaculum: sed ad templum quod
fecerat salomon: in quo etiam taber-
naculum federis quod moyses fece-
rat cum alijs vasis fuit repositus in
thesauris repli. **Hec Rico.** **C** 3rē.
.b. (Dominus dixit ut habitaret in
nebula) In hebreo habetur (in cali-
gine) **Hoc** autem dixit dominus moy-
si **Exo. ix. ca.** Jam nunc veniam ad
te in caligine nubis. **Hec Rico.**
Bddi. **C** 3rē. d. (Et adorauerunt et deprecati

te fuerint) **Heb.** (Et orauerunt et de-
precati te fuerint) et sic est in bi. no.
anti. **C** 3rē. d. (Et orantes in loco
istō penitentiā egerint noi tuo) **Heb.**
(Et orantes in loco isto cōfessi fue-
runt nomini tuo.) vel (manifestaue-
runt nomen tuū.) vel (nomini tuo) **H**
videat esse idem manifestare quod a-
gere penitentiam. **C** 3rē. d. (Lun-
cta deuotio et imprecatio.) **Heb.**
(Luncta oratio et imprecatio) vñ in bi
blijs nostris antiq̄s est. **L**icta deuo-
tatio et imprecatio. et sic videat esse er-
ror scriptoris. **C** 3rē. f. (Benedictus
dominus deus qui dedit requiem tci.)
Heb. (Benedictus dñs qui dedit re-
quiem tci.) vñ si deus non est in he-
breo: nec in bi. no. anti. 9
Hec est a. **C** Et edificati re-
gis) **Heb.** (Et domus regis) et est
idē **C** 3rē. b. (Et domus hec erit ex-
celsa.) i. honorata. s. quādiu obedi-
eritis mihi: et si pyrario feceritis erit
p̄fusa. Et quādiu ad hoc subdit. **D**is
quod trāserit stupēbit et sibilabit tci. et
hic modus loquēdi apud hebreos dicitur
de curat: i. quo oportet aliqua supple-
ri ad habēdum intellectū. **Hec Rico.**
C 3rē. c. (Hec est summa expēfari quā
obtulit salomō rex) **Heb.** (Hic est cen-
sus quē leuauit salomon) tci. **H**ec re-
fertur ad litteram immediate prece-
dentem. s. ad centum viginti talēta
auri que misit hyram salomoni: sed
ad illud quod postea subditur de ali-
emigens quos salomon fecit tribu-
tarios. **Hec Rico.** 10
Sed et regina. a. **C** Et holocau-
sta que offerebat in domo domi-
ni.) **Heb.** (Et ascensum quo ascende-
bat in domum dñi.) s. de domo sua-
nam ille ascensus erat valde subtili-
ter et curiose factus. **Hec Rico.**
C 3rē. notandum quod pro eo quod in lra
nra est holocausta: in hebreo habet
Diat̄ho: que dictio equoca ē et vno

Bddi.

Bddi.

Bddi.

Bddi.

modo significat holocausti. vt **Heb.**
8. d. ibi. **O**btulit holocausti. et. i. 2.
a. ibi. **O**fferes est in holocausti. alio
vero mō significat ascensionem. vt
Dee. 2. c. ibi. Et iuxta dies ascēsi-
onis sue. et in alijs locis. **C** 3rē. c.
(Aniuersiq̄ scruta videntes.) **Heb.**
(Aniuersiq̄ scruta videntes) et sic ē
in bi. no. anti. **S**it autem scruta res
venales modici p̄cij. **C** 3rē. d. (Et
de choa negociatores. n. regis eme-
bant.) **Heb.** (Et multitudo negocia-
torū regis cōgregauit multitudinē)
Bddi. .s. equorū. **Hec Rico.** **C** 3rē. notan-
dus quod pro eo quod in lra nra est de choa
in hebreo hē **Michēue:** quod dictio cō-
gregationes. p̄p̄ie significat. vt **Heb.**
i. a. ibi. **C**ōgregationes aquarū ap-
pellauit maria. et pot̄ etiam ē nomē
pp̄ulū loci sic nominati sicut est in lra
nra. **C** 3rē. d. (Atq̄ in hūc modum
electi reges etheorum et syrie equos
venundabant.) **Heb.** (Atq̄ in hūc
modū electi reges etheorū et syrie p̄
manus eorū) .s. mercatorū salomōis
a quibus reges equos emebāt. et sic sa-
lomoni duplex lucrū veniebat quod me-
litores equos sibi retinebat: et alios
carius reuendebat: per suos tamen
mercatores. **Hec Rico.** 11
Bex a. **C** Et chamus deuz
moabitaz.) **Hoc** nō est in he-
breo in hoc loco: nec in bi. no. anti.
C 3rē. e. (Edificauit mello et coe-
quauit voraginē terre) **Heb.** (Lau-
sit apturaz ciuitatis dauid p̄ris sui)
Beliqr̄at. n. dauid quādam apturā
vt multitudo ppli ter in anno venie-
tis ad rēplū facilius ibi trāfret: quā
clausit salomon: vt ibi faceret hira-
culū pro familia filie pharaōis. **Hec**
Rico. **C** 3rē. f. (Et remaneat lu-
cerna dauid suo meo.) **Heb.** (Et re-
maneat nouale dauid suo meo.) vñ
Burgen in add. super hoc loco sic
ait. **U**bi translatio nra habet. **U**t re-
maneat lucerna dauid: in hebreo ha-

Bddi.

Bddi.

betur **U**t remaneat nouale ipsi da-
uid. **E**adē. n. dictio quod hic ponit vbi
translatio nra dicitur lucerna: habetur
Dee. io. vbi dicitur **In** nouate vobis no-
uale. similiter **Dee. 4. vbi** similia
vba ponitur. et ē sensus. **U**t rema-
neat ipsi dauid aliqua possessio in hie-
rusalem. quod dicitur: nolo vt dauid re-
maneat totaliter a regno spoliatus
Hec Burgen. **U**t notādū quod pro eo
quod in lra nra est lucerna: in hebreo
habet **Vir:** quod dictio etiam lucernā si-
gnificat: nā cōsidē lra vtrūq̄ scribit̄
in hebreo. vt **p̄s. 18. ibi.** **L**ucerna pe-
dibus meis verbū tuū. et in alijs lo-
cis. **C** 3rē. g. (Ecce vniuersa scrip-
ta sunt in libro verborū dicit salomo-
nis) **Heb.** (Ecce vniuersa scripta sūt
in libro verborū salomonis) vñ si de
rū nō ē in hebreo: nec in bi. no. an. 13
Ecce vir. e. **C** Strauit asinum
suum propheta quem reduxe-
rat.) **Heb.** (Strauit illi asinum pro-
phete quem reduxerat.) i. prophe-
ta ille senex strauit asinum prophe-
te domini. **C** 3rē. g. (Heu heu mi
frater.) **Heb.** (Heu mi frater) vnde
li heu non duplicatur in hebreo.
C 3rē. g. (Atq̄ planxissent eum.)
Heb. (Atq̄ sepelissent eum.) **H**am
pro eo quod in littera nostra est plā-
xissent: in hebreo habetur **Lobro:**
que dictio sepelire proprie significat
vt habetur statim ibi. **L**um mortu-
fuerō sepeliet me. et in alijs locis. 14
In illo tempore. c. **C** Eo quod in-
uentus est bonus sermo a do-
mino super eum.) i. dominus bonus
locutus est de eo. **Heb.** (Eo quod in-
uenta est bona res.) i. bonus factum (su-
per eum a dño.) **glo. 3pe. n.** abstulit
custodiam militum quam posuerat
pater suus in samaria ne hoies re-
gni sui trāfrent ad festa in hierlm
Hec Rico. **C** Sed notandū quod pro
eo quod in lra nostra est sermo: in he-
breo habetur **Dabar:** que dictio equa-

Bddi.

Bddi.

Bddi.

Bddi.

Bddi.

Bddi.

uoca est: et vno modo significat ser-
monē. i. verbū. vt. Heñ. 24. f. ibi. **A**
deo egressus est sermo. et ps. 32. ibi
2: rectū est verbū dñi. et in alijs lo-
cis. aliqñ vero significat rē. vt. Heñ.
37. c. ibi. **P**ater vero rem tacit⁹ cō-
siderabat. et in alijs locis. **C** Itē. d.
(Qui pcutiet domū hieroboam in
hac die. et in hoc tēpore.) **H**ebrei ha-
bent (Qui occidet domū hierobo-
am istius diei et de cetero) glo. i. na-
tos quos habet nunc: et quos habe-
bit de cetero. **H**ec **H**ico. **C** S3 no-
tandū q in hebreo sic habet (Qui
occidet domū hieroboam hac die et
etiam nūc) et est idem cū lra nostra.
C Itē. d. (Et tradet dñs deus isrl.)
Heb. (Et tradet dñs deus israel.) et
sic est in bi. no. antiquis. 15.
Addi. **I**stur i octauo decimo. a. **C** Et
statueret hierusalem) **H**eb. (Et
statueret hierusalem) et sic ē in bi.
no. anti. **C** Itē. a. (Attamē bellum
fuit inter abiam et hieroboam) **H**eb
(Attamen bellū fuit iter roboam et
hieroboam.) et sic est in bi. no. antiq̄s.
statim vero sequitur **F**uitq̄ plū in-
ter abiam et hieroboam. 16.
Hanc causam concidit euz: hoc
est yehu filium anani prophetam.)
Heb. (Et quia percussit eum.) glo.
li eum referē ad hieroboam. ex quo
enim baasa non recessit a peccatis
hieroboam: non habuit titulum oc-
cidendi eum: sed fuit culpabilis de
morte eius: et maxime euz esset eius
seruus. **Q**uod autem in translatio-
ne nostra additur (hoc est yehu filii
anani) nō est in hebreo. **H**ec **H**ico.
C Itē. e. (Et vocauit nomen ciuita-
tis quam cōstruxerat nomie somer
samaria. i. montē dñi) **H**ebrei et libri
correcti habēt (Et vocauit nomē ci-
uitatis quaz extruxerat noīe somer
dñi motis samariā.) i. denotauit eaz
ex nomine illius qui fuerat dñs loci.

Non enīz somer interpretatur mōs
nec samaria mons domini vt prior
lra accipit. **H**ec **H**ico. 17.
C Et dixit. b. **C** Et abiit in sarep
i. tā sydonioꝝ) **H**eb. (Et abiit in
sareptā) vñ li sydonioꝝ nō ē i hebo i
hoc loco: nec in bi. no. an. **C** Itē. d.
(Et expandit se atq̄ mēsus ē se sup
puer) **H**eb. (Et mēsus ē se sup pue-
rū) vñ li et expādit se nō ē i hebo. 18.
Qst multos. c. **C** **H** ego tur
bau israel.) **H**eb. (Nō ego tur-
bau israel.) et sic est in biblīs no-
stris correctis. **C** Itē. d. (Uquo
claudicatis in duas partes.) **H**eb.
(Uquo vos transitis super duas
cogitationes) nunc credendo deum
verum: nunc falsum. i. baal. **E**x quo
patet qd in nra translatōe claudica-
tio accipitur metaphorice. **H**ec **H**ico.
C Sed notandum q pro eo qd
in littera nostra est claudicatis: i he-
breo habetur **P**oschim: que dictio
magis communiter significat claud-
icare sicut est in lra nostra. vt. 2.
Reg. 4. b. ibi. **L**ecidit et claudus ef-
fectus est. et in alijs locis. potest eti-
am significare transire sicut **H**ico.
dicit. **E**t similiter pro eo quod in lra
nostra est partes: in hebreo habe-
tur **S**eipim: que dictio equoq̄ ē ad
cogitationes et ad ramos. de primo
Job. 20. a. ibi. **C**ogitatioes mee va-
rie succedunt sibi. de. 2. **E**zech. 31.
b. ibi. **I**n ramis eius fecerunt nidos
omnia volatilia celi. et in alijs locis.
et sic est sensus sicut i littera nostra
scz. **U**quo claudicatis inter duas
cogitationes vel ramos: quod est
idem quod duas partes vel res dif-
ferētes: nunc seruendo deo nūc ba-
al. **C** Itē. d. (Propheteꝝ lucotuz
quadringenti viri sunt) **H**oc non est
in hebreo: nec in biblīs nostris anti-
quis. **C** Itē. d. (Et ego iuocabo no-
men dei mei.) **H**eb. (Et ego iuoca-
bo nomē dñi) et sic est in bi. no. anti.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

C Itē. f. (Fecitq̄ aqueductuz qua-
si duas aratūculas.) **H**eb. (Et fecit
sulci) i. cauationē terre ad modum
sulci factā (duo: i. satorum semētis.)
Ille. n. sulcus habēs quadragita cu-
bitos erat in quadro in quolz latere
sicut et arrii qd fuit ante tabernacu-
lum moysi intra qd erat altare holo-
causti: et terra dicto sulco circunda-
ta poterat recipere semē duoz satorū
est autē satum genus mensure. **E**x
hoc patet quod due aratūcule que
ponunt in translatione nra: nō acci-
pitur pro duobus sulcis sed p terra
arabili et seminabili duplici sato se-
mentis. **H**ec **H**ico. **C** Itē. g. (Hu-
bes parua sicut vestigiū hominis.)
Heb. (Hubes parua sicut plāta ho-
minis.) **E**x quo patet qd in transla-
tione nostra vestigiū non accipitur
p similitudine habere quātitatē to-
ti⁹ hois: s3 tñi pedis. **H**ec **H**ico. 19
Addi. **A**ncianit aures. a. **C** Et ecce
angelus dñi tetigit eū.) **H**eb.
(Et ecce angelus tetigit eū) vñ li dñi
nō est in hebreo. **C** Itē. b. (Qui de-
reliquerunt pactum domini.) **H**eb.
(Quia dereliquerūt pactuz tuum.)
C Itē. c. (Et post ignē sibilus aure
tenuis.) **H**eb. (Et post ignē vox silē-
tij tenuis) **C** Itē. d. (Et omne os qd
non adorauerit eū osculans mans.)
Heb. (Et omne os quod nō oscula-
tus fuerit eū) **C** Itē. d. (Quid. n. me-
um erat feci tibi) **H**eb. (Quid fe-
ci tibi) quasi dicat qd in te factuz est
deus fecit: ego quid est quod facio
tibi vel impendi. 20.
Quo benadab. a. **C** Et omne
qd eis placuerit. i. seruis be-
nadab (ponēt in manibus suis) **H**eb
(Et omne desiderabile in oculis tu-
is ponent in manibus suis.) **H**ec **H**ico.
C Itē. b. (Circundare ciuita-
tem) **H**eb. (Ponere) i. obsidionem
vel machinas ad impugnandū ciui-
tatē. **H**ec **H**ico. **C** Et eodem mo-

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

do quod sequitur. (Et circumdeder-
unt eā) **H**eb. (Et posuerunt) i. obsidi-
onem. **C** Itē. c. (Per pedisequos)
id est armigeros (principū puñciarū)
i. tribuum regni israhel. **H**eb. (Per
pueros principū puñciarū) glo. isti
erāt iuuenes traditi achab obsides
a principibus gētū aliaz sibi subdita-
rū. **H**ec **H**ico. **C** Itē. c. (Quis ici-
piet pñari) **H**eb. (Quis piget acie)
i. qd disponet pñi. **C** Itē. e. (Et ac-
cedēs vn⁹ vir dei dixit ad regē isrl.)
Heb. (Et accedēs vir dei dixit ad re-
gē isrl et dixit) **H**io. bis d: hic et dixit
ppter duo q dixit regi. pñi fuit qd
daret multitudinē syroꝝ i manu ei:
fm q nō parceret eis. ppter qd re-
phēdit eū ppheta dicēs. **Q**ui dimisi-
sti virū dignū morte rei. **H**ec **H**ico.
C Itē. c. (Fortitā saluabit aiaz
nra.) **H**eb. (Fortitā saluabit aiaz
tuā.) **C** Itē. g. (Et mutauit asper-
sione pulueris os et oculos suos.)
Heb. (Et mutauit in pāno super os-
culos suos) **H**am pāno lineo ligauit
caput suum vulnerati: et artribat
ligamen pāni super oculos ita q nō
cognoscebat. **H**ec **H**ico. **C** S3
notandum q pro eo quod in littera
nostra est aspersione pulueris: in he-
breo hēt **A**pher: que dictio proprie
significat puluerem siue cinerem. vt
Heñ. 18. d. ibi. **L**i sim puluis et cinis
et in alijs locis. Sed tamen li os non
est in hebreo sed sic (Et mutauit as-
persione cineris oculos suos) quod
est aspergere cinere vel puluere os
et totā faciem. **C** Itē. g. (Et ille sta-
tim absternit puluerem de facie sua)
Heb. (Et festinauit et amouit pā-
nū de super oculos suos) et sic fuit
cognoscibilis. **H**ec **H**ico. **C** Et de
hoc die vt supra in precedenti anno-
tatione dictum est. 21.
Qst verba autem hec tempo-
re illo. **H**eb. (Post verba autē
hec.) vñ li tpe illo nō ē i hebreo: nec
h. iij.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Adi. in biblijs nris antiqs. **C** Itē. c. (Et falsum testimoniū dicant.) **H**eb. (Et testimoniū dicant.) vñ li falsum non est in hebreo. **C** Itē. d. (Filijs diaboli.) **H**eb. (Filijs belial.) et statim (Siri diabolici.) **H**eb. (Siri belial.) quod est idē. belial autē interpretat̃ peruersus: vel absq; iugo: siue non ascēdens. **C** Itē. f. (Hec dicit dominus de⁹ occidisti insup et possedisti.) **H**eb. (Hec dicit dñs occidisti insup et possedisti.) vnde li de⁹ nō est i hebreo: nec in bi. no. an. **C** Itē. f. (Hā inuenisti me inimicū tibi.) quasi dicit non. **H**eb. et libri nri correcti. (Hā inuenisti me inimice meus.) .i. talem vt deberes mihi inimicari. et redit in eandē sententiā. **H**ec **H**ico⁹

Adi. **C** In biblijs aut nris antiquis est. **H**ā inuenisti me inimice mi. **C** Itē f. (Propterea hec dicit dñs: ecce ego inducā super te malū.) **H**eb. (Ecce ego inducā sup te maluz.) vnde li propterea hec dicit dñs nō est in hebreo: nec in bi. no. an. 22.

Adi. **C** Non habent isti dñm.) **H**eb. (Non habent isti dñs.) **C** Itē. d. (Quia nō prophetauit mihi bonū sed semp malum.) **H**eb. (Quia non pphetat mihi bonū sed malū) vnde li semp nō ē i hebreo. **C** Itē. d. (Quis decipiet achab regē israhel.) **H**eb. (Quis decipiet achab.) vñ li regē israhel non est in hebreo. debet tamen subintelligi. **C** Itē. d. (Et apud ioas filiū amalech.) **H**eb. (Et apud ioas filium regis.) **H**ec **H**ico⁹. **C** Sed notanduz q; in hebreo nō ē Amalech s; Bimelech qd̃ interpretat̃ rex: et sic vtrūq; continet veritatē: vel accipiēdo pro nomine pprio sicut dicit lra nra: vel p cōmuni sicut **H**ico⁹ dicit. **C** Itē e. (Sūme arma tua et ingredere p̃cellis et induere vestib⁹ meis.) .i. exterioribus paramētis meis scdm litterā nra. **H**eb. (Immuteris) amimo-

uendo vestē cōmunem. (et vade ad p̃cellū induens vestimēta tua.) .i. accipiendo arma bellica et insignia regalia. qd̃ aut̃ subdit̃ (Doro rex israhel mutauit habitū.) .i. non assump̃sit insignia regalia: quasi volens deferre honorē regi iuda. tamen scdm veritatē intendebat in hoc declinare p̃cellū pondus et ponere super regem iuda: quia princeps exercitus fortius inuadit ab aduersarijs. **H**ec **H**ico⁹. **C** Et notanduz q; in biblijs nris correctis est. Et induere vestibus tuis. **C** Itē. e. (Et casu percussit regē israhel inter pulmonem et stomachū.) **H**eb. (Et percussit regē israhel inter scamas et lorica.) Dicuntur hic scame quedā laminae ferree operietes maculas siue foramina lorice quarū vna fuit fracta vt āmora de loco suo: et sic sagita facilius transit ad interiora. **H**ec **H**ico⁹. **C** Itē f. (Et prece insonuit i vniuerso exercitu.) **H**eb. (Et plāctus transiuit in castris.) audita morte regis: et sic quislibet fugit ad ciuitatē suam. **H**ec **H**ico⁹. **C** Sed notādū q; pro eo qd̃ in littera nostra est prece: in hebreo habetur Bina: que dictio preconij vel clamorem proprie significat. vt **P**rouer. i. c. lvi. Sapiētia foris predicat. et in alijs locis. et in translatione chaldaica est sicut i littera nostra. **C** Itē. f. (Et habenas lauerūt.) **H**eb. (Et armaturas lauerūt) a sanguine achab. **H**ec **H**ico⁹. **C** Itē. g. (Fecerat classes in mari.) **H**eb. (Fecerat naues tharsis.) dictio tamen hebraica tharsis frequenter a beato Hieronimo mare interpretatur: de quo vide quod dictum est **Esā**. 23. a.

C Explicit liber tertius Regum.
Incipit liber quartus **Regum**.
Capitulū primū.

Adi. **C** **H**uaricat⁹ ē. b. **C** **H**ō dei) **H**eb. (Vir dei.) et sic in toto isto capitulo vbi in littera nostra est homo dei in hebreo est vir dei. **C** Itē. c. (Et animas seruorum tuorum qui mecum sunt.) **H**eb. (Et animas seruorum tuorum quinquaginta) 2. **H**ecrum est aut. a. **C** **H**iquid nosti q; hodie dñs tollet domum tuam a te.) **H**eb. (Nunquid nosti q; hodie auferet dñs dñm tuū de super caput tuū.) **H**am helias fuit eleuatus in curru igneo. **H**ec **H**ico⁹

Adi. **C** Et sic israhel. (Nunquid nosti?) Sed in translatione chaldaica ē sicut in littera nostra. **C** Itē. b. (Obsecro vt fiat i me duplex portio spiritus tui.) vt inter alios filios prophetarū sicut ego tanq; primogenitus spiritualis et habeā duplicem portionē spiritus tui sicut fieri solet in primogenitura carnali: qui et melioratur inter alios fratres et succedunt in duplici portione: fiat idē mecum in primogenitura et successione spirituali. **C** Itē. b. (Currus israhel et auriga eius.) **H**eb. (Currus israhel et militia eius.) idē potētiō ad descendēdū israhel quā militia cū curribus bellicis. tunc enim pugnant milites in curribus: vt patet vltimo caplo tertij libri. **H**ec **H**ico⁹.

Adi. **C** Sed notanduz q; pro eo quod in

littera nra est auriga: in hebreo habetur **P**arasau: que dictio proprie significat equites. vt **Exo**. ix. c. lvi. Ingressus est eques pharao cū curribus et equitibus suis. et in alijs locis. sed sicut **H**ico⁹ dicit pugnant milites siue equites de currib⁹. et est sensus q; helias esset currus vt quadrige domus israhel et esset equites eius. .i. eius quadrige vel currus. **C** Itē. c. (Et non sunt diuise.) **H**ec nō ē in hebreo. **H**ec **H**ico⁹. **C** **H**ec etiā in biblijs nostris antiqs. **C** Itē c. (Ubi est deus helie.) **H**eb. (Ubi ē dñs deus helie.)

C Et centum milia arietum cū vellibus suis.) **H**eb. (Et centum milia arietū lanosorum) Ita q; si adducerentur agni et arietes tonsi non reciperent. **H**ec **H**ico⁹. **C** Itē. b. (Dixit rex israhel heu heu heu.) **H**eb. (Dixit rex israhel aha.) Est enim vna dictio in hebreo composita ex tribus litteris. .i. aleph. he. he. et est interiectio dolētis. de quo vide infra **Diere**. 4. c. **C** Itē. c. (Quod descendissent tres reges.) **H**eb. (Quod ascendissent tres reges.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. d. (Ita vt muri tantum fictiles remanerent.) **H**eb. (Ita vt non remanerent lapides in parietibus luti.) Ad hoc enī extraherent inde lapides: vt imple retur dictum helisei quod habet supra eodem caplo. Omnē agrum egrum cooperietis lapidib⁹. **H**ec **H**ico⁹.

C Sed notādū q; in hebreo sic habetur. (Donec remanerent lapides eius in parietem fictilem.) .i. ita diminuti ac si essent fictiles. **C** Itē d. (Et facta est indignatio magna i israhel.) quia populus israhel iudicauit indignum esse obsequere populuz in tanta afflictione positum: et maxime quia audivit regē immolare filium proprium vt haberet deum su-

bi ppitium: ad imitationem abrae qui paratus fuit ysaac immolare. Heb. (Et facta est ira.) scilicet dei. (super israel.) glo. eo quod tunc angelus qui pceerat regno moab: retulit coram deo peiora de filiis israel pueros suos immolantibus demonijs. vt habetur ps. 104. propter qd tunc venit mortalitas in exercitu israel: et sic compulsi fuerunt recedere ab obfidione propter peccata preterita: quod erat iustus et fuit ab angelo impenetratum. Dec Hico.

4. **M**ter autem. c. **C**In tempo re isto in hac eadem hora si vita comes fuerit habebis in vtero filium.) Heb. (In tempore isto sicut tempus vite amplexaberis filium.) idest anno reuoluto viues sana sicut modo: et amplexaberis filium iam natum. et sic littera hebraica plus pro mittit mulieri q̄ translatio nostra: nam assecurat eam de continuatio ne vite et filij natiuitate. Dec Hico. **C**Itē. c. (Noli mentiri ancille tue) Heb. (Noli deficere ancille tue) verbum enim hebraicum hic positū est equiuocum ad mentiri et ad deficere: sed quia non est verisimile q̄ mulier illa que iam nouerat sanctitatez helisei extimare et illum velle mentiri: ideo tenetur hic p deficere. et est sensus scdm hebreos. Si impetrasres mihi filium cito morturū: nō esset mihi materia gaudij sed meroris. Ideo rogo vt non deficias mihi sic quod filius mihi donād a me cito tol-

Addi.

Addi.

latur: s; diuuiat. Dec Hico. **C**Itē d. (Que rēdit vada.) Heb. (Que respōdit pax.) i. nō trāscaris. **C**Itē g. (Inuenitq̄ quasi vitē siluestrem) Heb. (Inuenitq̄ vitē siluestre) vnde de li quasi non est in hebreo. **C**Itē g. (Air asit qdā venit de balsalyfa.) Heb. (De baal salysa) et sūt due dictiones: prima significat planticiez et est nomen cōmune. secunda est pro

priū nomen loci. Dec Hico. **C**S; notandū q̄ ista dicitio hebraica baal hic posita: non inuenitur vbi significet planticie: sed potius idoli: aut dominatē: vel possidentem. **C**Itē. g. (Panēs primitiarū et viginti panes ordeaccos et frumentū nouū in pera sua.) Heb. (Panēs primitiarum viginti panes ordeaccos et granatā in pera sua.) ordeuz. n. citius venit ad maturitatē q̄ frumentū in illa terra et ideo panes formatos attulit de ordeo qui dicitur hic panes primitiarū: et de frumento attulit spicas proximantes ad maturitatē: ex quibus per cōfricationē excutit granū et hoc vocat granata. Dec Hico. s.

Daman princeps. b. **C**Decē talenta argenti. Heb. (Centum centenarius excutit granū et hoc vocat granata. Dec Hico. s. **D**aman princeps. b. **C**Decē talenta argenti.) Heb. (Centum centenarius excutit granū et hoc vocat granata. Dec Hico. s. **D**aman princeps. b. **C**Decē talenta argenti.) Heb. (Centum centenarius excutit granū et hoc vocat granata. Dec Hico. s.

Addi.

Addi.

Addi.

bet centenarius valet centū talenta cōmunia. Dec Hico. **C**Sed notādū q̄ pro eo qd in littera nostra ē de cē talenta: in hebreo habetur Eser chicharoth: que dictiones decē talēta significant sicut est in lra nra. vt Hēn. 18. d. ibi. Nō delebo ppter de cē. et 3. Reg. 16. e. ibi. Emitq̄ mōtem samarie a somer duobus talentis. **C**Itē. b. (Quor occasiōes querat aduersum me.) Heb. (Quia occasiones querit aduersum me.) vnde in littera nostra li quot debet scribi cum. d. et non cum. t. et significat quia vel quoniam: et sic est in biblijs nostris antiquis. f. c. v. d. **C**Itē. e. (Et tollaz onus duorum burdonum de terra.) idest de terra israel. Heb. (Onus duorum mulorum) volebat enim facere altare in terra sua vt ibi sacrificaret domino. vt dicitur Exo. 20. ibi. Altare de terra facies mihi. Dec Hico. **C**Itē. e. (Abijt ergo ab eo electo tēpore.) i. habito tēpore opportuno ad itinerandū scōz litterā istam. Heb. (Abijt ab eo p spacium terre.) i. ante quā giezi curre

Addi. ret post eum. Dec Hico. **C**S; notandū q̄ pro eo qd in littera nostra ē electo tēpore: in hebreo habet Lhi brath haares: que dictiones habentur etiā Hēn. 35. b. ibi. Egredius asit inde venit verno tēpore. vide q̄ sibi annotata sūt. **C**Itē. g. (Melis ē vt accipias duo talēta) Heb. (Jura.) s. quod heliseus miserit te. (et accipe duo talēta.) Dec Hico. **C**De hoc aut Burgē in addi. sup hoc loco sic ait. Verū qd hic ponitur in hebreo frequētatur i sacra scriptura: et quādoq̄ in translatiōe nostra interpretatur incipere. vt Deut. 1. vbi dicitur Incipit moyses explanare legē. et in alijs quādoq̄ interpretatur. vt Exo. 2. Iurauit moyses habitare cū ietho. Sed fin hebraicā veritatē verbi istud hinc vocat est nihil aliud significans vbiq̄ ponitur nisi actū volendi. Itaq̄ cuz dicitur incipit moyses explanare: nō dicit nisi voluit moyses explanare. Similē vbi dicit iurauit habitare: nil aliud dicit nisi voluit habitare. Nō in hoc loco dicebat naamā giezi quod velle accipere duo talenta: nec sit aliqua mētio de iuramento. Dec Burgē.

Addi.

Addi.

CItē. g. (Lūq̄ venisset iam vespere.) Heb. (Lūq̄ venisset ad ophel.) Dicit aut dñs Hicō sup Esa. cap. 32. quod ophel est nomen cuiusdam turris excelsę in hierusalē: et qd interpretatur tenebre vel nubillū: et qd ideo vocabatur hoc nomine qz vsq̄ ad nubes erigeret caput. potest etiā esse nomen appellatiuū: vt sit littera. Lūq̄ venisset ad tenebras. i. circa tenebras quod est vespere sicut ē in littera nostra. **C**Itē. g. (Hic igitur accepisti argentum.) Heb. (Est ne tempus accipiendi argentū) quā si dicat non. Dec Hico. 6. **O**perit autē. b. **C**Et preoccipauit cum) Heb. (Et phibuit eū.) i. regē israel ne transiret per lo-

cū illū. Dec Hico. **C**Itē. c. (Quis proditor mei sit apud regem israel.) Heb. (Quis ex nobis ad regē israel.) subintelligit refert consilia nra. Dec Hico. 7.

Oxit autē. c. **C**Adduxerit ergo duos equos) Heb. (Adduxerunt ergo duos currus equoū.) **C**Itē. c. (Que proiecerāt syri cuz turbarentur.) Pro eo qd in lra nra est cū turbarent: in hebreo habetur Bechopsam: que dicitio equiuoca ē et vno modo significat turbare sicut est in littera nostra: alio vero modo significat festinare. vt Exo. 12. b. ibi. Comeditis festināter. et i alijs locis **H**eliseus asit. a. **C**Peregrinata est i terrā philistūm septē annis) vnde statim subdit Lūq̄ finiti essēt anni septē. Scēdū etiā qd in hebreo septē quandoq̄ pro plurimis ponit. vt. 1. Reg. 2. a. ibi. Donec sterilis peperit plurimos: p quo in hebreo est donec sterilis peperit septē. **C**Itē b. (Et ingressa est vt iterpellaret regē.) Heb. (Egressa est vt iterpellaret regē.) et sic est in bi. no. anti.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

CItē. b. (Que narravit ei vera esse) Heb. (Que narravit ei) vnde li vera esse nō est in hebreo. **C**Itē. c. (Uade dic ei sanaberis.) non est autem hoc monitio prophete quia nō induxit eū ad mentidū: sed est prophetica expressio quid esset dicitur. Et est sensus scōz lram istā: dic ei. i. dices ex te nō ex me. Heb. (Uade et dic nō viues.) **A**zael tamē dixit contrariū. Dec Hico. **C**Sed notādū qd in translatiōe chaldaica est sicut i littera nra: et est hyronica locutio. q. d. non sanaberis. **C**Itē. e. (In quinto tozam filius iosaphat) Heb. (Anno quinto iozā filij achab regio israel regnauit iozā filius iosaphat) Heb. (Anno quinto iozā filij achab regio israel et iosaphat regio iuda re

gnauit (ozā filius iofaphat) Et ē sen-
sus q̄ quōq̄ āni p̄mi regni iofaphat
simul cōcurrerūt ⁊ accipit̄ hic tem-
pus regni iozā filij ahab a morte
ochozie fratris sui: tñ ante governa-
uerat regnū duob⁹ annis: ochozia lā
guente ex casu suo de cenaculo. **Dec**
Wico⁹.

Addi. **H**eliseus aūt. **b.** **C** Jehu aūt in
gressus est ad seruos dñi sui.)
Heb. (Jehu aūt egressus est ad ser-
uos dñi sui) ⁊ sic est in bi. no. antiq̄s
C Itē. **f.** (In ascensu gaber.) **Heb.**
(In ascensu gur) **Dec** **Wico⁹.** **C** Itē
.g. (Aliquid pax p̄t̄ eē zamri q̄ in-
terfecit dñm suū) q. d. nō s̄m exposit̄
tores latinos. **Heb.** (Est ne pax) sup
ple mecu. ⁊ ibi est p̄ctus. ⁊ sequitur
(Zamri interfecit dñm suū) q. d. nō ē
nouū qd̄ iterfecit dñm suū nec per
cōsequēs horrendū: qz jāri simile fe-
cit ⁊ regnū obtinuit ex uolūrate dei.
Et dixit hoc iezabel captās beniuo
lentia iehu: ppter qd̄ ante depinxe-
rat oculos suos et ornauerat caput
suis: ppter qd̄ non est uerisimile qd̄
tñc uellet ei dicere vbi puocatiuus
ad irā. **Dec** **Wico⁹.** **C** Sz notādum
q̄ in hebreo est sicut in lfa n̄ra: ⁊ idē
Burgeon in additionibus. **C** Itē. **g.**
(Que ē ista.) **Heb.** (Quis mecum
quis). i. obediēs mihi. ideo sequitur
(Et inclinauerūt se ad eū duo eunu-
chi) qui parati erāt ad obediendū si
bi: ppter qd̄ p̄ illos fecit eam p̄cipi
tari. **Dec** **Wico⁹.** **C** Itē. **g.** (Et dixit
rūt hec est illa iezabel) **Hoc** nō est in
hebreo: nec in bi. no. anti. **C** Itē. **g.**
(Ita ut p̄terētes dicāt hecine ē il-
la iezabel). s. detecta de dignitate re-
gia ad maximā uilitatez. **Heb.** (Qz
nō dicēt). s. amplius hoies (hec ē ie-
zabel). s. magna ⁊ glorioza sicut dice-
bāt uiuēte rege iozā filio suo. **Dec**
Wico⁹.

Addi. **E**rant autez. **a.** **C** Ad optima-
tes ciuitatis) **Heb.** (Ad opti-

Addi. **E**rant autez. **a.** **C** Ad optima-
tes ciuitatis) **Heb.** (Ad opti-

Addi. **E**rant autez. **a.** **C** Ad optima-
tes ciuitatis) **Heb.** (Ad opti-

mates israhel.) **ii.**

Athalia regnauit sup terrā sep-
tē annis) **Heb.** (Porro Athalia re-
gnabat sup terrā.) **Ant** li septē annis
nō est in hebreo: nec in bi. no. anti.
C Itē. **b.** (Tertia autez pars sit ad
portā seyr.) **Heb.** (Tertia aūt pars
sit ad portā sur.) **Dec** **Wico⁹.** **C** Itē
b. (Ad portā que est post hitaculū
scutariozū) **Heb.** (curforū) ⁊
vident̄ eē idē hoies: qui dicunt̄ cur-
fores eo quod p̄cedebāt regē in do-
mū dñi ascendētē ⁊ illi portabāt scu-
ta ut hētur supra 3. li. 14. cap. **Dec**
Wico⁹. **C** Itē. **c.** (Et cātores ⁊ tur-
bas ppe eū.) **Heb.** (Et cātores ⁊ tu-
bas ppe eū) ⁊ sic ē in bi. no. anti. **Di-**
ctio tñ hebraica. s. Sarim q̄ hic po-
nitur p̄ cātozibus: p̄cipies etiā si-
gnificat. **C** Itē. **d.** (Inter delū ⁊ re-
gem) **Heb.** (Inter dñm ⁊ regē) ⁊ sic
est in bi. no. anti. **C** Itē. **d.** (Tulitq̄
centuriones ⁊ cerethi ⁊ phelethi le-
giones.) **Heb.** (Tulitq̄ cēturiones
⁊ chari ⁊ rasim.) ⁊ sic in hebreo non
est li legiones. chari uero ⁊ rasiz mi-
lites ⁊ curfores interpretantur. **12.**

Anno secūdo iehu regnauit io-
as) **Heb.** (Anno septimo iehu
regnauit ioas) ⁊ sic ē in bi. no. core.
C Itē. **a.** (Que immolata fuerit.)
Heb. (Que illata fuerit) ⁊ sic est in
bi. no. core. **C** Itē. **d.** (Aniuerfius
argentum qd̄ inueniri potuit in the-
sauris tēplī dñi) **Heb.** (Aniuerfius
qz aurum quod inueniri potuit i the-
sauris templi domini) **13.**

Ater mi currus israhel et auriga
eius) **Heb.** (et militia eius)
et exponat̄ sicut supra eo. li. ca. 2.
Dec **Wico⁹.** **C** Itē. **d.** (Tolle sagi-
tas.) **Heb.** (Accipe sagittas.) **Dec**
Wico⁹. **C** Itē. **d.** (Percute iaculo
terram) **Heb.** (et nō habēt (iaculo) et
ideo uidet̄ qz p̄cussit terrā cuz sa-

Addi. **A**ter mi currus israhel et auriga
eius) **Heb.** (et militia eius)
et exponat̄ sicut supra eo. li. ca. 2.
Dec **Wico⁹.** **C** Itē. **d.** (Tolle sagi-
tas.) **Heb.** (Accipe sagittas.) **Dec**
Wico⁹. **C** Itē. **d.** (Percute iaculo
terram) **Heb.** (et nō habēt (iaculo) et
ideo uidet̄ qz p̄cussit terrā cuz sa-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

gittis quas ad dictū helisel iecerat:
et iterū ad eius dictū recepat. **Dec**
Wico⁹. **C** Itē. **d.** (Si p̄cussisses qn-
quis aut series siue septies) **Heb.**
(Si p̄cussisses qnquies aut series.)
vñ li siue septies non est in hebreo.
C Itē. **d.** (Laticuli aurē de moab
uenerūt in terram in ipso anno) **He-**
b. (et habēt (In reddito anni.) **Tunc**
enī solent currere p̄datores qñ her-
be sunt in cāpis. **Dec** **Wico⁹.** **C** In
hebreo aūt sic habet̄ (intrāte anno)
siue (in ingressu anni) **C** Itē. **d.** (Et
regnauit benadab filius eius.) **He-**
b. (et habēt (benadad.) sic enī debet
scribi iste per. d. in fine ad differētiā
illius qui regnauit ante azael q̄ scri-
bitur p. b. i fine. **Dec** **Wico⁹.** **C** Sz
notandū qz etiā ille qui regnauit an-
te azael: i hebreo uocatur benadad
per. d. in fine sicut ⁊ hic. **14.**

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

In anno scdo. **b.** **C** Et appres-
hendit petrā.) **Romen** est ciui-
tatis sc̄ fortalicij ubi erāt multi ad
uersarij. sequitur. (uocauitqz nomē
eius iechel.) **Heb.** (et habēt (iechel)
qd̄ significat stridorē dēfisi: eo quod
illi q̄ interfecti fuerūt ibi dentib⁹ stri-
debāt p̄re dolore. **Dec** **Wico⁹.** **C** Sz
notandū qz iechel cetus uel cōgres-
gatio dei interpretat̄. **C** Itē. **d.** (In
thesauris regis et obsoles.) **Heb.**
(In thesauris regis et filios obso-
les.) **Dec** **Wico⁹.** **C** Itē. **d.** (Exit
autem amassas filius ioas rex iuda
postq̄ mortuus est ioas filij ioachā
regis israhel viginti qnqz annis.) **He-**
b. (et habēt (quidēdecim annis) **Des-**
cē. n. anni in quibus amassas fugiēs
de iherusalē latuit in lachis: racētur
hic in hebreo: quia nec in illis regna-
uit proprie loquendo. **Dec** **Wico⁹.**
C Itē. **f.** (P̄der seruū suū ionam fili-
um amathi p̄phetaz q̄ erat de geth
que est in opher.) **licet** fuerit ortun-
dus de iherusalē sydonoz: tamen se-
pultus fuit in geth que est uilla i ter-

ra israhel: ⁊ inde nominat̄ hic ratiōne
sepulture. et quod subdit̄ que est in
opher: ista opher est alia ab illa que
est i india unde faciebat salomon au-
rum afferri. ut habetur supra. 3. li.
10. cap. **Dec** **Wico⁹.**

Annovicesimo septio. **c.** **C** **Thc**
percutit manahem thersam)
Heb. ⁊ libri correcti habent (thap-
sam) **Dec** **Wico⁹.** **C** Itē. **d.** (Uenit
bat phul rex assyriorum in thersa.)
Heb. (Uenit bat phul rex assyriorū
in terrā.) s. israhel. et sic est in bi. no.
an. s. i terrā. et sic infra eo. d. ibi (Et
non est morat⁹ in thersa.) **Heb.** (Et
non est moratus i terra.) **C** Itē. **d.**
(Quinquaginta siclos argenti p̄ sin-
gulos.) et subintelligit̄ homines po-
tētes: nā hebrei sic habēt (Quinqua-
ginta siclos argenti homini vni.) i. i.
cuilibet homini sc̄dm modū loquēdū
hebraicū: intelligitur tamē de potēti-
bus ad soluendū. et ideo libri n̄ri qui
habent per singulos annos: fallunt
in hoc quia libri correcti nō habent
annos: sed referēt li singulos ad potē-
tes soluere ut dictū est. **Dec** **Wico⁹.**
C Itē. **e.** (In turre domus regie iu-
xta argob et iuxta arib.) **Heb.** (In
manerio domus regie iuxta palatū
⁊ leonē.) glo. Ba. Sa. ibi erat leo au-
reus ad magnificentiā regis ostēdē-
dam. et sic patet qz argob et arib nō
sunt ppria nomina sed cōmunia. In
hebreo tamē nō habet̄ arib: sed arie
qd̄ significat leonē: et sic scribi debet
in libris n̄ris. **Dec** **Wico⁹.** **C** Sz no-
tandū qz pro eo qd̄ **Wico⁹** dicit iuxta
palatū: in translatione chaldaica ha-
betur sicut in lfa n̄ra. s. iuxta argob.
et nō reperit̄ in tota sacra scriptura
ubi significet palatū. et ideo uidet̄
qd̄ sit nomen p̄prium ⁊ nō cōmune.
de cuius interpretatione uide infra
in interpretationibus **16.**

Anno decimo septimo. **a.** **C** In
super ⁊ filiū suū consecrauit

Addi.

transferens per ignē.) Heb. (Insup et filii sui transtulit per ignē.) unde li cōsecrauit nō est in hebreo. C. Itē a. (Et idumei et syri venerūt i haitlam.) Heb. (Et idumei venerunt in Hailath) vñ li et syri nō ē in hebreo: nec i bi. no. an. C. Itē. d. (Musach quoq; sabbati.) Et dicit cōmuniter expositores nfi q; erat quodā gazo phylacii in quo ponebat oblatio regis in die sabbati. Ba. Sa. dicit q; erat sedile operti desup conopeo: i quo sedebat rex in solemnitatib; magnis. Musach. n. est nomen hebrai cum et sonat extensionem seu extensorium. Dec Rico.

Addi. Anno duodecimo. e. C. Et immisit i eos dñs leones et ecce interficiunt eos) Heb. (Et immisit in eos leones et ecce interficiunt eos) vñ li dñs nō est i hebo i hoc loco. 18. Anno tertio. a. C. Vocauitq; eū nohestan.) Hebrei habent (nehustan). i. cupressi: quasi dicat nihil est ibi numinis sed est tantūmodo cupressus. Et sic patet q; nehustan pro quo libri nfi vicio scriptorū habent nohestan: nō est nomen propriū sed cōmune. Dec Rico. C. Itē. d. (Et rabsacē.) Sic enim debet scribi s. per. b. et non per. p. sicut cōmuniter scribit in libris nfiis et male. Dec

Addi. Rico. C. Itē. d. (Et ioabe filius asaph a cōmentariis.) Heb. (Et ioabe filius asaph recordator.) vide s. 2. Regi. 8. cap. et sic infra in fine huius capituli. C. Itē. e. (Transte ad dñm meū regē assyriorū.) Heb. (Wa te vadit dñs meo regi assyriorum.) s. pro duobus milibus equorū vobis accommodādis vt subdit: Et dabo vobis etc. Dec Rico. C. Sz no tandū q; pro eo qd in lfa nfa est trāsite: in hebreo habet Hithareb: que dicitio equiuoca est: et vno modo significat dare vadit vel fidelissorē

Addi. sicut Rico dicit. vt Prouer. 20. c.

ibi. Tolle vestimētū eius qui allicut fidelissor: extitit. alio vero modo significat mixtionē. vt lfa. 9. a. ibi. Cōmiscuerūt semen sanctū cū pplis terrarū. et scdm hoc vitimū erit sensus. Cōmiscimini cū dño meo. qd ē idē qd transte ad dñm meū sicut est in lfa nfa. C. Itē. g. (Abi est de? sep haruaim ana et aua.) et sic ana et aua sunt idolorū nomina scdm lfram isā. Heb. (Abi est de? sep haruaim mouit et destruxit.) i. rex assyriorū amouit eum et destruxit. et sic ana et aua non sunt nomina idolorum sed sunt verba. Dec Rico. 19.

Addi. Q. Cum audisset. b. C. Et iret. Q. tra eū misit nūcios etc.) Heb. (Et reuersus est et misit nūcios etc.) C. Itē. c. (Et exprobraret nobis de um viuētē.) Heb. (Et exprobraret deū viuētē.) vñ li nobis nō est i hebreo nec in bi. no. an. C. Itē. c. (Et erunt in ruinā collis pugnantium.) Heb. (Et erunt in vastationē accrorū pullulantis.) Nam in aceruis ciuitatū destructarū vepes pullulāt et vrtice. Dec Rico. C. Sed notandū q; pro eo qd in lfa nfa est pugnātis: in hebreo habet Hissim: q; dicitio equiuoca est et vno modo significat pugnātes siue rixātes. vt Exo. 2. b. ibi. Consperxit duos hebreos rixantes. et in eo. cap. 21. c. ibi. Si rixati fuerint viri. Alio vero modo significat pullulātes siue florētes. vt Lāt. 7. d. ibi. Si floruerit mala punica. et in alijs locis. C. Itē. f. (Et introitū tuū ego p̄scini.) Heb. (Et introitū tuū ego p̄scini.) vñ li et viam tuā non est i hebreo. C. Itē. f. (Ponā circū in narib; tuis et chamū in maxillis tuis.) Heb. (Ponaz hamū in narib; tuis et biddā i genis tuis.) Dec Rico. C. Itē. f. (In secūdo anno q; spōte nascitur.) Heb. (In scdo anno p̄scionē.) i. fructus arborū q; de ipsis abscinditur. unde

Addi.

Addi.

Addi. Esa. 37. vbi ponit hec historia: dicitur pomis vescere. Dec Rico. C. Sed notandū q; pro eo quod in lfa nfa ē que spōte nascitur: in hebreo habetur Sachiz: que dicitio nō est alibi in tora sacra scriptura nisi hic et Esa. 37. f. ibi. In anno scdo pomis vescere: vbi pro eo qd i lfa nfa est pomis vescere: i hebreo habet eadē dicitio sed hebrei in vtroq; loco rem sponte natam significare dicunt. C. Itē. g. (Hec circū dabit cā munitio.) Heb. (Hec effundet sup eā machinā.) s. lapides proijciendo. Dec Rico.

Addi. C. Itē. g. (Adramelech et sarasar filius eius.) Heb. (Adramelech et sarasar filij eius.) et sic est in biblis nostris correctis. 20.

Addi. In dieb; ill. a. C. Dec dicit dñs deus precipere domui tue) Heb. (Dec dicit dñs precipere domui tue.) vñ li deus nō est in hebreo in hoc loco. C. Itē. b. (Ais vt accēdat vmbra decē lineis.) Heb. (Ais vt procedat vmbra decē gradibus.) Dec Rico. C. Itē. c. (Et reduxit vmbā per lineas quib; descēderat in horologio achaz.) Heb. (Et reduxit vmbā in gradibus quib; descēderat in gradibus achaz.) Dicit enim hebrei q; dies i qua mortuus fuit achaz fuit de curtata decē horis propter malitiaz eius: et eōuerso ppter benignitatē ezechie fuit tantū prolongata ista dies. Sed qd dicit de achaz non videt pbabile: tñ quia scriptura nullaz de hoc facit mentionē: tñ quia nfiis regis babilonis ita quesuisent de ab breuitatiōe diei sub achaz: sicut que fuerunt de prolōgatione diei sub ezechia. Dec Rico. 21.

Addi. Duodecim annor. c. C. Et delebatule: delēs vertā et ducā crebrius stili sup faciē eius.) Sic enim facit q; pfecte vult delere scripturā tabularū. Heb. (Et tergā sup hierusalē sicut

tergā scutella: tergens reuertar sup faciē ei.) Qui enī pfecte scutellā tergit: terforū i ei? supficie pluris es reducit. q; vtrāq; vero lfram idem significat. s. qd p̄ctā habitatorū hierusalē q; penā acriter punirent. Dec Rico. C. Sed notandū q; pro eo qd i lfa nfa est delebo: i hebreo habetur Machith: q; dicitio equiuoca ē ad delere et ad tergere. de pmo Hesi. 7. a. ibi. Delebo omnē substantiā. de. 2. Prouer. 30. c. ibi. Que comedit et terges os suū dicit non sum operata malum. et in alijs locis. 22.

Addi. Et anno 23. c. C. Et audisset rex vba libri legis dñi) Heb. (Et audisset rex vba libri legis.) unde li domini non est in hebreo. 23.

Addi. Et rensciauerūt regi. a. C. Et proficerēt in tēplo dñi.) Heb. (Et proficerēt de tēplo dñi.) et sic ē in biblis nfiis correctis. C. Itē. b. (In introitu ostij ioseph principis ciuitatis.) Hebrei habent (iosue q; erat prefectus in vna ciuitate.) Dec Rico. C. Et notandū qd etiaz i biblis nfiis antiquis habet iosue sicut i hebreo. C. Itē. f. (In dieb; eius ascēdit pharao nechao.) Heb. (In dieb; eius ascēdit pharao claudus.) Et secūndū hoc nechao nō est nomen propriū sed cōmune appropriatū tñ isti ex corporis cōditione quia claudicabat. Scdm litterā nfiā dicit expo sitores nfi qd pharao est nomen cōmune regis egypti q; tñc oēs reges egypti vocabant pharaones: et nechao est p̄p̄riū nomen istius regis: sicut imperatores romani vocabantur cesares: tñ hoc habebāt p̄p̄riā nomina: vt Julius Augustus Libertus: et huiusmodi. Dec Rico. C. Itē. g. (Anxitq; eum pharao nechao.) Heb. (Anxitq; eū pharao nechao) .i. ligauit. et sic est i bi. no. correctis. C. Itē. g. (Et dixit in egyptum.) in hebreo sequit (et mortuū ē ibi) 24.

Addi.

Addi.

Incipit liber secundus Paralipomenon. Capituli primi.

Ad di.

Onforatus ē ergo. a. C. Et domus erat cum eo) Heb. (Et dñs deus eius erat cum eo.) et sic est i bi.

Ad di.

no. anti. C. Itē. d. (Et de choa a negociatoribus regis qui ibāt z emebāt p̄cio zc) vide de hoc qđ Hico⁹ notat supra. 3. Regi. .io. d. vbi eadē Hba ponitur in hebreo que hic ponuntur.

Ad di.

2. **D**ecreuit autem. a. C. At edificet ei domum.) Heb.

Ad di.

(Et edificet ei domum.) vnde li dignam non est in hebreo. C. Itē. b. (Sed z ligna cedrina mitte mihi et arcutina z pinea.) Heb. (Sed z ligna cedrina mitte mihi z cypresina z arcutina) C. Itē. c. (Et ordi cho

Ad di.

ros totidem: olei quoq; sata viginti milia.) Heb. (Et ordi choros totidem: z vini viginti milia metretas: olei quoq; sata viginti milia) z sic est in biblijs nostris antiquis. C. Itē. c. (Myram fabrum patrem meum) vocavit enim eum rex tyri patrem suum ratione senectutis et industrie artis secundum litteram istaz. Heb. (Myram fabrum patris mei.) id est artificem excellentem a tempore patris mei. Heb. Hico⁹. C. Sed notandum q; nomina hebraica sunt inclinabilia: et ideo dici potest patres meum vel patris mei. et in hebreo non est li fabrum debet tamen subintelligi.

Ad di.

3. **E**t cepit salomon. a. C. Lepit autem edificare mense secundo anno quarto regni sui.) Heb. (Et cepit edificare mense secundo secunda). s. die (anno quarto regni sui.) et sic translator omisit li secunda. Heb. Hico⁹.

Ad di. **E**cce quoq; altare. a. C. Et de cem cubitis qdam extrifecus celature qđ duob; xlviii labii maris circuibāt) Ita lfa debz itelligi sicut hē. 3. Regi. 7. b. C. Itē. b. (Porro vastitas eius habebat mensurā palmi) Heb. (Spissitudo eius habebat palmi) Heb. Hico⁹. C. Itē. d. (Omnia de auro mundissimo) Heb. (Omnia de auro sagur.) Et est sagur nomen proprium loci vbi nascitur aurum purissimum vt dictuz est supra. 3. Regi. sexto ca. Secundum alios sagur est nomen cōmune z significat clausum: nam aurū purissimum clauditur ab habentibus ipsum sub firma custodia. Heb. Hico⁹. C. Itē. d. (Et fialas) Heb. (Et bacinos) Heb. Hico⁹. C. S; notandum q; p eo qđ in littera nostra est fialas in hebreo habetur Lhaphoth: que dictio proprie fialas significat. vt Ero. 25. c. ibi. Parabis z acetabula z fialas, et in alijs locis.

Ad di.

5. **I**ntulit igit. a. C. De ciuitate dauid qđ est i syō) Heb. (De ciuitate dauid qđ ē syon.) et sic est in bi. no. anti. C. Itē. c. (Hec adhuc i illo tempore vices z ministerioz ordo inter eos diuisus erat) Licet eni a tpe dauid hoc factuz fuisset ordinatiue vt hētur supra pmo li. 24. et. 25. tamē executiue fuit factum post collocationem arce in templo sub salomone secundum lram istam. Heb. (Hō ad custodiendum diuisiones) Licet enim a tēpore dauid diuisiones sacerdotum z leuitarū facte fuerāt ad succedendum sibi in officijs diuinis per hebdomadas: tñ talis successio non fuit tunc custodita eo quod omnes sacerdotes fuerunt tunc occupati p solēni deporatione z collocatiōe arce. et ideo premititur. (Omnes enī sacerdotes qui ibi potuerant inueneri sanctificati sunt.) Et subditur immediate (Hō ad custodiēdū diuisiones

Ad di.

nes). s. succedendo per vices: s; tñc omnes simul in officio diuino fuerint occupati. Heb. Hico⁹.

Ad di.

6. **U**nc salomon. c. C. Ita tamē si custodierint filij tui vias meas.) Heb. (Ita tamen si custodierint filij tui viam suam.) et sic est in bi. no. anti. C. Itē. d. (Et exaudias preces famuli tui israel.) Heb. (Et exaudias preces famuli tui et populi tui israel.) Et sic est in biblijs nris correctis. C. Itē. f. (Super domum hanc quam edificauit nomini tuo.) Heb. (Super domum hanc quam edificauit.) vnde li nomini tuo nō est in hebreo nec in bi. no. anti.

Ad di.

7. **Q**uoniam dominum quoniam bonus quoniam in eternum misericordia eius.) Heb. (Ad laudandū dñm quoniam in eternuz mīa eius) Vñ li qm bonus nō est in hebreo i hoc loco: nec in bi. no. anti. C. Itē. c. (Fecitq; die octauo collectam.) Heb. (Fecitq; die octauo retentionem.) Quia retinebatur populus illa die: vt ab eo colligeretur pecunia p necessarijs. Heb. Hico⁹. C. Itē. d. (Et domum istam quam edificauit nomini meo.) Heb. (Et domum istā quā sanctificauit nomini meo.) C. Itē. d. (Et domus ista erit in prouerbū zc.) Heb. (Et domus ista qđ erat excelsa zc.) et sic est in bi. no. an. suple erit in prouerbium zc.

Ad di.

8. **A**mplis autem. a. C. Et alias ciuitates munitissimas) Heb. (Et omnes ciuitates thesauroruz) Erant enim edificate sic fortiter ac si deberent ibi custodiri thesauri. Heb. Hico⁹.

Ad di.

9. **R**egina quoq; d. C. Excepta Regia summa quā legati diuersarum gentiuz z negociatores afferre consueuerāt.) Hebrei habent (Preter illud quod afferēbat a viris scrutatoribus et mercatoribus.) et dicuntur hic scrutatores illi qui colligebant pecunias pro rege a subiectis secundum portionem facultatū. Heb. Hico⁹. C. Itē. d. (Posuitq; ea rex in armamentario quod erat con-

situm nemore.) Heb. (Posuitq; ea rex in domo saltus libani) C. Itē. g. (Et in libris ahie sionitis) Heb. (Et in prophetia ahie sionitis)

Ad di.

Ad di.

Ad di.

10. **D**osectus est autem. b. C. At illi responderunt vt iuuenes et nutriti cum eo in delictijs.) Heb. (At illi responderunt vt iuuenes et nutriti cum eo.) vnde li in delictijs non est in hebreo. C. Itē. d. (Tu autem pasce domum tuam dauid.) Heb. (Tu autem vide domum tuam dauid.) Heb. Hico⁹. C. Unde supra tertio Regi. 12. c. dicitur Hunc vide domum tuam dauid. C. Itē. d. (Factum est autem cum audisset ois israel zc.) Totum istud vsq; ad finez huius capituli non est in hebreo nec in libris correctis: sed est acceptum de. 12. cap. 3. libri Regi et hic insertum per alios expositores: sicut etiam in pluribus alijs locis plurima sunt inserta. Heb. Hico⁹.

Ad di.

Ad di.

11. **U**enit autem. a. C. Ad semeiam hominem dei.) Heb. (Ad semeiam virū dei.) C. Itē. c. (Eo qđ eiecisset eos hieroboaz z posteri eius ne sacerdotio domini fungerentur) Heb. (Quia cessare fecit eos hieroboam et filij eius a sacerdotio domini.) Hōlebat enim quod irent i hierusalem ad ministrandum in templo aliter priuarentur primitijs in regno suo: propter quod coacti fuerunt exire. Heb. Hico⁹. C. Sed notandū q; pro eo quod in littera nostra ē eiecisset eos in hebreo habetur Hziyam: que dictio proprie eiecisset eos significat sicut ē i lfa nra. vt Thren. 2. c. ibi. Repulit dñs altare suū: z in eo. 3. d. ibi. Quia non repellit i sempernum dñs. et in alijs locis.

Ad di.

Ad di. **Q**uamq; roboratus. b. **C**oſter
natis principes iſrael. **Deb.**
(**C**onſternatis principes iuda.)
Ad di. **C**re. c. (Cumq; introiret rex do-
mum dei.) **Deb.** (Cumq; introiret
rex domum domini.) et ſic eſt in bi-
blijs noſtris antiqs. **C**re. c. (Ite-
rumq; ferebant ad armamentariuz
ſuum.) **Deb.** **Ad** appen-
diciu cursorum. **Deb.** **Ad** **Hico.** 15
Ad di. **A**nno octavo decimo. a. **C**Et
haberet bellicoſiſſimos viros
et electoz quadraginta milia. **Deb.**
(**E**t haberet bellicoſiſſimos viros et
electorum quadringenta milia.) et
ſic eſt in biblijs noſtris antiquis.
Ad di. **C**re. a. (Mieroboam conſtruxit
econtra aciem octoginta milia viro-
rum.) **Deb.** (Mieroboam conſtruxit
econtra aciem octingenta milia vi-
rorum) et ſic eſt in biblijs noſtris an-
tiquis. **C**re. b. (Porro roboam
erat rudis et corde pauido.) **Deb.**
(Porro roboam erat puer.) ſ. ſen-
ſu non tamen etate. **H**am in princi-
pio regni ſui fuit quadraginta et vni-
anni. vt haberur. 3. **Reg.** **Deb.** **Hico.**
Cre. b. (**E**t initiauerit manus
ſuam in tauro in bobus et in arietibus
ſeptem.) **Deb.** (**E**t initiauerit
manum ſuam in tauro de bobus et
in arietibus ſeptem.) **I**n biblijs au-
tem noſtris antiquis eſt. **E**t initia-
uerit manum ſuam in vitulo de bob-
ibus et in arietibus ſeptē. **C**re. d.
(**E**t corruerunt vulnerati ex iſrael
quinquaginta milia virozum forti-
um.) **Deb.** (**E**t corruerunt vulnera-
ti ex iſrael quingenta milia virozum
fortium.) et ſic eſt in biblijs noſtris
antiquis. **15.**
Ad di. **A**zarias autē. a. **C**ſilius o-
bed. **Deb.** (ſilius oded.) ſic
debet ſcribi per duplex. d. et nō per
b. ſicut habent aliqui libri. **Deb.** **Hico.**
Cre. **C**Et notandum quod etiam in
biblijs noſtris antiquis eſt oded.

Cre. a. (Transibunt autem mul-
ti dies in iſrael etc.) vsq; ad illum lo-
cum (vos autem confortamini et nō
diſſoluantur manus veſtre.) exponi-
tur a noſtris doctoribus de futuro
ſicut ſonat noſtra translatio: et fuit
impletum tempore captiuitatis ba-
bylonice. **H**am extra hieruſalem iu-
dei non poterant offerre deo ſacrifi-
cia: propter quod tempore dicte ca-
ptiuitatis que diu durauit fuerunt
(absq; deo vero.) ſ. colendo per ſa-
crificia: et quia multi iudei tunc tran-
ſierunt ad cultum idolozum (et absq;
q; ſacerdote: absq; doctore quoz et
absq; lege) quia ceſſantibus ſacrifi-
cijs ceſſauit officium ſacerdotis et
doctrina legis quam combuſerunt
nabuzardan et eius ſatellites. (cumq;
reuerſi fuerint in anguſtia ſua.) i. exi-
tentes i captiuitate babylonica (ad
dominum deum iſrael) per veraz pe-
nitentiam veratione intellectuz eis
dante (reperient euz.) ſ. tempore cy-
ri qui dedit eis licentiam redeundi
ad templum recedificandum. (**I**n tē-
pore illo non erit pax egredienti et
regredienti.) **H**am iudei reuerſi de
babylonica captiuitate affigeban-
tur et inuadebantur a ſamaritanis
et alijs vicinis gentibus (**I**gnava-
bit enim gens contra gentem) quia
multa bella temporibus illis ſurre-
perunt in diuerſis partibus vt pa-
tet inuenti hystoriaz illius tempo-
ris. **Deb.** (**E**t dies multi in iſrael ad
non deum verum et ad non ſacerdo-
tem docentem et ad non legē) id eſt
ſine iſtis: quia talis eſt modus loquē-
di hebraicus. (**E**t reuerſus eſt i an-
guſtia ſua ad dominum deum iſrael
et requiſerunt eum et inuentus eſt eis
et temporibus illis non pax egredie-
ti et venienti: quia conſumptiones
multe ſuper omnes habitatores ter-
rarum: et dimicare ſunt gentes i gē-
tem et ciuitas in ciuitatem quia de-

us conſumpſit eos omni anguſtia.
vos autē confortamini etc.) **E**t quo-
niam hec liſtera non habet tranſi-
bunt in principio: exponitur ab he-
breis de tempore preterito ante tē-
p^o **A**ſa ſic. (**E**t dies multi in iſrael)
ſupple i oib^o pctis pſis ſui. vt hēſ
ſupra. 15. cap. 2. 3. **Reg.** 15. (et ad nō
ſacerdotem docentem et ad non le-
gem) quia ex quo declinauerunt ad
idolatriā et ois iſrael eſt eo. vt hētur
ſupra. 12. ca. et tpe filij ſui abia qui
ābulauit i oib^o pctis pſis ſui. vt hēſ
ſupra. 15. cap. 2. 3. **Reg.** 15. (et ad nō
ſacerdotem docentem et ad non le-
gem) quia ex quo declinauerunt ad
idolatriā: neglexerunt recurrere ad
doctrinam ſacerdotis et legis ſtudiū
(et reuerſus eſt) ſ. populus iuda (in
anguſtia ſua ad dominū deum) quia
aſa qui ſuceſſit abie et populus re-
uerſus fuit ad cultum veri dei: et ma-
xime quando deo in anguſtia prop-
ter aduentum regis ethiopum (et in
uētus eſt ab illis.) i. ab eis de regno
iuda quia dedit eis victoriam mira-
culoſam: vt haberur in textu capitu-
li precedentis. (**E**t temporib^o illis.)
ſ. roboam et abia. (non pax egredie-
ti et venienti) ſupple fuit. quia anno
quinto roboā ſeſa rex egypti intra-
uit hieruſalē et ſpoliauit templum et
domum regiam et facti ſunt ei iudei
ſerui vt haberur ſupra. 12. ca. **T**ēpo-
re vero abia filij eius hieroboā mo-
leſtauit regnū iuda licet finaliter fue-
rit debellatus. (**E**t dimicare ſunt gē-
tes in gentē et ciuitas in ciuitatē.) qz
tunc iudei habuerunt inſult^o ab exte-
rioribus: et interi^o ſeditones ex qui-
bus populus fuit diminut^o propter
peccata ſua. ideo ſequitur. (Vos au-
tem confortamini) i. tu aſa et popu-
lus tuus qui queſuiſtis dominum et
inueniſtis. **Deb.** **Hico.** **C** Sed no-
tandum q; idem **Hico.** in poſtilla di-
cit q; perfectus hec prophetia im-

pleta eſt per captiuitatem iudeoz
factam per Titum et veſpaſianum.
Deb. **Hico.** in poſtilla. **C** Sz adhuc
quotidie impletur et impletur per
fectus: et erit absq; deo et absq;
ſacerdote doctore et lege donec con-
uertatur ad xpm. **C**re. b. (**Q**uia
dominus conturbabit eos.) **Deb.**
(**Q**uia deus turbabit eos) **C**re. d.
(**O**mnnes qui erant in iuda cū exe-
ratione.) **Deb.** (**E**t letati ſunt om-
nes qui erant in iuda cum iuramen-
to.) **C**re. d. (**B**ellum vero nō fuit
vsq; ad triceſimum annū regni aſa)
Deb. et libri noſtri correcti habēt
(vsq; ad triceſimum quintum annū
regni aſa.) **Deb.** **Hico.** **C** Et ſic eſt
in biblijs noſtris antiquis. ſ. vsq; ad
triceſimum quintū annū regni aſa. 16
Anno aſt. c. **C** Juſſit cum mit-
ti in neruum: valde quippe ſu-
per hoc fuerat domin^o. indignatus:
et interfecit de populo in tempore il-
lo plurimos.) **Deb.** (**E**t poſuit eum
in domum carceris quia iratus fuit
propter hoc.) ſ. aſa ſuper prophetaz
eo quod arguebat eum. (**E**t interfe-
cit aſa de populo in tempore illo) eo
quod volebant prophetaz liberare.
Deb. **Hico.** **C** Et notandū q; li do-
minus non eſt in hebreo: nec in bib-
lijs noſtris antiquis: ſz refertur ad
aſa ſicut **Hico.** dicit. 17.
Regnauit autē. a. **C** Factoz
ſunt ei infinite diuitie et multa
gloria.) **Deb.** (Factoz ſunt ei diui-
tie et multa gloria.) vñ li infinite nō
eſt in hebreo. **C**re. d. (**H**ic ſeque-
baſ robuſtus ad prelia elia.) **Deb.**
(**E**t de beniamin ad prelia elia.)
Deb. **Hico.** **C** Sed notandū q; in
hebreo ſic haberur (**E**t de beniamin
fortiſſimus bellator elia.) 18.
Hic ergo ioſaphat. ſ. **C** Mi-
trabo habitum et ſic ad pugnā
vadam. **Deb.** (**M**ureris.) ſ. a veſ-
tibus cōſuetis induendo armā tuā.

(et venit ad bellū) et est verbum ipsius achab ad iosaphat regem iude. **Deo Rico.** **C** **Itē. g.** (Et percuteret regem israel inter cervicē et scapulas) tertio regū ultimo ca. vbi narratur hec historia dicit **Per**cutit regē israel inter pulmonē et stomachū. Et ex hac variatione videt hic nra trās latio deficere. **Deo.** (**Per**cutit regem israel inter iuncturas et locicā) Et dicitur hic iunctura e lamina ferree operientes maculas seu forami na louce. et dicuntur scame. 3. lib. **Regi.** ultimo caplo. **Deo Rico.** 19.

Addi. **B**abstuleris lucos de terra iuda. **Deo.** (Eo quod abstuleris lucos de terra) vñ li iuda non est i hebreo.

Addi. **C** **Itē. a.** (Et requireres dñm deuz patrū tuorum.) **Deo.** (Et requireres deū.) vnde li dñm et li patrū tuoz nō est in hebreo: nec in biblijs nris anti quis.

Addi. **C** **Itē. b.** (Et quod scis iudicaueritis in vos redundabit.) **Deo.** (Et vobiscuz in verbo iudicij) s. est dñs. **C** **Itē. c.** (Inter cognationē et cognationē.) **Deo.** (Inter sanguinē et sanguinē.) et est idē sensus. **C** **Itē. d.** (Et erit dñs vobiscum in bonis.) **Deo.** (Et erit dñs cum bono.) 20.

Addi. **Deo.** **C** **Itē. a.** **C** **Itē. b.** **C** **Itē. c.** **C** **Itē. d.** **C** **Itē. e.** **C** **Itē. f.** **C** **Itē. g.** **C** **Itē. h.** **C** **Itē. i.** **C** **Itē. k.** **C** **Itē. l.** **C** **Itē. m.** **C** **Itē. n.** **C** **Itē. o.** **C** **Itē. p.** **C** **Itē. q.** **C** **Itē. r.** **C** **Itē. s.** **C** **Itē. t.** **C** **Itē. u.** **C** **Itē. v.** **C** **Itē. w.** **C** **Itē. x.** **C** **Itē. y.** **C** **Itē. z.**

Addi. **D**ist hęc. a. **C** **Itē. b.** **C** **Itē. c.** **C** **Itē. d.** **C** **Itē. e.** **C** **Itē. f.** **C** **Itē. g.** **C** **Itē. h.** **C** **Itē. i.** **C** **Itē. k.** **C** **Itē. l.** **C** **Itē. m.** **C** **Itē. n.** **C** **Itē. o.** **C** **Itē. p.** **C** **Itē. q.** **C** **Itē. r.** **C** **Itē. s.** **C** **Itē. t.** **C** **Itē. u.** **C** **Itē. v.** **C** **Itē. w.** **C** **Itē. x.** **C** **Itē. y.** **C** **Itē. z.**

Addi. **D**ist hęc. a. **C** **Itē. b.** **C** **Itē. c.** **C** **Itē. d.** **C** **Itē. e.** **C** **Itē. f.** **C** **Itē. g.** **C** **Itē. h.** **C** **Itē. i.** **C** **Itē. k.** **C** **Itē. l.** **C** **Itē. m.** **C** **Itē. n.** **C** **Itē. o.** **C** **Itē. p.** **C** **Itē. q.** **C** **Itē. r.** **C** **Itē. s.** **C** **Itē. t.** **C** **Itē. u.** **C** **Itē. v.** **C** **Itē. w.** **C** **Itē. x.** **C** **Itē. y.** **C** **Itē. z.**

Donmilt autem. a. **C** **Et** pen sationes cum ciuitatibus **rci** **Deo.** (Et delitias cum ciuitatibus **rci**) **Deo Rico.** **C** **Sed** notanduz q pensationes dicuntur annui red: ditus: et pro hoc in hebreo habetur **Migdanorh**: que dictio proprie si gnificat dona siue munera. vt **Deñ.** 24. f. ibi. **Fr**atribus quoq eius et matri dona obtulit. et. 2. **Paralip.** 32. f. ibi. **Et** munerata ezechie regi iuda. et dicunt hebrei q hec dictio si gnificat optimum cuiuscunq rei.

C **Itē. b.** (Et quosdā de principibz iuda.) **Deo.** (Et quosdam de princi pibus israel.) et sic est in biblijs no stris antiquis. **C** **Itē. b.** (Et daret ei lucernam.) **Deo.** (Et daret ei no uale.) vide supra. 3. **Regi.** 9. cap. 22

Qonstituerunt autē. d. **C** **Om** nem stirpem regiam domus io ram.) **Deo.** (Omnem stirpem regi am domus iuda.) et sic est in biblijs nostris antiquis. 25.

Anno autē septimo. b. **C** **Que** sibi p singulas hebdomadas succedere consueuerant.) **Deo.** totū non est in hebreo: debet tamē subin telligi. **C** **Itē. c.** (Dederuntq i ma nu eius tenendam legem.) **Deo.** non est in hebreo: nec in biblijs nris anti quis. **C** **Itē. c.** (Educite illaz extra septa tēpli: et interficiatur foris gladio.) **Deo.** (Educite eam extra sep ta tēpli: et quicunq eā sequutus fue rit interficiatur gladio.) Simile est supra. 4. **Regi.** ii. c. vbi hec historia narratur. **C** **Itē. d.** (Et imposuerit cervicibus eius manus.) **Deo.** (Et imposuerunt in eam manus) 24.

Septem annorum. a. **C** **Ad** sar tatecta templi dei nostri **Deo.** (Ad sartatecta templi dei vestri.) et sic est in biblijs nris antiqs. **C** **Itē. e.** (Eo quod fecisset bonū cum israel et cum domo eius.) **Deo.** (Eo quod fecisset bonum cum israel et euz deo

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. et domo eius.) **C** **Itē. e.** (Postq autem obiit ioiada sacerdos.) **Deo.** (Postq autē obiit ioiada sacerdos.) **C** **Itē. g.** (In vltionem sanguinis zacharie filij ioiade sacerdotis.) **Deo.** (In vltionem filij ioiade sacerdotis.) vñ: de li zacharie: non est in hebreo: nec in biblijs nostris antiquis. 25.

Addi. **R**egnauit autē. b. **C** **In**uenitq triginta milia iuuenuz.) **Deo.** (Inuenitq trecenta milia iuuenū.) **Addi.** **C** **Itē. b.** (Venit autem homo dei) **Deo.** (Venit autem vir dei.) et sic in sequenti. **C** **Itē. d.** (Percutitq filios seyr viginti milia.) **Deo.** et libri nostri correcti habent (decem milia) **Deo Rico.** **C** **Itē. e.** (Defcē densq propheta) **Deo.** (Defcēdēsq propheta.) et sic est i biblijs nostris correctis. **C** **Itē. e.** (Inito pessimo consilio.) **Deo.** (Inito consilio.) vñ de li pessimo non est in hebreo. 26.

Omnis autē populus. a. **C** **Et** exquisiuit dominum in diebus zacharie intelligentis et videntis de um.) **Deo.** (Et exquisiuit deū in die bus zacharie intelligentis timores dei.) **Deo Rico.** **C** **Sed** noranduz q in hebreo est et videntis deum si cut in littera nostra. 28.

Uxitq contra eum theglarpha lasar regem assyriorum: qui et affli xit eum et nullo resistente vastauit. **I**gitur achaz spoliata domo domini et domo regum et principū dedit regi assyriorum munera et tamen ni hil ei profuit.) **Q**uod sic exponitur a latinis quia iste theglarphalasar li cet primo venerit contra regem sy rie ad preces achaz eū muneribus: tamen intrauit postea regnū achaz et graui tributo subiecit. Et sic pre cedens collatio munerum nihil sibi profecit. **Deo.** (Et venit ad eū the glarphalasar rex assyriorum.) **H**am ad preces achaz venit contra reges

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

syrie et eū interfecit. (et afflixit eū.) .s. achaz (et non fortificauit.) **H**am ex muneribus nullis regi assyriorū: achaz et eius populus fuerunt de: pauperati et afflicti: et etiam ex tri buto quod reddebant ei: nec tamen restituit ipi achaz ciuitates ab alijs captas. cetera sicut in latino. **Deo Rico.** 29.

Ite domum dñi dei patrū nostro rum.) **Deo.** (Mundate domum dñi dei patrū vestroz.) et sic est in biblijs nris antiquis. **C** **Itē. b.** (A taber nculo dñi dei nostri.) **Deo.** (A ta bernaculo dñi) vñ li dei nostri nō est in hebreo: nec in biblijs nostris anti quis. **C** **Itē. g.** (Taurus seragita.) **Deo.** (Taurus septuaginta.) et sic est in biblijs nostris antiquis. 30.

Misit quoq. a. **C** **Et** vniuersi cetus in hierusalem.) **Deo.** et libri correcti habent (Et vniuersi cetus in hierusalem.) **Deo Rico.** **C** **Itē. a.** (Non enim occurreret facere in tempore suo.) **Deo.** (Non enim pos terant facere in tēpore illo.) et subdi ditur ratio **Q**uia sacerdotes q pos sent sufficere scificati nō fuerāt. 31.

Quia hęc. a. **C** **Sicut** scriptū est in lege moysi.) **Deo.** (Sicut scriptū est in lege dñi.) et sic est i bi. no. an. **C** **Itē. c.** (Et azarie pontifis cis domus dñi.) **Deo.** (Et azarie pō tificis dom⁹ dei.) et sic isra eo. c. ibi. (Que spēte offerebātur dño) **Deo.** (Que spēte offerebant deo) **C** **Itē. c.** (Ad quos omnia pertinebant.) **Deo.** (Ad quos omnia pertinebant.) **Deo.** nō est in hebreo: nec in biblijs nostris antiquis. 32.

Quia hęc. e. **C** **Locutus** est cōtra deum israel.) **Deo.** (Locutus est contra deum hierusalem) et sic est in biblijs nris antiqs. **C** **Itē. e.** (Et misit dñs angelum suū) **Deo.** (Et misit dñs angelum suū) vnde li sūi non est in hebreo: nec in latino. anti.

- Addi. **C** Itē. f. (Et vrbes sex edificauit sibi.) Heb. (Et vrbes edificauit sibi) vnde li sex non est in hebreo: nec in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. g. (Dereliquit eum dñs.) Heb. (Dereliquit eum deus.) et sic est in biblijs nostris antiquis. 33.
- Addi. **D**odecim annorum. b. **C** Posuit in domo dñi de qua locutus est dñs ad dauid.) Heb. (Posuit in domo dei de qua locutus est de⁹ ad dauid.) 34.
- Addi. **O** et sculpsit succidit) Heb. (Lucus etiā et idola et sculpsit succidit) Heb. (Et humiliatus es in conspectu dñi.) Heb. (Et humiliat⁹ es in conspectu dei.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. g. (Quib⁹ audientib⁹ in domo domini legit rex omnia verba voluminis) Heb. (Quibus audientibus legit rex omnia verba voluminis.) vnde li in domo dñi non est in hebreo. 35.
- Addi. **A**rcam in sanctuario tēpl.) Heb. (Ponite arcam sanctuarij in templis.) **C** Itē. b. (Dederunt sacerdotibus ad faciēdum phase pecora cōmixtim duo milia sexcenta.) Heb. (Dederunt sacerdotibus ad faciēdum phase pecora duo milia sexcenta.) vnde li commixtim non est in hebreo. **C** Itē. b. (Asperferunt⁹ sacerdotes manus suas sanguine.) Heb. (Et asperferūt sacerdotes manib⁹ suis sanguinē.) **C** Itē. c. (Prophetarum regis dauid.) Heb. (Audientis siue prophete regis.) In biblijs nostris antiquis est prophete regis. **C** Itē. f. (Qui sequebat⁹ eum.) vnde li moze regio non est in hebreo. **C** Itē. g. (Scripta sunt i libro regū iuda et israel.) Heb. (Scripta sunt in libro regum israel et iuda) et sic est in biblijs nris antiq⁹. 36.

Ult ergo. b. **C** Regem vero cōstituit sedechiā patrui ei⁹.) Heb. (Regē vero cōstituit sedechiā fratrem eius.) et accipitur hic fratrē p auunculo eo modo loquendi quo abraā dixit loth nepoti suo. Itē que so sit iurgium inter me et fratres enim sumus. i. de eadem cognatiōe. **Hec Rico⁹.** **C** Et notandum q⁹ i biblijs nostris antiquis est sicut in hebreo. s. fratrem eius. **C** Itē. c. (Et thesauros templi et regis et principum) Heb. (Et thesauros tēplī et regis.) vnde li et principum non est in hebreo. **C** Horādum q⁹ oratio manasses que in libris nostris ponitur i fine huius libri non est i hebreo: nec in biblijs nostris antiquis. **C** Explicit liber secundus Paralipomenon.

Incipit liber Eldre primus. **C** Capitulum primum.

In anno primo. a. **C** Sit dominus illi⁹ cū eo.) Heb. (Sit deus illius cum eo.) Et sic ē in biblijs nostris antiquis. **C** Itē b. (Et edificet domū dei israel.) Heb. (Et edificet domum domini dei israel.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. b. (Et oēs reliqui in cunctis locis vbiq⁹ habitant adiuuent eum viri de loco suo.) i. iudei qui nolunt recedere de ciuitate babiloniterenti amore vxorum ibidem acceptarum et prolis ibidē genite: adiuuent opus templi mittentes ad hoc munera per recedentes scdm latinos expostores. Heb. (Et omnem reliquum.) s. de iudeis q⁹ nō potest ascendere in iherusalem propter paupertatem quia non habet expensas pro itinere: vel propter debilitatem quia non potest peditare

- vellet tamen si posset (adiuuet cum viri de loco suo). i. vicini eius gentiles prouident ei de expensis et vehiculo. Ita precepit Lyrus vt dicit hebrei. **Hec Rico⁹.** **C** Itē. c. (Per manum mitridatis filij gazabar.) Heb. (Per manum mitridatis thesaurarij.) Erat enim thesaurari⁹ regis vt dicit iosephus. **Hec Rico⁹.** **C** Itē. d. (Et cyphi aurei triginta) Heb. (Bacini aurei triginta.) Sanguis enim qui ferebatur i sancta sanctorum in die expiationis in bacinis aureis portabatur. Et etiaz in quibusdā alijs ministerijs sacerdotes bacinis aureis utebant. **Hec Rico⁹.**
- Addi. **H**isunt autem. a. **C** Qui 2. venerunt cum zorobabel et iesua zc.) Heb. (Qui venerunt cū zorobabel iesua zc.) vnde illa coniunctio et non est in hebreo nec in biblijs nostris antiq⁹. **C** Itē. a. (Filij archi septingenti septuaginta quinq⁹ filij gersaphatia trecenti septuaginta quinq⁹.) **Hec Rico⁹.** non est in hebreo nec in biblijs nostris antiq⁹. **C** Itē a. (Filioz ioseph octingenti: et ioab duo milia octingenti duodecim.) Heb. (Filioz ioseph octingenti duodecim.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. d. (Et eiec ti sunt de sacerdotio.) Heb. (Et scindati sunt a sacerdotio.) i. inepti ad hoc iudicari. et sic hebraicum exprimit causam: translator noster effec tum. **Hec Rico⁹.** **C** Itē. d. (Donec surgeret sacerdos doctus atq⁹ perfect⁹.) Heb. (Donec surgeret sacerdos cum vrim et thumim.) Quid autem significant vrim et thumim vide supra Exo. 28. vbi dicit⁹ Pones autem in rationali iudicij doctrinā et veritatem. **C** Itē. d. (Omnis multitudo quasi vir vnus quadraginta duo milia trecenti septuaginta) Heb. (Omnis multitudo quasi vir vnus quadraginta duo milia trecenti sexaginta.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. d. (Equi eorū sexcenti triginta sex.) Heb. (Equi eorum septingenti triginta sex.) et sic est in biblijs nostris antiq⁹. **C** Itē. d. (Derunt in impensas operis.) Heb. habent (In thesauros operis.) **Hec Rico⁹.** **C** Itē. v. (Auri solidos quadraginta milia et mille.) Heb. (Auri solidos sexaginta milia et mille) et sic est in biblijs nostris antiq⁹. 3.
- Addi. **I**magines venerat. b. **C** Secundū preceptum opus dei in die suo) Heb. (Secundū preceptum op⁹ dei in die suo.) et sic est i biblijs nris antiquis. **C** Itē. c. (Et laudarent desuper manus dauid.) Heb. (Et laudent dñm per manus dauid.) 4.
- Addi. **A**edierunt autē. a. **C** Edificabimus dño deo nostro.) Heb. (Edificabim⁹ dño deo israel) **C** Itē a. (In regno autem assueri ipse est artaxerxes.) Heb. non habet⁹ (Ipse est artaxerxes.) **Hec Rico⁹.** **Hec** est etiā in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. b. (Scripsit besellam mitridates et thabeel.) Et scdm hoc besellam est nomen proprium vni⁹ hominis et mitridates est eius cognomen. Heb. (Scripsit silenter mitridates et thabeel.) Scripsit enim isti duo per talem modum q⁹ lateret iudeos contra quos scribebāt. **Hec Rico⁹.** **C** Sed notādum q⁹ ista dictio hebraica Besellaz non significat silenter: sed in pace: nisi dicerem⁹ q⁹ scribere in pace sit scribere silenter: sed melius videtur q⁹ besellaz sit nomen proprium sicut i littera nostra. **C** Itē. b. (Reum beeltheem) Heb. (Reum beel theem) et est reum nomen proprium hominis: et beel thee sunt nomina sui officij et significant idem quod magister rationum: i. cōpot. nam alij regis officiales q⁹ erant in terra samarie reddebant ei rationem de receptis expensis. **Hec**

Alco. C. Itē. b. (Quas transtulit salmanasar.) Heb. (Quas trāstulit asennaphar.) et iste fuit asaradon filius sennacherib vt patet in principio istius capituli. Filios enim quos salmanasar miserat in samaria: leones deuorauerūt vt habet. 4. Reg. et iste misit alios loco ipsorū et cū eis vni de sacerdotibus captiuis q̄ doceret eos colere deum. Hec Alco.

Addi.

C. Et notandū q̄ etiaz i biblijs nris correctis est asennaphar sicut in hebreo. C. Itē. b. (Et in reliquis regibus trans flumen in pace) Heb. (Trans flumen et ceaneth) et ē ceaneth nomen regionis. Hec Alco.

C. Itē. c. (Nos ergo memores salis qd̄ in palatio comedimus.) i. cibos sale conditos. Heb. (Hunc propter hoc destructionē palatij volumus.) i. impedire edificatiōē domus dei que frequēter palatij nomina i hebreo. Hec Alco.

Addi.

C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in lra nra est salis: in hebreo habet Melach: q̄ dictio equiuoca est ad sal et ad deletionem siue destructionē. de pmo heb. 19. f. ibi. Que versa est in statuā salis. de. 2. Esa. 51. a. ibi. Celi sicut fumus liquefcent. i. destruent. et sic potest legi sicut in lra nra vel sicut Alco dicit ita vt sit sensus. Nos ergo q̄ destructionē palatij siue tēpli destruxim⁹. i. ei⁹ edificatiōē ipediūm⁹ et c. q̄si dicerēt sēper fuim⁹ hui⁹ voti. C. Itē. d. (Lectus est corā reū beelthee.) Heb. (Lectum est coram reū.) vñ li beeltheem non est in hebreo in hoc loco nec in bi. no. an. C. Itē. d. (Tunc in terminum est opus dom⁹ dñi) Heb. (Tunc intermisi ē op⁹ dom⁹ dei) f. Prophetauerunt autē. C. Filius addo. Heb. (Filius ado) p̄ simplex. d. Hec Alco. C. Itē. a. (Et ceperunt edificare templum domini.) Heb. (Et ceperunt edificare tēplū dei.) et sic est in bi. no. an. 6.

Quod dicitur a. C. Ordines de lapidib⁹ impolit⁹ tres) Heb. (Parietes de lapide marmoreo triplici.) i. triū specterū vel colorū: et hoc ad decorē parietis tēpli. Hec Alco. C. Itē. b. (Secundū ritū sacerdotū.) Heb. (Secundū dictū sacerdotū.) i. secundū q̄ dixerint sacerdotes et petierint: sic datur illis. 7.

Addi.

Quod dicitur a. C. Filij aaron sacerdotis ab initio.) Heb. (Filij aaron sacerdotis primij v. principalis) et est idem sensus. C. Itē. a. (Secundū manū dñi dei eius bonā) Heb. (Secundū manū dñi dei eius) vnde li bonā nō est in hebreo nec i bi. no. anti. C. Itē. d. (Et dixit esdras scriba benedictus dñs etc.) Heb. ei non habet (Et dixit esdras scriba) s̄ sub intelligit: propter quod expositores aliqui apposuerūt p̄ modis glossularis que postea per scriptores inserta est textui. Hec Alco.

Addi.

Addi.

C. Et notandū q̄ etiaz in biblijs nostris antiquis non est li Et dixit esdras scriba. 8. C. Et imperij eius et fortitudo ei⁹ et furor super omēs q̄ derelinquit eū) Heb. (Et fortitudo ei⁹ et furor super omēs q̄ derelinquant eū) vñ li et iperū eius nō ē in hebreo. C. Itē. e. (Dño deo patris vrorū) et sic est i bi. no. anti. 9.

Addi.

Addi.

Quod dicitur a. C. Et daretur parvulus in loco sancto eius) Heb. (Et daretur canilla illius.) i. fixio v. stabilitio templi (in loco sancto eius in hierusalem.) Hec Alco. C. Sed notandū q̄ i hebreo sic habetur. (Et daretur nobis parvulus in loco sancto eius.) et sic est in biblijs nostris antiquis. C. Itē. c. (Et daret nobis spem in iuda et hierusalē.) Heb. (Et daret nobis murum.) i. reedificatiōem ciuitatis et templi. Hec Alco.

Addi.

Addi.

C. Et notandū q̄ in biblijs nostris

Addi.

antiquis ē (Et daret nobis sepem.) quod concordat cum hebreo. 10.

Addi.

Quod dicitur a. C. Et implorare de sum.) Heb. (Et implorare v. cōfite.) vnde li deū nō ē in hebreo In biblijs nostris antiquis est et implorante eo. C. Itē. a. (Et nunc si est penitētia in israel.) Heb. (Et nunc si est spes in israel) C. Itē. a. (Percutiamus sedus cum dño deo nostro) Heb. (Percutiamus sedus cū deo nostro) Et sic infra. a. ibi. (Et eorum qui tenent preceptū dñi dei nostri.) Heb. (Et eorū qui tenent preceptū dei nostri.) vnde li dñi non est in hebreo nec in biblijs nris antiq̄.

Addi.

Addi.

C. Explicit liber primus Esdre.

Incipit liber Neemie

Capitulum primū.

Addi.

Verba neemie. a. C. Et venit ad me anani.) Heb. (Et venit anani) vnde li ad me nō est in hebreo nec in bi. no. anti. 2.

Actum est autē. a. C. Dixitqz mihi rex et regina que sedebat iuxta eum.) Et scdm̄ hanc litteram illud qd̄ immediate subdit (Ascqz ad qd̄ rēpus erit iter tuū etc.) est verbū regis et regine simul. Heb. (Dixitqz mihi rex: et regina sedebat iuxta eū) et scd̄ hoc illd̄ qd̄ subditur (Ascqz ad quod rēpus erit iter tuū etc.) est verbū regis tantū ad neemiam: scd̄ tamen regina iuxta regē. Hec Alco. C. Itē. c. (Quid dñs dedisset i corde meo.) Heb. (Quid deus me⁹ dedisset in corde meo) et sic est in bi. no. an. C. Itē. d. (Et ato surgamus etc.) Heb. (Et aiunt surgamus etc.) C. Itē. d. (Et tobias seruus tu⁹ ammantes.) Heb. (Et tobias seruus ammantes.) vñ li tuus nō est in hebreo nec i biblijs nris correctis. 3.

Addi.

Addi.

Addi.

Et surrexit. a. C. Ipsi sanctificauerūt eā.) Heb. (Ipsi prepaauerūt eā.) apponēdo valuas et ras et alia necessaria. verbū eni hebraicū hic positū equiuocū ē ad sanctificare et preparare. Hec Alco. C. Sed notandū qd̄ p̄ eo q̄ in lra nra est sanctificauerūt: in hebreo habet chidesu: q̄ dictio sanctificare significat i tota sacra scriptura. C. Itē. b. (In opere dñi dei sui.) Heb. (In ope domini dei sui.) vñ li dei non est in hebreo: nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Et dimiserat hierusalē.) Heb. (Et dimiserat hierusalē.) et sic est i bi. no. correctis. C. Itē. c. (Raphaia filius ahur princeps vici hierusalē.) Heb. (Raphaia filij ahur princeps mediū ducat⁹ hierim.) Hec Alco. C. Sed notandū q̄ in hebreo sic habet. (Raphaia filius hur princeps mediū vici hierusalē.) et sunt similia verba i hebreo infra hoc caplo. c. vbi dicit Et iuxta euz edificauit sellā filius aloes princeps medie partis vici hierusalē. s̄ syriace significat regionē et est idē qd̄ vicus sicut in lra nra. C. Itē. c. (Mediā partē vici edificauit melchias.) Heb. (Mediā scdm̄ edificauit melchias) C. Itē. c. (Ipse et filij eius.) Heb. (Ipse et filie eius) et sic est i bi. no. an. C. Itē. f. (Airi de capestrib⁹ iordanis.) Heb. (Airi de capestribus.) vñ li iordanis nō est in hebreo. C. Itē. g. (Ascqz ad murū tēpli.) Heb. (Ascqz ad murum ophel.) Et notandū q̄ ophel vt ait briss Hieronim⁹ sup Esa. cap. 32. est nomen turris excelsę atqz firmissimę in hierusalē: q̄ ideo vocabat⁹ ophel qd̄ interpretatur tenebre siue nubi⁹: eo quod vt ipse ait vñ ad nubes videbatur pertigere. C. Itē. g. (Ascqz ad domū nathinneor et scuta vāletū) Heb. (Ascqz ad domū nathinneor et scruta videntū.) et de hoc vide supra. 3. Regi. caplo. 10. c. 4.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Incipit liber Bester. ca. i.

Significat etiam prepositum sicut
Hico⁹ dicit. vt supra eodē. b. ibi. Jo
hel filius zechi ppositus eoz erat.
et ps. 108. ponit pro epatu ibi cū di-
citur Et epatum eius accipiat alter
C Jre. d. (Et in domib⁹ p oēs regio
nes eozum de filiis iuda.) Heb. (Et
in villis capestribus de filiis iuda) z
incipit hic versus in hebreo. Et i vil-
lis zc. Heb Hico⁹. C Jre. d. (Re-
ballath z ono.) Heb (Reballath lod
z ono.) interpretatur autem lod: nar⁹
vel genitus. 12

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

N J sicut aut. a. C Ipse z fratres
cop) Heb. (Ipse z fratres ei⁹)
C Jre. c. (Et turrim emath.) Heb.
(Et turris meatu.) i. cētū. Heb ē illa
turris quā supra ca. 3. turrim cētūz
cubitozū appellavit sra nfa. C Jre
d. (In decore gratiaz actiones sa-
cerdotes z leuitas) Heb (In decore
graz actioēs sacerdotib⁹ z leuiti) 13

I H die aut. b. C Et cōtestar⁹ sū
eos vt i die qua vēdere liceret
vēderēt Heb (Et phibui eos vēde-
re i die qñ vendebāt ipi venationē.)

Addi.

Hec Hico⁹. C S notandū q⁹ p eo
qđ in sra nfa ē cōtestar⁹ sum i hebo
hētur Haid: q̄ dictio pprie cōtestari
significat. vt Exo. 19. d. ibi. Cōtesta-
re pplm zc. et. i. Regi. 8. d. ibi. Cō-
testare eos z predic zc. z in alijs lo-
cis. C Jre. c. (Cum quieuisent por-
te hierlm.) i. cum venisset tempus
quietis carum p clausionem. Heb.
(Cum obumbrarent porte hierlm)
i. facerent vmbriam lōgiores: quod
contingit circa vesperam z tunc inci-
pit solennitas sabbati que incipit a
vespere precedentis diei: ppter qđ
tūc claudēbātur porte ne p eas ifer-
rent venalia. Heb Hico⁹. C Jre. c.

Addi.

(Memento mei deus in bonū amē)
Heb. (Memento mei deus in bonū)
vnde li amen non est in hebreo: nec
in biblijs nostris antiquis.

C Explicit liber Hecmic.

N diebus . a .
C Qui eburne-
is circulis inferti
erāt) Heb. (Qui
circulis argēteis
inferti erāt) Hō
enim videtur q⁹

circuli tante magnitudinis possent
fieri de ebore. Heb Hico⁹. C Jre. b.
(Bibebant autem qui inuitati erāt
aureis poculis: et alijs atq; alijs va-
sis tibi inferebantur.) Heb. (Bibes-
bant autem qui inuitati erant aure-
is poculis z alijs atq; alijs vasis.)
vnde li tibi inferebantur non est in
hebreo. C Jre. b. (Posito super ca-
put eius diademate.) Heb. (Posi-
to super caput eius diademate rez-
ghi.) vnde infra cap. 2. c. Et posuit
diadema regni in capite ei⁹. C Jre
. c. (Interrogant sapientes ei ex
morte regio semper ei aderant z illo-
rum faciebat cuncta consilio scien-
tium leges ac iura maiorum.) Heb.
(Interrogant sapientes scientes
tempora sicut morte regio consue-
rat coram omnibus scientibus legez
atq; iudicium.) C Jre. d. (Unde re-
gis iusta est indignatio.) Heb. (An-
de magnus contemptus est.) i. regi
(et grauamē) i. omnibus alijs vro-
ratis. Heb Hico⁹. C Sed notandū
q⁹ pro eo quod Hico⁹ dicit grauamē:
in hebreo est Lafeph: que dic-
tio pprie indignationem significat
vt Leuit. 10. b. ibi. Super omnem
cetum oriatur indignatio. z in alijs
locis. 2.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

H s itaq; a. C Recordatus ē
vashī que fecisset vel que pas-
sa esset. i. penitendo de culpa sua et
dolendo de sequenti pena secundum
litteram istam. Heb. (Recordatus
est vashī et eozum que fecisset z pas-
sa fuisset.) Nam transacta passione

tre assuerus doluit de electione vas-
thi quia non poterat eam reuocare
propter edictum quod non audebat
infringere ne seditionem regni con-
tra se moueret: considerabat etiam
q⁹ vashī non renuerat ad mandatu
eius venire ex contemptu sed ex cō-
suetudinis honestate: quia cōiuges
perfarum z maxime nobilium non
exponebant se aspectui hominis ni-
si viroz suoz z valde ppinquozum.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Hec Hico⁹. C Jre. a. (Qui fuit nu-
tritius filie fratris sui edisse) Heb.
(Qui fuit nutritius filie patris sui
edisse.) sed patruus vel quicunq; co-
gnati vocātur in scriptura fratres.
C Jre. b. (Et sex mensibus oleo vn-
gerentur myrrino.) Heb (Et sex mē-
sibus oleo vngerentur myrrhino)
i. oleo myrrhe. C Jre. c. (Filia abi-
hail fratris mardochei) Heb (Filia
abihail patris mardochei.) C Jre
d. (Duo eunuchi regis qui ianito-
res erant) Heb. (Duo principes re-
gis custodes vasozū) ppter qđ
eozū machinatio contra regem erat
periculosa: quia poterant ingredi
ad interiora z insicere veneno vasa
in quibus regi seruebatur. Heb Hico⁹.
C Sed notandum q⁹ pro eo qđ
in sra nostra est eunuchi: in hebreo
habetur Sarise: que dictio pprie
significat eunuchos. vt Esa. 39. d.
ibi. Et erunt eunuchi in palatio res-
gis babilonis. z in alijs locis. Et si-
militer pro eo quod Hico⁹ dicit cus-
todes vasozum: in hebreo habetur
Somre hafaph. i. custodes liminis
i. porte. Hā dictio hebraica Saph
hic posita limē significat. vt Ezech.
40. a. ibi. Et mensus est limen por-
te. et in eodem. b. ibi. Et limen por-
te zc. et in alijs locis. C Jre. d.
(Qui ad se rem detulerat) Hoc non
est i hebreo. C Jre. d. (Et iussit rex
vt in libro memoriali scriberetur vt
pro vita sua aliquid repensaret ei.)

Hoc totum non est in hebreo nec in
biblijs nostris antiquis. 3.

Addi.

Qst hec. b. C Missa est fors
in vnam) Heb (Missa ē fors)

Addi.

vnde in hebreo non est in vnam.
C Jre. c. (Et decem milia talentoz-
um appendam.) Heb. (Et decem
milia talentozum argenti appendā)

Addi.

C Jre. d. (Et cunctis iudeis qui in
vrbe erāt stentibus.) Heb (Et ciui-
tas susa plorabat) vnde in biblijs no-
stris antiquis sic habetur Et cunc-
tis qui in vrbe erant stentibus. 6

Addi.

N pe interius atrium domus re-
gie intrauerat.) Heb. (Aman quip-
pe exterius atrium domus regie in-
trauerat.) 7.

Addi.

I trauit itaq; rex. d. C Qui lo-
cutus est pro rege.) Heb. (Qui
locutus est bonum pro rege.) 8.

Addi.

D ituit mardocheum super do-
mum suam.) Heb. (Bester autem
constituit mardocheum super do-
mum Aman.) Et est idem: nam do-
mus aman sua erat quia eam sibi
rex donauerat. C Jre. a. (Duo sē-
gnum clementie mōstrabatur) Hoc
non est in hebreo. C Jre. d. (Iude-
is autē noua lux oxiri visa est.) Heb.
(Iudeis autem lux oxiri visa est.)
Vnde ū noua non est in hebreo.

Addi.

Addi.

Addi.

C Explicit liber Bester.

Incipit liber Job. ca. i.

I r erat. d. C Si
cut domino pla-
cuit ita factū est)
Hoc non est i he-
breo nec i bi. no.
antiq; C Jre. d
(In omnibus his
non peccauit iob labijs suis.) Heb.
(In omnibus his non peccauit iob)
vnde li labijs suis non est in hebreo
in hoc loco nec in biblijs nostris an-
t. 4.

Addi.

Addi.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
GREDOS-USALES

minas vt dicit hic glo. Ra. Sa. Idec
 Addi. **Wico.** Sed notandum q pro eo
 quod in lfa nostra est militia: in he-
 breo habetur Sabba: que dictio p-
 pte militiaz significat. vt Deut. 17.
 a. ibi. Solē r lunā r omnē militiā ce-
 li. et. 4. Regi. 5. a. ibi. Naaman pū-
 ceptus militie. r i alijs locis. et ab hac
 dictione. s. Sabba descendit Sabba-
 oth quod interpretat exercitus. p. n.
Itē. a. (Sicut ceruus desiderat
 umbram.) Heb. (Sicut seruus desi-
 derat umbrā.) et sic habent libri cor-
 recti. **Hā** ex fatigatione laboris desi-
 derant quietari: r ideo lfa cōmūnis
 videtur viciata per scriptores ponē
 do lfa. c. pro. s. **Wico.** In
 Addi. biblijs quoq nostris antiquis est si-
 cut **Wico** dicit. s. Sicut seruus desi-
 derat umbram r. **Itē. b.** (Dies
 mei velocius transierunt quam a te-
 xente tela succiditur.) Heb. (Dies
 mei festinauerunt sicut radius) r est
 hic radius instrumentuz textoris p
 quod mittit filum ex transverso or-
 diture: gallice nauete: r transtē val-
 de velociter de vna parte orditure
 ad aliam. **Wico.** **Itē. c.** (Et
 Addi. reuelabor loquens tecum in stratu
 meo) Heb. (Et eleuabor loquēs me-
 cum in stratu meo) r sic est in biblijs
 Addi. nostris antiquis. **Itē. d.** (Parce
 mihi domine nichil enim sunt dies
 mei) Heb. (Parce mihi nichil enim
 sunt dies mei.) **Ande** li domine nō ē
 in hebreo nec in bi. no. anti. 8.
 Addi. **Itē. b.** (Aut crescere carrectum si-
 ne aqua.) Heb. (Aut crescere pū-
 tum sine palude) **Wico.** Sed
 notandum q pro eo quod in littera
 nostra est aqua: in hebreo habetur
 Waym: que dictio aquaz significat
 l tota sacra scriptura **Itē. c.** (Hō
 ei placebit vecordia sua.) Heb. (Q-
 minorabitur vecordia sua) Quia de
 fraudabitur ab eo quod intendebat

consequi per hypocrissim suam.
 Ideo premititur. (Spes hypocris-
 te peribit) **Wico.** Sed no-
 tandum q pro eo quod in littera no-
 stra est non placebit: in hebreo habe-
 tur Pachut: que dictio displicere p-
 pte significat. vt Ezec. 6. c. ibi. Dis-
 plicebunt sibi met super malis. et in
 eodem. 20. g. ibi. Displicebitis vo-
 bis in conspectu vestro in omnibus
 malicijs vestris. **Itē. c.** (Et in or-
 tu suo germē eius egredietur) Heb
 (Et in horto suo germen eius egre-
 dietur.) r accipitur hic hortus p vi-
 ridario. **Itē. c.** (Super acruum
 petrarum radices eius densabunt)
 Heb. (Super acruum radices ei-
 densabuntur) **Ande** li petrarum nō
 est in hebreo. 9.
Itē. b. **Espondens** iob. b. **Itē. c.** **Itē. d.**
Esponde interroget: quis respōdebit
 ei.) Heb. (Ecce auferet quis reddet
 illud) Quasi dicat nullus cum sit in
 finite virtutis. **Wico.** **Itē. b.**
 (Sub quo curuantur qui portāt
 orbem.) s. angeli sancti qui admini-
 strant omnem corporalem creatu-
 ram r deum adorant. ps. 97. Ado-
 rare eum omnes angeli eius. Heb.
 (Sub eo inclinantur adiutores glo-
 riosi) r est eadem sententia: nam an-
 geli sancti exequuntur mandata dei
 r sic dicantur eius adiutores. **Wico.**
Itē. c. (Si flagellat occi-
 dat semel.) Heb. (Si flagellat occi-
 dat subito.) **Itē. c.** (Et non de pe-
 nis innocentium irrideat.) Heb. (Et
 in temptatione innocentium irride-
 bit.) s. temptatorem: sicut in tem-
 ptatione beati Job irriti sathan qui
 in illa temptatione non habuit inten-
 tum sed oppositum. **Wico.**
Itē. d. (Pertransierūt quasi na-
 ues poma portantes.) Heb. (Per-
 transferunt quasi naues fluctuan-
 tes.) Quando enim ventus impel-
 lens nauē est ita fortis q faciat flue-

Addi.
 Addi.
 Addi.
 Addi.
 Addi.
 Addi.
 Addi.

tus in mari: tunc nauis currit velo-
 cius. **Wico.** Sed notādū q p
 Addi. eo qd in lfa nra est poma: in hebreo
 hē Ebe: q dictio vno mō significat
 poma. vt Lati. 6. d. ibi. Descendi in
 hortū meū vt viderē poma cōuallū
 et sic erit sensus sicut in lfa nostra.
 Alio vero modo potest significare
 inimicitiam vel desiderium. r tunc
 erit sensus Pertransierūt quasi na-
 ues peluncam duplicem. Et pro eo q in
 derantium: supple tre ad portū. io
Udet animam meaz. d. **Et**
 pene militat in me) Heb. (Du-
 tationes r terminus meū.) **Wico.**
 nes enim in afflictioe magna positi
 qualis erat iob: quasi continue cogi-
 tant de mutatioe calamitatis sue et
 de appropiquatioe termini vite sue
 Addi. **Wico.** Sed notandum q in
 hebreo sic hētur (Durationes mili-
 tant meū.) **Hā** pro eo qd in littera
 nostra est militat in hebreo hētur
 Saba: que dictio militiaz significat.
 vt supra ca. 7. a. dictum est. li.
Espondens autem sophar. a.
Itē. b. (Mendacia tua tacebit
 homines.) Heb. (Mendacia tua tacebit
 gentes) quasi dicat non: sed ea ma-
 nifestabimus. Intendebant enim a-
 mici iob ipsum ostendere mendacē.
 Addi. **Wico.** Sed notandum q p
 eo quod in littera nostra est tibi so-
 li: in hebreo habetur Badecha: que
 dictio equiuoca est: et vno modo si-
 gnificat tibi soli sicut i littera nostra
 Alio modo significat mendacia vel
 diuinationes sicut **Wico** dicit. de. i.
 Reuf. 15. f. ibi. Solus habitabit ex-
 tra castra. vbi pro eo quod in litte-
 ra nostra est solus: in hebreo est si-
 milis dictio. de. 2. Esa. 44. d. ibi.
 Signa diuinorum irrita facit. et in a-
 lijs locis. Et pro eo quod in littera
 nostra est homines et **Wico** dicit
 gentes: i hebreo habetur Methim:
 que dictio proprie significat morta-

les. r sic est sensus Tibi soli tacebit
 mortales: vel mendacia tua tacebit
 mortales. **Itē. a.** (Et q mltiplex
 Addi. esset lex eius.) Heb. (Et q duplex ef-
 set lex eius.) qd large tractat Burs-
 gen in additionibus tractat. S3 om-
 ne quod recedit ab vnitare potest di-
 ci multiplex sicut in lfa nostra. et p
 duplici ē ibi Chiphlain: que dictio
 habetur He. 23. b. ibi. Et det mihi
 speluncam duplicem. Et pro eo q in
 littera nostra dicitur lex: in hebreo
 est Thussa: q dictio equiuoca est: et
 aliq significat legem: aliquando sa-
 pientiam: et magis proprie entitatē
 vel id quod est. et tunc esset sensus
 continuando sic lfa ad immedia-
 te precedētia. **Ande** duplicat ad omne
 ens l' omnē entitatē. i. excedit oē qd
 est. Et li duplicare ē qdā mod' loquē-
 di p excessum: qsi diceret r q multi-
 plex. i. quātū excedēs v' excellēs est
 lex v' sapientia ei: v' q sit excedens
 omne qd est sicut dictū est. **Itē. c.**
 Addi. (Uel qd dicere ei pot cur ita facis.)
 Hoc nō ē in hebreo nec i bi. no. anti.
 Addi. **Itē. d.** (Et q aquaz que pterie-
 rūt nō recordaberis) Heb. (Et quasi
 aquaz q pterierunt recordaberis)
 vñ li non nō ē in hebreo nec i bi. no.
 Addi. anti. **Itē. d.** (Et qsi meridian' sul-
 gor cōsurget tibi ad vesperā.) Heb.
 (Et de meridie cōsurget orbis siue
 mundus.) s. tibi. 12.
Esponde asit iob. a. **Wico.** **Wico.**
 Defeni iusti simplicitas: lāpas
 ptepta apd cogitatioes diuisti para-
 ra ad tēp' statuti) Heb. (Deridef.)
 r. scq' (parata ad lubricates pedis-
 bus) qsi dicat: licet simplicitas iusti
 derideat a diuisti hui' scult: tñ fm
 xitate est lāpas siue lucerna directi-
 ua ne hoies i via mox offēdāt. **Wico.**
 Sed notādū q p eo qd in
 Addi. lfa nra ē: ad tēpus statuti: in hebo
 hē Moade ragel: q quidē dictioes
 sit equoce r possit significare lubi-
 -114.

cātes pedib' sicut **Wico** dicit: et etiam rēpus statutum sicut ē i lra nra. **Addi.** **C** **Frē. c.** (Adducit p̄siliarios i stultū finē) Pro eo quod in lra nra ē stultum sinez: in hebreo habetur Solal que dicitio vno modo significat stultitiam siue stultum finem. Alio vero modo significat predam vel spoliū. vt **Heñ. 49. e. ibi.** Et vespere diuidet spolia. ⁊ in alijs locis. ⁊ tunc erit sensus Adducit consiliarios in predam siue in spoliū. **C** **Frē. c.** (Ducit sacerdotes inglorios) **Heb.** (Ducit sacerdotes in predam: siue in stultitiam) vt dictum est in prece- denti annotatione. **Addi.** **E**ce omnia hec. a. **C** **Et cultu** res peruerforum dogmatum) **Heb.** (Et medici idoli omnes vos) Nam pro eo quod in lra nostra est peruerforum dogmatum: in hebreo habetur **Elil:** que dicitio proprie idolum significat. vt **Esa. 2. d. ibi.** Idol- penitus conterentur. et **Zach. ii. d. ibi.** **Q** pastor ⁊ idoloz. ⁊ in alijs locis. **C** **Frē. c.** (Quis est qui iudicet mecum: veniat.) **Heb.** (Quis est qui iudicetur mecum) Unde si veniat nō est i hebreo: s; pōt subirelligi. **14.** **Q**mo natus. a. **C** Quis potest facere mundum de immūdo conceptum semine: nonne tu qui solus es? **Heb.** (Quis dabit mundum de immundo: nō est vnus) glo- mundus in hominibus. **Heb. Wico.** **C** **Frē. c.** (Lunctis diebus quibus nunc milito. ⁊c.) **Heb.** (Lunctis die- bus termini mei). i. in omnibus die- bus vsq; ad terminum vite mee (ex pecto ⁊c.) **Heb. Wico.** **C** **Sed notā** dum q; pro eo quod in lra nostra est milito: in hebreo habetur Sabbai: que dicitio pprie militare significat sicut est in lra nostra. vt dictum est supra cap. 7. a. **C** **Frē. d.** (Signasti quasi in saculo delicta mea sed cura si iniquitatem meam.) **Heb.** (Sig-

nasti ⁊c.) sequitur (et accreuisti iniquitatem meam) Non est sic intelli- gendum q; deus sit causa peccati: s; quia ex consideratione diuine iustitie attingentis omnia peccata vsq; ad minima quantumcumq; occulta apparet pena debita maior. **Heb. Wico.** **C** **Frē. d.** (Lapides excauant a que: et alluione terra consumitur: ⁊ homines ergo similiter perdes.) **Heb.** (Lapides consumunt aque: ⁊ florabit renascentem puluerem ter- re: spem hominis perdes) quasi dicat: ex consumptione lapidum pul- uis ad ripam impellitur et inde aliquid renascitur: non sic autē ex ho- mine mortuo. **Heb. Wico.** **C** **S; no** tandum q; in hebreo est sicut in lit- tera nostra. ⁊ pro eo quod in lra no- stra est et homines ergo similiter p- des: in hebreo sic habetur. (Et ho- minis ergo spem perdes) **C** **Frē. d.** (Roborasti cum paululum.) **Heb.** (Roborasti eum) Unde si paululum non est in hebreo. **C** **Frē. d.** (Attamen caro eius dum viuit dolebit.) **Heb.** (Attamen caro eius dolebit) vñ si dum viuit nō est i hebreo. **15.** **R**espondens autem eliphaz. a. **Arguis** verbis cum q non est equalis tibi.) **Heb.** (Arguens non calescit). i. prudens in disputan- do non mouetur passione ire. Et sic notat ipsum iob de contrario. **Heb. Wico.** **C** **Sed notandum** q; in he- breo est sicut i littera nostra. **C** **Frē. a.** (Et obrulisti p̄ces corā deo) **Heb.** (Et magnificasti verbum corā deo) superbe loquendo. vnde ibi premit- titur. Quantuz in te est euacuasti ti- morem. **Heb. Wico.** **C** **Sed notan-** dum q; in hebreo sic habetur. (Et abstulisti preces corā deo.) ⁊ sic est i bi. no. antiq;. **C** **Frē. a.** (Et imita- ris linguaz blasphemāris) **Heb.** (Et imitaris linguā callidorū siue astuto- rū.) **Wā** p eo qd i lra nra ē blasphe-

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

mantium: in hebreo habetur **Bru-** mim: que dicitio callidos siue astu- tos proprie significat. vt **Heñ. 3. a.** ibi. Sed et serpens erat callidior: estis animantibus terre. et i alijs lo- cis. **C** **Frē. b.** (Nunquid grande est vt consoletur te deus.) **Heb.** (Nunquid parum tibi est vt consoletur te deus.) Nam pro eo q; in littera no- stra ē grāde: in hebreo habet **Deat** que dicitio proprie parum significat. vt **1. Ru. 16. b. ibi.** Nam parum vobis est quod separauit vos deus israel. et in alijs locis. Et idem **Burgesi** in **addi.** infra capitulo sequenti. **C** **Frē. b.** (Sed verba tua praua hoc prohi- bent.) **Heb.** (Et loquatur suauiter tecum.) vnde ibi premititur. Nunquid grande est vt consoletur te de? **Heb. Wico.** **C** **Frē. c.** (Lunctis die- bus suis impius superbit et nume- rus annorum incertus est tyrādis eius.) **Heb.** (Lunctis diebus suis im- pius conturbatur et numerus anno- rum incertus est tyranno) **Wāz** pro eo quod i littera nostra est superbit in hebreo habetur **Withcholel:** que dicitio conturbare significat. vt **ps. 108. ibi.** Et cor meum conturbatum est. et etiam significat infirmare vel dolere: sed sicut ex consequentibus patet prima significatio videtur ma- gis congruere. **C** **Frē. d.** (Non recedat frustra erroze deceptus.) **Heb.** (Non credet frustra erroze decep- tus.) et sic est in biblijs nostris cor- rectis. **16.** **R**espondens aut iob. b. **C** **S; quid** agam.) **Woc** non est i he- breo. **C** **Frē. c.** (Circumdedit me lā- ceis suis) **Heb.** (Circumdedertit me sagittatores ei.) vnde hic premitti- tur. Posuit me quasi in signuz sibi. **Heb. Wico.** **C** **Frē. c.** (Et effudit in terra viscera mea) **Heb.** (Et effudit in terra sel meum siue amaritudinē meam.) Nam pro eo quod in litte-

ra nostra est viscera mea: in hebreo habetur **Mererathi:** que dicitio sel siue amaritudinem significat. vt in- fra. 20. b. ibi. Sel aspidum intrinse- cus. et in alijs locis. **C** **Frē. c.** (Et operui cinere cornu meū) **Heb.** (Et opui cinere cornu meū) i. caput meū. **Wā** atiq; accidēte casu magni doloris ponebant homines puluerē vel cinerem super capita sua. **Heb. Wico.** **C** **Frē. d.** (Verbosi amici mei.) **Circa** hoc **Burgesi** in **addi.** sic ait. vbi translatio nostra habet ver- bos: hebraica littera habet quādam dictionem que proprie significat in- terpretes. Eadem enim dicitio ponit- tur hic et **Heñ. 42.** vbi dicitur qd in terpres erat inter ioseph ⁊ fratres. ⁊ est sensus quia iob vocabat aduer- sarios suos quos dicebat amicos p- antiph: asim iterpretes suos: eo qd interpretabantur verba sua non ve- re: sed ad sinistram partem. Ex hoc enim quod iob promissiones amico- rum temporales ad nihilum reputa- bat: interpretabantur eum diuinas consolationes spernere. vnde in pre- cedēti capitulo dicebat sibi eliphaz secundum veram litteram. Nunquid parum tibi est si consoletur te deus. Sed q; talis interpretatio erat falsi- deo subdit. Ad deum stillat oculus meus: qui mentem meam respi- cit: de quo statim supra dixerat. Ecce in celo testis meus ⁊c. **Heb. Bur- gesi.** **17.** **S**piritus meus. a. **C** **Non** pec- caui et in amaritudinibus moratur oculus meus.) **Burgesi** in ad- ditionibus dicit q; in hoc loco litte- ra hebraica multum distat: dicit enī sic. Si non mendaces incurrerit in amaritando me moratur ocul' me- us. Et est sensus q; iob in his verbis conquebat de amicis suis qui se- cum erant: de quibus dicit si nō in- daces mecum: qui per mēdacia ip-

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

sum improbantur in amaritudinem ducebatur euz in tantis q oculus eius morabatur continue i afflictione: de quo dicit Et in amaritudinibus moratur oculus me⁹. et vt ab ista perfectione amicos euaderet: subdit pe tēdo. Pone me iuxta te. Hec Bur gen.

Addi. Sed notanduz q in hebreo sunt hic quedam dictiones equiuoce et potest esse talis littera. Atqz non mendacia vel fallacie meuz: r in amaritudinibus vel preuaricationib⁹ suis moratur oculus me⁹. C Itē. c. (Cogitationes mee dissipate sūt to: quentes cor meum.) Heb. (Cogitationes mee dissipate sunt hereditates cor meum.) i. immobiliter existentes ibidem sicut hereditas dicitur res immobilis. Hec Rico⁹. 18.

Addi. Respondens autē baldath. a. (Sed ad quem finem verba iactabis.) Heb. (Ad quem finem verba iactabis.) et sic est in biblis nostris antiquis. C Itē. a. (Intellige prius et sic loquamur.) Heb. (Intelligite prius et sic loquamur) et sic est in biblis nostris antiqs. C Itē. a. (Et sorduitimus coram te.) Heb. (Sorduitimus coram vobis.) et sic est i biblis nostris antiquis. C Itē. c. (Habitent in tabernaculo eius socij illius qui non est.) Heb. (Habitent i tabernaculo ei⁹ ille cui⁹ nō est.) 19.

Addi. Respondens autē iob. c. C Vbominati sunt me quondam cōsiliarij mei) Heb. (Abominati sunt me omnes viri secreti mei vel consilij mei.) vnde li quondā nō est i hebreo: debet tñ subintelligi. C Itē. c. (Quia manus dñi tetigit me.) Heb. (Quia man⁹ dei tetigit me.) C Itē. c. (Et de carnibus meis saturamini.) Heb. (Et de carnibus meis nō saturamini.) Interrogatiue loquitur et sic est eadem sententia. C Itē. d. (Vel celte sculpanē in silice.) Heb.

(Vel in perpetuis sculpanē in silice) vñ Burgen in additiōib⁹ sup hoc loco sic ait. Licet quidā legant vel celte sculpanē in silice: in biblis tamen antiquis habet vel certe sculpanē in silice: qd magis consonat cū hebreo Hec Burgen. C Itē. d. (Scio eniz q redēptor meus vinit: et in nouissi mo die de terra surrectur? sū: r rur suz circūdabor: pelle mea: r in carne mea videbo deū saluatores meum.) Heb. (Ego noui redemptorē meuz vinit: r nouissimus super puluerem conserget: et postea pelle mea inuoluet hac: et de carne mea videbo deum.) quod exponit aliqui de incarnatione filij dei r eius habitatiōe euz hominibus. sicut dicit Johannis. i. Verbs caro factū est et habitauit in nobis. Hec Rico⁹. C Itē. d. (Reposita est hec spes mea in sinu meo.) Heb. (Consumati sunt renes mei in sinu meo) Et notādū q in sacra scriptura frequenter renes accipiuntur p cogitationib⁹ seu desiderijs. de quo Burgen in additionib⁹ sic ait. Vbi in translatione nostra dicit reposita est hec spes mea: in hebreo ponitur aliqz dictiones habētes multa significata que vno modo prout ad ppositū spectat significant cōsumata sūt seu cōpleta sunt desideria mea in sinu meo: et erit eadē sentētia euz nra translatione. Hec Burgen. 20.

Addi. Respondens autē sophar. a. (Et mēs i diuersa rapitur.) Heb. (Et taciturnitas mea in diuersa rapitur) Sophar enim audiendo Job tacuerat: r de pluribus argueret eum cogitauerat. Hec Rico⁹. C Itē. a. (Hoc scio a principio.) Heb. (Si hoc scio a principio.) C Itē. d. (Adēt r veniet sup eū horribiles.) vñ li et veniet nō est i hebreo. C Itē. d. (Detrahet in die furoris dei.) Heb. (Detrahet i die furoris ei⁹.) C Itē

Addi. Respondens autē iob. a. C Et supponite digitū ori vfo.) Heb. (Et supponite manus ori vfo.) C Itē. c. (Quoties lucerna implozū extinguetur et supuciet eis inundatio: et dolores diuiderit furoris sui) In hebreo sunt hic quedā dictiones equiuoce q vno modo possunt significare sicut est in lra nra: alio vero modo sic (Quādo lucerna implozū extinguetur et superuenerit eis interit: dolores leniet i furore suo.) quasi dicit nō. C Itē. d. (Interrogate quē libet de viatozibus et hec eadē illuz interrogare cognoscetis.) Heb. (Interrogate viatores r signa eoz non ignoret.) Burgen tractat de hoc late in additiōibus vide ibi. C Itē. d. (Quis arguet corā eo vias eius.) Heb. (Quis arguet corā eo viā ei⁹) et sic est in bi. no. an. C Itē. d. (Et i congerie mortuoz vigilabit.) Heb. (Et i congerie vigilabit.) vñ li mortuozū nō est i hebreo: debet tamē subintelligi. C Itē. d. (Dulcis fuit glareis coccyti) Heb. (Dulces fuerunt ei glaree torrentis.) 22.

Addi. Respondens autē eliphaz. a. C Quid pdest deo si iust⁹ fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit vita tua.) Heb. (Quid prodest omnipotēti si iustus fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit via tua.) C Itē. d. (Saluabit aurē in mūditiā manuū suaz) Heb. (Saluabit autē i mūditiā manuū tuaz) 23

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

ignē trāst. C Itē. d. (Liqz expleuerit in me volūtatē suā.) Heb. (Liqz expleuerit iudiciū meuz: siue legem meam.) 24.

Addi. Ab omnipotēte. a. C Diripuerunt greges r parauerūt eos) Heb. (Diripuerūt greges et parauerunt eos.) et sic est in bi. no. correctio. C Itē. b. (Et vineā eius quē vī opprēsserūt vindemiānt.) Heb. (Et vineā iniqui vindemiānt) quasi dicat bonos r malos indifferenter opprēsserūt. Hec Rico⁹. C Sed notādū q p eo qd Rico⁹ trāsfert iniqui in hebreo habet Rāsa: q dictio equiuoca ē et vno mō significat iniquū vī pctōrē sicut Rico⁹ dicit. Alio vō modo significat cōdēpnatiōē. vt ps. 108. ibi. Qū iudicat exeat cōdēpnat⁹: et i alijs locis. r tñc est sensus. Et vineā eius quē cōdēpnāt vindemiāt. qd ē idē cū lra nra. C Itē. b. (Et vulguz pauperē spoliauerūt) Heb. (Et pauperē spoliauerūt.) vñ li vulgū nō est i hebreo. C Itē. c. (Hec ambulet p viā vinearū.) i. eius vinee sic fiant steriles r destructe qd abhorreat ipsas videre. Heb. (Hec ambulet per viā dñioz.) i. deiciat ab omni domino r honore: dictio. n. hebraica que ponit hic equiuoca est ad vineas et dominos. Hec Rico⁹. C Sed notādū q pro eo qd in littera nra est vīnearū: in hebreo habet Cheramim: q dictio solūmodo significat vineas i tota sacra scriptura. vt Iosue. 24. c. ibi. Vineas r oliuetas que nō plantastis. et Jud. 9. d. ibi. Custatēs vineas. et in alijs locis. C Itē. d. (Et ponere ante deū verba mea.) Heb. (Et ponere ad nūllū verbum meū) vnde premititur. Quis poterit arguere me esse mentitū. Hec Rico⁹. C Burgen vero in additionibus sic ait. Vbi dicitur in translatione nostra et ponere ante deū verba mea: in hebreo habetur et ponere ad m-

Addi. Respondens autē iob. a. C Et supponite digitū ori vfo.) Heb. (Et supponite manus ori vfo.) C Itē. c. (Quoties lucerna implozū extinguetur et supuciet eis inundatio: et dolores diuiderit furoris sui) In hebreo sunt hic quedā dictiones equiuoce q vno modo possunt significare sicut est in lra nra: alio vero modo sic (Quādo lucerna implozū extinguetur et superuenerit eis interit: dolores leniet i furore suo.) quasi dicit nō. C Itē. d. (Interrogate quē libet de viatozibus et hec eadē illuz interrogare cognoscetis.) Heb. (Interrogate viatores r signa eoz non ignoret.) Burgen tractat de hoc late in additiōibus vide ibi. C Itē. d. (Quis arguet corā eo vias eius.) Heb. (Quis arguet corā eo viā ei⁹) et sic est in bi. no. an. C Itē. d. (Et i congerie mortuoz vigilabit.) Heb. (Et i congerie vigilabit.) vñ li mortuozū nō est i hebreo: debet tamē subintelligi. C Itē. d. (Dulcis fuit glareis coccyti) Heb. (Dulces fuerunt ei glaree torrentis.) 22.

Addi. Respondens autē eliphaz. a. C Quid pdest deo si iust⁹ fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit vita tua.) Heb. (Quid prodest omnipotēti si iustus fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit via tua.) C Itē. d. (Saluabit aurē in mūditiā manuū suaz) Heb. (Saluabit autē i mūditiā manuū tuaz) 23

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et supponite digitū ori vfo.) Heb. (Et supponite manus ori vfo.) C Itē. c. (Quoties lucerna implozū extinguetur et supuciet eis inundatio: et dolores diuiderit furoris sui) In hebreo sunt hic quedā dictiones equiuoce q vno modo possunt significare sicut est in lra nra: alio vero modo sic (Quādo lucerna implozū extinguetur et superuenerit eis interit: dolores leniet i furore suo.) quasi dicit nō. C Itē. d. (Interrogate quē libet de viatozibus et hec eadē illuz interrogare cognoscetis.) Heb. (Interrogate viatores r signa eoz non ignoret.) Burgen tractat de hoc late in additiōibus vide ibi. C Itē. d. (Quis arguet corā eo vias eius.) Heb. (Quis arguet corā eo viā ei⁹) et sic est in bi. no. an. C Itē. d. (Et i congerie mortuoz vigilabit.) Heb. (Et i congerie vigilabit.) vñ li mortuozū nō est i hebreo: debet tamē subintelligi. C Itē. d. (Dulcis fuit glareis coccyti) Heb. (Dulces fuerunt ei glaree torrentis.) 22.

Addi. Respondens autē eliphaz. a. C Quid pdest deo si iust⁹ fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit vita tua.) Heb. (Quid prodest omnipotēti si iustus fuerit: aut quid cōfers ei si immaculata fuerit via tua.) C Itē. d. (Saluabit aurē in mūditiā manuū suaz) Heb. (Saluabit autē i mūditiā manuū tuaz) 23

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

Addi. Respondens autē iob. a. C Et manus plage mee aggrauata est.) Heb. (Et manus mea aggrauata est.) In trāslatiōe vero chaldaica est Et plaga mea aggrauata est. C Itē. c. (Probabit me quasi aurū qd p ignē tranfit) Heb. (Probabit me r egrediar quasi aurū.) i. qd per

est desiderium meum: in hebreo habetur thau: cui dictioni si addatur littera aleph: ut legatur thaui: tunc significaret desiderium meum. Et dicunt hebrei quod causa meriti deficit illa littera. et etiam sine illa littera non potest significare lineam sicut nicolaus dicit: sed significat signum vel scripturam. vt Ezecch. 9. b. ibi. Signa thau super frontes viroorum gentium. Et pro eo quod in littera nostra est audiat in hebreo est yaane: ni: que dicitio equiuoca est ad audire et testificari. et sic erit sensus vel sicut in littera nostra vel sic. Quis mihi tribuat auditorem vt scripturam meam omnipotens testificetur. **C**In fine huius capituli habetur in hebreo: (Sinita snt vba Job) et sic est in biblijs nostris antiquis. 33.

Ad igitur Job. a. **C**Veruntamen miraculum meum non te terreat. **H**eb. (Veruntamen timor meus siue terror meus non te terreat) Nam pro eo quod in littera nra est miraculum meum: in hebreo habetur emathi: que dicitio terrores proprie significat vt Exo. 23. d. ibi. Terrorem meum mittam in precursum tuum. et in alijs locis. **C**Itē. c. (Si fuerit pro eo angelus loquens vnus de similibus.) **H**eb. (Si fuerit angelus pro eo loquens vnus de milibus) .i. angelorum. Daniel. 7. Milia milium ministrabant ei. **H**ec **H**ico.

Ad Et notandum quod in biblijs nostris correctis est sicut nicolaus dicit. .i. vnus de milibus. **C**Itē. d. (Consumpta est caro eius a supplicijs.) **H**eb. (Impugnatus est carne sicut puer.) vnde subditur. Reuertat ad dies adolescentie sue. **H**ec **H**ico.

Ad Sed notandum quod dictiones hebraice hic posite possunt interpretari sicut in littera nostra et magis proprie. 34.

Ad Ronuncians itaque. a. **C**Etiam si cucurrerit cū eo) Pro eo quod

in littera nostra est cucurrerit: in hebreo habetur birsotho: que dicitio equiuoca est et potest etiam significare voluntatem habere. et scdm hoc est sensus. Etiam si habeat voluntatem cū deo. **C**Itē. b. (Qui dicit regi apostata) Pro apostata in hebreo est lial: que dicitio interpretat absque iugo: vel peruersus: aut non ascēdēs. **C**Itē. d. (Si iniquitatem locutus sum.) **H**eb. (Si iniquitatem operatus sum.) Nam pro eo quod in littera nostra est locutus sum: in hebreo habetur baalhti: que dicitio operatus sum proprie significat. vt ps. 6. ibi. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem. et in alijs locis. **C**Itē. d. (Probetur iob vsq; in finem: ne desinas ab homine iniquitatis.) In hebreo propter equiuocationem dictionum que hic ponitur: potest esse sensus vel sicut habetur in littera nostra: aut sic. Probetur iob vsq; ad finem super responsiones vel auersiones in homine iniquitatis. In biblijs autem nostris antiquis sic habetur. Probetur iob vsq; ad finem: ne desinas in homine iniquitates. 35.

Ibitur Heli. c. **C**Et non dixit vbi est deus qui fecit me) **H**eb. (Et non dixit vbi est deus factor meus.) Et notandum quod pro deo in hebreo est Eloha que quidez dicitio est vnum de nominibus dei et est singularis numeri: cuius plurale est elohim: et adiectiuatur cum li factores quod est. p. n. quod est notandum. 36.

Adens quoque Heli. b. **C**Simulatores et callidi prouocant iram dei.) **H**eb. (Simulatores et callidi prouocant iram.) vñ li dei nō ē i hebo. **C**Itē. d. (In manibus suis abscondit lucem.) .i. solis de nocte. (et precepit ei vt rursus adueniat.) .i. mane. **H**eb. (In manibus suis abscondit lucem et precepit ei.) .i. in mane

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

reuertit (in deprecatione) .i. vt deus adoretur secundum illud Sapientie. 16. Oportet solem preuenire ad benedictionem et ad ortum lucis te adorare. **H**ec **H**ico. **C**Sed notandum quod pro eo quod nicolaus dicit deprecatione: in hebreo est Mapguia: que dicitio equiuoca est et vno modo significat vt rursus adueniat vel occurrat sicut in littera nostra. Alio vero modo significat in deprecatione sicut nicolaus dicit. Et etiam li suis non est in hebreo nec in biblijs nris correctis sed solū In manibus abscondit lucem. 37.

Ad Super hoc. a. **C**Audiet auditionem in terrore vocis eius.) **H**eb. (Audite auditionem in terrore vocis eius.) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C**Itē. b. (Fruentum desiderat nubes.) **H**eb. (Angelus pluuie laborabit in nube.) Lora enim creatura corporalis ministratur per angelos secundum Augustinum: et ideo nubes pluuiosa administratur per angelum: et hoc dicitur hic labor eius: tamen sine lassitudine quacūq;. **H**ec **H**ico. **C**Sed notandum quod pro eo quod in littera nostra est frumentum: in hebreo habetur veri: que dicitio frumentum significat et non angelus. vt Scn. 41. d. ibi. Et omne frumentum sub pharaonis potestate condatur. et in alijs locis. Sed nicolaus sequitur est hic quandā chaldaicā fabulosam translationē. **C**Itē. d. (Ab aquilone aurum venit: et a deo formidolosa aurum venit: digne cum inuenire non possumus.) In hebreo potest etiam esse talis scilicet. (Ab aquilone aurum venit ad deum stupende siue formidolose laudationis: omnipotentem inuenire eum non possumus.) et est hic in hebreo pro omnipotente dicitio sady quod est vnum de nominibus dei et frequenter a beato Hierony-

mo interpretatur omnipotens. vt dicitur est supra caplo. 5. 38.

Ad Respondens autem dominus. **R**a. **C**Quis est iste inuolvens sententias sermonibus imperitis.) **H**eb. (Quis est iste obscurans consilium sermonibus imperitis.) **C**Itē. b. (Et tenuisti concutiens extrema terre.) **H**eb. (Et tenuisti extrema terre.) vnde li concutiens non est in hebreo. 39.

Ad Anquid nosti. d. **C**Anquid qui contendit cum deo etc.) **H**eb. (Anquid qui contendit cum omnipotente etc.) Et est hic pro omnipotente dicitio Sady vt dictū est supra ca. 37. 40.

Ad Respondens autē. c. **C**In oculis eius quasi hamo capiet eum.) **H**eb. (In oculis eius capiet eum.) vnde li quasi hamo non est in hebreo. **C**Itē. d. (Memento belli nec ultra addas loqui.) **H**eb. (Memento belli nec ultra addas.) vnde li loqui non est in hebreo. 41.

Ad In quasi crudelis. a. **C**Et in medium oris eius.) **H**eb. (Et in medium frentis eius.) Nam pro eo quod in littera nostra est oris: in hebreo habetur Recen: que dicitio frenū proprie significat. vt Es. 30. g. ibi. Et frenum erroris quod erat in maxillis populo: et in alijs locis. **C**Itē. c. (Mittet contra eum fulmina et ad locum altū non ferent.) **H**eb. (Striget super eum et non mouebitur.) ideo subditur. Cor eius indurabitur sicut lapis etc. **H**ec **H**ico. **C**Itē. c. (Cum sublati fuerint timebunt angeli.) **H**eb. (Cum sublati fuerint timebunt dii.) de quo Burgesi in additionibus sic ait. Abi translato nostra habet Cui sublati fuerint timebunt angelum: hebreo habet ex sublatione sua timebitur dii: quod intelligitur de viris iustis de quibus i ps. 81. Ego dixi dii estis. 42.

Respondens autem Job. **C**Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnā. **H**eb. **(**Obolum vnum.) **S**upple aureus; ex hoc quod subditur (et in aurem auream vnā.) **H**ec **H**ico. **C**Sed notandum q; pro eo quod in littera nostra est ouem: i; hebreo habetur quesita: que dicitio solum inuenit hic & supra **Heb.** 33. d. **I**bi. **E**mitq; partem agri 100 centum agnis: vbi pro agnis in hebreo est eadez dicitio que hic ponitur pro oue. **E**t in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. **C** **I**re. d. **(**Et fuerunt ei septem filij.) **H**eb. **(**Et fuerunt ei septe

ne filiorum.) **S.** due. vnde dicitur in textu q; dñs reddidit ipsi Job omnia duplicia. **H**ec **H**ico. **C** **S**ed notandum q; pro eo quod in littera nostra est septem: in hebreo habetur sybana: que dicitio ab hebreis septem interpretatur sicut est i; littera nostra. **E**t quod dicit in textu quod dominus reddidit ipsi Job omnia duplicia: intelligitur de alijs rebus et non de filijs sicut nec de filiabus. **S**ed i; translatione chaldaica est sicut nicolaus dicit.

C **E**xPLICIT LIBER JOB.

Addi.

Incipit prologus Nicolai de lyra circa differentias libri psalmodum iuxta translationem septuaginta interpretum cum quibusdam alijs additionibus siue annotationibus.

Sciendū q; translatio nostra in libro psalmodum in multis et multipliciter dissonat ab hebraico: et frequenter de vno versu facit duos et e conuerso de duobus vnū: et aliquando incipit versus in medio versus sequentis: ex quibus aliquando sententia variat. **E**t propter prolixitatem vitandā plura omisi scribere. **E**t ideo qui voluerit habere perfectius: recurrat ad psalteriū Hieronymi quod dicitur hebraicū eo quod trāslulit illud immediate de hebreo in latinū ad petitionē cuiusdā sapientis nomine Sophronij: eo quod cū frequenter disputaret cū hebreis vel iudeis: et cū allegaret auctoritates libri psalmodij scdm translationē nram: negabāt eas eo quod frequenter est aliter i; hebreo. **H**ec **H**ico. **C** **S**ed est notandū q; **H**ico de lyra in differentijs sequentibus ponit annotationes tantū in locis deulātibz a psalterio hebreorū: cū potius essent annotanda loca in quibus hec trāslatio qua fere vtunt oēs ecclie latinorū deuiat a psalterio grecorū: siue a trāslatione septuaginta interpretū vnde originē sumpsit. **H**ā beat⁹ Hieronym⁹ in hac trāslatiōe sequit⁹ fuit ad litterā septuaginta interpretes et non hebreos. **I**dcirco post differentias ipsius Nicolai in quolibet psalmo ponentur differentie in illis locis in quibus trāslatio nra latina nō cōcordat siue deuiare videt⁹ ab ipsis originalibus grecorū. **E**t qm volentes habere pleniorē notitiā omnium differentiarū vtriusq; trāslatiōis: **H**icolaus i; supradicto suo prologo remittit eos ad psalteriū beati Hieronymi quod trāslulit immediate de hebreo in latinū: ideo primo ponit textus nre cōmunitis trāslatiōis: et e regione ponit psalteriū ipsius bti Hieronymi quod dicit iuxta hebraicā veritatē cū quibusdā annotationibus vbiq; reperitur alique differentie q; magis pprie dicēde sunt equiuocatiōes quedā: ppter multiplicitatē sensū siue significatiōis q; in aliquibus hebraicis dictionibus latet siue includunt⁹. **C** **E**xPLICIT PROLOGUS NICOLAI DE LYRA.

Additio.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in psalterium. **Lxx.**

Dialteris rome dudū positus emēdarā: et iuxta septuaginta interpretes (licet cursim) magna tamē ex parte correperā. **Q**uā quia rursus videtis o paula et eustochij scriptorū vitio deprauatū: plusq; antiquū errorē q; nouā emēdationē valere: me cogitis vt veluti quodā nouali seissimū iā aruū exerceā: et obliq; sulcis renascentes spinas erradicē: equū esse dicētes: vt quod crebro male pullulat crebris succidat. **U**nde cōsueta prefatione cōmoneo tam vos quibus forte labor iste defudat: q; eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint: vt q; diligēter emēdant: cū cura et diligentia trāscribātur. **N**olet sibi vnusquisq; vel iacentē lineā: vel radiā: signa id est obelos vel asteriscos: et vbiq; viderit virgulā pcedētē: ab ea vsq; ad duo pfecta que impressimus: fctat in septuaginta trāslatoribus plus haberi: vbi autē perspexerit stelle similitudinē: de hebreis voluminibus additum nouerit eque vsq; ad duo puncta iuxta theodotionis diuinitatē editionem: qui simplicitate sermonis a septuaginta interpretibus

l. i.

tibus non discordat. Nec ergo et vobis et studioso cuius fecisse me sciens: non ambigo multos fore qui vel invidia vel supercilio malint continere videri preclara que discere: et de turbulento magis riuo quam de purissimo fonte potare.

Explicit prologus beati Hieronymi.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in psalterium quod translulit in latinum iuxta hebraicam veritatem.

Assebius hieronymus Sophronio suo salutes dicit. Scio quosdam putare psalterium in quinque libros esse diuisum: ut vbi quisque apud Lxx. interpretis scriptum est. ΥΕ ΠΟΙΤΟ ΥΕ ΠΟΙΤΟ. id est fiat fiat: finis librorum sit: pro quo in hebreo legitur amen. amen. Hos assebius hebreorum auctoritate sequuntur: et maxime apostolorum qui semper in nouo testamento psalmodium librum nominant: vniuersum volumen asserimus. Psalmos quoque omnes eorum testamur auctorem qui ponitur in titulis dauid scilicet et asaph: id est filiorum chore: hemana eysaie: moysi: et salomonis: et reliquorum quos esdras vno volumine comprehendit. Si enim amen. i. fideliter pro quo Aquila translulit ΑΠΟΚΡΟΤΟΜ Ε ΠΩΣ: in fine tantum librorum ponitur: et non interdum aut in exordio aut in calce sermonis sive sententiae: nunquam saluator in euangelio loqueretur: amen amen dico vobis: nec pauli epistole in medio illud opere continerent. Moyses quoque et hieremias et ceteri in hunc modum multos haberent libros: qui in medio voluminibus suis amen frequenter inserunt. Sed et numerus. xxij. hebraicorum librorum et mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam et titulus ipse hebraicus Sefer tchilim quod interpretatur volumen hymnorum apostolice auctoritati congruens: non plures libros sed vniuersum volumen ostendit. Quia igitur cum hebreo nuper disputans: quaedam pro domino saluatore de psalmis testimonia protulisti: volensque ille te illudere per sermones pene singulos assererat non ita haberi in hebreo ut tu de Lxx. interpretibus opponebas: studiosissime postulaui ut post aquilam symmachum et theodotionem nouam editionem latino sermone transfere. Ricabas enim te magis interpretum varietate turbari: et amore quo laboras: vel translatione vel iudicio meo esse contentum: vniuersum ipulsum a te: cui et quod possum debeo: et quod non possum: rursus me obrectatorum latratibus tradidi: maluitque te vires potius meas quam volitatem in amicitia querere. Lerte confidenter dicam et multos huius operis testes citabo: me nihil distaxat scientem de hebraica veritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a veteribus discrepauerit: interroga quemlibet hebraicorum: et liquido peruidebis me ab emulis frustra lacerari: quod maluit pretere videri preclara que discere puerissimi homines. Nam cum semper nouas expectat voluptates: et gule eorum victima maria non sufficiat: cur in solo studio scripturarum veteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico quo precessores meos mordea: aut quicquid de his arbitror destrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim lingue mee hominibus dederim: sed quod aliud sit in ecclesiis christo creditum psalmos legere: alio iudicio calumniatibus per singula verba ruderere. Quod opusculum meum si in grecis ut polliceris transluleris: et impitte meo doctissimos quosque testes facere volueris: dicam tibi illud horatianum in siluam ligna feras: nisi quod hoc habebis solamen: si in labore communi intelligam mihi vel laudem vel vituperationem tecum esse commune. Valere te cupio in domino iesu: et meminisse mei.

Explicit prologus beati Hieronymi.

Incipit liber psalmodum. i. Incipit liber psalmodum. i.

Trasla. Lxx.

Batus vir qui non abiit in consilio iniquorum: et in via peccatorum non stetit: et in cathedra pestilentie non sedit. Sed in lege

a.

b.

domini voluntas eius: et in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo. Et folium eius non defluet: et omnia quecumque faciet prosperabuntur. Non sic impius: non sic sed tanquam puluis quem proicit ventus a facie terre. Ideo non resurgit impius in iudicio: neque peccatores in consilio iustorum. Quomodo nouit dominus viam iustorum: et iter impiorum peribit.

De hebrico. i. trasla. lxx.

De grece translatio.

Annotatio in trasla. Hiero.

Trasla. Lxx.

Batus vir. In cathedra pestilentie non sedit. Heb. In sede veritatis non sedit. Dicitur autem derisores doctores falsam doctrinam aut curiosam et inuile habentes. In eo. Et folium eius non defluet. Heb. Et folium eius non marcescet. quod est minus quam defluere. Nec Hiero. a. Et in cathedra pestilentie non sedit. In greco. Et in cathedra pestilentiarum non sedit. Sed nostra translatio posuit singulare pro plurali: quod hoc nomen pestilentia caret. p. n. καὶ ἐστὶ καθεδρὰ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐκείσε. b. Ideo non resurgit impius in iudicio. In. b. Ideo non resurgit impius in iudicio. Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει. et sic est etiam in hebreo. s. de futuro. Incipiunt quedam annotationes in translationem psalterii iuxta hebraicam veritatem.

Batus vir. a. Meditabitur die ac nocte. Pro eo quod hic habetur meditabitur: in hebreo est yehague: que dictio equiuoca est: et vno modo significat meditabitur sive loquetur: sicut hic et ps. 19. ibi. Meditatio cordis mei in conspectu tuo. et ps. 37. ibi. Os iusti meditabitur sapientiam. i. loquetur sapientiam. Alio vero modo significat clamorem vel rugitum aut gemitum. De primo ps. 113. ibi. Non clamabunt in gutture suo. De. 2. Esa. 31. b. ibi. Quomodo si rugiat leo etc. De. 3. Esa. 59. ibi. Et quasi columbe meditantem gememus. Et sic poterit esse talis littera. Et in lege eius clamabit sive rugiet aut gemit die ac nocte.

Clare fremuerunt gentes: et populi meditati sunt inania. Absterunt reges terre et principes conuerterunt in vnum: aduersus dominum congregauerunt gentes: et conuerserunt in vnum: aduersus dominum. Conuerserunt reges terre: et principes conuerserunt in vnum: aduersus dominum.

Trasla. Hiero.

a.

Trasla. Hiero.

VNIuersidad DE SALAMANCA GREDOS USAL ES

minum et aduersus christum eius. Dirumpamus vincula eorum: et proiciamus a nobis iugum ipsorum. Qui habitat in celis iridebit eos: et dominus subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua: et in furore suo conturbabit eos. Ego autem constitutus sum rex ab eo super synon montem sanctum eius: predicans preceptum eius. Dominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea: et tanquam vas figuli confringes eos. Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram. Seruite domino in timore: et exultate ei in altitudine: et apphēdite disciplinam: nequam irascatur dominus et pereatis de via iustitiae de via iusta. Quasi exarserit in breui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo.

dominum et aduersus christum eius. Dirumpamus vincula eorum: et proiciamus a nobis iugum ipsorum. Qui habitat in celis iridebit eos: et dominus subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua: et in furore suo conturbabit eos. Ego autem constitutus sum rex super synon montem sanctum meum. Annunciabo dei preceptum: dominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea: ut vas figuli conteres eos. Et nunc reges intelligite: erudimini iudices terre. Seruite domino in timore: et exultate in altitudine: et apphēdite disciplinam: nequam irascatur et pereatis de via: cum exarserit post paululum furor eius: beati omnes qui sperant in eum.

De Hebr. i. trāsla. lxx.

Quare fremuerunt. Ego autem constitutus sum rex ab eo. Et sic in sua resurrectione secundum quod dicitur Matth. ultimo. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Heb. (Ego autem constitui regem meum.) et secundum hoc est verbum dei patris christum hominem constituentis regem super omnia modo iam dicto. In eo. (Apprehendite disciplinam.) secundum antiquos hebreos hec est littera. (Osculamini filium.) i. regem messiam filium dauid ei faciendo fidelitatis omagium. Facientes enim omagium illi cui: osculantur eum. Dec Hebr.

De grece translatio.

Et tanquam vas figuli confringes eos. In. b. (Tanquam vas figuli confringes eos.) vñ si et non est in greco nec etiam in hebreo. ως σκευη κεραμειωσ σνντριψεις αυτουσ. c. Et exultate ei cum timore. In. b. (Et exultate ei in timore) και αγαλλιασθε αυτω εν τρομω.

Annotationes i trāsla. Hiero.

Quare fremuerunt vel terruerunt. ut infra in eadem translatione. ps. 55. ibi. In domo dei mei ambulauimus in terrore. et ps. 64. ibi. In tumultu operantium iniquitatem. vbi pro tumultu in hebreo ponitur eadem dictio. Et tribus meditantur inania. pro eo quod hic habet tribus: in hebreo est Leumim: que dictio etiam populos significat. ut Hebr. 35. c. ibi. Et duo populi de ventre tuo dimident. et in alijs locis. b. Confranges eos in virga ferrea. pro eo quod hic habetur franges eos: in hebreo est Theocem: que dictio equiuoca est: et vno modo significat frangere vel cōtere

tere. ut hic et Job. 34. c. ibi. Cōteret multos et innumerabiles. Alio vero modo significat regere. ut ps. 22. ibi. Dominus regit me etc. et ps. 79. ibi. Qui regis israel intende. et in alijs locis. c. Adorate pure. pro eo quod hic habetur adorate pure: in hebreo sunt quedam dictiones equiuocae. f. Hasechu Bar: que dictiones vno modo significant sicut brūs Hiero? translulit. f. adorate pure. Alio vero modo possunt significare osculamini filium sive adorate filium. de primo. f. osculari. Cant. i. a. ibi. Oscule me osculo oris sui. et in alijs locis. Translatiue vero ponitur pro adorate. ut Deec. 13. a. ibi. Titulos adorantes. Similiter sequens dictio hebraica. f. Bar hic posita in hebreo significat puritatem. ut ps. 17. ibi. Et secundum puritatem manuum mearum retribuere mihi. Syriace vero significat filius. ut Dan. 7. d. ibi. Cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat: vbi pro filio habetur eadem dictio que hic ponitur pro pure. In translatione vero chaldaica est Amplexamini sive apprehendite disciplinam.

Trāsla. lxx.

Psalmus dauid cum fugeret a facie absalom filij sui.

Domine quare multiplicati sunt hostes mei: multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt anime mee: non est salus ipsi in deo etc. Tu autem domine susceptor meus es: aloria mea et exaltans caput meum. Voce mea ad dominum clamavi: et exaudivit me de monte sancto suo. Ego dormiui et soporatus sum: et exurrexi quia dominus suscepit me. Non timebo milia populi circumdantis me: exurge domine saluum me fac deus meus. Quasi tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriuisisti. Domini est salus: et super populum tuum benedictio tua.

De Hebr. i. trāsla. lxx. De grece translatio.

Domine quare multiplicati sunt hostes mei: multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt anime mee: non est salus huic in deo. Sēp. Tu autem domine clypeus circa me: glia mea et exaltans caput meum. Voce mea ad dominum clamabo: et exaudiet me de monte sancto suo. Sēp. Ego dormiui et soporatus sum: et exurrexi quia dominus suscepit me. Non timebo milia populi: que circumdederunt me. Exurge domine saluum me fac deus meus: quia percussisti omnem inimicorum meorum maxillam: dentes impiorum confringisti. Domino salus: super populum tuum benedictio tua. Semper.

Annotationes i trāsla. Hiero.

Domine quid. Tu autem domine susceptor meus es. Heb. (Tu autem domine clypeus circa me.) Dec Hebr. a. Et exurrexi quia dominus suscepit me. In. b. (Exurrexi quia dominus suscepit me.) vnde li et nō est in greco: nec etiam in hebreo. εζη γε πομπ οτι κυρι ος απρι ανψετ αι μου.

Domine quare. Titul. Psalmus dauid etc. In hebreo li dauid est datus casus: quia preponitur ei littera lamed: et sic in titulis sequentibus. a. Quare multiplicati sunt hostes mei. Heb. (Quare multiplicati sunt hostes mei.) et est idē sensus. b. Non est salus huic in deo semper. pro eo quod hic habetur semper: in hebreo est dictio Sela: de quo brūs Hiero? i. expositio psalmi. q. sic ait. Verbum Sela. Lxx. et Synnachus et Theodorion diapsalma translulerunt. Quis vero semper: et puto aut musci cuiusdam soni esse signaculum: aut certe perpetuitatem eorum que predicta sunt iudicare: ut vbi quis Sela hoc est diapsalma sive semper ponitur: ibi sciamus non tantum ad presens tempus: verum ad eternum vel que sequuntur vel que precesserunt pertinere. Dec Hiero. Et notandum quod hec

Trāsla. Hiero.

a. b.

dictio Sela iter facere significat. vt ps. 67. ibi. Iter facite ei qui ascendit super occasum. et Esa. 57. c. ibi. Iteram facite: prebere iter. vbi pro via facere et prebere iter: in hebreo est similis dictio. Unde scdm hanc significationem erit sensus: qd vbiq; in psalmis vel canticis inuenit hec dictio Sela vel diapsalma aut semp: inuitant psallentes vt non obliuiscant sine torpeant in psalmodia: sed recordentur semper et in omni momento iter facere spiritui sancto: ei. s. qui ascendit super occasum. Et sic in sequentibus.

In finez i carminibus ps dd. 4.

Am inuocarem exaudiuit me deus iustitie mee: in tribulatione dilatasti mihi. Miserere mei: et exaudi orationem meam. Filij hominum vsq; quo graui corde: vt quid diligitis vanitatem et queritis mendacium. Et scitote qm mirificauit dñs sancti suum: dñs exaudiet me cum clamauero ad eu. Trascimini et nolite peccare: que dicitis in cordibus vris: et in cubilibus vestris copugimini. Sacrificate sacrificia iustitie et sperate in dño: multi dicunt quis ostendet nobis bona. Signatus est super nos lumen vultus tui dñe: dediti letitiam in corde meo. A fructu frumeti vini et olei sui multiplicati sunt. In pace in idipsu dormiam et requiesceam. Quonia tu dñe singulariter in spe constituisti me.

Victori in canticis ps dd. 4.

Inuocante me exaudi me deus iustitie mee: in tribulatione dilatasti mihi: miserere mei et exaudi orationem meam. Filij viri vsq; quo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatem: querentes mendacium. Semper. Et cognoscite quoniam mirabile reddidit dñs sancti sui: dñs exaudiet ch clamauero ad eu. Trascimini et nolite peccare: loquimini in cordibus vestris super cubilia vstra: et tacete. Semper. Sacrificate sacrificia iustitie: et ostende in dño. Multi dicit qd ostendet nobis boni: leua super nos lumen vultus tui dñe. Dediti letitiam in corde meo in tpe frumeti eorum et vini corum multiplicata sunt. In pace simul requiesca et dormiam: quia tu dñe specialiter securum habitare fecisti me.

Trāssa. Hiero.

Trāssa. Lxx.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Am inuocare. C Filij hominum vsq; quo graui corde vt quid diligitis vanitatem etc. Heb. (Filij hominum vsq; quo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatem.) Qd exponitur de saule et sibi adherentibus in persecutione dauid sic. (Filij hominum.) perfectos: s. abraam isaac et iacob: et sic estis genere nobiles et similiter moribus esse deberetis nisi de generaretis. (Vsq; quo diligitis vanitatem etc.) credendo verbis doech et aliorum detractorum contra dauid. Hec Hico.

Dñe grece translatio.

Et in cubilibus vris copugimini. In. B. (In cubilibus vris copugimini. vnde li et no est in greco: nec etiam in hebreo. e ptaiç koiz taiç iuvuy kata puyhte. b. C Multi dicunt quis ostendet nobis bona.) In. B. (Multi dicit quis ostendet nobis bona.) ωολλοι λεγουσι τις δειξει ημιν τα αγαθα. et sic est etiam in hebreo. s. de futuro.

Annotatio- nes i trāssa. Hiero.

Inuocante me. a. C Mirabile reddidit dñs sancti sui. Pro eo qd hic habetur sancti: in hebreo est Chasid: q dictio etiam significat misericordie. vt infra in translatione beati Hiero. ps. 32. ibi. Pro hac oratione omnis misericors ad te. et ps. 145. ibi. Et misericors in omnibus operibus suis. b. C Trascimini et nolite peccare. Pro eo quod hic habet irascimini: in hebreo est Bigzu: q dictio equiuoca est: et vno modo significat irascimini. vt Gen. 45. g. ibi. Ne irascimini in via. Alio vero modo signifi-

cat contremiscite. vt Deut. 2. e. ibi. Et in more parturienti contremiscite. et in alijs locis. Et tunc in ista significatione erit talis littera. Contremiscite et nolite peccare.

Trāssa. Lxx.

In finem pro ea que hereditate consequitur ps dauid.

Verba mea auribus percipe domine: intellige clamorem meum. Intende voci orationis mee: rex meus et deus meus. Quonia ad te orabo dñe: mane exaudies voces meas. Mane astabo tibi et videbo: quonia non deus volens iniquitatem tuam. Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebit iniustus ante oculos tuos. Disti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. Virus sanguinis et dolosus abominabitur dñs: ego autem in multitudine misericordie tue. Introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Dñe deduc me in iustitia tua propter inimicos meos: dirige in conspectu tuo viam meam. Quonia non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est. Sepulchri patens est guttur eorum: lingua suis dolose agebat: iudica illos deus. Decidat a cogitationibus suis: sedz multitudinem impietatum eorum expelle eos: qm irritauerunt te dñe. Et letent omnes qui sperant in te: in eternum exultabunt et habitabunt in eis. Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum. Quonia tu benedices iusto. Dñe vt scuto bone voluntatis tue coronasti nos.

Victori pro hereditatibus psalmus dauid.

Verba mea exaudi domine: intellige rugitum meum. Aduerte ad vocem clamoris mei rex meus et deus meus: quia te deprecor. Domine mane audies vocem meam: mane preparabor ad te et contemplabor. Quonia non deus volens iniquitatem tuam: nec habitabit iuxta te malignus. Non stabit iniustus in conspectu oculorum tuorum: odisti omnes qui operantur iniquitatem. Perdes loquentes mendacium: viri sanguinis et dolosum abominabitur dñs. Ego autem in multitudine misericordie tue introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Dñe deduc me in iustitia tua propter insidiosos meos: dirige ante faciem meam viam tuam. Non est enim in ore eorum rectum: insertio eorum insidie: sepulchri patens guttur eorum: lingua sua lenificans. Condema eos deus excidant a consilijs suis: iuxta multitudinem scelerum eorum expelle eos: quonia prouocauerunt te. Et letent omnes qui sperant in te: in perpetuum laudabunt: et proteges eos: et letabuntur in te qui diligunt nomen tuum. Quonia tu benedices iusto: dñe vt scuto placabilitatis coronabis eum.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Verba mea. C Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum confraçtio. q: cogitat alios deprimere. C In eo. (Linguis suis dolose agebant.) Heb. (Linguis suis lenificant) in facie blandiendo. C In eo. (Iudica illos deus.) Heb. (Inculpa illos deus.) Hec Hico.

Dñe grece translatio.

Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum. vnde li oes non est in greco: nec etiam in hebreo. και καιχησο πται ε μ σοι οι αγαθοι της το ομουα σου. b. C Domine vt scuto bone voluntatis tue coronasti nos. In. B. (Dñe vt scuto bone voluntatis coronasti nos) vnde li tue non est in greco: nec etiam in hebreo. κύρι ε ως οταλω εδωο-βιας ε στεφρωσας ημας.

Trāssa. Hiero.

Annotatio- nes i trālla. Hiero.

Uerba mea. a. C Intellige rugitū meū) Pro rugitu meo i hebo s: cutionem: vel clamorem aut rugitum siue gemitū: vt dictū est supra ps. primo. b. C Propter insidiatores meos) Pro eo quod hic habetur insidiatores meos: in hebreo est Sorerai: que dictio equiuoca ē ad insidias totes r ad aspicientes. de primo Hiero. s. f. lvi. Insidiantes quasi aucus pes laqueos ponunt. de scdo Job. 7. b. lvi. Nec aspiciet me visus hominis. et in alijs locis. et tunc erit talis lra. Propter aspicientes me.

C In finem in carminib⁹ pro octa- ua ps dauid. 6.

C Victor in psalmis super octauā ps dauid. 6.

Trālla. Lxx.

Domine ne in furore tuo arguas me. Misere mei dñe qm̄ infirmus sum: sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: r tu dñe mine vsq̄quo. Conuertere dñe r eripe animā meam: salua me fac propter misericordiam tuā. Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autē quis confitebitur tibi. Laboraui in gemitu meo laubo per singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratum meum rigabo. Turbar⁹ est a furore oculus meus: inueteraui inter om̄s inimicos meos. Discedite a me om̄s qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit domin⁹ deprecationem meam: dominus orationem meam suscepit. Erubescant r conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertant⁹ r erubescant valde velociter.

Domine ne in furore tuo arguas me. Misere mei dñe qm̄ infirmus sum: sana me domine quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valde: r tu dñe vsq̄quo. Conuertere domine erue animā meam: salua me propter misericordiam tuam. Quoniam non in morte recordatio tui: in inferno quis confitebitur tibi. Laboraui in gemitu meo: natate faciā tota nocte lectum meum: lachrymis meis stratum meum rigabo. Caligauit pre amaritudine oculus me⁹: consumptus suz ab vniuersis hostibus meis. Recedite a me om̄s qui operamini iniquitatem: quis audiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam suscipiet. Confundantur et conturbentur vehementer omnes inimici mei: reuertantur et confundantur subito.

Trālla. Hiero.

Dñe Hiero. i trālla. lxx.

Domine ne in furore. C Lauabo p singulas noctes lectū meū. 6. Heb. (Polluā tota nocte lectū meū r c.) Lachryme. n. magis maculant lectum quā lauent vel mudent. Nec Hiero.

Dñe grece translatio.

C Sed tu dñe vsq̄quo) In. h. (Et tu dñe vsq̄quo.) Καὶ σὺ Κύριε ἕως ὧτος. et sic est etiā in hebreo. b. C Conuertere dñe r eripe animā meā.) In. h. (Conuertere dñe eripe animā meā.) vnde li et non est i greco: nec etiā in hebreo. ἐπιστρεψοῦ Κύριε πρὸς ἐπιψυχίῃ μου.

Annotatio- nes i trālla. Hiero.

Domine ne i furore tuo. a. C Caligauit pre amaritudine ocul⁹ me⁹) Heb. (Caligauit pre ira vel merore oculus meus.) Nam pro eo qd hic habetur amaritudine in hebreo est Lhaas: que dictio iram vel mero r significat. de. 1. ps. 30. lvi. Conturbat⁹ est in ira oculus me⁹. et Eccl̄s 7. a. lvi. Melior ē ira risu. de. 2. p. Regl. i. c. lvi. Ex multitudine dolo-

Trālla. Lxx.

ris et meroris mei locuta sum vsq̄ in presens. et in alijs locis. b. C Consumptus sum ab vniuersis hostibus meis) Heb. (Consumpt⁹ est siue in ueteraui ab vniuersis hostibus meis) r referē ad oculum. C In finem psalmus dauid quem cantauit dñs pro verbis chusi filij gemini. 7.

Domine deus meus in te speraui salua me fac ex omnibus persecutibus me r libera me. Ne quādo rapiat vt leo animā meā: dñ non est q̄ redimat neq̄ qui salua faciat. Dñe deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis. Si reddidi retribuētibus mihi mala: decida merito ab inimicis meis inanis. Persequat⁹ inimicus animam meā r cōp̄hendat: et conculcet in terra vitam meā: et gloriā meam in puluere deducat. Exurge dñe in ira tua: et exaltare in sinibus inimicorū meorū. Et exurge dñe de⁹ me⁹ in precepto quod mandasti: et synagoga populorū circundabit te. Et propter hāc in altū regredere: dñs iudicat⁹ populos. Iudica me dñe secundū iusticiā meā: r secundū innocentā meam super me. Consumetur nūc malū iniquorū: r confirmetur iustus: probator⁹ cordis et renis de⁹ iustus. Lyppeus meus i deo: q̄ saluat rectos corde. Deus iudex iustus: r fortis cōminās tota die. Nō conuertenti gladius suum: vibrabit arcū suum: terendit r parauit illū. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentib⁹ effecit. Ecce parturit in iusticiā: concepit dolorem r peperit iniquitatē. Ascū aperuit r effodit eū: r incidit i fontem quā fecit. Conuertetur dolor eius in caput ei⁹: r in verticē ipsius iniquitas eius descendet. Confitebor dño scdm iusticiam eius: et psallam nomini dñi altissimi.

Pro ignoratione dauid: qui cecinit domum super verba ethiopsis filij gemini. 7. Domine deus meus in te speraui: salua me ab omnibus persecutib⁹ me r libera me. Ne forte rapiat vt leo animam meam: laaceret r non sit qui eripiat. Domine deus meus si feci istud: si est iniquitas in manib⁹ meis. Si reddidi retribuētibus mihi mala: r dimisi hostes meos vacuos. Persequatur inimicus animam meam et apprehendat: et conculcet in terra vitam meam: et gloriā meam in puluere collocet. Semper. Surge dñe in furore tuo: eleuare indignās super hostes meos: et cōsurge ad iudicio quod mādasti. Et congregatio tribuum circundet te: et pro hac in altum reuertere. Dominus iudicabit populos: iudica me dñe secundū iusticiā meam: r scdm simplicitatē meā que est in me. Consumetur nūc malū iniquorū: r confirmetur iustus: probator⁹ cordis et renis de⁹ iustus. Lyppeus meus i deo: q̄ saluat rectos corde. Deus iudex iustus: r fortis cōminās tota die. Nō conuertenti gladius suum: vibrabit arcū suum: terendit r parauit illum. Et in ipso preparauit vasa mortis: sagittas suas ad cōburendū opera tus est. Ecce parturit iniquitatem r concepit dolorem: r peperit mendacium. Ascū aperuit et effodit eum: r incidit in interitum quē operatus est. Reuertetur dolor eius in caput eius: r sup verticē eius iniquitas sua descēdet. Confitebor dño secundū iusticiam eius: r cantabo nomini domini altissimi. 7.

Trālla. Hiero.

Dñe grece translatio.

Domine de⁹ me⁹. C Titulus. C In finē ps dauid que cantauit r c.) In. h. (Psalmus dauid que cantauit r c.) vnde li in finem non est i greco. ψαλλὸς τῷ δαδ ὀψήσε. C Et gloriā meam

in pulvere deducat.) In. b. (Et gloriam meam in pulverem colloca.) Καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χόρυ κατασκηνώσαι. et sic est etiam in hebreo. b. Et exaltare in finibus inimicorum meorum.) In. b. (Exaltare in finibus inimicorum meorum) unde li et non est in greco: nec etiā in hebreo. ὑψώσῃ ἐν τοῖς ὤρεσι τῶν ἐχθρῶν μου. c. (Dns iudicabit p̄p̄los.) In. b. (Dns iudicabit p̄p̄los.) κύριος κριεῖ λαούς. et sic est etiam in hebreo. d. Consumetur nequitia peccatorum.) In. b. (Consumet̄ obsecro nequitia peccatorum) σὺν τε λεσθήτω δὴ τὸ πῆρι ἀμαρτωλῶν. e. (Scrutans corda et renes deus iuste.) et est li iuste adverbium: et hic est punctus. Sequitur (Iustum adiutorium meum a dño rei.) In. b. (Scrutans corda et renes deus iuste.) et est li iuste adverbium: et hic est punctus. Sequitur (Adiutorium meum a deo.) ἐτάξω καρδίας καὶ νεφρούς ὁ θεὸς δικαίως. ἡ βουθεῖα μου ὄρα τοῦ θεοῦ et sic est etiā in hebreo. f. (Deus iudex iustus fortis et patiens.) In. b. (Deus iudex iustus et fortis et patiens.) ὁ θεὸς κριτὴς δικαίος καὶ σχυρὸς καὶ μακρόθυμος. et sic est etiam in hebreo. g. (Vacuum aperuit et effudit eum.) In. b. (Vacuum fodit et refodit eum.) λάκκου ὄρυξε καὶ ἀπέσκαψε τὸν.

Annotatio- nes i trāssa. Hiero.

Domine deus meus. a. (Et dimisi hostes meos vacuos.) Heb. (Et liberaui hostes meos in vacuis siue vacuos.) Nam pro eo quod hic habetur dimisi: in hebreo est Achalefa: que dicitio liberare significat. vt ps. 107. ibi. Et liberentur dilecti tui. et in alijs locis. b. (Et seculū simplicitatem meā.) Pro eo quod hic habetur simplicitatē meā: in hebreo est Thumi: que dicitio etiam significat perfectionem. vt Job. 4. b. ibi. Et perfectio viarum tuar. et Cant. 6. c. ibi. Una est columba mea perfecta mea. et in alijs locis. c. (Consumetur nunc malum iniquorum.) In hebreo potest etiam legi iniquus iniquorum: siue nequitia peccatorum: sicut Lxx. translulerunt. d. (Et fortis cōminās tota die.) Pro eo quod hic habetur fortis: in hebreo est dicitio El: et est vnus de nominibus dei: pro quo beatus Hiero aliquando translulit fortem vt hic. et Hu. 16. d. ibi. Fortissime deus spirituum. aliquando translulit deum. vt Sch. 17. a. ibi. Ego sum deus omnipotens: et in alijs locis. Et similiter pro eo quod hic habetur cōminans: in hebreo est Zoem: que dicitio vno modo significat cōminans vel detestans. vt Hu. 23. b. ibi. Propterea et detestare israel. Alto vero modo significat irascens. vt Mich. 7. d. ibi. Iram domini portabo. et tūc poterit esse sensus. Et deus detestās tota die: siue irascens tota die: vel in omni die. e. (Non conuertenti gladium sustinet) Heb. (Si non conuertatur gladium suum acuet.) et est idem sensus. f. (Sagittas suas ad comburendum operatus est.) Pro eo quod hic habetur ad comburendum: in hebreo est Adolquim: que dicitio equiuoca est: et vno modo significat comburere: vel ad comburēdum sicut beatus Hiero translulit. Alto vero modo significat persequi. vt Thren. 4. d. ibi. Super montes persecuti sunt nos. et in alijs locis. et tunc erit sensus. Sagittas suas ad persequentes vel pro persequentibus operatus est. g. (Et concepit dolorem.) Heb. (Et concepit laborē.) et sic infra vbi dicitur (Reuertet̄ dolor suus in caput eius.) Heb. (Reuertetur labor suus in caput eius) Nam pro eo quod hic habetur dolor: in hebreo est Amal: que dicitio laborem significat. vt Eccl. 2. b. ibi. Hāc ratur sum partem

meam: si vterer labore meo. et in eo. 6. c. ibi. Omnis labor hominis i ore eius. h. (Et incidit in interitum quem operatus est.) Pro eo quod hic habetur interitus: in hebreo est Sachath: que dicitio equiuoca est: et vno modo significat foueam sicut beatus Hiero translulit. Alto vero modo significat foueam. vt ps. 56. ibi. Foderunt ante faciem meam foueas. et in alijs locis. et tunc erit talis littera. Et incidit in foueam quam operatus est.

Trāssa. Lxx.

In finem pro torcularibus psalmus dauid. .8.

Domine dominus noster q̄ admirabile est nomen tuū in vniuersa terra. Quoniam eleuata est magnificentia tua super celos. Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: vt destruas inimicū et vltorem. Quoniam videbo celos tuos opera digitorum tuorum: lunam et stellas que tu fundasti. Quid est homo q̄ memor es ei: aut filius hominis quoniam visitas eum. Minuisti eū paulominus ab angelis: gloria et honore coronasti eum: et constituisti eū super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues et boues vniuersas insuper et pecora campi. Volucres celi et pisces maris: qui perambulant semitas maris. Domine dominus noster q̄ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

Victori pro torcularibus psalmus dauid. .8.

Domine dominator noster q̄ grande est nomen tuum in vniuersa terra: qui posuisti gloriā tuam super celos. Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem propter aduersarios tuos: vt quiescat inimicus et vltor. Quoniam videbo celos tuos opera digitorum tuorum: lunam et stellas que tu fundasti. Quid est homo quoniam recordaris eius: vel filius hominis quoniam visitas eum. Et minuisti eum paulominus a deo: gloria et honore coronasti eum. Dediti ei potestatem super opera manuum tuarum: cuncta posuisti sub pedibus eius. Oues et armenta omnia: insuper et animalia agri. Bues celi et pisces maris: qui transeunt semitas ponti. Domine dominator noster q̄ grande est nomen tuum in vniuersa terra.

Trāssa. Hiero. a.

b.

Dñe Hiero. i trāssa. lxx.

Domine dñs nr. (Titulus. In finē pro torcularib⁹ ps dō) .8. Heb. (Ad victoriā super haguittē ps dauid) Est aut haguittē instrumentū musicū eo q̄ reperitū fuit in geth ciuitate philistinor. Luite. n. cantabant psalmos non solū vocibus humanis: sed etiā cū musicis instrumentis. Psalmus aut iste magis proprie cātabatur in hoc instrumento quā in alijs. Et quia vnus chorus leuitarū in cantando nitebatur alium superare: ideo premititur ad victoriā. Et sic in sequentibus exponatur. (In eo. Quoniam eleuata est magnificentia tua super celos) Heb. (Qui das pulchritudinē tuā super celos). i. sicut tuū qui sicut dicitur virtus et magnificentia patris: ita dicitur eius pulchritudo. Ad heb. pmo. Qui cū sit splendor glorie et figura substantie eius et c. Nec Hiero. .8.

Annotatio- nes i trāssa. Hiero.

Domine dñator nr. a. (Qui posuisti gloriā tuā super celos.) Heb. (Qui das siue qui ponis gloriā tuā vlt̄ laudē tuā super celos.) et est idem sensus. b. (Quid est homo quoniam recordaris eius.) Pro eo q̄d hic habetur homo: in hebreo est Enos: que dicitio aliquando accipit pro viro: et non est in hoc loco nomen adam: et interpretatur oblitus: quasi dicat: Quis est iste oblitus quoniam recordaris eius.

Trālla. Lxx.

CIn finem pro occultis filiꝝ psalmus dauid. 9.

Quoniam dicitur tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te: psallā nomini tuo altissime. In convertendo inimicū meū retrosum: infirmabitur et peribit a facie tua. Quoniam fecisti iudiciū meū et causam meā: sedisti super thronū qui iudicas iusticiā. Increpasti gentes et peristi impius: nomen eorū delesti in eternū et in seculū seculi. Inimici defecerūt framee in finē: et ciuitates eorū destruxisti. Peristi memoria eorū cū sonitu: et dñs in eternū permanet. Parauit in iudicio thronū suū: et ipse iudicabit orbē terre in equitate iudicabit populos in iusticia. Et factus est dñs refugium pauperi: adiutor in opportunitatibꝫ in tribulatione. Et speret in te qui nouerūt nomen tuū: quoniam non dereliquisti querētes te dñe. Psallite dño q̄ habitat in syon: annūciate inter gentes laudem eius. Quoniam requirēs sanguinē eorū recordatus est: non est oblitus clamorē pauperū. Misere mei dñe uide humilitatē meā de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis: aut aspiciē oēs laudationes tuas in portis filie syon. Exultabo in salutari tuo: infixe sunt gētes in interitu quē fecerūt. In laqueo isto quē abscondiderūt: cōprehēsus est pes eorū. Cognosce dñs iudicia faciēs: in operibꝫ manū suarū cōprehēsus est peccator. Cōuertantur peccatores in infernū: omnes gētes que oblitiscuntur deū. Quoniam non in finē obliuio erit pauperi: patietia pauperi non peribit in finē. Exurge dñe non confortet homo: iudicentur gētes in conspectu tuo. Constitue dñe legislatorem super eos: ut sciāt gentes quoniam homines sunt. Et quid dñe recessisti longe: despicias in opportunitatibus in tribula-

CMicroi super mortem filiꝝ psalmus dauid. 9.

Quoniam dicitur tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et gaudebo in te: canā nomini tuo altissime. Cū ceciderūt inimici mei retrosum: et conuertere et perierunt a facie tua. Fecisti enim iudiciū meū et causam meā: sedisti super solū iudex iusticie. Increpasti gentes perdidisti impiū: nomen eorū delesti in sempiternū et iugiter. Inimici cōplete sunt uoluntates in fine: et ciuitates subuertisti: peristi memoria eorū cū ipsis. Dñs autē in sempiternū sedebit: stabilis ad iudicandū solū suū. Et ipse iudicat orbem in iusticia: iudicat populos in equitatibus. Et erit dominus eleuatio oppresso: eleuatio opportuna in angustia. Et confident in te qui nouerunt nomen tuū: quoniam non dereliquisti querētes te dñe. Lantate dño habitatorū syon: annūciate te in populis cogitationes eiꝫ. Quoniam niam querens sanguinē eorū recordatus est: non est oblitus clamorū pauperū. Misere mei dñe: uide afflictionē meā ex inimicis meis: exaltans me de portis mortis. Et narrem omnes laudes tuas in portis filie syon: exultabo in salutari tuo. Demerse sunt gētes in interitu quē fecerunt: in rete isto quod abscondērunt captus est pes eorū. Signatus est dominus iudicium faciens: in opere manuum suarū corruit impij meditatio. Semper. Conuertantur impij in infernū: omnes gentes que oblite sunt dei. Quoniam non in eternum obliuioni erit pauper: expectatio pauperum non peribit in perpetuū. Surge dñe non confortet homo: iudicent gētes ante faciē tuā. Pone dñe terrorē eis: sciāt gētes hoīes esse. Semp. io.

Quare dñe stas a longe: despicias in tēporibus angustie. In

Trālla. Hiero. a. b. c. d. e. f. a. b.

CEt factus est dñs refugium pauperi. Et factus est dñs fortitudo cōmunito. In operibus manuum suarū cōprehensus est peccator: cogitatio seipiterna. Quia pena gehenne caret sine. Dec. Hiero.

Dñe Hiero. i trālla. lxx.

CEt factus est dñs refugium pauperi. Et factus est dñs fortitudo cōmunito. In operibus manuum suarū cōprehensus est peccator: cogitatio seipiterna. Quia pena gehenne caret sine. Dec. Hiero.

stone. Dum superbit impius incenditur pauper: cōprehēditur in consilijs quibus cogitāt. Quoniam laudatur peccator in desiderijs anime sue: et iniquus benedicitur. Exerbauit dñm peccator: scdm multitudine ire sue nō queret. Non est deus in conspectu eiꝫ: inquinatae sunt uultus illius in omni tēpore. Auferitur iudicia tua a facie eius: omniū inimicorū suorū dominabitur. Dixit enim in corde suo nō mouebo a generatione et generatione sine malo. Cuius maledictione os plenus est et amaritudine et dolo: sub lingua eius labor et dolor. Sedet in insidijs cū diuitibus in occultis: ut interficiat innocentē. Oculi eiꝫ in pauperē respiciunt: insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua. Insidiatur ut rapiat pauperē: rapet pauperē dñs attrahit eum. In laqueo suo humiliabit eum: inclinabit se et cadet cū dñs: tuus fuerit pauperū. Dixit enim in corde suo oblitus est deus: auertit faciem suā ne uideat in finē. Exurge domine deus et exaltet manus tua: ne oblitiscaris pauperū. Propter quid irritauit impius deū: dixit enim in corde suo nō requirit. Uides quoniam tu laborē et dolorē cōsideras: ut tradas eos in manus tuas. Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor. Contere brachijs peccatoris et maligni: queretur peccatum illius et nō inueniet. Dñs regnabit in eternū et in seculum seculi: peribit gentes de terra illius. Desiderium pauperū exaudiuit dominus: preparationē cordis eorū audiuit auris tua. Iudicare pupillum et humilē: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Quare dñe stas a longe: despicias in tēporibus angustie. In

a. b. c. d. e. f. g. h. a. b.

Pluet super peccatores laqueos: ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum. Quonia iustus dñs et iustitias dilexit: equitatem vidit vultus eius.

Pluet super peccatores laqueos: b. ignis et sulphur et spiritus tempestatum pars calicis eorum. Quonia iustus dominus iustitias dilexit: et eorum videbunt facies eius.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

In dño confido. Quia quem perfecisti destruxerunt. Heb. 10. Quia fundamenta dissipata sunt idest precepta divina que sūt moysi fundamenta. vñ Hiero in psalterio ab eo trāsato iuxta hebraicā veritatem sic transfert. Quia leges dissipate sunt. Dec Hico.

Dñe grece translatio. Annotatio nes i trāssa. Hiero.

Quia quem perfecisti destruxerunt. In. H. Quia que tu perfecisti ipsi destruxerunt. OTI ΔΟΥ ΚΑΤΗΡΤΙΩ ΔΥΤΟΙ ΚΑΘΕΙΛΟΥ. 11.

In dño speravi: quomodo dicitis et. Pro eo quod hic habet quomodo: in hebreo est Ech: que dictio vno modo significat quomodo sicut brūs Hiero transulit. Alio vero modo significat ubi vel quando. vt Cant. 1. b. ibi. Ubi pascas: ubi cubes. et tunc erit sensus. In dño confido quādo dicitis et. a. Quia leges dissipate sunt. Heb. Quia positiones siue fundamenta dissipata sunt. Hā pro eo quod hic habet leges: in hebreo est Sarthoth: que dictio positiones significat. vt He. 4. d. ibi. Posuit mihi dñs semen aliud. et ps. 47. ibi. Ponite corda vestra in virtute et. et in alijs locis. Syriace vero significat fundamenta. b. Pluet super peccatores laqueos. Pro laqueis in hebreo est Pachim: q̄ dictio equiuoca est: et vno modo significat laqueos sicut brūs Hiero transulit. Alio vno modo significat carbones. vt Prover. 26. c. ibi. Sicut carbones ad prunas et.

Trāssa. Lxx.

In fine ps dō pro octava. Alui me fac dñe qm̄ defecit sc̄ctus: qm̄ diminuti sunt veritates a filiis hominū. Vana locuti sūt vnusquisq̄ ad proximum suum: labia dolosa i corde et corde locuti sūt. Disperdat dominus vniuersa labia dolosa: et linguam magniloquam.

Victori sup octauā ps dō. 12. Alua dñe qm̄ defecit sanctus: Quonia imminuti sunt fideles a filiis hominū. Frustra loquitur vnusquisq̄ proximo suo: labiū subdolum i corde et corde loquuti sūt. Disperdat dñs om̄ia labia dolosa: linguam magniloquam. Qui dixerunt linguam nostrā magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis nosker dominus est. Propter vastitatem inopi et gemitum pauperum: nunc exurgā dicit dñs: ponam in salutari auxilium eorum. Eloquia domini eloquia munda: argentū igne probatum separatum a terra colatum septuplum. Tu domine custodie ea: seruabis nos a generatione hac i eternū. In circuitu impij ambulat: cum exaltati fuerint vultus mi filiorum hominū.

Trāssa. Hiero.

Qui dixerunt linguam nostrā magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis nosker dominus est. Propter vastitatem inopi et gemitum pauperum: nunc exurgā dicit dñs: ponam in salutari auxilium eorum. Eloquia domini eloquia munda: argentū igne probatum separatum a terra colatum septuplum. Tu domine custodie ea: seruabis nos a generatione hac i eternū. In circuitu impij ambulat: cum exaltati fuerint vultus mi filiorum hominū.

Victori sup octauā ps dō. 12. Alua dñe qm̄ defecit sanctus: Quonia imminuti sunt fideles a filiis hominū. Frustra loquitur vnusquisq̄ proximo suo: labiū subdolum i corde et corde loquuti sūt. Disperdat dñs om̄ia labia dolosa: linguam magniloquam. Qui dixerunt linguam nostrā magnificabimus: labia nostra a nobis sunt: quis nosker dominus est. Propter vastitatem inopi et gemitum pauperum: nunc exurgā dicit dñs: ponam in salutari auxilium eorum. Eloquia domini eloquia munda: argentū igne probatum separatum a terra colatum septuplum. Tu domine custodie ea: seruabis nos a generatione hac i eternū. In circuitu impij ambulat: cum exaltati fuerint vultus mi filiorum hominū.

a.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Alui me fac. Probatū terre. Heb. (Discooperth a terra) 11. Sper amotionem omnis terre mixtionis. In eo. In circuitu impij ambulat scdm̄ altitudinē tuā multiplicasti filios hominū. Heb. (In

circuitu impij ambulat cū exaltatur despiciēs filios hominū.) Cū enim exaltatur superbus qui est bono: despectiuus: impij ambulat circa ipsum ad sibi adulandum. Dec Hico.

Dñe grece translatio. Annotatio nes i trāssa. Hiero.

Et lingua magniloquā. In. H. (Lingua magniloquā.) vñ li et non est in greco: nec etiā i hebreo. Ὑλοδοξα μ. ε. γ. α. λ. ο. π. π. μ. ο. μ. α. 12

Alua dñe qm̄ defecit sc̄ctus. Pro eo qd̄ hic habet sanctus: i hebo est Salsid: q̄ dictio etiā significat misericordē: vt dicitur est supra. ps. 4. a. Colath septuplū. Pro eo qd̄ hic habet septuplū: in hebreo est Sy bathaim: que dictio etiā significat septies: vt sit sensus. Colath septies.

Trāssa. Lxx.

In fine psalmus dauid. 12. Victor: psalmus dauid. 13.

U quo dñe obliuisceris me tuā a me. Quādiu ponā consilia in anima mea: dolor ē i corde meo per diem. Hic quo exaltabit inimicus me super me: respice et exaudi me dñe deus meus. Illumina oculos meos: ne vnq̄ obdormiā in morte: nequādo dicat inimicus meus preualui aduersus euz. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autē i misericordia tua speravi. Exultabit cor meū in salutari tuo: cantabo dño q̄ bona tribuit mihi: et psal lam nomini domini altissimi.

Trāssa. Hiero.

U quo dñe obliuisceris me tuā a me. Hic quo ponam consilia in anima mea: dolor ē i corde meo per diē: vnq̄ exaltabitur inimicus meus super me. Lō uertere exaudi me dñe deus me: illumina oculos meos: ne vnq̄ obdormiā in morte. Nequādo dicat inimicus meus preualui aduersus eum: hostes mei exultabunt cum motus fuero. Ego autem i misericordia tua speravi: exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo domino qui meruit super me.

Dñe Hico. i trāssa. lxx. Dñe grece translatio.

U quo dñe obliuisceris me tuā a me. Heb. (U quo dñe obliuisceris me tuā a me.) Hoc nō est in hebreo. Dec Hico.

Annotatio nes i trāssa. Hiero.

Respice et exaudi me dñe deus meus. In. H. (Respice exaudi me dñe deus meus) vñ li et non est in greco: nec etiā in hebreo. ε. τ. ω. β. λ. ε. ψ. ο. μ. ε. ι. σ. α. κ. ο. υ. σ. ο. μ. ο. υ. κ. υ. ρ. ι. ε. ο. θ. ε. ο. ς. μ. ο. υ. 13.

U sceris mei in eternū siue iugiter. et est idē sensus. a. U uertere exaudi me dñe. Heb. (Respice exaudi me dñe.) Hā p eo qd̄ hic hēc uertere: in hebo ē Habita: q̄ dictio respicere significat. vt He. 19. f. ibi. Respiciēsq̄ vxor eius post se. et i alijs loc. b. U meruit sup me. Heb. (Qui retribuit super me) Hā p eo quod hic habet meruit: in hebreo est Samal: que dictio retribuere significat. vt ps. 118. ibi. Retribue seruo tuo vindica me et. In biblīs nostris antiquis habet Qui reddidit mihi.

Trāssa. Lxx.

In finem psalmus dauid. 13. Victor: dauid. 14.

U est deus. Corrupti sunt: et abominabiles facti sunt i studijs suis: nō est qui faciat bonū nō est vnq̄ ad vnū. Dñs de celo prospexit super filios hominū: vt videret si est intelligens requisrens deuz. Omnes recesserunt simul conglutinati sunt: nō est qui faciat bonum: nō est vnq̄ ad vnū.

Trāssa. Hiero.

U est deus. Corrupti sunt: et abominabiles facti sunt i studijs suis: nō est qui faciat bonū nō est vnq̄ ad vnū. Dñs de celo prospexit super filios hominū: vt videret si est intelligens requisrens deuz. Omnes recesserunt simul conglutinati sunt: nō est qui faciat bonum: nō est vnq̄ ad vnū.

a. b.

est mihi ne commouear. Propter hoc letatus est cor meum: et exultauit lingua mea: in super et caro mea requiescet in spe. Quia non dereliquis animam meam in inferno: nec dabis sancti tui videre corruptionem. Foras mihi fecisti vias vite: adimplebis me letitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.

est ne commouear. Propterea letatum est cor meum et exultauit gloria mea: et caro mea habitabit confidenter. Non enim derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Ostendisti mihi semitam vite: pleitudinem letitiae ante vultu tuum: decorem in dextera tua eternum.

Hic grece translatio.

Annotatio nes i trãsla. Hierõ.

Q. Insuper et usque ad noctem increpues. Insuper et usque ad noctem erudierunt me renes mei. Insuper et usque ad noctem erudierunt me renes mei. Insuper et usque ad noctem erudierunt me renes mei. Insuper et usque ad noctem erudierunt me renes mei.

Q. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus. Custodi me deus.

Q. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te. Bene mihi non est super te.

Q. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium. Post tergum sequentium.

Q. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me. Accedite ad me.

Trãsla. Lxx.

Q. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam. Audi dñe iustitiam meam.

c.

Trãsla. Hierõ.

tui videant equitatem. Probasti cor meum et visitasti nocte: igne me exanimasti et non est inuenta in me iniquitas. Et non loquax os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moueant vestigia mea. Ego clamauit quoniam exaudisti me deus: inclina aurem tuam mihi: et exaudi verba mea. Mirifica misericordias tuas: qui saluos facis sperantes in te. A resistētibus dextere tue custodi me ut pupillam oculi. Sub umbra alarum tuarum protege me: a facie impiorum qui me affecerunt. Inimici mei animam meam circumdederunt: adipei sui concluserunt: os eorum locutus est superbia. Projicientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram. Susceperunt me sicut leo paratus ad predam: et sicut catulus leonis habitans in absconditis. Exurge dñe presumentium cum supplantata est: eripe animam meam ab impio: frameam tuam ab inimicis manus tue. Dñe a paucis de terra diuide eos in vita eorum: et de absconditis tuis adimplet est venter eorum. Saturati sunt filii: et diuiserunt reliquias suas paruulis suis. Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo: satiabor cum apparuerit gloria tua.

equitatem. Probasti cor meum visitasti nocte: confasti me et non inuenisti cogitationes meas non transire os meum. In opere hominum propter verba labiorum tuorum: ego obseruauit vias latronis. Susteta gressus meos in callibus tuis: et non bentur vestigia mea. Ego inuocaui te quia exaudies me deus: inclina aurem tuam mihi: audi eloquium meum. Mirabilis fac misericordiam tuam saluator: sperantium: a resistētibus dextere tue. Custodi me quasi pupillam filii oculi: in umbra alarum tuarum protege me. A facie impiorum vastantium me: inimici mei animam meam circumdederunt. Adipe suo concluserunt: ore loquuti sunt superbe. Incidentes aduersum me nunc circumdederunt me: oculos suos posuerunt declinare in terram. Similitudo eius quasi leonis desiderantis predam: et quasi catuli leonis sedentis in absconditis. Surge domine presumentium faciem eius: incurua eum: salua animum meam ab impio qui est gladius tuus. A viris manus tue dñe qui mortui sunt in profundo: quorum pars in vira: et quorum de absconditis tuis replesti ventrem: qui saturabuntur filiis et dimittent reliquias suas paruulis eorum. Ego in iustitia videbo faciem tuam: implebor cum vigilaue ro similitudine tua.

Hic Alco. i trãsla. lxx.

Exaudi dñe. Eripe animam meam ab impio frameam tuam ab inimicis manus tue. Eripe animam meam ab impio frameam tuam ab inimicis manus tue. Eripe animam meam ab impio frameam tuam ab inimicis manus tue. Eripe animam meam ab impio frameam tuam ab inimicis manus tue.

Hic grece translatio.

Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte. Probasti cor meum et visitasti nocte.

uiferunt reliquias suas parulis suis.) In. B. (Et dimiserit reliquias suas parulis suis.) Καὶ ἀφίκαυ τὰ κατάλοιπα τοῖς μικροῖς αὐτῶν. et sic est etiam in hebreo.

Annotationes in trāssa. Hiero.

Adi dñe. a. **C**onfitebor tibi et non inuenisti cogitationes meas in punctis. quasi dicat: et non inuenisti iniquitatem. Sequitur (cogitationes meas non transire siue non transire) .i. q. non transierint (os meum). b. **E**go obseruavi vias latronis. Pro eo qd hic habet latronis: in hebreo est **Pharis**: q. dictio equiuoca est: et vno modo significat sicut brūs Hiero. trāssa lit. f. latronē vel p̄donē. Alio vno modo significat diuiforē siue p̄uaricatore. de. 1.º. Beñ. 38. g. ibi. Quare propter te diuisa est maceris: de. 2.º. Dan. ii. c. ibi. Filij quoq; p̄uaricatorū populū tuū. et tñc erit sensus. Ego custodivi vel obseruavi vias diuiforū vel p̄uaricatorū. f. cauēdo ne inciderē in eis. c. **S**alua animā meā ab impio: qui est gladius tuus. In hebreo non habet qui est: sed sic (Salua animā meā ab impio: gladio tuo.) et potest li gladio tuo legi effectiue. i. cū gladio tuo: vel suppleri quis est. f. gladius tuus sicut habet in lra. d. **A** viris manus tue dñe q. mor tui sunt in pfundo.) In hebreo sunt hic quedā dictiones equiuocę q. vno modo significant sicut hic i lra habet. Alio vero modo sic. f. **A** mortuis manus tue dñe: a mortuis qui sunt de m̄sido) Nam p. eo qd hic habet vi ris: in hebo est **Methum**: q. dictio nō solū viros sed magis cōmuniter sig nificat mortuos siue mortales. vt ps. 14. 2. ibi. Sicut mortuos equiuocę q. vt **Ecc̄s. 4. a. ibi. Et laudauit magis mortuos q. viuētes. et i alijs locis. Et si milititer pro eo qd habet in profundo: in hebreo est **Chaled**: q. dictio orbē siue mundū significat. vt ps. 48. ibi. Auribus percipite om̄s qui habitatis orbē. quasi dicat. Salua cū gladio tuo animā meā ab impio: et a mor tuis manus tue qui sunt mortui a m̄sido. i. a cōcupiscentia mundi. (quorū pars in vita) huius seculi. f. et quod sequit. (Et quorū de absconditis tuis replesti vētrē.) In hebreo p. eo qd hic habet absconditis est quedā dictio equuoca et in. nu. singulari. f. **Saphon**: q. vno mō significat absconditū siue arcantū sicut hic habet. Alio vno modo significat aqlonez. vt **Hiere. l. c. ibi. Ab aquilone p̄detur om̄e malū. et in alijs locis. et tñc in ista signifi catione erit lra. Et aquilone tuo adimplebis vētrē eorū: qui saturabunt filijs tuis. f. in hac vita. e. **C**implebor: cū vigilauero similitudine tua.) In hebreo potest legi sicut hic habet: vel sic (Satiabor: in suscitando similitu dinem tuam vel ad similitudinem tuam.)****

Trāssa. Lxx.

C In fine puero dñi dō qui locut⁹ est dño vba cātici hui⁹ i die qua eripuit eū dñs de manu omnū inimicorū ei⁹ et de manu saul: et dixit. **D**iligas te dñe fortitudo mea: dñs firmamētū meū et refugium meū et liberator me⁹. **D**e⁹ me⁹ adiutor meus: et sperabo in eū. **P**rotector meus: et cornu salutis mee: et susceptor meus. **L**audans inuocabo dñm: et ab inimicis meis salu⁹ ero. **E**t cū dederit me dolores mortis:

C Victorio suo dñi dō qui loquit⁹ dño verba cātici hui⁹ i die qua liberauit eū dñs de manu omnū inimicorū suorū et de manu saul: et dixit. **D**iligas te dñe fortitudo mea. **D**ñe petra mea et robur meū et saluator meus: deus meus fortis meus sperabo in eum: scutum meū et cornu salutis mee susceptor meus. **L**audatū inuocabo dominū: et ab inimicis meis saluus ero. **C**ircum-

Trāssa. Hiero.

et torrentes iniquitatis conturba uerunt me. Dolores inferni circum dederūt me: **P**rooccupauerūt me la quei mortis. In tribulatione mea in uocaui dñm: et ad deū meū clama ui. **E**t exaudiuit de tēplo sancto suo vocem meā: et clamor meus in conspectu eius introiuit i aures eius. **C**ōmota est et cōtremuit terra: fun damēta montū conturbata sunt et cōmota sunt: quonia irat⁹ est eis. **A**scēdit fumus in ira eius: et ignis a facie eius exarsit: carbones succē si sunt ab eo. **I**nclinauit celos descendit: et caligo sub pedibus eius. **E**t ascendit super cherubim et volauit: volauit super p̄nas vētorū. **E**t posuit tenebras latibulū suū in circuitu eius tabernaculum eius tene brosa aqua in nubibus aeris. **P**re fulgore in conspectu ei⁹ nubes trās serunt: grandis et carbones ignis. **E**t intonuit de celo dñs: et altissim⁹ dedit vocē suā: grandis et carbones ignis. **E**t misit sagittas suas et dissipauit eos: fulgura multiplicauit et conturbauit eos. **E**t apparuerunt fontes aquarū: et reuelata sunt fun damenta orbis terrarum. **A**b increpatione tua dñe: ab inspiratio ne spirit⁹ ire tue. **M**isit de summo et accepit me: et assūpsit me de aq̄s multis. **E**ripuit me de inimicis meis fortissimis et ab his qui oderunt me: quī cōfortati sunt sup me. **P**re uenerunt me in die afflictionis mee: et factus est dñs protector meus. **E**t eduxit me in latitudinē: saluum me fecit quū voluit me. **E**t retribuet mihi dñs scdm iustitiā meam: et scdm puritatē manū mearū retribuēt mihi. **Q**uia custodui vias dñi: nec impie gessi a deo meo. **Q**uonia om̄ia iudicia eius in conspectu meo: et iustitias eius non repuli a me. **E**t ero immaculatus cum eo: et obseruabo me ab iniquitate mea. **E**t retribuet mihi dominus scdm

tes iniquitatis terruerunt me. Funes inferni circū dederunt me: **P**re uenerunt me laquei mortis. In tribulatione mea inuocabo dñm: et ad deum meum clamabo: exaudiet de templo suo vocem meam: et clamor meus ante faciem eius ueniet in aures eius. **C**ōmota est et cōtremuit terra: et fundamenta montū cōcussa sunt et conuulsata sunt: quonia am iratus est. **A**scēdit fumus in furore eius: et ignis ex ore eius deuorans: carbones incensū sunt ab eo. **E**t inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedibus eius. **E**t ascendit super cherubim et volauit: et transiit super tenebras latibulum suum: in circuitu eius tabernaculum eius: tene brosa aqua in nubibus etheris. **P**re fulgore in conspectu ei⁹ nubes trās serunt: grandis et carbones ignis. **E**t intonuit de celo domin⁹: et altissimus dedit vocem suam grandine et carbones ignis. **E**t misit sagittas suas et dissipauit eos: et fulgura multiplicauit et cōsumpsit eos. **E**t apparuerunt effusiones aquarū: et reuelata sunt fundamenta orbis: ab increpatione tua dñe ab inspiratione spiritus furoris tui. **M**isit de alto accepit me: extraxit me de aquis multis. **L**iberabit me de inimicis meis potentissimis: et de his qui oderunt me: quonia robustiores me erant. **P**re uenerunt me in die afflictionis mee: et factus est dominus firmamētū meū. **E**t eduxit me in latitudinē: liberauit me quā placuit ei. **R**etribuit mihi dñs scdm iustitiam meā: et scdm iudiciā manū mearū reddidit mihi. **Q**uia custodui vias dñi: et non egrediebar a deo meo. **Q**uonia om̄ia iudicia eius in conspectu meo: et precepta eius non amouit a me. **E**t fui immaculatus cū eo: et custodui me ab iniquitate mea. **E**t restituit mihi dñs scdm

c.

d.

e.

f.

m. nq.

lustratā meam: et scdm puritatē ma-
 nū meaz in conspectu oculorū ei⁹.
 Cū sancto sanctus eris: et cū viro
 innocente innocēs eris. Et cū elec-
 to electus eris: et cū peruerso per-
 uerteris. Quoniā tu populū humili-
 le saluū facies: et oculos superborū
 humiliabis. Quoniā tu illuminas
 lucernā meā dñe: deus me⁹ illumi-
 na tenebras meas. Quā in te eri-
 piar a tēratione: et in deo meo trāsi-
 grediar murū. Deus me⁹ impollu-
 ta via eius: eloquia dñi igne exami-
 nata: pector est omnī sperantī i
 se. Quoniā quis deus preter dñm:
 aut quis deus preter deū nostrum.
 Deus qui p̄cinxit me virtute: et po-
 suit immaculatā viā meā. Qui per-
 fecit pedes meos ceruis: et super ex-
 celsa statuēs me. Qui docet
 manus meas ad p̄lium: et posuisti
 vt arcū ereū brachia mea. Et dedi-
 sti mihi protectionē salutis tue: et
 dextera tua suscepit me. Et discipli-
 na tua correxit me in finē: et discipli-
 na tua ipsa me docebit. Dilatasti
 gressus meos subtrus me: et nō sunt
 infirmata vestigia mea. Persequar
 inimicos meos et cōprehendā illos:
 et non cōuertar donec deficiāt. Cō-
 fringā illos nec poterunt stare: ca-
 dēt subtrus pedes meos. Et precin-
 xisti me virtute ad bellū: et supplan-
 tasti insurgentes in me subtrus me.
 Et inimicos meos dedisti mihi dor-
 sum: et odientes me disp̄didisti. Cui
 maugerunt nec erat qui saluos face-
 ret: ad dominū nec exaudiuit eos.
 Et cōminā eos vt puluere ante fa-
 ciem vēti: vt lutus platearū delebo
 eos. Eripies me de contradictioni-
 bus populū: constitues me in caput
 gētū. Populū quē nō cognoui ser-
 uauit mihi: i auditu auris obediuit
 mihi. Filij alieni mētē sunt mihi: fi-
 lij alieni inueterati sunt: et claudica-
 uerunt a semitis suis. Quia dñs et
 b̄ndictus deus meus: et exaltē de⁹

lustratā meā: et scdm manū mearū
 mundiciā in conspectu oculorū ei⁹.
 Cum sancto sanctus eris: et cū viro
 innocente innocēter ages. Et cū elec-
 to electus eris: et cū peruerso per-
 uerteris. Quoniā populū pauperū
 saluabis: et oculos excelsū humili-
 abis. Quia tu illuminas lucernā
 meā: dñe deus meus illuminabis
 tenebras meas. In te enim curra
 accinctus: et in deo meo transi-
 murū. Deus immaculata via eius:
 eloquium dñi igne examinatum:
 sicut est omnī sperantī in se. Quis
 est deus preter dominū: et quis for-
 tis preter deū nostrum? Deus qui ac-
 cingit me fortitudine: et posuit im-
 maculatā viam meam. Locuans
 pedes meos ceruis: et super excelsa
 mea statuens me. Docens ma-
 nus meas ad p̄lium: et cōponens
 quasi arcum creū brachia mea. Et
 dedisti mihi clypeus salutis tue: et
 dextera tua cōfortabit me: et man-
 suetudo tua multiplicabit me. Dila-
 tabis gressus meos subtrus me: et nō
 deficient tali mei. Persequar in-
 imicos meos et apprehendam eos:
 et non reuertar donec cōsumā eos.
 Cadam eos et non poterunt surge-
 re: cadēt sub pedibus meis. Accin-
 xisti me fortitudine ad p̄lium: in-
 curuasti resistentes mihi sub me.
 Et inimicorum meorum dedisti mi-
 hi dorsum: et odientes me disperdi-
 disti. Clamabunt et non erit qui sal-
 uet: ad dominū et nō exaudiet eos.
 Et delebo eos vt puluere ante fa-
 ciem vēti: vt lutum platearū profi-
 ciam eos. Saluabis me a contras-
 dictionibus populū: pones me in ca-
 put gentium: populū quem igno-
 rauit seruet mihi. Auditione auris
 obediēt mihi: filij alieni mētē sunt
 mihi. Filij alieni defluent: et contra-
 hentur in angustiis suis. Quia do-
 minus et benedictus deus meus:
 et exaltetur deus salutis mee. De-

g.
h.
i.
l.
m.
n.
o.

salutis mee. Deus qui das vindictas
 mihi et subdis populos sub me: libe-
 rato: meus de inimicis meis: et a resis-
 tentibus: et ab insurgētibz in me exal-
 tabis me: a viro iniquo eripies me.
 Propterea cōfitebor tibi in natio-
 nibz dñe: et nominū tuo psalmū di-
 cā. Magnificans salutes regis ei⁹:
 et faciens misericordiā xpo suo da-
 uid et semini eius vsq; in seculum.

us qui das vindictas mihi: et sub-
 didisti populos sub me. Qui seruas
 me ab inimicis meis: et a resis-
 tentibz mihi eleuas me: a viro iniquo
 libera me. Propterea confitebor
 tibi in gentibus dominice: et nominū
 tuo cantabo. Magnificāti salutes
 regis sui: et facienti misericordiam
 christo suo: dauid et semini ei⁹ vsq;
 in seculum.

Offic. Ilico.
i trāsla. lxx.

Diligam te dñe. Et disciplina tua ipsa me docebit. Heb. 17.
 (Et mansuetudo tua me multiplicauit.) In bonis tēporalibus et spiri-
 tualibus. In eo. (Et non sunt infirmata vestigia mea.) Heb. (Et non
 lubricauerunt canille mee.) i. canille pedum meorum. In eo. (Et ius-
 tum platearū delebo eos.) Heb. (Et iusti platearū euacuabo eos.) de lo-
 cis suis: sicut iusti eiscitur de plateis. In eo. (Et claudicauerit a semi-
 tis suis.) Heb. (Et timebit in clausuris suis.) i. in fortalicis suis: et multo
 magis extra. Dec Ilico.

Offic. grece
translatio.

Et exaudiuit de tēplo sancto suo vocem meā: et clamor meus i con-
 spectu eius introiuit in aures ei⁹. In. h. (Exaudiuit de tēplo sancto suo
 vocē meā: et clamor meus in cōspectu eius introibit in aures eius) vnde
 li et non duplicat in greco: et li introibit est futuri tēporis. ΗΚΟΥΣΕ Μ
 ΕΚ ΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣΕΛΕΥΣΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΩΤΑ ΑΥΤΟΥ. et sic
 est etiā in hebreo. b. C. Fundamenta montū cōturbata sunt. In. h. (Et
 fundamēta montū cōturbata sunt.) Kai Τὰ θεμέλια τῶν ὄρων
 ἐταράχθησαν. et sic est etiā in hebreo. c. C. Et ignis a facie ei⁹ exar-
 dit. In. h. (Et ignis a facie ei⁹ exardescet.) Kai τὸ πῦρ ἀπὸ προσώ-
 που αὐτοῦ καταφλέγῃσεται. et sic est etiā in hebreo. i. de futu-
 ro. d. C. Inclinauit celos et descēdit. In. h. (Et inclinauit celos et descē-
 dit.) Kai ἔκλιμεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη. e. C. Fulgura mul-
 tiplicauit et cōturbauit eos. In. h. (Et fulgura multiplicauit et cōtur-
 bauit eos.) Kai ἀστραπαὶ ἐπληθύνθη καὶ συνετάραξεν
 αὐτούς. et sic est etiā i hebreo. f. C. Et assumpsit me de aquis multis.
 In. h. (Assumpsit me de aquis multis.) vnde li et nō est in greco: nec etiā
 in hebo. προσελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. g. C. Eri-
 puit me de inimicis meis fortissimis. In. h. (Eripuit me de inimicis meis
 fortissimis siue potētibus.) ῥύσεται με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνα-
 τῶν. h. C. Et factus est dñs p̄ctor me⁹. In. h. (Et fact⁹ est dñs p̄-
 tectio mea: siue firmamētū meū.) Kai ἐγένετο κύριος ἀντιστή-
 ρις μου. et sic est etiā in hebreo. i. C. Deus meus illuminas tene-
 bras meas. In. h. (Deus meus illuminabis tenebras meas.) ὁ θεὸς
 μου φωτισὲς τὸ σκοτὸς μου. et sic est etiā i hebreo. l. de futuro.
 l. C. Et supplantasti insurgētes i me. In. h. (Supplantasti insurgētes in
 me.) vnde li et nō est in greco: nec etiā in hebreo. συνεπλάσθησάν
 μου τοὺς ἐναντισταμένους ἐπὲ μέ.

Annotatio-
nes i trāsla.
Hierō.

Diligam te dñe. a. C. Circūdederunt me funes mortis. In. h. eo qd
 hic habetur funes: i hebreo est ἄβηλε: q̄ dictio equiuoca est: et vno

mō significat funes. vt ps. 15. ibi. Funes ceciderūt mihi i pcedaris. Alio
xō mō significat dolores. vt Esa. 13. b. ibi. Torridēs ⁊ dolores tenebūt. ⁊
tūc erit talis lfa. Et cū dederūt me dolores mortis sicut Lxx. trāstulerūt
et sic lfa eo. ibi. Funes inferni tē. b. Et torrētes iniquitatis terruerūt
me.) Pro eo qd hic habet iniquitatis: i hebo est Belial: vt sit sensus. Tor
rētes diaboli: illi. f. qd est absq iugo ⁊ apostata: cū dederūt me. c. Et
intonuit de celo dñs.) Heb. (Et intonuit in celo dñs). d. Liberabit me
de inimicis meis porētissimis.) Heb. (Liberabit me de inimico meo for
tissimo sive porētissimo). e. Quia placuit ei.) Heb. (Quia voluit me.) ⁊
est idē sensus. f. Et sui immaculat⁹ cū eo.) Pro immaculato i hebo est
Thamim: q dictio etiā significat consumatū sive pfectū. vt Gen. 6. b. ibi.
Hoc vir iust⁹ atq pfect⁹ fuit. ⁊ sic i sequētib⁹ vbiq⁹ ē immaculat⁹ vltim
maculata. g. Cū i sancto sc̄tus eris) Pro eo qd hic habet sc̄tus: i hebo
ē Chasid: q dictio etiā misericordē significat: vt dictū ē s. ps. 4. h. Et
cū viro innocēte innocēter ages.) Pro innocēte i hebreo est Thamim: q
dictio etiā significat pfectū sive imaculatū. vt s. eo. ps dictū est. i. Et
cū electo electus eris.) Pro electo i hebo est Habar: q dictio equoca ē:
et vno mō significat electus. vt Cant. 6. c. ibi. Electa genitrici sue. Alio
xō mō significat purū vel mūdū. vt ps. 23. ibi. Innocēs manibus ⁊ mun
do corde: et in alijs locis. et tunc erit talis lfa. Et cū mūdo mūdus eris.
Et māsuetudo tua multiplicabit me) In hebo pōt legi sicut hic hē
vltic (Et humilitas tua magnificabit sive exaltabit me). l. Et odiētes
me disp̄digisti) Heb. (Et odiētes me disp̄dā eos). m. Filij alieni mētis
ti sunt mihi) Pro eo qd hic habet mētiti sūt: i hebo ē Yechachafu: q dic
tio equoca ē: ⁊ vno mō significat mētiti sūt: sicut hic i lfa habet. Alio xō
mō significat negabūt. vt Deut. 33. d. ibi. Negabūt te iūmici tui. ⁊ tūc erit
lfa. Filij alieni negabunt me. n. Filij alieni defluēt: et strahent in an
gustijs suis) In hebo sunt hic qdā dictōes equocē: q vno mō possunt si
gnificare sicut br̄s Hiero⁹ trāstulit. Alio xō mō sic. l. (Filij alieni iuere
rascēt: ⁊ pauebūt i clausuris suis: sive in angustijs suis.) Itā p eo qd hic
hē defluēt: i hebo ē ybolu: q dictio etiā significat iueterascere. vt ps. 31.
Ibi. Quā tacu iueterauerūt ossa mea. et Esa. 65. d. ibi. Et opa manū
eoz iueterabūt electi mei. Et similit̄ p eo qd hic hē strahent: i hebo ē
Yachregu: q dictio solū i hoc loco inuenit. ⁊ in lingua syra significat paue
re vel timere. o. Et bñdictus de⁹ me⁹.) Heb. (Et bñdict⁹ fortis me⁹.)
Nam pro eo qd hic habet deus: in hebreo est Sur: q dictio fortē signifi
cat. vt. 1. Regi. 2. a. ibi. Non est fortis sicut deus noster.

In finem psalmus dauid. 18. Eli enarrat glouā dei: ⁊ opera
manū eius annunciat firma
mentū. Dies diei eructat verbū: et
nox nocti indicat sciētā. Nō sunt
loquele neq sermone: quoz nō
audiātur voces eoz. In omū ter
ram exiit sonus eoz: ⁊ in fines or
bis terre verba eoz. In sole posuit
tabernaculū suū: ⁊ ipse tanq spon
sus procedēs de thalamo suo. Exul

Victori psalmus dauid. 19. Eli enarrat gloriā dei et opus
manū eius annunciat firma
mentū. Dies diei eructat verbū: et
nox nocti indicat sciētā. Nō est
fermo ⁊ nō sunt verba: quibus nō au
diatur vox eozum. In omnē terraz
exiit sonus eoz: ⁊ in fines orbis
verba eoz: sicut posuit tabernaculū
in eis. Et ipse quasi sponsus proce
dens de thalamo suo: exultabit vt

Trāsta.
Hierōi.

a.

Trāsta.
Lxx.

tauit vt gigas ad currendā viam: a summo celo egressio eius. Et oc
curus eius vsq ad summū eius:
nec est qui se abscondat a calore ei⁹.
Lex dñi immaculata cōuertēs ani
mas: testimonium dñi fidele sapien
tiam prestās paruulis. Iustitie do
mini recta letificantēs corda: pre
ceptū dñi lucidū illuminans oculos.
Timor dñi sanctus permanēs
in seculū seculi: iudicia dñi vera iu
stificata in semetipsa. Desiderabi
lia super aurum ⁊ lapidem precio
sum multū: ⁊ dulciora super mel et
fauum. Et enim seruus tuus custo
dit ea: in custodiendis illis retribu
tio multa. Delicta quis intelligit:
ab occultis meis munda me: et ab
alienis parce seruo tuo. Si mei nō
fuerint dominati tunc immacula
tus ero: et emundabor a delicto ma
ximo. Et erunt vt cōplaceant elos
quia oris mei: et meditatio cordis
mei in conspectu tuo semp. Dñe ad
tutor meus: ⁊ redemptor meus.

b.

Dñe Hiero.
i trāsta. lxx.

Dñe grece
translatio.

Annotatio
nes i trāsta.
Hierōi.

Trāsta.
Lxx.

Eli enarrant. C In omnē terrā exiit sonus eoz.) Heb. (In 18.
omnē terrā exiit linea eoz.) Et prout exponit de apostolis: hic ac
cipitur linea pro forte: sic enī frequēter accipit in hebreo: apli nāq scdm
diuersas terras exierunt ad predicādi per fortes. Nec Hiero⁹.
a. Exultauit vt gigas ad currendā viam.) In. b. (Exultabit vt gigas
ad currēdā viā.) ἀγαλλίσσεται ὡς γίγας ὑπάγειν ὁ δὸς
et sic est etiā in hebreo. s. de futuro. b. Delicta quis intelligit.) In. b.
(Delicta quis intelligit.) ὁ πατὼς τῶν αἰμάτων τῶν σφύγγων. et sic
est etiā in hebreo. s. de futuro. 19.
Eli enarrant. a. Quibus non audiat vox eoz.) Heb. (Absq
leo q audiat vox eozum.) b. Docebit ea.) Heb. (Mortatus est
in eis.) c. In custodiendis eis fructus multus) Heb. (In custodiēdis
eis retributio multa.) Itā p eo qd hic habet fruct⁹: in hebo est Khebe:
q dictio retributionē significat. vt ps. 118. ibi. Inclinaui cor meū ad faciē
das iustificatiōes tuas i eternū. ppter retributionē. sed idē est sensus. d.
Errores quis intelligit.) Pro eo qd hic habet erroze: in hebreo est
Seguioth: q dictio ignorātiā significat. vt Lucif. q. a. ibi. Nā cū pecca
uerit p ignorātiā. vñ in hoc loco errores accipiunt pro ignorātijs.
In finem psalmus dauid. 19. Victori psalmus dauid. 20.
Kaudiat te dominus in die tri
bulatiōis: protegat te nomē
dei iacob. Mittat tibi auxilium
de sancto: et de syon tucatur te.

b.

c.

d.

19.

Trāsta.
Hierōi.

Memor sit omnis sacrificij tui: et hoc locustum tuum pingue fiat. Tribuat tibi secundum cor tuum: et omne consilium tuum confirmet. Metabimur in salutari tuo: et in nomine dei nostri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas: sicut cognovisti quoniam salus fecit dominus christum suum. Exaudierunt illum de celo sancto suo: in potentatibus salus dextere eius. In curribus et hi in equis: nos autem in nomine dei nostri invocabimus. Ipsi obligati sunt et ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus. Domine salus fac regem: et exaudi nos in die qua invocaverimus te.

Memor sit omnis sacrificij tui: et hoc locustum tuum pingue fiat. Semp. Det tibi secundum cor tuum: et omne consilium tuum impleat. Laudabimur in salutari tuo: et in nomine dei nostri decemus choros: impleat dominus omnes petitiones tuas. Hunc scio quoniam salvavit dominus christum suum: exaudiet eum de celis sanctuarij sui: in fortitudinibus salus dextere sue. Hi in curribus et hi in equis: et nos in nomine domini dei nostri recordabimur. Ipsi incurvati sunt et ceciderunt: nos vero surreximus et erecti sumus. Domine salus: rex exaudi nos in invocationis nostre.

Offic. Hico. i trāsa. lxx.

Offic. grece translatio.

Annotatio nes i trāsa. Hierōi.

Trāsa. Lxx.

Exaudiat te dominus. **C**hos autē in nomine dei nostri invocabimur. **Deb.** 19. **(Hos autē in nomine dei nostri glorificabimus).** i. incensum offeremus. **Dee Hico.**
a. C Et omne consilium tuum confirmet. **In. S.** (Et omne consilium tuum impleat) **καὶ τὰς αὐτῶν τῆς βουλῆς σου πληροῦσαι.** et sic ē etiā in hebreo. **b. C** Hos autē in nomine dei nostri invocabimur. **In. S.** (Hos autem in nomine domini dei nostri invocabimur.) **ἡμῶν εἰς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐπιβοῶμεθα.** et sic ē etiā in hebreo. **20 Exaudiat te. a. C** Laudabimur in salutari tuo. **Pro** eo quod hic habetur laudabimur: in hebreo est **Harancna:** quae dictio equivoce est: et uno modo significat laudabimus vel laudabimur sicut beatus Hiero? transtulit. **vt Lxx. 9. d. ibi. C**ū vidissent turbe laudauerunt dominum. Alio vero modo significat exultabimus: sive letabimur sicut **Lxx. translulerunt.** **vt Hiero. 31. a. ibi. Exultate in letitia iacob.** et in alijs locis. **b. C** Ducemur choros. **Deb.** (Ducemus vexilla vel signa: aut leuabimus signa: sive vexilla.) **Itam** pro eo quod hic habetur ducemus choros: in hebreo est **Widagol:** quae dictio lenare vexillum aut signum significat. **vt Hic. 2. a. ibi. Singuli per turmas signa atque vexilla etc.**

Exaudiat te dominus. **C**hos autē in nomine dei nostri invocabimur. **Deb.** 19. **(Hos autē in nomine dei nostri glorificabimus).** i. incensum offeremus. **Dee Hico.**
a. C Et omne consilium tuum confirmet. **In. S.** (Et omne consilium tuum impleat) **καὶ τὰς αὐτῶν τῆς βουλῆς σου πληροῦσαι.** et sic ē etiā in hebreo. **b. C** Hos autē in nomine dei nostri invocabimur. **In. S.** (Hos autem in nomine domini dei nostri invocabimur.) **ἡμῶν εἰς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐπιβοῶμεθα.** et sic ē etiā in hebreo. **20 Exaudiat te. a. C** Laudabimur in salutari tuo. **Pro** eo quod hic habetur laudabimur: in hebreo est **Harancna:** quae dictio equivoce est: et uno modo significat laudabimus vel laudabimur sicut beatus Hiero? transtulit. **vt Lxx. 9. d. ibi. C**ū vidissent turbe laudauerunt dominum. Alio vero modo significat exultabimus: sive letabimur sicut **Lxx. translulerunt.** **vt Hiero. 31. a. ibi. Exultate in letitia iacob.** et in alijs locis. **b. C** Ducemur choros. **Deb.** (Ducemus vexilla vel signa: aut leuabimus signa: sive vexilla.) **Itam** pro eo quod hic habetur ducemus choros: in hebreo est **Widagol:** quae dictio lenare vexillum aut signum significat. **vt Hic. 2. a. ibi. Singuli per turmas signa atque vexilla etc.**

Trāsa. Hierōi.

In finem psalmus dauid. **20. D**omine in virtute tua letabitur rex: et super salutare tuum exultabit vehementer. Desiderium cordis eius tribuisti ei: et voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Quoniam prevenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso. Vitam petiit a te et tribuisti ei: longitudinem dierum in seculum et in seculi seculi. Magna est gloria eius in salutari tuo: gloria et magni decorum impones super eum. Quoniam

In finem psalmus dauid. **21. D**omine in fortitudine tua letabitur rex: et super salutari tuo exultabit vehementer. Desiderium cordis eius dedisti ei: et voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Semp. Quoniam prevenisti eum in benedictionibus bonitatis: ponas in capite eius coronam de obrizo. Vitam petiit a te dedisti ei: longitudinem dierum in seculum et in eternum. Magna gloria eius in salutari tuo: gloriam et decorem ponas super eum. **P**ones enim eum benes

dabis eum in benedictione in seculum seculi: letificabis eum in gaudio eius vultu tuo. Quoniam rex sperat in domino: et in misericordia altissimi non commovebitur. Invenietur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt. Pones eos ut cibantur ignis in tempore vultus tui: dominus in ira sua commovebit eos: et devorabit eos ignis. Fructus eorum de terra perdes: et semen eorum de filijs hominum. Quoniam declinaverunt in te mala: cogitantur in reliquijs tuis preparabis vultus eorum. Exaltare domine in virtute tua: cantabimur et psallemus virtutes tuas.

dictione sempiterna: exhilarabis eum letitia apud vultum tuum. Quoniam rex confidit in domino: et in misericordia excelsi non decipietur. Inveniet manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inveniet omnes odientes te. Pones eos ut cibantur ignis in tempore vultus tui: dominus in furore suo percutiet eos: et devorabit eos ignis. Fructus eorum de terra perdes: et semen eorum de filiis hominum. Quoniam declinaverunt super te mali: cogitantur scelus quod non potuerunt. Quoniam ponas eos humerum: funes tuos firmabis contra facies eorum. Exaltare domine in virtute tua: cantabimus et psallemus fortitudines tuas.

Offic. Hico. i trāsa. lxx.

Offic. grece translatio.

Annotatio nes i trāsa. Hierōi.

Trāsa. a. Lxx.

Domine in virtute tua. **C** Pones eos ut cibantur ignis in tempore vultus tui. **Deb.** (Pones eos ut cibantur ignis in tempore ire tue.) **Dee Hico.**
a. C Longitudinem dierum in seculum et in seculum seculi. **In. S.** (Longitudinem dierum in seculi seculi.) **vñ li et in seculum nō est in greco.** **In** hebreo **vo** est in seculum et in eternum. **αὐτῶν πρόθητα ἡμῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.** **21. D**omine in fortitudine tua. **a. C** Et super salutari tuo exultabit vehementer. **b. C** Non decipietur. **Deb.** (Non commovebitur.) **Itam** pro eo quod hic habetur decipietur: in hebreo est **Ynot:** quae dictio commoveri significat. **vt ps. 37. ibi. Et dum commoveantur pedes mei. sed idem est sensus.**

In finem psalmus dauid pro susceptione matutina. **21. D**eus deus meus respice in me quare me dereliquisti: lōge a salute mea verba delictorum meorum. Deus meus clamabo per diem et non exaudies: et nocte et non ad inspicientiam mihi. Tu es in sancto habitas laus israel. In te speraverunt presertim: speraverunt et liberaisti eos. Ad te clamaverunt et salvi facti sunt: in te confisi sunt et non sunt confusi. Ego autem sum vermis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Omnes videntes me deriserunt me: locuti sunt labijs et moverunt caput. Speravit in domino eripiat eum: salus faciat eum quoniam vult eum. Quoniam tu es qui extra xisti me de ventre: spes mea ab ybe

Trāsa. Hierōi.

In finem psalmus dauid pro susceptione matutina. **22. D**eus meus deus meus quare dereliquisti me: longe a salute mea verba rugitus mei. De? me? clamabo per diem et non exaudies: et nocte nec est silentium mihi. Et tu habitator sancte laus israel. In te confisi sunt patres nostri: confisi sunt et liberaasti eos. Ad te clamaverunt et salvi facti sunt: in te confisi sunt et non sunt confusi. Ego autem sum vermis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Omnes videntes me subsannant me: demittunt labijs suum et moverunt caput. Confugit ad domum suam salvet eum: liberet eum quoniam vult eum. Tu autem propugnator meus ex utero: fiducia mea ab ybe

ribus matris mee: in te piect⁹ sum
 ex vtero. De vtre matris mee de⁹
 me⁹ es tunc disceris a me. **Q**ui
 tribulatio proxima est: qm̄ nō est q̄
 adiuuet. **C**ircūdederunt me vituli
 multi: tauri pingues obsederūt me
Aperuerūt sup me os sili: sicut leo
 rapiens et rugiēs. Sicut aqua effu-
 sus sum: et dispersa sunt omnia ossa
 mea. Factū est cor meū tanq̄ cera
 liquefcens: in medio ventris mei.
Aruit tanq̄ testa virtus mea et lin-
 gua mea adhesit faucibus meis: et
 in puluerem mortis deduxit me.
Quoniam circūdederūt me canes
 multi: cōciliū malignātum obsedit
 me. **F**oderūt man⁹ meas et pedes
 meos: dinumerauerūt omnia ossa
 mea. **I**psi vero cōsiderauerūt et in-
 spexerūt me: diuiserūt sibi vestimē-
 ta mea et sup vestē meaz miserunt
 fortē. **T**u autē dñe ne elongaueris
 auxiliū tuū a me: ad defensionē meā
 cōspice. **E**rue a framea de⁹ animaz
 meā: et de manu canis vnicā meā.
Salua me ex ore leonis: et a corni-
 b⁹ vnicornū humilitatē meā. **H**ar-
 rabo nomē tuū fratrib⁹ meis: in me-
 dio eccle laudabo te. **Q**ui timetis
 dñm laudate eū: vniuersum semen
 iacob glorificate eū. **T**imeat eū om-
 ne semen israel: quoniam non spreuit
 neq; desperit deprecationē paupe-
 ris. **H**ec auertit faciē suam a me: et
 cū clamare ad eum exaudiuit me.
Apud te laus mea in ecclesia ma-
 gna: vota mea reddā in cōspectu ti-
 mentiū eum. **E**dent pauperes et sa-
 turabunt⁹ et laudabunt dñm qui re-
 quirūt eū: viuēt corda eorū in secu-
 lū seculi. **R**eminiscētur et conuertē-
 tur ad dominū vniuersi fines terre
 Et adorabunt in cōspectu eius vni-
 uerse familie gētū. **Q**uoniam domi-
 nus est regnū: et ipse dominabit⁹ gen-
 tū. **M**anducauerūt et adorauerūt
 omnes pingues terre: in cōspectu
 eius cadent omnes qui descendunt

ribus matris mee. In te proiectus
 sum ex vulua: de vtre matris mee
 deus meus es tu. **R**e longe has a
 me quoniam tribulatio proxima est:
 quoniam non est adiutor. **C**ircūde-
 derunt me vituli multi: tauri basan val-
 lauerunt me. **A**peruerunt super me
 os sili: quasi leo rapiens et rugiens. **b.**
 Sicut aqua effusus sum et separata
 sunt omnia ossa mea: factus est cor
 meum tanquam cera liquefacta in medio
 ventris mei. **A**ruit velut testa for-
 titudo mea: et lingua mea adhesit
 palato meo: et in puluere mortis des-
 traxisti me. **Q**uoniam circūdederunt
 me canes: consiliū pessimum illi valla-
 uit me: foderunt manus meas et pe-
 des meos. **H**umeravi omnia ossa
 mea: ipsi respicientes viderunt in me. **b.**
 Diuiserunt vestimenta mea sibi: et
 super vestimenti meum miserunt for-
 tem. **T**u autē dñe ne longe has: for-
 titudo mea in auxiliū meū festina.
Erue a gladio animā meam: de ma-
 nu canis solitariā meam. **S**alua me
 ex ore leonis: et de cornibus vnicor-
 nium exaudi me. **H**arrabo nomen
 tuum fratribus meis: in medio eccle-
 się laudabo te. **Q**ui timetis domi-
 num laudate eum: omne semen iacob
 glorificate eum: et metuat eum vniuersum
 semē israel. **Q**uoniam nō despe-
 xit neq; contempsit modestiā paupe-
 ris: et non abscondit faciē suam ab
 eo: et cū clamauerit ad eum exaudiet
c. **A**pud te laus mea in ecclesia multa:
 vota mea reddā in cōspectu ti-
 mentiū eum. **C**omedent mites et sa-
 turabuntur: laudabunt dñm queren-
 tes eum: viuēt cor eorū in sempiternū.
Recordabunt et cōuertētur ad
 dominū omnes fines terre: et ado-
 rabunt corā eo vniuersę cognatio-
 nes gentium. **Q**uia dñi regnū: et
 dominatur gentibus. **C**omederūt
 et adorauerunt oēs pingues terre:
 ante faciē eius curuabunt genu vni-
 uersi qui descendunt in puluerem:

f. in terrā. Et anima mea illi viuet: et
 semen meum seruiet ipsi. **A**nnūcia-
 bitur dño generatio ventura: et an-
 nūciabunt celi iustitiā eius popu-
 lo qui nascetur quem fecit dñs,
 et anima eius ipsi viuit. **S**emen ser-
 uiet ei: narrabitur domino in gene-
 ratione. **V**entent et annūciabunt
 iustitiā eius: populo qui nasce-
 tur quem fecit.

Offic. Rico. i trāsa. lxx.

Deus meus. **C**lamabo per diē et nō exaudies: et nocte et
 non ad insipientiā mihi) **H**eb. (Clamo per diem et nō exaudies:
 et nocte nō erit taciturnitas mihi). **s.** a. clamore ofonis. **C**In eo. (Tu au-
 tē in scō habitas laus israel.) **H**eb. (Tu autē sc̄is expectās laudē israel)
CIn eo. (Tauri pingues obsederūt me) **H**eb. (Fortes basan obsederūt
 me.) **C**In eo. (Foderūt man⁹ meas et pedes meos) **H**eb. (Foderūt moderni ha-
 bēt. (Sicut leonis manus mee et pedes mei.) sed dicuntur hic falsificasse
 s̄am ex similitudine litterarū. **H**ā hec dictio **L**aru q̄ significat foderūt: et
 cari q̄ significat sicut leonis: soli differūt i vltima s̄a. **s.** vau et toh. quaz
 figure modicū differūt in hebreo. **H**oia etiā omnia hebreica sunt indeclina-
 bilia sicut ap̄d nos cornu et gelu: p̄pter qd̄ ap̄d hebreos nō est differētia
 inter manus mee et manus meas et pedes mei et pedes meos. **C**In eo.
 (Et anima mea illi viuet.) **H**eb. (Et animam suā non viuificauit.) **Q**uia
 xp̄us de quo loquitur hic: vt multipliciter ostendi scribendo super libro
 psalmozum: animā suā posuit pro ouibus suis. **H**ec **R**ico.

Offic. grece translatio.

a. **C**Respice in me.) **In. s.** (Intende mihi.) sed hoc non est in hebreo.
ωρσχεζ μοι. **b.** **C**Locuti sūt labijs et mouerūt caput.) **In. s.** **ω**
 cūti sunt labijs mouerūt caput.) vñ li et nō est in greco: nec etiā i hebreo.
ε λ α λ η σ α ρ ε μ χ ε ι λ ε σ ι μ ε κ ι η η σ α ρ κ ε φ α λ η ρ . **c.** **C**Ad des-
 fensionē meā conspice.) **In. s.** (Ad defensionē meā intende.) **ε** ι ς τ η ρ
α ν τ ι λ η ψ ι μ μ ο υ ω ρ σ χ ε ζ . **d.** **C**Erue a framea deus animam
 meā.) **In. s.** (Erue a framea animā meā.) vnde li de⁹ nō est in greco: nec
 etiā in hebo. **ρ υ σ α ι α ω ρ ο μ φ α ι α ς τ η ρ ψ υ χ η μ ο υ ε .** **C**Et
 ipse dñabitur gentiū.) **In. s.** (Et ipse dominatur gentiū.) **κ α ι α υ τ ο ς**
δ λ ε σ ω ζ ε ι τ ω ρ ε θ ο ω ρ . et sic est etiā in hebreo. **s.** de presenti. **f.** **C**Et
 anima mea illi viuet.) **In. s.** (Et anima mea illi viuit.) **κ α ι η ψ υ χ η**
μ ο υ α υ τ ω ρ η . et sic est etiā in hebreo. **s.** de presenti. **g.** **C**Et annuncia-
 bunt celi iustitiā eius.) **In. s.** (Et annūciabunt iustitiā eius.) vnde li ce-
 li non est in greco nec etiā i hebreo. **κ α ι α ν α γ γ ε λ ο υ σ ι τ η ρ δ ι**
κ α ι ο σ υ ρ η ρ α υ τ ο υ . 22.

Annotatio- nes i trāsa. Hiero.

Deus meus. **C**Titulus. **C**Victori pro cerua matutina ps david.)
Quod eo quod hic habetur ceruus: in hebreo est **B**yleth: que dictio
 equiuoca est: vno modo significat ceruam sicut beatus Hiero⁹ trans-
 tulit. **A**lio vero modo significat vigorem siue fortitudinem vt infra eos
 ps. in hac translatione vbi dicitur Fortitudo mea in auxillium meum
 festina. vbi pro fortitudine est eadem dictio que hic habetur pro cer-
 ua. et in alijs locis. et tunc erit talis littera. **V**ictori super fortitudinem
 matutinam vel pro fortitudine matutina **α** ς . **a.** **C**Tu autem pro-
 pugator meus ex vtero.) **Q**uod eo quod hic habetur propugnator: in
 hebreo est **H**ochi: que dictio hebraice significat extrahens. vt sit sen-
 sus. **E**xtrahens me ex vtero. **S**yrtaice vero significat propugnato-
 rem sicut beatus Hiero⁹ translulit. **b.** **C**Quasi leo rapiens **α** ς .)
Heb. (Leo rapiens **α** ς .) vñ li q̄si nō est in hebo: debet tñ subintelligi. **c.**

Cōsiliū pessimorū vallauit me) Heb (Let⁹ pessimoy vallauit me) qd ē idē qd p̄ciliū siue p̄gregatio. Hā p̄ eo qd hic hēf p̄siliū: i hebo ē Adath: q̄ dictio certū significat. vt Lxx. 12. a. ibi. Loq̄mini ad vniuersū certū filioy israel. ⁊ alijs loci. d. C̄ Ipsi respiciētes viderūt i me) p̄ro eo qd hic ha betur viderūt in me: in hebreo est Iru By: q̄ dictionē vno mō significat sicut hic habet. Alio vō mō significāt despererūt me. vt ps. 117. ibi. Et ego despiciā inimicos meos. ⁊ tūc poterit esse talis lfa. s. Ipsi respiciētes despererūt me: vel cōtēpserūt me. e. C̄ Apud te laus mea.) Heb. (A te laus mea.) .f. C̄ Et aia eius ipsi viuit.) p̄ro eo qd hic habet ipsi: in he breo est dictio Lo: q̄ quidē dictio si scribat p̄ lfa m̄ vau significat ipsi sicut hic habet. Si autē scribat p̄ lfa m̄ aleph significat non: ⁊ sic est i hebreo sicut Hico⁹ notat i suis differētis sup hoc loco. Et tūc poterit esse sensus vel sicut Hico⁹ exponit. f. Et animā suā non viuificauit: quia xps animā suā posuit p̄ ouib⁹ suis. Et cū noia hebraica sint indeclinabilia: illi aia pōt esse etiā noiatiuū casus: et tūc scdm̄ modū loquēdi hebrei erit sensus. Et aia eius. i. ⁊ cuius anima nō viuit. quasi diceret. Curuabit genu vniuer si qui descēdāt in puluē: et aia eius q̄ nō viuit supple curuabit etiā genu Et qd sequit potest etiā referrī ad hūc sensum. f. Et semen supple illi⁹ qui non vixit seruiet ei: et narrabitur siue cōputabitur dño in generatione.

C̄ Psalmus dauid. 22.

C̄ Psalmus dauid. 23.

Trāsla. a. Lxx.

Dominus regit me ⁊ nihil mihi deerit: i loco pascue ibi me collocauit. Super aquā refectiōis educauit me animā meā cōuertit. Deduxit me super semitas iustitie: propter nomē suū. Hā ⁊ si ambula uero in medio vmbre mortis: nō timebo mala qm̄ tu meccū es. Virga tua et baculus tuus ipsa me cōsolata sunt. Parasti in conspectu meo mēsam: aduersus eos qui tribulāt me. Impinguasti i oleo caput meum: ⁊ calix meus inebriās q̄ preclarus ē. Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vite mee. Et vt inhabitem in domo domini: i lōgitudinem dierum.

Dominus pastor me⁹ nihil mihi deerit. In loco viridi accubauit me: super aquas refectiōis enutriuit me. Animā meam refecit: deduxit me sup semitas iustitie: propter nomen suū. Sed ⁊ si ambulauero in valle vmbre mortis: non timebo malum quoniam tu meccū es: virga tua et baculus tuus ipsa me consolabuntur. Pones coram me mēsam ex aduerso hostium meorum: impinguasti i oleo caput meum: calix meus inebriās. Sed et benignitas ⁊ misericordia subsequetur me omnibus diebus vite mee: et habitabo in domo domini in lōgitudinem dierum.

Trāsla. Hiero. a. b.

Dfic grece translatio.

Dominus regit me et nihil mihi deerit.) In. h. siue (Dñs opascit me et nihil mihi deerit.) Nam dictio greca hic posita vtrūq̄ significat et similis in hebo. κ̄υριος ωικμαίνει με και ουδ̄εις μ̄ε υστερησει.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Dominus pastor meus. a. C̄ Sup aquas refectiōis enutriuit me: i hebreo est Benahalemi: que dictio equiuoca ē: ⁊ vno modo significat enutrire: sicut brūs Hiero⁹ trās tulit. Alio vō modo significat ducere siue portare. vt Lsa. 40. c. ibi. Fes tas ipse portabit. et tūc erit talis lfa. Super aquas refectiōis vt requies tionis portabit me: siue ducet me. b. C̄ Animā meā refecit.) p̄ro eo qd hic habetur refecit: in hebreo est Iesobeb: que dictio equiuoca est: ⁊ vno

modo significat reficere sicut hic in littera habetur. Alio vero modo si gnificat conuertere sicut Lxx. translulerūt. vt ps. 18. ibi. Lex dñi inima culata cōuertēs aias. sed prima significatio magis consonat i se p̄cedēti.

Trāsla. Lxx.

C̄ Psalmus dñi in p̄ma sabbi. 23. C̄ Psalmus dauid. 24. Omni est terra et plenitudo C̄ Omino terra et plenitudo e= C̄ Ominus orbis terrarū et vniuer si qui habitāt i eo. Quia ipse super maria fundauit eum: et super flumi na preparauit eū. Quis ascēdet in montem dñi: aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et mundo corde: qui non accepit in va no animam suā: nec iurauit in dolo proximo suo. Ille accipiet benedi cionē a dño: et misericordiaz a deo salutari suo. Hec est generatio que rentium eum: querentū faciem dei iacob. Attollite portas principes vestras: ⁊ eleuamini porte eterna les ⁊ introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dñs fortis et potens dñs potēs i p̄lio. Attollite portas principes vstras: ⁊ eleuamini porte et nales ⁊ introibit rex glie. Quis ē iste rex glie: dñs virtutū ip̄e ē rex glie.

Trāsla. Hiero.

Quis ascendet in montem dñi: aut quis stabit in loco sancto eius. Innocens manibus et mundo corde: qui non exaltauit frustra animam suam: et non iurauit dolose. Accipiet benedictionem a dño: et iustitiam a deo salutari sue. Hec generatio querentium eum: querentium faciem tuam iacob. Semper. Leuate porte capita vestra: et eleuamini ianue sempiternae: et ingredietur rex glorie. Quis ipse iste rex glorie: dñs exercituum ipse rex glorie. Semper.

Dfic Hico. i trāsla. lxx.

Omini est terra. C̄ Querētū facie dei iacob.) Heb. (Que= 23. Orentium faciem tuam iacob.) .f. imitari in bonis. C̄ In eo. (Attol lite portas principes vestras.) Heb (Leuate porte capita vestra.) .f. vt ar ca dei possit ingredi. Hec Hico⁹. 24.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Omino terra. a. C̄ Qui non exaltauit frustra animā suam.) p̄ro eo quod hic habetur exaltauit frustra: i hebreo sunt quedam dictio nes equiuocę. f. Hafa Lasau: que dictiones vno modo possunt significa re sicut hic in littera habetur. Alio vero modo sic. Qui nō accepit in va no animam suam sicut Lxx. translulerunt.

Trāsla. Lxx.

C̄ In finem psalmus dauid. 24. C̄ Dauid. 25. Ad te dñe leuaui animā meā: ⁊ deus me⁹ in te cōfido nō erubescam. Neq̄ irideant me inimici mei: etenim vniuersi qui sustinēt te: non cōfundētur. Confundātur oēs iniqua agentes superuacue. Uias tuas dñe demonstra mihi: et semitas tuas edoce me. Dirige me i veritate tua ⁊ doce me: quia tu es deus saluator me⁹: et te sustinui tota die. Reminiscere miserationū tuarū domine: ⁊ misericordiarū tuarū que a seculo sūt. Delicta iuuetutis mee

Ad te dñe animam meā leuaui non erubescam: neq̄ letabuntur inimici mei mihi. Etiam vniuersi qui sperant in te non erubescant: erubescant qui inique egerunt iustitiam. Uias tuas dñe ostende mihi: semitas tuas doce me. Deduc me in veritate tua et doce me: quia tu es deus saluator mee te expectaui tota die. Recordare miserationū tuarū domine: ⁊ misericordiarū tuarū quia a sempiterno sunt. Peccato

Trāsla. Hiero.

stebor ei. Dominus fortitudo plebis sue: et protector saluationis christi sui est. Saluus fac populum tuum dñe et bñdic hereditati tue: et rege eos et extolle illos vsq; in eternum.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Ad te domine clamabo. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Dñe grece translatio.

Ad te domine clamabo. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Annotatio: nes i trāsla. Dierōi.

Ad te domine clamabo. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Trāsla. Lxx.

Afferte dño filij dei: afferte domino gloriam et imperium. **A**fferte domino gloriam et imperium. **A**fferte domino gloriam et imperium.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Afferte dño. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Annotatio: nes i trāsla. Dierōi.

Afferte dño. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

co meo cōfitebor illi. Dñs fortitudo mea: et robur salutarium chasti sui est. Salua populus tuus et benedic hereditati tue: et pascue eos et subleua eos vsq; in eternum.

b. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Trāsla. Dierōi.

dutus est dñs fortitudinem. et in alijs locis. b. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Trāsla. Lxx.

Afferte dño filij dei: afferte domino gloriam et imperium. **A**fferte domino gloriam et imperium. **A**fferte domino gloriam et imperium.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Afferte dño. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Dñe grece translatio.

Afferte dño. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

Annotatio: nes i trāsla. Dierōi.

Afferte dño. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea. **C**onfitebor tibi caro mea et ex voluntate mea.

VNIuersidad DE SALAMANCA

Prover. 20. a. ibi. Sicut aqua profunda: sic consiliu in corde viri: sed ho mo sapiens exhauriet illud. et in alijs locis. de. 2. ps. 40. ibi. Beat' qui in religit sup egeni et pauperē. et in alijs locis. et tunc erit sensus. Quoniā subleuasti v' extraxisti me: siue Quoniā depaupertasti siue pauperē feci sti me. b. Cantate dño sancti eius. Pro eo qd hic habet sancti: in hebreo est Chafide: que dictio etiā significat misericordes: vt dictū est sup: a ps. 4. c. Et vita in repropiciatione eius. Pro eo qd hic habet repropiciatio: in hebreo est Rafon: q̄ dictio aliquādo significat repropiciatio nem sicut hic in lfa habet: aliquādo vtro significat beneplacitū siue volūtatē. de. 1. ps. 149. ibi. Quia beneplacitū est dño i populo suo. de. 2. ps. 39. ibi. Et facerē voluntatē tuā deus meus voluit. Prover. u. a. ibi. Pro dō equum voluntas eius. et tunc erit talis littera. Et vita in beneplacitō eius: siue in voluntate eius.

In fine ps dauid p extasi. 30. **I**n te dñe speravi nō cōfundar in eternū: in iustitia tua libera me. Inclina ad me aurē tuā: accele ra vt eruas me. Esco mihi in deum protectorē et in domū refugij: vt saluum me facias. Quoniā fortitudo mea et refugij meū es tu: et ppter nomen tuū deduces me et enutries me. Educes me de laqueo hoc quē absconderūt mihi: quoniā tu es protector meus. In manus tuas cōmēdo spiritū meum: redemisti me dñe deus veritatis. Odisti obseruātes vanitates supuacue. Ego autez in dño speravi: exultabo et letabor in mīa tua. Quoniā respexisti humilitatē meā: saluasti de necessitatibus animā meā. Nec cōclusisti me i manibus inimici: statuisti i loco spacio so pedes meos. Miserere mei dñe quoniā tribulor: cōturbatus est in ira oculus meus aīa mea et venter meus. Quoniā defecit in dolore vita mea: et anni mei in gemitib'. Infirmata est in pauprate virt' mea: et ossa mea cōturbata sunt. Super oēs inimicos meos factus sum opprobriū vicinis meis valde: et timor notis meis. Qui videbāt me foras fugerūt a me: obliuioni datus sum tanq̄ mortuus a corde. Fact' sum tanq̄ vas pditū: quoniā audiui vituperationē multorū cōmōratū in circuitu. In eo oī cōuenient simul

Victori psalmus dauid. 31. **I**n te dñe speravi non confundar in eternū: in iustitia tua salua me. Inclina ad me aurē tuā velociter libera me: esto mihi in lapidē fortissimū et in domū munitā vt salues me. Quia petra mea et munitio mea tu es: et propter nomen tuum dux me' eris et enutries me. Educes me de reti quod absconderūt mihi: quia tu fortitudo mea es. In manu tua commendo spiritum meum: redemisti me domine deus veritatis. Odisti custodientes vanitates frustra: ego autem in domino confusus sum. Exultabo et letabor: in misericordia tua: quoniā vidisti afflictionē meā: cognouisti tribulationem anime mee. Et nō conclusisti me i manu inimici: statuisti in latitudine pedes meos. Miserere mei dñe quoniā tribulor: caligauit in furore oculus meus aīa mea et venter me'. Quia cōsumpte sunt in merore vite mee et anni mei i gemitu: infirmata est in iniquitate virtus mea: et ossa mea cōtabuerunt. Apud oēs hostes meos fact' sum opprobrium et vicinis meis nimis et timor notis meis: qui videbant me in plateis fugiebant a me. Obluioni tradit' sum quasi mortuus a corde: factus sum quasi vas perditum. Audiui enim opprobriū multorū congregationem in circuitu:

Trāsla. Hiero.

Trāsla. Lxx.

aduersum me: accipe aīam meā cōsiliari sūt. Ego autē i te speravi dñe: dixi deus me' es tu: in manib' tuis fortes mee. Eripe me de manu inimicorū meorū: et a persequentibus me. Illustria faciē tuā sup fūū tui: salua me fac i misericordia tua: dñe non cōfundar qm̄ inuocauī te. Erubescāt impij et deducant in infernū: muta sūt labia dolosa. Que loquūtur aduersus iustū iniquitatē: in superbia et in abusione. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timētib' te. Perfecisti eis qui sperāt in te: in cōspectu filiorū hominū. Abscondes eos in abscondito faciē tue a cōturbatiōe hominū. Proteges eos in tabernaculo tuo a cōtradictione linguarū. Benedictus dñs qm̄ mirificauit misericordiā suā mihi in ciuitate munita. Ego autē dixi in excessu mentis mee: piectus sum a facie oculorum tuorū. Ideo exaudisti vocē ofoniam mee: dum clamare ad te. Diligite dñm oīs sancti eius: qm̄ veritatem requirit dñs: et retribuet abscondite faciētib' supbiā. Similiter agite et confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in domino.

Dñe Hiero. In te dñe speravi. **C**Odisti obseruātes vanitates. **Heb.** (Odis 30. i trāsla. lxx. **I**ui obseruātes vanitates) **C**In eo. (Infirmata est in pauprate virtus mea.) **Heb.** (Infirmata est i iniquitate mea virt' mea.) **C**In eo. (In manibus tuis fortes mee.) **Heb.** (In manu tua tēpora mea.) **C**In eo. (Erubescāt impij et deducantur in infernū) **Heb.** (Erubescant impij et ta ceant in inferno.) **Heb.** **Dñe grece translatio.** a. **C**In superbia et in abusione.) **In. h.** (In supbia et in contēptu: siue despectione.) **ε̄ μ̄ ῡ τ̄ ρ̄ η̄ φ̄ ᾱ ν̄ ῑ ᾱ καῑ ε̄ ξ̄ ο̄ ῡ λ̄ ε̄ ν̄ ε̄ σ̄ ε̄ ῑ.** et sic est etiā in hebreo. b. **C**Proteges eos in tabernaculo tuo a cōtradictione linguarū.) **In. h.** (Proteges eos in tabernaculo tuo a cōtradictione linguarū) vnde li tuo nō est in greco: nec etiā in hebreo. **σ̄ κ̄ ε̄ ω̄ ᾱ σ̄ ε̄ ῑ ᾱ ῡ τ̄ ο̄ ῡ ς̄ ε̄ μ̄ σ̄ κ̄ η̄ μ̄ ᾱ τ̄ ω̄ ᾱ ρ̄ τ̄ ῑ λ̄ ο̄ γ̄ ῑ ᾱ ς̄ γ̄ λ̄ ω̄ δ̄ ω̄ μ̄.** c. **C**Qui veritatem requirit dñs.) **In. h.** (Quoniā veritates redit dñs.) **ο̄ τ̄ ῑ ᾱ λ̄ η̄ ο̄ ε̄ ῑ ᾱ ς̄ ε̄ κ̄ η̄ τ̄ ε̄ ῑ κ̄ ῡ ρ̄ ῑ ο̄ ς̄.** et sic est etiā in hebreo. **Annotatio** **I**n te dñe. a. **C**Odisti custodientes vanitates.) **Heb.** (Odisti custodientes vanitates.) b. **C**Infirmata est in iniquitate virt' mea.) **Heb.** (Infirmata est in iniquitate mea virtus mea.) c. **C**Et ossa mea contabuerunt.) **Heb.** (Et ossa mea tinea corrosa sunt.) **Itam pro eo qd hic ha-**

detur contabuerunt: in hebreo est Blesu: que dictio tinea corrossi significat. vt Job. 13. d. ibi. Et quasi vestimentis qd comedat a tinea. d. C. Bus diui eni opprobrii multorum: congregationes in circuitu.) Ps. eo qd hic habet congregatione: in hebreo est Magor: qd dictio equiuoca est: et vno modo significat cōgregationē sicut hic in lfa habet. Alio vno modo significat terrorem. vt Thren. 2. g. ibi. Qui me terreat p circuitu. et tūc erit talis lfa. Audtui. n. opprobrii multorum terrorem vel timorem in circuitu. e. C. D. tēde faciem tuā sup feruū tuū) Heb. (Illumina faciem tuā sup feruū tuū) Mā p eo qd hic hē ostēde: i hebo est Dayra: qd dictio illuminare significat. vt ps. 66. ibi. Illuminet vultū suū sup nos. et lsa. 60. a. ibi. Surge illuminare hierusalē. f. C. Que loquitur contra iustū dura) Ps. eo qd hic habet dura: i hebo est Athac: qd dictio etiā significat vetera. vt pmo Regi. 2. a. ibi. Recedat vetera de ore vno. et ps. 6. ibi. Inueteraui inter oēs inimicos meos. et tūc erit talis lfa. Que loquitur contra iustū vetera. g. C. Ego dixi in stupore meo) Ps. stupore meo: i hebreo est Chophzi que dictio equiuoca ē: et vno mō significat stuporē siue pauorē vel formidationē. vt hic et Deuf. 16. a. ibi. In pauore egressus es de egypto. et ps. 103. ibi. A voce tonitru tui formidabit. Alio vno mō significat extasim v. ex cessum mētis. vt ps. 115. ibi. Ego dixi in excessu meo: vñ lxx. ita hūc locuz trāstulerūt. f. Ego dixi in excessu mētis mee. Aliqñ vno significat festinationē. vt lxx. 12. b. ibi. Et comedetis festināter. sed etiā ibi pōt significare extasim vel stuporē sicut ibi dictū fuit. h. C. Ergo ne audisti) Heb. (Ecce rātamē audisti) siue vtiq; vel certe audisti.)

Intellectus dauid. xxxi. **B**eatū quorū remisse sunt iniquitates: et quorū tecta sunt peccata. Beat⁹ vir cui nō imputat dñs peccatum: nec est in spū ei⁹ dolus. Quā tacui inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die. Quoniam die ac nocte grauata est sup me manus tua: cōuersus sum i erūna mea dñi cōfigitur spina. Delictum meum cognitum tibi feci: et iniustitiam meam non abscondi. Dixi confitebor: aduersum me iniustitiam meam dño: et tu remisisti impietate peccati mei. Ps. eo qd orabit ad te ois sanct⁹: in tpe opportuno. Verūtamē in diluuiū aquarū multarū ad eū non approximabunt Tu es refugiu meū a tribulatione qd circumdedit me: exultatio mea erue me a circumdātib⁹ me. Intellectū tibi dabo et instrua te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equ⁹ et mulus: qd nō ē intellect⁹. In chamo et

Eruditio dauid. xxxi. **B**eatus cui dimissa est iniquitas: et absconditum est peccatum. Beatus homo cui non imputabit dñs iniquitatem: nec est i spiritu eius dolus. Quā tacui attrita sunt ossa mea i rugitu meo tota die. Die enim ac nocte grauata sup me manus tua: versatus sum in miseria mea cū exarserit estas. Sēp. peccatū meū notum faciam tibi: et iniquitate meam non abscondi: dixi confitebor: scelus meū dño: et tu dimisisti iniquitate peccati mei. Semp. Ps. eo qd orabit ois misericors ad te tēpus inueniēs: vt cū inundauerit aque multe ad illū non accedat. Tu es pectus mea ab hoste custodies me: la⁹ mea saluās circumdabis me. Semp. Docebo te et mōstrabo tibi viam per quam ambules: cogitabo de te oculo meo. Nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus: in chamo et freno maxillas eorum constringe qui non accedunt ad te. Multi dolores impij: confidentem autem in domino misericordia eius circumdabit. Examini in domino et exultare iusti: et laudate eum omnes recti corde.

Trāsta. Lxx.

a.

Trāsta. Hiero.

a.

b.

c.

d.

c.

freno maxillas eorum constringe: qd nō dunt ad te. Multi dolores impij: approximant ad te. Multa flagella peccatoris: sperantē autē in dño misericordia eius circumdabit. Examini in domino et exultare iusti: et laudate eum omnes recti corde.

Psie Hiero. i trāsta. lxx.

Beatū quorū. C. Conuersus sum in erūna mea dum configit 31. (Ps. eo qd orabit ad te omnis sanctus in tēpore opportuno) Heb. (Ps. eo qd orabit ad te ois sanctus: in tempore inueniēti) . f. a deprecantibus de nocte. Dec Hiero?

Psie grece translatio.

a. C. Beatus vir cui non imputat dñs peccatum) In. h. (Beatus vir cui non imputabit dominus peccatum.) μακάριος ὁ ἀνὴρ ὃν οὐ μὴ λογισθῆται κῦριος ἀμαρτίαν. et sic est etiā i hebo. f. de futuro.

Annotatio: nes i trāsta. Hiero.

Beatus cui dimissa est iniquitas. a. C. Attrita sunt ossa mea) 32. (Ps. eo qd hic habet attrita sunt: in hebreo est Balu: qd dictio vno modo significat attrita sunt sicut beatus Hiero⁹ transtulit. Alio vno mō significat inueterauerit sicut lxx. transtulerunt. vt Thren. 3. a. ibi. Vestitū fecit pellem meam et carnē meam. et in alijs locis. b. C. Versatus sum in miseria mea.) Heb. (Versa est in miseria mea.) c. C. Repus inueniēs.) Heb. (In tēpore inueniēti) et est idē sensus. d. C. Claus mea saluās circumdabis me) Ps. eo quod hic habetur laus mea: in hebreo est Hane: que dictio vno mō significat laudē: sicut hic habet. vt Leuit. 9. a. ibi. Cū viderent turbe laudauerunt dñm. Alio vero mō significat exultationē: sicut lxx. transtulerūt. vt Hiero. 31. a. ibi. Exultate in letitia iacob. et i alijs locis. et tūc erit sensus Exultatio mea saluās circumdabis me. siue Exultationibus salutis circumdabis me. e. C. Cogitabo de te oculo meo.) Heb. (Cōsiliarius ero super te oculo meo.) id est Cū oculo meo dirigam te: siue ero consiliator tibi. f. C. Et laudate eū oēs recti corde) Heb. (Et laudate siue exultate oēs recti corde) vñ li cum non est in hebreo.

Trāsta. Lxx.

In fine psalmus dauid. xxxii. **E**xultate iusti i dño: rectos decet collaudatio. Confitemini dño i cythara: i psalterio decet cordaz psallite illi. Cōtate ei canticū nouū: bñ psallite ei i vociferatiōe. Quare rect⁹ est vbi dñi: et oia opa ei⁹ i fide. Diligit miām et iudiciū: miā dñi plena ē terra. Verbo dñi celi firmati sunt: et spū oris ei⁹ ois vtr⁹ eorū. Cōgregās sicut i vtre aq̄s maris: ponēs i thesauris abyssos. Tunc at dñm ois terra: ab eo autē p̄mouentur oēs inhabitātes orbē. Quā ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit et creata sunt. Dominus dissipat consilia gentium: reprobat autē cogitationes populorū: et reprobat consilia principum. Consilius autem dñi in

xxxii. **L**audate iusti dñm: rectos decet laudatio. Cōfitemini dño in cythara: in psalterio decacordo cātate ei. Cōtate ei canticū nouū diligenter psallite ei in tubilo. Quā rectum est verbū dñi: et omne opus eius in fide. Diligit iustitiā et iudiciū: miā dñi plena est terra. Verbo dñi celi firmati sunt: et spū oris eius ois ornat⁹ eorū. Cōgregās q̄t in vtre aquas maris: ponēs i thesauris abyssos. Tunc at dñm ois terra: ipsum fouident vniuersi habitatores orbis. Quia ipse dixit et factus est: ipse precipiente licet. Dominus absoluit consilia gentium: irritas facit cogitationes populorum. Consilius autem dñi stabit in

Trāsta. Hiero.

eternis manet: cogitationes cordis eius in generatione et generatione. Beata gēs cuius est dñs deus ei? populus quē elegit in hereditate sibi. De celo respexit dñs: vidit om̄s filios hominum. De preparato habitaculo suo respexit super om̄s q̄ habitant terrā. Qui finxit singillatim corda eorū: q̄ intelligit oia opa eorū. Non saluat rex p̄ multā virtutē: et gigas nō saluabit in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutē: in abundantia autē virtutis sue nō saluabit. Ecce oculi dñi sup̄ metuentes eū: et in eis qui sperāt sup̄ misericordiam eius. Et eruat a morte animas eorū: et alat eos in fame. Anima nra sustinet dñm: qm̄ adiutor et protector noster est. Quia in coelebitur cor nostrū: et in noīe sancto eius sperauim⁹. Fiar mia tua dñe sup̄ nos: quēadmodū sp̄auim⁹ i te.

eternum: cogitationes cordis eius in generatione et generationem. Beata gēs cuius est dñs de⁹ ei? populus quē elegit in hereditate sibi. De celo respexit dñs: vidit om̄s filios adam. De firmissimo solio respexit vniuersos habitatores terre. Fingens pariter corda eorū: intelligens oia opera eorū. Non saluatur rex i multitudine exercitus: nec fortis liberabitur in multitudine virtutis. Fallax equus ad salutē: et in multitudine roboris sui nō saluabitur. Ecce oculi dñi super timentes cum: et expectantes misericordiam eius. Et eruat de morte animas eorū: et viuificet eos in fame. Anima nra expectauit dñm: auxiliū nrm̄ et clype⁹ nr̄ ē. In ipso enī letabitur cor nrm̄: q̄ in noīe sc̄to ei⁹ sperauim⁹. Sit mia tua dñe sup̄ nos: sicut expectauimus in te.

Dñe grece
translatio.

Annotatio-
nes i trāsla.
Hierōi.

Exultate iusti. **C** Titulus. **C** In fine psalmus dauid. **In. 5. 32.** **(Psalm⁹ dauid sine titulo apud hebreos.)** ψαλμος τω δαδ ἀνεπιγραφος ἄρ ἐβραϊοις. **33.**
Laudate iusti dñm. **(Heb.)** Laudate iusti in dño) siue (exultate iusti in dño.) **(Hām p eo qd̄ hic habet laudate: in hebreo est Banenu: q̄ dictio equiuoca est ad laudare et ad exultare: vt dictū est supra ps̄ prece dēti: s; pro li dñm in hebo est in dño. a. Diligēter psallite ei) Heb. (Be ne psallite ei.) et est idem sensus. b. Verbo dñi celi firmati sunt.) Heb. (Verbo dñi celi facti sunt.) **(Hā pro eo qd̄ hic habet firmati sunt: in hebo est Haasu: q̄ dictio facere significat. vt Heb. 1. a. ibi. Fecit de⁹ firmamentū. et in co. c. ibi. Faciamus hominē et c. c. Et spiritu oris eius oris oratus eorū.)** **(Pro eo qd̄ hic habet oratus eorū: in hebreo est Sebaam: que dictio vno mō significat sicut hic in lra habetur. vt Heb. 2. a. ibi. Et om̄is oratus eorū. Alio vero modo et magis cōmuniter significat exercitū siue militiā. vt Exo. 12. g. ibi. Egressus est exercit⁹ dñi de terra egypti. et Deut. 17. a. ibi. Solē et lunam et omnē militiā celi. et in alijs locis. Ido test etiam significare fortitudinē siue virtutē sicut Lxx. translulerunt. vt Dan. 8. c. ibi. Et magnificatū est vsq; ad fortitudinē celi. et in eo. c. ibi. Et vsq; ad principē fortitudinis magnificatū est. et tunc erit sensus. Et in sp̄ritu oris eius om̄is virtus eorū: siue om̄is exercit⁹ vel militiā eorū. sed illa militiā siue exercitus celo: si trāslatiue est oratus eorū. d. Cōgregāō quasi in vtre aquas maris.) **(Pro vtre in hebo est Hed: q̄ dictio equiuoca est: et vno modo potest significare vtrē: sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat acerrū vel cumulū. vt Ios. 13. c. ibi. Que autē desuper veniunt in vna mole consistēt. i. in vno cumulo. Et sic in ista significatio ne erit sensus. Cōgregāō quasi acerrū vel molem aquas maris.)******

CPsalmus dauid cū mutauit vultū suum coram abimelech et dimisit eum et abiit. **35.**

Trāsla.
Lxx.

Benedicā dñm in om̄i tēpore: semp laus ei⁹ in ore meo. In dño laudabit aia mea: audiant mā sueti et letētur. Magnificate dominū meū: et exaltem⁹ nomē eius in idipsum. Exq̄siuit dñm et exaudiuit me: et ex oibus tribulationib⁹ meis eripuit me. Accedite ad eum et illum in animam: et factes vře nō cōfundētur. Iste paup̄ clamauit et domin⁹ exaudiuit eum: et de oibus tribulationibus eius saluauit eū. Immitet angel⁹ dñi in circuitu timentiu⁹ eū: et eripiet eos. Sustate et videte quā suauis est dñs: beatus vir qui sperat in eo. Time te dñm oēs sancti eius: quā nō est inopia timētibus eū. Diuites eguerūt et esurierūt: in quiritēs autē dñm nō minuent om̄i bono. Venite filij audite me: timores dñi docebo vos. Quis ē homo qui vult vitā: diligit dies videre bonos. **(Prohibe linguā tuā a malo: et labia tua ne loquātur doli. Diuer te a malo et fac bonū: inq̄re pacē et psequere eā. Oculi dñi sup̄ iustos: et aures eius i p̄ces eorū. Vultus autem dñi sup̄ facientes mala: vt perdat de terra memoriā eorū. Clama uerūt iusti et dñs exaudiuit eos: et ex oibus tribulationibus eorū liberauit eos. Juxta est dñs his qui tribulati sunt corde et humiles sp̄ saluabit. Multe tribulationes iustorū: et de omnib⁹ his liberabit eos dñs. Custodit dñs oia ossa eorū: vnū ex his nō cōteret. Mors peccatorū pessima: et qui oderunt iustū delinquent. Redimet dñs aias suorū suorum: et non delinquent omnes qui sperant in eo.)**

Annotatio-
nes i trāsla.
Hierōi.

Benedicā dñm. **(Iste est secl⁹ psalm⁹ alphabetice: q̄ i hebo 34. est in eo lra vau: et ponit in fine vn⁹ versus vltra alphabetū qui incipit in lra p̄he: vbi d̄: Redimit dñs et c. et sic sunt vsus ei⁹ viginti duo sc̄dm̄ nus**

CDauid quando mutauit os suum coram abimelech et cecit eum et abiit. **34.**

Benedicā dñm in om̄i tēpore: semp laus ei⁹ in ore meo. In dño laudabit aia mea: audient mites et letabitur. Magnificate dñm mecum: et exaltabimus nomē eius pariter. **(Questui dominum et exaudiuit me: et de om̄ib⁹ angustijs meis liberauit me. Respicite ad eum et confluite: et vultus vestri nō crubescet. Dic paup̄ clamauit: et domin⁹ exaudiuit: et de oibus tribulationibus eius saluauit eū. Circūdat angelus domini in gyro timentes eū: et eruet eos. Sustate et videte quoniam non est inopia timētibus eum. Leones indiguerūt et esurierunt: querētib⁹ autē dominū nō des erit omne bonū. Venite filij audite me: timorē dñi docebo vos. Quis est vir qui vult vitā: diligens dies videre bonos. Custodi linguā tuā a malo: et labia tua ne loquātur doli. Recede a malo et fac bonū: que re pacē et psequere eam. Oculi dñi ad iustos: et aures ei⁹ ad clamores eorū. Vultus autē dñi super facientes mala: vt perdat de terra memoriā eorū. Clamauerunt et dñs exaudiuit: et ex oibus tribulationibus eorū liberauit eos. Juxta est dñs contritis corde: et contractos sp̄ saluabit. Multe tribulationes iusti: et ex oibus illis liberabit eum dominus. Custodit dominus omnia ossa ei⁹: vnū ex eis non confringeret. In terficiet impiū malicia: et odientes iustum culpabuntur. Redimet dñs animas seruorū suorū: et nō peccabit omnes sperantes in se.)**

Trāsla.
Hierōi.

a.

b.

c.

Confundentur diuini etc. et in alijs locis. et tunc erit sensus. Sine causa confuderunt animam meam. b. Et cadat in laqueum. Heb. (In calamitate cadat in ea.) et est hic pro calamitate eadem dictio q̄ ponit paulo ante ubi dicitur Veniat et calamitas quam ignorat. c. Ego autē cū infirmarer ab eis.) Pro eo qd̄ hic habet cū infirmarer ab eis: in hebreo est Bacha lotham: que dictio vno modo significat sicut hic in ista habet. Alio vero modo significat in infirmitate eorum: vt sit sensus. Ego autē in infirmitate eorum induebar sacco siue cilicio. d. Et in infirmitate mea. Heb. (Et in claudicatione mea) Ita p̄ eo qd̄ hic hē infirmitate mea: i hebo ē Salhī: q̄ dictio claudicationē significat. vt Heb. 32. g. ibi. Ipse vero claudicabat. Aliq̄ vō claudicatio trāslatiue accipit p̄ infirmitate v̄l flagellatione. vt i fra ps. 37. ibi. Quā ego in flagella paratus sum: vbi eadē dictio ponit in hebreo. e. (Sed in rapina terre.) Pro rapina in hebreo est Bighē: que dictio vno modo potest significare rapinā sicut hic in ista habet. Alio vero modo significat quietos. vt Deut. 29. c. ibi. In gentibus illis nō quiesces. et tunc erit sensus. Et super quietos terre vel contra quietos terre verba fraudulenta cogit. f. Verba fraudulenta concinnant. Heb. (Verba fraudulenta cogitant.) Nam pro eo quod hic habet concinnant: in hebreo est Bachasobun: q̄ dictio cogitare significat. vt Heb. 50. d. ibi. Vos cogitastis de me mali. et ps. 40. ibi. Cogitabant mala mihi. et in alijs locis. est tamē idem sensus. g. Secundū iustitiā meā. Heb. (Secundū iustitiā tuā.) h. Et lingua mea meditabit iustitiā tuā.) Pro eo qd̄ hic habet meditabit: in hebreo est Thehegue: q̄ dictio equiuoca est ad meditationē et locutionē: et ad rugitū v̄l gemitū: vt dictū est supra ps. 19. et tūc erit sensus. Et lingua mea loquetur siue ingemiscet iustitiā tuam.

In fine seruo dñi dauid. 35. Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: nō est timor dei ante oculos eius. Quoniā dolose agit in conspectu eius: vt inueniat iniquitas ei⁹ ad odiū. Verba oris ei⁹ iniquitas et dolus: noluit intelligere vt bene ageret. Iniquitatē meditat⁹ ē in cubili suo: astitit omni vie non bone: maliciā autē non odit. Dñe in celo mīa tua: et veritas tua vsq; ad nubes. Iustitia tua sicut montes dei: iudicia tua abyssus multa. Non mines et sumēta saluabis dñe: quē admodū multiplicasti misericordiā tuā deus. Filij asir hominū in tegmine altarū tuarū sperabunt. Inebriabunt ab vbertate domus tue: et torrente voluptatis tue potabis eos. Quā apud te est fons vite: et in lumine tuo videbim⁹ lumen. Pretende misericordiā tuā scientibus te: et iustitiā tuā his qui recto sunt

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: nō est timor dei ante oculos ei⁹. Quoniā dolose agit aduersum eum in oculis suis: vt inueniret iniquitatem eius ad odium. Verba oris eius iniquitas et dolus: cessauit cogitare benefacere. Iniquitatē cogitat in cubili suo: stabit in via non bona: malum non abiiciet. Domine in celo mīa tua: si des tua vsq; ad nubes. Iustitia tua quasi mōtes dei: iudicia tua abyssus multa: homines et iumenta saluos facies dñe. Quā preciosa est misericordia tua deus: et filij adam in vmbra alarū tuarū sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: et torrente deliciarū tuarū potabis eos. Quā tecū est fons vite: in lumine tuo videbimus lumen. Attrahe misericordiā tuā scientibus te: et iustitiā tuā rectis corde. Non

Trāsla. Lxx.

Trāsla. Hiero.

a.

b.

c.

corde. Non veniat mihi pes superbie: et manus peccatoris non moue at me. Vbi ceciderit qui operatur iniquitatē: expulsi sunt nec poterunt stare.

Dñe grece translatio.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Dixit iniustus. a. Et in lumine tuo videbim⁹ lumen. In. 5. 35. (In lumine tuo videbim⁹ lumen) vñ li et nō est in greco: nec etiam i hebreo. ē γ τω φωτι σου οψόμεθα φως. Dixit scelus impij in medio cordis ei⁹. Heb. (Dicit vel dixit scelus peccato: et hoc est precipuum in medio cordis sui. a. Quoniā dolose agit aduersum eum in oculis suis) Heb. (Quoniā lenificat ei sine blāditur ei in oculis suis.) Nam pro eo quod hic habetur dolose agit: in hebreo est Dehelic: que dictio lenificare siue blandiri significat. de primo Heb. 37. b. ibi. Et ego lenis. de 2º. Prouer. 28. d. ibi. Qui per lingue blādimenta decipit. et est idem sensus. b. Cessauit cogitare.) Pro eo qd̄ hic habetur cogitare: in hebreo est Hachil: que dictio intelligere significat. vt ps. 41. ibi. Beatus qui intelligit sup. egenū et pauperem. et in alijs locis. c. Fides tua vsq; ad nubes) Pro eo qd̄ hic habetur nubes: in hebreo est Sechaquim: q̄ dictio equiuoca est: et vno mō significat nubes sicut hic in ista habetur. Alio vero modo significat celos. vt ps. 88. ibi. Et testis in celo fidelis. Et tūc erit ista. Et fides tua vsq; ad celos.

Trāsla. Lxx.

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: nō est timor dei ante oculos eius. Quoniā dolose agit aduersum eum in oculis suis: vt inueniret iniquitatem eius ad odium. Verba oris eius iniquitas et dolus: cessauit cogitare benefacere. Iniquitatē cogitat in cubili suo: stabit in via non bona: malum non abiiciet. Domine in celo mīa tua: si des tua vsq; ad nubes. Iustitia tua quasi mōtes dei: iudicia tua abyssus multa: homines et iumenta saluos facies dñe. Quā preciosa est misericordia tua deus: et filij adam in vmbra alarū tuarū sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: et torrente deliciarū tuarū potabis eos. Quā tecū est fons vite: in lumine tuo videbimus lumen. Attrahe misericordiā tuā scientibus te: et iustitiā tuā rectis corde. Non veniat mihi pes superbie: et manus peccatoris non moue at me. Vbi ceciderit qui operatur iniquitatē: expulsi sunt nec poterunt stare.

Dixit iniustus vt delinquat in semetipso: nō est timor dei ante oculos eius. Quoniā dolose agit aduersum eum in oculis suis: vt inueniret iniquitatem eius ad odium. Verba oris eius iniquitas et dolus: cessauit cogitare benefacere. Iniquitatē cogitat in cubili suo: stabit in via non bona: malum non abiiciet. Domine in celo mīa tua: si des tua vsq; ad nubes. Iustitia tua quasi mōtes dei: iudicia tua abyssus multa: homines et iumenta saluos facies dñe. Quā preciosa est misericordia tua deus: et filij adam in vmbra alarū tuarū sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: et torrente deliciarū tuarū potabis eos. Quā tecū est fons vite: in lumine tuo videbimus lumen. Attrahe misericordiā tuā scientibus te: et iustitiā tuā rectis corde. Non veniat mihi pes superbie: et manus peccatoris non moue at me. Vbi ceciderit qui operatur iniquitatē: expulsi sunt nec poterunt stare.

Trāsla. Hiero.

super eum dentibus suis. Dominus autem iridebit eum: quoniam prospicit quod venit et dies eius. Gladius euaginauerunt peccatores: intederunt arcum suum. Et decipiant pauperem et inopem: ut trucidet rectos corde. Gladius eorum intret in corda ipsorum: et arcus eorum confringant. Melius est modicum iusto: quam diuitias peccatorum multas. Quoniam brachia peccatorum conterentur: confirmat autem iustos dominus. Hec dominus dicit immaculato: non hereditas eius in eternum erit. Non confundentur in tempore malo et in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribunt. Inimici vero domini mortui ut honorificati fuerit: et exaltati: deficientes quemadmodum modicum fumus deficiet. Mutuabit peccator: et non soluet iustum autem misericors et tribuet. Quia benedicentes ei hereditabit terram: maledicentes autem ei dispersibunt. Quia dominus gressus hominis dirigitur: et viam eius vult. Qui ceciderit non collidet: quia dominus support nit manum suam. Iustus sui etenim senium: et non vidi iustum derelictum: nec semem eius querens panem. Tota die miseretur et commodat: et semen illius in benedictione erit. Declina a malo et fac bonum: et inhabita in seculum seculi. Quia dominus amat iudicium: et non derelinquet sanctos suos: in eternum conseruabitur. In iusti punientur: et semen impiorum peribit. Iusti autem hereditabit terram: et inhabitabunt in seculum seculi super eam. Os iusti meditabitur sapientiam: et lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus eius. Considerat peccator iustus: et querit mortificare eum. Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius: nec dabitur ei est iudicabit illi. Expecta dominum et custodi viam eius: et exaltabit te ut hereditate capias terram: cum perierit peccatores vobis. Vidit ipsum super exaltatum et eleuatum sicut cedros libani. Et transiit

uersus eum dentibus suis. Dominus vero ridebit eum: videns quod veniet dies eius. Gladium euaginauerunt impii et tenderunt arcum suum: ut percutiant egenum et pauperem et interficiant rectos in via. Gladius eorum ingrediatur in cor eorum: et arcus eorum confringant. Melius est paruum iusto: quam diuitie impiorum multe. Quoniam brachia impiorum confringentur: subleuatur autem iustos dominus. Hec dominus dicit immaculato: non hereditas eius in eternum erit. Non confundentur in tempore malo: et in diebus famis saturabuntur. Quia impii peribunt: et inimici domini gloriabuntur in monocerotem consumentem ut fumus consumetur. Fenus accipit ipsum: et non reddit: iustus autem donat et tribuit. Qui benedicti fuerint ab eo hereditabit terram: et qui maledicti iteribunt. A domino gressus viri firmanter: et viam eius vult. Qui ceciderit non collidet: quia dominus sustentat manum eius. Iustus sui quidem senium: et non vidi iustum derelictum: nec semen eius querens panem. Tota die donat et commodat: et semen eius in benedictione erit. Recede a malo et fac bonum: et habita in sempiternum. Quia dominus diligit iudicium: et non derelinquet sanctos suos in eternum custoditi sunt: et semen impiorum peribit. Iusti hereditabunt terram: et inhabitabunt in seculum super eam. Os iusti meditabitur sapientiam: et lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde eius: non deficient gressus eius. Considerat impius iustum: et querit ut occidat eum. Dominus non derelinquet eum in manu eius et non condempnabit eum cum iudicatur. Expecta dominum et custodi viam eius: et exaltabit te ut possideas terram: cum interibunt impii vobis. Vidit impium robustum et fortissimum sicut indigenam virem

a.
b.
c.

et ecce non erat: et quesui eum et non est inuentus locus eius. Custodi innocentiam et vide equitatem: quoniam sunt reliquie homini paci fico. In iusti autem disperibunt simul: reliquie impiorum interibunt. Salus autem iustorum a domino: et pector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et saluabit eos qui sperauerunt in eo.

tem. Et transiit et ecce non erat: et quesui eum et non est inuentus. Custodi simplicitatem et vide rectum: quia erit ad extremum viro pax. Persecutores autem debentur pariter: nouissimum impiorum peribit. Salus autem iustorum a domino: fortitudo eorum in tempore tribulationis. Et auxiliabit eis dominus et liberabit eos: eripiet eos ab ipsis et saluabit eos qui sperauerunt in eo.

Offe grece translatio.

Qui emulari. a. Quia dominus gressus hominis dirigitur. In. b. 36. Custodi innocentiam et vide equitatem: quoniam sunt reliquie homini paci fico. In iusti autem disperibunt simul: reliquie impiorum interibunt. Salus autem iustorum a domino: et pector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et saluabit eos qui sperauerunt in eo.

Annotatio: nes i trassa. Hiero.

Qui emulari. a. Quia dominus gressus hominis dirigitur. In. b. 36. Custodi innocentiam et vide equitatem: quoniam sunt reliquie homini paci fico. In iusti autem disperibunt simul: reliquie impiorum interibunt. Salus autem iustorum a domino: et pector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus: et saluabit eos qui sperauerunt in eo.

Trassa. Lxx.

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me. Quoniam sagitte tue infixae sunt mihi: et firmasti super me manum tuam. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quoniam iniquitates mee aggressae sunt caput meum: et sicut onagrae grauate sunt super me. Pertruxerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee. Miser factus sum et curuatus sum: quia in fine: tota die contristatus ingrediebar. Quoniam labii mei impleti sunt illud: et non est sanitas in carne mea.

Domine ne in ira tuas arguas me. Quoniam sagitte tue infixae sunt mihi: et tetigit me manus tua. Non sanitas in carne mea a facie indignationis tue: non pax ossibus meis a facie peccati mei. Quoniam iniquitates mee transierunt caput meum: quasi onagrae grauate sunt super me. Pertruxerunt et tabuerunt cicatrices mee a facie insipientie mee. Afflicti sum et curuatus sum nimis: tota die merces ambulabam. Quoniam labii mei repleti sunt ignominia: et non est sanitas in carne mea. Eulge. a. o. ij.

Trassa. Hiero.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei. Dñe ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus. Cor meum conturbatum est: dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquaerunt et steterunt. Et quod iuxta me erat de longe steterunt: et vultus faciebatur quod querebant animam meam. Et quod inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabantur. Ego autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiebam os suum. Et factus sum sicut homo non audiens: et non habebam in ore suo redargutiones.

b. Quia in te domine speravi: tu exaudies me domine deus meus. Quia dixi nequando supplicent mihi inimici mei: et dum commoueretur pedes mei super me magna locuti sunt. Quia ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper. Quia iniquitatem meam annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. Inimici autem mei viuunt et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mala pro bonis detrahunt mihi: quoniam sequebar bonitatem. Ne derelinquas me domine deus meus: ne discesseris a me. Intende in adiutorium meum: domine deus salutis mee.

lauri et afflictus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei. Dñe in conspectu tuo omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus. Cor meum fluctuabat: dereliquit me fortitudo mea: et lux oculorum meorum et ipsa non est mecum. Cari mei et proximi mei quasi contra lepra meam steterunt: et vicini mei longe steterunt. Et iruebant querentes animam meam: et inuestigantes mala mihi loquebantur invidias: et dolos tota die meditabantur. Et ego tanquam surdus non audiebam et sicut mutus non aperiebam os suum. Et fui sicut homo qui non audit: nec in ore suo redargutiones. Te enim domine expectabam: tu exaudies domine deus meus. Quia dixi ne forte insultent mihi: cum vacillauerint pedes mei super me magnificentur. Quia ego ad plagas paratus sum: et dolor meus contra me semper. Quia iniquitatem meam annuncio: sollicitus ero pro peccato meo. Inimici autem mei viuentes confortati sunt: et multiplicati sunt odierentes me mendaciter. Et qui reddidit malum pro bono aduersabatur mihi: quos nam sequebar bonum. Ne derelinquas me domine deus meus: ne elongeris a me. Festina in auxilium meum: domine salutis mee.

b. c. d.

Dñe Rico. i trāsla. lxx.

Domine ne. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquaerunt et steterunt. Cari mei et amici mei contra plagam meam steterunt. Dec Rico.

Dñe grece translatio.

a. Et sicut onus graue grauate sunt super me. In. h. (Sicut onus graue grauate sunt super me.) vñ li et nō est in greco: nec etiā in hebreo. ωσεί φορτίου βαρύνε βαρύνονσασιν εσεί με. b. Tu exaudies me domine deus meus. In. h. (Tu exaudies domine deus meus.) vñ de li et nō est in greco: nec etiā in hebreo. σὺ εἰσακούσῃ κύριε ὁ θεός μου. c. Et cogitabo pro peccato meo. In. h. (Et cogitabo siue sollicitus ero pro peccato meo.) καὶ μεριμνήσω ὡς ἐρ τῆς ἀμαρτίας μου. Et sic est etiam in hebreo. i. sollicitus ero.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Domine ne i ira tua. a. Cuigilauit et afflictus sum nimis. Pro eo quod hic habet euigilauit: in hebreo est Replugethi: que dictio equiuoca est: et vno modo significat euigilare sicut hic et Beñ. 45. g. ibi. Quasi de graui sopno euigilans etc. Alio modo significat debilitare siue dilacerare

vt Abach. pmo. a. ibi. Propterea lacerata est lex. et tunc erit ista. Debitus tatus sum: siue laceratus sum et afflictus sum nimis. b. Et ipsa non est mecum. Heb. (Et ipsi non sunt mecum). f. oculi. c. Quasi contra lepra meam steterunt. Heb. (Quasi contra plagam meam steterunt.) Nam pro eo quod hic habetur lepra: in hebreo est Megach: que dictio plagam significat. vt Exo. ii. a. ibi. Adhuc una plaga tangam pharaonem. et in alijs locis. Potest etiā hic intelligi plaga lepre. vt Leui. 13. b. ibi. Plaga lepre: si fuerit in homine etc. d. Et vicini mei longe steterunt. Heb. (Et propinqui mei longe steterunt.) Et accipitur hic propinqui pro cognatis vel consanguineis. vt Ruth. 2. d. ibi. Propinquus nō est hō: vbi similis dictio hēc i hebo. In finem pro yditha canticum dauid.

Canticum pro yditha psalmus dauid.

Trāsla. Lxx.

Tri custodiam vias meas: vt non delinquam in lingua mea. Posui os meo custodiam: et consistet peccator aduersum me. Obmutui et humiliatus sum et silui a bonis: et dolor meus renouatus est. Locutus cor meum intra me: et meditatio mea exarscit ignis. Locutus sum in lingua mea: notus factus mihi domine finem meum. Et numerus dierum meorum quis est: vt sciam quid desit mihi. Ecce mensurabiles posuisti dies meos: et substantia mea tanquam nihil ante te. Veritas enim vniuersa vanitas: omnis homo viuens. Veritas tamen in imagine pertrahit hominem: sed et frustra conturbat. Thesaurizat: et ignorat: cui congregabit ea. Et nunc que est expectatio mea nonne dñs? et substantia mea apud te est. Ab omnibus iniquitatibus meis crue me: opprobrium insipienti dedisti me. Obmutui et non aperui os meum quoniam tu fecisti: amoue a me plagas tuas. A fortitudine manus tue ego defeci in increpationibus: propter iniquitatem corripuisti hominem. Et tamen befcere fecisti sicut araneam animam eius: veritas tamen vane conturbatur omnis homo. Exaudi orationem meam domine et deprecationem meam: auribus percipe lachrymas meas. Ne sileas quoniam aduenas ego sum apud te: et peregrinus sicut omnes patres mei. Remitte mihi vt refrigerer priusquam abeam: et amplius non ero.

Tri custodiam vias meas ne peccem in lingua mea: custodiam os meum silentio: donec est impius contra me. Obmutui silentio tacui de bono: et dolor meus conturbatus est. Incaluit cor meum in medio mei: in meditatione mea incensus sum igni: locus meus lingua mea. Ostende mihi domine finem meum: et mensuram dierum meorum que sunt: vt sciam quid mihi desit. Ecce breues posuisti dies meos: et vita mea quasi non sit in conspectu tuo: omnia enim vanitas omnis homo subsistens. Semper. Tanti in imagine ambulat homo: tantum frustra conturbatur: congregat et ignorat: cui dimittat ea. Hinc ergo quid expecto: domine prelatio mea tu es. Ab omnibus iniquitatibus meis libera me: opprobrium stulto ne ponas me. Obmutui non aperui os meum: quia tu fecisti. Tolle a me plagas tuas: a pretentio manus tue ego consumptus sum. In increpationibus pro iniquitate corripuisti virum: et posuisti quasi tineam desiderabilia eius: veritas tamen vanitas omnis homo. Semper. Audi orationem meam domine: et clamorem meum exaudi ad lachrymam meam ne obsurdescas: quis aduenas ego sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei. Hic vt rideam: antequam vadam et non subsistam.

Trāsla. Hiero.

Ps. lico. i trāsa. lxx. **D**ixi custodiā. **C**ane cōturbātur. **H**eb. (Frustra fremēt.) 38. **I**n eo. (Ecce mensurabiles posuisti dies meos.) **H**eb. (Ecce pal mos dedisti dies meos.) **E**st autē palmus breuis mensura. **I**n eo. (Et substātia mea tanq̄ nihilū ante te.) **H**eb. (Et senectus mea quasi nō sit) **I**n eo. (Geruntamen in imagine pertrāsit homo.) **H**eb. (Geruntamē in vmbra ābulat vir.) **I**n eo. (Remitte mihi vt refrigerer p̄iusq̄ abeā et amplius non ero.) **H**eb. (Remitte mihi ⁊ fortificabor: anteq̄ abeam et non ero.) **H**ec **H**ico. 39.

Annotatio nes i trāsa. Hiero. **D**ixi custodiā. a. **I**n meditatione mea incensus sum igni. **H**eb. (In meditatione mea siue in locutiōe mea aut in gemitu vel rugitu meo incensus est ignis.) **H**ā pro eo qd̄ hic habet meditatioe mea i hebreo est **H**aguigui: q̄ dictio equoeca est ad meditatioē v̄ locutiōē: ⁊ ad gemi tū siue rugitū. vt dictū ē supra ps. 10. b. **E**t vita mea quasi nō sit **H**eb. (Et mūdus meus quasi nihilū.) **H**ā p̄ eo qd̄ hic habet vita mea: in hebo est **H**heldi: q̄ dictio mundi vel orbē significat. vt ps. 49. lbi. **D**ēs qui ha bitatis orbē. sed idē est sensus. c. **E**t ignorat cui dimittat ea **H**eb. (Et ignorat quis cōgregat ea: siue quid cōgregat ea). i. ad quid cōgregat ea. et est idē sensus. d. **P**arce mihi vt rideā. **I**n hebreo sunt hic quedam dictiones equoecae. **H**asach **M**iment **A**eaphliga: que dictiones vno mo do possunt significare sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo sic. **D**imit te me vt plangā: supple dolorē meū. **H**am **J**ob. 10. b. vbi dicitur. **D**imitte me vt plangam paululum dolorē meum: eadem verba habentur in he breo tibi que hic ponuntur.

In finem psalmus dauid. 39. **E**xpectans expectaui dñm: ⁊ in tēdit mihi. **E**t exaudiuit pres ces meas: ⁊ eduxit me de lacu mise ric et de luto fecis. **E**t statuit supra petrā pedes meos: et direxit gres sus meos. **E**t immisit in os meū cā ticū nouū: carmen deo nostro. **V**idebūt multi ⁊ timebūt: et sperabūt in dño. **B**eatus vir cuius est nomē dñi spes eius: ⁊ non respexit in va nitates ⁊ infanias falsas. **M**ulta fe cisti tu dñe de⁹ meus mirabilia tua: et cogitationib⁹ tuis nō est qui simi lis sit tibi. **A**nnūciaui ⁊ locutus sū: multiplicati sunt super numerum. **S**acrificiū et oblationē nolūisti: au res autē perfecisti mihi. **H**olocauisti et pro peccato nō postulasti: tūc dixi ecce venio. **I**n capite libri scrip tū est de me: vt facerē volūtatē tuā deus meus volui et legē tuā in meo cordis mei. **A**nnūciaui iustitiā tuam in ecclesia magna: ecce labia mea nō prohibebo dñe tu scisti. **I**n

Trāsa. Lxx.

a. b.

Victori dauid psalmus. 40. **E**xpectans expectaui dñm ⁊ in clinatus est ad me: et exaudi uit clamorē meū. **E**t eduxit me de lacu sonitus de luto ceni: et statuit super petrā pedes meos: stabiluit gressus meos. **E**t dedit in ore meo canticum nouū laudem deo nostro: videbunt multi ⁊ timebunt ⁊ spera bunt in dño. **B**eatus vir qui posuit dominū confidentiā suam: et nō est auersus ad supbias pompasq̄ mē dacij. **M**ulta fecisti tu dñe de⁹ me us: mirabilia tua ⁊ cogitationes tu as pro nobis: non inuenio ordinem coram te: si narrare voluero ⁊ nu merare: plura sunt quam vt narra ri queant. **V**ictimam et oblationeꝝ nolūisti: aures fodisti mihi holocau stum et pro peccato nō petisti. **T**ūc dixi ecce venio: i volumine libri scri ptum est de me. **E**t facerē placitūz tibi deus meus volui: ⁊ legē tuaz in medio ventris mei. **A**nnūciaui iu stitiam in ecclesia multa: ecce labia

Trāsa. Hiero.

a.

Iustitiā tuā nō abscondi in corde meo: veritatē tuā ⁊ salutare tuū dixi. **N**ō abscondi mīam tuā et veritatē tuā a p̄silio multo. **T**u autē dñe ne lōge fa cias miseraciones tuas a me: mīa tua ⁊ veritas tua semp susceperunt me. **A**n circūdederunt me mala quorū nō est numerus: cōprehēde rūt me iniquitates mee: et non potui vt viderē. **M**ultiplicate sunt super capillos capitis mei: ⁊ cor meū dereliquit me. **D**ñe ad adiūcādū me respice. **C**ōfundant ⁊ reueceant simul q̄ querūt aiām meā vt auferāt eā. **Q**uertant retro: sum ⁊ reueceant: qui volūt mihi mala. **F**erant cōfes sionē suā: qui dicunt mihi euge euge. **E**xultent ⁊ letent sup te om̄s querētes te: ⁊ dicāt semp ma gnificet dñs qui diligunt salutare tuū. **E**go autē medicus sum ⁊ paup: dñs sollicit⁹ est mei. **A**diutor meus et protector meus es tu: de⁹ meus ne tardaueris.

Expectans expectaui. a. **D**eus meus volui ⁊ legē tuā i medio cordis mei. **I**n. **H**. (Deus me⁹ volui ⁊ legē tuā i medio vētris mei) ὁ θεός μου ἠβουλήθη καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. et sic est etiā in hebreo. b. **A**nnūciaui iustitiā tuā in ecclesia magna. **I**n. **H**. (Annūciaui iustitiā tuā in ecclesia magna.) ὅτι ἐκρούσα τὴν ἐκκλησίαν σου καὶ τὴν ἀληθείαν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς et sic est etiam in hebreo. i. in ecclesia multa. 40.

Expectans expectaui. a. **N**on inuenio ordinē corā te. **H**eb. (Nūllus est similis tibi.) i. nullus est similis tibi. **E**t pro eo quod hic ha betur inuenio ordinē: i hebreo est **H**aroch: que dictio equiuoca est: ⁊ vno modo significat ordinē ponere: siue ordinē inuenire sicut hic in littera ha betur. **A**lio vero modo significat estimare siue adequare. **D**e. 10. **A**ut. 27. a. lbi. **S**ub estimatioe dabit precij. et in eo. lbi. **D**is estimatio pōte re factuarū pōderabil. de. 20. ps. 88. lbi. **Q**uis i nubib⁹ equabil dño: vbi est similis dictio: ⁊ in alijs locis. b. **I**dereāt post confusioneꝝ suā. **P**ro eo qd̄ hic dicit post: in hebreo est **L**chebi: q̄ dictio equiuoca est: ⁊ vno mō significat vestigiū: v̄ postremā partē sicut hic habet. i. post confusioneꝝ. i. percat in vestigiū cōfusioneꝝ sue. **A**lio vero modo significat retributio nē. vt ps. 18. lbi. **I**n custodiēdis illis retributio multa. et tunc erit sensus.

Ps. grece translatio.

Annnotatio nes i trāsa. Hiero.

Perent in retributione confusionis sue. i. in vindicta confusionis sue. c. Dñs sollicitus erit pro me. Heb. (Dñs cogitabit pro me.) Nam pro eo quod hic habet sollicitus erit: in hebreo est Pachafob: que dictio cogitare significat. vt Scñ. Jo. d. ibi. Vos cogitastis de me malus. et ps. 76. ibi. Cogitavi dies antiquos. et in alijs locis. sed idem est sensus.

In finem psalmus dauid. 40. **B**eatus qui intelligit sup ege- berabit eñ dñs. Dñs cõseruet eñ et viuificet eñ: et beatũ faciat eñ in terra: et non tradat eñ in animã inimicorũ ei⁹. Dñs opem ferat illi sup le eñ doli: doloris eius: vniuersum stratiũ eius versasti i infirmitate ei⁹. Ego dixi dñe miserere mei: sana animã meã quia peccaui tibi. Inimici mei dixerũt mala mihi: quando moriet⁹ et peribit nomẽ ei⁹? Et si ingrediebat⁹ vt videret vana loquebat⁹ cor eius cõgregauit iniquitatẽ sibi. Egrediebatur foras: et loquebat⁹ in idipsum. Aduersum me susurrabãt om̃s inimici mei aduersum me cogitabant mala mihi. Verbu iniquũ cõstituerũt aduersum me: iniquũ qui dormit nõ adijciẽt vt resurgat? Etenim homo pacis mee i quo sperauit: qui edebat panes meos magnificauit sup me supplantationẽ. Tu autẽ dñe miserere mei: et resuscita me et retribua eis. In hoc cognoui qñ voluisti me: quoniã non gaudebit inimicus meus super me. De autez propter innocentiã suscepisti: et cõfirmasti me in cõspectu tuo in eternum. Benedictus dñs deus israel a seculo et in seculum: fiat fiat.

Pro victoria ps dauid. 41. **B**eatus qui intelligit sup pauperẽ: in die mala liberabit eñ dñs. Dñs custodiet eum et viuificabit eñ et beatus erit in terra: et nõ tradet eum anime inimicorũ suorũ. Dñs confortabit eum in lecto infirmitatis: totũ stratiũ eius vertisti in egroracione sua. Ego dixi domine miserere mei: sana animã meã quia peccaui tibi. Inimici mei loquũtur mala mihi: quando morietur et peribit nomẽ eius. Et si venerit vt visitet vana loquetur: cor eius congregabit iniquitatẽ sibi: egrediens foras detrahet. Simul aduersum me murmurabant omnes odiẽtes me: contra me cogitabant malum mihi. Verbum impietatis infundebant sibi: qui dormiuit nõ addet vt resurgat. Sed et homo pacificus meus in quo habui fiducia qui maleducabat panẽ meũ leuauit ptra me plantam. Sed tu domine miserere mei: et leua me vt reddam eis. In hoc cognoui q velis me: quia non insultabit inimicus meus mihi. Ego autez in simplicitate mea aditutus sum a te: et statues me ante faciem tuã in perpetuum. Benedict⁹ dñs deus israel a seculo et vsq in seculum amen et amen.

Beatus qui intelligit. a. Verbum impietatis infundebant sibi. Heb. (Verbu belial infusum est in eo.) b. Miserere mei et leua me.) Pro eo quod hic habetur leua me: in hebreo est Maquimeni: que dictio vno modo significat leuare seu in littera habetur. Alio vero modo significat resurgere: siue resuscitare. vt Sopho. 3. b. ibi. Expecta me dicit domin⁹ in die resurrectionis mee. et tunc erit littera. Miserere mei et resuscita me: sicut Lxx. translulerunt. c. In simplicitate mea.) Pro simplicitate in hebreo est Ahum: que dictio etiam significat perfectionem: vt dictum est sup: a ps. 7.

In finem intellectus filijs chore. 41. **P**ro victoria doctissimi filioruz re: psalmus dauid. 41. chore. 44.

Trãssa. Lxx.

Annotatio- nes i trãssa. Hiero.

Trãssa. Lxx.

Quemadmodũ desiderat ceruus ad fontes aquarũ: ita desiderat aia mea ad te de⁹. Sitiuit aia mea ad deũ fontẽ viuũ: quando veniã et apparebo ante faciem dei? Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dñs dicitur mihi quotiẽ die vbi est de⁹ tuus. Nec recordar⁹ sum et effudi in me animã meã: quoniã trãsi in locũ tabernaculi admirabilis vsq ad domũ dei. In voce exultationis et confessionis: font⁹ epulantis. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me? Spera in deo qñ adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Ad meipm aia mea cõturbata est: propterea memor ero tui de terra iordanis et hermonij a monte modico. Abyssus abyssum inuocat: i voce cataractarũ tuarũ. Omnia excel- sa tua et fluctus tui sup me transe- runt. In die madauit dñs misericor- dia sua: et nocte caritatis eius. Apud me oratio deo vite mee: dicã deo susceptor mee. Quare oblitus es mei: et quare cõtristatus incedo dñs affligit me inimicus? Dñs cõfringun- tur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulãt me inimici mei. Dñs dicunt mihi per singulos dies vbi est de⁹ tuus: quare tristis es aia mea et quare cõturbas me. Spera i deo quoniã adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus.

Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarũ: sic anima mea desiderat ad te deus. Sitiuit anima mea ad deum fontẽ viuũ: quando veniã et video faciem dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: cum diceretur mihi tota die vbi est deus tuus. Non recordatus sum et effudi in me animã meã: quia veniã ad vmbra culsi tacebo vsq ad domum dei: in voce laudis et confessionis multitudinis festa celebrantis. Quare incuraris anima mea: et quare cõturbas me: expecta deũ quia adhuc cõfitebor ei salutaribus vultus eius. Deus meus in meipso anima mea incuruatur: propterea recordabor tui de terra iordanis et hermonij de monte minimo. Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarũ tuarũ: omnes gurgites tui et fluct⁹ tui super me transferunt. Per diem mandabit dñs misericordiam suã: et nocte canticus eius meũ: oratio deo vite mee. Dicã deo petra mea quare oblitus es mei: quare tristis incedo affligente inimico. Quis me interficerent in ossibus meis: exprobrauerunt mihi hostes mei: dicentes mihi tota die vbi est deus tuus. Quare incuruaris anima mea et quare conturbas me: expecta deus quoniã adhuc confitebor ei salutaribus vultus mei et deo meo.

Dñe Hiero. i trãssa. lxx.

Dñe grece translatio.

Quemadmodũ. (Sitiuit anima mea ad deũ fontem viuũ.) 41. Heb. (Sitiuit anima mea ad deũ fontem viuũ.) Et videtur littera nostra corrupta per scriptores ponentes. n. pro. r. Nec Hiero. **C**irulus. (In finẽ intellectus filijs chore.) In. B. (In finẽ in intellectu filijs chore.) vñ li ps dauid nõ est in greco: nec etiã in hebreo eis totẽs loç eis συμεσιμ τοις υιοις χορε. a. Sitiuit aia mea ad deũ fontẽ viuũ. In. B. (Sitiuit aia mea ad deũ fontẽ viuũ.) εδλψησε μη ψυχẽ μου προς τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζωντα. et sic est etiã in hebo. b. Sonus epulantis. In. B. (Soni festa celebrantis) ἠχὸν ἐορταζομετος. et sic est etiã in hebreo: et li so ni est gentium casus. l. n. c. In die mandauit dñs misericordiam suã. In. B. (In die mandabit dominus misericordiam suã) ἡ ἐπαγγελία αὐτοῦ. et sic est etiã in hebreo. f. de su

Trãssa. Hiero.

a.

a.

b.

VNIuersidad DE SALAMANCA GREDOS USALES

turo. d. **E**xprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. In. 5. (Exprobrauerunt mihi inimici mei) vñ li qui tribulat me nō est in greco: nec etiā in hebo. ωπειδίζου με οί έχροποι μου. 42.

Annotatio- nes i trāssa. Hierōi.

Sicut ceruus. **T**itulus. **P**ro victoria doctissimi filioꝝ chore. In hebreo ppter ambiguitatē dictionum: et q: noia sunt in declina- bilita: poterit esse titulus sicut hic in lra hēf: vñ sc. f. **V**ictori doctissimo fi- lioꝝ chore: siue victori itelligētia vel eruditio filioꝝ chore: siue filioꝝ cho- re. a. **V**eniā ad vmbra culi: tacebo vsq; ad domū dei. **P**ro eo qd hic hēf tacebo: in hebreo est **E**dadem: q̄ dictio vno mō pōt significare si- cut hic in lra hēf. **A**lio vero mō significat mouere: siue reuoluere aliqd i cogitatione. vt **E**sa. io. d. ibi. **N**ō sūt qui moueret pēnā. et in eo. 38. c. ibi **R**ecogitabo tibi oēs annos meos: vbi eadē dictio hēf pro recogitabo: q̄ hic ponit pro tacebo. et tūc erit sensus. **V**eniā ad vmbra culi siue ta- bernaculi: recogitās vel rememoras siue reuoluēs ista in cogitatioe vsq; ad domū dei. b. **S**alutarib⁹ vultus mei ⁊ deo meo) In hebreo q: noia sunt in declinabilia: pōt legi sicut hic in lra habetur. f. et deo meo: aut sa- lutaribus vultus mei ⁊ dei mei.

Trāssa. Lxx.

In finem psalm⁹ dauid. 42. **A**dica me deus ⁊ discerne cau- sam meam de gente nō sancta: ab homine iniquo et doloso erue me. Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare me repulisti: ⁊ quare tristis incedo dum affligit me inimicus. Emitte lucem tuam ⁊ veritatem tuā: ipsa me deduxerunt ⁊ adduxerunt in montem sanctum tuum ⁊ in taber- nacula tua. Et introibo ad altare dei ad deum qui letificat iuuetatez meam. Confitebor tibi in cythara de⁹ deus meus: quare tristis es anima mea ⁊ quare conturbas me: Spe- ra in deo quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei ⁊ de⁹ me⁹.

Dñe Hiero. i trāssa. lxx.

Adica me deus. **T**itulus. **I**n finē psalmus dauid) In. 5. 42. (Psalmus dauid sine titulo apd hebreos) ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ἀνεπιγραφὸς ὡς ἐβραίων.

Annotatio- nes i trāssa. Hierōi.

Adica me deus. a. **D**e gente nō sancta. **P**ro eo qd hic hāz 43. **I**bes sancta: in hebreo est **E**hasid: q̄ dictio etiam significat misericor- dem. vt dictum est supra ps. 4.

Trāssa. Lxx.

Deus aurib⁹ nris audiuius: **P**atres nri annūciauerūt nobis. **O**pus qd opar⁹ es i dieb⁹ eoz ⁊ in dieb⁹ antiq̄s. **M**an⁹ tua gētes dispdidit ⁊ plāsti eos: afflixisti po- pulos ⁊ expulisti eos. **N**ec enim in

Adica me deus ⁊ discerne cau- sam meam de gente nō sancta: a viro iniquo et doloso salua me. Tu enim deus fortitudinis mee: quare proiecasti me: quare tristis i- cedo affligente inimico. Mitte lucem tuam ⁊ veritatē tuam ipsa du- cent me ⁊ introducent in montem sanctum tuū ⁊ in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deum letitiam exultationis mee: et confi- tebor tibi in cythara deus de⁹ me⁹. Quare incuruaris anima mea: et quare conturbas super me: expec- ta deum qm̄ adhuc confitebor ei: salutaribus vultus mei ⁊ deo meo.

Trāssa. Hierōi.

Victori filioꝝ chore eruditio. 43.

Deus aurib⁹ nris audiuius: **P**atres nri narrauerunt nobis opus qd opar⁹ es in dieb⁹ eoz i dieb⁹ antiq̄s. Tu manu tua gētes delesti ⁊ plantasti eos: afflixisti po- pulos ⁊ emisisti eos. **N**on enim in

Trāssa. Hierōi.

gladio suo possederunt terram: et brachium eorum non saluauit eos. Sed dextera tua et brachium tuuz et illuminatio vultus tui: qm̄ com- placuisti in eis. Tu es ipse rex me⁹ et deus meus: qui mandas salutes iacob. In te inimicos nros vētilabi- mus cornu: ⁊ in noie tuo spernem⁹ insurgētes in nobis. **N**ō enī i arcu meo sperabo: ⁊ gladius me⁹ nō sal- uabit me. Saluasti enī nos de af- figētib⁹ nos: ⁊ odiētes nos cōfudi- sti. In deo laudabimur tota die: ⁊ in noie tuo cōfitebimur i seculis. **N**ūc autē repulisti ⁊ cōfudisti nos: et non egredieris in virtutib⁹ nris. **A**uertisti nos retro: sum post inimicos nros: ⁊ q̄ oderūt nos diripiebāt sibi. **D**edisti nos tanq̄ oues escar⁹: ⁊ in gētib⁹ dispisti nos. **V**endidisti populū tuum sine precio: ⁊ non fuit multitudo i cōmutationibus corū. **P**osuisti nos opprobriū vicinis no- stris: subannationē ⁊ derisum his qui in circuitu nostro sunt. **P**osui- sti nos in similitudinē gentibus: cō- motionē capitis in populis. **T**ota die verecundia mea cōtra me est: ⁊ cōfussio faciei mee cooperuit me. **A** voce exprobrantis et obloquentis: a facie inimici ⁊ persequentis. **N**ec oīa venerūt sup nos nec obliti sum⁹ te: ⁊ inique nō egimus in testamen- to tuo. **E**t non recessit retro cor no- strū: ⁊ declinasti semitas nras a via tua. **Q**uoniam humiliasti nos i lo- co afflictionis: ⁊ cooperuit nos ym- bra mortis. **S**i obliti sumus nomē dei nri: ⁊ si expandimus man⁹ nras ad deum alienū. **N**onne de⁹ requi- ret ista: ipse enim nouit abscondita cordis. **Q**uoniam ppter te mortificamur tota die: estimati sum⁹ sicut oues oc- cisionis. **E**xurge quare obdormis dñe: exurge ⁊ ne repellas in finem. **Q**uare faciē tuā auertis: obliuisceris inopie nostre ⁊ tribulatiois nre? **Q**uoniam humiliata est in pulue-

gladio suo possederunt terram: nec brachii eoz saluauit eos: s; dexte- ra tua ⁊ brachii tuum ⁊ lux vultus tui: qm̄ cōplacuiisti eis. Tu es ipse rex meus de⁹: pcepte p salutarib⁹ iacob. In te hostes nros vētilabi- mus cornu: ⁊ in noie tuo cōculcabi- mus aduersarios nros. **N**on enim in arcu meo confidā: nec gladi⁹ me⁹ saluabit me. **D**e saluasti nos de ho- stibus nris: ⁊ eos qui oderunt nos confundisti. In dño gaudebim⁹ tota die: et nomē tuū in eternū confite- bimur. **S**emp. **A**ertu tu proiecasti ⁊ confundisti nos: et non egredieris in exercitibus nostris. **A**uertisti terga nostra hostibus: ⁊ qui oderunt nos diripuerunt sibi. **D**edisti nos tanq̄ gregem ad vorandum: ⁊ in quib⁹ disperdisti nos. **V**endidisti populū tuū sine precio: nec grandis fuit cō- mutatio eorum. **P**osuisti nos op- probriū vicinis nostris: subanna- tionē ⁊ irrisū his qui erāt in circū- tu nostro. **P**osuisti nos in similitu- dinē gentibus cōmotionē capitis i tribubus. **T**ota die cōfussio mea cō- tra me: ⁊ ignominia faciei mee coo- peruit me. **A** voce exprobrantis et blasphemantis: a facie inimici et vl- toris. **O**mnia hec venerunt super nos et obliti non sumus tui: nec mē titi sumus in pacto tuo. **N**on est cō- uersum retro cor nostrum: nec des- clinauerunt gressus nostri a semita tua. **Q**uoniam detecisti nos in locuz draconū: ⁊ opulisti nos ymbra mor- tis. **S**i obliti sum⁹ nominis dei nri: ⁊ si expandimus man⁹ nras ad deū alienū. **N**onquid non deus inue- stigabit istud: ipse enim nouit cogi- tationes cordis. **Q**uoniam propter te mortificati sum⁹ tota die: reputa- ti sum⁹ vt grex occisionis. **E**xurge quare dormitas dñe: euigila quare proiicis in sempiternū. **Q**uare faciē tuā abscondisti: obliuisceris afflic- tiois ⁊ angustie nre. **Q**uoniam incuruata

re anima nra: conglutinat us est in terra veter noster. Surge dñe ad iana nos: et redime nos propter no men tuum.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

Dñe auribus nostris. a. Et in dieb' antiquis. In. b. In 43. diebus antiquis. vnde li et non est in greco: nec etiā in hebreo. ε μ η μ ε ρ α ι ς ἀρχαί αις.

Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Habetur placuisti eis: in hebreo est Resitham: q̄ dictio vno modo potest significare sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat voluit si eos. b. In dño gaudebimus tota die. Heb. In deo laudabimus si ue laudabimur tota die. Nam pro eo quod hic habet gaudebimus: i he breo est Dilalnu: q̄ dictio laudare significat. vt ps. 148. ibi. Laudate dñz de celis: iudate euz in excelsis. Sz in lingua syra significat gaudere sicut btñs Hiero' translulit. c. Posuisti nos in similitudinē gētibus. Pro eo qd̄ hic habet similitudinē: in hebreo est Masal: q̄ dictio vno modo si gnificat similitudinē sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat pa rabolā siue prouerbū. vt Deut. 28. d. ibi. Et eris perditus in prouerbūz ac fabulā. et ps. 68. ibi. Et fact' sū illis i parabolā. et tñc erit sensus. Po suisti nos i prouerbū siue in parabolā in gētibus. d. Ipse enim nouit cogitatioes cordis. Heb. Ipse enī nouit abscondita cordis et ē idē sensus. In finem pro his que commuta buntur filiis chore ad intellectū cā ticum pro dilecto. 44.

Trāsa. Lxx.

Buctauit cor meū verbū bo= Ansi: dico ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribe: velo citer scribens. Spectosus forma pre filiis hoim: diffusa est grā in labiis tuis: ppter ea bñdixit te deus in eternū. Accingere gladio tuo su per femur tuū potētissime. Specie tua et pulchritudine tua: itēde prof pere procede et regna. Propter ve ritatē et mansuetudinē et iustitiā: et deducet te mirabiliter dextera tua Sagitte tue acute ppli sub te cadēt i corda inimicorū regis. Sedes tua deus in sc̄m seculi: virga directio nis virga regni tui. Dilixisti iustitiā et odisti iniquitatē. ppter ea vnxit te deus de' tuus oleo letitie pre cōsortibus tuis. Myrrha et gutta et cassia a vestimētis tuis: a domibus eburneis ex quib' delectauerunt te filie regū in honore tuo. Assuit regi na a dextris tuis in vestitu deau rato circūdata varietate. Audi si=

est in puluere anima nostra: adhe= sit terre venter noster. Surge auxi liare nobis: et redime nos propter misericordiam tuam.

est in puluere anima nostra: adhe= sit terre venter noster. Surge auxi liare nobis: et redime nos propter misericordiam tuam.

est in puluere anima nostra: adhe= sit terre venter noster. Surge auxi liare nobis: et redime nos propter misericordiam tuam.

Buctauit cor meū verbū bo= Ansi: dico ego opera mea regi. Lingua mea stilus scribe velocis. De core pulchrior es filiis hominū: effu sa est gratia in labiis tuis: ppter ea benedixit te deus in eternū. Accin gere gladio tuo sup femur fortissi me: gloria tua et decore tuo. Et de core tuo prospere ascende propter verbū veritatis et māsuētinē ius titie: et docebit te terribilia dexte ra tua. Sagitte tue acute: ppli sub te cadent in corde inimicorū regis. Thronus tuus deus in seculi et in eternum: sceptrum equitatis scep trum regni tui. Dilixisti iustitiā et odisti iniquitates: propterea vnxit te deus deus tuus oleo exultatiōis pre participibus tuis. Myrrha et stacte et cassia in cunctis vestimētis tuis: de domibus eburneis quibus lenificauerit te. Filie regum in ho nore tuo: stetit coniunx in dextera tua in diademate aureo. Audi si=

Trāsa. Hiero.

lia et vide et inclina aurē tuā: et obli uiscere populū tuū et domū patris tui. Et concupiscet rex decore tuū: quia ipse est dñs deus tuus et adora euz. Et filia fortis i muneribus: faciē tuā deprecabitur diuites plebis. Om nis gloria filie regis intrinsecus fa= sceis aureis vestita est. In scutula tis ducef ad regē: virgines sequun tur eā: amice eius ducent illuc. Du cetur in letitiis et exultatiōe: ingre dientur in thalamū regis. Pro pa trib' tuis erunt tibi filii: pones eos principes in vniuersa terra. Recor dabo: nominis tui in omni gene ratione et generatione: propterea populi consitebuntur tibi in secu lum et in eternum.

b. qm̄ ipse est dñs deus tuus et adora euz. c. bunt eū. Et filie tyri i muneribus d. vultū tuū deprecabunt oēs diuites e. plebis. Omnis glia eius filie regis ab intus: in simbrūz aureis circūa micra varietatibus. Adducētur re gi virgines post eā: proxime ei' affe rētur tibi. Afferent i letitia et exul tatione: adducēt in templūz re gis. Pro patribus tuis nati sunt ti bi filii: cōstitues eos principes sup omnē terrā. Memores erunt nois tui dñe: in omni generatōe et genera tione. Propterea ppli cōstebūtur tibi in eternū et in seculū seculi.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

Buctauit. Circūdata varietate. Heb. Circūdata vestis 44. mēno suo. In eo. Circūmicra varietatibus adducēt regi. Heb. In bro datis. i. in vestib' sericeis in quibus apponunt picture ch acū (adducēt ad regē.) Et loquitur de regina et non de puellis sequen zibus eam. Nec Rico.

Dñe grece translatio.

In corde inimicorū regis. In. b. In corde inimicorū regis. ε μ κ α ρ α ι α τ ω μ ε χ ο ρ ω μ τ ο υ β α σ ι λ ε ω ς. et sic est etiā in hebreo. b. Qui ipse est dñs deus tuus et adorabit eū. In. b. Qui ipse est dñs tu' et adorabis eū. ο τ ι α υ τ ο ς ε σ τ ι κ υ ρ ι ο ς σ ο υ κ α ι ω ρ ο ς κ υ ρ ι ο ς ε σ τ ι α υ τ ο ς. et sic est etiā in hebreo. c. Et filie tyri in muneribus. In. b. Et filia tyri in muneribus. και ου γ α τ η ρ τ υ ρ ο υ ε μ δ υ ο ρ ο ι ς. et sic est etiā in hebreo. Sed pro tyro ponit btñs Hiero' in terpretationē. f. et filia fortis. d. Vultū tuū deprecabitur omis diuites plebis. In. b. Vultū tuū deprecabitur diuites plebis. vñ li oēs nō est in greco: nec etiā in hebreo. τ ο π ρ ο σ ω π ο ς σ ο υ λ ι τ α μ ε υ σ ο υ σ ι μ δ ι π λ ο υ σ ι ο ι τ ο υ λ α ο υ. e. Omnis gloria eius filie regis ab intus. In. b. Omnis glia filie regis ab intus. vñ li eius non est i gre co: nec etiā in hebreo. ω σ α η θ ο ξ α τ η ς ο υ γ α τ ρ ο ς τ ο υ β α σ ι λ ε ω ς ε σ ω θ ε μ. f. Memores erunt nois tui dñe. In. b. Memo res ero nominis tui. vnde li dñe non est in greco: nec etiā in hebreo. μ η μ ο θ η σ ο μ α τ ο υ ο ρ ο μ α τ ο ς σ ο υ. 45.

Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Buctauit cor meū. Titulus. Victorū pro illis filioz chore eru ditionis canticū amantissimi In hebreo pot legi sicut hic habetur: vel sic. Victorū sup illa filiis chore ad erudiciōis siue intelligendū cāticū dilectionis. a. Et filia fortis. Heb. Et filia tyri. Sed tyrus hebraice dicit Sor: et interpretat fortis: siue petra: vt infra in interpretatiōib'. b. In scutularis ducef ad regē. Pro scutularis in hebreo est Rechamoth: q̄ dictio opus polymitum significat. vt Ezech. 15. b. ibi. Vestita es bysso et polymito. et in eo. 27. c. ibi. Jacynth et polymitos. Et q̄ opus polymitū est opus varij coloris: scutularū significat varie contextū: siue

vt Lxx. transfulerunt circumdata varietate. c. Amice eius ducent' is-
lue. Heb. (Amice eius ducentur tibi). d. C Ingrederetur in thalamu re-
gis. Heb. (Ingrederetur in templi regis) Nam pro eo quod hic habetur
thalamu: in hebreo est Dechal: que dicitio templi siue palatii significat.
vt Diere. 7. a. ibi. Templum dñi: templi dñi: templi dñi est. et Esa. 39. c. ibi.
Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis.

C In finem filijs chore pro arca-
nis. 45.

Deus noster refugium et virtus
adiutor in tribulationib' que
inuenerit nos nimis. Propterea
non timebimus dum turbabit ter-
ra: et transferentur montes in cor-
maris. Sonuerunt et turbate sunt
aque eorum: conturbati sunt mon-
tes in fortitudine ei'. Fluminis im-
petus letificat ciuitatem dei: sancti-
ficauit tabernaculum suum altissi-
mus. Deus in medio eius non com-
mouebitur: adiuuabit eam de' ma-
ne diluculo. Conturbate sunt gen-
tes et inclinata sunt regna: dedit vo-
cem suam mota est terra. Dominus
virtutum nobiscum: susceptor noster
deus iacob. Venite et videte opera
dñi que posuit prodigia super terrā:
auferens bella vsq; ad finem terre.
Arcti conteret et confringet arma:
et scuta cōburet igni. Glacate et vi-
dete quoniam ego sum deus: exalta-
bor in gentibus et exaltabor in ter-
ra. Dominus virtutum nobiscum: suscep-
tor noster deus iacob.

Deus noster refugium. Heb. (Deus umbraculum nostrum) 45.
C In eo. (Et scuta comburet igni.) Heb. (Et plaustra comburet
igni.) Heb. (Deus umbraculum nostrum) 45.

Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. In. B. (Fluminis impe-
tus letificant ciuitatē dei.) vnde li imper' est. p. n. του ποταμου τα
ορμηματα ευπραιμουσι τη η ωολιη του θεου. et sic est etiā
in hebreo. b. C Conturbate sunt gentes et inclinata sunt regna. In. B.
(Conturbate sunt gentes inclinata sunt regna.) vnde li et non est in gre-
co nec etiā in hebo. εταραχθησαμ εθνη εκ λιπαρ βασιλειαι.
c. C Glacate et videte quoniam ego sum deus. In. B. (Glacate et cognosci-
te quoniam ego sum deus.) σχολασατε και γνωστε οτι εγω ει-
μι ο θεος. et sic est etiā in hebreo. d. C Et exaltabor in terra. In. B.
(Exaltabor in terra) vnde li et non est in greco: nec etiā in hebreo. υψω-
θησομαι ε η τη γη.

Deus nra spes. C Titulus. C Victori filioz chore p iuuētutib' cāti

Trāssa.
Lxx.

Dñe Hico.
i trāssa. lxx.

Dñe grece
translatio.

Annotatio-
nes i trāssa.
Hierōi.

Victori filioz chore pro iuue-
tutibus canticum. 46.

Deus nostra spes et fortitudo:
auxilium in tribulationib' in-
uentus est validus. Ideo non times-
bimus cū fuerit translata terra: et
conculsi mōtes in corde maris. So-
nantibus et intumescētibz gur-
gitibus eius: et agitatibz mōtibz i
potentia eius. Semper. Fluminis
diuisiones letificāt ciuitatē dei: san-
ctum tabernaculū altissimi. De' in
medio eius non cōmouebitur: au-
xiliabitur ei deus i ortu matutino.
Conturbate sunt gentes concussa
sunt regna: dedit vocē suā prostrata
est terra. Dominus exercitū nobiscuz:
protector noster deus iacob. Sēp.
Venite et videte opera dñi: quātas
posuerit solitudines in terra. Lōpe-
scet bella vsq; ad extremū terre: ar-
cum confringet et concidet hastam:
plaustra cōburet igni. Lessate et co-
gnoscite quoniam ego sum de': exalta-
bor in gentibus exaltabor in ter-
ra. Dominus exercitū nobiscuz: fortitu-
do nostra deus iacob. Semper.

Trāssa.
Hierōi.

a.
b.

Pro eo quod hic habet iuuetutib': i hebreo ē Alamoth: q̄ dicitio equus
ca est: et vno mō significat iuuetutes sicut hic i lra habet. Alio vō mō si-
gnificat arcana siue abscondita. vt Job. 28. v. ibi. Abscōdita ē ab oculis
omniū viuētū. et ps. 43. ibi. Ipse enī nouit abscōdita cordis. et tūc erit lit-
tera. Victori filijs chore p abscōditis canticū: vel p arcamis: sicut Lxx.
transfulerunt. a. C Et intumescētibz gurgitibus eius. Heb. (Et
intumescētibz aquis eius.) et est idem sensus. b. C Et agitatibz mon-
tibus in potentia eius. Pro eo quod hic habet potentia eius: in hebo est
Saauiho: q̄ dicitio vno mō significat potētā: vlt supbia sicut hic et Diere.
12. b. ibi. Quid facies i supbia iordans. Alio vō mō significat magnificē-
tiā. vt Deut. 33. d. ibi. Magnificētia illi? discurrent nubes. et i alijs locis.

C In finē pro filijs chore ps. 46.

Mnes gentes plaudite mani-
bus iubilare deo in voce exul-
tationis. Quoniam dñs excelsus ter-
ribilis: rex magnus sup omnē ter-
ram. Subiecit populos nobis: et gē-
tes sub pedibus nostris. Elegit no-
bis hereditatem suam: speciem iac-
cob quaz dilexit. Ascendit deus in
iubilo: et dñs in voce tube. Psallite
deo nostro psallite: psallite regi
nostro psallite. Quoniam rex om-
nis terre deus: psallite sapienter.
Regnabit deus super gentes: deus
sedet super sedem sanctam suam.
Principes populoz congregati sunt
cum deo abraam: quoniam dñi fortes
terre vehementer eleuati sunt.

Trāssa.
Lxx.

Dñe Hico.
i trāssa. lxx.

Dñe grece
translatio.

Annotatio-
nes i trāssa.
Hierōi.

Victori filioz chore ps. 47.

Mnes populi plaudite mani-
bus: iubilare deo in voce laus-
dis. Quoniam dñs altissimus ter-
ribilis: rex magnus super omnē ter-
ram. Congregauit populos subtus
nos: et tribus sub pedibus nostris.
Elegit nobis hereditatem nostrā:
gloriā iacob quam dilexit. Semp.
Ascendit deus in iubilo: dñs in voz-
ce buccine. Canite deo canite: can-
nite regi nro canite. Quia rex vnū-
uerse terre de': canite erudite. Re-
gnauit de' super gētes: deus sedet
super thronū sanctum suū. Princi-
pes populoz congregati sunt po-
puli dei abraam: quoniam deo scuta
terre: vehementer eleuatus est.

Trāssa.
Hierōi.

a.

b.

Mnes gentes. C Subiecit populos nobis. Heb. (Occidit 46.
populus pro nobis.) Victorie. n. quas habuit populus israel magis
fuerunt virtute diuina quam humana. Nec Hico.

C Et dñs in voce tube. In. B. (Dñs in voce tube) vnde li et nō est in
greco: nec etiā in hebo. κυριος ε η φωνη σαλωι γγος. b. C Re-
gnabit deus super gentes. In. B. (Regnauit deus sup gētes.) ε βασι-
λευση ο θεος ετι τα εθνη. et sic est etiā in hebreo. f. de preteri-
to. c. C Quoniam dñi fortes terre vehementer eleuati sunt. In. B. (Quoniam
dei fortes terre vehementer eleuati sunt) οτι του θεου δικρατατοι
της γης σφοδρα επιρηθησαμ. In hebo vō sic hēt. Quā deo
scuta vlt p̄ctores terre supple sunt: vehementer eleuati? ē. h. de'. 47

Mnes populi. a. C Congregauit p̄ctores subtus nos. Pro eo quod hic ha-
bet cōgregauit: in hebreo est padber: q̄ dicitio vno mō p̄ctores significa-
re sicut hic in lra habet. Alio vero mō significat subijcere. vt ps. 17. ibi.
Qui subdis populos sub me. et tūc erit lra. Subiecit populos subtus nos.
b. C Populus dei abraam. Pro populo in hebreo est lra: que dicitio
vno modo et magis cōmuniter significat populū sicut hic in lra habet. et
cū nomina in hebreo sint indeclinabilia: potest li popul' esse datiu casus.
vt dicamus populo dei abraam. Alio vero mō potest significare cū: sicut

Lxx. transfulerunt. vt sit sensus. Cōgregati sunt cū deo abraam. et qđ se quis (Assi deo scuta terre) In hebreo p scutis habet Maguine: q dictio etiā significat protectores. vt Dece. 4. d. ibi. Dilixerunt afferre ignominiam protectores eius. quasi diceret Deo sunt protectores terre: nimis eleuatus est. s. ipse deus.

C Psalmus cantici filijs choro secunda sabbati. 47.

Trāssa. Lxx.

Magnus dñs et laudabilis nimis in ciuitate dei nostri: in mōte sancto eius. Fundatur exultatione vniuerse terre: mons syon latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibus eius cognoscetur: cū suscipiet eā. Quia ecce reges terre congregati sunt: conuenerunt in vñs. Ipsi videntes sic admirati sunt: conturbati sunt commoti sūt: tremor apprehēdit eos. Ibi dolores vt parturietis: in spiritu vehemēti cōteres naues tharsis. Sicut audiuimus sic vidimus in ciuitate dñi virtutū in ciuitate dei nri: deus fundauit eam in eternum. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Secundū nomen tuū deus sic et laus tua in fines terre: iustitia plena ē dextera tua. Letetur mons syon et exultent filie iude propter iudicia tua dñe. Circūdate syon et cōplectimini eam: narate in turribus eius. Ponite corda vestra in virtute eius: et distribuite domos eius vt enarretis in progenie altera. Quoniam hic est deus deus noster in eternū et i seculi seculi: ipse reget nos in secula.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Magnus dñs. C Fundat exultatione vniuerse terre. Heb. 47. (Speciosa frondosa gaudio vniuerse terre.) Et refertur ad illud qđ premittit in ciuitate dei nostri. C In eo. (Distribuite domos ei.) Heb. (Exaltate domos eius.) C In eo. (Ipse reget nos in secula.) Heb. (Ipse se ducet nos suauiter.) Hec Hico. 48.

Annotatio nes i trāssa. Hierōi.

Magnus dñs. a. C Specioso germine gaudio vniuerse terre monte syon lateribus aquilonis ciuitatula regis magni. In hebreo q: no mina sunt indeclinabilia: possunt iste dictiones esse notatiui casus. vt sit sensus. Speciosum germen gaudij vniuerse terre: mōs syon latera aquilonis ciuitas regis magni. Et notandū q: pro eo qđ hic habetur germen: in hebreo est Hoph: que dictio equiuoca est: et vno modo significat germen sicut hic in littera habetur. Alio vero modo significat aspersiōē. vt

Canticum psalmi filijs choro. 48.

Magnus dñs et laudabilis nimis: in ciuitate dei nostri in mōte sancto eius. Specioso germine gaudio vniuerse terre: mōte syon lateribus aquilonis ciuitatula regis magni. Deus in domibus eius agnitus est in auxiliando. Quia ecce reges cōgregati sunt: venerunt simul. Ipsi videntes sic obstupuerūt: conturbati sunt admirati sunt. Horror possedit eos: ibi dolor quasi parturietis. In v̄to vredimis cōfringes naues tharsis. Sicut audivim? ita vidim? in ciuitate dñi exercitū in ciuitate dei nostri: de? fundauit eam vsq; in eternū. Semper. Estimauimus deus misericordiam tuā in medio tēpli tui. Secundū nomen tuū deus sic laus tua vsq; ad extremū terre: iustitia repleta est dextera tua. Retē mōs syon: exultent filie iude propter iudicia tua. Circūdate syon et circūte eam: numerate turres eius. Ponite corve struz in menibus: separate palatia eius: vt enarretis in generatiōe nouissima. Quia ipse est deus de? noster in seculum et in perpetuū: ipse erit dux noster in morte.

Trāssa. Hierōi.

ὄσως ἀπ πρυσῶσιν οἰάγαθητοῖ σου. et sic est etiā i hebo. Annotatio nes i trāssa. Hierōi. Deus proiecasti nos. a. C Dedisti metuentibus te signus vt fugerent a facie arcus. In hebreo sunt hic quedam dictiones equiuocę que vno modo possunt significare sicut hic in lsa habetur. Alio vero modo sic (Dedisti metuentibus te signum vel vexillum vt cleuent vexillum ante faciem firmitatis.) Nam pro eo quod hic habetur fugerent in hebreo est Hithnoset: que dictio equiuoca est: et vno modo significat fugere. vt hic et lsa. io. c. ibi. Et erit terrore profugus. Alio xō modo significat eleuare signum vel vexillum. vt lsa. 5. f. ibi. Et leuabit signum in nationibus. et Zacch. 9. d. ibi. Lapides sancti eleuabunt etc. Et similiter pro eo quod hic habetur arcus: in hebreo est Lofet: que dictio hebraice significat firmitatem. vt Prover. 22. c. ibi. Et ostenderē tibi firmitatez etc. In lingua vero syra significat veritatem. b. C Salua dextera tuā et exaudi me) In hebreo q: noia sunt indeclinabilia potest legi sicut hic in lsa habetur vel sic. f. Salua dextera tua. i. cum dextera tua. c. C Iuda legiser meus) Pro eo quod hic habetur legiser: in hebo est Mechos chec: que dictio vno modo significat legiserum sicut hic in lsa habetur. Alio vero modo significat ducem. vt Hec. 49. b. ibi. Mō auferetur sceptrum de iuda et dux de femore ei? donec veniat q mittēdus est. d. C Super idumeam incedam calciamēto meo.) Heb. (Super idumeam piciā calciamentum meum) Nam pro eo quod hic habetur incedam: in hebo est Blich: que dictio pūcere significat. vt Hec. 87. e. ibi. Projicite euz in cisternam veterem. et ps. 2. ibi. Et projiciamus a nobis iugum ipsorum. et in alijs locis.

Trāssa. Lxx.

In fine in hymnis ps dd. 60. Exaudi deus deprecationē meam: intende orationi mee. A finibus terre ad te clamauit dux anxiaretur cor meum: in petra exaltasti me. Deduxisti me quia factus es spes mea: turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula: protegar i vclamento alarū tuarum. Quoniam tu deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatem timentibus nomen tuum. Dies super dies regis adiūctis: annos eius vsq; in diem generationis et generationis. Permanet in eternum in cōspectu dei: mīoz et vitarē ei? qđ reqret: Sic psalmū dicā noi tuo i sc̄m sc̄i: vt reddā vora mea de die i diē.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Dñe grece translatio.

Exaudi deus. C Misericordiam et veritatem eius quis re- 60. llec Hico. a. C Quoniam tu deus meus exaudisti orationem meam) In. h. (Quoniam tu de? exaudisti orationes meas: siue vota mea.) OTI SU O DEO C q .i.

C Victori super organum: dd. 61

Exaudi deus laudationem meam: intende orationi mee. De nouissimo terre ad te clamabo cuz triste fuerit cor meum: cum fortis eleuabitur aduersum me tu eris ductor meus. Fuisi spes mea: turris munificissima a facie inimici. Inhabitabo in tabernaculo tuo iugiter: sperabo in protectione alarum tuarū. Semp. Tu enī deus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatez timentibus nomen tuum. Dies super dies regis addijctes: annos ei? donec generatio et generatio. Se- debit semp in cōspectu dei: miseri cordia et veritas seruabunt eum. Sic canaz nomini tuo iugiter: red dens vota mea per singulos dies.

Trāssa. Hierōi.

ἔσιχικουσας τῶν ἐυχῶν μου. et sic est etiam in hebreo. f. vota mea. b. C. Permanet in eternum in conspectu dei. In. h. (Permanebit in eternum in conspectu dei.) Δι αὐτῆς μετ' ἐς τὸν αἰῶνα ἔστω τῶν τοῦ θεοῦ. et sic est etiam in hebreo. f. de futuro. c. Sic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi. In. h. (Sic psalmum dicam nomini tuo in secula.) unde si seculi non est in greco: nec etiam in hebreo οὕτως ψαλμῶ τῶ ὀνόματι σου ἐς τοὺς αἰῶνας 61.

Annotatio: nes i trāssa. Hiero.

Exaudi deus laudationem meam. Pro eo quod hic habetur laudationem: in hebreo est Hyna: que dictio equiuoca est: et vno modo significat laudationem sicut hic in lra habetur. Alio vero modo significat deprecationem sicut Lxx. translulerunt. vt ps. 16. ibi. Intende deprecationem meam. a. C. Fuisi spes mea) Heb. (Quia fuisi spes mea). b. C. Tu. n. deus exaudisti orationem meam. Heb. (Tu. n. deus exaudisti vota mea.) Nam pro eo quod hic habet orationem meam: in hebreo est Hesdarai: que dictio vota significat. vt Ps. 6. a. ibi. Vir siue mulier cum fecerint votum vt sanctificentur. et ps. 21. ibi. Vota mea reddas in conspectu timentium eum. et in alijs locis.

In finem pro idithun psalmus dauid. 61.

Victori pro idithun psalmus dauid. 62.

Trāssa. Lxx.

Domine deo subiecta erit anima mea: ab ipso enim salutare meum. Nam et ipse deus meus et salutaris meus susceptor meus: non mouebo: amplius. Quousque irritis i homines: interficitis vniuersi vos: tanquam parieti inclinato et macerie depulsa: Veritamen precium meum cogitauerunt repellere: cucurri i siti: ore suo benedicebant et corde suo maledicebant. Veritamen deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea. Quia ipse deus meus et saluator meus: adiutor meus non emigrabo. In deo salutare meum et gloria mea: deus auxilij mei et spes mea in deo est. Sperate i eo omnis congregatio populi: effundite te coram illo corda vestra: deus adiutor noster in eternum. Veritamen vanitas filij hominum: mendaces filij hominum in stateris: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Nolite sperare in iniquitate: et rapinas nolite concupiscere: diuitie si affluerint ne apponatis cor. Annum locutus est deus duo hec audiui: quia potestas dei et tibi dicitur: quia tu reddis vnicuique iuxta opera sua.

Atamen ipse scutum meum et salus mea fortitudo mea non commouebo: amplius. Usquequo insidiamini contra virum: interficitis omnes: quasi murus inclinatus et maceria corruens. Partem enim eius cogitauerunt expellere: placuerunt sibi in mendacitate ore suo singuli benedicunt: et corde suo maledicunt. Semper. Veritamen deo tace anima mea: quia ab ipso spes mea. Sed ipse fortis meus et salus mea: altitudo mea non mouebo. In deo salutare meum et gloria mea: robur fortitudinis mee et spes mea in deo. Sperate in eo omni tempore: populi effundite coram eo cor vestrum: deus spes nostra. Semper. Veritamen vanitas filij aduersarios fraudulenter agunt simul. Nolite considerare in calumnia: et in rapina ne frustremini: diuitie si affluerint ne apponatis cor. Annum locutus est deus: duo hec audiui quia coram deo: quia tu reddes vnicuique secundum opus suum.

a. Trāssa. b. Hiero.

Domine deo subiecta erit anima mea. Heb. (Attamen vbi reperit idem vbi. C. In eo. Veritamen precium meum cogitauerunt repellere: cucurri i siti) Heb. (Subleuatione eius cogitauerunt repellere: narrauerunt mendaciam) C. In eo. Mendaces filij hominum in stateris: vt decipiant de vanitate i idipsum) Heb. (Mendaces filij hominum in stateris: vt decipiant de vanitas simul). i. sunt eiusdem ponderis. Dec Hico.

Die grece translatio.

a. C. Deus adiutor noster in eternum. In. h. (Quoniam deus adiutor noster) unde in eternum non est in greco: nec etiam in hebreo. ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν. b. C. Quia tu reddis vnicuique iuxta opera sua) In. h. (Quia tu reddes vnicuique iuxta opera sua.) ὅτι ὅτι ἀποδοῦσθε ἐκάστον κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. et sic est etiam in hebreo. f. de futuro. 62.

Annotatio: nes i trāssa. Hiero.

Attamen ad deum. C. Titulus. C. Victori pro idithun etc. Heb. (Victori sup idithun) etc. a. C. Attamen ad deum silebit anima mea) Pro eo quod hic habet silebit: i hebreo est Dumia: que dictio equiuoca est: et vno modo significat silentium sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat expectare vel manere. vt primo Regi. 3. b. ibi. Manete donec veniam ad vos. et in alijs locis. et tunc erit sensus. Veritamen ad deum spes anime mee: siue Veritamen ad deum expectat anima mea. et sic lra vbi dicit: Veritamen deo tace anima mea: hebreo potest legi Veritamen deum expectat anima mea. b. C. Attamen ipse fortitudo mea) siue (petra mea.) Nam pro eo quod hic habet scutum meum: in hebreo est Suri: que dictio equiuoca est ad fortitudinem et ad petram. de primo. Regi. 2. a. ibi. Hic est fortis sicut deus noster. de 2o. Exo. 33. g. ibi. Et stabis supra petram. et in alijs locis. c. C. Interficitis omnes) sicut Lxx. translulerunt. d. C. Quia imperium dei est) Pro imperio in hebreo est Es: que dictio equiuoca est: ad imperium et ad fortitudinem. vt dictum est supra ps. 52.

Psalmus dauid cum esset in deserto iudee. 62.

Psalmus dauid cum esset in deserto iudee. 63.

Trāssa. Lxx.

Domine deus meus: ad te de luce vigili. Sicut i te anima mea: quia multipliciter tibi caro mea. In terra deserta inuisa et iniqua sicut i deserto apparui tibi: vt viderem virtutem tuam et gloriam tuam. Quam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicat te in vita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe et pinguedine repleat anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. Sic memor fui tui super stratum meum: i matutinis meditabor in te: quia fuisi adiutor meus. Et in velamento alarum tuarum exultabo: adhaesit anima mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero in vanis quiescunt animam meam intrabunt in inferiorem terram: tradentur in

Fortitudo mea tu es de luce: ecce conuersus ad te: sicut i te anima mea: desiderauit ad te caro mea in terra inuisa et deserta sine aqua. Sic i factio apparuit tibi: vt viderem deam fortitudinem tuam et gloriam tuam. Melior enim est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicat tibi in vita mea: in nomine tuo leuabo manus meas. Quasi adipe et pinguedine implebit anima mea: et labijs laudationis canet os meum. Recordans tui i cubili meo: pingulas vigilas meditabor tibi. Quia fuisi adiutor meus: et in umbra alarum tuarum laudabo. Adhaesit anima mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero in inferiorem terram intrabunt in extrema ter

Trāssa. Hiero.

a. b. c. d.

VNIuersidad DE SALAMANCA CREDOS USAL ES

manus gladii ptes vulpium erunt. Rex volentibus in deo laudabilis ois qui iuravit in eo: quod obsequentium iniqua.

Dfice Rico. i trāsla. lxx.

Deus deus meus. Ad te de luce vigilo. In quibus. In matutinis meditabor in te. Et dicuntur hic custodie hore ad laudandum deum determinate: sicut dicitur Ieremie. 9. q. laudabant deum quater in die et quater in nocte. Nec Rico.

Dfice grece translatio.

Situit in te anima mea. In hebreo vero habet. Situit ad te anima mea. Et in nomine tuo leuabo manus meas. Unde si et non est in greco: nec etiam in hebreo. Sic memor fui tui super stratum meum. Si memor fui tui super stratum meum. Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Et sic etiam in hebreo. Et sic etiam in hebreo. s. in singulari.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Deus fortitudo mea tu es. Pro eo quod hic habetur fortitudo in hebreo est dictio El: quod est vni de nominibus dei: p quo beatus Hiero aliqui trāsluunt fortē. ut Ihu. 16. d. ibi. Fortissime deus spiritus. Aliqui trāsluunt deum. ut Hei. 17. a. ibi. Ego sum deus oipotens. et in alijs locis. Consideravit ad te caro mea. Quantum ad te caro mea. s. desiderat vel sitit: siue (quando ad te caro mea) s. veniet. Nam p eo qd hic hēf de sideravit: in hebreo est Chama: q dictio vno modo significat quantum. ut Job. 13. d. ibi. Quantas habeo iniquitates. Alio vero modo significat quā. ut ps. 34. ibi. Dñe quā respicies. b. Et sic in sancto apparui tibi. Pro eo qd hic hēf apparui tibi: in hebreo est Shazithicha: q dictio vno modo significat apparui tibi sicut hic hēf. Alio vero modo significat vidi te: siue pteplar? suz te. c. Me suscepit dextera tua. De sustentavit siue apphēdit dextera tua. Nam p eo qd hic hēf suscepit: in hebreo est Lamcha: q dictio equoeca ē et vno modo significat sustentare. ut Exo. 17. b. ibi. Baro autē et hūr sustētas bāt manū eius. Alio vero modo significat apphēdere: qd ē idēz qd suscipe. ut Prouer. 31. b. ibi. Et digiti eius apphēderūt fufam. d. Ingređiant in extrema terre. Ingređiant in inferiora terre) et est idēz sensus.

Trāsla. lxx.

Exaudi deus orationem meam. Cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam. Protegisti me a conuētu malignātiū: a multitudīne opantū iniquitātē. Eracuerūt vti gladiū liguas suas: intenderunt arcum rem amaram: ut sagittē in oculis immaculatum. Subito sagittabūt eū et non timebūt firmauerūt sibi sermonē nequā. Narrauerūt ut absconderent laqueos: di-

Victor: psalmus dauid. 64.

Exaudi deus vocem meā loquētis: a timore inimici seruatam meam. Abscōde me a consilio malignorū: a tumultu opantū iniquitātē. Eracuerūt vti gladiū liguas suas: tetēderunt sagittam suam verbum amarissimum. Et sagittarent in absconditis simplicē: subito sagittabūt eū et non timebūt. Conso: rauerūt sibi sermonē pessimum: narrauerūt ut absconderēt laqueos:

Trāsla. Hiero.

a.

erunt quis videbit eos? Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutatio. Accedet hō ad cor altum: et exaltabitur deus. Sagitte paruulorū facte sunt plage eorū: et infirmate sunt cōtra eos lingue eorū. Conturbati sunt oēs qui videbant eos: et timuit ois homo. Annūciauerunt opera dei: et facta eius intellexerūt. Letabitur iustus in domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

Dfice Rico. i trāsla. lxx.

Exaudi deus. Antēderūt arcū rem amarā. Sagittā suā rem amarā. In eo. Sagitte paruulorū facte sunt plage eorū: et infirmate sunt contra eos lingue eorū. Sagittauit eos deus sagitta: subito erit percussio eorū. Nec Rico.

Dfice grece translatio.

Exaudi deus ofonem meā cū deprecor. Exaudi deus voces meā cum deprecor ad te. Et sic est etiam in hebreo. c. Accedet homo ad cor altum: et exaltabitur deus. Protegisti me a conuētu malignātiū. Protege me a conuētu malignātiū. Accedet homo ad cor altum: et exaltabitur deus. Et sic etiam in hebreo non est ita: sed ista coniunctio et sicut in greco.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Exaudi deus vocem meā loquētis. Cautio mea siue in meditatioe mea aut in dolore vel gemitu meo. Nam p eo qd hic hēf loquētis: in hebreo est Sichi: q dictio equoeca ē et vno modo significat locutionem sicut hic et ps. 68. ibi. Aduersum me loq̄batur qui sedebat in porta. Alio vero modo significat meditationē: siue dolorē. de p. Hei. 24. g. ibi. Et egressus fuerat ad meditandum in agro. de. 2. pmo Reg. 1. c. ibi. Ex multitudine doloris et meroris mei locuta suz vsp in p̄sens. a. Et sagittarēt in absconditis simplicē. Pro simpliciter: hebreo ē Chama: q dictio vno modo significat simplicē. i. min⁹ cautuz. Alio vero modo significat pfectū. ut Lanē. 6. c. ibi. Una est colūba mea: pfecta mea. et in alijs locis. b. Defecerūt scrutātes scrutinium cogitatioib⁹ singulorū: et corde pfundo. In hebreo q: noia sunt indeclinabilia: et q: aliq̄ue dictio nes q hic ponitur sunt equoeca: potest eē sensus sicut hic in lra hēf: vti sic. s. defecerūt scrutari scrutiniū: et iteriora. i. cogitatioe vniuersitatis vtri⁹ cordis pfundi vli⁹ cor pfundum siue corde pfundo. Nam p eo qd hic hēf cogitatioib⁹: in hebreo ē Chereb: q dictio iteriora significat. ut ps. 108. ibi. Et itram sicut aqua in iteriora ei⁹. et in alijs locis. c. Et exaltabit oēs recti corde. Pro eo qd hic hēf exaltabit: in hebreo est Halelu: q dictio equoeca est: et vno modo significat exultare sicut hic in lra hēf. Alio vero modo significat laudare sicut Lxx. trāslulerūt. ut ps. 148. ibi. Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. et in alijs locis. et tūc erit littera. Et laudabunt siue laudabuntur omnes recti corde.

dixerūt quis videbit eos. Scrutati sunt iniquitates: defecerūt scrutantes scrutinium: cogitationib⁹ singulorū et corde pfundo. Sagittabit ergo eos deus iaculo repētino: inferētur plage eorū. Et corruēt in semetipfos linguis suis: fugient oēs qui viderint eos. Et timebūt oēs homines et annūciabūt opus dei: et opa eius intelligent. Letabitur iustus in domino et sperabit i eo: et exultabunt omnes recti corde.

b.

c.

Die grece translatio. **I**ubilate deo. a. Quia terribilia sunt opa tua dñe. In. 65. (Quia terribilia sunt opa tua) vñ li dñe nō est in greco: nec etiā i hebreo. ως φοβερά τὰ ἔργα σου. b. Et exultavi sub lingua mea In. 6. (Et exultavi sub lingua mea) καὶ ὑψώσα ὑπό τῆς γλώσσῃ μου. et sic et etiā in hebo. c. Et attēdit voci deprecationis mee. In. 6. (Attēdit voci deprecationis mee) vñ li et nō est i greco: nec etiā in hebo. ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς δεήσεώς μου.

Annoratio: nes i trāssa. Hiero. **I**ubilate deo. a. Metuent tibi inimici tui. Pro eo qd hic hē 66 cur hic in lra hē. Alio vō mō significat negare. vt Deur. 33. d. ibi. Rega bñt te inimici tui. r tūc erit lra. Regabunt te inimici tui. b. Terribilia cōsilia sup filios adā. Heb. (Terribile cōsiliū sup filios adam) siue (terris bile opus sup filios adam) vñ sic (Terribilis cōsilio vñ ope sup filios adā) Nam p eo qd hic hē cōsilia: in hebo ē Alila: q̄ dictio vno mō significat cōsiliū sicut hic in lra hē. Alio vō mō significat opus. vt ps. 76. ibi. De mor sui operū dñi. et ps. 77. ibi. Et nō obliuiscā operū dei. r i alijs locs. **I**n finem in hymnis: psalm⁹ can tici dauid. 66. **V**ictori in psalmis canticuz car minis. 67.

Trāssa. Lxx. **D**eus miserat⁹ nostri r benedi cat nobis: illuminet vultū suū sup nos r miserat⁹ nri. Et cognosce camus in terra viā tuā: in oib⁹ gen tib⁹ salutare tuū. Cōfiteant tibi po puli de⁹: cōfiteant tibi ppli oēs. Le tenē r exultēt gētes: qm iudicas po pulos in eq̄tate: r gētes in terra di rigis. Cōfiteant tibi populi de⁹: cōfiteant tibi populi omnes: terra de dit fructum suum. Benedicat nos de us: et metuant eum omnes fines terre.

Annoratio: nes i trāssa. Hiero. **D**e⁹ miserat nri. a. Ductor es sempitern⁹ semp. Heb. Duc⁹ 67 tor: es semp vñ li sempitern⁹ non est in hebreo. Et pro eo quod hic habetur semper: in hebreo est Sela: de quo vide sup: a ps. 3.

Trāssa. Lxx. **E**xurgat deus r dissipent inimi ci eius r fugiāt qui oderūt eū a facie eius. Sicut deficit fum⁹ defi ciāt: sicut fluit cera a facie ignis sic pereāt peccatores a facie dei. Et in sti epulent⁹ r exultēt in cōspectu dei r delectent⁹ in letitia. Cantate deo psalmi dicitē nomini ei⁹: iter facite ei qui ascēdit sup occasum dñs no men illi. Exultate in cōspectu eius: turbabitur a facie eius p̄tis orpha norum r iudicio viuāru. De⁹ in lo

Exurgat de⁹ r dissipent inimi ci ei⁹: r fugiāt qui oderūt eū a facie eius. Sicut deficit fum⁹ defi ciāt: sicut rabselit cera a facie ignis sic pereant ip̄i a facie dei. Iusti au rez letēt⁹ r exultēt in cōspectu dei r gaudeāt in letitia. Cantate deo canite nomini ei⁹: p̄parate viā ascēdē ti per deserta: in dño nomē eius et exultate corā eo. Istrate pupilloz r defensore viduarū: de⁹ in habitacu lo sancto suo. De⁹ in habitare sa

b. co sancto suo: de⁹ qui i habitare sa cit vni⁹ moris in domo. Qui educit victos i fortitudine: similiter eos qui exasperat qui habitāt in sepulchris. De⁹ cū egredieris ante populū tuū: et ambulares p̄ desertū. Sēper. Terra cōs mora est: r celi distillauerit a facie dei: hoc est synai a facie dei isrl. Pluuia volūtariam eleuasti deus: hereditatē tuā laborantē tu cōfor tasti. Aialia tua habitauerit i ea: p̄parasti in bonitate tua paup⁹ de⁹. Dñs dabit sermonē annūciatib⁹ fortitudinis plurime. Reges exercitus federabitur federabitur: et pulchritudo dom⁹ diuidet spolia. Si domueritis iter medios termi nos: p̄ne colibe deargentate r pos teriora eius in virore auri. Vñ diu deret robustissimus reges i ea: ni ne dealbata est i selmon. Mōs dei mōs pinguis. Mōs excelsus mōs pi guis. Quare cōtēdit mōtes excel si aduersus mōtē quez dilexit deus vt habitaret in eo: etenim dñs ha bitabit semp. Carrus dei innume rabilis: milia abundantis dñs i eis in synai in sancto. Ascendisti i excel sum: captiuam dixisti captiuitatē: accepisti dona in hoib⁹: insup r nō credētes habitare dñm deū. Bene dicit⁹ dñs per singulos dies: porta bit nos deus salutus nre. Sēp. De⁹ noster deus salutis: r dei dñi mor tis egressus. Veritatem deus con fringet capita inimicoy suorū: ver ticem crinis ambulantiū in delictis suis. Dixit dñs de basan cōuertaz: cōuertam de profundis maris. Et calcer pes tuus in sanguine: lingua canū tuoz ex im micis ab ip̄o. Uiderūt ingressus tu os de⁹: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preuenit p̄ci pes cōiuncti psallētib⁹: in medio iu uencularū tympanistray. In eccle sijs bñdicite deo dño de fontib⁹ isrl. Ibi bēiamin adolescētulus in men tis excelsis. Principes iuda duces

c. d. e. f. g. h. i. k. **E**xurgat deus r dissipent inimi ci eius r fugiāt qui oderūt eū a facie eius. Sicut deficit fum⁹ defi ciāt: sicut fluit cera a facie ignis sic pereāt peccatores a facie dei. Et in sti epulent⁹ r exultēt in cōspectu dei r delectent⁹ in letitia. Cantate deo psalmi dicitē nomini ei⁹: iter facite ei qui ascēdit sup occasum dñs no men illi. Exultate in cōspectu eius: turbabitur a facie eius p̄tis orpha norum r iudicio viuāru. De⁹ in lo

eor: p̄ncipes zabalun ⁊ p̄ncipes neptalim. Māda deus virtuti tue: cōfirma hoc deus qđ opatus es in nobis. B̄ templo tuo in hierlm: tibi offerēt reges munera. Increpa feras arūdmis cōgregatio tauroꝝ in vaccis populoz: vt excludāt eos qđ p̄bati sunt argēto. Mirabilia deꝝ qđ bella volūt: veniēt legatī ex egypto: ethiopia p̄ueniet manus eiꝝ deo Regna terre cantate deo: psallite dño. Psallite deo qui ascendit sup celū celū ad orientē. Ecce dabit vocē suē virtutis: date gloriā deo super israel magnificentia eiꝝ ⁊ virtus eius in nubibꝝ. Mirabilis deꝝ in sanctis suis: deꝝ israel ip̄e dabit virtutē ⁊ fortitudinem plebi suē: benedictus deus.

zabalun p̄ncipes neptalim. P̄cepit deus tuus de fortitudine tua: cōforta deus hoc qđ operatus es in nobis. De templo tuo qđ est in hierusalem: tibi offerēt reges munera Increpa bestiam calami: cōgregatio fortis in vitulis populoz calcitrārium cōtra rotas argēteas: disp̄ge populos qui bella volūt. Offerrant velociter ex egypto: ethiopia festinet dare manꝝ deo. Regna terre cantate deo: canite dño. Semp̄. Qui ascendit sup celū celū a p̄ncipio: ecce dabit voci suē vocē fortitudinis. Date gloriam deo: sup israel magnificētia eius ⁊ fortitudo eius in celis. Terribilis deus de sanctuario suo: deus israel ip̄e dabit fortitudinē ⁊ robur ppl̄o: b̄ndictꝝ deꝝ.

Dñe Mico. i trāsla. lxx.

Exurgat deꝝ. C̄ter facite ei qđ ascēdit sup occasus) Heb (Lau- 67 date ascēdentē in araboth) ⁊ scđm̄ hebreos araboth ē nomē ppl̄i um vniꝝ celū. C̄ In eo. (Qui educit vinctos i fortitudine) Heb (Educēs vinctos i iustitia) C̄ In eo. (Qui habitāt i sepulchris) Heb (Qui hīrēt in siccitate) C̄ In eo. (Ex virtutis dilecti) Heb. (Reges exercitus amo uebunt.) C̄ In eo. (Et posteriora dorsī eiꝝ in pallore auri.) Heb. (Et ale eius i virore auri) C̄ In eo. (Mōs coagulatus mōs pinguis) Heb (Mōs eleuationis mōs pinguis) C̄ In eo. (Carrus dei decē milibus multplex milia letātis) Heb (Carrus dei bis decē milia angeloz) C̄ In eo. (Verticem capilli) Heb (Verticē capillosum.) C̄ In eo. (P̄ncipes iuda duces eorum) Heb (P̄ncipes iuda lapidantes eos.) C̄ In eo. (Veniēt legatī ex egypto) Heb (Adducent exenia de egypto.) C̄ In eo. (Et excludant eos qui p̄bati sunt argēto) Heb (Calcātes in curru argēto) Dec Mico a. C̄ Exultate in conspectu eius.) In. h. (Et exultate in conspectu eius) Kai ἀγαλλιάσθε ἐν πρόσωπῳ αὐτοῦ. et sic est etiā in hebreo. b. C̄ Deus qui inhabitare facit vnus moris in domo.) In. h. (Deus inhabitare facit vnus moris in domo.) vñ li qui non est in greco: nec etiam in hebreo. ὁ θεὸς κατοικίσει ἐν οἴκῳ. c. C̄ Milia letātis.) In. h. (Milia abundantū.) Χίλιαι ἐλεες ἐν οὐνοῦ πτωῦ et sic est etiā in hebreo. d. C̄ Conuertā in profundū maris.) In. h. (Conuertā in profundis maris.) ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης. et sic est etiā in hebo. f. in nu. plu. e. C̄ Psallite deo qđ ascēdit sup celū celū ad orientē) In. h. (Qui ascēdit sup celū celū ad orientē) vñ li psallite deo nō est in greco: nec etiā i hebo. τὸ ἐπιβεηκότι ἐπι τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀματολας.

Dñe grece translatio.

Annotatio nea i trāsla. Hiero.

Exurgat deꝝ. a. C̄ Preparate viā ascēdētī p̄ destra) P̄ro eo qđ hic hēf̄ deserta: in hebo est Araboth: qđ dictio equoca est: ⁊ vno mō significat solitudinē vel desertū sicut hic ⁊ Job. 39. a. ibi. Qui dedit i solitudine domū. et liere. 17. a. ibi. Erit quasi myrica i deserto. Alio vero mō signi-

ficat occasum sicut Lxx. translulerunt. vt ps. 106. ibi. A solis ortu ⁊ occasu ab aq̄lone ⁊ mari. ⁊ tunc erit lfa p̄parate viam ascēdētī in occasum vel sup occasum ⁊ c. b. C̄ Et defensore viduay) Heb (Et iudice viduay) Nam p̄ eo qđ hēf̄ defensore: in hebo est Dayan: qđ dictio iudicē signi ficat. vt Hen. 49. c. ibi. Dan iudicabit populū suum. s̄ idem est sensus. c. C̄ Hoc ē synai a facie dei.) P̄ro eo qđ hic hēf̄ hoc est: in hebo hēf̄ Ze: qđ dictio hebraice significat sicut hic in lfa hēf̄. Syrtace vero pōt significare in cēditū vel ardorē. ⁊ tūc erit lfa. Incēsus est lue arsit synai a facie del ⁊ c. d. C̄ Pluuiam volūtariā eleuasti deus: hereditatē tuā laborantē tu cōfortasti) P̄ro eo qđ hic hētur eleuasti: i hebreo est Lhaniph: qđ dictio vno mō significat leuare siue eleuare sicut hic in lfa hēf̄. vt Leui. 8. e. ibi. Qui postq̄ leuauerit ea corā dño. ⁊ in eo. f. ibi. Eleuās illū corā dño. et in alijs locis. Alio vō mō significat distillare v̄l aspgere. vt Prouer. 7. c. ibi. Asp̄s cubile meū myrrha ⁊ aloē ⁊ cinnamomo. ⁊ tunc erit sensus. Pluuiā voluntariā asp̄sisti vel dedisti deꝝ hereditati tue: ⁊ laborantē tu cōfortasti eā. vñ li et ⁊ h eam omittitur hic in lfa: ⁊ ponitur i hebreo. e. C̄ Animalia tua habitauerūt in ea) P̄ro eo qđ hic hēf̄ aialia: in hebo ē Lhayath: qđ dictio vno mō ⁊ magis cōmuniter significat aialia sicut bea tus Hiero. trāstulit. Alio vero mō significat stationē siue castra. vt 2º Regi. 23. b. ibi. Et cōgregati sunt philistīm in statione. Et in eo. ibi. Castra asit philistinoy erāt posita in valle gigārū. vbi p̄ eo qđ in lfa nfa est castra: i hebreo est eadē dictio qđ hic ponit. f. chayah: ⁊ tunc poterit esse talis lfa. Castra tua habitauerūt in ea. ⁊ similiter ifra eodē ps. vbi dicit Increpa bestias calami ⁊ c. pro bestia in hebo ē eadē dictio. f. chayah. ⁊ sic potest legi. Increpa castra calami v̄l arūdmis siue arūdmētī. i. castra v̄to agitata sicut arūdo. f. C̄ Reges exercitus federabūtur federabūt) P̄ro eo qđ hic hēf̄ federabūtur: i hebo est Idodun: qđ dictio equoca est ⁊ vno mō significat dilecti erūt siue federabūtur sicut hic in lfa habetur. Alio vō mō significat mouebunt. vt Esa. 10. d. ibi. Et nō fuit qui moueret p̄nā ⁊ aperiret os. ⁊ in alijs locis. ⁊ tūc erit lfa. Reges exercituum mouebūtur mouebūtur. g. C̄ Et pulchritudo domꝝ diuidet spolia) P̄ro eo qđ hic hēf̄ pulchritudo: in hebo est Meuath: qđ dictio vno mō significat pulchritudinem: sicut hic in lfa hēf̄. Alio vero mō significat habitātem vel habitatricē. vt Exo. 15. d. ibi. Ad habitaculū sancti tuꝝ. ⁊ tunc erit lfa. Et habitās domū vel habitatrix domus diuidet spolia. h. C̄ Et posteriora eiꝝ in virore auri.) Heb (Et ale eius in virore auri.) Itā p̄ eo qđ hic hēf̄ posteriora eiꝝ: i hebo ē Ebrotheha: qđ dictio alā vel p̄nā significat. vt ps. 54. ibi. Quis dabit mihi p̄nās sicut colibe. ⁊ in alijs loc. i. C̄ Dum diuideret robustissimos reges i ea niue dealbata ē in selmon.) P̄ro robustissimo in hebo est dictio Saday: ⁊ est vnus de noibꝝ dei. pro quo b̄tas Hiero. cōmuniter trāffert oipotētē. vt Hen. 17. a. ibi. Ego deꝝ ops. et Exo. 6. a. ibi. In deo oipotētī. ⁊ in alijs locis. Et p̄ eo qđ hic hēf̄ niue dealbata est: i hebreo ē Talleq: qđ dictio pp̄rie significat niuis infusio nem. f. qñ nix infundit terrā: nā cū nix cadit dealbat terra. ⁊ q̄ selmon significat obscuritatē videt alludere lfa: q̄st diceret. Vbi est obscuritas: erit niuis dealbatio. et tunc erit lfa niue infusa vel resp̄sa est in obscuritate. k. C̄ Quare cōtēditis mōtes excelsi aduersum mōtē quē dilexit deꝝ) P̄ro eo qđ hic hēf̄ cōtēditis: i hebo est Lharasēdun: qđ dictio solā inuenit in

hoc loco: et aliquid dicunt quod significat contendere: sed si aduersum non est in hebreo debet tamen subintelligi. Alii dicunt quod lingua punicca significat intueri cum admiratione. et tunc erit ista. Quid admiramini motes excelsi: innotem quem dilexit deus etc. l. Et calcet pes tuus in sanguine lingua canis tuorum. In hebreo quod nota sunt indeclinabilia si lingua potest esse notatiui casus sicut hic in ista habet vel accusatiui. et tunc erit ista. Et calcet siue conculcet pes tuus in sanguine lingua canis tuorum. m. Ex inimicis a temetipso. Hebreus (Ex inimicis a temetipso). i. inimicorum sui ipsius. n. Precesserunt cantores post psallentes et est idem sensus. s. in hebreo. p. cantoribus est Sarim: quod dictio potest etiam significare principes. et tunc erit sensus. Precesserunt principes post psallentes. i. immediate consueti psallentibus. sicut Lxx. trāstulerūt. o. Tibi beniamin paruulus cōtinēs eos. Hebreus (Tibi beniamin paruulus dñans eis vel conterēs eos). Hāc p. eo quod hic habet cōtinēs eos: in hebreo est Kodem: quod dictio dominari aut cōterere vel affligere significat. de primo ps. 71. ibi. Dñabit a mari vsq; ad mare. et in alijs locis. de 2o. Leui. 25. f. ibi. Ne affligas eum per potētiam. et infra eo. g. ibi. Hō affliget eum violenter in conspectu tuo. et in alijs locis. p. Date gloriā deo. Hebreus (Date fortitudinē suam in peris deo). Hāc p. eo quod hic habet gloriā in hebreo est Oz: quod dictio fortitudinis nem vel imperiū significat. de primo Exo. 16. a. ibi. Fortitudo mea et laus mea dominus. de 2o. primo Regi. 2. b. ibi. Et dabit imperiū regi suo.

In finem pro his qui commutabuntur: psalmus ipsi dō.

Victori pro filiis dauid.

68. **S**aluum me fac deus: quoniam intraserunt aque vsq; ad aiam meam. Infixus sum in limo. profundi: et non est sublatia. Veni in altitudinē maris et tēpestas demersit me. Laboravi clamās rauce facte sūt fauces mee: defecerūt oculi mei dñi spero in deo meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderūt me gratis. Cōfortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste: quod non rapui tūc exolvebā. Deus tu scis insipientiā meā: et delicta mea a te non sunt abscondita. Hō erubescāt in me qui expectāt te dñe: dñe virtutū. Hō confundant super me: qui quērūt te deus israel. Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit cōfussio faciē meam. Extraneus factus sum fratribus meis: et pegrinus filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue comedit me: et opprobria exprobrāntis tibi ceciderūt super me. Et operui in ieiunio animam meam: et factus est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum

69. **S**alua me deus: quoniam venērunt aque vsq; ad aiam meam. Infixus sum in limo profundi: et non possum cōsistere: veni in pfundum aquarū et flumen operuit me. Laboravi clamans exasperatū ē guttur meū: defecerūt oculi mei expectantes deū meū. Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderūt me gratis: cōfortati sunt qui persecubantur me inimici mei iniuste: quod non rapuerā tūc reddebā. Deus tu scis stultitiā meā: et peccata mea a te non sunt abscondita. Hō confundant in me qui expectāt te dñe deus exercitū: non reuerent in me qui quērūt te deus israel. Quoniam propter te portavi opprobria: operuit cōfussio faciē meā. Alienus factus sum fratribus meis: et pegrinus filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue comedit me: et opprobria exprobrāntis tibi ceciderūt super me. Et sicut in ieiunio animam meam: et factus est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum

Trāsta. Lxx.

Trāsta. Hiero.

cilicium: et factus sum illis in parabola. Aduersus me loquuntur qui sedebant in porta: et in me psallebāt qui bibebant vinum. Ego vero ofonē meam ad te dñe: tēpus bñplaciti deus. In multitudine misericordie tue: exaudi me in veritate salutis tue. Eripe me de luto vt non infigar: libera me ab his qui oderūt me et de pfundis aquarū. Hō me demergat tēpestas aque: neq; absorbeat me pfundus: neq; vrgeat super me puteus os suū. Exaudi me dñe quoniam benigna est misericordia tua: scdm multitudinē miserationū tuarū respice me. Et ne auertas faciē tuā a puero tuo: quoniam tribulo: vel lociter exaudi me. Intēde aīe mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Tu scis improperiū meū et cōfussionē meā et reuerentiā meā. In cōspectu tuo sunt oēs qui tribulāt me: improperiū expectauit cor meum et miserā. Et sustinui quod simul cōtristaret et non fuit: et quod consolaret et non inueni. Et dederūt in escā meā fel: et in siti mea potauerunt me aceto. Fiat mēsa eorum corā ipsis in laqum: et in retributiōes et in scādali. Obscurent oculi eorum ne videāt: et dorsum eorum semp incurua. Effunde super eos irā tuā: et furo: ire tue cōprehēdat eos. Fiat hitatio eorum defra: et in tabernaculis eorum non sit qui habitet. Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt: et super dolorē vulnerū eorum addiderūt. Appone iniquitatē super iniquitatem eorum: et non intrēt in iustitiam tuā. Deleant de libro viuētis: et cū iustis non scribant. Ego sum pauper et dolēs: salus tua deus suscepit me. Laudabo nomen dei cū cantico: et magnificabo eum in laude. Et placebit deo super vitulū nouellūz cornua pducēt et vngulas. Videāt pauperes et letent: quoniam deus et viuet anima vstra. Quoniam exaudiuit pauperes dñs: et vinctos suos non desperxit. Laudent illi celi et terra: mare et oīa reptilia

faccum: et factus sum eis in parabola. Contra me loquebantur qui sedebant in porta: et cātabant bibentes vinum. Mea autē oratio ad te dñe: tēpus reconciliationis est: deus in multitudine misericordie tue exaudi me in veritate salutis tue. Erue me de luto et non infigar: libera me ab his qui oderūt me et de pfundis aquarū. Ne operiat me fluctus aque et ne absorbeat me pfundum: et ne coronet super me puteus os suum. Exaudi me dñe quoniam bona est misericordia tua: scdm multitudinē miserationū tuarū respice ad me. Et ne abscondas faciē tuam a seruo tuo: quoniam tribulo: cito exaudi me. Accede ad aīam meam respicite eam: propter inimicos meos libera me. Tu scis opprobrium meū et cōfussionem meā et hocerundiam meā: corāz te sunt oēs vestes mei. Opprobrio cōtritus est cor meū et desperatus sum: et expectaui quod contristaret et non fuit et qui cōsolatur et non inueni. Et dederūt in escā meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto. Sit mēsa corū corā eis in laqum: et in retributiōes ad corruendum. Tenebunt oculi eorum ne videant: et dorsum eorum semp incurua. Effunde super eos indignationē tuā: et ira furoris tui cōprehēdat eos. Fiat cōmoratio eorum deserta: in tabernaculis eorum non sit qui habitet. Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt: et vt affigerēt vulneratos tuos os narrabāt. Da iniquitatē super iniquitatē eorum: et non veniāt in iustitiam tuā. Deleant de libro viuētis: et cū iustis non scribant. Ego sum pauper et dolēs: salus tua deus suscipiat me. Laudabo nomē dei in cātico: et magnificabo eum in cōfessione. Et placebit dño super vitulū nouellūz cornua efferēt et vngulas. Videat pauperes et letent: quoniam deus viuet anima vstra. Quoniam exaudiuit pauperes dñs: et victos suos

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL ES

in eis. Quia deus saluam faciet syon: et edificabunt civitates iude. Et inhabitabit ibi: et hereditate acquirat eam. Et semen suorum eius possidebit eam: et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

Saluū me fac. Et operui i ieiunio aiām meā. Heb. (Et fleui i ieiunio aiām meā.) In eo. (Nec urgeat sup me puteus os suū.) Heb. (Et nō obturet sup me puteus os suū.) In eo. (Improprietis expe trauit cor meū.) Heb. (Confusio cōfregit cor meum.) Dec Rico.

Dñe grece translatio. Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Et qui cōsolaretur nō inueni. In. B. (Et qui cōsolaretur nō inueni.) Kai βαρκακα λουπραε και ουχευρομ. Et sic est etiā in hebreo. **S**aluū me deo. a. Quia venerūt aque vsq ad aiām meā. Heb. 69. Quia venerūt aque vsq ad aiām vñ li meam non est in hebreo. b. **A**uget aia vñ. Heb. (Et viuet cor vestrum) et est idem sensus. **I**n finem ps dauid in rememoratione q saluū fecit eū dñs. 69. **V**ictori dauid ad recordandam.

Trāsa. lxx.

Deus in adiutorio meo. Dñe dñe ad adiutandū me festina. Confundant et reuertant qui q̄runt aiām meā. Auertant retrosum et erubescant: q̄ volunt mihi mala. Auertant statim erubescētes: q̄ dicit mihi euge ruge. Exultēt et letent in te oēs qui q̄rūt te: et dicāt semp magnificet dñs q̄ diligit salutare tuū. Ego vero egenus et paup sum: deus adiuua me. Adiutor meus et liberator meus es tu: dñe ne moreris.

Deus vt liberes me: dñe vt auiliaris mihi festina. Confundantur et erubescant q̄rētes aiām meā: cōuertant retrosum et erubescant q̄ volūt mihi malū. Reuertant ad vestigiū confusōis sue: qui dicit mihi vah vah. Gaudeāt et letent i te oēs q̄rētes te: et dicāt semp magnificet dñs q̄ diligit salutare tuū. Ego aut egenus et paup: deus festina p me auxilium meum et saluator: meo tu: domine ne moreris.

Trāsa. Hiero.

Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Deus vt liberes me. a. Reuertant ad vestigiū confusōis sue. In eo qd̄ hic hēt vestigiū: in hebreo ē E cheb: q̄ dictio vno mō significat vestigiū sicut hic hēt. Alio vero mō significat retributionē. vt ps i8. ibi. In custodiendis illis retributio multa. et tunc erit lfa. Reuertantur ad retributionem confusōis sue.

Trāsa. lxx.

In te dñe speraui nō confundar i eternū: i iustitia tua libera me et eripe me. Inclina ad me aurē tuā et salua me. Esto mihi in deū p̄tectoꝝ et in locū munitis: vt saluūz me facias. Quia firmamētū meū et refugū meū es tu. Deo meo eripe me de manu peccatoris: et de manu p̄tra legē agētis et iniqui. Quia tu es patētia mea dñe: dñe spes mea a iuuetu te mea. In te cōfirmat⁹ suz ex vtero: de v̄tre matris mee tu es p̄o-

In te dñe speraui non confundar in eternum. In iustitia tua erue me et libera me: inclina ad me aurē tuā et salua me. Esto mihi robustum habitaculum vt ingrediar lugiter: p̄cepisti vt saluares me: quia petra mea et fortitudo mea es tu. Deus meus salua me de manu impij: de manu iniqui et nocentis. Quoniam tu es expectatio mea: domine deus fiducia mea ab adolescentia mea. A te sustentatus suz ex vtero: de ventre matris mee tu

Trāsa. Hiero.

rector meo. In te cantatio mea semper: tanq̄ pdigū fact⁹ suz multis et tu adiutor fortis. Repleat os meū laude vt cātē gloriā tuam: tota die magnitudinē tuā. Ne proicias me in tēpore fenectutis: cum defecerit virt⁹ mea ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi: et qui custodiebāt animā meā consiliū fecerunt in vñs. Dicētes deo dereliquit eum persequimini et comprehendite eum: quia nō est qui eripiat. Deo ne elongeris a me: deus meus in auxiliū meū respice. Confundatur et deficiant detrahentes aie mee: operiantur cōfusione et pudore qui querunt mala mihi. Ego autē semp sperabo: et adiciā super omnē laudem tuā. Os meū annuntiabit iustitiā tuā: tota die salutare tuū. Quia nō cognoui litteraturā introibo in portās dñi: dñe memorabor iustitie tue solius. Deus docuisti me a iuuetute mea: et vsq nūc p̄nunciabo mirabilia tua. Et vsq in senectā et senili: deus ne derelinquas me. Donec annuncie brachij tuū generationi omī que v̄tura est. In portā tuā et iustitiā tuā deus vsq in altissima que fecisti magnalia: deo quis similis sit tibi. Quantas ostendisti mihi tribulatiōes multas et malas cōuersus viuificasti me: et de abyssis terre iterū reduxisti me. Multiplicasti magnificentiā tuā: et cōuersus consolatus es me. Nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuā deus: psallam tibi in cythara sanctus israel. Exultabūt labia mea cū cantauero tibi: et anima mea quā redemisti. Sed et lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam: cū confusi et reueriti fuerint qui querunt mala mihi.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

In te dñe speraui. De v̄tre matris mee tu es p̄ctor: meo. Heb. (De ventre matris mee tu es extracto: in meū.) In eo. (Et tu adiutor: fortis.) Heb. (Et tu expectatio mea fortis.) In eo. (Quia nō cognoui i futurā.) Heb. (Quia nō cognoui narrandēs.) Dec Rico.

es protector meus: in te laus mea semp. Quasi potentū factus sum multis: et tu spes mea fortissima. Impleat os meum laude tua: tota die magnitudinē tua. Ne proicias me i tēpore fenectutis: cū defecerit fortitudo mea ne derelinquas me. Quia dixerūt inimici mei mihi: et q̄ obseruabāt animā meā cōsiliū inierūt pariter. Dicētes deo dereliquit eū: persequimini et cōprehēdite eū: quia nō est qui eruat. Deus ne elongeris a me: deo in auxiliū mihi festina. Confundatur et cōsumatur aduer sarij anime mee: operiant op probio et cōfusione q̄ querūt malū mihi. Ego autē lugiter expectabor: et adiciā sup omēs laudationes tuas. Os meū narrabit iustitiā tuā: tota die salutare tuū: qm̄ nō cognoui litteraturā. Ingediar in fortitudine dñi dei: recordabor iustitie tue solius. Deo docuisti me ab adolescentia mea: et vsq nūc annūciabo mirabilia tua. Insuper et vsq in senectutem et canos deus ne derelinquas me: donec annuncie brachij tuū generationi: cunctisq̄ qui v̄turi sunt fortitudines tuas. Et iustitiā tuā deus vsq in excelsum: quāta fecisti magnalia deus quis similis tibi. Qui ostendisti mihi tribulationes plurimas et malas: p̄uersus viuificabis nos: et de abyssis terre rursus educes nos. Multiplabis magnitudinē meā: et p̄uersus sola beris me. Ego autē cōfitebor tibi in vasis psalterij: vitare tuā deo meo: cātabor tibi i cythara sancte israel. Laudabunt labia mea cū cantauero tibi: et aia mea quā redemisti. Insuper et lingua mea tota die meditabitur iustitiā tuā: quia confusi sunt et dehonestati querētes malū mihi.

VNIuersidad DE SALAMANCA

CRÉDOS USALES

postea in ore suo complacbit. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dñabunt eor iusti in matutino: et auxiliū eorum veteraf cet in inferno a gloria eorum. Ueruntamen deus redimet animā meam de manu inferi: cum acceperit me. Ne timueris cum diues factus fuerit homo: et euz multiplicata fuerit gloria domus eius. Quoniam cū interierit nō sumet omnia: neq; descendet cum eo gloria eius. Quia anima eius in vita ipfius benedicetur: confitebitur tibi cum benefeceris ei. Introibit vřq; in progenies patrum suorum: vřq; in eternū non videbit lumen. Homo cum in honore esset non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: et similis factus est illis.

est. Nec via insipientie eorū: et post eos iuxta os eorum current. Semper. Quasi grex in inferno positi sūt mors depascet eos: et subiciet eos recti in matutino: et figura eorum conteretur in inferno post habitaculum suum. Veruntamen deus redimet animam meam de manu inferi: cum asumpserit me. Semper. Noli timere cum ditatus fuerit vir cum multiplicata fuerit gloria domus eius. Nec enim mortuus toller omnia: nec descendet post eum gloria eius. Quia anime sue in vita sua bñdicet: et laudabit te cū benefeceris tibi. Introibit vřq; ad generationem patrum suorum: vřq; ad finē nō videbit lumen. Homo cū in honore esset et non intellexit: comparatus est iumentis et silebit.

Dñe Rico. i trāssa. lxx.

Dñe grece translatio.

Annotationes i trāssa. Hiero.

Addite hec. **C** Homo cum in honore esset non intellexit) Heb 48. (Homo in honore non hospitabitur.) Ultimum. n. eius hospitium erit cum vermibus in terra. Nec Rico.

C Titulus. **C** In finem pro filiis chore ps dauid.) In. B. (In finem filijs chore ps.) vnde li pio et li dauid non est in greco: nec etiaz in hebreo. εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς χορὲ ψαλμὸς. a. **C** Vocauerunt nomina sua in terris suis.) In. B. (Vocauerunt nomina sua in terris.) vnde li sujs non est in greco: nec etiam in hebreo. ἐὼ κἀλαῖσα πτο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐὼ τῶν γαιῶν. 49.

Addite hec. a. **C** Et in multitudine diuitiarum suarum superbiunt) Nam p eo quod hic habetur superbiunt: in hebreo est Jthalalu: que dictio laudare significat. vt ps. 9. ibi. Quoniam laudatur peccator in desiderijs anime sue. et in alijs locis. b. **C** Fratrem non redimens redimet vir.) In hebreo quia nomina sunt indeclinabilia: possumus legere fratrem siue frater sicut Lxx. transtulerunt. c. **C** Nec dabit deo propiciationem pro eo: et precium redemptionis anime eorum: et c.) In hebreo potest legi sicut hic habetur. f. nec dabit deo propiciationem pro eo: et precium redemptionis anime eorū. f. non dabit deo. vñ in biblijs nris antiqs est. nec precium redēptionis anime eorū. et c. vel sic. Nec dabit deo propiciationem p eo: et preciosa redemptionis anime eorū. Ita pio eo qd hic habet pñi: in hebreo ē yachar: q̄ dictio etiā preciosa significat. vt ps. 115. ibi. Preciosa in conspectu domini mors sanctorū eius. et in alijs locis. d. **C** Vocauerunt noībus suis terras suas.) Heb. (Vocauerunt noībus suis sup terras.) vñ li suas nō est in hebreo. e. **C** Iuxta os eorū current) Heb. (In ore eorū complacbit: siue current) Dictio enim hebraica. f. yr su hic posita equiuoca est ad complacere et ad currere. de. 1. ps. 39. ibi. Complacat tibi dñe vt eruas me. et Esa. 42. a. ibi. Complacuit tibi in illo anima mea. de. 2. Ben. 18. a. ibi. Lucur

rit in occursum eorum. et in alijs locis. f. **C** Comparatus est iumentis et silebit) Heb. (Comparatus est iumentis et silebit.) siue (exequat est.) Ita p eo qd hic hēē silebit in hebreo ē Hladmu: q̄ dictio etiā significat exequare vt supra eo. ps. 101. Similatus est iumentis: et exequatus ē: vbi pio exequatus est: eadem dictio habetur in hebreo sicut hic.

Trāssa. Lxx.

C Psalmus asaph. 49. **D**eus deorū dñs locut⁹ ē: et vocavit terrā. A solis ortu vřq; ad occasum: ex syō species decoris ei⁹. De⁹ manifeste veniet: deus nř et nō silebit. Ignis in conspectu eius exardescet: et i circuitu ei⁹ tēpestas valida. Auocavit celsi de sursum: et terrā discernere pplm suum. Congregate illi sanctos eius: qui ordinant testamentus eius super sacrificia. Et annūciabūt celi iustitiā eius qm̄ deus iudex est. Būdī populus meus et loquar israel et testificabor tibi: deus deus tuus ego sum. Nō in sacrificijs tuis arguam te: holocausta autē tua in conspectu meo sunt semper. Non accipiam de domo tua vitulos: neq; de gregibus tuis hircos. Quoniam mee sunt omnes fere sylvarum: iumenta in montibus et bones. Lognoui omnia vocalitia celi: et pulchritudo agri mecum est. Si esuriero non dicam tibi: meus est enim orbis terre et plenitudo eius. Nunquid māducabo carnes taurois: aut sanguinē hircorum potabo? Immola deo sacrificium laudis: et redde altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: erui te et honorificabis me. Peccatorū autem dixit deus: quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum? Tu vero odisti disciplinam: et proiecisti sermones meos retrorsū. Si videbas surē currebas cū eo et cū adulterj portione tuā ponebas. Quis tui abdidit malicia: et lingua tua concinnauit dolos. Sedēs aduersus fratrem tuū loq̄baris et aduersus filij matris tue ponebas scandalum: hec fecisti et tacui. Existimasti

C Psalmus asaph. 50. **D**icitis de⁹ dñs locut⁹ est et vocavit terrā: ab ortu solis vřq; ad occasum ei⁹. De syō pfecto decorē de⁹ apparuit. Veniet de⁹ nř et nō tacebit: ignis corā eo vorabit: et in circuitu eius tēpestas valida. Vocabit celsi de sursum: et terrā vt iudicet pplm suū. Congregate mihi sanctos meos: q̄ ferisū pacti mei⁹ i sacrificio. Et annūciabūt celi iustitiā eius: quia deus iudex est. Semper Būdī popule meus et loquar: israel et testificabor in te: deus de⁹ tu⁹ ego sum. Non propter victimas tuas arguam te: et holocausta tua coram me sunt semper. Non accipiam de domo tua vitulos: neq; de gregibus tuis hircos. Mea sunt enim omnia animalia sylvarum: pedes cudes in montibus militum. Scio omnes aues montium: et inuoluertas agri mecum est. Si esuriero nō dicam tibi: meus est enim orbis et plenitudo eius. Nunquid comedā carnem taurozum: aut sanguinem hircorum bibam? Immola deo laudem: et redde altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulationis: liberabo te et glorificabis me. Impio autem dixit deus quid tibi est cum narratione preceptorum meorum: vt assumas pactum meum in ore tuo? Qui odisti disciplinam: et proiecisti verba mea post te. Si videbas furem consentiebas et: et cum adulteris erat pars tua. Quis tuum dimidisti in maliciam et lingua tua concinnauit dolos. Sedens aduersus fratrem tuū loquebaris: et aduersus filij matris tue fabricabas opprobria. Nec fecisti et tacui: existimasti me futurum

Trāssa. Hiero.

VNIuersidad DE SALAMANCA

CREDOS.USAL.ES

iniqua q̄ ero tui similis: arguā te et statuā contra faciē tuā. Intelligite hec qui obliuiscimini deū: nequādo rapiat et nō sit qui eripiat. Sacrificiū laudis honorificabit me: et illic iter quo ostendā illi salutare dei. simile tui: arguā te et proponā te ante oculos tuos. Intelligite hoc qui obliuiscimini deū: ne forte capiat et nō sit qui liberet. Qui immolat cōfessionē glorificat me: et qui ordinat viā ostendam ei salutare dei.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Annoratio nes i trāsla. Hiero.

Deus deor. Et lingua tua cinnabat dolos. Heb. (Et lingua tua accreuit dolum.) In eo. (Et aduersus filium matris tue ponebas scandalum.) Heb. (Et aduersus filium matris tue ponebas blasphemiam.) Nec Hico.

Ortis deus dñs locut⁹ est. Pro forti i hebreo habet Et: et est vñs de noib⁹ dei: pro quo brūs Hiero⁹ aliqñ trāstulit fortez. vt Hic. 16. d. ibi. Fortissime de⁹ spiritus: aliqñ trāstulit deū. vt Hic. 17. a. ibi. Ego sum de⁹ omnipotēs. et in alijs locis. Et tunc erit lfa. Deus deus dñs locutus est: siue deus deor dñs locutus est sicut Lxx. trāstulerūt. a. Et holocausta tua corā me sunt semp. Pro eo qd hic habet corā me: i hebo est Regdi: q̄ dictio equiuoca est: et vno modo significat corāz sicut hic. et Hic. 32. e. ibi. Pone hic corāz fratrib⁹ nris. Alio xō mō significat cōtra. vt Job. 10. c. ibi. Instauras testes tuos p̄tra me. et Prouer. 21. d. ibi. Hō est cōsiliū cōtra dñm. et i alijs loc. et tñc erit lfa. Et holocausta tua p̄tra me sunt semp. b. Pecudes in mōtib⁹ milib⁹. In hebreo qm noia sunt indeclinabilia: possum⁹ legere sicut hic habet: vel sic. f. Pecudes i mōtib⁹ bus milibus. et pro milibus i hebreo est Aleph: que dictio equiuoca est: et potest etiā significare boues. vt ps. 143. ibi. Boves eorum crasse. vnde Lxx. Pecudes in mōtib⁹ et boues transtulerunt. c. Et vniuersitas agri mecum est. Pro eo qd hic habetur vniuersitas: in hebreo est Litz: et dicitur aliqui hebrei q̄ significat vniuersitatē sicut brūs Hiero⁹ trāstulit Alij xō dicit q̄ est gen⁹ fere ignote: eadē. n. dictio ponit infra ps. 80. vbi dicit. Et singularis ferus depastus est eā: p̄ quo i trāslatiōe bri Hierony mi ē Et oēs bestie agri depaste sunt eam. et tñc erit lfa. Et bestia agri me cū est. d. Cōsentiebas ei. Pro eo qd hic habet cōsentiebas eui hebo ē Ahres ymo: q̄ dicitōes vno mō significāt sicut hic i lfa habet. Alio xō mō significāt currebas cū eo sicut Lxx. trāstulerunt. e. Et proponā te ante oculos tuos. Heb. (Et pponā ante oculos tuos.) vñ li te nō est in hebreo. f. He forte capiat. Pro eo qd hic habet capiat: i hebo ē Etrophz: q̄ dicitio vno mō significat cape sicut hic. et Hic. 5. d. ibi. Ego capiat vadā et tollā. Alio vero modo significat rapere. vt ps. 9. ibi. Insidiatur vt rapiat pauperē: rapere pauperē et c. g. Et qui ordinat viā. Pro eo quod hic habet q̄ ordinat: i hebo est Sam: q̄ dicitio vno mō significat ibi siue illic sicut Lxx. trāstulerūt. vt ps. 65. vbi dicit. Ibi letabimur i ip̄o. et i alijs locis. et tñc erit lfa. Et illic via et c. Potest etiā significare qui ponit viāz id est qui ordinat viam sicut beatus Hiero⁹ transtulit.

Trāsla. Lxx.

In finem psalm⁹ dauid cum venit ad eum nathan propheta quando intrauit ad bethsabee. f. S.

Miserere mei deus: secundum magnā misericordiā tuā. Et scdm multitudinē miserationū tuā: Misere mei deus: secundum magnā misericordiā tuā: et secundum multitudinē miserationū tuarum dele

dele iniquitatē meā. Amplius laua me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Quoniam iniquitates meas ego cognoui: et peccatū meū cōtra me ē semp. Tibi soli peccaui et mālā corā te feci: vt iustificeris in sermonib⁹ tuis et vincas cū iudicaris. Ecce enim in iniquitatib⁹ cōceptus sum: et in peccatis cōcepit me mater mea. Ecce enī veritatē dilexisti: incerta et occulta sapientie tue mani festasti mihi. Aspice me dñe hyso po et mūdabor: lauabis me et sup ni uē dealabor. Auditui meo dabis gaudis et letitiam: et exultabūt ossa humiliata. Auerte faciē tuā a peccatis meis: et oēs iniquitates meas dele. Cor mundū crea in me deus: et spiritū rectū immoua in viscerib⁹ meis. Ne proicias me a facie tua: et spiritū sanctū tuū ne auferas a me. Redde mihi letitiam salutaris tui: et spiritu p̄ncipali p̄firma me. Docebo iniquos vias tuas: et impij ad te cōuertētur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iustitiā tuā. Dñe labia mea aperies: et os meū annūciabit laudē tuā. Quā si voluisses sacrificiū dedissem vtiqz: holocaustis nō delectaberis. Sacrificiū deo spiritus cōtribulatus: cor cōtritus et humiliatū deus nō despicias. Benigne fac dñe in bona voluntate tua syon: vt edificentur muri hierusalem. Tunc suscipies sacrificium iustitie oblationes et holocausta: tunc imponēt super altare tuū vitulos. per altare tuum vitulos.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Dñe grece translatio.

Miserere mei deus. Et vincas cū iudicaris. Heb. (Et munda me in iudicio tuo.) quod non potest impediri. In eo. (Quomaz si voluisses sacrificiū dedissem vtiqz.) Heb. (Quia nō voluisti sacrificiū et dedi.) glo. Si voluisses dedissem tibi. Nec Hico.

Et peccatū meū cōtra me est semp. In. h. li cōtra accipitur pro corā siue ante aut in cōspectu. Nec enī omnia significat dicitio greca hic positā et idē in hebreo. Kai n̄ amartia mou ē p̄tōiōi mou ē sti d̄i et xantōz. b. Et vincas cū iudicaris. In. h. (Et vincas cū iudicaris vel et vincas cū iudicaueris.) Hā potest esse verbū mediū. Inter significationem actiā et passiā. Kai p̄k̄iōn̄ ē p̄ tō k̄ripe d̄ōtōē. p. 117.

In hebreo asit est et vincas vel corrigas qñ tu iudicaueris. c. Aspices me dñe hysopo et mūdabor. In. b. (Aspices me hysopo et mūdabor) vñ li dñe nō est i greco: nec etiā i hebo. παρτιεις με υοδωσω κετi κα=

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Et exultabit lingua mea iustitiā tuā. In. b. (Exultabit lingua mea iustitiā tuā.) vñ li et nō est i greco: nec etiā i hebreo. ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τῆς δικαιοσύνης σου. Hierere mei deus. a. Et vincas dñi iudicaris. Hiero. cō qd sic hic habet vincas: in hebreo est ἄχίζχη: q̄ dictio equiuoca ē: vno modo i lingua syra significat vincere. s. aliquē litigādo i iudicio. Alio vno mō significat mundare: sive purificare aut corrigere. de. 1.º. Job. 15. b. ibi. Et celi nō sunt mūdā i cōspectu ei. et Hiero. 12. b. ibi. Si recta et iustida sunt opera ei. de. 2.º. ps. 118. ibi. In quo corrigit adolescentior viā suā rē. et tūc erit sensus. Et mundes vel corrigas qñ iudicas. i. correctio tua sit mūdatio vñ medicina aie. et p eo qd hic habet iudicaris: hebo ē Sop= recha qd pōt significare actiue. i. iudicaueris. s. qñ tu deº iudicas: vñ passi ue. i. quādo tu iudicaris ab alijs. s. qñ te iudicāt. b. Et in peccato pepe rit me mater mea. Heb. (Et in peccato concepit me mater mea.) Itā p eo qd hic habet peperit mei: hebreo est yechemathni: que dictio cōcipe re significat. vt Hen. 30. d. ibi. Et in cōspectu carū cōciperent: vbi similis dictio habet p cōciperēt sicut hic ponit. Vt is vno Hieroº sup locū p al legatū in hebraicis questionibº sic ait. In eo autē loco vbi scriptū est: vt cōciperēt in virgine: in hebreo habet leyahamena: vim verbi hebraici nisi circūitu exprimere nō possum: leyahamena. n. proprie dicit extremus in coitu calor: quo corpº omne pcutit: et patrāti voluptati vicinº ē finis. Hec Hieroº. c. Absconditū et arcana sapiētie manifestasti mihi. Heb. (In abscondito et in occulto sapientia manifestasti mihi). d. Et spiritu stabi lem renoua in visceribº meis. Hiero. eo qd hic habet stabile: in hebreo est ἰσάχον: que dictio equiuoca est et vno modo significat stabilis sicut hic in littera habet. Alio vero mō significat preparatū sive rectū sicut Lxx. translulerūt. de. 1.º. 1.º. Reg. 6. b. ibi. Quasi diluculum preparatus egressus eius. de. 2.º. i. Reg. 7. b. ibi. Non recte facimus: dies enī boni nūcij est. et in alijs locis. et tunc erit talis ista. Et spiritu preparatū vel rectū renoua in visceribus meis. e. Et spiritu potenti cōfirma me. Heb. (Et spiri tu voluntario sive principali confirma me) Itā pzo eo quod hic habet po tenti: in hebreo est ἰσάδiba: que dictio voluntariū vñ spontaneū aut prin cipalē significat. de pmo Exo. 35. a. ibi. Separate apud vos primitias do mino oīs voluntarius rē. et ps. 118. ibi. Voluntaria oris mei rē. de. 2.º. ps. 46. ibi. Principes populorū cōgregati sunt. et i alijs locis. f. Lau dabit lingua mea iustitiā tuā. Hiero. eo quod hic habetur laudabit: in he breo est ἰθheranen: que dictio equiuoca est: et vno modo significat lauda re sicut hic habetur. vt Lenif. 9. d. ibi. Cum vidissent turbe laudauerunt deū. Alio vero modo significat exultationem: sicut Lxx. translulerūt. vt Hiero. 31. a. ibi. Exultate in letitia iacob. et in alijs locis. et tunc erit litte ra. Exultabit sive cantabit lingua mea iustitiam tuam.

In finem intellectus dauid cum venit ad eū doech idumeº et nūciauit saul: venit dauid in domum achimelech. Hiero. cō qd sic hic habet achimelech: in hebreo est ἰσάδiba: que dictio voluntariū vñ spontaneū aut principalē significat. de pmo Exo. 35. a. ibi. Separate apud vos primitias do mino oīs voluntarius rē. et ps. 118. ibi. Voluntaria oris mei rē. de. 2.º. ps. 46. ibi. Principes populorū cōgregati sunt. et i alijs locis. f. Lau dabit lingua mea iustitiā tuā. Hiero. eo quod hic habetur laudabit: in he breo est ἰθheranen: que dictio equiuoca est: et vno modo significat lauda re sicut hic habetur. vt Lenif. 9. d. ibi. Cum vidissent turbe laudauerunt deū. Alio vero modo significat exultationem: sicut Lxx. translulerūt. vt Hiero. 31. a. ibi. Exultate in letitia iacob. et in alijs locis. et tunc erit litte ra. Exultabit sive cantabit lingua mea iustitiam tuam.

Trāsla. Lxx.

Quid gloriaris in malicia: q̄ potēs es in iniquitate? Tota die inuictiā cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti dolus. Dilexisti maliciā super benignitatē: iniquitate magis q̄ loqui equitatem. Dilexisti omnia verba precipitatio nis: lingua dolosa. Hiero. pterea deº destruet te in finē: euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo: et radicē tuā de terra viuētis. Videbunt iusti et timebunt et sup eū ridebunt et dicēt: ecce homo qui nō posuit deū adiutorē suū. Sed sperauit i multitudine diuitiarū suarū: et preualuit i vanitate sua. Ego autē sicut oliua fructifera i domo dei: speraui i misericordia dei in seculū et in eternū. Cōfitebor tibi i seculū quia fecisti: et exspectabo nomen tuū quā bonū in cōspectu sanctorum tuorum.

Offic. Hiero. i trāsla. lxx.

Quid gloriaris in malicia q̄ potēs es in iniquitate. Heb. (Quare si gloriaris in malitiā). s. in eo perseverādo. (misericordia dei tota die) .i. semper est parata suscipere penitentem. Hec Hieroº.

Offic. grece translatio.

Titulus. Cui venit ad eū doech idumeus et nūciauit saul. In. b. (Cui venit doech idumeº et nūciauit saul et dixit ei) vñ li ad eū nō est i gre co: nec etiā i hebo. ἐν τῷ ἐλθεῖν ἰδωμῆκ τῶν ἰσραηλιτῶν καὶ ἀπαγγεῖλαι τῷ σαούλ καὶ εἰπεῖν αὐτῷ. 52.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Quid gloriaris. a. Dilexisti omnia verba ad deo: andū linguā dolosa. Heb. (Dilexisti omnia verba deuoratiois sive precipitatio nis lingua dolosa sive linguā dolosam.) Nomina enim hebraica sunt inde clinabilia: et ideo indifferēter potest poni in quocūq̄ casu vbi magis fue rit consonū. b. Et super eū ridebunt. Hiero. eo quod hic habetur rides bunt: in hebreo est ἰσάcu: que dictio vno modo significat ridebunt sicut hic in littera habet. Alio vero modo significat irridebunt. vt ps. 36. ibi. Do minus autem irridebit eum. et in alijs locis.

Trāsla. Lxx.

In finem intellectus dauid pro amalech. 52.

Dixit insipiens in corde suo: nō est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitate: nō est qui faciat bonum. Deus de celo prospexit super filios hominum: vt videat si est intelligēs aut requirens deum. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: nō ē q̄ faciat bonū: nō ē vsq̄ ad vñ. Ad ne faciēt oēs q̄ operant iniquitate: qui

Trāsla. Hiero.

Quid gloriaris in malicia potēs es in iniquitate? Tota die inuidias cogitat lingua tua: quasi nouacula acuta faciens dolus. Dilexisti malū magis q̄ bonus: mendacium magis q̄ loqui iustitiā. Semper. Dilexisti omnia verba ad deo: rādū: linguā dolosam. Sed deº destruet te in sempiternū: terribit te et euellet de tabernaculo tuo: et eradicabit te de terra viuētis. Sep. Videbit iusti et timebunt: et sup eū ridebunt. Ecce vir qui nō posuit deū fortitudinē suā: sed sperauit i multitudine diuitiarū suarū: confortatus est in insidijs suis. Ego autem sicut oliua virēs in domo dei: speraui in misericordia dei in seculū et in eternū. Cōfitebor tibi in seculū et in eternū. Cōfitebor tibi in seculū quia fecisti: et exspectabo nomen tuū quoniam bonū in conspectu sanctorum tuorum.

a.

b.

Trāsla. Hiero.

Dixit stultus in corde suo non est deus: corrupti sunt abominabiles facti sunt in iniquitate: non est qui faciat bonum. Deus de celo prospexit super filios hominum: vt videret si est intelligens requirens deum. Omnes auersi sunt pariter ad hēserunt: nō est qui faciat bonum: non est vsq̄ ad vñ. Nunquid non cognouerūt qui operā

deorant plebe meā vt cibi panis. Desi nō inuocauerūt: illic trepidauerunt timore vbi non fuit timor. Quoniā deus dissipauit ossa eoz q̄ hominibus placet: confusi sunt qm̄ deus spreuit eos. Quis dabit ex syon salutare israel: cū cōuerterit de captiuitate plebis sue: exultabit iacob et letabitur israel.

tur iniquitate: qui comedit populi meū vt cibi panis: desu non inuocauerūt. Ibi timuerūt timore vbi non erat timor: quoniam deus disperfit ossa circumdantium te: confunderis quia deus proiecit eos. Quis dabit ex syon salutare israel: cum reduxerit de captiuitate populi sui: exultabit iacob letabitur israel.

Offic. Rico. i trāsla. lxx.

Omnes declinauerūt. (Omnes in s2. unimūdia.) In eo. (Quoniā deus dissipauit ossa eoz qui hominibus placet cōfusi sunt qm̄ deus spreuit eos.) Heb. (Quis deus dissipauit ossa occidētis te cōfundētur qz deus abominatus est eos.) Nec Rico.

Offic. grece translatio.

Titulus. In fine intellectus dauid pro amalech. In. h. In finem p̄ maelch intellectus dauid. εἰς τὸ τέλος ὑπερμαλέου πεσεως τῶ δαδ. et sic est etiā in hebreo. f. maelch. sed interpreta tur chorus et sic translulit bñs Hieronim.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Offic. stultus. Titulus. Victorii p̄ chorus eruditio dauid. Pro eo qd̄ hic habet chorus: in hebreo est Maelech: q̄ dictio vno modo significat chorus sicut hic in isa habet. Alio vero modo significat infirmitatē vel languorē. vt Exo. 15. d. ibi. Luncti languorē quē posui in egypto non inducā super te. et Lanti. 2. b. ibi. Quia amore lagueo. et in alijs locis. et tunc potcrit esse realis titulus. f. Victorii per infirmitatē vel sup̄ infirmitatē vel languorē: intellectus siue intelligentia v̄ eruditio ipsi dauid. a. P̄ riter adheferūt. Pro eo qd̄ hic habet adheferunt: in hebreo est Heclach: q̄ dictio vno modo significat glutinati sunt siue adheferunt: sicut hic in isa habet. Alio vero modo significat inutiles facti sunt sicut Lxx. translulerūt. vt Job. 15. b. ibi. Quāto magis abominabilis et inutilis homo t̄c. b. Quoniā deus disperfit ossa circumdantium te: cōfunderis quia deus proiecit eos. Heb. (Quā deus disperfit ossa circumdantium siue castrametantium vel obsidentium te cōfundere fecisti.) f. illos (quoniā deus proiecit eos.)

Trāsla. Lxx.

Deus in nomine tuo saluus me fac: et i virtute tua iudica me. Deus exaudi orationē meā: auribus percipe verba oris mei. Quā alieni insurrexerunt aduersum me: et fortes quesierunt animā meā: et non proposuerunt desu ante conspectus tui. Ecce enim deus adiuuat me: et dñs susceptor est anime mee. Auer te mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo dñe quoniam bonum est. Quo

Victorii in organo eruditio dauid: quando venerunt ziphei et disxerunt saul: nonne dauid absconditus est apud nos? 53. 54.

Deus in nomine tuo salua me: et in fortitudine tua vlciscere me. Deus exaudi orationem meā: auribus percipe verba oris mei. Quia alieni insurrexerunt aduersum me: et fortes quesierunt animam meam: et non proposuerunt deum in conspectu suo. Semp. Ecce deus auxiliatur mihi: dñs sustentans animam meā. Redde malum insidiatoribus meis: in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: confitebor nomini tuo dñe qui

Trāsla. Hiero.

nam ex omni tribulatione eripisti me: et super inimicos meos desperxit oculus meus.

bonum est. Quoniā ex omni tribulatione liberasti me: et inimicos meos desperxit oculus meus.

Offic. grece translatio.

Deus in nomine tuo. a. Et in veritate tua disperde illos. In. h. In veritate tua disperde illos. vnde li et nō est in greco: nec etiā i hebreo. εἰς τὴν ἀληθείαν σου ἐξολόθρευσον αὐτούς. b. Et cōfitebor nomini tuo dñe. In. h. Confitebor nomini tuo dñe. vñ li et nō est in greco: nec etiā i hebreo. ἐξομολογησώμαι τῷ ὄνοματι σου κυρίου.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Deus in nomine tuo. a. Et in fortitudine tua vlciscere me. Pro eo qd̄ hic habet vlciscere me: in hebreo est Hedimenti: que dictio vno modo significat vlciscere sicut hic in isa habet. Alio vero modo significat iudicare sicut Lxx. translulerūt. vt Gen. 49. c. ibi. Dan iudicabit populum suum. et Deut. 32. c. ibi. Iudicabit dñs populum suum. et in alijs locis.

Trāsla. Lxx.

Victorii in psalmis eruditio dauid. 53. 54. Exaudi deus orationē meam: et ne despicias deprecationem meā: intēde mihi et exaudi me. Languis sum i exercitatioe mea et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris. Quā declinauerūt i me iniquitates: et in ira molesti erāt mihi. Cor meū conturbatum est in me: et formido mortis cecidit sup̄ me. Timor et tremor venerūt sup̄ me: et cōreperūt me tenebre. Et dixi quis dabit mihi pēnas sicut colibe: et volabo et req̄scā. Ecce elogau fugiens: et mansi in solitudine. Expectabā eū qui saluus me fecit a pusillanimitate spiritus et tēpestate. Precipita dñe diuide linguas eoz: qm̄ vidi iniquitatē et cōtradictionē in ciuitate. Die ac nocte circumdabit eam sup̄ muros eius iniquitas: et labor i medio eius et iniustitia. Et nō defecit de plateis eius vsura et dolus. Quā si inimicus meus maledixisset mihi: sustinuisse vtiqz. Et si is q̄ oderat me sup̄ me magna locutus fuisset: abscondissem me foristan ab eo. Tu vero homo vnanimis: dux me et notus me. Qui simul mecum dulces capiebas cibos: i domo dei ambulauim: cū cōsensu. Veniat mors sup̄ illos: et descendāt in infernū viuentis. Quā nequitie i habitaculis

Victorii in psalmis eruditio dauid. 53. 54.

Exaudi deus orationē meam: et ne despicias deprecationem meā. Intēde mihi et exaudi me: humiliatus sum in meditatiōe mea et cōturbatus. A voce inimici a facie persequentis impij: quoniā proiecerunt super me iniquitatē et in furore aduersabant mihi. Cor meū doluit i vitalibus meis: et terrores mortis ceciderunt contra me. Timor et tremor venit super me: et operuit me caligo. Et dixi quis dabit mihi pēnas colibe: vt volē et requiescā. Et procul abeā: et cōmorer i deserto. Semp. Festimabo vt saluer a spiritu tempestatis et turbinis. Precipita dñe diuide linguas eoz: quoniā vidi iniquitatē et cōtradictionem in ciuitate. Die ac nocte circumuehentes muros eius: scelus et dolor i medio eius. Insidie in viliabus eius: et non recessit de plateis eius dāni et fraudulentiā. Non enim inimicus exprobrabit mihi: vt sustineam: nec is qui me oderat sup̄ me magnificatus est vt abscondar ab eo. Sed tu homo vnanimis: dux meus et notus me. Qui simul habuimus dulces secretim i domo dei ambulauimus in terrore. Veniat mors super eos: descēdant in infernū viuentes: quoniā nequitie in cō-

Trāsla. Hiero.

eorum: i medio eorum. Ego autem ad deum clamavi: et dominus salvavit me. Vespere et mane et meridie narrabo et annuntiabo: et exaudiet vocem meam. Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet deus et humiliabit illos: qui est ante sancta. Non enim est illis commutatio et non timebit deus: extendit manus suas in retribuendo. Consideraverunt testamentum eius divites: sunt ab ira vultus eius: et appropinquavit cor illi. Doli sunt sermones eius super oleum: et ipsi sunt iacula. Facta super dominum curam tuam et ipse te enutriet: et non dabit in eternum fluctuationem iusto. Tu vero deus deduces eos in puteum interitus. Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos: ego autem sperabo in te domine.

b.

Offic. Hico. i trāsa. lxx.

Exaudi deus orationem meam. **C**ontristatus sum in exercitatione mea et commotus sum. **C**ontristatus sum. **H**eb. **C**onquerar in querimonia mea et fremam. **C**ontristatus sum. **E**xpectabam enim quod saluum me fecit a pessillanimitate spiritus et tempestate. **H**eb. **F**estinabam evasione a spiritu erradicati et turbine. **C**ontristatus sum in eo. **Q**ui simul dulces capiebas cibos in domo dei ambulavi cum consensu. **H**eb. **Q**ui simul dulcoravi? sicut in domo dei ambulavi cum fremitu. **C**ontristatus sum in eo. **E**xterdit manus suas in retribuendo comminaverunt testamentum eius divites sunt ab ira vultus eius. **H**eb. **E**xterdit manus suas ad pacificos suos vilipendit pactum suum explanaverunt super butyrum os suum. **C**ontristatus sum in eo. **F**acta super dominum curam tuam. **H**eb. **F**acta super dominum onus tuum. **H**ec officio.

Offic. grece translatio.

Antiphona. **Q**ui si inimicus meus maledixisset mihi. **In**. **H**. **Q**ui si inimicus maledixisset mihi. **vn** l i m e non est in greco: nec etiam in hebreo. **Orti** ē i d' ē x'apōc' ω'pei'δ'ισ'ε' μ'ε' b. **E**t non dabit in eternum fluctuationem iusto. **In**. **H**. **N**on dabit in eternum fluctuationem iusto **vn** l i e t nō ē i greco nec etiam in hebreo. **ὅ'υ' λ'ώ'σ'ε'ι' ε'ί'ς' τ'ὸ' π'ά'ν'ω' μ'ε' σ'α' λ'ο'γ' τ'ὸ' δ'ι' κ'α'ί'ω'.**

Annotatio nes i trāsa. Mierōi.

Exaudi deus. **a**. **C**ontristatus sum in meditatione mea. **p**ro eo quod **ss**. **h**ic habet meditatione mea: in hebreo est **Sychi**: quod dicitur equoeca est et vno modo significat meditationem sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo significat gemitum vel dolorem. **v**t pmo Regi. 1. c. 1. **E**x multitudine doloris tui me rosis mei locuta sum vsq; in pns. **e**t in alijs locj. **t**unc erit talis lra. **h**umilia f' su i dolore vsq; in pntu meo **z** c. **i**. **i**n domo dei ambulavi? **c**ogregati **p**ro terrore i hebo est **Bages**: quod dicitur vno modo significat tumultum vel terrorem: sicut hic et ps. 64. **i**bi. **E**t tumultu operanti iniquitate. **A**lio vero modo significat congregacionem: **v**t supra i hac translatione. **ps**. 2. **i**bi. **Q**uare congregaverunt gentes **z** c. **e**t tunc erit sensus. **i**n domo dei ambulavi? **c**ogregati siue simul aut in vni vel in congregacione. **i**n consensu sicut **Lxx**. **t**ranslulerunt. **c**. **Q**ui nequitie i congregacione eorum. **p**ro eo quod hic habet congregacione eorum: **i** hebo est **Meguram**: quod dicitur equoeca est et vno modo significat congregacionem sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo significat habitacionem sine habitacione sicut **Lxx**. **t**ranslulerunt. **v**t ps. 5. **i**bi. **N**on habitabit iuxta te malignus. **e**t tunc erit lra. **Q**ui nequitie in habitacione eorum: vel i habitacionibus eorum. **p**roest etiam hec dicitio significare timorem vel terrorem. **v**t **Lxx**. 2. **g**. **i**bi. **Q**ui me terreat per circuitum. **t**unc erit sensus. **Q**ui nequitie in timore terrore eorum. **d**. **C**ontristatus butyrum os eius? **p**ugnans asit cor illius? **i**n hebreo sunt hic quedam dictiones equivoce quod vno modo possunt significare sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo sic. **f**. **A**enius butyrum os eius: et interiora cordis illius? **s**upple nitidiora butyrum. **H**ic pro eo quod hic habetur nitidius: in hebreo est **halchu**: quod dicitur etiam lenitate significat. **v**t **Heb**. 27. **b**. **i**bi. **H**osti quod esau frater meus homo pilosus sit et ego lenis. **e**t in alijs locj. **E**t similiter pro eo quod hic habet pugnans: **i** hebo est **Querab**: quod dicitur equoeca est: et vno modo significat pugnare sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo significat vitalia siue interiora. **v**t ps. 108. **i**bi. **E**t intrauit sicut aqua i interiora eius. **z** i alijs locj. **e**. **C**ontristatus super dominum charitatem tuam. **p**ro eo quod hic habet charitatem tuam: in hebo est **Yehabcha**: quod dicitur vno modo potest significare charitatem siue amorem: sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo in lingua syra vel punica significat onus vel curam. **e**t tunc erit littera. **p**roest super dominum onus tuum: siue curam tuam.

Trāsa. Lxx.

Merere mei deus quoniam concitatus est contra me homo: tota die impugnans me. **C**onculcavit me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes aduersum me. **A**b altitudine diei timebo: ego vero in te sperabo. **I**n deo laudabo sermones meos: in deo speravi non timebo quid faciat mihi caro. **T**ota die verba mea execrabantur aduersum me omnes cogitationes eorum in malis. **I**nhabitabunt et abscondent: ipsi canes mei obseruabunt. **S**icut sustinuerunt animam meam pro nihilo saluos facies illos: in te sperabo non timebo quid faciat mihi caro. **T**ota die sermonibus meis affligebant: contra me omnes cogitationes eorum in malis. **C**ongregabunt abscondite: plantas meas obseruabunt expectantes animam meam. **Q**uia nullus est saluus in eis: i super rore populos detrahes deus. **S**ecretiora mea numerasti: pone lachrymam meam in conspectu tuo sed non in narratione tua. **H**ic conuertentur inimici mei retrosum in quacumque die invocauero: hoc feci quia deus meus es. **I**n deo laudabo verbum: in domino predicabo sermones. **I**n deo sperabo: non timebo quid faciat mihi

Contristatus sum in exercitatione mea et commotus sum. **C**ontristatus sum. **H**eb. **C**onquerar in querimonia mea et fremam. **C**ontristatus sum. **E**xpectabam enim quod saluum me fecit a pessillanimitate spiritus et tempestate. **H**eb. **F**estinabam evasione a spiritu erradicati et turbine. **C**ontristatus sum in eo. **Q**ui simul dulces capiebas cibos in domo dei ambulavi cum consensu. **H**eb. **Q**ui simul dulcoravi? sicut in domo dei ambulavi cum fremitu. **C**ontristatus sum in eo. **E**xterdit manus suas in retribuendo comminaverunt testamentum eius divites sunt ab ira vultus eius. **H**eb. **E**xterdit manus suas ad pacificos suos vilipendit pactum suum explanaverunt super butyrum os suum. **C**ontristatus sum in eo. **F**acta super dominum curam tuam. **H**eb. **F**acta super dominum onus tuum. **H**ec officio.

Trāsa. Mierōi.

me sunt deus vota tua: que reddas laudationes tibi. Quonia eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut placeam coram deo in lumine viuentium.

hi homo. In me sunt de vota tua: redda gratiar actiones tibi. Quia eripuisti animam meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut ambulē coram deo in lumine viuentium.

Dñe Rico. i trāsla. lxx.

Miserere mei deus. **C** Deus vitā meā annūciaui tibi: posuisti lachrymas meas in conspectu tuo sicut et in pmissiōe tua. **D**eb. (Deus motiones meam enarrasti: posuisti lachrymas meas in vtre tuo sicut et in numeratione tua.) **H**ec Rico. .56.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Miserere mei deus. **a.** **C** Secretiora mea numerasti. **H**eb. (Instabilitates siue motus aut mutatiōes meas numerasti siue scripsisti vel narraſti) et est hic in hebreo eadē dictio que ponit infra immediate p narratiōe. **E**t pro eo qd hic habet secretiora mea: in hebreo est **H**udi: q dictio instabilitatē vel motū significat. vt **H**eb. 4. b. ibi. **V**agus et pfugus eris in terra. vbi pro pfugo siue instabili ponit similis dictio sicut hic. et **J**ob. 15. c. ibi. **E**t se mouerēt ad querēdi panē. et in alijs locis. **b.** **C** Sed nō in narratiōe tua. **H**eb. (Honne in narratione tua) quasi dicat. **A**lqz pones lachrymā meā n narratione tua vel in libro tuo siue in numeratione tua. **D**ictio enim hebraica **S**iphrathecha q hic ponit pro narratione equiuoca est: et vno mō significat narrationē sicut hic in lra habet. **A**lio vero modo significat libru siue numerationē. de. 1. ps. 138. ibi. **E**t in libro tuo om̄s scribētur. de. 2. **H**u. 23. b. ibi. **E**t nosse numerū stirpis israel. et i alijs locis. **E**t similiter p eo qd hic habet sed non: i hebreo est **H**alo: que dictio cōmuniter significat nonne. vt **H**eb. 4. a. ibi. **H**ōne si bene egeris recipies: et. 1. **R**eg. 21. b. ibi. **H**onne iste est dauid? **E**t aliquādo significat ecce. vt pmo **R**eg. 10. a. ibi. **E**cce vixit te dñs in principē. et in alijs locis. **c.** **C** In dño predicabo sermonē. **H**eb. (In dño laudabo sermonē) **H**ā pro eo qd hic habetur predicabo: in hebreo est **H**alel: q dictio laudare significat. vt supra in codē versu vbi dicitur. **I**n deo laudabo verbū: vbi eadem dictiones ponuntur in hebreo.

C In finem ne disperdas dauid in tituli inscriptione cum fugeret a facie saul in speluncam. .56.

C Victorū vt non disperdas dauid humilē et simplicem: quādo fugit a facie saul in spelunca. .57.

Trāsla. Lxx.

Miserere mei de? misere mei: quia in te cōfidit aīa mea. **E**t in vmbra alarū tuarū sperabo: donec transeat iniquitas. **C**lamabo ad deū altissimū: deū qui bene fecit mihi. **M**itte de celo et liberauit me: de dit in opprobriū calcātes me. **M**itte deus miām suā et veritatē suā: et eripuit animā meā de medio catulorū leonū dormiui cōturbar. **F**iliū hominū dentes eorū arma et sagitte: et lingua eorū gladius acutus. **E**xaltare sup celos deus: et in om̄i terra gloria tua. **L**aqueū parauerūt pedibus meis: et incurauerūt animā

Miserere mei de? misere mei: quonia i te sperat aīa mea: et in vmbra alarū tuarū sperabo: donec transeat iniquitas. **I**nuocabo deū altissimū: deum vltorē meum. **M**itte de celo et saluabit me: exprobrabit conculcantibus me **S**emp: mitet deus misericordiā suā et veritatē suā. **A**nima mea in medio leonū dormiuit ferocientū: filiū hominū dentes eorū lancee et sagitte et lingua eorū gladius acutus. **E**xaltare sup celos deus: in omni terra gloria tua. **R**ete parauerunt gressibus meis ad incuruandā animā

Trāsla. Hiero.

meam. Foderunt ante faciem meā foueā: et incidērūt in eā. **P**aratum cor meū deus paratū cor meū: cāta bo et psalmū dicā dño. **E**xurge gloria mea: exurge psalterium et cythara: surge exurgā diluculo. **C**ōfitebor tibi i populis dñe: et psalmū dicam tibi i gētibus. **D**ñm magnificans est vsqz ad celos miā tua: et vsqz ad nubes veritas tua. **E**xaltare super celos de?: et sup om̄nē terrā gloria tua.

meam: foderunt ante me foueas: e ciderūt in mediū eius. **S**eper. **P**aratum cor meū deus: paratum cor meū: cantabo et psallā. **S**urge gloria mea: surge psalteriū et cythara: surgam mane. **C**ōfitebor tibi in populis dñe: cantabo tibi in gētibus. **D**ñm magna vsqz ad celos miā tua: et vsqz ad nubes veritas tua. **E**xaltare super celos deus: in omni terra gloria tua.

Dñe Rico. i trāsla. lxx.

Miserere mei de?. **C** Animā meā eripuit de medio catulorū leonū dormiui cōturbar. **H**eb. (Aīa mea in medio leonū cubabo hāmātū). i. ferocitū: et icēpit hic vsus Aīa mea. et subitelligit aſſecurata est in tātū q i medio leonū ferocitū itrepid? cubabo sicut legitur de dāmele. **H**ec Rico. .56.

Dñe grece translatio.

a. **C** Cāta bo et psalmū dicā dño. **I**n. **H.** (Cātabo et psalmū dicā in gloria mea.) **Λ**ομα και ψαλω εϋ τη δόξη μου. **S**z in hebreo nec habet li dño nec li in gloria mea in hoc loco. **S**z solū. **C**ātabo et psallam. **b.** **C** Et psalmū dicā tibi in gētibus. **I**n. **H.** (Psalmū dicā tibi in gentibus.) **v**ā li et nō ē in greco: nec etiā in hebo. **ψαλω σοι εϋ ε̄ο̄ῡε̄σι.** .57.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Miserere mei de?. **C** Titulus. **C** Victorū vt nō disperdas dauid humilē et simplicē. **a.** **C** In hebo simplex accipit p pfecto et sic i sequētibus. **a.** **C** Deū vltorē meū. **P**ro eo qd hic hēf vltorē in hebreo ē **H**omer: q dictio etiam significat cōsumatorē. vt ps. 7. ibi. **C**ōsumet neqtia peccatorū et ifra ps. 77. ibi. **C**ōsumabit verbū eī a generatiōe in generatiōes. et tūc erit lra. **D**ēū cōsumatorē meū siue pſcientē me. **b.** **C** Aīa mea in medio leonū dormiuit ferocitū. **I**n hebreo li dormiuit est pme psonē. et tunc li aīa mea erit vocatiui casus: vt si est noiatiui casus poterit eē talis lra. **c.** **A**īa mea in medio leonū: dormiui ferocitū siue furētū filij hominū. qz in hebreo vt sepe dictū est nomia sunt indeclinabilia. **c.** **E**t vsqz ad nubes veritas tua. **P**ro nubib? in hebreo ē **S**echachim: q dicitio equoca est: et vno mō significat nubes sicut hic in lra hēf. **A**lio dō mō significat celos. vt ps. 88. ibi. **E**t testis in celo fidelis. et i alijs locis. et tūc erit lra. **E**t vsqz ad celos veritas tua.

Trāsla. Lxx.

Sz vere vtiqz iustitiā loquimini **S**recte iudicate filiū hominum. **E**tenim in corde iniquitates operamini in terra: iniustitias manus vře cōcinnāt. **A**lienati sunt peccatores a vultu: errauerunt ab vtero locuti sunt falsa. **F**uro: illis scdm similitudinē serpētis: sicut aspidis surde et obturātis aures suas. **Q**ue nō exaudiet vocē incātātū: et venefici in cantantis sapienter. **D**eus contes

C Victorū vt non disperdas dauid humilē et simplicem. **S**z. **S**z vere vtiqz iustitiā loquimini **S**recta iudicate filiū hominum. **E**tenim in corde iniquitates operamini in terra: iniustitias manus vřaz apprehendite. **A**lienati sunt peccatores a vultu: errauerūt ab vtero loquētes mendaciū. **F**uro: eorū sicut furo: spētis: sicut reguli surdi obdurantis aures suam. **E**t non audiat vocem murmurantium: nec incātatoris icantationes callidas.

Trāsla. Hiero.

habetur sic. Dei mei misericordia pueniat me. b. Ego autem can-
bo iperiu tui: et laudabo mane miam tua. Pro eo qd hic hēf imperiu: i
hebreo ē. Dicitur vno mō significat iperiu: sicut hic in lsa hēf. vt. p.
Regi. 2. b. ibi. Dabit iperiu regi suo. Alio vno mō et magis cōmuniter si
gnificat fortitudinem sicut Lxx. trāstulerūt. vt Exo. 15. a. ibi. Fortitudo
mea et laus mea dñs. et ps. 92. ibi. Indur⁹ est dñs fortitudinē et p̄cixit se
et in alijs locis. Et similiter p eo qd hic hēf laudabo: ihebo est Aranen:
q̄ dicitio etiā significat exultare. vt dicitur est supra ps. 33. et tūc erit littera
Ego autē cātabo fortitudinē tuā et exultabo mane mīa tua: sicut mīa tuā.

In finem. p his qui cōmutabun-
tur in tituli inscriptione ipsi dauid i
doctrinam: celi succendit mesopota-
miā syrie et sobal: et cōuertit ioab et
percussit edom in valle salinarum
duodecim milia. 59.

Deus repulisti nos et destruxif
ti nos: iratus es et misit us es
nobis. Cōmouisti terram et cōtur-
basti eā: sana contritiones eius qz
cōmota ē. Distēdisti populo tuo du-
ra: potasti nos vino cōpunctionis.
Dedisti metuētibz te significatio
nē: vt fugiāt a facie arcus. Et libe-
rentur dilecti tui: saluū fac dextera
tua et exaudi me. De⁹ locutus est i
sancto suo: letabor et paritbo: sicut
mam et cōuallē tabernaculoz meti
bor. Me⁹ est galaad et me⁹ est ma-
nasses: et ephraim fortitudo capiti
mei. Juda rex me⁹: moab olla spei
mee. In idumeā extēdā calciamētū
meū: mihi alienigene subditi sunt.
Quis deducet me in ciuitatē muni-
tam: qz deducet me vsqz in idume-
am. Mōne tu de⁹ qui repulisti nos:
et non egredieris deus in virtutibz
nris. Da nobis auxiliū de tribulati-
one: et vana salus hoīs. In deo fa-
ciemus virtutē: et ipse ad nihiluz de-
ducat tribulantes nos.

De⁹ repulisti nos. C. Juda rex me⁹: moab olla spei mee. In idu- 59
meam extēdā calciamētū meū mihi alienigene subditi sunt. Heb
(Juda legifer me⁹: moab olla lauatiōis mee. In idumeam extēdā clau-
suram meam: philistea associauit me.) Nec Hico.

Titulus. C. Luz succendit mesopotamiā syrie et sobal. In. b. (Luz hie
cendit mesopotamiā syrie: et syriā sobal.) ὁ ὄνοτε ἐ μεσσοπορισε τη
μεσσοποταμιαυ συριαυ και τηυ συριαυ σοβαλ. et sic ē
etiā in hebo. a. Et liberetur dilecti tui. In. b. (Et liberent dilecti tui)

Trāsta.
Lxx.

Offic Hico.
i trāsta. lxx.

Offic grece
translatio.

Victori pro lūse testimoniu hu-
milis et perfecti dauid ad docendū:
quando pugnavit aduersus syriaz
mesopotamie et syriā sobal: et reuer-
sus est ioab et percussit edō in valle sa-
linarū duodecim milia. 60

Deus percussit nos scidisti nos
iratus es cōuertisti nos. Cō-
mouisti terram diripuisti eaz: sana
contritiones eius quoniā mota est
Distēdisti populo tuo duriciā: potas-
ti nos vino p̄sopiente. Dedisti me-
tuentibus te signū: vt fugerent a fa-
cie arcus. Sēper. Et liberent ami-
ci tui: salua dexteram tuā et exaudi
me. Deus locut⁹ est in sanctuario
suo: letabor et diuidaz sicut mam et
vallem focoth dimetiar. Deus est
galaad et me⁹ ē manasses: et ephra-
im fortitudo capitis mei: iuda legis-
fer me⁹. Moab olla lauacri mei: su-
per idumeam incedam calciamēto
meo: mihi palestina federata est.
Quis deducet me ad ciuitatē mu-
nitā: qz deducet me vsqz ad idume-
am. Mōne tu deus q̄ percussit nos:
et non egredieris deus in exerciti-
bus nris. Da nobis auxiliū in tri-
bulatione: vana est enī salus ab ho-
mine. In deo faciem⁹ virtutē: et ip-
se p̄culcabit tribulantes nos.

Trāsta.
Hierō.

dimet aias eorum: et honorabile no-
men eorū corā illo. Et viuet et da-
bitur ei de auro arabie: et adorabūt
de ipso semper tota die benedicent
ei. Erīt firmamētū i terra et i summis
mōtū: sup̄exrolletur sup libanū fru-
ctus ei⁹: et florebūt de ciuitate sicut
sensū terre. Sit nomē eius b̄ndictū
in secula: ante solē permanet nomē
eius. Et benedicentur in ipso om̄is
tribus terre: omnes gentes magni-
ficabunt eū. Benedictus dñs deus
israel: qui facit mirabilia solus. Et
benedictuz nomen maiestatis eius
in eternum: et replebitur maiesta-
te eius omnis terra: fiat fiat.

b.

Offic Hico.
i trāsta. lxx.

Offic grece
translatio.

Annotatio-
nes i trāsta.
Hierō.

Deus iudicū tui. C. Et nomē eorū honorabile corā illo. Heb. 71.
(Sanguis eorū p̄ciosus corā illo.) C. In eo. (Erit firmamētū i fra i sū-
mis mōtū.) Heb. (Erit ab̄dātia frumētū i fra i sūmis mōtū.) Nec Hico.
a. C. In generatiōe et generationē. In. b. (In generatiōe gnationuz.)
ye pe ac ye pe ω y. et sic est etiā in hebo. b. C. Om̄is gētes magnifica-
bunt eū. In. b. (Om̄is gētes beatificabunt eum.) ω α π ρ ο υ σ ι y ε υ τ ο y. et sic est etiā in hebreo. 72.

Deus iudicū tuū. a. C. Et ultra lunā in generatiōe gnationū. Pro
eo qd hic habet ultra: in hebreo est Liphne: q̄ dicitio etiā significat
corā. vt infra co. ps. 101. Corā illo procident ethiopes. P̄dest etiā signi-
ficare ante: sicut Lxx. trāstulerūt. vt Heñ. 32. a. ibi. M̄str̄ ast̄ m̄cios an-
te se. et Esa. 43. b. ibi. Ante me nō est format⁹ de⁹. et i alijs locis. et tunc
erit sensus. Corā luna. i. quādiu luna durauerit: i generatiōe gnationum. b.
Corā illo procidēt ethiopes. Pro eo qd hic habet ethiopes: in hebo
est Syim: q̄ dicitio vno mō significat ethiopes sicut hic. et ps. 73. ibi. Des-
disti cū elcā populis ethiopiū. Alio vero modo significat siccitates. i. ha-
bitātes in siccitate. vt ps. 104. ibi. Abierūt in sicco flumina. et etiā signifi-
cat demones. vt Esa. 34. c. ibi. Et occurrēt demonia onocētauris etc. c.
Quia eruet pauperē a potente. Pro eo qd hic habet a potēte: in he-
breo est Mesauea: q̄ dicitio vno modo pōt significare a potēte vel tyrāno
sicut hic et Job. 34. b. ibi. Nec cognouit tyrannū. Alio vno modo signifi-
cat exclamantē. vt ps. 29. ibi. Clamaui ad te: et sanasti me. et tūc illa p̄s-
positio a est pars dictionis: et sic erit lsa. Quia eruet pauperē exclamā-
tē. d. C. Et orabit de eo iugiter. Pro eo qd hic habet de eo: in hebo est
Baad: q̄ dicitio equiuoca est: et vno modo pōt significare sicut hic in lsa
habet. Alio vno modo significat per eū. vt Heñ. 26. b. ibi. Per fenestrā vi-
dit eū iocantē. et Judi. 5. d. ibi. Per fenestrā respiciēs etc. et tūc erit lsa
Orabit p eū iugiter. Quasi dicat q̄ oēs iste natiōes q̄ fuist ei: orabit p
ipm christū: nā ipse orat i nobis tanq̄ caput: et orat p nobis tanq̄ sacer-
dos: et oratur a nobis vt deus: vt dicit b̄tus Aug⁹. sup ps. 85. Et tūc ec-
clesia i fine om̄is orationis dicit: p christū dñm n̄m. Et non solū nos: sed
etiā ipsi angeli p ipsum maiestātē laudāt: sicut quoridie in p̄fatiōe misse

dictio vno modo significat quis et est dictio interrogatiua: sicut hic habetur. Alio vero modo significat aquas. vt Beñ. 7. b. ibi. Et que diluui inundaauerunt super terram. et Esa. 8. a. ibi. Pro eo quod abiicit populus iste aquas syloe. et in alijs locis. et tunc erit talis littera. Et aque plene inueniuntur in eis: siue decurrunt in eis. Nam p eo qd hic habet inueniuntur in hebreo e ymasus: que dictio etiā significat decurrere. vt Leuit. i. b. ibi. Decurrere faciet sanguinē super crepidinē altaris. et ista plenitudo aque potest significare abundantia scientie secularis. d. Ecce generationes filioꝝ tuorū reliquit. Pro eo qd hic habetur reliquit: in hebreo est Was gadhi: q̄ dictio equiuoca ē: et vno modo potest significare sicut hic in lsa ha bef. Alio vero modo significat p̄uaticari: vel cōtēpnere. de p̄mo Hiero. 12. a. ibi. Bene est omnibus qui p̄uaticant et inique agūt. de 2o. Esa. 33. a. ibi. Lū fatigatus desieris cōtēpnere contēpneris. et tūc erit sensus. Ecce generationē filioꝝ tuorū p̄uaticatus sum: vel reprobaui sicut Lxx. transtulerunt. e. Et tecū nolui in terra. scdm proprietatē hebrei sermons est sensus: quasi diceret. Et nihil volui in terra nisi te solum.

In finem intellectus asaph. 73.

Quid deus repulisti in fine: irat⁹ est furor tuus super oues pascue tue: Memor esto cōgregationis tue: quā possedisti ab initio. Redemisti virgā hereditatis tue: mons syon in quo habitasti in eo. Leua manus tuas in superbia eorū in finem: quāta malignatus est inimicus in sancto: Et gloriati sunt q̄ oderunt te: i medio solēnitatis tue posuerunt signa sua signa et non cognouerunt: sicut in exitu super summum. Quasi in illius lignoꝝ securibus exciderunt ianuas eius in idipsum: in securi et ascia detecerūt eā. Incēderūt igni sanctuariū tuū i terra: polluerūt tabernaculū nois tui. Dixerūt in corde suo cognatio eorū simul: quiescere faciam⁹ om̄s dies festos dei a terra. Signa nra nō vidimus tā nō est ppheta: et nos non cognosceret amplius. Usq̄quo deus impropabit inimic⁹: irrat aduersarius nomē tuū in fine? Ut qd auertis manū tuā et dexterā tuā: de medio sinu tuo in fine? Deus autē rex noster ante secula: operatus est salutē in medio terre. Tu cōfirmasti in virtute tua mare: cōtribulasti capita draconū i aquis. Tu cōfregisti capita draconis: dedisti eum escam

Trāsa. Lxx.

- a. Dixerūt in corde suo cognatio eorū simul: quiescere faciam⁹ om̄s dies festos dei a terra.
- b. Impropabit inimic⁹: irrat aduersarius nomē tuū in fine?
- c. Tu cōfregisti capita draconis: dedisti eum escam

Eruditio asaph. 74.

Quid de⁹ repulisti in fine: fumabit furor tuus in grege pascue tue. Recordare congregationis tue quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue montē syon in quo habitasti. Sublimitas pedum tuorū dissipata est vsq̄ in finem: omnia mala egit inimicus in sanctuario. Fremuerunt hostes tui i medio pacis tui: posuerunt signa sua in trophæum. Manifesta in introitu desuper: i saltu lignoꝝ rē securēs. Et nunc sculpturas ei⁹ pariter bipenni et dolatoꝝ deraserūt. Miserunt ignem in sanctuariū tuū: in terra cōtaminauerūt tabernaculū nominis tui. Dixerunt i cordibus suis posteri eorū simul: incēderūt om̄s solēnitates dei in terra. Signa nra nō vidimus: nō est ultra propheta: et non est nobiscū q̄ sciat vsq̄quo. Usq̄quo deus exprobit aduersarius: blasphemabit inimicus nomē tuū i fine. Quare conuertis manū tuā et dexterā tuā: ad mediū sinū tuū consumēs. De⁹ aūt rex meus ab initio: operatur salutes in medio terre. Tu dissipasti in fortitudine tua mare: cōtribulasti capita leuiathā: dedisti eum in escā

Trāsa. Hiero.

- a. Fremuerunt hostes tui i medio pacis tui: posuerunt signa sua in trophæum.
- b. Quare conuertis manū tuā et dexterā tuā: ad mediū sinū tuū consumēs.
- c. Tu dissipasti in fortitudine tua mare: cōtribulasti capita leuiathā: dedisti eum in escā

populis ethiopi. Tu dirupisti fontes et torrentes: tu stecasti fluuios ethā. Tuus ē dies et tua ē nox: tu fabricatus es auroꝝ et solē. Tu fecisti oēs terminos terre: estatē et ver tu plasmasti ea. Demor esto huic inimicus i propter auertit dñō: et p̄p̄s i s̄piens incitauit nomē tuū. He tradas bestijs aias cōfiteres tibi: et animas pauperū tuorū ne obliuiscaris in finē. Respice in testamentū tuū: q̄ repleti sunt q̄ obscurati sunt terre domibus inq̄tati. He auertat h̄siliis factus confusus: pauper et inops laudabit nomē tuū. Exurge de⁹ iudica causam tuā: memor esto improprietatū tuorū que ab inspiēte sunt tota die. He obliuiscaris vocēs inimicoꝝ tuorū: supbia eorū q̄ te oderunt ascendit semper.

b.

Offe Rico. i trāsa. lxx.

Offe grece translatio.

Quid deus cognouerit sicut in exitu super summum 73. Heb. (Manifestauerit sicut exitū in alto). s. ponētes signa vexillorum post exitū de bello ad ostentationem sue victorie. vñ Hiero sic transfert. Posuerūt signa sua in trophæū. In eo. (Dixerūt in corde suo cognatio eorū) Heb. (Dixerūt in corde suo dñi eorum) In eo. (Tu confirmasti in virtute tua mare.) Heb. (Tu cōtribulasti in virtute tua mare.) Loq̄tur aūt de mari rubro qd dñs cōtribuit ipm diuidendo p trāstū filioꝝ isrl' Ipsum etiā tūc cōfirmat. Itaq̄ aque fuerūt eis pro muro a dextris et a sinistris Exo. 14. ca. In eo. (Tu cōfregisti capita draconis) Heb. (Tu cōfregisti capita leuiathā.) In eo. (Estatem et ver tu plasmasti ea.) Heb. (Estatē et hyemem tu plasmasti.) In eo. (He tradas bestijs animas cōfiteres tibi.) Heb. (He tradas bestijs aiam turturis tue). i. ecclie Cant. 2. Vox turturis audita est in terra nostra. Hec Rico. Titulus. In finē intellectus asaph. In. B. (Intellectus asaph) vñ de lit in finē nō est in greco: nec etiā in hebreo. θυμὲ σεως τῶ ἀσάφ. a. Dixerūt in corde suo cognatio eorū simul. In. B. (Dixerūt in corde suo cognationes eorum simul.) εἰς ὅσον ἐμ τῆ κερατῆ ἀντοῦ ἀι συγγεμεῖαι ἀντοῦ ἐστὶ τὸ ἀντο. et sic est etiā in hebreo. s. in nu. p. b. Irritat aduersarius nomē tuū in finē. In. B. (Irritabit aduersarius nomē tuū in finē.) ἀποξυμειὸ ὕστερ μαρτιος τοῦ ὄμο μὰ σου εἰς τὸ τέλος. et sic est etiā i hebreo. s. de futuro: pro quo bñs Hiero⁹ trāstulit Blasphemabit inimicus nomen tuū in fine. c. Cōtribulasti capita draconū in aquis. In. B. (Contribulasti capita draconū in aquis.) συγγετριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐστὶ τοῦ ὕδατος. et sic est etiā in hebreo. d. Demor esto improprietati tuorū que ab inspiēte sunt tota die. In. B. (Demor esto improprietati tuorū quod ab inspiēte est tota die.) μνησῆτι τοῦ ὀνειδισμοῦ σου τοῦ ὕπο ἀπροπος ὀλην ἤτην ἢ μέρα μ. et sic est i hebo

b.

Annotatio- nes i trāssa. Hiero.

Uel pacti tui: i hebo est Moadecha: q̄ dictio vno mō significat pac- tū fedus sicut hic. Et Exo. 40. g. ibi. Et nō poterat moyses ingredi tec- tū fedus. Alio vō mō significat solēnitatem sicut Lxx. trāstulerunt. vt Esa. pmo. v. ibi. Et solēnitates v̄sas odit aia mea. et Thren. pmo. b. ibi. Et qd nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē: et sic isra eo. ps. vbi d̄. Incēdes- rūt oēs solēnitates dei i terra. vbi ē eadē dictio. Et accipit ibi solēnitās p loco siue tēplo vbi solēnitates fiebāt. et tūc erit isra. In medio solēnitatis tue siue tēpli tui. b. Ad mediū sinū tuū cōsumens) Pro eo q̄ hic h̄et cōsumēs in hebo ē Lale: q̄ dictio vno mō significat p̄sumēs. i. vsq̄ ad p̄su- mationē sicut hic habetur. Alio vero modo significat p̄hibēs. vt ps. iij. ibi. Ab omni via mala prohibui pedes meos: et tunc poterit legi sic. Ad mediū sinū tuū prohibēs. i. ne creat. c. Dediti eum c̄cā populo ethio- p̄. Pro eo qd hic habetur ethiopi: in hebreo est Syim: que dictio vno modo significat ethiopes: sicut hic et ps. 71. ibi. Corā illo prociēdēt ethio- pes. Alio vero modo significat siccitates. i. habitantes in siccitate. vt ps. 104. ibi. Abierunt in siccō flumina. Et occurrēt demonia onocētauris 2c. d. Me tradas bestiis animā eruditā in lege tua. Heb. (Me tradas bestiis animā eruditā tuā) siue (animā turturis tui.) Nam pro eo qd hic habetur eruditā i lege tua: in hebreo est Loecha: q̄ dictio equiuoca est: et vno modo significat eru- ditā tuā. i. eruditam in lege tua sicut hic habetur. Alio vero modo signi- ficat turturē. vt Lanf. 2. c. ibi. Vox turturis audita est in terra n̄ra. In translatione vero chaldaica est sicut btis Hiero. trāstulit.

In finem ne corrumpas: psal- mus canticū asaph. 74.

Confitebimur tibi deus cōfite- bimur: et inuocabimus nomē tuū. Narrabimus mirabilia tua: cū accepero tēpus ego iustitias iudi- cabo. Liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea: ego confirmaui columnas eius. Dixi iniquis nolite inique agere: et delinquentibus nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite lo- qui aduersus deum iniquitatem. Quia neq̄ ab oriente neq̄ ab occi- dente neq̄ a desertis montib: quo niā deus iudex est. Nūc humiliat et h̄nc exaltat: quia calix in manu dñi vini meri plen⁹ mixto. Et inclina- uit ex hoc i hoc: veritatem̄ sex eius non est exinanita bibent om̄s pec- catores terre. Ego autem annūcia- bo in seculis: cantabo deo iacob. Et om̄ia cornua peccatorū cōfringā: et exaltabuntur cornua iusti.

Trāssa. Lxx.

Victori vt non disperdas: psal- mus asaph canticum. 75.

Confessi sumus tibi deus con- fessi sumus: et iuxta nomē tuū narrabūt mirabilia tua. Cū accepe- ro tēpus: ego recta iudicabo. Dis- soluetur terra cum omnibus habi- tatoribus suis: ego appendi colum- nas eius. Semper. Dixi inique agē- tibus nolite inique agere: et impijs nolite exaltare cornu. Nolite extol- lere in excelsum cornu vestrum: lo- quētes i ceruice veteri. Quia neq̄ ab oriente neq̄ ab occidente: neq̄ a solitudine montium. Sed de⁹ iudex hunc humiliabit: et hunc exal- tabit. Quia calix in manu dñi est: vino merato vsq̄ ad plenū mixt⁹: et propinabit ex eo: veritatem feces eius eporabunt bibentes om̄s im- pijs terre. Ego autem annūcia- bo i sempiternum: cantabo deo iacob. Et omnia cornua impiorum cōfrin- gam: exaltabuntur cornua iusti.

Trāssa. Hiero.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Confitebimur. Confitebimur et inuocabimus nomē tuū. 74. Heb. (Confitebimur et appropinquabit nomen tuum. per condes- scensionem ad nos. Dec Hico. 75.)

Annotatio- nes i trāssa. Hiero.

Confessi sumus. a. Et iuxta nomen tuū narrabunt mirabilia tua) siue p̄pinquū. et tūc erit isra. Et p̄pinquū nomē tuū: narrabit mirabilia tua. b. Ego appēdi colūnas ei⁹. Pro eo qd hic habet appēdi: i hebo est Tichāthi: q̄ dictio vno mō significat appēdere sicut hic i isra h̄et. Alio vō mō significat preparare. vt pmo Regl. 2. a. ibi. Et t̄pi p̄parant cogi- tationes. et tūc erit isra. Ego p̄paravi colūnas ei⁹. c. Vno merato vsq̄ ad plenū mixt⁹. Heb. (Vno vinofo siue meracissimo plen⁹ mixtōe v̄l li bamine.) Nam pro eo qd hic habet mixtus: in hebreo est Desech: q̄ dictio etiā libamen significat. vt Esa. 45. b. ibi. Et libatis sup eā. et i alijs locis.

Trāssa. Lxx.

In finem in carminibus canticū victori in carminibus psalmus asaph canticū. 76.

Notus in iudea de⁹: in isrl ma- gnū nomē eius. Et factus est i pace locus eius: et habitatio eius in syō. Ibi cōfregit potentias: arcū scuti gladiū et bellū. Illuminans tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis: tur- bati sūt om̄s insipientes corde. Do- miterit sōpnū suum: et nihil inuene- rūt om̄s viri diuitiarū in manibus suis. Ab increpatōe tua de⁹ iacob: dormitauerūt qui ascēderūt equos Tu terribilis es et quis resistet ti- bi: ex tūc ira tua. De celo auditū se- cisti iudicū: terra tremuit et quies- uit. Cū exurgeret in iudicū de⁹: vt saluos faceret om̄s māsuetos ter- re. Quā cogitatio hoīs cōfitebitur tibi: et relique cogitatiois diē festū agēt tibi. Nouete et reddite dño deo v̄fo: om̄s qui in circuitu ei⁹ afferitis munera. Terribili et ei q̄ aufert sp̄m p̄icipi: terribili apud reges terre.

Dñe Hico. i trāssa. lxx.

Notus in iudea. Et factus est in pace locus eius. Heb. 75. (Et fuit i salē tabernaculū eius). i. in hierusalē q̄ antiquit⁹ dicta est salem. In eo. (Ibi cōfregit potētias arcū). Heb. (Ibi cōfregit volas- tiones arcus). i. emissiones sagittarū p̄ modū volatus. In eo. (Illumi- nās tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis turbati sunt insipientes corde). Heb. (Illuminās tu mirabiliter a mōtib⁹ rapine errauerūt fortea corde). I. ob- stinati i malo. Loquit enim de sēnacherib qui mōtē morte in quo erat tē- plū et mōtē syon vbi erat regis palatū predari voluit: sed orante ezechia ibidē angelus dñi percussit eius exercitū: que percussio vocat hic illumis- natio propter ostensionem diuine virtutis. In eo. (Quā cogitatio ho- minis cōfitebitur tibi: et relique cogitationis diē festū agent tibi). Heb.

Trāssa. Hiero.

(Quoniam ira hominis confitebitur tibi et reliquias ire retinebis.) Sē nacherib. n. iratus fugit: et hoc facto virtutē dei p̄fessus fuit. s; q; hēbat vo luntatē destruēdi hierl'm si posset: adeo d; et reliquias ire retinebis. Itā ex in stitia dei tunc interfect; i fra sua: et sic retet; ab effectu ire sue. Hec Alco. a. C. Omnes q; in circuitu eius afferitis munera) In. h. (Omnes q; in circuitu eius afferēt munera) ὡς ἔργα οἱ κύκλω αὐτοῦ οἱ σουσι Δωρα. et sic est etiam in hebreo. 76.

Hic grece translatio.

Annotatio nes i trāssa. Hiero.

Q; quis stabit aduersum te.) P̄ro eo qd; hic hēf aduersum te: in hebreo est Ephanechā: q; dictio eq; uoca ē: et vno mō significat sicut hic in lra hēf. Alio vero mō significat co ram te. vt Hēf. 15. b. ibi. Ecce vniuersa terra corāz te. et in alijs locis. b. C. Ira hoīs cōfitebit tibi: reliquias ire accingeris.) In hebreo potest legi sicut hic hēf vel sic: qm̄ dictum est qui saluos faciet oēs mites terres: idcirco subisigif. (Ira hoīs) scilicet qm̄ de subgo fuerit fact; māuetus (confitebit tibi siue laudabit te) Illa ira et reliquias ire accingeris: siue re liquias ire p̄ciges siue p̄emes: qm̄ nō totaliter extinguit fomes: vt rema neat in quo exercitentur electi: et in hebreo potest legi actiue vel passiue propter ambiguitatem lingue.

Trāssa. Lxx.

In finem pro idithun: psalmus asaph. 76.

Voce mea ad dñm clamaui: et intendit mihi. In die tribulationis mee deus exq̄siuit manib; meis: nocte contra eū et nō sum decept;. Veniit cōsola ri aīa mea: memor fui dei et delecta tus sum: et exercitatus suz et defecit spūs me;. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbat; suz et nō suz locu tus. Cogitavi dies antiquos: et an nos eternos in mēte habui. Et me ditatus sum nocte cū corde meo: et exercitabar: et scopebā spūm meuz. Ināquid in eternis p̄ficiet de;: aut nō apponet vt complacitor sit ad huc. Aut in finē mīam suā abscidet a generatiōe in generationez;: Aut obliuiscet misereri de;: aut cōtine bit in ira sua misericordias suas: Et dixi nūc cepi: hec meditatio dextere excelsi. Memor fui opey dñi: quia memor ero ab initio mirabilis tuos rsi. Et meditabor in oib; opib; tuis et in adiuētionibus tuis exercebor. De; in sancto via tua: dñs de; mag nus sicut deus n̄f; tu es deus q; faci cis mirabilia. Notā fecisti in pplis virtutē tuam: redemisti in brachio

Victori super idithun: asaph psalmus. 77.

Voce mea ad deū clamauit me. In die tribulationis mee dñm exq̄siuit: man; mea nocte extēdit et nō quiescit: noluit se solari anima mea. Recordās dei cōturbabar: lo quebar in me ip̄o et deficiebat spūs me;. Sēper. P̄hibebā suspectus oculoz meoz;: stupebā et non loq; bar. Recogitabā dies ātquos: an nos seculoz. Recordabar psalmoz meoz;: in nocte cū corde meo loq; bar: et scopebā spūm meuz. Ergo ne in eternis p̄ficiet dñs: et nō p̄piciabit ultra. Ergo ne cōplebit vsq; in finē mīam suā: cōsumabit verbū de generatione in generationē. Inā quid oblit; est misereri de;: aut cōplebit i furore mīas suas. Sēp. Et dixi ibecillitas mea ē: hec cōmuta tio dextere excelsi. Recordabor cogitationis dñi: q; reminiscar ātiqua mirabilia tua. Et meditabor: i om̄i ope tuo: et adiuētiōes tuas loquar. De; in sancto via tua: dñs de; mag nus vt de;. Tu es deus faciēs mi rabilia: ostēdens in populis poten tiam tuam. Redemisti in brachio

Trāssa. Hiero.

a.

b.

tuo pplm̄ tuū: filios iacob et ioseph. Viderūt te aque deus viderūt te a que et timuerūt: et turbate sunt abyssi. Multitudo sonit; aquaz; vocem dederūt nubes. Et enim sagitte tue transeunt: vox tonitruī tui in rota. Alluxerunt coruscationes tue orbi terre: cōmota est et tremuit terra. In mari via tua et semite tue i aq; multis: et vestigia tua nō cognoscē tur. Deduxisti sicut oues populum tuū: in manu moyssi et aaron.

Hic Alco. i t. āssa. lxx.

Hic grece translatio.

U; meo.) Heb. (Plaga mea nocte p̄tēdit et nō trāsit) s; adhuc me affligit C. In eo. (Et dixi nūc cepi) Heb. (Et dixi i firmitas mea hec) Hec Alco. a. C. Et exercitatus sum et defecit spūs me;.) In. h. (Exercitatus sum et defecit spūs meus.) vnde li et nō duplicat in greco: nec etiam in hebreo. ἡδολοῦσθησα καὶ ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα μου. b. C. Ināquid in eternis p̄ficiet deus.) In. h. (Ināquid in eternis p̄ficiet dñs.) μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπόσεται κύριος. et sic est etiā in hebreo. c. C. Aut in finē misericordiā suā abscidet a generatiōe in ge neratiōe In. h. (Aut in finē misericordiā suā abscidet: cōsumavit vbi; a generatiōe in generatiōem.) ἡεἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει σὺν πετέ λεσε ρημα ἀπὸ γε με ἄς εἰς γε με ἄ μ vnde iuxta hebraicā veritatē sic traduxit bñs Hiero;. Ergo ne cōplebit vsq; in finē misericordiā suā: cōsumabit verbū de gnatiōe in gnatiōe. 77.

Annotatio nes i trāssa. Hiero.

U; hic hēf phibebā in hebreo ē Achaztha: qd; est vbi; scēe p̄sone. s. phibebas aspectū rei. et significat etiā et magis cōmuniter apphēdebas vt Lxx. q. a. ibi. Apphēde caudā eius. et ps. 47. ibi. Tremor apphēdit eos. b. C. Aut cōplebit in furore mīam suā.) Heb. (Aut cōtrahet s; ue cōtinebit in furore mīam suā.) Itā p̄ eo qd; hic hēf cōplebit in hebo ē Laphas: q; dictio cōtrahere siue cōtinere significat. vt Job. 5. . . ibi. Iniquitas aut; cōtrahet os suū. et Esa. 55. d. ibi. Super ipsum continebunt reges os suum: sed idem est sensus.

Trāssa. Lxx.

Intellectus asaph. 77. A; meā: inclinate aurē vestrā in verba oris mei. Apertā in parabola os meū: loquar p̄positiones ab initio. Quāta audiuim; et cognouim; ea: et patres n̄f; narrauerunt nobis. Nō sunt occultata a filiis eorum in generatiōe altera. Hārrantes laudes dñi et virtutes ei;: et mirabilia ei; q; fecit. Et suscitauit testi moniū in iacob: et legē posuit in isrl;. Quāta mādauit patrib; n̄f; nota

populum tuū: filios iacob et ioseph. Sēper. Viderēs te aque de;: viden tes te aque parturierūt: et cōmote sunt abyssi. Excussit aquas nubi la: vocem dederūt nubes: et sagitte tue discurrebāt. Vox tonitruī tui i rota: apparuerūt fulgura orbi: con cussa ē et cōmota est terra. In mari via tua et semite tue in aq; multis: et vestigia tua nō sunt agnita. De duxisti quasi gregē populum tuum in manu moyssi et aaron.

U; meo.) Heb. (Plaga mea nocte p̄tēdit et nō trāsit) s; adhuc me affligit C. In eo. (Et dixi nūc cepi) Heb. (Et dixi i firmitas mea hec) Hec Alco. a. C. Et exercitatus sum et defecit spūs me;.) In. h. (Exercitatus sum et defecit spūs meus.) vnde li et nō duplicat in greco: nec etiam in hebreo. ἡδολοῦσθησα καὶ ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα μου. b. C. Ināquid in eternis p̄ficiet deus.) In. h. (Ināquid in eternis p̄ficiet dñs.) μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπόσεται κύριος. et sic est etiā in hebreo. c. C. Aut in finē misericordiā suā abscidet a generatiōe in ge neratiōe In. h. (Aut in finē misericordiā suā abscidet: cōsumavit vbi; a generatiōe in generatiōem.) ἡεἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει σὺν πετέ λεσε ρημα ἀπὸ γε με ἄς εἰς γε με ἄ μ vnde iuxta hebraicā veritatē sic traduxit bñs Hiero;. Ergo ne cōplebit vsq; in finē misericordiā suā: cōsumabit verbū de gnatiōe in gnatiōe. 77.

U; hic hēf phibebā in hebreo ē Achaztha: qd; est vbi; scēe p̄sone. s. phibebas aspectū rei. et significat etiā et magis cōmuniter apphēdebas vt Lxx. q. a. ibi. Apphēde caudā eius. et ps. 47. ibi. Tremor apphēdit eos. b. C. Aut cōplebit in furore mīam suā.) Heb. (Aut cōtrahet s; ue cōtinebit in furore mīam suā.) Itā p̄ eo qd; hic hēf cōplebit in hebo ē Laphas: q; dictio cōtrahere siue cōtinere significat. vt Job. 5. . . ibi. Iniquitas aut; cōtrahet os suū. et Esa. 55. d. ibi. Super ipsum continebunt reges os suum: sed idem est sensus.

Intellectus asaph. 78. A; meā: inclinate aurē vestram ad vba oris mei. Apertā i parabola os meū: loq; enigmata ātiqua. Que audiuim; et cognouim;: et pa tres n̄f; narrauerūt nobis. Nō sūt abscondita a filiis eoz; a generatiōe sequētī: narrantes laudes dñi et po testatē ei; et mirabilia eius q; fecit. Statuit cōtestationē iacob et leges posuit in israci: q; mādauit patrib; n̄f; vt docerēt filios suos. Et cog

Trāssa. Hiero.

Trāssa. Hiero.

facere ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera. Filij qui nascuntur et exurgunt: et narrabunt filiis suis. Et ponant in deo spem suam: et non obliuiscant operum dei: et mandata eius exquirant. Ne sicut patres eorum: generatio praua et exasperans. Generatio que non direxit cor suum: et non creditur cum deo spiritus eius. Filij ephraim credentes et mittentes archas: uerum sicut in die belli. Non custodierunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. Et oblitus sunt benefactorum eius: et mirabilium eius que ostendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in campo thaneos. Interrupit mare et perduxit eos: et statuit aquas quasi in vitro. Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte illuminatio ignis. Interrupit petram in heremo: et adaquauit eos uelut in abyssio multa. Et eduxit aquam de petra: et eduxit tanquam flumina aquas. Et apposuerunt adhuc peccata eius iras excitauerunt excelsum in iniquo. Et temptauerunt deum in cordibus suis: ut peteret escas aiabus suis. Et male locuti sunt de deo: dixerunt nunquid poterit deus parare mensam in deserto? Quoniam percussit petram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt. Nihilquid et panem poterit dare: aut parare mesam populo suo. Ideo audiuit dominus et distulit: et ignis accessus est in iacob: et ira ascendit in israel. Quia non crediderunt in deo: nec sperauerunt in salutari eius. Et mandauit nubibus desuper: et ianuas celi aperuit. Et pluit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. Panem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantiam. Transiit austrum de celo: et induxit in virtute sua africanus. Et pluit super eos sicut puluerem carnes: et sicut arenam maris volatilia pennata. Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. Et man-

nosceret generatio subsequens: filij nascituri surgent et narrabunt filiis suis. Et ponant in deo spem suam: et non obliuiscant cogitationem dei: et mandata eius custodiant. Et non sicut sicut patres eorum generatio declinans et prouocans: generatio que non preparauit cor suum: et non credidit deo spiritus eius. Filij ephraim credentes et mittentes archas: terga uerterunt in die belli. Non custodierunt pactum dei sui: et in lege eius noluerunt ingredi. Et oblitus sunt commutationum eius: et mirabilium eius que ostendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia: in terra egypti in regione thaneos. Diuisit mare et traduxit eos: et stare fecit aquas quasi aceruum. Et duxit eos in nube per diem: et tota nocte in lumine ignis. Scidit petram in deserto: et potum dedit quasi de abyssis magnis. Et eduxit riuos de petra: et eduxit quasi flumina aquas. Et addiderunt ultra peccata eius: ut prouocarent excelsum in inuio. Et tentauerunt deum in cordibus suis: petentes cibum anime sue. Et loquentes contra deum dicebant: nunquid poterit deus ponere mensam in solitudine. Ecce percussit petram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt: nihilquid et panem poterit dare aut preparare carnem populo suo. Ideo audiuit dominus et distulit: et ignis accessus est in iacob: et furor ascendit in israel. Quia non crediderunt in deo: nec habuerunt fiduciam in salutari eius. Et precepit nubibus desuper: et portas celi aperuit. Et pluit super eos manna ut comederent: et triticum celi dedit eis. Panem fortissimi comedit uir: cibaria misit eis in saturitate. Abstulit eurus de celo: et induxit in fortitudine sua africanus. Et pluit super eos quasi puluerem carnes: et quasi arenam maris volatilia pennata. Et ceciderunt in medio castrorum eius: in circuitu tabernaculorum eius. Et come-

derunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. Adhuc esca eorum erat in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. Et occidit pingues eorum: et electos israel impediuit. In omnibus his peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum: et anni eorum cum festinatione. Quasi occideret eos querebant eum: et reuertebantur: et diluculo ueniebant ad eum. Et rememorati sunt quod deus adiutor est eorum: et deus excelsus redemptor eorum est. Et dilexerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habitus sunt in testamento eius. Ipse autem est misericors et propicius fiet peccatis eorum: et non dispudet eos. Et abscondit ut auerteret iras suas: et non accessit omnem iram suam. Et recordatus est quod caro sunt: spiritus uadens et non rediens. Quoties exacerbauerunt eum in deserto: in ira percutauerunt eum in iniquo. Et conuersi sunt et teptrauerunt deum: et sanctum israel exacerbauerunt. Non sunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulantis. Sicut posuit in egypto signa sua: et prodigia sua in campo thaneos. Et conuertit in sanguinem flumina eorum: et ibres eorum ne biberent. Misit in eos cynomiam et comedit eos: et ranas et dispdidit eos. Et dedit eruginem fructus eorum: et labores eorum locuste. Et occidit in gradine vineas eorum: et moros eorum in pruna. Et tradidit gradini iumentum eorum: et possessiones eorum igni. Misit in eos iram indignationis sue: indignationem et iram et tribulationem: immisiones per angelos malos. Quia fecit semite ire sue: non pepercit a morte animarum eorum et iumenta eorum in morte conclusit. Et percussit omne primogenitum in terra egypti: primitias omnis labo-

derunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis. Non indiguuerunt de cupiditate sua: cum adhuc cibum esset in ore eorum. Furor ergo dei ascendit super eos: et occidit pingues eorum et electos israel incurauit. In omnibus his peccauerunt ultra: et non crediderunt mirabilibus suis. Et consumpsit in vanitate dies eorum: et annos eorum velociter. Si occidebat eos tunc redirebant eum: et conuertebantur et diluculo conuertebant ad deum. Et recordabantur quod deus fortitudo eorum: et deus excelsus redemptor eorum est. Et lactauerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Cor autem eorum non erat firmum cum eo: nec permanserunt in pacto eius. Ipse uero misericors propicius bitur iniquitati et non dispudet multum: auertit iram suam et non suscitabit totum furorem suum. Sed recordatus est quia caro essent: spiritus uadens et non reuertens. Quoties prouocauerunt eum in deserto: afflixerunt eum in solitudine. Et conuersi sunt et tentauerunt deum: et sanctum israel contempserunt. Non sunt recordati manus eius: die qua redemit eos a tribulante. Qui fecit in egypto signa sua: et ostensa sua in regione thaneos. Qui conuertit in sanguinem flumina eorum: et riuos eorum ut non biberent. Qui immisit eis omne genus muscarum ut comederent eos: et ranas ut dispderent eos. Qui dedit bruchos germen eorum: et labores eorum locuste. Qui occidit in gradine vineas eorum: et fructus eorum in frigore. Qui tradidit gradini pasca eorum: et iumenta eorum uolucrum. Qui misit in eos iram furoris sui: indignationem et comminationem et angustiam: immisiones angelorum malorum. Dimisit semitam furoris sui: non pepercit a morte anime eorum: et animantia eorum pesti tradidit. Et percussit omne primogenitum in egypto: princ-

eius: et vindemiant eam omnes qui ptergrediuntur viam. Exterminavit eam aper de silua: et singularis ferus depastus est eam. Deus virtutum conuertere: respice de celo et vide et visita vineam istam. Et pnce eam quam plantavit dextera tua: et sup filium hois quem confirmasti tibi. Incensa igni et suffosa: ab icrepatioe vultus tui gibunt. Fiat manus tua sup vix dextere tue et sup filium hois quem confirmasti tibi. Et non discedam a te: viuificabis nos et nomen tuum iuocabimur. Dne deus virtutum conuertere nos: et ostende faciem tuam et salu erimus.

eius: et vindemiant eam omnes qui trāstulit pvia. Vastavit eam aper de silua: et oēs bestie agri depaste sunt eam. Deus exercituum reuertere obsecro: respice de celo et vide et visita vineam hanc. Et radice quam plantauit dextera tua: et sup filium quem confirmasti tibi. Succensa igni et diruta ab icrepatioe faciei tue geant. Fiat manus tua sup vix dextere tue: et sup filium hois quem confirmasti tibi. Et non recedemus a te: viuificabis nos et in nomine tuo vocabimur. Dne deus exercituum conuertere nos: et ostēde faciem tuam et salu erimus.

Dñe Rico. i trāsla. lxx.

Al regis israel. Exterminavit eam aper de silua et singularis ferus depastus est eam. Hebr (Locus cauit eam porcus de silua et comotio agri depasta est eam.) Et dicitur hic comotio agri bestie per agros currentes. Hec Rico. So.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Historia israel auscultat. a. C. Al meā de egypto tulisti. Hebr (Altem de egypto tulisti.) Hā p eo quod hic hēc vinea: in hebo est Suenphen: quod dicitio vitis significat. vt Hēn. 40. b. ibi. Videbā corā me vitem. et Dñe. 4. a. ibi. Vitis frōdosa isrl. et in alijs loc. et sic isra eo. ps. vbi dr. Et visita vineam hanc. b. C. Et oēs bestie agri depaste sunt eam. Pro eo quod hic hēc et oēs bestie agri: i hebreo ē Ziz: et dicunt aliq hebrei quod significat vniuersitatem sicut beatus Hiero trāstulit supra ps. 49. vbi dicit. Et vniuersitas agri meuz ē. Alij vero dicunt quod ē genus fere ignote. et tunc erit isra fera agri depasta ē eam. vñ lxx. Et singularis ferus depastus ē eam trāstulerit.

Al regis israel. Exterminavit eam aper de silua et singularis ferus depastus est eam. Hebr (Locus cauit eam porcus de silua et comotio agri depasta est eam.) Et dicitur hic comotio agri bestie per agros currentes. Hec Rico. So.

Historia israel auscultat. a. C. Al meā de egypto tulisti. Hebr (Altem de egypto tulisti.) Hā p eo quod hic hēc vinea: in hebo est Suenphen: quod dicitio vitis significat. vt Hēn. 40. b. ibi. Videbā corā me vitem. et Dñe. 4. a. ibi. Vitis frōdosa isrl. et in alijs loc. et sic isra eo. ps. vbi dr. Et visita vineam hanc. b. C. Et oēs bestie agri depaste sunt eam. Pro eo quod hic hēc et oēs bestie agri: i hebreo ē Ziz: et dicunt aliq hebrei quod significat vniuersitatem sicut beatus Hiero trāstulit supra ps. 49. vbi dicit. Et vniuersitas agri meuz ē. Alij vero dicunt quod ē genus fere ignote. et tunc erit isra fera agri depasta ē eam. vñ lxx. Et singularis ferus depastus ē eam trāstulerit.

Trāsla. lxx.

Exultate deo adiutori nro: iubilare deo iacob. Summite psalterium et date tympanum: psalterium iocundum cum cythara. Buccinate in neomenia tuba: in insigni die solennitatis nre. Quod preceptum in isrl ē et iudicium deo iacob. Testimonium in ioseph posuit illud cum exiret de terra egypti: linguam quam non nouerat audiuit. Diuertit ab oneribus domus eius: manus eius in cophino fuerunt. In tribulatione inuocasti me et liberaui te: exaudiui te in abscondito tepestatis: probaui te apud aquam contradictionis. Audi populus meus et prestabo tibi: israel si audieris me non erit in te deus recedens: neque adorabis deum alienum. Ego enim sum deus

Victori pro torcularibus: asaph. Si.

Audate dei fortitudinem nos: iubilare deo iacob. Assumite citharam decorem citharæ psalterio. Cantate in neomenia buccina: in medio mense diei solennitatis nre. Quia legitimum israel est: et iudicium deo iacob. Testimonium in ioseph posuit eum cum egredere de terra egypti: labium quod nesciebam audiui. Amouit ab onere humerum eius: manus eius a cophino recesserunt. In tribulatione inuocasti et erui te: exaudiui te in abscondito tonitru: probaui te sup aquam contradictionis. Semper. Audi populus meus et cōtestor te: israel si audieris me. Non sit in te deus alienus: et non

Trāsla. Hiero.

a. b.

deus tuus: quod eduxi te de terra egypti: dilata os tuum et implebo illud. Et non audiuit populum meum vocem meam: et israel non intendit michi. Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibi in aduersionibus suis. Si populus meus audisset me: israel si in visis meis ambulasset. Pro nihilo foris in inimicos eorum humiliasset: et sup tribulantes eos misissem manum meam. Inimici domini mentiti sunt ei: et erit tepus eorum in secula. Et cibauit eos ex adipe frumenti: et de petra melle saturauit eos.

adoret deum pegrinum. Ego deus deus tuus quod eduxi te de terra egypti aperi os tuum et implebo illud. Et non audiuit populum meum vocem meam: et israel non credit michi. Et dimisi eum in prauitate cordis sui: ambulabit in consilijs suis. Et in visis meis ambulasset me: israel in visis meis ambulasset. Quasi nihil inimicos eius humiliasset: et sup hostes eorum vertissem manum meam. Qui oderunt dominum negabit eis: et erit tepus eorum in seculo. Et cibauit eos ex adipe frumenti: et de petra melle saturauit eos.

Dñe Rico. i trāsla. lxx.

Exultate deo. C. Manus eius in cophino seruierunt. Hebr. (Manus eius a cophino trāstulit.) Hebr. (Manus eius a cophino recesserunt. Hec Rico.

Dñe grece translatio.

Titulus. C. In fine pro torcularibus ps ipsi asaph quinta sabbati. In. b. (In fine pro torcularibus ps cantici asaph.) vnde li quinta sabbati non est in greco: nec etiam in hebreo. εἰς τὸ τέλος ὑμῶν τῶν ληνῶν ψαλμὸς ὠδῆς τῶ ἀσαφ.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Audate deum. a. C. In medio mense diei solennitatis nre. Hebr. (In die plene lune solennitatis nre.) Hā p eo quod hic habet medio mense: in hebreo est Chese: que dicitio habet prouer. c. ibi. In die plene lune reuersus est in domum suam. Sed cum neomenia sit nouilunium: medium siue status augmētū est in plenilunio. Et in bibljs nris antiquis est. In medio mense sicut hic habet. In aliquibus autē codicib' nō habet li mēse. s; sic in medio die solennitatis nre. b. C. Cum egredere de terra egypti. (Et egredere de terra egypti: siue ad terram egypti.) et sic trāstulit Hiero. Hēn. 41. f. ibi. Egredius est itaq; ioseph ad terram egypti.

Trāsla. lxx.

Psalmus asaph. Si. Deus stetit in synagoga deorum: in medio autē deos diiudicat. Usquequo iudicatis iniquitate: et facies peccatorum summitis. Iudicate egeno et pupillo: humilem et pauperem iustificare. Eripite pauperem: et egenum de manu peccatoris liberate. Nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulantes: mouebunt omnia fundamenta terre. Ego dixi vij estis: et filij excelsi omnes. Vos autem sicut homines mortimini: et sicut vnus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

Psalmus asaph. Si. Deus stetit in cetera dei: in medio deos diiudicat. Usquequo iudicatis iniquitatem: et facies impiorum suscipitis. Semper. Iudicate pauperi et pupillo: egenum et inopem iustificare. Saluate inopes et pauperem: de manu impiorum liberate. Non cognoscunt neque intelligunt in tenebris ambulantes: mouebuntur omnia fundamenta terre. Ego dixi vij estis: et filij excelsi omnes vos. Ergo quasi adam mortimini: et quasi vnus de principibus cadetis. Surge domine iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentes.

Trāsla. Hiero.

Annotationes in trāsla. Hiero. Lxx.

Deus sicut. a. Tu hereditabis oēs gētes. Heb. (Quia 82. tu hereditabis in omnibus gentibus.) Et sic transfulerunt Lxx. Canticum psalmi asaph. 82. Canticum psalmi asaph. 83. Deus quis similis erit tibi: ne taceas neq; compescaris de? Quomā ecce inimici tui sonuerūt: et qui oderunt te extulerunt caput. Super populum tuum malignauerunt consilium: et cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Dixerūt veni te et disydam? eos de gēte: et nō memores nomē isrl' vltra. Quā cogitauerunt vnanimiter simul aduersus te testamentū disposuerunt: tabernacula idumeorū et hismaelice. Moab et agareni gebal et amon et amalech: alienigene cū habitantib? ryrū. Et enī assur venit cū illis: facti sunt i adiutorū filijs loth. Fac illis sicut madiā et sifare: sicut iabin in torēte cyson. Disperterūt i endor: facti sūt vt ster? terre. Pone principes eorū sicut oreb et zeb et zebec et salmana. Dñs principes eorū q̄ dixerūt hereditate possideamus sanctuarīū dei. Deus meus pone illos vt rotā: et sicut stipulā ante faciē vēti. Sicut ignis q̄ cōburit siluā: et sicut flāma cōburēs mōtes. Ita psequeris illos i tēpestate tua: et in ira tua turbabis eos. Imple facies eorū ignominia: et querēt nomen tuū dñe. Erubescāt et cōturbent i seculū seculi: et cōfundant et pereāt. Et cognoscāt quia nomē tibi dñs: tu solus altissimus in omni terrā.

Deus non taceas tibi. Quia ecce inimici tui tumultuati sunt: et qui oderunt te eleuauerūt caput. Contra populū tuū nequiter tractauerunt: interfūt cōsiliū aduersus arcā nū tuā. Dixerūt venite et cōteram? eos de gēte: et nō sit memoria nois israhel vltra. Quomā tractauerunt corde pariter: contra te sedus pepigerūt. Tabernacula idumee et hismaelitarū moab et agareni. Gebal et amon et amalech: palestina cū habitatoribus ryrī. Sed et assur venit cū eis: facti sunt brachij filiorū loth semp. Fac illis sicut madiā et sifare: sicut iabin in torēte cyson. Contriti sunt in endor: fuerūt quasi sterquiliniū terre. Pone duces eorū sicut oreb et sicut zeb: et sicut zebec et salmana oēs p̄cipes eorū. Qui dixerūt possideam? nobis pulchritudinē dei. Deus me? pone eos vt rotā: quasi stipulā āte faciē vēti. Quo modo ignis cōburit siluā: et sicut flāma deuorat mōtes. Sic persequere eos in tēpestate tua: et in turbine tuo cōturbabis eos. Imple facies eorū ignominia: et querēt nomē tuū dñe. Cōfundant et conturbent vsq; in seculū: et erubescāt et pereāt. Et sciant quia nomē tuū est dñs: solus tu excelsus super omnē terram.

Trāsla. Hiero.

Offic. Hiero. i trāsla. lxx.

Deus quis similis erit tibi. Heb. (Deus ne taceas tibi) Et sic 82. transfert bñs i Hiero: et est sensus. Deus ne dissimules ampl? iniurias i te reddidātes: s; punias eas scdm ordinē iustitie tue. C In eo. (Et cogitauerūt aduersus sedōs tuos.) Heb. (Et cogitauerūt aduersus ocula tua.) Et dicitur hic occulta ea q̄ erāt intra tēplā: q̄ a solis sacerdotib? videbātur: et hec maxime querebant gētiles destruere. C In eo. (Deus meus pone illos vt rotas.) Heb. (Deus meus pone illos vt cardonem.) Et accipitur hic cardo in speciali pro illo qui i capite facit quandā rotā albam que ad modicum statum dissipatur. Hec Hiero.

Offic. grece translatio.

a. Facti sunt sicut stercois terre In greco li terre ē dāni casus. ē ye p̄i on σα υ ω σε i κόσπος τ η γ η. et sic ē etiā i hebreo. b. C Vereditate possideamus sanctuarīū dei. In. h. (Hereditate possideam? nobis san-

Annotationes in trāsla. Hiero.

tuarius dei.) Κληρονομήσωμεν εαυτοίς τὸ ἁγίασθηριον τοῦ θεοῦ. et etiā in hebreo est li nobis. c. Tu solus altissimus sup omnē terrā. In. h. (Tu solus altissimus sup omnē terrā) σὺ μόνος ὑψίστος ἐστὶ ὡσαύτως τ η γ η. et sic est etiā in hebreo. 83. Deus non silentiū tibi. Pro silentio in hebreo est quedā dictio equiuoca. f. Domi: que vno modo significat silentiū sicut hic in lra habet Alio vero modo significat similitudinē. vt ps. 101. ibi. Similis fact? sū pellicano solitudinis. et Esa. 40. c. ibi. Qui similit? fecisti desū: et tūc erit scias de? nō similis tibi. i. null? ē similis tibi sicut Lxx. transfulerūt. a. C Possideam? nobis pulchritudinē dei. Pro eo qd̄ hic habet pulchritudinē: in hebreo ē Meoth: q̄ dictio equiuoca est: et vno mō significat pulchritudinē sicut hic i lra habet. Alio xō modo significat habitacula. vt supra i trāslatione Hieronymi ps. 74. ibi. Quia replete sunt tenebris terre habitatio nes inique. Sed habitatio dei siue templū dicitur pulchritudo dei.

Et in finez pro torcularibus: filijs chore psalmus. 83. C Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū: concupiscit et de sicut aia mea i atria dñi. Cor meū et caro mea: exultauerūt in desū viuū. Et enī passer inuenit sibi domū: et turtur nidū vbi ponat pullos suos. Altaria tua dñe virtutū: rex me? et deus meus. Beati qui habitāt i domo tua dñe: in secula seculorū laudabunt te. Beatus vir cuius est auxiliū abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarū in loco quem posuit. Et enī bñdicti onē dabit legislator: ibit de Xtute i Xtute videbit? deus deorū in syon. Dñe deus virtutū exaudi orationē meam: auribus peipe deus iacob. Protector: nosser aspice de?: et respice i faciē xpi tui. Q: melior est dies vna i atrijs tuis sup milia. Elegi abiectus eē in domo dei mei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū. Q: misericordiā et veritatez diligit de?: ḡfam et gloriā dabit dñs. Hō p̄iuabit bonis eos qui ambulānt i innocētia: dñe Xtute bñs hō mo qui sperat in te.

Trāsla. Lxx.

Et in finez pro torcularibus: filijs chore psalmus. 84. Quā dilecta tabernacula tua domine exercituum. Desiderat et deficit anima mea in atria domini: cor meum et caro mea laudabunt deum uiuentem. Si quidem passer inuenit domum: et auis nidū sibi vbi ponat pullos suos: altaria tua dñe exercituum rex meus et deus meus. Beati qui habitāt i domo tua dñe: in secula seculorū laudabunt te. Beatus vir cuius est auxiliū abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarū in loco quem posuit. Et enī bñdicti onē dabit legislator: ibit de Xtute i Xtute videbit? deus deorū in syon. Dñe deus virtutū exaudi orationē meam: auribus peipe deus iacob. Protector: nosser aspice de?: et respice i faciē xpi tui. Q: melior est dies vna i atrijs tuis sup milia. Elegi abiectus eē in domo dei mei: magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorū. Q: misericordiā et veritatez diligit de?: ḡfam et gloriā dabit dñs. Hō p̄iuabit bonis eos qui ambulānt i innocētia: dñe Xtute bñs hō mo qui sperat in te.

Et in finez pro torcularibus: filiorū chore psalmus. 84. Quā dilecta tabernacula tua domine exercituum. Desiderat et deficit anima mea in atria domini: cor meum et caro mea laudabunt deum uiuentem. Si quidem passer inuenit domum: et auis nidū sibi vbi ponat pullos suos: altaria tua dñe exercituum rex meus et deus meus. Beati qui habitāt i domo tua adhuc laudabūt te. Sēp. Bñs hō mo cuius in te est fortitudo: semite in corde suo. Transfites in vallem sletus fontem ponent eam: bñdicti one quoq; amicitur doctor. Ibit de fortitudine in fortitudine: apparet apud desū in syon. Dñe deus exercituum exaudi orationē meaz: ausculta deus iacob. Semp. Elypeus nosser vide de?: et attēde faciē xpi tui. Quā melior est dies i atrijs tuis super milia: elegi abiectus esse in domo dei mei magis quā habitare in tabernaculis impietatis. Q: sol et scutū dñs deus: ḡfam et gloriā dabit dñs: nec phibebit bonū ab his q̄ ābulāt in pfectiōe. Dñe exercitū bñs hō que cōfidit in te.

Offic. Hiero. i trāsla. lxx.

Quā dilecta. C Ascēdes i corde suo disposuit i valle lachrymarū in loco quē posuit. Heb. (Laudatides in corde suo transeunt in valle lachrymosam fontē ponēt eā.) C In eo. (Q: miam et veritate diligit deus.) Heb. (Q: sol et scutū de?) Hā illuminator est et protector sperantium in se. Hec Hiero.

Dñe grece translatio. a. Et turtur nidus In. b. (Et turtur nidus sibi) Kai Tpu ywv yoo dī d y ē av tñ. et sic est etiā i hebreo. b. C Beati qui habitāt in domo tua dñe. In. b. (Beati q habitāt i domo tua) vñ lī dñe nō ē i greco: nec etiā in hebo. κακάρι οιοι κατοι κου πτεες εγ τω οικω σου. 84.

Amotatio nes i trāsla. Hierōi. Q uam dilecta. a. C Altaria tua dñe exercitū. In hebo lī altaria ē altaria tua: vel sic. Dñs iuenit sibi nidū apud altaria tua: et anima mea deficit in altaria tua: et non inuenit. b. C Benedictōe quoq amicief doctor. Heb (Benedictionib⁹ quoq amicietur). i. vestietur (doctor). c. C Apparebunt a pud deum in syon. In hebreo potest legi sicut hic habetur. vel sic (Apparebit siue videbitur deus deorum in syon) sicut Lxx. translulerunt.

In finem filijs chore ps. 84. C Victor filiorū chore ps. 85.

Trāsla. Lxx. B enedixisti dñe terram tuaz: Reduxisti captiuitatem iacob. Remissisti iniquitatē plebis tue: operuisti omnia peccata eoy. Mitigasti omnē irā tuā auertisti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos de⁹ salutaris noster: et auerte iram tuā a nobis. Nihilquid in eternū irasceris nobis: aut extendes irā tuā a generatione in generationē. Deus tu cōuersus uiuificabis nos: et plebs tua letabitur in te. Mōde nobis dñe misericordiā tuā: et salutare tuū da nobis. Audiā qd loquat in me dñs deus: qm loquetur pacē in plebem suā. Et super sanctos suos: et i eos qui cōuertitū ad cor. Verūtamēn prope timentes eū salutare ipsius: vt inhabitet glia in terra nra. Misericordia et veritas obuiauerunt sibi: iustitia et pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: et iustitia de celo p̄spexit. Et tenim dñs dabit benignitatē: et terra nra dabit fructus suū. Iustitia ante eū ambulabit: et ponet in via gressus suos.

Dñe i trāsla. lxx. B enedixisti dñe. C Et sup sanctos suos. et in eos q uertitū ad cor. Heb (Et sup sanctos suos et non reuertitū ad stultitiam). i. per reciditium mortalis peccati. Nec i trāsla. Hierōi.

Amotatio nes i trāsla. Hierōi. P lacatus es domine. a. C Et ad sanctos suos. Pro eo qd hic hēb lacatus: in hebreo est Chasid: que dictio etiam significat misericordes. vt dictum est supra ps. 4.

Oratio dauid. 85. C Inclina dñe aurē tuam et exaudi me: qm inops et pauper sum ego. Custodi animam meā quoniā

Trāsla. Lxx. I nclina dñe aurē tuam et exaudi me: qm inops et pauper sum ego. Custodi animam meā quoniā

Trāsla. Hierōi.

a.

Trāsla. Hierōi.

sanctus sum: salua seruū tuum deus me⁹ sperantē in te. Misere mei dñe quoniā ad te clamauī tota die: letifica animā fui tui qm ad te dñe animā meā leuauī. Mō tu dñe suauis et mitis: et multe misericordie oibus innocantib⁹ te. Turibus percipe dñe orationē meā: et intēde voci deprecatiōis mee. In die tribulationis mee clamauī ad te: et exaudisti me. Non est similis tui in dijs dñe: et nō est secūda opa tua. Mōs gētes quasq fecisti veniet et adorabunt corā te dñe: et glorificabunt nomē tuū. Quoniā magnus es tu et faciens mirabilia: tu es deus solus. Deduc me dñe in via tua: et ingrediar i veritate tua: letet cor meū vt timeat nomē tuū. Cōfitebor tibi dñe deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuū in eternū. Quia misericordia tua magna est super me: et cruiisti animā meam ex inferno infero. Deus iniqui insurrexerūt super me: et synagoga potētū quēserunt animā meā: et non proposuerūt te in cōspectu suo. Et tu dñe de⁹ miserator et misericors: patiens et multe misericordie et verax. Respice in me et misere mei: da imperium tuum puero tuo et saluum fac filiū ancille tue. Fac meū signum in bonū vt videant qui oderunt me et confundantur: quoniā tu domine adiuuisti me et consolatus es me.

Dñe i trāsla. lxx. I nclina dñe. C Deduc me dñe in via tua et ingrediar i veritate tua: et ibo i veritate tua solitariū fiat cor meū vt timeat nomē tuū. Nec i trāsla. Hierōi.

Dñe grece translatio. a. C Quoniā ad te clamauī tota die. In. b. (Quoniā ad te clamabo tota die.) οτι ωρος σε κη κρημα ολη η ημερα η. et sic est etiam in hebreo. f. de futuro. b. C Et videant qui oderūt me. In. b. (Et videant qui oderūt me) Kai ιδετωσ αη οι μισουπτες με. et sic est etiam in hebreo.

Amotatio nes i trāsla. Hierōi. I nclina dñe. a. C Custodi animā meā qm sanctus sum. Pro eo qd hic habet sanctus: in hebreo est Chasid: q dictio etiā significat misericordie. vt dictū ē supra ps. precedēti. b. C Amcū fac cor meū: vt timeat nomen tuū. Pro eo qd hic habet vnicū fac in hebo ē pached: q dictio

b. c.

vno modo et magis comuniter significat sicut hic in lra habetur. Alio vero modo significat letificare. vt Exo. 18. b. ibi. Et etatufq; est Petro super omnibus bonis. et in alijs locis. et tunc erit sensus. Letifica cor meum: sicut te tur cor meum vt timeat nomen tuum: sicut Lxx. trāstulerūt. c. Et eruis si animā meā de inferno extremo. Heb. (Et eruisi animā meā de inferno inferiori.) Dicitio. n. hebraica. f. Achtya que hic ponitur pro extremo: inferiori significat. vt ps. 62. ibi. Introibunt in inferiora terre. et ps 138. ibi. Et substantia mea in inferioribus terre. et in alijs locis.

Psalmus cantici filijs chore. 86.

Filiorum chore psalmus cantic. 87.

Trāsla. Lxx.

Undamēta eius in montibus sanctis: diligit dñs portas syon super omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei. Memor ero raab et babilonis sciētis me. Ecce alienigene et tyrus et populus ethiopiū hi fuerūt illic. Nūquid syon dicit homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus. Dominus narrabit in scripturis populorum: et principū horū qui fuerunt in ea. Sicut letantū omnium: habitatio est in te.

Undamētū eius in montibus sanctuarij. Diligit dñs portas syon: sup omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sūt in te ciuitas dei. Semper. Comemorabo: superbie et babilonis sciētibus me: ecce palestina et tyrus cū ethiopia iste natus est ibi. Ad syon aut dicit: vir et vir natus est in ea: et ipse fundauit eam excelsus. Dñs narrabit scribens populos: iste natus est ibi. Semper. Et cātores quasi in choris: omnes fontes mei in te.

Trāsla. Hiero.

Undamenta eius. Cū fuerūt illic. Heb. (Iste natus est ibi) 86. f. xps in ecclesia: quia natus est de virgine q̄ est nobilissimū mēbrū ecclesie: quā etiā xps fundauit. C In eo. (Et principū horū qui fuerunt in ea.) Heb. (Iste natus est ibi semper.) Nec Hiero.

Dñe Hiero. i trāsla. lxx.

Dñe grece translatio.

Memor ero raab et babilonis sciētis me. In. B. (Memor ero raab et babilonis sciētibus me.) μνησθησομαι ρααβ και βαβυλωνος τοις υμνωδοις με. et in hebreo est etiā sciētibus. b. Cū fuerunt illic. In. B. (Ibi nati sunt illic) ουτοι εγεννηθησαν ενκει. vnde in hebreo sic habetur. Iste natus est ibi. 87.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Undamentū eius. a. C Gloria dicta sunt in te ciuitas dei. Pro ciuitate in hebreo est Hiero: que dicitio vno modo et magis comuniter significat ciuitatē sicut hic in lra habet. Alio vero modo potest significare vigilē siue vigilantē. vt Lanf. f. a. ibi. Et cor meū vigilat. et Dan. 4. d. ibi. Et ecce vigil et sanctus de celo descendit. et tunc erit lra. Gloria dicta sunt in te vigilans ad deū. Et qm̄ pro eo qd̄ hic habetur dicta sunt: in hebreo est Medubar: qd̄ est verbū singularis numeri: et proprie significat locutionem: ideo poterit esse talis lra. f. Gloria loquutus ē in te siue de te vigil dei: vtrūq; n. potest dici. f. in te vel de te scdm̄ proprietatē hebrei sermonis. b. C Comemorabo: superbie et babilonis. Pro eo qd̄ hic habetur supbie: in hebreo ē Raab: et pōt esse nomen ppriū loci sicut Lxx. trāstulerunt. Et dicunt aliq; q significat egyptus. vt Esa. 47. d. ibi. Nunquid nō tu percussisti superbū: vulnerasti draconem. vbi p superbo in hebreo est raab. Et p dracone intelligit pharao: et pro superbo egyptus. et tunc erit sensus. Comemorabo: raab et babilonis scientibus me. i. illis q̄ me nouerunt per fidem. et qd̄ sequitur. Iste natus est ibi: debet legi in

terrogatiue. f. Nūquid iste cui? fundamētū est in mōtib? sanctitatis nat? ē ibi. f. i babilone vlt in raab siue egypto. q. d. Iste nō est nat? ibi neq; i palestina neq; i tyro neq; i ethiopia: s; in mōte syo nat? est nobis p ḡram qm̄ apli receperunt ibi sp̄m̄ sc̄m̄. S; si hec dicitio Raab iterp̄tē: tūc significat supbiā sicut brūs Hiero? trāstulit. c. C Dēs fontes mei: et. Pro eo qd̄ hic hēt fontes mei: i hebreo ē Mahyanai: q̄ dicitio vno mō et magis comuniter significat fōtes sicut hic hēt. Alio vō mō significat intueri siue aspicere. vt. 1. Regi. 18. c. ibi. Nō recte ergo oculis saul aspiciebat dō: vbi pro aspicere est similis dicitio: zin hebreo pro fonte et oculo est vna et eadē dicitio. Et etiā in lingua syra significat viscera siue interiora. et tūc poterit esse talis lra. Om̄s intuitus siue aspectus mei in te: aut om̄ia viscera siue interiora mea in te.

Canticū psalmi filijs chore: i sine pro melech ad respōdēdū: intellectus hemā egrate. 87.

Canticū carminis filiorū chore: victorū sup chorū ad precinēdū: eruditio hemā egrate. 88.

Trāsla. Lxx.

Domine deus salutis mee: i die clamauit et nocte corā te. Intra tectū cōspectu tuo ofo mea: inclina aurē tuā ad precē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea inferno appropinquauit. Estimā? sū cū descēdētib? i lacū: fact? sū sicut homo sine adiutorio iter mortuos liber. Sicut vulnerari dormiētēs i sepulchris quorū nō es memor amplius: et ipi de manu tua repulsi sūt. Posuerūt me in lacu inferiori: i te nebris et i vmbra mortis. Super me cōfirmat? est furor tuus: et om̄is fluct? tuos induxisti sup me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationē sibi. Tradit? sū et nō egrediebar: oculi mei laguerūt pro inopia. Clamauī ad te dñe: tota die expādi ad te man? meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi. Nūquid narrabit aliq; i sepulchro misericordiā tuā: et vitatē tuam in perditionē? Nūquid cognoscuntur in tenebris mirabilla tua: et iustitia tua in terra obliuionis? Et ego ad te dñe clamauī: et mane oratio mea preueniet te. Et quid dñe repellis orationē meam: auertis faciem tuā a me? Pauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autē humiliatus sum et con-

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Trāsla. Hiero.

Domine deus salutis mee: i die clamauit et nocte corā te. Intra tectū cōspectu tuo ofo mea: inclina aurē tuā ad precē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea inferno appropinquauit. Estimā? sū cū descēdētib? i lacū: fact? sū sicut homo sine adiutorio iter mortuos liber. Sicut vulnerari dormiētēs i sepulchris quorū nō es memor amplius: et ipi de manu tua repulsi sūt. Posuerūt me in lacu inferiori: i te nebris et i vmbra mortis. Super me cōfirmat? est furor tuus: et om̄is fluct? tuos induxisti sup me. Longe fecisti notos meos a me: posuerunt me abominationē sibi. Tradit? sū et nō egrediebar: oculi mei laguerūt pro inopia. Clamauī ad te dñe: tota die expādi ad te man? meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi. Nūquid narrabit aliq; i sepulchro misericordiā tuā: et vitatē tuam in perditionē? Nūquid cognoscuntur in tenebris mirabilla tua: et iustitia tua in terra obliuionis? Et ego ad te dñe clamauī: et mane oratio mea preueniet te. Et quid dñe repellis orationē meam: auertis faciem tuā a me? Pauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autē humiliatus sum et con-

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

Domine deus salutis mee per diē clamauī et nocte coram te. Ingrediar ante te ofo mea: inclina aurē tuā ad laudationē meā. Quia repleta est malis aīa mea: et vita mea ad infernū descēdit. Reputat? sum cū descēdētibus i lacū: fact? sū quasi homo inualidus. Inter mortuos liber: sicut intersecti dormiētēs i sepulchro quorū non recordaris amplius: et qui a manu tua abscissi sunt. Posuisti me in lacu nouissimo: i te nebris et i profundo. Super me cōfirmat? est furor tuus: et cunctis sicut tuis afflixisti me. Semp. Longe fecisti notos meos a me: posuisti me abominationē eis clausum et non prodeuntē. Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te dñe tota die: expādi ad te palmas meas. Nūquid mortuis facies mirabilla: aut gigantes resurgent et confitebuntur tibi. Semper. Nūquid narrabitur in sepulchro misericordia tuā: et vitatē tuā i perditione. Nūquid cognoscetur i te nebris mirabilla tua: et iustitia tua i terra q̄ obliuioni tradita est. Ego autem ad te dñe clamauī: et mane oratio mea pueniet te. Quare dormine abiciis animā meā: abscondis faciem tuā a me. Pauper ego sum et erinosus ab adoleſcentia mea:

VNIuersidad DE SALAMANCA

GREDOS.USAL.ES

turbat. In me transferunt ire tue: et terrores tui conturbauerunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die: circumdederunt me simul. Elongasti a me inimicum et proximum: et notos meos a miseria.

portauit furore tuum et conturbat sum. Per me transferunt ire tue: terrores tui opprefferunt me. Circumdederunt me quasi aqua tota die: vallauerunt me pariter. Longe fecisti a me amicum et sodalem: notos meos abstulisti.

Offic. Hico. i. trāsla. lxx.

Domine deus. Tradit sum et non egrediebar. In carce. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris. In hebreo. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. ωσχι τραυματια καθευδουτες ειν τερω. et sic est etiam in hebreo. s. in sepulchro. b. Et quid dñe repellis oratione mea. In hebreo. Et quid dñe repellis animam meam. i. πατι Κυρι ε αωων Τηυ ψυχην μου. et sic est etiam in hebreo. c. Et terrores tui conturbauerunt me. In hebreo. Terrores tui conturbauerunt me) vñ si et non est in greco: nec etiam in hebo. οι φοβερισμοι σου εεταραξαυμε.

Offic. grece translatio.

Domine deus. Titulus. Victori super choroy ad precinendam. 88. Pro eo quod i titulo huius psalmi habet choroy: in hebreo est Ma halath: q̄ dictio equiuoca est: et vno modo significat choroy sicut hic habetur. Alio vero modo significat infirmitatem vel languorem. vt Exo. 15. d. ibi. Lictu languore que posui in egypto etc. et Can. 2. b. ibi. Quia amore lia guco. Et similiter p eo quod hic habet ad precinendam: in hebo est Leanoth: que dictio aliquando significat precinere vel respondere sicut hic et Exo. 15. c. ibi. Quibus precinebat dicens. et in eo. 19. d. ibi. Et dñs respondebat ei. Aliquando vero significat affligere vel humiliare. vt Leuit. 16. g. ibi. Affligetisq̄ animas vestras. et Hebr. 16. b. ibi. Et humiliare sub manu eius. et ps. 118. ibi. Bonis mihi quia humiliasti me. et sic poterit legi: sicut hic habetur vel sic. f. Victori super infirmitatem vel languorem pro afflictione siue p humiliatiōe. a. C. In lacu nouissimo. Heb. (In lacu inferoy.) Dictio. n. hebraica. f. Thachthyorh: que hic ponit pro nouissimo inferoyem significat. vt dictu est supra. ps. 86. sed idē est sensus. b. C. Aut gigantes resurgunt. Pro eo quod hic habetur gigantes: in hebreo est Kephaym: que dictio etiam significat medicos. vt Hebr. 50. a. ibi. Precepit seruis suis medicis vt condirent eum. et in alijs locis. et tunc poterit esse talis littera. f. Aut medici suscitabunt: sicut Lxx. transtulerunt.

Annotationes i trāsla. Hiero.

Intellectus etham ezaite. 88. C. Eruditio etham ezaite. 89. C. Eruditio etham ezaite. 89. Misericordias dñi in eternum cantabo. In generatione et generatione annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quonia dixisti in eternum misericordia edificabitur in celis: preparabitur veritas tua in eis. Disposui testamentum electis meis: iuravi dauid seruo meo vts in eternum preparabo semen tuum. Et edificabo in generatione et generatione sedem tuam. Constituentur celi mirabilia tua dñe: etenim veritatem cantabo. In generatione et generatione annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quonia dixi semper: nam misericordia edificabitur: celos fundabis veritas tua in eis. Percussisti sedes cum electo meo: iuravi dauid seruo meo. Vts in eternum stabiliam semen tuum: et edificabo in generatione et generationem thronum tuum. Semper. Constituentur celi mirabilia tua dñe: et veritatem cantabo.

Trāsla. Lxx.

Misericordias dñi in eternum cantabo. In generatione et generatione annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quonia dixisti in eternum misericordia edificabitur in celis: preparabitur veritas tua in eis. Disposui testamentum electis meis: iuravi dauid seruo meo vts in eternum preparabo semen tuum. Et edificabo in generatione et generatione sedem tuam. Constituentur celi mirabilia tua dñe: etenim veritatem cantabo.

Misericordias dñi in eternum cantabo. In generatione et generatione annuntiabo veritatem tuam in ore meo. Quonia dixi semper: nam misericordia edificabitur: celos fundabis veritas tua in eis. Percussisti sedes cum electo meo: iuravi dauid seruo meo. Vts in eternum stabiliam semen tuum: et edificabo in generatione et generationem thronum tuum. Semper. Constituentur celi mirabilia tua dñe: et veritatem cantabo.

Trāsla. Hiero.

tuam in ecclesia sanctorum. Quis enim in nubibus equabit dñe: similis erit deo in filiis dei. Deus qui glorificat in consilio sanctorum: magnus et terribilis super omnes qui in circuitu eius sunt. Potens deus virtutum quis similis tibi: potens es dñe et veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris potentati maris: motus autem fluctus eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut vulnerati superbia: in brachio virtutis tue dispersisti inimicos tuos. Qui sunt celi et tua est terra: orbem terre et plenitudinem eius tu fundasti: a quilonem et meronem creasti. Thabor et hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia. Firmetur manus tua et exaltet dextera tua: iustitia et iudicium preparatio sedis tue. Misericordia et veritas precedet faciem tuam: beatus populus qui scit tubilationem. Dñe in lumine vultus tui ambulabit et in nomine tuo exultabit rota die: et in iustitia tua exultabunt. Quonia gloria virtutis eorum tu es: et in bono placito tuo exultabit cornu nostrum. Quia dñs est assumptio nostra: et sancti israel regis nostri. Tunc locutus es per visionem sanctis tuis: et dixisti posui adiutorium in potente: et exaltavi electum de plebe mea. Inveni dauid seruus meus: oleo sancto meo unxi eum. Manus etenim mea auxiliabit ei: et brachium meum firmabit eum. Nichil proficiet inimicus in eo: et filii iniquitatis non apponet nocere ei. Et peccata a facie ipsius inimicos eius: et odientes eius in fugam conuertam. Et veritas mea et misericordia mea est in ipso: et in nomine meo exultabit cornu eius. Et ponam in mari manus eius: et in fluminibus dexteram eius. Ipse inuocabit me pater meus es tu: deus meus et fortitudo salutis mee. Ego autem pater meogenitum ponam eum: excelsus regibus terre. In eternum custodiam ei misericordiam meam: et pactum meum fidele erit ei. Et ponam in perpetuum semen eius: et thronum eius sicut dies ce-

tuam in ecclesia sanctorum. Quis enim in nubibus equabit dñe: assimilabitur dño in filiis dei. Deus qui glorificat in archano sanctorum nimio: et terribilis in circuitis que circa eum sunt. Dñe deus exercituum quis similis tui fortissime dñe: et veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris potentati maris: elationes gurgitis eius tu comprimis. Tu cōfregisti quasi vulnerati superbia: in brachio fortis tuo dispersisti inimicos tuos. Qui sunt celi et tua est terra: orbem et plenitudinem eius tu fundasti. Aquilonem et dexteram tu creasti: thabor et hermon nomine tuum laudabunt. Tuum brachium est fortitudo: ne: roborem manum tuam exaltet dextera tua. Iustitia et iudicium firmamentum throni tui: misericordia et veritas precedent faciem tuam. Beatus populus qui nouit iubilationem: dñe in lumine vultus tui ambulabit. In nomine tuo exultabit rota die: et in iustitia tua exultabit. Quia gloria virtutis eorum tu es: et in voluntate tua eleuabis cornu nostrum. Quia a dño est protectio nostra: et a sancto israel regis nro. Tunc locutus es per visionem sanctis tuis: et dixisti posui adiutorium super robustum: exaltavi electum de populo. Inveni dauid seruus meus: oleo sancto meo unxi eum. Cum quo manus mea firma erit: et brachium meum roborabit eum. Nō decipiet inimicus eius: et filii iniquitatis nō affligent eum. Sed cōcedam ante faciem eius hostes illius: et qui essent oderunt percussam. Veritas autem mea et misericordia mea erit cum eo: et in nomine meo exultabit cornu eius. Et ponam in mari manus eius: et in fluminibus dexteram eius. Ipse inuocabit me pater meus es tu: deus meus et fortitudo salutis mee. Ego autem pater meogenitum ponam eum: excelsus regibus terre. In eternum custodiam ei misericordiam meam: et pactum meum fidele erit ei. Et ponam in perpetuum semen eius: et thronum eius sicut dies ce-

Trāsla. Hiero.

ponam in seculuz seculi semen eius
z thronum eius sicut dies celi. Si
autem dereliquerint filij eius legē
meam: z i iudicijs meis nō ambu-
lauerit. Si iustitias meas pphana
uerit: z mādāta mea non custodie-
rint. Custabo i virga iniquitates eo-
ruz: z i verberib⁹ peccata eoz. Mi-
sericordiā autē meā nō dispōgā ab eo
neq; nocebo i veritate mea. Neq;
pphanabo testamentū meum: z q̄
procedunt de labijs meis nō faciāz
irrita. Semel iurauit in sancto meo
si dauid mētiar: semen eius in eter-
num manebit. Et thronus ei⁹ sicut
sol in conspectu meo: z sicut luna p
fecta in eternum: z testis in celo fi-
delis. Tu vero repulisti z desperisti:
distulisti christū tuum. Auertisti
testamētum serui tui: pphanasti in
terra sanctuarium eius. Destruxi-
sti omnes sepes ei⁹: posuisti firma-
mētū ei⁹ formidinē. Diripuerūt euz
oēs trāsēdēs viā: factus ē oppro-
briū vicinis suis. Exaltasti dexterā
depi: in mētū ei⁹: letificasti oēs inimi-
cos ei⁹. Auertisti adiutoris gladij
eius: et non es auxiliatus ei in bel-
lo. Destruixisti eum ab emundatio-
ne: z sedem eius in terra collidisti.
Mino: asti dies temporis eius: per-
fudisti eum confusione. Usq; quo
domine auertis in finem: exarde-
cet sicut ignis ira tua? Memo: are
que mea substantia: nunquid enim
vane constituisti omnes filios ho-
minuz? Quis est homo qui viuit z
non videbit mortem: eruet animaz
suam de manu inferi. Ubi sunt mi-
sericordie tue antique domine: sicut
iurasti dauid in veritate tua. Me-
mo: esto domine opprobrij seruoꝝ
tuozum: quod continui in sinu meo
multarum gentium. Quod expro-
brauerūt inimici tui domine: quod
exprobrauerunt commutationem
christi tui. Benedictus dominus i
eternum: fiat fiat.

li. Si autem dereliquerint filij eius
legem meam: z in iudicijs meis non
ambulauerit. Si ceremonias me-
as pphanauerit: z pcepta mea nō
custodierit. Custabo in virga scelerum
eorum: z i plagis iniquitates eorum.
Misericordiā autē meā nō auferā ab
eo: nec mētiar i veritate mea. Nō
violabo pactum meum: z qd̄ egres-
sum est de labijs meis non mutabo
Semel iurauit in sancto meo: ne da-
uid mentiar. Semen eius in sempiternum
erit: et thronus eius sicut sol in
cōspectu meo. Sicut luna stabili-
et in celo fidelis. Semper. Tu autem
repulisti et proiecisti: iratus es ad-
uersus christum tuum. Attenuasti
pactum serui tui: prophanaasti in
terra diadema eius. Dissipasti om-
nes maderias eius: posuisti munitiones
eius pauorem. Diripuerūt
eum omnes qui transeunt per viā:
factus est opprobrium vicinis suis
Elevasti dexteram hostium eius:
letificasti omnes inimicos illius.
Auertisti robur gladij eius: et non
subleuasti eum in prelio. Quiesce-
re fecisti munditiam eius: et thronum
illius in terra detraxisti. Ab-
breuiasti dies adolescentie eius: o-
peruisti eum ignominia. Semper.
Usq; quo domine absconderis in fi-
nem? succenditur quasi ignis indig-
natio tua. Memento mei de pro-
fundo: alioquin quare frustra cre-
asti filios hominum. Quis est vir
qui viuat z non videat mortem: sal-
uans animam suam de manu inferi.
Semper. Ubi sunt misericordie
tue antique domine: quas iurasti
dauid in veritate tua. Recordare
domine opprobrij seruoꝝ tuozum:
quā portauit in sinu meo omnes ini-
quitates populoz. Quibus expro-
brauerunt inimici tui dñe: quibus
exprobrauerūt vestigia xpi tui. Be-
nedict⁹ oēs i sempiternū: amē amē d.

Dñe Rico
i trāsla. lxx.

Dñe grece
translatio.

Annotatio-
nes i trāsla.
Hierōi.

Trāsla.
Lxx.

Misericordias dñi. C. Q. dñi est assumptio nra) Heb (Q. do: 88:
i trāsla. lxx. C. In eo. (Nihil p̄ficiet inimicus i eo.) Heb (Nō
comodabit inimicus ei) C. In eo. (Prophanasti i terra sanctuarij ei⁹.)
Heb (Prophanasti i era coronā ei⁹) C. In eo. (Memorare q̄ mea substā-
tia) Heb (Recordare qd̄ fecerūt mea) C. In eo. (Exprobrauerūt p̄mutati-
onē xpi tui) Heb (Exprobrauerūt talos xpi tui) i. vestigia ei⁹. Nec Rico⁹
a. C. Similis erit deo in filijs dei.) In. b. (Similis erit dño i filijs dei.)
ὁμοιωθῆσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ. et etiā in hebreo est
dño. b. C. Et exaltet dexterā tua.) In. b. (Exaltet dextera tua.) vñ li et
nō est i greco: nec etiā in hebreo. ὕψωσεν τὴν δεξιάν σου. c. C. Et
exaltati electi de plebe mea.) In. b. (Exaltati electi de plebe mea) vñ
de li et nō est in greco: nec etiā in hebreo. ὕψωσα ἐκλεκτῶν ἐκ
τοῦ λαοῦ μου. d. C. Posuisti firmamentū eius formidinē.) In. b.
(Posuisti munitiones eius formidinē) εἶδον τὰ ὄχυρά σου ἀν-
τι τοῦ θεοῦ. et sic est etiā in hebreo. e. C. Sicut iurasti dauid in ve-
ritate tua.) In. b. (Quas iurasti dauid in veritate tua.) i. quas miseri-
cordias iurasti dauid etc. ἀκούσας τῶ θεοῦ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
σου. et sic est etiā in hebreo.

Misericordias dñi. a. C. Sempiterna misericordia edificabit. 89.
Sempiterna in hebreo est Idolam: que dictio equoꝝ est: z vno mō
significat sempiternū vel sempiternā sicut hic hēf. Alio vō mō significat
sc̄m. vt ps. 118. ibi. Memor fui iudicioꝝ tuoz a seculo dñe. et Eccl̄s. 9. a
ibi. Et nō habent partē in hoc seculo. z tñc erit ista. Seculum mō edifica-
bit. b. C. Quis. n. in nubibus equabitur dño) Pro nubibus in hebreo ē
Sachach: que dictio aliquando significat nubes sicut hic et Deut. 33. d.
ibi. Magnificētia illius discurrunt nubes. Aliqñ vero significat celos: vt
infra eo. ps. 104. Et testis in celo fidelis. z tunc erit ista. Quis i celis equa-
bit dño etc. c. C. Aquilonem z dexterā tu creasti.) In hebreo dexterā ac-
cipitur pro austro. d. C. Amen amen.) Heb. (Amen et amen.)

Oratio moysi hois dei. 90.
Oratio moysi vtri dei. 90.
Omne refugium fact⁹ es no-
bis: a generatione in genera-
tionem. P̄tiusq; mōtes fierent aut
formaretur terra z orbis: a seculo
z in seculum tu es deus. Ne auer-
tas hominē in humilitatē: z dixisti
conuertimini filij hominum. Mille
anni āte oculos tuos tanq̄ di-
es hesterni q̄ p̄terit. Et custodia i
nocte q̄ p̄ nihilo habent eozū anni
erunt. Mane sicut herba trāseat:
mane floreat z trāseat: vespe decē-
dat iduret z arecat. Q. defecim⁹
in ira tua: z in furore tuo turbati su-
mus. Posuisti iniquitates nras i cōf-
pectu tuo: sc̄m n̄m in illuminatio-
ne vultus tui. Quoniam oēs dies
nri defecerūt: z i ira tua defecim⁹.

Trāsla.
Hierōi.

quitas. et ps. 54. ibi. Iniquitas in medio ei? et c. b. C. A. morfu isaniētiis meridie) Pro eo qd hic habet insaniētiis: i hebreo est Pasud: que dictio etiam deustare significat. vt Desc. io. b. ibi. Omnes munitiones tue va stabuntur sicut vastatus est salmana a domo eius qui vindicauit baal. et tunc erit littera. A. morfu deustantis meridie.

Psalmus cārici i die sabbati. 91

Bonum est confiteri domino: et psallere nomini tuo altissime. Ad annūciandū mane miam tuam: et veritatem tuam p noctē. In decachordo psalterio: cum cantico in cythara. Quoniam letificasti me dñe i factura tua: et in operibus manuum tuarū exultabo. Quā magnificata sunt opera tua dñe: nimis pfunde facte sunt cogitationes tue. Vir insipies nō cognosceret: et stultus nō intelliget hec. Quis exorti fuerit peccatores sicut fenū: et apparuerit oēs qui operant iniquitatē. Ut intereant in seculū seculi: tu aut altissim⁹ i eternū dñe. Quā ecce inimici tui domine qm̄ ecce inimici tui peribūt: et dispergent oēs qui operant iniquitatē. Et exaltabit sicut unicornis cornu meū: et senectus mea in mia vberi. Et desepit oculus meus inimicos meos: et ab insurgētibus i me malignātib⁹ audiet auris mea. Justus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabit. Plātati i domo dñi: in atrijs dom⁹ dei nri florebit. Ad huc multiplicabitur i senecta vberi: et bene patietes erunt vt annuncient. Quoniam rectus dñs deus noster: et non est iniquitas in eo.

Psalm⁹ cārici i die sabbati. 92

Bonum est confiteri domino: et psallere noi tuo altissime. Ad annūciandū mane miam tuā: et fidem tuam in noctibus. In decachordo et psalterio: in cantico et cythara. Quoniam letificasti me domine in opere tuo: in factura manuū tuarum laudabo. Quā magnificata sunt opa tua dñe: satis pfunde facte sunt cogitationes tue. Vir insipies nō cognosceret: et stult⁹ nō intel liget istud. Herminauerūt ipij quasi fenū: et floruerūt oēs q operant iniquitatē vt pterant vsq in templi ternū. Tu aut excelsus i eternū dñe Quā ecce inimici tui dñe qm̄ ecce inimici tui gibūt: dissipabunt oēs q operant iniquitatē. Et exaltabitur qm̄ monocerotis cornu meū: et senecta mea in oleo vberi. Et respiciet oculus meus eos q insidiant mihi: de his q cōsurgūt aduersus me malignātib⁹ audiet auris mea. Justus vt palma florebit: vt cedrus i libano multiplicabit. Trāspātati i domo dñi: i atrijs dei nri germinabūt Adhuc fructificabūt in senectute: pigues et frōdentes crunt. Annunciantes quia rectus domin⁹ fortitudo mea: et non est iniquitas in eo.

Trāsla. Hierōi.

Trāsla. Lxx.

a.

b.

Dñe Hiero. i trāsla. lxx.

Dñe grece translatio.

Annotatio nes i trāsla. Hierōi.

Dñi est. C. Adhuc multiplicabunt in senecta vberi: et bā pas 91. Tietes erūt.) Et hic terminat versus i trāslatione Hierōi et i hebo: vbi sic habetur. Adhuc multiplicabuntur in oleo ramofo impinguati et ramofi erunt.) Nec Hiero.

a. C. Et senectus mea in mia vberi.) In. h. (Et senectus mea in oleo vberi) Keri Το Υμηρις μου εμ ελαω τοιο πι. et sic est etiā in hebreo. b. C. In atrijs dom⁹ dei nri florebit.) In. h. (In atrijs dei nri florebit) vnde li domus nō est in greco: nec etiam in hebreo. εμ ταϊς αυλαϊς του θεου ημων εξαρονισουσι. 92.

Bonū est confiteri dño. a. C. Et senecta mea in oleo vberi.) Pro eo qd hic habet senecta mea: in hebreo est Balorhi: q dictio vno mō significat vetustatē vel senectā sicut hic in lra habet. Alio vero modo si-

gnificat pspergere. vt Exo. 29. a. ibi. Conspersa sint oleo. et Ma. 6. c. ibi. Qui cōspersi sunt oleo. et tunc erit lra. Cōspersus sum in oleo vberi.

Psalm⁹ cārici dauid in die dñi sabbati quādo fundata est terra. 92

Domin⁹ regnavit decorē idur⁹ dei: idur⁹ ē dñs fortitudinē et ps cinxit se. Etenim firmavit orbē terre: qui nō cōmouebit. Parata sedes tua ex tunc: a seculo tu es. Eleuauerūt flumina dñe: eleuauerunt flumina vocē suū. Eleuauerunt flumina fluctus suos: a vocibus aquarū multarū. Mirabiles elationes maris: mirabiles in altis dñs. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis: dom⁹ tuam decet sanctitudo dñe in longitudinem dierum.

Dominus regnavit gloria in dñtute est: indutus est dñs fortitudine et accinctus est: insuper appendit orbem qui non commouebitur. Firmum solum tuum ex tunc: ab eterno tu es. Eleuauerunt flumina domine: eleuauerunt flumina vocē suam: eleuauerunt flumina gurges suos. A vocibus aquarum multarum grandes fluctus maris: grandis in excelsis dñs. Testimonia tua fidelia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitas domine in longitudine dierum.

Trāsla. Lxx.

Annotatio nes i trāsla. Hierōi.

Trāsla. Lxx.

Dominus regnavit. a. C. Firmi solii tui ex tunc) Pro eo qd hic habetur firmum: i hebreo est Machon: que dictio equiuoca est: et vno mō significat firmi sicut hic in lra habet. Alio vero mō significat paratū vel paratam. s. sedem sicut Lxx. trāstulerunt. vt ps. 107. ibi. Paratum cor meum deus. et Desc. 6. b. ibi. Quasi diluculum preparatus est egressus eius. et in alijs locis.

Psalm⁹ dauid q̄ta sabbati. 93.

Deus vltionū dñs: deus vltionū libere egit. Exaltare q iudicas terrā: redde retributionē superbis. Usqquo peccatores dñe: vsqquo peccatores gloriabunt? Et fabunt et loquent iniquitatē: loquetur oēs qui operant iniustitiā. Populū tuū dñe humiliauerūt: et hereditatē tuā vexauerūt. Alidū et aduenā interfecerūt: et pupillos occiderūt. Et dixerūt non videbit dñs: nec intelliget deus iacob. Intelligite te insipientes in populo: et stulti aliquid quando sapite. Qui plantauit aurē nō audiet: aut q sinit oculi nō cōsderat: Qui corripit gentes nō arguet: qui docet hoīem sciētā. Dñs scit cogitationes hominū: qm̄ vane sunt. Beat⁹ homo quē tu erudieris dñe: et de lege tua docueris eum. Et mitiges ei a dieb⁹ malis: donec fodiat peccatorū fouca. Quia non repellit dñs plebē suam: et hereditatem suam non derelinquet. Quo

Deus vltionum dñe: deus vltionū ostendere. Eleuare q iudicas terrā: redde vicissitudinē superbis. Usqquo impij domine: vsqquo impij exultabunt. Fluunt loquentes antiquum: garrient omnes qui operantur iniquitatē. Populum tuū domine conterēt: et hereditatē tuam affligēt. Alidū et aduenā iterficiēt: et pupillos occidēt. Et dixerunt non videbit dñs: et nō intelliget deus iacob. Intelligite stulti in populo: et insipientes aliquid quando discite. Qui plantauit aurē nō audiet: aut q sinit oculi nō videbit: Qui erudit gentes non arguet: qui docet hoīem sciētiam. Dñs nouit cogitationes hominū: qz vane sunt. Vltis vir quē erudieris dñe: et de lege tua docueris eum. Et quiescat a diebus afflictionis: donec fodiatur impio iteritus. Ad b. enim derelinquet dominus pplm suum: et hereditatē suā nō deseret.

Trāsla. Hierōi.

a.

Trāsla. Hierōi.

a.

adulescentia coverta in iudicio: et qui iuxta illam coeverta sunt corde. Quis confurget mihi aduersus malignantes: aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitates? Huius quod dominus adiunxit me: paulominus habitasset in inferno anima mea. Si dicebam motus est pes meus: misericordia tua domine adiuuabat me. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolaciones tue delectauerunt animam meam. Nunquid adheret tibi sedes iniquitatis: qui fingis labores in precepto? Laprabunt in animam iusti: et sanguinem innocentem condenabunt. Et factus est mihi dominus in refugium: et deus meus in adiutorium spei mee. Et reddet illis disperdet eos disperdet illos dominus deus noster.

Quoniam usque ad iustitiam reuertetur iudicium: et sequentur illud omnes recti corde. Quis stabit pro me aduersus malos: quis stabit pro me aduersus operarios iniquitatis? Huius quod dominus auxiliator meus: paulominus habitasset in inferno anima mea. Si dicebam motus est pes meus: misericordia tua domine susceperat me. In multitudine cogitationum mearum que sunt in me intrinsecus: consolaciones tue delectabantur animam meam. Nunquid particeps erit tui thronus insidiarum: fingens labores in precepto. Copulabuntur aduersum animam iusti: et sanguinem innocentem condenabunt. Erunt autem dominus mihi in refugium: et deus meus quasi petra spei mee. Et restituet super eos iniquitatem suam: et in malicia sua perdet eos perdet illos dominus deus noster.

Dñe Hico. i trāsta. lxx. Annotatio: nes i trāsta. Hiero.

Deus ultionum. Deus ultionum libere egit. Debet Deus ultionum respiciat. Debet Hico.

Deus ultionum. a. Loquentes antiqui. Pro eo quod hic habet anti quum in hebreo est Harhach: que dicitio etiam significat vetera siue dura: ut supra in hac translatione ps. 31. ibi. Que loquuntur contra iustum dura. et ps. mo Regi. 2. a. ibi. Recedat vetera de ore vestro. et in alijs locis. b. Donec fodiat impio iteritus. Pro eo quod hic habet interitus: in hebreo est Sachath: que dicitio etiam significat foueam. ut Prover. 22. c. ibi. Fouca profunda os alieni. et in alijs locis. Et tunc erit ista. Donec fodiat impio fouca.

Laus cantici ipsi dauid. 94.

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

Trāsta. Lxx.

a. b.

Trāsta. Hiero.

a. b.

derunt opera mea. Quadraginta annis offensus fui generationi illi: et dixi semper hi errant corde. Et isti non cognouerunt vias meas: ut iuravi in ira mea si introibit in requiem meam.

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

Dñe Hico. i trāsta. lxx.

Dñe grece translatio.

Annotatio: nes i trāsta. Hiero.

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

Trāsta. Lxx.

a.

Trāsta. Hiero.

96.

Ante laudemus domino: iubilemus petre iesu nostro. Precue niam vultus eius in actione gratiarum in canticis iubilemus ei. Quam fortis est magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. In cuius manu fundamenta terre: et excelsa montium ipsius sunt. Qui est mare ipse enim fecit illud: et secam manus eius plasmauerunt. Venite adoremus et curuemur: flectamus genua ante faciem domini factoris nostri. Qui ipse est deus noster: et nos populus pascue eius: et grex manus eius: hodie si vocem eius audieritis. Nolite indurare corda vestra sicut in contra dictione: sicut in die reparationis id est deserto. Ubi temptauerunt me pa tres vestri: probauerunt me et vide

preceptis quod dedit illis. Dñe de⁹
nos ter tu exaudiebas eos: deus tu
propitius fuisti eis ⁊ vlciscens i om
nes adinventiones eorum. Exalta
te domin⁹ deum nostr⁹: et adorate
in monte sancto eius quoniã sanct⁹
dominus deus nos ter.

custodierunt testimonia eius ⁊ pre
ceptum quod dedit illis. Dñe deus
nos ter tu exaudisti eos: deus propi
tius fuisti eis ⁊ vltor super cõmuta
tionibus eorum. Exaltate dñm des⁹
nostrum: ⁊ adorate in mōte sancto
eius: quia sanctus dñs de⁹ nos ter.

Dñe grece
translatio.

Dominus regnavit. a. **E**t excelsus super omnes populos. In 98.
b. (Et excelsus est super omnes populos.) Καὶ ὑψηλός ἐστιν ἐπὶ πάντων τῶν λαῶν. et sic est etiã in hebreo.

Annotatio
nes i trãssa.
Hieroi.

Dominus regnavit. a. **E**t vltor sup cõmutationibus eor. Heb.
(Et vltor super adinventionib⁹ eor.) siue (super operibus eor.) **H**ã
pro eo qd hic habet cõmutationibus: in hebreo est Bilorh: q̄ dictio adin
uentiones siue opera significat. vt dictum est supra ps. 9.

Trãssa.
Lxx.

Psalmus in confessione. 100.
Iubilate deo omnis terra: serui
ite dño in letitia. Introite i cõ
spectu eius in exultatione. Scitote
quoniã domin⁹ ipse est deus: ipse
fecit nos ⁊ non ipsi nos. **P**opulus
eius ⁊ oues pascue ei⁹ introite por
tas eius in confessione: atria eius
in hymnis confitemini illi. Lauda
te nomen ei⁹ quoniã suavis est do
minus: in eternuz misericordia ei⁹:
et vsq; in generationem et genera
tionem veritas eius.

Psalmus pro confessione. 100.
Iubilate dño omnis terra. Ser
uite domino in letitia: ingredi
mini corã eo in laude. Scitote quo
niã dominus ipse est deus: ipse fe
cit nos ⁊ ipse sumus: populus ei⁹
et grex pascue eius. **I**ngredimini
portas eius in gratiarum actione
atria eius in laude: cõfitemini ei be
nedicite nomini eius. **Q**uia bonus
domin⁹ in sempiternum misericor
dia eius: ⁊ vsq; ad generationem ⁊
generationem fides eius.

Trãssa.
Hieroi.

Trãssa.
Lxx.

Psalmus ipsi dauid. 100.
Misericordia ⁊ iudicium cãtabo
tibi dñe. **P**sallã ⁊ intelligã in
via immaculata quando venies ad
me. **P**erãbulabã in innocentia cor
dis mei: in medio domus mee. **N**õ
proponēbam ante oculos meos rē
iniustam: facientes preuaricaciões
odiui. **N**õ adhesit mihi cor prauis:
declinantem a me malignum nõ co
gnoscebant. **D**etrahentem secreto
proximo suo: hunc persequēbar.
Superbo oculo ⁊ insatiabili corde:
cum hoc nõ edebam. **O**culi mei ad
fideles terre vt sedeãt meci: ambu
lãs in via immaculata hic mihi min⁹
trabat. **N**õ hitabit in medio dom⁹
mee qui facit superbiaz: qui loq̄tur
iniqua nõ direxit in cõspectu oculo
rum meorum. **I**n matutino inter
ficiẽbã omnes peccatores terre: vt

David psalmus. 100.
Misericordiam ⁊ iudicium cã
tabo: tibi dñe psallam. **E**rudi
ar in via perfecta: quando venies
ad me: ambulabo i simplicitate cor
dis mei in medio domus mee. **N**õ
proponam corã oculis meis ver
bum bestial: facientem declinatio
nes odiui: nec adhesit mihi. **C**or
prauum recedet a me: malum nef
ciam. **L**oquentes in abscondito cõ
tra proximum suum hunc interfici
am: superbum oculis et altum cor
de cum hoc esse nõ poterò. **O**culi
mei ad fideles terre vt habitẽt me
ci: ambulã in via simpliciter hic
ministrabit mihi. **N**õ hitabit i me
dio dom⁹ mee faciẽs doli: loquens
mẽdactum nõ placebit in cõspectu
oculorum meorum. **M**ane perdatz
oẽs impios terre: vt iterficiam de

Trãssa.
Hieroi.

disperderem de ciuitate dñi omnes
operantes iniquitatem. ciuitate domini vnuerfos qui ope
rantur iniquitatem.

Dñe Hiero.
i trãssa. lxx.

Misericordia ⁊ iudicium. **S**upbo oculo ⁊ insatiabili corde cõ
hoc nõ edebam. **H**eb. (Superbo oculo ⁊ insatiabili corde cõ hoc
non poteram) supple esse vel communicare. **H**ec Hiero.
101.

Annotatio
nes i trãssa.
Hieroi.

Misericordia ⁊ iudicium. a. **S**uperbũ oculis ⁊ altũ corde cõ hoc eẽ
non poterò. **H**eb. (Superbũ oculis ⁊ latũ corde). i. insatiabilẽ cor
de. (cũ hoc esse nõ poterò) siue (cũ hoc non edebã). **H**ã pro eo qd hic ha
betur altũ: in hebreo est Kachab: que dictio latũ significat. vt ps. 118. ibi.
Latũ mãdatũ tui nimis. et **E**zech. 33. c. ibi. **C**alicẽ sororis tue bibes p̄fũ
dũ ⁊ latũ. **E**t similiter p̄ eo qd hic habet esse nõ poterò: in hebreo est **L**o
Echal: q̄ dictiones vno nõ significant sicut hic in isa habet. **B**lio x̄o mõ
significãt nõ edebã sicut **L**xx. trãstulerit. vt **E**xo. 12. b. ibi. **E**dẽt carnes
nocte illa. et in eo. 16. d. ibi. **J**uxta id qd edere poterãt congregauerunt.

Trãssa.
Lxx.

Oratio pauperis cum anxie
tur: et corã domino effudit precẽ
suam. 101.

Oratio pauperi cum anxius fire
rit ⁊ corã domino fuderit eloqui
um suum. 102.

Domine exaudi orationẽ me
am: ⁊ clamor meus ad te ve
niat. **N**on auertas faciẽ tuã a me: i
quacũq; die tribulor inclina ad me
aurem tuã. **I**n quacũq; die inuo
cauero te: velocitẽ exaudi me. **Q**uia
defecerunt sicut fumus dies mei: ⁊
ossa mea sicut cremum aruerunt.
Percussus sum vt fenũ ⁊ aruit cor
meum: quia oblitus sum comedere
panẽ meũ. **V**oce gemitus mei ad
hesit os meũ carni mee. **S**imilis fa
ctus sum pellicano solitudinis: fa
ctus sum sicut nicticorax i domici
lio. **V**igilau i factus sum sicut pas
ser solitarius in tecto. **T**ota die ex
probabant mihi inimici mei: ⁊ qui
laudabant me aduersum me iura
bãt. **Q**uia cinerẽ tanq̄ panẽ mãduca
bã: ⁊ poculi mei cũ fletu miscebã.

Domine exaudi orationẽ me
am: et clamor meus ad te ve
niat. **N**on abscondas faciẽ tuã a me
in die tribulationis mee: inclina ad
me aurẽ tuã: in quacũq; die inuoca
uero te velociter exaudi me. **Q**uo
niã consumpti sunt sicut fum⁹ dies
mei: ⁊ ossa mea quasi frixa cõtabue
runt. **P**ercussus sum quasi fenutz et
arefactum est cor meum: quia obli
tus sum comedere panem meum.
Voce gemit⁹ mei adhesit os meũ
carni mee. **A**ssimilatus sum pellicano
deserti: factus suz quasi bubo
solitudinis. **V**igilau i sicut auis
solitaria super tecto. **T**ota die ex
probabant mihi inimici mei: exul
tantes per me iurabãt. **Q**uia cine
rẽ sicut panem comedi: ⁊ potũ meũ
cũ fletu miscul. **A** facie indignatiõis
⁊ ire tue: quia eleuasti me ⁊ alligasti
me. **D**ies mei quasi ymbra inclina
ti sunt: ⁊ ego quasi fenum arui. **T**u
autẽ dñe i eternũ permanes: ⁊ me
moriale tuũ in generatiõẽ ⁊ genera
tionẽ. **T**u suscitãs misereberis syõ:
quia tempus est vt miserearis eius
quoniã venit tẽpus. **Q**uasi placitos
fecerũt serui tui lapides ei⁹: et pul
uerem eius miserabilẽ. **E**t timebũt
gentes nomen dñi: et vnuerſi re

Trãssa.
Hieroi.

a. **A** facie ire indignationis tue: quia
eleuans alligasti me. **D**ies mei sicut
ymbra declinauerũt: ⁊ ego sicut fe
nũ arui. **T**u ast dñe in eternũ yma
nes: ⁊ memoriale tuũ in gñatiõẽ et
generationẽ. **T**u exurgẽs miserebe
ris syon: quia tẽpus misereendi eius
quia venit tẽpus. **Q**uasi placitos
seruis tuis lapides eius: ⁊ terre ei⁹
b. miserẽbãtur. **E**t timebũt gẽtes no
men tuum dñe: et omis reges terre

gentes nomen dñi: et vnuerſi re
t. 117.

gloria tua. Quia edificavit dñs syon: et videbit in gloria sua. Respexit in oratione humilium: et non speravit precem eorum. Scribatur hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dñm. Quia prosperit de excelso sancto suo: dñs de celo in terram aspexit. Et audiret gemitu copeditorum: ut solueret filios interreptorum. Et annunciet in syon nomen dñi: et laudem eius in hierusalem. In conveniendo populos in unum: et reges ut serviant dño. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatem dierum meorum nuncia mihi. Ne renoces me in dimidio dierum meorum: in generatione et generatione anni tui. In initio tu dñe terram fundasti et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascunt. Et sicut operitorium mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni tui non deficiunt. Filij seruoꝝ tuorū habitabunt: et semen eorū in seculis dirigetur.

Domine exaudi. **C** Respondit ei in via virtutis sue paucitatem dierum meorum nuncia mihi: ne renoces me in dimidio dierum meorum. **H**eb. **A**fflixit in via fortitudinis meae abbreviavit dies meos dicat deo meo ne subtrahas me in medio dierum meorum. **H**ec Hiero.

Titulus. **C** Oratio pauperis cui anxius fuerit: et coram dño effudit precem suam. **In. B.** (Oratio pauperis cui anxius fuerit: et coram dño effudit precem suam) **Προσευχη τῶ πτωχῶ ὅταν ἀκλιάνη καὶ ἐμαρτύριον ἐκχέῃ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. et sic est etiā i hebreo. a. **A** facie ire et indignationis tue.) **In. B.** (A facie ire et indignationis tue.) **ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου. et sic est etiā i hebreo. b. **E**t timebunt gentes nomen tuum dñe.) **In. B.** (Et timebunt gentes nomen dñi.) **καὶ φοβήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου. et sic est etiā i hebreo. c. **E**t audiret gemitu copeditorum.) **In. B.** (Et audiret gemitu copeditorum) **τοῦ ἀκούσαι τοῦ στεναγμοῦ τῶ πτωχῶ δυνάμει μου. et sic est etiā i hebreo. f. in nu. sin. d. **I**n generatione et generatione anni tui.) **In. B.** (In generatione generationum anni tui.) **ἐν γενεᾷ γενεᾶ τὰ ἔθνη σου. et sic est etiā i hebreo. 102**********

Domine exaudi. **C** Titulus. **C** Et coram dño fuderit eloquium suum. **In. B.** **P**ro eo quod hic habet eloquium suum: in hebo est Sycho: quod dictio equo ca est: et vno modo significat eloquium suum meditatione sicut hic. et **H**eb. 24. g. ibi. Et egressus fuerat ad meditandum in agro. et in alijs locis. Alio modo significat gemitu vel dolorem. ut primo Regi. i. c. ibi. Ex multitudine doloris et meroris mei locuta sum usque in presens. et tunc poterit esse talis titulus.

Et coram dño fuderit meditatione sua: sicut gemitu vel dolore suo. **a. **E**t exultantes per me iurabatur.)** **P**ro eo quod hic habet exultantes: in hebreo est **M**ehulalat: quod dictio vno modo significat exultantes sicut hic in ista habet. Alio vero modo significat laudantes mei: sicut qui laudabatur me: sicut **Lxx. trāslulerit. ut ps. 148. ibi. Laudate dñm de celis: laudate eum in excel sis. et tunc erit ista. Laudantes mei per me iurabatur. **P**ro etiam hec dictio significat stultos sive iniquos. ut ps. 74. ibi. Dixi iniquis nolite inique agere. et in alijs locis. et tunc erit ista. Sicut sive inique ageres per me iurabatur. **b. **E**t pulueris eius miserabile.)** **I**n hebreo potest legi sicut hic in ista habetur: vel sic. **f. (Et pulueris eius miserabile.)** **I**n hebreo potest legi sicut hic in ista habetur: vel sic. **f. **P**ro eo quod hic habet vacui: in hebo est Barar: quod dictio vno modo significat vacui sive exinaniti sicut hic habet. Alio modo significat steriles. ut Hier. 22. g. ibi. Scribe virum istum sterilem. **P**ro etiam significat excitatorem. ut ps. 49. ibi. Excita potentiam tuam et veni: et tunc erit littera. **R**espexit ad orationem sterilis: sive respexit ad orationem excitantis.****

C Psalmus ipsi david. **102. **D**avid. **B**enedic anima mea dño: et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. **B**enedic anima mea domino: et noli oblitisci omnium retributiones eius. **Q**ui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas. **Q**ui redimit de itinere vitam tuam: quod coronat te in misericordia et miserationibus. **Q**ui replet in bonis desideria tua: renouabitur ut aquile iuventus tua. **F**aciens iustitias dñs: et iudicia cum ceteris qui calumnias sustinent. **M**ortas fecit vias suas moysi: filijs israel voluntates suas. **M**isericors et misericors dñs: longanimis et multum misericors. **N**on in perpetuum irascetur: neque in eternum comminabit. **N**on secundum peccata nostra fecit nobis: neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis. **Q**uia secundum altitudinem celi a terra corroboravit misericordiam suam super timentes se. **Q**uamvis distat orientus ab occidente: longe fecit a nobis iniquitates nostras. **Q**uomodo miseretur pater filiorum: misericors est dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum. **R**ecordatus est quoniam pulvis sumus homo sicut fenem dies eius: tanquam flos agri sic efflorescit. **Q**uoniam spiritus pertransibit in li-**

Trāsla. Lxx.

Trāsla. Hiero.

Dñe Hiero. i trāsla. lxx.

Dñe grece translatio.

Annotationes i trāsla. Hiero.

Qui respicit terram et facit eam tremere: qui tangit montes et fumigat. Cantabo domino in vita mea: psallam deo meo quoadiu sum. Jocundum sit ei eloquium meum: ego vero delectabor in domino. Deficiant peccatores a terra et iniqui ita ut non sint: benedic anima mea domino.

dominus in operibus suis. Qui respicit terram et tremet: tangit montes et fumigat. Cantabo domino in vita mea: psallam deo meo quoadiu sum. Placeat ei eloquium meum: ego autem delectabor in domino. Deficiant peccatores de terra et iniqui ultra non sint: benedic anima mea domino.

Dñe Hico. Trāsla. lxx.

Benedic anima mea. **E**xpectabit onagri i siti sua. **Deb** (Lxx. 103. Irigēt onagri sitiz suā) **C**In eo. (De medio petrarum dabit voces.) **Deb** (De medio ramorum dabit voces.) **E**t resonat i se immediate pcedēt vbi dicitur: Supra ea volucres celi habitabunt. **C**In eo. (Saturabunt ligna capti) **Deb**. (Saturabunt ligna dñi.) **C**In eo. (Hoc mare magnū et spaciosum manib⁹.) **Deb** (Hoc mare magnū et spaciosum locis.) **Hec Hico**.

Dñe grece translatio.

a. **Q**ui ponis nubem ascensum tuum qui ambulat super penas veterum. **In. h.** (Qui ponit nubes ascensum suum: qui ambulat super penas veterum) **ο τρι οει ζ με ζ φη τ η μ ε ω ι β α σ ι μ α υ τ ο υ ο ω ε ρ ι ω α τ ω μ ε ω ι ω τ ε ρ υ γ ω μ α μ ε ω ω μ .** et sic est etiam in hebreo. **b.** **Q**ui facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos ignem vrentem. **In. h.** (Qui facit angelos suos spiritus et ministros suos ignem vrentem.) **ο ω ι ω μ τ ο υ ζ α γ γ ε λ ο υ ζ α υ τ ο υ ω μ ε υ μ α τ α κ α ι τ ο υ ζ λ ε ι τ ο υ ρ γ ο υ ζ α υ τ ο υ ω ρ φ λ ε γ ο μ** et sic est etiam in hebreo. **c.** **E**t vinum letificet eum: hominum. **In. h.** (Et vinum letificet eum: hominum.) **κ α ι ο ι μ ο ς ε υ ρ ρ α ι μ ε ι κ α ρ ο λ ι α μ α μ ο ρ ω ω ο υ .** et sic est etiam in hebreo. **d.** **F**ecit lunam in tempora. **In. h.** (Fecit lunam in tempora.) **ε ω ι η σ ε σ ε λ η μ η μ ε ι ζ κ α ι ρ ο υ ζ .** et sic est etiam in hebreo. **f.** tempora. in nu. p. 104.

Annotatio: nes i trāsla. Hiero.

Benedic anima mea domino. **a.** **E**t reficiat onager sitim suam. **Deb**. (Et reficiat onager sitim suam.) **b.** **Q**ui irrigas montes de cenaculo tuo. **Deb** (Irrigas montes de cenaculo tuo sive de superioribus aut de ascensionibus suis.) **c.** **H**oc mare magnū et latum manibus. **In. h.** (Hoc mare magnū et latum manibus in hebreo est yadain: quod dicitur licet coniunctim significet manus sicut hic in lra hē: tamē aliquando translative significat loca. ut Deut. 23. c. tbi. Habebis locum extra castra: et tunc erit littera. **H**oc mare magnum et latum locis.)

Trāsla. Lxx.

Calleluya. 104. **Q**uiescentem domino et iuocate nomen eius: annunciate inter gentes opera eius. Cantate ei et psallite ei: et narrate omnia mirabilia eius laudamini in nomine sancto eius. Letetur cor querentium dominum: querite faciem eius semper. Memorete mirabilia eius que fecit: prodigia eius et iudicia eius. **S**emē abraham serui eius: filij iacob electi eius. **I**pse dominus deus noster: in universa

Calleluya. 104. **Q**uiescentem domino iuocate nomen eius: notas facite in populis cogitationes eius. Cantate ei et psallite ei: loquimini in universis mirabilibus eius. Exultate in nomine sancto eius: letetur cor querentium dominum. **Q**uerite dominum et virtutem eius: quoniam facies eius iugiter. **R**ecordamini mirabilia eius que fecit: signorum et iudiciorum eius. **S**emē abraham serui eius: filij iacob electi eius. **I**pse dominus deus noster: in

Trāsla. Hiero.

terra iudicia eius. **M**emor fuit in seculum testamenti sui: verbi quod mandavit in mille generationes. **Q**uod disposuit ad abraam: et iuramenti sui ad ysaac. **E**t statuit illud iacob in preceptum: et israel in testamentum eternum. **D**icens tibi dabo terram chanaan: hereditatis vestre. **C**um essent numero breui: paucissimi et incole eius. **E**t tranterunt de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. **N**on reliquit hominem nocere eis: et corripuit pro eis reges. **N**olite tangere christos meos: et in prophetis meis nolite malignari. **E**t vocavit famem super terram: et omne firmamentum panis contrivit. **M**isit autem eos viri: fusi vendidit? est ioseph humiliauerunt in compedibus pedes eius: ferrum pertransiit animam eius donec veniret ybum eius. **E**loquium domini inflamauit eum: misit rex et soluit eum: princeps populorum et dimisit eum. **C**onstituit eum dominum domus sue: et principem omnis possessionis sue. **E**t eruditur principes eius sicut semetipsum: et senes eius prudentiam doceret. **E**t ingressus est israel in egyptum: et iacob accola fuit in terra cham. **E**t auxit populum suum vehementer: et firmavit eum super inimicos eius. **C**onvertit cor eorum ut odirent populum eius: et dolus faceret in suos eius. **M**isit moysen suum: aaron quem elegit ipsum. **I**posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum in terra cham. **M**isit tenebras et obscuravit: et non exacerbavit firmos suos. **C**onvertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. **E**t edidit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipsorum. **D**ixit et venit cynomia et scinifes: in omnibus finibus eorum. **I**posuit pluitas eorum gradinem: ignem sicut eburetem in terra ipsorum. **E**t percussit vineas eorum et ficulneas eorum: et contrivit lignum finium

universa terra iudicia eius. **R**ecor datus est in eternum pacti eius: verbi quod precepit in mille generationes. **Q**uod pepigit cum abraam: et iuramenti sui cum ysaac. **E**t firmavit illud cum iacob in lege: cum israel in pactis sempiternis. **D**icens tibi dabo terram chanaan: hereditatis vestre. **C**um essent viri pauci: modici et aduene in ea. **E**t tranterit de gente in gentem: et de regno ad populum alterum. **N**on dimisit hominem ut noceret eis: et corripuit pro eis reges. **N**olite tangere christos meos: et prophetas meos nolite affligere. **E**t vocavit famem super terram: omnem virgam panis contrivit. **M**isit ante faciem eorum viri: in seruis vendidit? est ioseph. **A**ffixerunt in compedibus pedes eius: in ferrum venit anima eius. **E**t ad tempus donec veniret sermo eius: eloquium domini probavit eum. **M**isit rex et soluit eum: princeps populorum et dimisit illum. **I**posuit eum domus sue: et principem in omni possessione sua. **E**t eruditur principes eius secundum voluntatem suam: et senes eius sapientiam doceret. **E**t ingressus est israel in egyptum: et iacob aduena fuit in terra cham. **E**t crescere fecit populum suum nimis: et roboravit eum super hostes eius. **C**onvertit cor eorum ut odio haberent populum eius: ut dolose agerent contra seruos illius. **M**isit moysen suum: aaron quem elegit. **I**posuit in eis verba signorum suorum: et potentiorum suorum in terra cham. **M**isit tenebras et contenebrauit: et non fuerunt increduli verbis eius. **C**onvertit aquas eorum in sanguinem: et occidit pisces eorum. **E**bullit terra eorum: in cubilibus regum ipsorum. **D**ixit et venit inuisa omni modo: scinifes in universo termino eorum. **D**edit pluitas eorum gradinem: ignem sicut eburetem in terra ipsorum. **E**t percussit vineam eorum et ficum eorum:

eorum. Dixit et venit locusta et bruchus: culus non erat numerus. Et comedit omne fensu in terra eorum: et comedit omne fructu terre eorum. Et percussit omne primogenitu in terra eorum: primitias omnis laboris eorum. Et eduxit eos cum argento et auro et non erat in tribubus eorum infirmus. Letata est egyptus in profectioe eorum: quia incubuit timor eorum super eos. Expandit nubem in protectione eorum: et ignem ut luceret eis per noctem. Perierunt et venit coturnix: et pane celi saturavit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quis memorem fuit ubi sancti sui: quod habuit ab abraam pueri sui. Et eduxit populum suum in exultatione: et electos suos in letitia. Et dedit illis regiones gentium: et labores populorum possederunt. Et custodiunt iustificationes eius: et legem eius requirunt.

Dñe Hico. i trāsa. lxx. Dñe grece translatio.

Quoniam dñe. Et non exacerbauit firmos suos. Heb. 104. (Et non rebellauerunt verbis eius.) Hec Hico.

Semen abraam serui eius filii iacob electi eius. In greco li serui et li electi est notatiui casus. p. n. sed in hebreo li serui est gri casus. s. n. et li electi nomiatiui casus. p. n. **σπέρμα ἀβραάμ δούλοι αὐτοῦ ἠοι ἰακώβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.** Et omne firmamentu panis contriuit. In. h. (Omne firmamentu panis contriuit.) vnde li et non est in greco: nec etiā in hebreo. **ἄν ὀστρακὶ πῦρος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπέπεσε ἐπὶ τὸν λαόν.** Et sic est etiā in hebo. 105.

Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Quoniam dñe. Titulus. Alleluya. Hebrei dicunt qd li alla est finis ps precedētis. a. Horas facite in poplis cogitationes eius. Pro eo qd hic hē cogitationes: in hebreo ē Billoth: qd dictio etiā significat opa siue adiuētiones. vt dictū est supra ps. 9. et tūc erit lfa. Horas facite in populis opa eius siue adiuētiones eius. b. Exultate in noie sancto eius. Pro eo qd hic hē exultate: i hebreo ē llythalelu: qd dictio etiā significat laudamini sicut Lxx. trāstulerunt. vt ps. 148. ibi. Laudate dominu de celis laudate eum in excelsis. et in alijs locis. c. Et leges eius fuerunt. Hebrei sic legunt. Et leges eius fuerunt alleluya. et p titulo sequētī ps ponit simplice alla: vbi nos p titulo ponimus duplicē alleluya.

Trāsa. Lxx.

Alleluya Alleluya. 105. **Alleluya Alleluya.** 106. **Q**uoniam dñe quis bonus: quis in scdm mia eius. Quis loquetur fortitudines dñi: auditas faciet omnes laudes eius. Beati q custodiunt iudicium: et faciunt iustitias in

Trāsa. Hiero.

et confregit lignum finium eorum. Dixit et venit locusta: et bruchus cuius non erat numerus. Et comedit omne fensu terre eorum: et deuorauit fructu terre eorum. Et percussit omne primogenitu in terra eorum: primitias vniuersi partus eorum. Et eduxit eos cum argento et auro: et non erat in tribubus eorum infirmus. Letata est egyptus cum egredere: quoniam irruerat terror eorum super eos. Expandit nubem in te: et ignem ut luceret nocte. Perierunt et adduxit coturnix: et pane celi saturavit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: cucurrerunt in aridis flumina. Quis recordatur ē verbi sancti sui cum abraam seruo suo. Et eduxit populum suum in exultatione: i laude electos suos. Et dedit eis terras gentium: et labores tribubus possederunt. Et custodiunt certimonias eius: et leges eius seruauerunt.

omni tpe. Memeto nostri dñe i beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum: ad letandum in letitia gentium tue: vt lauderis cum hereditate tua. Peccauimus cum patribus: iniuste egimus iniquitate fecimus. Patres nri in egypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis mie tue. Et irritauerunt ascendentes in mare magnum rubrum. Et saluauit eos propter nomen suum: vt nota faceret potentiam suam. Et increpuit mare rubrum et exiccatū est: et deduxit eos in abyssos sicut i deserto. Et saluauit eos de manu odientium: et redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulantes eos: vni ex istis non remansit. Et crediderunt in vrbis eius: et laudauerunt nomen eius. Cito fecerunt oblitū sunt operum eius: et non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscētiam in deserto: et temptauerunt deum in iniquo. Et dedit eis petitionem ipsorum: et misit saturitatem in aias eorum. Et irritauerunt moysen in castris: aaron sanctus dñi. Bptra est terra et deglutit dathan: et operuit super congregationem abiro. Et exarsit ignis i synagoga eorum: sicut ma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum in oreb: et adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam in similitudine vituli comedentis fenum. Obliti sunt deum qui saluauit eos: qui fecit magnalia i egypto: mirabilia i terra cham: terribilia i mari rubro. Et dixit vt disperderet eos: si non moyses electus eius stetit in profractione in conspectu eius. Et auerteret iram eius ne disperderet eos: pro nihilo habuerunt terram desiderabilem. Non crediderunt vbo eius: et murmurauerunt in tabernaculis suis: non audierunt vocem domini. Et eleuauit manum suam super eos: vt deiceret eos in deserto. Et vt deiceret semen

omni tempore. Recordare mei dñe in repropiciatione populi tui: visita me in salutari tuo. Et videā bona electorum tuorum: et letet i letitia gentium tue: et exultem cum hereditate tua. Peccauimus cum patribus: iniuste egimus: et imple egimus. Patres nri in egypto non intellexerunt mirabilia tua: non sunt recordati multitudinis mie tue: et ad iracundiam puocauerunt super mare in mari rubro. Et saluauit eos propter nomen suum: vt ostenderet fortitudinem suam. Et imminat est mari rubro et aruit: et traduxit eos per abyssos quasi in deserto. Et saluauit eos de manu odientis: et redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua hostes eorum: vni ex istis non superstit. Et crediderunt verbis eius: concinuerunt laudem eius. Cito oblitū sunt operum illius: nec expectauerunt voluntatem eius. Et desiderauerunt desideria i deserto: et temptauerunt deū in solitudine. Et dedit eis petitionem ipsorum: et misit tenuitatem in aiam eorum. Et zelati sunt moysen i castris: aaron sanctus dñi. Bptra est terra: et deuorauit dathan: et operuit synagogā abiron. Et successus ē ignis i synagoga eorum: sicut flamma exussit ipsos. Fecerunt vitulum i oreb: et adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam in similitudine bouis comedētis fenum. Obliti sunt dei saluatoris sui: qui fecit magnalia in egypto. Mirabilia in terra cham: terribilia super mari rubro. Dixit ergo vt ptereret eos: nisi moyses electus eius stasset medius contra faciem illius: vt contereret indignationem eius: vt non interficeret. Et despererunt terram desiderabilem: nec crediderunt sermoni eius. Et murmurauerunt in tabernaculis suis: non audierunt vocem domini. Et eleuauit manum suam super eos: vt deiceret eos in deserto. Et vt deiceret semen

b. eorum in nationibus: et disperderet eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: et comederunt sacrificia mortuorum. Et irritauerunt eum in aduersionibus suis: et multiplicata est eis ruina. Et stetit phinees et placauit: et cessauit quassatio. Et reputatum est ei ad iustitiam: in generatione et generatione usque in sempiternum. Et irritauerunt eum ad aquas contradictionis: et vexatus est moyses propter eos: quod exacerbauerunt spiritum eius. Et distinxit in labiis suis: non dispiciuerunt gentes quas dixit dominus deus illis. Et permixti sunt iter gentes: et didicerunt opera eorum et fuerunt sculptilibus eorum: et factus est illis in scandalum. Et immolauerunt filios suos et filias suas demonibus. Et effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum: quas sacrificauerunt sculptilibus chanaan. Et iterfacta est terra in sanguinibus: et contaminata est in operibus eorum: et fornicati sunt in aduentionibus suis. Et iratus est furore dominus in populum suum: et abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gentium: et diuati sunt eorum qui oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorum: et humiliati sunt sub manibus eorum sepe liberauit eos. Ipsi autem exacerbauerunt eum in consilio suo: et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit eorum tribulationem: et audiuit orationem eorum. Et memo fuit testamenti sui: et penituit eum secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dedit eos in misericordiam in conspectu omnium quod ceperat eos. Saluos fac nos domine deus noster: et congrega nos de nationibus. Et confiteamur nomini sancto tuo: et gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus israel a seculo et usque in seculum: et dicet omnis populus fiat fiat.

ris. Et consecrati sunt beelphegor: et comederunt victimas mortuorum. Et concitauerunt eum in studiis suis: et percussit eos plaga. Stetit autem phinees et iudicauit: et retenta est percussio. Et reputatum est ei ad iustitiam: in generatione et generatione usque in eternum. Et prouocauerunt super aquam contradictionis: et afflictus est moyses propter eos. Quia prouocauerunt spiritum eius: et precepit labijs suis. Non extermiauerunt populos quos dixit dominus illis. Et permixti sunt gentes: et didicerunt opera eorum. Et seruerunt sculptilibus eorum: et factum est eis in scandalum. Et immolauerunt filios suos et filias suas demonibus. Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum: quos immolauerunt sculptilibus chanaan: et polluta est terra in sanguinibus. Et coinquinati sunt in operibus suis: et fornicati sunt in studiis suis. Iratus est itaque furore dominus in populum suum: et abominatus est hereditatem suam. Et dedit eos in manus gentium: et diuati sunt eorum qui oderunt eos. Et afflixerunt eos inimici sui: et humiliati sunt sub manu eorum. Multis vicibus liberauit eos: ipsi vero prouocauerunt in consilio suis: et humiliati sunt propter iniquitates suas. Et vidit tribulationes eorum: cum exaudiret eos rogantes. Et recordatus est pacti sui cum eis: et penituit eorum secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dedit eos in misericordiam: coram omnibus quod ceperat eos. Salua nos domine deus noster: et congrega nos de gentibus: ut confiteamur nomini sancto tuo: et canamus laudem tuam. Benedictus dominus deus israel ab eterno et usque in eternum: et dicet omnis populus amen.

b.

Officium Hiero. in transla. lxx.

Quasi emini domino. Et irritauerunt ascendentes in mari. Et irruerunt in mare videtes egyptios vententes dixerunt moysi impropere do forsitan non erant sepulchra in egypto etc. Exo. 14. ca. In eo. Et misit saturitatem in animas eorum

Heb. (Et misit maciem in animas eorum). i. impotentiam viuificandi corpora. Nam adhuc carnes erant in ore eorum et dominus iratus percussit eos plaga magna. ut habetur Hiero. ii. ca. In eo. (Et stetit sinees et placauit.) Heb. (Et stetit sinees et orauit.) Dec Hiero.

Officium grece translatio.

a. Et non sustinuerunt consilium eius. In. h. (Non sustinuerunt consilium eius.) unde li et non est in greco: nec etiam in hebreo. ουχ υπεε μεν παρ τηρ βουλην αυτου. b. Et disperderet eos in regionibus. In h. (Et disperderet eos in regionibus.) και διασκορπισατ αυτους εν ταϊς χωραις. et sic est etiam in hebreo. f. et dispergeret eos in terris. c. Quas dixit dominus deus illis. In. h. (Quas dixit dominus illis.) unde li de non est in greco: nec etiam in hebreo. α ειπε κυριος αυτους. 106.

Annotatio: nes in transla. Hiero.

Quasi emini domino. (Nec expectauerunt consilium eius.) Nam pro eo quod hic habetur voluntatem eius: in hebreo est Barho: que dictio consilium significat. ut ps. 19. ibi. Omne consilium tuum confirmet. et ps. 32. ibi. Consilium autem domini in eternum manet. et in alijs locis. b. Stetit autem sinees et iudicauit. Pro eo quod hic habetur iudicauit: in hebreo est Halel: que dictio equoca est: et vno modo significat iudicare vel diiudicare sicut hic in littera habetur. ut Exo. 21. c. ibi. Arbitri iudicabit. Alio vero modo significat orare vel placare sicut vix transulerit. de. 1. h. 20. b. ibi. Et orabit pro te quod propheta est. et ps. 5. ibi. Quonia ad te orabo. De. 2. i. Regi. 2. d. ibi. Si peccauerit vir in virum placari ei potest deus. et in alijs locis. et tunc erit littera. Stetit autem sinees et orauit sicut placauit.

Transla. Lxx.

Alleluia. 106. Quasi emini domino quoniam bonus: quoniam in seculis misericordia eius. Dicant qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu inimici sui: de regionibus congregauit eos. A solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. Errauerunt in solitudine in inaquos: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Esurientes et sitientes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamauerunt ad dominum cum tribulatione: et de necessitatibus eorum eripuit eos. Et deduxit eos in viam rectam: ut iret in ciuitatem habitatorum. Confiteantur domino misericordia eius: et mirabilia eius filijs hominum. Quia satiavit animam inanem: et animam esurientem satiavit bonis. Sedentes in tenebris et in umbra mortis: vincos in mendacitate et ferro. Quia exacerbauerunt in laboribus cor eorum: et in infirmitate sunt nec fuit qui adiuuaret.

Alleluia.

Quasi emini domino quoniam bonus? Quonia in eternum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu hostis. Et de terris congregauit eos: ab oriente et occidente ab aquilone et mari. Errauerunt in solitudine in deserta via: ciuitatem que habitaretur non reperiunt. Esurientes et sitientes: anima eorum in ipsis deficiebat. Et clamauerunt ad dominum in tribulatione sua: de afflictione eorum eripuit eos. Et duxit illos per viam rectam: ut veniret in ciuitatem habitabilem. Confiteantur domino misericordiam eius: et mirabilia eius in filios hominum. Quia saturauit animas vacuas: et animam esurientem splent bonis. Habitantes in tenebris et in umbra mortis: alligatos inopia et ferro. Quia prouocauerunt sermones dei et consilium excelsi blasphemauerunt. Et humiliati in labore cor eorum: ceciderunt et non erat qui adiuuaret.

Transla. Hiero.

deo faciemus virtute: et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

Dñe Mico. i trāsla. lxx.

DAratū cor meū. (Juda rex meo moab olla spei mee.) Heb. 107 (Juda legiser meo moab olla lauatiōis mee.) C In eo. (Mibi aliē nigene amici facti sunt.) Heb. (Mibi philistim associabo.) Dec Mico.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

DAratū cor meū. a. (Juda dux meo.) Heb. eo qd hic habet 108. **D**ux: in hebo est mechochec: q dictio equiuoca est: et vno mō significat ducē. Alio vero modo significat legiser. vt supra i hac trāslatiōe ps 60. ibi. Judas legiser meo et c. b. (Moab lebes peluis mee) Heb. (Moab ab lebes lauacri mei.) et sic trāslulit bñs Hiero supra ps 60.

Trāsla. Lxx.

C In finē psalmus dauid. 108.

Deus laudē meā ne tacueris: Quia os pctōris et os dolosi super me apertū est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: et sermonib⁹ odij circūdederūt me et expugnauerūt me gratis. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi: ego autē orabā. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: et odij pro dilectioe mea. Constitue super eum peccatozem: et diabolus stet a dextris eius. Cum iudicaf exeat condēpnatus: et oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: et episcopatum eius accipiat alter. Fiant filij eius orphant: et vxor eius vidua. Mutantes transferantur filij eius et mendicēt: et eijciantur de habitacionibus suis. Scrutetur fenerator oēm substantiā eius: et diripiāt alieni labores ei⁹. Non sit illi adiutor: nec sit qui miscratur pupillis ei⁹. Fiant nati eius in interitum: in generatione vna deleat nōmē eius. In memoriā redeat iniquitas patrū eius in conspectu domini: et peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dominum semper: et dispereat de terra memoriā eorum: pro eo q non est recordatus facere misericordiam. Et persecutus est hominem inopem et mendicum: et compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionem et ventgabif ab eo. Et induit maledictionē sicut vestimētum: et intravit sicut a-

ne. In deo erimus fortes: et ipse cōculcabit hostes nostros.

C Victori dauid psalmus. 109.

Deus laudis mee ne taceas. Quia os impij et dolosi cōtra me apertū est: locuti sunt de lingua mendacij. Et verbis odij circūdederūt me: et expugnauerunt me frustra. Pro eo quod eos diligebā aduersabantur mihi: ego autē orabā. Et posuerunt contra me maluz pro bono: et odij pro dilectioe mea. Constitue super eum impiuz: et sathan stet a dextris eius. Cum fuerit iudicatus exeat condēpnatus: et oratio ei⁹ sit in peccati. Fiant dies eius pauci: et episcopatum eius accipiat alter. Sint filij eius pupilli: et vxor eius vidua. Instabiles vagentur filij eius et mendicent: et querantur in parietinis suis. Scrutetur exactor vniuersa que habet: et diripiant alieni labores eius. Non sit qui eius misereaf: nec qui clemens sit pupillis eius. Fiat nouissimum eius interitus: in generatione altera deleatur nomen eius. Redeat i memoriā iniquitas patrū eius apud dominuz: et iniquitas matris eius non deleatur. Sit contra dominum semper: et intereat de terra memoriā eorum. Eo quod non est recordatus facere misericordiam: et pauperem: et compunctum corde vt interficeret. Et dilexit maledictionem et venit ei: et noluit benedictionem et elongabitur ab eo. Et indutus est maledictione quasi vestimento suo: et ingreditur quasi

Trāsla. Hiero.

a.

b.

qua in interiora eius: et sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: et sicut zona qua semper precigit. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dominum: et qui loquuntur malum contra animam meam. Tu dñe domine fac mecum propter nomē tuum: quia suavis est mīa tua. Libera me quia egenus et pauper sum ego: et cor meum conturbatum est intra me. Sicut umbra cum declinat ablatus sum: et excussus sum sicut locuste. Benua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum opprobriuz illis: viderunt me et mouerunt capita sua. Adiuua me dñe deus meus: saluū me fac propter misericordiam tuā. Et sciant q manus tua hec: et tu dñe fecisti eā. Maledicēt illi et tu benedices qui insurgit i me confundantur: seruus autē tu⁹ letabit. Induant q detrahūt mihi pudore: et operiant sicut diploide cōfusione sua. Cōfitebor dño nimis in ore meo: et in medio multorum laudabo eum. Quia assistit a dextris pauperis: vt saluam faceret a persequentibus animam meam.

Dñe Mico. i trāsla. lxx.

Deus laudē meā. C Et eijciant de hirationibus suis. s. ad captiuandum eos et occidēdū. C In eo. (Benua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea imutata est propter oleū) Heb. (Benua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea macillēta facta ē a piguedine.) i. trāsmutata a piguedine i maciē. Dec Mico.

Dñe grece translatio.

a. C Et excussus suz sicut locuste. In. B. (Excussus suz sicut locuste) vñ li et nō ē i greco: nec etiā i hebo. ē εε τι πειχονυ ωσει ακριδεε. b. C Viderunt me et mouerūt capita sua. In. B. (Viderunt me mouerūt capita sua.) vnde li et non est in greco: nec etiā in hebo. ειδωσεν υε εσδλε υσση κεφαλαε αυτωυ. 109.

Annotatio nes i trāsla. Hiero.

Deus laudis mee. a. Locuti sunt de me lingua mendacij. Ita pro eo quod hic habetur de me: i hebreo est ymi: q dictio meū significat. vt Heb. 33. d. ibi. De ppo q me est ē. et in eo. 43. b. ibi. Mitte puez meū. et i alijs locis. b. C Et querantur in parietinis suis. Pro eo qd hic habet parietinis: i hebo ē Charboth: que dictio equiuoca ē: et vno modo significat gladios. vt Prover. 30. b. ibi. Generatio q pro dētibus gladios habet. et Esa. 2. a. ibi. Cōstias bñt gladios suos in vomeres. Alio vō mō significat deſta siue desolatio

nes. vt Hee. 2. a. ibi. Quia ciuitas domus sepulchrosi patris mei deser- ta est. et Esa. 37. d. ibi. Vere dñe desertas fecerunt reges assyrioli ter- ras & regiones earū. et Hiero. 2. c. ibi. Et porte eius desolamini vebemē ter. et in alijs locis. et tunc erit littera. Querantur siue exquirantur euz gladijs suis: siue exquirantur in desertis vel in solitudinibus suis: qđ est idēz qđ parietinis suis. c. Tu autē dñe deus. Pro eo quod hic habetur dñe deus: in hebreo sunt duo nomina quosū p̄mum est nomen dñi tetra grāmaton: secundū vero est nomen Adonay scriptum eisdē litteris quibz pronunciat & significat dñm vel dñatorē: quasi diceret Tu autēz dñe dñator. d. Et caro mea imutata est absq̄ oleo. Pro oleo in hebreo est Samen: que dictio equiuoca est: & vno modo significat oleum sicut hic in lra habetur. Alio vero modo significat pinguedinem. vt Hen. 27. d. ibi. In pinguedine terre et in roze celi desuper erit benedictio tua. et Esa. 10. d. ibi. Propter hoc mittet dñs exercituum in pinguibz eius tenuitatē. et in alijs locis. et tñc erit sensus. Et caro mea immutata est a pinguedi- ne siue macillēta facta est a pinguedine. vñ in hebreo pro ista prepositiōe absq̄ est prepositio a vel ab que coniungitur cum ablatiuo.

Psalmus dauid. 109.

David psalmus. 110.

Dixit dñs dño meo: se- de a dextris meis. Donec po- nam inimicos tuos: scabellum pe- dum tuorum. Virgam virtutis tue emittet dñs ex syon: dñare i medio inimicorū tuorum. Teclū principū in die virtutis tue: in splendouribus sanctorū ex vtero ante luciferum genui te. Iurauit dominus et non penitebit eū: tu es sacerdos i etñs secundum ordinem melchisedech. Dominus a dextris tuis: confregit in die ire sue reges. Iudicabit in nationibus implebit ruinas: con- quassabit capita in terra multorū. De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Dixit dñs. Teclū principū in die virtutis tue i splēdozibz. 109. Sanctoū ex vtero ante luciferū genui te. Deb. Populi tui princē pes in die virtutis tue i decore sancto de matutinis auroze tibi ros adole scētie tue. Dic bñā vgo auroza dicit: & corū xpi celit? formatū ros. In eo. Implebit ruinas. Deb. Implebit cadauera vel funera. Dec. Hico?

Dixit dñs dño meo. a. Populi tui duces spōtanei i die forti- tudinis tue. In hebo li populi tui ē genitiui casus: vel pōt significa- re teclū sicut Lxx. trāstulerūt. et tñc erit lra. Teclū spōtanei. i. duces siue principes spōtanei i die fortitudinis tue. b. In mōtibz? (scis) Pro mō- tibus in hebo hēē Madre: qđ dictio si scribāē p lram res significat mōtes sicut hic habēē: si autē scribāē per litterā daleth sicut nunc inueniē in co- dictibus hebreorū que est quasi eiusdem figure sicut res: tñc significat des- cores siue splendores sicut Lxx. trāstulerunt. c. Implebit valles.)

Trāsta. Lxx.

Dñe grece i trāsta. lxx.

Annotatio- nes i trāsta. Hiero.

Trāsta. Hiero.

Pro eo qđ hic habet valles: i hebreo est Beniath: qđ dictio etiam signifi- cat corpora vel cadauera. vt. i. Regi. 31. d. ibi. Et tulerunt cadauera saul & cadauera filiorū eius de muro bethsan. et Esa. 50. c. ibi. Corpus meuz dedi percutientibus. & in alijs locis.

Alleluia. 110.

Alleluia. 111.

Trāsta. Lxx.

Quoniam inquit tibi dñe in toto cor- de meo: in consilio iustorum & cō- gregatiōe. Magna opa dñi: exq̄si- ta in oēs voluntates eius. Confessio & magnificentia opus eius: & iustitia eius manet in sc̄m sc̄li. Demo- riā fecit mirabilū suozū misericors & misator: dñs: sc̄cā dedit timētibz se. Memor erit in seculū testamēti sui. Virtutē operum suozū annūciabit po- pulo suo. Et det illis hereditatē gē- tium: opa manū eius veritas & iu- dicitum. Fidelia oia mādāta ei? cō- firmata in seculū seculi: facta in ve- ritate & equitate. Redēptionē misit dñs populo suo: mandauit i ceter- nū testamētū suū. Sāctū & terribi- le nomē eius: initū sapientie timor dñi. Intellectus bonus oibz faciēti- bus eum: laudatio eius manet i se- culum seculi.

Quoniam inquit dñs in toto corde: in consilio iustorū & cōgregatio- ne. Magna opa dñi: exquirenda in c̄ctis vōitātibz suis. Stōria & de- cor opus eius: & iustitia eius p̄seue- rās in eternū. Memorā fecit mira- bilū suozū: clemēs & misericors dñs. Escāz dedit timentibus se: memor erit in sempiternū pacti sui. Forti- tudinē opoz suozū annūciabit pop- lo suo: vt det illis hereditatē gētium. Opus manū eius veritas & iudici- um: fidelia oia p̄cepta ei?. Firmas- ta iugiter in sempiternū: facta i ve- ritate & cōtate. Redēptionez misit populo suo: mādauit in eternū pac- tum suum: sanctum & terribile no- men eius. Initium sapientie timor domini: doctrina bona cunctis qui- faciunt eam: laus eius perseverat iugiter.

Trāsta. Hiero.

Dñe grece translatio.

Quoniam inquit. a. Virtutē operū suozū annūciabit populo suo. In. b. (Virtutem operū suozū annūciavit populo suo) ΙΣΧΥΜΕΡΥΩΥ ΑΥΤΟΥ ΑΠΗΓΥΕΙΛΕ ΤΩ ΛΑΩ ΑΥΤΟΥ. et sic est etiā i hebo. f. de preterito. b. Redēptionē misit dñs populo suo. In. b. (Redē- ptionē misit populo suo.) vnde li dñs non est in greco: nec etiā in hebreo. ΛΥΤΡΩΣΙ Υ ΑΥΤΕΣΤΕΙΛΕ ΤΩ ΛΑΩ ΑΥΤΟΥ.

Quoniam inquit dñs. In hebreo hic psalmus est alphabeticus qz prin- cipū cuiuslibet vsus & clausula media incipiunt p ordinē alphabeti hebraici. & licet in hoc psalmo nō sint nisi decē vsus tātum: alphabetū tñ hebreum est cōpletum in quo sunt viginti due lfe: nā duo vltimi versus ha- bēt singuli tres lras: qñ diuidit quilibet vsus in tres clausulas: & q̄libet clausula incipit a sua lra p̄nuādo ordinē alphabeti: & istemet ordo suat in psalmo imediare sequēt. a. In consilio iustorū. Deb. In consilio siue i secreto rectorū. Hā. p eo qđ hic hēē cōsilio: in hebo ē Sod: qđ dictio magi cōmuniter significat secretuz. vt Prover. 25. b. ibi. Extraneo secreta ne reueles. et Amos. 3. b. ibi. Hō faciet dñs deus vrbū nisi reuelauerit secre- tum suū ad suos suos pphetas. Et aliqñ ponit p cōsilio. vt Hen. 49. a. ibi. In cōsiliū eoz nō veniat aia mea. Et similiter sequēs dicitio hebraica hic posita. f. ysariz: rectos significat. vt ps. 7. ibi. Qui saluā facit rec- tos corde. et ps. 32. ibi. Rectos decet collaudatio. & i alijs loci. b. Do- ctrina bona c̄ctis q̄ faciūt eā. Pro doctrina i hebo ē Sebel: que dictio vno mō significat cruditionē vt doctrinā sicut hic in lra hēē. Bñā vō mo- v. .liij.

Annotatio- nes i trāsta. Hiero.

do significat intellectum sicut Lxx. translulerunt. vt ps. 31. ibi. Intellectum tibi dabo etc. et in alijs locis.

C Alleluia. Reuerfionis aggei et zacharie. **iii.**

C Alleluia. **ii.**

Trāssa. Lxx.

Gloratus vir qui timet dñm: in mā datis ei? voler nimio. **Pro** tēs in terra erit semē eius: generatio rector: bñdicet. Gloria et dimitte in domo ei? et iustitia ei? manet i seculi seculi. **Exortū** est i tenebris lumen rectis: misericors et miserator et iustus. **Iocundus** homo qui miseretur et cōmodat: disponet sermones suos in iudicio: quia in eternū nō cōmouebitur. **In** memoria eterna erit iustus: ab auditōe mala nō timebit. **Paratus** cor eius sperare in dño: confirmatū est cor eius: non cōmouebitur donec despiciat inimicos suos. **Dispersit** dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculi seculi: cornu eius exaltabitur in gloria. **Peccator** videbit et irascetur: dētibus suis fremet et tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Gloratus vir qui timet dñm: in mandatis eius volet nimio. **Potens** in terra erit semen eius: generatio iustorum benedicetur. **Substantia** et diuitie in domo eius: et iustitia eius perseuerans semper. **Orum** est in tenebris lumen iustis: clemens et misericors et iustus. **Bonus** vir clemens et fenerans: dispensabit verba sua in iudicio. **Quia** in eternum non commouebitur: in memoria sempiterna erit iustus. **Ab** auditu malo nō timebit: paratum cor eius confidēs in domino. **Firmatus** cor eius non timebit: donec aspiciat in hostibus suis. **Dispersit** dedit pauperibus: iustitia eius permanet i eternum: cornu eius exaltabitur in gloria. **Impius** videbit et irascetur: dētibus suis fremet et tabescet: desiderium impioſi peribit.

Trāssa. Hierōi.

a.

b.

Dñe Alco. i trāssa. lxx.

Gloratus vir. **Iocundus** homo qui miseretur et cōmodat dñs. **iii.** **ponet** sermones suos in iudicio. **Heb.** (Bonus vir misericors est et cōmodans cōplebit sermones suos in iudicio.) **Hec** Hiero.

Dñe grece translatio.

C Titulus. **C** Alleluia. Reuerfionis aggei et zacharie. **In. h.** (Alia.) **vñ** li reuerfionis aggei et zacharie nō ē in greco: nec etiā i hebo. **α λ η λ ο υ ι α . a . C** **hō** cōmouebit donec despiciat inimicos suos) **In. h.** (hō timebit donec despiciat inimicos suos) **ο υ μ η φ ο β ο η η ε ω ς ο υ ē τ ω ι δ η ε τ ω ι τ ο υ ς ε χ ο ρ ο υ ς α υ τ ο υ .** et sic est etiā in hebreo. **ii.**

Annotatio: nes i trāssa. Hierōi.

Gloratus vir. **Hic** quoq; psalmus est alphabeticus sicut precedēs: **Et** procedit in hebreo ponendo omīs lfas alphabeti in decē xlvj ser uato in omīb; ordine psalmi pcedentis. **a.** **C** Generatio iustoz bñdicet. **Heb.** (Generatio rectorū bñdicet.) **Dictio. n.** hebraica hic posita. **f.** **pe** rim: rectos significat: vt dictū est supra ps immediate pcedēt. **z** sic infra vbi dicit (Orū est in tenebris lumen iustis) **Heb.** (Rectis). **b.** **C** Donec aspiciat in hostibus suis) **Pro** eo qd hic habet aspiciat: in hebreo ē **p** rez qd dictio vno modo significat aspiciere sicut hic in lfa habet. **Vno** xō nō significat despiciere sicut Lxx. translulerunt. vt ps. 117. ibi. **Et** ego despiciam inimicos meos. **z** tunc erit littera. **Donec** despiciat hostes suos.

Trāssa. Lxx.

C Alleluia Alleluia. **ii.**

C Alleluia. **ii.**

Laudate pueri dñm: laudate nomē dñi. **Sit** nomē dñi bñdīctū: ex hoc nōc et vsq; i celum. **Et** solis ortu vsq; ad occasum: laudabile

Laudate serui dñm: laudate nomē dñi. **Sit** nomē dñi bñdīctū: a modo et vsq; i eternū. **Et** orbis ortu vsq; ad occasum eius laudabi

Trāssa. Hierōi.

a. nomē dñi. **Excelsus** sup oēs gentes dñs: et sup celos glia ei?. **Quis** sicut dñs deus nř q i altis habitat: et humilia respicit i celo et i terra. **Su** scitās a terra inopem: et de stercore erigens pauperē. **Et** collocet eū cū principib;: cū principibus ppli sui. **Qui** habitare facit sterile i domo: matrem filiorum letantem.

le nomen dñi. **Excelsus** sup omīs gē tes dñs: sup celos gloria ei?. **Quis** vt dñs de? noster: q in excelsis habi tās hūilia respicit in celo et i terra. **Su** scitās de puluere iopē: de sterco ribus eleuabit pauperē. **Et** sedere faciat eū cū principibus: cū principi bus ppli sui. **Qui** collocat sterile i domo matrem filiorum letantē.

Dñe grece translatio.

Laudate pueri. **C** Titulus. **C** Alleluia. **Alia.** **In** greco nō est nisi vñū (alleluya) **α λ η λ ο υ ι α .** et similiter in hebo. **a.** **C** **Et** sup celos glia eius. **In. h.** (Super celos glia eius.) **Ynde** li et non est in greco: nec etiā in hebreo. **ε τ ω ι τ ο υ ς ο υ ρ α μ ο υ ς η δ ω ρ ε α α υ τ ο υ .**

Laudate pueri. **C** Titulus. **C** Alleluia. **Alia.** **In** greco nō est nisi vñū (alleluya) **α λ η λ ο υ ι α .** et similiter in hebo. **a.** **C** **Et** sup celos glia eius. **In. h.** (Super celos glia eius.) **Ynde** li et non est in greco: nec etiā in hebreo. **ε τ ω ι τ ο υ ς ο υ ρ α μ ο υ ς η δ ω ρ ε α α υ τ ο υ .**

Trāssa. Lxx.

Laudate pueri. **C** Titulus. **C** Alleluia. **Alia.** **In** greco nō est nisi vñū (alleluya) **α λ η λ ο υ ι α .** et similiter in hebo. **a.** **C** **Et** sup celos glia eius. **In. h.** (Super celos glia eius.) **Ynde** li et non est in greco: nec etiā in hebreo. **ε τ ω ι τ ο υ ς ο υ ρ α μ ο υ ς η δ ω ρ ε α α υ τ ο υ .**

Quam egredereſ israel de egypto: domus iacob de populo baro. **Factus** est iudas in sanctificatione eius: israel est tibi mare q; fugit: iordanis conuersus est retro: sum. **Mare** vidit et fugit: iordanis conuersus est retro: sum. **Montes** subseruerunt vt arietes: colles sicut agni ouium. **Quid** est tibi mare q; fugisti: et tu iordanis quia conuersus es retro: sum. **Montes** exultastis sicut arietes: et colles sicut agni ouium. **A** facie domini mota est terra: a facie dei iacob. **Qui** conuertit petram in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarum. **Non** nobis dñe non nobis: sed nomini tuo da gloriā. **Sup** misericordia tua et veritate tua: nequādo dicāt gentes vbi est deus eorū. **Deus** autē noster in celo omīta quecumq; voluit fecit. **Simulacra** gentiū ar gentū et aurum opera manuū hominū. **Os** habēt et nō loquētur: oculos habēt et nō videbūt. **Aures** habēt et nō audient: nares habent et nō odorabūt. **Manus** habēt et nō palpabunt: pedes habent et nō ambulabunt: non clamabunt in gutture suo. **Similes** illis fiant qui faciunt ea: et omīs qui confidunt in eis. **Israel** confidit in dño: auxiliator eorum et protector eorum est. **Qui** timēt dominū sperauerunt

Trāssa. Hierōi.

ii.

Non nobis dñe nō nobis: sed nomini tuo da gloriā propter misericordiā tuam et veritatē tuā. **Ne** dicant gentes vbi est deus eorū. **Deus** autē noster in celo: vnī uersa que voluit fecit. **Idola** gentiū argenti et aurum: opus manuū hominū. **Os** habent et nō loquētur: oculos habēt et nō videbūt. **Aures** habent et nō audient: nares habent et nō odorabunt. **Ma** nus habent et nō palpabunt: pedes habent et nō ambulabunt: et non sonabunt in gutture suo. **Simi** les illis fiant qui faciunt ea: et omīs qui confidunt in eis. **Israel** confidit in dño: auxiliator eorum et protector eorum ipse. **Domus** aaron confidit in v. iiii.

In dño: adiutor eorum et pector eorum est. Dñs memor fuit nri: et bñdixit nobis. Bñdixit domui israel: bñdixit domui aarō. Bñdixit oibus qui timēt dñm: pusillis cū maioribus. Adificat dñs sup vos: sup vos et super filios vros. Benedicti vos a dño: qui fecit celū et terrā. Celum celi dñs: terrā autē dedit filiis hominū. Nō mortui laudabunt te dñe: neq; oēs qui descēdunt in infernū. Sed nos q̄ vivimus bñdicimus domino: ex hoc nunc et vsq; in seculum.

domino: auxiliator eorum et pector eorum ipse. Timētes dñm cōfidunt in dño: auxiliator eorum et pector eorum ipse. Dñs recordatus nri bñdicet: bñdicet domui israel: bñdicet domui aarō. Bñdicet timētib; dñm paruis cū magnis. Addat dñs sup vos: sup vos et sup filios vros. Bñdixit vos a dño: q̄ fecit celos et terrā. Celū celosū dño: terrā autē dedit filiis hoīz. Nō mortui laudabūt dñz nec oēs qui descēdit in silentium. Sed nos bñdicem; dño: amodo et vsq; in eternum.

Dñe grece translatio.

In exitu israel. Titulus. Alleluia alleluia. In greco nō est nisi vñs (alleluia) ἀλληλουϊα. et similiter in hebreo. a. Bene dicit omnibus qui timēt dñm. In. b. (Benedixit timētib; dñm.) vnde li omnibus nō est in greco: nec etiā in hebreo. εὐλόγησε τὸν θεόν φωνῆς τοῦ κυρίου. b. Sed nos q̄ vivim; bñdicim; dño. In. b. (Sed nos qui vivim; bñdicim; dño) ἀλλήμεις οἱ ζῶντες εὐλογοῦμεν τὸν κύριον. et sic etiā in hebo. f. bñdicem; de fuso. Alleluia. 114.

Trāsta. Lxx.

Dolenti quoniam exaudiet dñs vocem deprecationis mee. Inclinauit aurem suā mihi: et in diebus meis iuocabo. Circūdederunt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerūt me. Tribulationē et dolorē iuent: et nomen dñi inuocauit. O dñe libera aīam meā misericors dñs et iustus: et deus nri miserē. Custodiēs paruulos dñs: humiliatus sum et liberauit me. Conuertere aīa mea in requiē tuā: q̄ dñs bñfecit tibi. Erupuit aīaz meā de morte: oculos meos a lacrymis: pedes meos a lapsu. Placebo dño in regiōe viuorū. Alleluia. 115.

Trāsta. Lxx.

Redidi propter qd locutus sum: Ego autē humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo: oīs hō mendax. Quid retribuā dño: p oib; q̄ retribuit mihi. Calicē salutaris accipiam: et nomē dñi iuocabo. Gloria mea dño reddā corā oī populo ei: p̄ctosa in cōspectu dñi mors sancto rū eius. O domine q̄ ego fu; tuus ego fuus tuus et fil; ancille tue. Di-

Dolenti quoniam exaudiet dñs vocem deprecationis mee. Inclinauit enī aurē suā mihi: et dieb; meis iuocabo. Circūdederūt me funes mortis: et munitiōes inferni inuenerūt me: angustia et dolorē reperi. Et nomē dñi iuocabo: obsecro dñe libera aīam meā. Clemēs dñs et iustus: et deus nri misericors. Custodit paruulos dñs: attenuat; sup et me saluabit. Reuertere aīa mea in requiē tuā: q̄ dñs reddidit tibi. Erupuit aīam meā de morte: oculos meos a lacrymis: pedes meos ab offensa. Deambulabo coram dño in terris viuorū. Credidi propter qd locutus sum: ego autē afflictu; sum nimis. Ego dixi in stupore meo oīs homo mēdaciū. Quid reddam dño p oib; que retribuit mihi. Calicē salutaris accipiā: et in noīe domini iuocabo. Gloria mea dño reddā nūc corā oī populo ei. Gloriosa in cōspectu dñi mors sancto rū ei. Obsecro domine q̄ ego fu; tuus: ego fuus tuus filius ancille tue: di-

Trāsta. Hiero.

b.

rupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: et nomē domini iuocabo. Gloria mea dño reddā i cōspectu oīs populi eius: in atrijs domus domini in medio tui hierusalem.

soluisti vincula mea. Tibi imolabo hostiā laudis: et in noīe dñi iuocabo. Gloria mea dño reddā nūc i cōspectu oīs ppli eius. In atrijs domus domini: in medio tui hierusalem.

Dñe Hico. i trāsta. lxx.

Domi inferni inuenerūt me. In eo. Placebo domino in regiōe viuorum. Debe. Ambulabo corā domino in terra viuētū. Debe. Hico.

Domi inferni inuenerūt me. In eo. Placebo domino in regiōe viuorum. Debe. Ambulabo corā domino in terra viuētū. Debe. Hico.

Dñe grece translatio.

Placebo domino in regiōe viuorū. In. b. Placebo corā domino in regiōe viuorū. Eua petros ē p̄ctōi oī Κυρίου ē p̄ Χόρα ζῶντων. et sic est etiā in hebreo. f. coram domino. 115.

Placebo domino in regiōe viuorū. In. b. Placebo corā domino in regiōe viuorū. Eua petros ē p̄ctōi oī Κυρίου ē p̄ Χόρα ζῶντων. et sic est etiā in hebreo. f. coram domino. 115.

Dñe grece translatio.

Ego dixi in excessu meo oīs hō mēdax. In. b. Ego dixi in extasi mea siue i excessu mētis mee oīs homo mēdax. ē γωδλ εἰπα εἰς τὴν ἐκστάσει μου πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. b. Et nomē dñi iuocabo. In. b. Et in noīe dñi iuocabo. καὶ ἐπὶ ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι. et sic est etiā i hebo. 116.

Ego dixi in excessu meo oīs hō mēdax. In. b. Ego dixi in extasi mea siue i excessu mētis mee oīs homo mēdax. ē γωδλ εἰπα εἰς τὴν ἐκστάσει μου πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. b. Et nomē dñi iuocabo. In. b. Et in noīe dñi iuocabo. καὶ ἐπὶ ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι. et sic est etiā i hebo. 116.

Annotatio: nes i trāsta. Hiero.

Psalmi pcedētis. et sic infra in duob; psalmis sequētib;. a. Cir cūderūt me dolores mortis: et tribulationes inferni inuenerūt me. b. Ego dixi in stupore meo oīs hō mendaciū. Debe. Ego dixi in stupore meo siue in excessu meo aut in festinatōe vel formidine mea oīs homo mendax siue mēdaciū. In. p eo qd hic hēf stupore meo: i hebo est ἔθρησι: q̄ dictio equoca est et vno mō significat stuporē vel excessuz. f. mētis: sicut hic et ps. 30. ibi. Ego dixi in excessu mētis mee. vbi beatus Hiero; pro excessu trāstulit stuporē. Alio vero mō significat festinatōē vel formidīnez. vt Exo. 12. b. ibi. Et comedetis eū festinanter. et ps. 103. ibi. A voce conitruū tui formidabunt.

Psalmi pcedētis. et sic infra in duob; psalmis sequētib;. a. Cir cūderūt me dolores mortis: et tribulationes inferni inuenerūt me. b. Ego dixi in stupore meo oīs hō mendaciū. Debe. Ego dixi in stupore meo siue in excessu meo aut in festinatōe vel formidine mea oīs homo mendax siue mēdaciū. In. p eo qd hic hēf stupore meo: i hebo est ἔθρησι: q̄ dictio equoca est et vno mō significat stuporē vel excessuz. f. mētis: sicut hic et ps. 30. ibi. Ego dixi in excessu mētis mee. vbi beatus Hiero; pro excessu trāstulit stuporē. Alio vero mō significat festinatōē vel formidīnez. vt Exo. 12. b. ibi. Et comedetis eū festinanter. et ps. 103. ibi. A voce conitruū tui formidabunt.

Trāsta. Lxx.

Audate dñm oēs gentes: laudate eū oēs populi. Quā firmata est super nos miā eius: et veritas domini manet i eternum. Alleluia. 117.

Audate dñm oēs gētes: colaudate eum vniuersi populi. Quā cōfortata est super nos miā eius: et veritas domini in eternū. Alleluia. 118.

Trāsta. Lxx.

Confitemini dño qm bonus: qm in seculuz miā eius. Dicat nunc israel qm bonus: quonā in seculū miā ei. Dicat nūc dom; aarō qm bonus: qm in seculū miā eius. Dicat nunc oēs qui timēt dñm: qm in seculū misericordia eius. De tri-

Confitemini dño qm bonus: qm in eternū miā eius. Dicat nunc israel: qm in eternum misericordia eius. Dicat nunc dom; aarō quonā in eternū miā eius. Dicant nunc qui timēt dñm: quonā in eternum misericordia eius.

Trāsta. Hiero.

Trāsta. Hiero.

Retribue suo tuo uiuifica me
et custodia sermones tuos. Re-
uela oculos meos: et considerabo mi-
rabilia de lege tua. Incola ego super
terra: non abscondas a me mandata
tua. Concepit anima mea desiderare
iustificaciones tuas in omni tempore. Incre-
pasti superbos: maledicti qui declinant
a mandatis tuis. Aufer a me oppro-
brium et conceptum: quia testimonia tua
exquisiui. Et enim sederunt principes et
aduersus me loquuntur: sicut autem tuus
exercebat iustificaciones tuas. Quia
et testimonia tua meditatio mea
est: et periculum meum iustificaciones tue.

Deleth.

Adhesit pavimento anima mea:
uiuifica me secundum uerbum tuum.
Etiam meas annunciaui et exaudisti
me: docce me iustificaciones tuas. Et
iam iustificationis tuam instrue me:
et exercebo in mirabilibus tuis.
Dormitauit anima mea pro te: et
firmam me in uerbis tuis. Quia iniquita-
tis amoue a me: et de lege tua mi-
serere mei. Quia ueritatis elegi: iudicia
tua non super oblitus. Adhesit testimo-
nium tuum domine: noli me confunde-
re. Etiam mandatorum tuorum cu-
rri: cum dilatasti cor meum.

De.

Legem pone mihi domine uiam ius-
tificationis tuam: et exheredat eas
semper. Da mihi intellectum et scruta-
tor legem tuam: et custodiam illam in toto
corde meo. Deduc me in semitam man-
datorum tuorum: quia ipsam uolui. Incli-
na cor meum in testimonia tua: et non in
auariciam. Auerte oculos meos ne
uideant uanitates: in uiam tuam uiuifica
me. Statue suo tuo eloquium tuum in
timore tuo. Amputa opprobrium
meum quod suspicatus sum: quia iudicia
tua iocunda. Ecce percipui mandata
tua: in equitate tua uiuifica me.

Gau.

Euentat super me misericordia tua domine
et salutare tuum secundum eloquium tuum

Retribue seruo tuo: uiam et cus-
todiam uerba tua. Reuela ocu-
los meos: et uidebo mirabilia de le-
ge tua. Adueni ego super terram: ne
abscondas a me mandata tua. Desi-
derauit anima mea desiderare iudicia
tua in omni tempore. Increpasti super-
bos: maledicti qui recedunt a mandatis
tuis. Aufer a me opprobrium et con-
ceptum: quoniam testimonia tua
custodiui. Et enim sederunt princi-
pes aduersum me loquebantur: ser-
uus autem tuus meditabatur precep-
ta tua. Super testimonia tua uolup-
tas mea: quasi uiri amicissimi mei.

a.

Deleth.

Adhesit pulueri anima mea: uiu-
ifica me iuxta uerbum tuum. Etiam
meas exposui et exaudisti me: do-
ce me iustitiam tuam. Quia precepto-
rum tuorum fac me intelligere: et lo-
quar in mirabilibus tuis. Distilla-
uit anima mea pro te: et iuxta
eloquium tuum. Etiam menda-
cium aufer a me: et legem tuam dona
mihi. Etiam fidei elegi: iudicia tua
proponeram. Adhesit testimonium
tuum domine: ne confundas me. Etiam
mandatorum tuorum curram:
quoniam dilatasti cor meum.

De.

Ostende mihi domine uiam precep-
torum tuorum: et custodiam eam
per uestigium. Docce me et obseruabo
legem tuam: et custodiam eam in to-
to corde. Deduc me in semitam man-
datorum tuorum: quia ipsam uolui. In-
clina cor meum ad testimonia tua: et
non ad auariciam. Auerte oculos me-
os ne uideant uanitates: in uiam tuam
uiuifica me. Suscita suo tuo eloqui-
um tuum in timore tuo. Auerte op-
probrium meum quod reueritus sum: quia iu-
dicia tua bona. Ecce concipui pre-
cepta tua: in iustitia tua uiuifica me.

Gau.

Euentat super me misericordia tua domine
et salutare tuum iuxta eloquium tuum

Et respondebo exprobrantibus mi-
hi uerbum: quia speraui in sermonibus
tuis. Et ne auferas de ore meo uer-
bum ueritatis usquequaque: quia in iudi-
cibus tuis suspensaui. Et custodiam
legem tuam semper: in seculum et in seculum seculi
Et ambulabam in latitudine: quia man-
data tua exquisiui. Et loquar in testi-
monium tuum in conspectu regum: et non
confundebar. Et meditabar in man-
datis tuis que dilexi. Et leuavi manus
meas ad mandata tua que dilexi: et
exercebo in iustificationibus tuis.

Zayn.

Memor esto uerbi tui suo tuo:
in quo mihi spes dedisti. Hec
me consolata est in humilitate mea: quia
eloquium tuum uiuificauit me. Super-
bi inique agebant usquequaque: a lege au-
tem tua non declinaui. Memor fui iu-
diciorum tuorum a seculo domine: et con-
solatus sum. Defectio tenuit me pro-
peccatoribus derelictibus lege-
rum tuarum. Carabiles mihi erant iustifica-
tiones tue: in loco peregrinationis
mee. Memor fui nocte uocis tui do-
mine: et custodiui legem tuam. Hec fac-
ta est mihi: quia iustificationes tuas
exquisiui.

Deleth.

Portio mea domine: dixi custodire
legem tuam. Deprecatus sum faciem
tuam in toto corde meo: misere mei
secundum eloquium tuum. Cogitavi uias
meas: et conuertii pedes meos in testi-
monia tua. Paratus sum et non sum
turbatus: ut custodiam mandata tua.
Funes peccatorum circumplexi sunt
mine: et conuertii non sum oblitus. Me-
dia nocte surgebam ad consistendum tibi:
super iudicia iustificationis tue.
Particeps ego sum omnium timens
te: et custodiens mandata tua. Mi-
sericordia tua domine plena est terra:
iustificationes tuas doce me.

Deleth.

Bonitatem fecisti michi suo tuo do-
mine: secundum uerbum tuum. Bonita-

Et respondebo exprobrantibus mi-
hi sermonem: quia speraui in sermone
tuo. Et ne auferas de ore meo uer-
bum ueritatis usquequaque: quia iudicia
tua expectaui. Et custodia legem tuam
iugiter in sempiternum et ultra. Et am-
bulabo in spacio: quia precepta
tua exquisiui. Et loquar in testimo-
nium tuum coram regibus: et non con-
fundar. Et delectabor in mandatis
tuis que dilexi. Et leuabo manus
meas ad mandata tua que dilexi: et
loquar in preceptis tuis.

Zayn.

Memento sermonis seruo tuo
quem me sperare fecisti. Hec
est consolatio mea in afflictione mea
quia eloquium tuum uiuificauit me
Superbi deridebant me nimis: a le-
ge tua non declinaui. Recordatus
sum iudiciorum tuorum a seculo do-
mine: et consolatus sum. Horro-
r tenuit me ab impiis: qui dereliqu-
erunt legem tuam. Carmina erant mi-
hi precepta tua: in domo peregrin-
ationis mee. Recordatus sum in
nocte uocis tui domine: et custodiui
legem tuam. Hec factum est mihi:
quia precepta tua custodiui.

Deleth.

Pars mea domine: dixi ut cus-
todiam uerbum tuum. Depreca-
tus sum uultum tuum in toto corde
meo: misere mei secundum eloqui-
um tuum. Recogitavi uias
meas: et conuertii pedes meos ad testimo-
nia tua. Festinaui et non neglexi cus-
todire mandata tua. Funes impiorum
implicauerunt me: legem tuam non
sum oblitus. Medio noctis surgebam
ad consistendum tibi: super iudicia
iustitie tue. Particeps ego sum om-
nium timens te: et custodiens precep-
ta tua. Misericordia tua domine plena est
terra: precepta tua doce me.

Deleth.

Bene fecisti cum seruo tuo do-
mine: secundum uerbum tuum.

tem et disciplinam et scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi. **P**ropterea humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodiui. Bonus es tu: et in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniquitas superborum: ego autem in toto corde scrutabor mandata tua. **C**oagulatum est sicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus sum. Bonum mihi quia humiliasti me: ut discam iustificationes tuas. Bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti.

Jod.

- A**nus tue fecerunt me et placauerunt me: da mihi intellectum ut discam mandata tua. Qui timent te videbunt me et letabuntur: quia firmamentum tuum expectaui. Scio domine quia iustum iudicium tuum: et verecundiam tuam humiliasti me. Fiat misericordia tua ut consolaberis mihi: sicut eloquium tuum in ore tuo. Veniant mihi miserationes tue et misericordia tua: quia lex tua meditatio mea est. **C**onfundantur superbi quia in iniquitate fecerunt in me: ego autem exercebo in mandatis tuis. **C**onuertantur mihi timores te: et qui nouerunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis: ut non confundar.

Laph.

- O**secro in salutare tuum anima mea et in uerbo tuo speraui. **D**esideraui oculos meos in eloquium tuum: dicentes quoniam consolaberis me. **D**omine: facies tua sicut uer in pruina: iustificationes tuas non super oblitus. **Q**uot sunt dies serui tui: quoniam facies de prece quibus me iudicium. **H**arrauerunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua. **O**mnia mandata tua ueritas: iniqui persecuti sunt me adiuua me. **P**aulominus consumauerunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua. **S**ecundam misericordiam tuam uiuifica me: et custodiam testimonia oris tui.

Bonum firmamentum et scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi. **A**ntequam audirem ego ignorauit: nunc autem eloquium tuum custodiui. **B**onus es tu et beneficus: doce me precepta tua. **A**pplicabant mihi mendacium superbi: ego autem in toto corde seruauit precepta tua. **I**ncrassatum est uelut adipes cor eorum: ego in lege tua delectabar. **B**onum mihi quia afflicti sum: ut discerem precepta tua. **M**elior est mihi lex oris tui: super milia auri et argenti.

Jod.

Anus tue fecerunt me et placauerunt me: doce me et discam mandata tua. Qui timent te videbunt me et letabuntur: quia firmamentum tuum expectaui. **S**cio domine quia iustum iudicium tuum: et uere afflixisti me. **S**it obsecro misericordia tua in consolatione mea: sicut locus tuus es seruo tuo. **V**eniant mihi misericordie tue et misericordia tua delectatio mea. **C**onfundantur superbi quoniam inique contrierunt me: ego autem loquar in preceptis tuis. **R**euertantur ad me qui timet te: et qui sciunt testimonia tua. **F**iat cor meum perfectum in preceptis tuis: ut non confundar.

Laph.

Osecro in salutare tuum anima mea: uerbum tuum expectaui. **C**onsumpti sunt oculi mei in uerbum tuum: dicentes quando consolaberis me. **C**um essem quasi uer in pruina: precepta tua non sum oblitus. **Q**uot sunt dies serui tui: quando facies in persequentibus me iudicium. **F**oderunt mihi superbi faucibus: que non erant iuxta legem tuam. **O**mnia mandata tua ueritas: falso persecuti sunt me adiuua me. **P**aulominus consumperunt me in terra: ego autem non dimisi precepta tua. **S**ecundam misericordiam tuam uiuifica me: et custodiam testimonia oris tui.

Lamed.

In eternum domine uerbum tuum permanet in celo. **I**n generatione et generatione fides tua: fundasti terram et stat. **I**udicio tuo stant usque hodie: quia omnia seruiunt tibi. **N**isi quod lex tua delectatio mea: forte perissem in pressura mea. **I**n sempiternum non obliuiscar preceptorum tuorum: quia per ipsa uiuificasti me. **T**uus sum ego salua me quoniam precepta tua quesii. **M**e expectauerunt peccatores ut perderent me: testimonium tuum consideraabo. **O**mnia consumationis uidi finem: latum mandatum tuum nimis.

Mem.

Quomodo dilexi legem tuam domine: tota die meditatio mea est. **S**uper inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in eternum mihi est. **S**uper omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. **S**uper senes intellexi: quia mandata tua quesii. **A**b omni uia mala prohibui pedes meos: ut custodiam uerba tua. **I**udicium tuum non declinaui: quia tu legem posuisti mihi. **Q**uam dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel oris meo. **A** mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnem uiam iniquitatis.

Thun.

Aterna pedibus meis uerbum tuum: et lumen semitis meis. **J**uravi et statui: custodire iudicia iustitie tue. **H**umiliatus sum usquequaque domine: uiuifica me secundum uerbum tuum. **V**oluntaria oris mei beneplacita fac domine: et iudicia tua doce me. **A**nima mea in manibus meis semper: et legem tuam non sum oblitus. **P**osuerunt peccatores laqueum mihi: et de mandatis tuis non erraui. **H**ereditate acquisiui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. **I**nclinaui cor

Lamed.

In eternum domine uerbum tuum stat in celo. **I**n generatione et generatione fides tua: fundasti terram et stat. **I**udicio tuo stant usque hodie: quia omnia seruiunt tibi. **N**isi quod lex tua delectatio mea: forte perissem in pressura mea. **I**n sempiternum non obliuiscar preceptorum tuorum: quia per ipsa uiuificasti me. **T**uus sum ego salua me quoniam precepta tua quesii. **M**e expectauerunt impii ut perderent me: testimonium tuum consideraabo. **O**mnia consumationis uidi finem: latum preceptum tuum nimis.

Mem.

Quam dilexi legem tuam: tota die meditatio mea. **S**uper inimicos meos instruis me mandato tuo: quia in sempiternum hoc est mihi. **S**uper omnes qui docebant me eruditus sum: quia testimonia tua meditatio mea est. **S**uper senes intellexi: quia precepta tua seruauit. **A**b omni semita mala prohibui pedes meos: ut custodirem uerba tua. **I**udicium tuum non recessi: quia tu illuminasti me. **Q**uam dulce gutturi meo eloquium tuum: super mel oris meo. **P**recepta tua consideraabo: propterea odiui omnem semitam mendacium.

Thun.

Aterna pedi meo uerbum tuum: et lux semite mee. **J**uravi et perseverabo: ut custodiam iudicia iustitie tue. **A**fflictus sum usquequaque domine: uiuifica me iuxta uerbum tuum. **V**oluntaria oris mei complacent tibi domine: et secundum iudicia tua doce me. **A**nima mea in manu mea semper: et legis tue non sum oblitus. **P**osuerunt ipsi laqueum mihi: et a preceptis tuis non aberrauit. **H**ereditas mea testimonia tua in sempiternum: quia gaudium cordis mei sunt. **I**nclinaui cor

meum ad faciendas iustificationes tuas in eternis: propter retributionem.

Samech.

Iniquos odio habui: et legem tuam dilexi. Adiutor et susceptor meus es tu: et in verbis tuis susperavi. Declinate a me maligni: et scrutabor: mandata dei mei. Suscipe me secundum eloquium tuum et vitam: et non confundas me ab expectatione mea. Adiuua me et saluus ero: et meditabor in iustificationibus tuis semper. Spiritus uisti oes discendentes a iudicijs tuis: quia iniusta est cogitatio eorum. Inuariantes reputauit omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. Confinge timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui.

Hayn.

Hec iudicijs et iustitijs: non tradas me calumiantibus me. Suscipe seruus tuus in bonis: non calumientur me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iustitie tue. Fac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. Seruus tuus sum ego: da mihi intellectum: ut sciam testimonia tua. Tempus faciendi dominus: disspauerunt legem tuam. Ideo dilexi mandata tua: super auribus et topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem uiam iniquam odio habui.

Pho.

Mirabilia testimonia tua dominus: ideo scrutata est anima mea. Declaratio sermonis tuorum illuminat et intellectum dat paruulo. Os meum aperui et attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam. Aspice in me et miserere mei: secundum iudicium diligenter nomen tuum. Gressus meos dirige secundum eloquium tuum: et non dicitur mei ois iniustitia. Redime me a calumnijs hominum: ut custodiam mandata tua. Faciem tuam illumina super seruum tuum: et doce me iustificationes tuas

meum ut facerem iustitias tuas: propter eternam retributionem.

Samech.

Multuosos odium: et legem tuam dilexi. Proteccio mea et scutum meum tu es: uerbum tuum expectaui. Recedite a me maligni: et custodiam mandata dei mei. Confirma me secundum uerbum tuum et vitam: et non me confundere ab expectatione mea. Auxiliare mihi et saluus ero: et delectabor in preceptis tuis iugiter. Abscecasti omnes qui ignorant precepta tua: quia mendax cogitatio eorum. Quasi scouam computasti oes ipsos terre: propterea dilexi testimonia tua. Horripilauit a timore tuo caro mea: et iudicia tua timui.

Hayn.

Hec iudicium et iustitiam: ne derelinquas me his qui calumiantur me. Sponde pro seruo tuo in bonum: ne calumientur me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquium iustitie tue. Fac cum seruo tuo iuxta misericordiam tuam: et precepta tua doce me. Seruus tuus sum ego instrue me: et cognoscam testimonia tua. Tempus est ut facias dominus: paruicari sunt legem tuam. Propterea dilexi mandata tua: super auribus et topazion. Propterea in uniuersa precepta direxi: omnem semitam mendacium odio habui.

Pho.

Mirabilia testimonia tua: idcirco custodiuit ea anima mea. Os meum sermonis tuorum lucidum: docet paruulos. Os meum aperui et respicui: quia mandata tua desiderabam. Respice ad me et miserere mei: iuxta iudicium diligentium nomen tuum. Gressus meos firma in sermone tuo: et non des potestatem in me uniuersae iniquitati. Redime me a calumnijs hominum: et custodiam precepta tua. Cultum tuum ostende seruo tuo: et doce me precepta tua.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.

Samech.

Iustus es dominus: et rectum iudicium tuum. Mandasti iustitiam testimonio tuo: et ueritatem tuam nimis. Rebecere me fecit zelus meus: quia obliti sunt uerba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum uehementer: et seruus tuus dilexit illud. Adulescens sum ego et correptus: iustificationes tuas non sum oblitus. Iustitia tua iustitia in eternis: et lex tua ueritas. Tribulatio et angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternis: intellectum da mihi et uiam.

Loph.

Quia in toto corde exaudi me dominus: iustificationes tuas requiram. Clamaui ad te saluum me fac: ut custodiam mandata tua. Inueni in maturitate et clamaui: quia in uerba tua susperavi. Inuenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer eloquia tua. Vocem meam audi secundum misericordiam tuam dominus: et secundum iudicium tuum uiuifica me. Appropinquaerunt persecutores me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt. Prope es tu dominus: et omnes uiae tue ueritas. Intitolo cognoui de testimonijs tuis: quia in eternum fundasti ea.

Res.

Uide humilitatem meam et eripe me: quia legem tuam non sum oblitus. Iudica iudicium meum et redime me: propter eloquium tuum uiuifica me. Longe a peccatoribus salus: quia iustificationes tuas non exquisierunt. Misericordie tue multe dominus: secundum iudicium tuum uiuifica me. Multi qui persecunt me et tribulant me: a testimonijs tuis non declinaui. Eidi paruicantes et rabecebam: quia eloquia tua non custodierunt. Eide quoniam mandata tua dilexi dominus: in misericordia tua uiuifica me.

Exitus aquarum fuebant de oculis meis: quia non custodierunt legem tuam.

Samech.

Iustus tu domine: et rectum iudicium tuum. Mandasti iustitiam testimonio tuo: et ueritatem tuam nimis. Consumpsit me zelus meus: quia obliti sunt uerborum tuorum hostes mei. Probatus sermo tuus nimis: et seruus tuus dilexit illum. Paruulus ego sum et contemptibilis: sed precepta tua non sum oblitus. Iustitia tua iustitia sempiterna: et lex tua ueritas. Tribulatio et angustia inuenerunt me: mandata tua voluptas mea. Iusta testimonia tua semper: doce me et uiam.

Loph.

Quia in toto corde exaudi me dominus: precepta tua custodiam. Inuocauit te saluum me fac: et custodiam testimonia tua. Surgebam adhuc in tenebris et clamabam: uerbum tuum expectans. Inueniebant oculi mei uigilans: ut meditarer in sermonibus tuis. Vocem meam audi iuxta misericordiam tuam dominus: secundum iudicium tuum uiuifica me. Appropinquaerunt persecutores mei sceleris: et a lege tua procul facti sunt. Prope es tu dominus: et oia mandata tua ueritas. A principio noui de testimonijs tuis: quia in eternis fundaueris ea.

Res.

Uide afflictionem meam et eripe me: quia legem tuam non sum oblitus. Iudica causam meam et redime me: in sermone tuo uiuifica me. Longe ab ipso salus: quia precepta tua non querunt. Misericordie tue multe dominus: iuxta iudicia tua uiuifica me. Multi qui persecunt me et affligunt me: a testimonijs tuis non declinaui. Eidi paruicantes et merebam: quia uerbum tuum non custodierunt. Eide quoniam precepta tua dilexi dominus: iuxta misericordiam tuam uiuifica me.

par in vrute tua: et abidantia i turri bus tuis. Propter fratres meos et primos meos: loqubar pacē de te. Propter domum domini dei nostri quesit bona tibi.

abundantia in domibus tuis. Propter fratres meos et amicos meos loquar pacem tibi. Propter domum domini dei nostri queram bona tibi.

Dñe Hico. i trāsa. lxx. Annotatio nes i trāsa. Hierōi.

Etatus sum. Et abundantia diligentibus te) Heb (Pacis i21. ficauerit diligentes te). i. pacifice vixerunt. Dec Hico. 122.

Etatus sum. a. Hierusalem que edificatur vt ciuitas cuius participant eius simul. Hanc litteram quia aliquantulum videbatur obscura chaldaicus interpres ita transtulit. Hierusalem que edificatur in celo: sicut ciuitas que associata est sibi simul in terra.

Canticum graduum. 122.

Canticum graduum. 123.

Trāsa. Lxx.

Ab habitas i celis. Ecce sicut oculi seruatorum: in manibus domino rum suorum. Sicut oculi ancille in manibus domine sue: ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. Misereatur nostri domine misereatur nostri: quia multum repleti sumus despectio ne. Quia multum repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus et despectio superbis.

Ab te leuauit oculos meos: qui habitas in celis. Ecce sicut oculi seruatorum ad manum domino rum suorum: sicut oculi ancille ad manum domine sue: sic oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri. Misereatur nostri domine misereatur nostri: quia multum repleti sumus despectio ne. Multum repleta est anima nostra opprobrio abundantium et despectio ne superborum.

Trāsa. Hierōi.

Canticum graduum. 123.

Canticum graduum dauid. 124.

Trāsa. Lxx.

Nisi quia dominus erat in nobis dicat nunc israel: nisi quia dominus erat in nobis. Cum exurgeret homines in nos: forte viuos deglutissent nos. Cum irasceret furor eorum in nos: forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus dominus: qui non dedit nos in captionem detibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium. Laqueus contritus est: et nos liberati sumus. Adiuuauit nrm in noie domini: qui fecit celum et terram.

Nisi dominus fuisset in nobis: dicat nunc israel. Nisi dominus fuisset in nobis: cum exurgerent homines super nos. Forsitan viuos absorbuissent nos: cum transceretur furor eorum super nos. Forsitan aque circumdedissent nos: torrens transisset super animam nostram. Forsitan transisset super animam nostram aque superbie. Benedictus dñs: q nō dedit nos i pdaz detib⁹ eoz. Nisi nra sicut auis erepta ē de laqo venātū: laque⁹ cōtrit⁹ est et nos liberati sumus. Auxilium nostrum in nomine domini: qui fecit celum et terram.

Trāsa. Hierōi.

Canticum graduum. 124.

Canticum graduum. 125.

Trāsa. Lxx.

Qui confidunt in domino sicut mons syon: non commouebit i eternum qui habitat in hierusalem. Montes in circuitu eius: et dominus in circuitu populi sui ex hoc nunc et vsq in seculus. Quia non reliquet

Qui confidunt in domino sicut mons syon immobilis: in eternum habitabit. Hierusalem montes in circuitu eius: et dominus in circuitu populi sui a modo et vsq in eternum. Quia non requiescet vir

Trāsa. Hierōi.

dominus virgam peccatorum super fortē iustoz: vt nō extēdāt iusti ad iniquitatē manus suas. Bñfac dñe bonis et recti corde. Declinātes a se i obligatiōes adducet dñs cū opantib⁹ iniquitatē: pax super israel.

ga impietatis super fortē iustoz: vt nō mirat iusti in iniquitatē man⁹ suas. Bñfac dñe bonis et rectis corde. Qui a se declinat ad prauitates suas: deducet dñs eos cū his q opant iniquitatē: pax super israel.

Trāsa. Lxx.

Canticum graduum. 125.

Canticum graduum. 126.

Intuitatē syon: facti sumus sicut consolati. Tunc repletum est gaudio os nostruz: et lingua nostra exultatione. Tunc dicitur inter gentes magnificauit dominus facere cum eis. Magnificauit dñs facere nobis cū: facti sumus letantes. Conuerte domine captiuitatem nostrā: sicut torrens in austro. Qui semināt in lachrymis: i exultatiōe metēt. Luntes ibāt et flebāt: mittentes semina sua. Venientes a se venient cū exultatiōe: portātes manipulos suos.

Intuitatē syon: facti sumus sicut sompnīates. Tunc implebit risu os nostrum: et lingua nostra laude: tunc dicent in gentibus magnificauit dominus facere cum istis. Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letantes. Conuerte dñe captiuitatē nrā: sicut riuos in austro. Qui semināt in lachrymis: in exultatione metēt. Qui ambulans ibat et flebat portans ad seminādū sementem: veniens veniet in exultatione portans manipulos suos.

Trāsa. Hierōi.

Dñe Hico. i trāsa. lxx.

Conuertendo. Conuerte domine captiuitatē nrā sicut torrens in siccitare) Lepore. n. siccitatis riuus incipientes repleti sunt valde delectabiles. Dec Hico.

Conuertendo. Conuerte domine captiuitatē nrā sicut torrens in siccitare) Lepore. n. siccitatis riuus incipientes repleti sunt valde delectabiles. Dec Hico.

Dñe grece translatio.

Sicut torrens in austro. In. h. (Sicut torrentes i austro) ὄζ Χετ = αἰσππουζ ἐν τῷ πόρω. et sic est etiam in hebreo. s. in nu. plu.

Sicut torrentes i austro. In. h. (Sicut torrentes i austro) ὄζ Χετ = αἰσππουζ ἐν τῷ πόρω. et sic est etiam in hebreo. s. in nu. plu.

Trāsa. Lxx.

Canticum graduum salomonis. 126.

Canticum graduum salomonis. 127.

Nisi dñs edificauerit domuz: in vanum laborauerunt q edificauerit eam. Nisi dominus custodierit ciuitates: frustra vigilat qui custodit eam. Vanum est vobis an lucerz surgere: surgite postqz sederitis q manducatis panē doloris. Cū dederit dilectis suis sompnus: ecce hereditas dñi filij merces fruct⁹ vtrius. Sicut sagitte in manu potētis: ita filij excussorum. Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipis: nō confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Nisi dominus edificauerit domum in vanum laborant qui edificauerit eam: nisi dominus custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit. Frustra vobis est de mane surgere postquam sederitis: qui manducatis panem doloris: sic dabit diligentibus se sompnus. Ecce hereditas domini filij: merces fructus ventris. Sicut sagitte in manu potētis: ita filij iuuentutis. Beatus vir q impleuit pharetra suam ex ipis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Trāsa. Hierōi.

Dñe Hico. i trāsa. lxx.

Surgite postqz sederitis q manducatis panē doloris. Heb (Retardantes sessionē et manducates panē laboratium.) Nisi sunt pauperes oparij qui quātum possunt opus stinuat: et sessionē. i. qētē retardāt et panē sui laboris manducant. In eo. (Sicut sagitte in manu potētis ita filij excussorib⁹: beatus vir qui impleuit desiderij suis ex ipis.) Heb. Sicut sagitte in manu potentis ita filij iuuentutis: beatus

Surgite postquam sederitis qui manducatis panem laboratum. Nisi sunt pauperes operarii qui quantum possunt opus stinuat: et sessionem. i. quietem retardant et panem sui laboris manducant. In eo. (Sicut sagitte in manu potentis ita filii iuuentutis: beatus

p. iij.

vir qui impleuit pharetra suam ex ipsis.) Dec Hiero. 127.

Annotatio- nes i trāsla. Hiero.

Nisi dñs. a. Qui māducatis panē doloris sic dabit dīlgētibus se sompnū. In hebreo sunt hic qdā dictiones q̄ vno mō possunt signi- ficare sicut hic in lra hēf. Alio vero mō poterit eē talis lra. f. (Qui mā- ducatis panē idolorū: certe dabit dilecto suo sompnū.) Itā p eo qd̄ hic ha- beē doloris: in hebo ē Masabim: q̄ dictio etiā significat idola vel simula- cra. vt ps. 113. ibi. Simulacra gētū argētū z aurū zc. z in alijs locis. Et p eo qd̄ hic hēf sic: in hebreo ē Chen: q̄ dictio etiā potest significare cer- te vel recte. vt. i. Regl. 23. c. ibi. Reuertimini ad me ad rē certaz: vbi pro certitudine ē similis dictio. et. 4. Regl. 7. b. ibi. Itō recte facimus zc. et etiā in hebreo li dīlgētib⁹ ē in misero singlarī. f. dīlgētī se vlt dilecto suo zc. b. (Ita filij iuētutis) p̄do eo qd̄ hic hēf iuētutis: i hebreo ē He- hurim: q̄ dictio vno mō z magis cōmuniter significat iuētutes sicut hic habet. Alio vero mō pōt significare excussores sicut Lxx. trāstulerunt. vt ps. 108. ibi. Et excussus sum sicut locusta. et Esa. 33. c. ibi. Et excutie manus suas ab omni munere. z in alijs locis.

Trāsla. Lxx.

Canticum graduum. 127. **B**eati oēs qui timent dñz: qui ambulat in vjs eius. Labo- res manus tuarū qz manducabis: beat⁹ es z bene tibi erit. Uxor tua sicut vitis abfidans: in laterib⁹ do- mus tue. Filij tui sicut nouelle oli- uarū: in circulo mēse tue. Ecce sic bñdicet hō: qui timent dñm. Bñdi- cat tibi dñs ex syon: z videas bona hierusalem oibus diebus vite tue. Et videas filios filiorum tuorum: pacem super israel.

Trāsla. Lxx.

Canticum graduum. 128. **S**epe expugnauerūt me a iuē- tute mea: dicat n̄sc israel. Se- pe expugnauerunt me a iuuentute mea: etenī nō potuerūt mihi. Su- pra dorsum meū fabricauerūt pec- catores: plōgauerūt iniquitatē suā. **D**ñs iustus cōcidet ceruices pecca- torū: cōfundant z cōuertantur res- trosum oēs qui oderūt syō. **F**iant sicut fenix tectorum: quod p̄iusq̄ euellatur exaruit. **D**e quo nō imple- bit manū suam qui metet: z sinū su- um qui manipulos colliget. **E**t non dixerunt qui p̄teribant benedic- tio domini super vos: benedixim⁹ vobis in nomine domini.

Dñe Hiero. i trāsla. lxx.

Sepe expugnauerūt. **S**upra dorsum meū fabricauerūt pec- catores: plōgauerūt iniquitatē suā. **D**ñs iustus cōcidet ceruices pecca-

Canticum graduum. 128. **B**eatus oīs qui timet dñm: q̄ ambulat in vjs eius. Labo- rem manus tuarū qz comederis: beatus tu z bene tibi erit. Uxor tua sicut vitis fructifera in penetrati- bus domus tue: filij tui sicut germi- na oliuarum in circulo mense tue. Ecce sic bñdicet vir: qui time- as bona hierusalem omnibus die- bus vite tue. Et videas filios filio- rum tuorum: pacem super israel.

Trāsla. Hiero.

Canticum graduum. 129. **S**epe expugnauerūt me ab ado- lescentia mea: dicat n̄sc israel. Sepe expugnauerūt me ab adoles- centia mea: sed nō potuerūt mihi. Super ceruicem meam arauerunt arantes: plōgauerūt sulcum suū. **D**ñs iustus concidit laqueos impi- orum. **C**onfundantur z conuertan- tur retrosum omnes qui oderunt syon. **F**iant sicut fenix tectorum: quod statz vt viruerit arefcit. **D**e quo non impleuit manū suāz mes- sor: z sinum suum manipulos fact- ens. **D**e quo non dixerūt transcum- tes bñdictio dñi sup vos: bñdixim⁹ vobis in nomine domini.

Trāsla. Hiero.

torum.) Heb. (Supra dorsum meū arauerūt arantes: plōgauerūt sulcos suos.) Dñe iustus cōcidit funes impiorum.) Dec Hiero.

Dñe grece translatio.

Dñe iustus concidit ceruices peccatorū.) In. B. (Dñs iustus concidit ceruices peccatorū) κ̄ριος δικαιος συμέκοψε μ̄ αὐχέμας αὐ. ερωλωμ. et sic est etiā i hebreo. f. concidit de preterito. b. **D**e quo nō implebit manū suā qui metet: z sinū suū qui manipulos colliget.) In. B. (De quo nō impleuit manū suā qui metit: et sinū suū qui manipulos colligit.) vnde li impleuit in greco ē preteriti tēporis et li metit et li collig- git est presentis tēporis. οὐ οὐκ ἐπαλήρωσε τ̄ημ χειρὰ αὐτοῦ οὐ οὐκ ἐπ̄λωμ και τὸ μ̄ κόλωμ αὐτοῦ οὐ τὰ δ̄ραγματὰ συλα- λέγωμ. et sic est etiā in hebreo.

Trāsla. Lxx.

Canticum graduum. 129. **D**e profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meāz. **F**iant aures tue intēdētes: in vocē deprecationis mee. **S**i iniquitates obseruaueris dñe: domine quis sustinebit. **Q**uia apud te propiciatio est: z propter legem tuā sustinui te dñe. **S**ustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in domi- no. **C**ustodia matutina vsqz ad noctē: speret israel i dño. **Q**uia apud dominū misericordia: et copiosa apud eum redēptio. **E**t ipse redimet israel: ex omnibus iniquitatib⁹ eius.

Dñe Hiero. i trāsla. lxx.

De profundis. **C**ustodia matutina vsqz ad noctē.) Heb. 129 **D**e custodia matutina vsqz ad matutinā. f. sequētis diei. **E**t ideo cū dicit i trāslatiōe n̄ra vsqz ad noctē: hoc intelligitur inclusiue. **D**ec Hiero.

Trāsla. Lxx.

Domine nō est exaltatum cor meū: neqz elati sunt oculi mei. **N**eque ambulauit in magnis: neqz in mirabilibus sup me. **S**i nō humilē fecerūt: s̄ exaltaui aīaz meā. **S**icut ablactat⁹ ē sup matrē suā: ita retrē- butio in aīam meā. **S**peret israel i domino: ex hoc n̄sc et vsqz i seculū.

Annotatio- nes i trāsla. Hiero.

Domine non est exaltatū. a. **C**Si nō posui et silere feci animā.) In. B. (Si nō posui et silere feci animā) In hebreo totus iste versus pōt esse sicut hic in lra habet: sed quis nomi- na hebraica vt sepe dictū est sunt indeclinabilia: et aliq̄ue dictiones q̄ hic ponunt sunt equiuocę: potest etiā esse talis lra. f. Si nō adequaui z assimi- laui animam meam tanquam ablactatum super matrē suam: ita retrē- butio super animam meam. **I**tā p̄ eo quod hic habetur posui z silere feci: in hebreo est Si iūthi Hedomamthi: que quidē dictiones sunt equi- uocę: et vno modo significant sicut hic habetur. **A**lio vero modo signi- fican̄t adequare et assimilare. vt Esa. 40. f. ibi. **E**t cū assimilāstis me et

Trāsla. Hiero.

Canticum graduum. 130. **D**e profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocē meāz: fiant aures tue intēdētes ad vocē depre- cationis mee. **S**i iniquitates obser- uaueris dñe: dñe quis sustinebit. **Q**uia tecum propiciatio: cum ter- ribilis sis. **S**ustinui dominū susti- nuit anima mea: et verbū eius ex- pectauit. **A**nima mea ad dñm: a vis- gilia matutina vsqz ad vigilā matu- tinā. **E**xpectet israel dominū: quia apud dñz misericordia z multa ap̄d eum redēptio. **E**t ipse redimet is- rael: ex omnibus iniquitatib⁹ eius.

Trāsla. Hiero.

Canticum graduum dauid. 131. **D**omine nō est exaltatum cor meū: nec elati sunt oculi mei: et non ambulauit in magnis z in mi- rabilibus super me. **S**i non posui z silere feci animam meam sicut ab- lactatus ad matrē suam: ita ab- lactata ad me aīa mea. **E**xpectet is- rael dñm amodo z vsqz in eternūz.

adequastis. et in alijs locis. Et similiter pro eo quod hic habetur ablactatus et ablactata: in hebreo est Hamul: que dictio etiam significat retributionem. vt ps. iis. ibi. Retribue seruo tuo &c. et in alijs locis.

Canticum graduum. 132. **M**emento dñe dauid: et ois mā suetudinis ei⁹. Sicut iurauit dño: votū vouit deo iacob. Si itro tero in tabernaculū domus mee: si ascēdero i lectū strati mei. Si dederō sōpnuz oculis meis: et palpebris meis dormitationē. Et requiē tēporibus meis donec inueniā locū dño tabernaculū deo iacob. Ecce audiui uimus eā in effrata: inuenimus eā in cāpis silue. Introibimus i tabernaculū eius: adorabim⁹ in loco ubi steterunt pedes eius. Surge dñe i requiē tuā: tu et arca sanctificationis tue. Sacerdotes tui induantur iustitiā: et sancti tui exultent. Propter dauid seruū tuū: non auertas facies christi tui. Iurauit dñs dauid veritatē et non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponā super sedē tuā Si custodierint filij tui testamentū meū: et testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eorū vsq; in seculū sedebunt super sedem tuam. Quoniam elegit dñs syon: elegit eam in habitationē sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Viduā eius benedicens benedicam: pauperes eius saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salutari: et sancti eius exultatione exultabūt. Illuc producam cornu dauid: parau lucernā christi meo. Inimicos eius induam cōfusione: super ipsum autem effloresbit sanctificatio mea.

Canticum graduum. 132. **M**emento dñe dauid: et ois mā suetudinis ei⁹. Sicut iurauit dño: votū vouit deo iacob. Si intro tero in tabernaculū domus mee: si ascēdero i lectū strati mei. Si dederō sōpnuz oculis meis: et palpebris meis dormitationem Donec inueniam locū domini: tabernaculum deo iacob. Ecce audiui uimus illum in effrata: inuenimus illum in regione saltus. Introibimus ad tabernacula eius: adorabimus scabelluz pedum eius. Surge domine in requiem tuam: tu et arca fortitudinis tue. Sacerdotes tui induantur iustitiam: et sancti tui laudent. Propter dauid seruum tuū: non auertas faciem christi tui. Iurauit dominus dauid veritatem: et non auertetur ab ea: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Si custodierint filij tui pactus meū et testificationem meam quam docuero eos: et filij eorum vsq; in eternum sedebunt super thronum tuū. Quia elegit dñs syon: desiderauit eam in habitaculū sibi. Hec est requies mea in sempiternū: hic habitabo quia desiderauī eā. Venationem pauperes eius saturabo pane. Sacerdotes ei⁹ induā salutare: et sancti ei⁹ laudabunt laude. Ibi ostii faciā cornu dñi: parau lucernā christi meo. Inimicos eius induā cōfusione: super ipsum autē floreat diadema eius.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Memento dñe dauid. **C** Viduā eius bñdicēs benedicā. **I** De b. 132. **A**ctum eius benedicens benedicam **C** In eo. **S**uper ipsum autem effloresbit sanctificatio mea. **I** De b. **E**t super ipsum lucebit corona sua. **I** De b. **M**ico.

Trāssa. Lxx.

Dñe Mico. i trāssa. lxx.

Dñe grece translatio.

Wyp euloγiσw. et sic est etiam in hebreo. 132. **A**notatio: nes i trāssa. Hierōi. **M**emento dñe dauid. a. **C** Uoti vouit deo iacob. **P**ro eo qd hic habetur deo i: hebreo ē **W**: r: q dictio aliquādo ponit p deo sicut hic i fra eo. ps. ibi. Tabernaculū deo iacob. Aliqñ vero significat fortē vel potentē. vt **Heb.** 49. d. ibi. **P**er man⁹ poteris iacob. et. 1⁹. **Regi.** 21. ibi. **P**otentissimo pastorū saul. et in alijs locis. et sic erit i fra. **U**oti vouit fortissimo vel potentissimo iacob. b. **C** Venationē eius benedicens benedicam. **P**ro venatione in hebreo est **Seda**: que dictio equiuoca est et vno modo significat venationem sicut hic in littera habetur. Alio vero modo significat cibarium vt victum. vt **Jof.** 1. b. ibi. **P**arate vobis cibaria. et i alijs locis. et tunc erit sensus. **C**ibaria eius sive victum eius benedicens benedicam. c. **C** Super ipsum autem floreat diadema eius. **P**ro eo qd hic habetur diadema: in hebreo est **Mezer**: et vno modo significat diadema sicut hic in littera habetur. Alio vero modo significat sanctificationē sicut **Lxx.** translatū. vt **1Ru.** 6. a. ibi. **S**ir sive mulier cū fecerint voti vt sanctificetur. et aliquādo ponit pro ipso nazareo. vt **Heb.** 49. d. ibi. **E**t in vertice nazarei inter fratres suos. et in alijs locis. **E**t ex hoc loco dicit **Burgen** qd potest probari illud quod adducitur **Matth.** 2. **Q**uoniam nazareus vocabitur. vide in additionibus super hoc loco.

Canticum graduum. 132. **E**cce qz bonum et qz locunduz habitare fratres in vnum. **S**icut vnguentum optimum in capite: qd descendit in barbā aaron. **Q**uod descendit in oram vestimenti eius: sicut ros hermon qui descendit in montem syon. **Q**uoniam illic mandauit dñs benedictionem: et vitam vsq; in seculum.

Canticum graduum. 132. **E**cce qz bonū. a. **C** Qui descendit in montē syon. **I** n. b. **C** Qui descendit in montes syon. **I** n. h. **C** Et vtrā vsq; in seculū. **I** n. h. **C** Et vtrā vsq; in seculū. **V**nde li et non est in greco: nec etiam i hebreo. **W**yp euloγiσw.

Canticum graduum. 132. **E**cce nūc benedicite dño: omnes serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **I**n noctibus extollite manus vras in sancta: et bñdicite dño. **B**ñdicat tibi dñs ex syō: qui fecit celū et terrā. **A**lleluia.

Canticum graduum. 132. **E**cce nūc benedicite dñm omnes serui dñi in noctibus. **L**euate man⁹ vestras ad sanctum: et benedicite dominum. **B**enedicat te dominus ex syon: factor: celi et terre. **A**lleluia.

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Canticum graduum. 132. **L**audate nomen dñi: laudate serui dñi. **Q**ui statis in domo dñi: in atrijs domus dei nostri. **L**audate dñm quia bonus dñs: psallite nomini eius quoniam suauē. **Q**uoniam iacob elegit sibi domin⁹:

Trāssa. Hierōi.

Trāssa. Hierōi.

Trāssa. Hierōi.

Trāssa. Hierōi.

israel in possessionem sibi. Qui ego cognoui quod magnus est dominus: et deus noster pro omnibus diis. Quia quicquid voluit dominus fecit in celo et in terra: in mari et in omnibus abyssiis. Produces nubes ab extremo terre: fulgura in pluviam fecit. Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita egypti ab homine usque ad pecus. Et misit signa et prodigia in medio tui egypte: in pharaone et in omnes fruos eius. Qui percussit greges multas: et occidit reges fortes. Sed regem amorreorum: et og regem basan et omnia regna chanaan. Et dedit terram eorum hereditate: hereditate israel populo suo. Domine nomen tuum in eternum domine memoriale tuum in generatione et generationem. Qui iudicabit dominus populum suum: et in suis suis deprecabitur. Simulacra gentium argenti et aurum: opera manus hominum. Quos habet et non loquentur: oculos habet et non videbunt. Aures habet et non audient: neque enim est spiritus in ore ipsorum. Similes illis fiant qui faciunt ea: et oes qui confidunt in eis. Domus israel benedicite domino: domus aaron benedicite domino. Domus levi benedicite domino: qui timetis dominum benedicite domino. Benedictus dominus ex syon: qui habitat in hierusalem.

sibi dominus: israel in peculatus suis. Qui ego scio quod magnus dominus: et dominator non pro omnibus diis. Quia quicquid voluit dominus fecit in celo et in terra: in mari et in omnibus abyssiis. Quos nubes de summitatibus terre: fulgura in pluviam fecit: educens ventos de thesauris suis. Qui percussit primitiva egypti: ab homine usque ad pecus. Emisit signa et portenta in medio tui egypte: in pharaonem et in cunctos fruos eius. Qui percussit greges multas et occidit reges fortes. Sed regem amorreorum et og regem basan: et omnia regna chanaan. Et dedit terram eorum hereditate: hereditate israel populo suo. Domine nomen tuum in eternum: domine memoriale tuum in generatione et generationem. Qui iudicabit dominus populum suum: et in suos suos erit placabilis. Idola gentium argenti et aurum: opera manus hominum. Quos habet et non loquentur: oculos habet et non videbit. Aures habet et non audient: sed nec est spiritus in ore ipsorum. Similes illis sunt qui faciunt ea: ois qui confidit in eis. Domus israel benedicite domino: domus aaron benedicite domino. Domus levi benedicite domino: timentes dominum benedicite domino. Benedictus dominus ex syon: qui habitat in hierusalem.

Dñe Hico. i trāsla. lxx. Dñe grece translatio.

Trāsla. lxx.

Laudate nomen domini. Et in suis suis deprecabitur. **Deo Hico.** In servis suis glorificabitur. **Deo Hico.** Et deus noster pro omnibus diis. **In. H.** Et dominus non pro omnibus diis. **Kai o kyrios hemon para panta touc theouc et sic est etiam in hebreo. b.** Et misit signa et prodigia. **In. H.** Emisit signa et prodigia. **Et hanc est etiam in hebreo.** **Alleluia.** **Qui percussit dominus qui bonus: quoniam in eternum misericordia eius. Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. Qui fecit mirabilia magna solus: quoniam in eternum misericordia eius. Qui fecit celos in intellectu: quoniam in eternum. Qui firmavit terras super aquas: quoniam. Qui fecit luminaria magna: quoniam. Sol in potestate diei: quoniam.**

Laudate nomen domini. Et in suis suis deprecabitur. **Deo Hico.** In servis suis glorificabitur. **Deo Hico.** Et deus noster pro omnibus diis. **In. H.** Et dominus non pro omnibus diis. **Kai o kyrios hemon para panta touc theouc et sic est etiam in hebreo. b.** Et misit signa et prodigia. **In. H.** Emisit signa et prodigia. **Et hanc est etiam in hebreo.** **Alleluia.** **Qui percussit dominus qui bonus: quoniam in eternum misericordia eius. Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. Qui fecit mirabilia magna solus: quoniam. Qui fecit celos in sapientia: quoniam. Qui firmavit terras super aquas: quoniam. Qui fecit luminaria magna: quoniam. Sol in potestate diei: quoniam. Lunam et stellas in potestate noctis: quoniam.**

Trāsla. Hiero.

in eternum. Lunam et stellas in potestate noctis: quoniam in. Qui percussit egyptum cum primogenitis eorum: quoniam. In manu valida et in brachio extenso: quoniam. Qui divisit mare rubrum in divisiones: quoniam. Et adduxit israel in medio eius: quoniam. Et convolvit pharaonem et exercitum eius in mari rubro: quoniam. Qui duxit populum suum per desertum: quoniam. Qui percussit reges magnos: quoniam. Et occidit reges magnificos: quoniam. Seon regem amorreorum: quoniam. Et og regem basan: quoniam. Et dedit terram eorum hereditate: quoniam. Hereditatem israel seruo suo: quoniam. Quia in humilitate nostra memor fuit nostris: quoniam. Et eripuit nos de hostibus nostris: quoniam. Qui dat panem omni carni: quoniam. Confitemini deo celi: quoniam in eternum misericordia eius.

Qui percussit egyptum cum primogenitis eorum: quoniam. Et eduxit israel de medio eorum: quoniam. In manu valida et in brachio extenso: quoniam. Qui divisit mare rubrum in divisiones: quoniam. Et adduxit israel in medio eius: quoniam. Et convolvit pharaonem et exercitum eius in mari rubro: quoniam. Qui duxit populum suum per desertum: quoniam. Qui percussit reges magnos: quoniam. Et occidit reges magnificos: quoniam. Seon regem amorreorum: quoniam. Et og regem basan: quoniam. Et dedit terram eorum hereditatem: quoniam. Hereditatem israel seruo suo: quoniam. Quia in humilitate nostra memor fuit nostris: quoniam. Et eripuit nos de hostibus nostris: quoniam. Qui dat panem omni carni: quoniam. Confitemini deo celi: quoniam in eternum misericordia eius.

Dñe Hico. i trāsla. lxx.

Dñe grece translatio.

Trāsla. lxx.

Confitemini domino. **Confitemini deo deorum.** In hebreo addit **135.** **Quis eodem versu (quoniam in eternum misericordia eius.)** Et eodem modo addit in omnibus versibus sequentibus usque ad ultimum qui sic incipit. **(Confitemini domino etc.)** qui non est de textu quod non est in hebreo: nec in translatione Hieronymi. **Deo Hico.** **a.** Qui eduxit israel de medio eorum. **In. H.** Et eduxit israel de medio eorum. **Kai efcayayoti toy israhel ek mesov avtoy.** et sic est etiam in hebreo. **b.** Confitemini domino dominorum quoniam in eternum misericordia eius. **Hic Christus non est in greco: nec etiam in hebreo: nec in bibliis nisi antiquis: sed de principio huius psalmi assumptus est.** **Psalmus david.** **136.** **Super flumina babilonis illic sedimus et flevimus: dum recordamur syon. In salicibus in medio eius suspendimus citharas nostras. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena? Si oblitus fuero tui hierusalem: oblitio sit dextera mea. Adhuc reat lingua mea faucibus meis: si non meminero tui. Si non proposuero hierusalem in principio letitie mee. Memor esto domine filiorum edom: in die hierusalem. Qui dicunt cyana-**

Confitemini domino. **Confitemini deo deorum.** In hebreo addit **135.** **Quis eodem versu (quoniam in eternum misericordia eius.)** Et eodem modo addit in omnibus versibus sequentibus usque ad ultimum qui sic incipit. **(Confitemini domino etc.)** qui non est de textu quod non est in hebreo: nec in translatione Hieronymi. **Deo Hico.** **a.** Qui eduxit israel de medio eorum. **In. H.** Et eduxit israel de medio eorum. **Kai efcayayoti toy israhel ek mesov avtoy.** et sic est etiam in hebreo. **b.** Confitemini domino dominorum quoniam in eternum misericordia eius. **Hic Christus non est in greco: nec etiam in hebreo: nec in bibliis nisi antiquis: sed de principio huius psalmi assumptus est.** **Psalmus david.** **136.** **Super flumina babilonis illic sedimus et flevimus: dum recordamur syon. Super salices in medio eius suspendimus citharas nostras. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena? Si oblitus fuero tui hierusalem: oblitio sit dextera mea. Adhuc reat lingua mea gutturi meo: si non recordatus fuero tui: si non proposuero hierusalem in principio letitie mee. Memoro domine filiorum edom: in die hierusalem: dicentibus evacuare eas-**

Trāsla. Hiero.

nite exinanite: vsq; ad fundamentuz in ea. Filia babilonis misera: bñs qui retribuet tibi retributionē tuā quā retribuisti nobis. Beat⁹ q̄ tenebit ⁊ allidet puulos suos ad petrā.

b.

Dñe grece translario.

Super flumina. a. Dum recordaremur tui syon. In. 5. (Dñi 136. m. p. h. 9. n. p. i. h. u. a. c. t. h. e. s. i. b. y. b. c. Bear⁹ q̄ tenebit ⁊ allidet paruulos suos ad petrā.) In. 5. (Beatus q̄ tenebit ⁊ allidet paruulos suos ad petrā.) Μακάριος ὁς κρατῆσει καὶ ἐδαφίει τὰ πύργια σου ὑπὸς τῆς ἑστῆρας. et sic est etiam in hebreo.

Psalmus ipsi dauid. 137. C Dauid. 138.

Trāsa. Lxx.

Confitebor tibi domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. In conspectu angelorum psallaz tibi: adorabo ad templum sanctum tuuz ⁊ confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniam magnificasti super omne nomē sanctum tuuz. In quacunq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis i aia mea virtutē. Confiteatur tibi dñe oēs reges terre: quia audierunt oia vba oris tui. Et cantēt in vñs dñi: quoniam magna ē gloria domini. Quā excelsus domin⁹ ⁊ humilia respicit: ⁊ alta a lōge cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis uiuificabis me: super irā inimicorum meoz extēdisti manū tuā ⁊ saluum me fecit dextera tua. Dñs retribuet p me: dñe mīa tua in seculis: opa manuum tuarum ne despicias.

Trāsa. Hiero.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

Confitebor tibi. Quoniam audisti verba oris mei. Hoc nō 137. est in hebreo nec i trāstatiōe hieronymi. In eo. (Dñi magnificasti sup omne nomen sanctū tuum) In hebreo ⁊ in trāstatiōe hieronymi addit sub eodē versu (verbi tui.) In eo. (Et alta a longe cognoscit.) Heb. (Et alta a lōge confringet.) i. supba destruet. In eo. (Dñs retribuet p me.) Heb. (Dominus perficiet pro me.) i. opera que non possum compleere. Dec Rico. 138.

Annotatōnes i trāsa. Hiero.

Confitebor tibi. a. Et excelsa de longe cognoscit. Pro eo qd hic habet cognoscit in hebreo ē ꝑeieda: q̄ dictio vno mō ⁊ magis com-muniter significat cognoscere sicut hic i lsa hēf. Alio vero mō significat confringere vel contere. vt Judi. 8. v. ibi. Contriuuit cum eis atq; com-minuit viros foedor. ⁊ tñc erit sensus et excelsa de lōge s̄rigit. i. supba destruet. vt exponit Rico⁹ in differentijs. b. (Domin⁹ operabit p me) Heb. (Dominus perficiet vel cōsumabit pro me.) i. opera q̄ non possum

compler e: vt exponit Rico⁹ in differentijs. Nam pro eo quod hic habetur operabitur in hebreo est ꝑgnor: que dictio perficere vel consumare significat. vt ps. 7. ibi. Consumetur nequitia peccatorum. ⁊ supra in hac trāstatiōe ps. 77. ibi. Consumabit vbi etus in grātiōe ⁊ generationē.

Trāsa. Lxx.

In fine psalmus dauid. 138. C Victor dauid psalmus. 139.

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionē meā ⁊ resurrectionem meam. In-tellexisti cogitationes meas de longe: semitam meam et funiculuz meum inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti oia nouissima ⁊ antiqua: tu formasti me ⁊ posuisti sup me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: cōfortata est ⁊ non potero ad eā. Quo ibo a spū tuo: ⁊ quo a facie tua fugiam? Si ascendero in celum tu illic es: si descendero in infernum ades. Si sumpsero pennas meas diluculo: ⁊ habitauero in extremis maris. Etiam ibi man⁹ tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsūt tenebre ꝑcalca-būt me: ⁊ nox illuminatio mea i delicijs meis. Quia tenebre nō obsecrābunt a te: ⁊ nox sicut dies illūminabitur: sicut tenebre ei⁹ ita ⁊ lumen eius. Quia tu possedisti renes meos suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi quoniam terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua ⁊ anima mea nouit nimis. Nō sunt operta ossa mea a te quibus factus sum in abscondito: imaginatus sum in nouissimis terre. In for-mē adhuc me viderunt oculi tui: et in libro tuo oēs scribentur: dies for-mati sunt ⁊ non est vna in eis. Mihi autem quam honorabiles facti sunt amici tui deus: quam fortes pauperes eoz. Numerabo eos ⁊ arena plures erunt: reugilui et adhuc sup tecū. Si occideris de⁹ i pñ: viri sanguinuz declinate a me. Qui cōtradicient tibi seclerate: eleuari sunt frustra aduersarij tui. Nōne odiētes te domine odium: ⁊ ꝑtra

Trāsa. Hiero.

a.

b.

c.

d.

a.

b.

c.

d.

te domine odera: et super inimicos tuos tabesceba. Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi. Proba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna.

adversarios tuos distabui. Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt mihi. Scrutare deus me et cognosce cor meum: proba me et scito cogitationes meas. Et vide si via idoli in me est: et deduc me in via eterna.

Offic. Rico. i trāssa. lxx.

Domine probasti. Intellexisti cogitationes meas de lege: semita mea et funiculus meum investigasti. Heb. Intellexisti malum meum de lege iter meum et accubationem meam vetilasti. In eo. (Cognoscebor tibi quia terribiliter magnificatus es) Heb. (Cognoscebor tibi quia terribiliter admiratus sum). i. iudicia tua. In eo. (Quia dicitis in cogitatione accipiant in vanitate civitates suas.) Heb. (Quia dicit tibi dolose leuabunt) i. nomen tuum (inimici tui) i. adulando tibi in faciem ut decipiant te. In eo. (Et super inimicos tuos tabesceba.) Heb. (Et insurgentes contra te increpabam.) In eo. (Et vide si via iniquitatis in me est.) Heb. (Et vide si via doloris) i. perfecte contritionis (in me est) quae est via ducens ad patriam: ideo sequitur (Et deduc me in via eterna.) Nec Rico.

Offic. grece. translatio.

a. (Cognoscata est et non potero ad eam.) In. b. (Cognoscata est non potero ad eam) vñ li et nō est in greco: nec etiā in hebreo. ē κραταίωσθι οὐ μὴ δὲ ὑμῶν αὐτῆς. b. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. In. b. (Et nox illuminatio in deliciis meis.) vnde li mea non est in greco. καὶ ὑπὲρ φωτισμῶν ἐστὶ τῆς τροφῆς μου. c. Et anima mea cognoscebat nimis. In. b. (Et anima mea cognoscebat nimis.) καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα. et sic est etiā in hebreo. i. de presenti. d. (Nimis cognoscata est principatus eorum.) In. b. (Nimis cognoscata sunt principatus eorum.) vñ li principatus i greco ē pluralis numerus. ἀγαπᾷ ἐκπαταίωσθαι αὐτῶν. et sic est etiā in hebreo. i. in hebo. i. plur.

Annotatio. nes i trāssa. Hiero.

Domine investigasti me. a. Et accubationem meam vetilasti. 139. Pro eo quod hic habet vetilasti: in hebreo ē Zeritha: quae dictio vno modo significat vetilare sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat mēsurare palmi. vt Lxx. 39. b. ibi. Quadrangulum duplex mēsure palmi. et lra. 40. c. ibi. Et celos palmo pōderavit. et in alijs locis. et tūc erit sensus. Semitas meas et accubationem meam palmo mēsurasti. b. Quam terribiliter magnificasti me. Heb. Quam terribiliter mirificasti me. i. in admiratione vertisti me. Nam pro eo quod hic habet magnificasti me: in hebreo ē Hiphlethi quae dictio mirificare significat. vt ps. 4. ibi. Scitote quoniam mirificavit dominus sanctum suum. et ps. 16. ibi. Mirificas vias tuas qui saluos facis sperantes in te. c. Imaginatus sum in nouissimis terre. Pro eo quod hic habet imaginatus sum: in hebreo ē Bucamthi: quae dictio opus polyमितu vel picturam variam significat. vt ps. 44. ibi. In vestitu deaurato circumdata varietate. et tūc erit sensus figuratus vel depictus sum in nouissimis terre. d. Quam fortes paupes eorum. Pro eo quod hic habet paupes eorum: i. hebo ē Baschem: quae dictio equoca est: et vno modo significat paupes siue pauperes sicut hic in lra habet. Alio vero modo significat capita. vt Leui. 20. b. ibi. Capita vestra nolite nudare. Et aliquando significat principes vel principes. vt Lxx. 6. c. ibi. Isti sunt principes domorum. et i eo. 18. d. ibi. Electis viris strenuis de cuncto israel constituit eos principes etc. et Deut. 33. c. ibi. Vidit principatum suum. et i

alijs locis. et tūc erit lra. Quam fortis sunt capita eorum vel principes siue principatus eorum. c. Et contra adversarios tuos distabui. Heb. (Et in adversariis tuis displicuit mihi siue affectus sum molestia) Nam pro eo quod hic habet distabui: i. hebo ē Ethcorat: quae dictio displicere significat. vt supra in hac translatione. ps. 95. ibi. Quadraginta annis displicuit mihi generatio illa. In lingua Syra significat contendere: vt sit sensus. Et contra adversarios tuos contendi.

In finem psalmus dauid. 139. Ripe me domine ab homine malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerunt iniquitates in corde: tota die constituebant praesentia. Auertit linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labijs eorum. Custodi me domine de manibus peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me. Qui cogitauerunt supplantare gressus meos: abscondit superbi laqueus mihi. Et funes extenderit in laqueum iuxta iter scandalum posuerunt mihi. Dixi domino deus meus tu: exaudi domine vocem deprecationis mee. Domine domine virtus salutis mee obumbrasti super caput meum in die belli. Non tradas me domine a desiderio meo peccatoris: cogitauerunt contra me ne derelinquas me ne forte exalten. Caput circum eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos. Ades super eos carbonem: in igne desicies eos: i. foueas ut non cōsurgat. Vir linguosus non dirigetur in terra: vix iniquum mala capient in interitu. Scio quod faciet dominus in iudicium inopis: iudicia pauperum. Attamen iusti cōsistentur nomini tuo: habitabunt recti cum vultu tuo.

Trāssa. Lxx.

In finem psalmus dauid. 140. Ripe me domine ab homine malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerunt malicias in corde: tota die versati sunt in preliis. Exaceruerunt linguam suam quasi serpens: venenum aspidum sub labijs eorum. Semper. Custodi me domine de manu impij: a viro iniquitatus serua me: qui cogitauerunt supplantare gressus meos. Abscondit superbi laqueus mihi: et funibus extenderit rete iuxta semitam offendiculum posuerunt mihi. Semper. Dixi domino deus meus tu: exaudi domine vocem deprecationis mee. Deus domine fortitudo salutis mee: protexisti caput meum in die belli. Re des domine desideria ipsi: scelera eius ne effundant et eleuent. Semper. Amaritudo cōuiuarij meorum labor laborum eorum opiet eos. Ades super eos carbonem: i. igne desicies eos: i. foueas ut non cōsurgat. Vir linguosus non dirigetur in terra: vix iniquum mala capient in interitu. Scio quod faciet dominus in iudicium inopis: iudicia pauperum. Attamen iusti cōsistentur nomini tuo: habitabunt recti cum vultu tuo.

Trāssa. Hiero.

Offic. grece. translatio.

Ripe me domine. a. Auertit linguas suas sicut serpentes. In. b. (Auertit linguam suam sicut serpentis.) ἡ κόρη μου γλωσσᾶν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως. et sic ē etiā i hebo. i. in m. m. b. Et ab hominibus iniquis eripe me. In. b. (Ab hominibus iniquis eripe me.) vnde li et non est in greco: nec etiā in hebreo. αὐτῶν ἀδικῶν ἐξελούμε. 140.

Annotatio. nes i trāssa. Hiero.

Ripe me domine. a. Deus domine fortitudo salutis mee. Pro eo quod hic habet deus: in hebreo est nomē dñi tetragramaton: et p li dñe ē nomen Adonay scriptū eisdē lris cū quibus pronoscitur. b. Amaritudo cōuiuarij meorum. In hebreo sunt hic quaedam dictiones equiuoce que vno modo possunt significare sicut hic in littera habet. Alio vero modo

sic. s. caput circumdantiū me: siue amaritudo circumdantiū me. Nam pro eo qd hic habet amaritudo: in hebreo est Nos: q dictio equoca est et vno modo significat amaritudinē sicut hic habet. Alio vero modo significat caput sicut Lxx. trāstulerūt. vt Heb. 3. c. ibi. Ip̄a p̄teret caput tuū. et ps̄ 17. ibi. Constitues me i caput gētiū. Et similit̄ sequēs dictio hebraica hic postea. s. Mesibai: aliqñ significat p̄uvas sicut hic i lra hēf. Aliqñ vō significat circuire. vt ps̄. 117. ibi. Dēs gētes circūierūt me. et in eo. ibi. Circūdantes circūdederunt me. et in alijs locis.

Trāsta. Lxx.

CPsalmus dauid. 140. **D**omine clamaui ad te exau= di me: intende voci mee cum clamauero ad te. Dirigatur oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Pone domine custodiam ori meo: et ostium cōstantie labijs meis. Non declines cor meum in verba malitie: ad excusandas excusatiōes i pctis. Cū hominibus operantibus iniquitate: et non cōmunicabo cum electi eorum. Corripit me iustus in misericordia et increpabit me: oleus autē peccatoris nō impiguet caput meū Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorū: absorpti sunt iusti petre iudices eorū. Audient v̄ba mea qm̄ potuerunt: sicut crassitudo terre erupta ē sup terrā. Dissipata sunt ossa nostra secus inferni: quia ad te dñe dñe oculi mei: in te speraui non auferas animam meā. Custodi me a laqueo quem statuerūt mihi: et a scādalis opantiū iniquitate. Cadēt i reticulo ei? pctōres: singulariter sum ego donec trāseā.

Dñe Hico. i trāsta. lxx.

Domine clamaui. **C**Ad excusandas excusatiōes in pctis) 140. **D**eb (Ad imponēdū calūpnias in malis.) **C**In eo. (Qm̄ adhuc et oratio mea in beneplacitis eorū: absorpti sunt iusti petre iudices eorū.) **C**Heb (Qm̄ adhuc oratio mea in malis eorū: dimissi sunt petre iudices eorū.) **C**Imoyes et aarō qui offenderūt in aq̄s cōtradictionis de petra oieb. **C**In eo. (Audiet v̄ba mea qm̄ potuerūt: sicut crassitudo terre erupta ē sup terrā) **Heb** (Audiet v̄ba mea qm̄ deora sunt.) **C**i. penetratiua cordis (sicut scindēs scindit terrā.) **C**i. sicut agricola penetrat terrā. **Dec Hico.**

Annotatiōes i trāsta. Hierōi.

Domine clamaui. a. **C**Serua paup̄tatē labioꝝ meoꝝ) **Heb.** 141. **C**Serua sup paup̄ratem siue sup paup̄erē labia mea.) **b.** **C**Sublati sunt iuxta petrā iudices eorū) **Pro** eo qd hic hēf sublati sunt: i hebreo est Mismetu: que dictio vno modo potest significare sublati sunt: sicut hic ha

betur. Alio vero modo significat p̄cipitare. vt. 4. Regi. 9. g. ibi. **P**recipitate eā deorsus: et p̄cipitauerūt eā. et tunc erit lra. **P**recipitati sunt iuxta petrā iudices eorū. c. **C**Ego aut trāstibo.) **Heb** (Donec ego transeam.) **C**Intellect? dauid cum esset in spelunca oratio. 141. **C**Eruditio dauid cum esset i spelunca oratio. 142.

Trāsta. Lxx.

Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecar? sum. **a.** **E**ffūdō in p̄spectu ei? ofonē meā: et tribulationē meā ante ip̄m p̄nicio In deficiēdo ex me sp̄m meū: et tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabā: abscondērūt supbi laquei mihi. Considerabam ad dexterā et videbā: et nō erat q̄ cognosceret me. **P**erijt fuga a me: et nō ē q̄ req̄rat aiām meā. Clamaui ad te dñe dixi tu es spes mea: p̄ticio mea i terra viuētius. Intēde ad deprecationē meā: q̄ hūiliat? sum nimis. **L**ibera me a p̄sequentib? meis: quia cōfortati sunt super me. **E**duc de custodia animam meam ad cōfitendum nomini tuo: me expectāt iusti donec retribuas mihi.

Dñe Hico. i trāsta. lxx.

Uoce mea. **C**De expectāt iusti donec retribuas mihi) **Heb.** 141 **C**De coronabūt iusti cū retribuēris mihi.) **Itā** glia cuiuslibet sancti augmentatur ex societate aliorum. **Dec Hico.**

Dñe grece translatio.

Effūdō in cōspectu eius orationē meā: et tribulationē meā an ip̄m p̄nicio) **In.** **S.** (Effūdā in cōspectu ei? ofonē meā: et tribulationē meam ante ip̄m p̄nicio.) **Ek** xew ē p̄wōt̄ioy autoy th̄y dēn̄siy moy th̄y th̄y oaliψiy moy ē p̄wōt̄ioy autoy d̄w̄ay γ̄elw. et sic est etiā in hebreo. s. de futuro. **b.** **C**Abscondērūt superbi laquei mihi) **In** **S.** (Absconderūt laquei mihi.) vnde li superbi non est in greco: nec etiā in hebreo. **Ek** p̄vψay w̄ayia moy. 142.

Annotatiōes i trāsta. Hierōi.

Uoce mea. a. **C**Effūdā in cōspectu eius eloquiū meū.) **Pro** eo qd hic habet coronabunt: i hebreo ē p̄achthiru: q̄ dictio vno mō significat coronare sicut hic hēf. Alio vō modo significat sustinere vel expectare sicut Lxx. trāstulerūt. vt Job. 36. a. ibi. Sustine me paululu et indicabo tibi. **C**Psalmus dauid qñ persequēbatur cum filius suus absalom. 142.

Trāsta. Lxx.

Domine exaudi orationes meas: in veritate tua exaudi me i iustitia tua. Et nō venias i iudicio cū

Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecar? sum. **a.** **E**ffūdā in p̄spectu ei? eloquiū meū: et tribulationē meā coram illo annuntiabo. Cum anxius in me fuerit sp̄ritus meus: tu enim nosti semitam meā: in via hac qua ambulabo absconderunt laqueum mihi. **R**espice ad dexterā et vide quia nō sit qui cognoscat me: perijt fuga a me et nō est qui requirat animam meā. Clamaui ad te dñe dixi tu es spes mea: pars mea in terra viuētius. **A**uscul ta deprecationem meam qm̄ i firmatus sum nimis: libera me a p̄secutoribus meis qm̄ cōfortati sunt super me. **E**duc de carcere animam meam: vt cōfiteat? noi tuo: i me coronabuntur iusti cum retribuēris mihi. **b.**

Trāsta. Hierōi. a.

b.

In tua iusticia. Et no ires i iudiciu cu seruo tuo: qz no iustificabitur in conspectu tuo omnis vias. Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit me in terra vitaz meam. Collocavit me i obscuris sicut mortuos seculi: et anxiat est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum. Memor fui diez antiquoru: meditatus suz in oibus opibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me dñe: defecit spūs meus. Nō auertas faciem tuā a me: et similis ero descendenti bus in lacum. Audiat fac mihi mane misericordiam tuā: qz i te spāui. Notam fac mihi viam in qua ambularem: quia ad te leuavi animam meā. Eripe me de inimicis meis dñe ad te confugi: doce me facere voluntatem tuaz qz deus me⁹ es tu. Spūs tuus bonus deducet me i terrā rectam: propter nomē tuum dñe viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione animam meam: et i misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

seruo tuo: qz no iustificabit in cōspetu tuo oīs viuens. Et persecutus est inimicus animam meam: cōfregit in terra vitam meaz: posuit me in tenebris sicut mortuos aīquos. Et anxius fuit in me spiritus meus in medio mei sollicitum fuit cor meum. Recordabar dierum antiquorum: meditabar omnia opera tua: facta manuum tuarum loq̄bar. Expādi man⁹ meas ad te: anima mea quasi terra sitiens ad te. Semper. Lito exaudi me domine defecit spiritus meus: ne abscondas faciem tuā a me et cōparabor descendētib⁹ in lacum. Fac me audire mane misericordiam tuaz quoniam in te cōfido: notam fac mihi viam in qua ambulem quoniam ad te leuavi animam meam. Libera me de inimicis meis domine: a te proteget⁹ sup. Doce me vt faciam voluntatem tuam: quia tu deus meus: spiritus tuus bonus deducet me in terraz rectam. Propter nomen tuum domine viuificabis me: in iustitia tua educes de angustia animam meam. Et in misericordia tua dissipabis inimicos meos: et perdes omnes ligantes animam meam: ego enim sum seruus tuus.

a.

c.

Dñe Rico. i trāsa. lxx. Dñe grece translatio.

Annotaciones i trāsa. Hiero.

Domine exaudi. (Anima mea sicut terra sine aqua tibi.) 142. **D**eb. (Anima mea sicut lassata sitiens tibi semper.) **D**ec Rico. **a.** Et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. In. **b.** Et in misericordia tua disperdes inimicos meos. vnde il omnes non est in greco: nec etiam in hebreo. καὶ ἐν τῷ ἐλεει σου ἐξολοθρευσεις τοὺς ἐχθρούς μου. 143. **D**omine exaudi. **a.** (Sicut mortuos antiquos.) **D**eb. (Sicut mortuos seculi.) et idē sensus. **b.** Sollicitus fuit cor meum. Pro eo quod hic habet sollicitus fuit: in hebo est ysthomem: q̄ dictio etiā obstupescere significat. vt **D**iere. 2. e. **i**bi. **D**bstupescite celi sup hoc. et **D**an. 9. g. **i**bi. Et stupebā ad visionē rei. et tūc erit lra. **S**tupuit cor meum. **c.** Et perdes omnes ligantes animam meam. Pro eo quod hic habetur ligantes: in hebreo est **S**ozere: q̄ dictio equiuoca est et vno modo significat ligantes sicut hic in littera habet. **A**lio vero modo significat tribulantes siue hostes. **D**e. 1. ps. 63. **i**bi. In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me. **D**e. 2. **E**sa. ii. d. **i**bi. Et hostes iuda interibit. et tunc erit littera. Et perdes omnes tribulantes animam meam siue omnes hostes anime mee.

Trāsa. Lxx.

Benedictus dñs deus goliā. 143. **D**ocet man⁹ meas ad pluz: et digitos meos ad bellū. Misericordia mea et refugium meū: susceptor meus et liberator me⁹. **P**rotector meus et in ipso sperauit: q̄ subdit populū meum sub me. **D**ñe quid est hō qz i notuisti ei: aut filius hoīs qz reputas eū? **H**omo vanitati similis factus ē: dies eius sicut umbra p̄tereunt. **D**ñe inclina celos tuos et descende: tange mōtes et fumigabunt. **F**ulgura coruscationē et dissipabis eos: mitte sagittas tuas et cōturbabis eos. **E**mitte manū tuā de alto: eripe me et libera me de aqs multis: et de manu filioz alienozū. **Q**uorum os locutus est vanitatē: et dextera eorum dextera mendaciū. **D**eus canticum nouū cantabo tibi: in psalterio de cacho: do psallā tibi. **Q**ui das salutē regib⁹: q̄ eruit dāuid seruū tuū de gladio pessimo. **L**ibera me et erue me de manu filioz alienozū: quozū os locutus est vanitatem: et dextera eozū dextera mendaciū. **E**t sint filij nri quasi plantatio crescens in adolescentia sua: filie eorum compositae: circumornate vt si militudo templi. **P**romptuaria eozū plena: eructantia ex hoc in illud. **O**ues eozū fetose abundantes in gressibus suis: boues eozū crasse. **N**ō est ruina macerie: neqz transitus neqz clamor in plateis eozū. **B**eatum dixerūt populū cui hec sunt: beatus populū cuius dominus deus eius.

b.

Benedictus dñs fortis meus: qui docet man⁹ meas ad pluz digitos meos ad bellum. Misericordia mea et fortitudo mea auxiliator meus et saluator me⁹: mihi: scutum meū et in ipso sperauit: q̄ subiecit populos mihi. **D**ñe qd est hō qz agnoscis eū: fili⁹ hoīs qz cōpuras eum. **N**ō vanitati assimilat⁹ ē: dies ei⁹ quasi umbra p̄trāsēs. **D**ñe inclina celos tuos et descende: tange montes et fumigabunt. **M**ica fulmine et dissipa eos: mitte sagittā tuam et iterface illos. **E**xtende manum tuā de excelsis: libera me et erue me de aqs multis de manu filioz alienozū. **Q**uorum os locutus est vanitatē: et dextera eozū dextera mendaciū. **D**eus canticum nouū cantabo tibi in psalterio de cacho: do psallam tibi. **Q**ui das salutē regib⁹: q̄ eruit dāuid seruū tuū de gladio pessimo. **L**ibera me et erue me de manu filioz alienozū: quozū os locutus est vanitatem: et dextera eozū dextera mendaciū. **E**t sint filij nri quasi plantatio crescens in adolescentia sua: filie nostre quasi anguli ornati ad similitudinē templi. **P**romptuaria nostra plena: et superfundētia ex hoc in illud: pecora nostra in millibus et innumerabilia in compitis nostris. **L**auri nri pingues: non est interruptio et nō est egressus: et non est vlulatus in plateis nostris. **B**eatū populū cuius talia sunt: beatus populū cuius dominus deus eius.

Trāsa. Hiero.

Dñe Rico. i trāsa. lxx.

Benedictus dñs. (Quorum filij sicut nouelle plantationes i ius) 143. **Q**uentute sua: filie eozū compositae. **D**eb. (Et sint filij nri quasi plantatio crescens in adolescentia sua et filie nre ornate.) **E**t scdm hoc dāuid orat pro iuuenibus israel vt crescant in robore corporis et moribus: et p̄ iuneculis vt ornate tradant nuptui ad multiplicationē populū. **I**n eo. (Promptuaria eozū plena) **D**eb. (Promptuaria nra plena) Ita qd dāuid orat p̄ prosperitate israel temporalī. vñ quod subdit (oues eozū fetose et boues eozū crasse) et postea (neqz clamor in plateis eozū.) In hebreo habet (oues nre: et boues nostri: et in plateis nostris.) **D**ec Rico.

Trāsa. Lxx.

Alleluia. 146. Laudate dñm qm̄ bon⁹ psalmus: deo nro sit iocūda deco- raq; laudatio. Edificans hierusalē dñs: dispōsiones israelis cōgregabit Qui sanat cōtritos corde: et alligat cōtritos cōsi. Qui numerat multitudinē stellarū: et omnib⁹ eis noīa vocat. Magnus dñs noster et magna virt⁹ eius: et sapiētie eius nō est numer⁹. Suscipiēs māsueros dñs: humiliās autē pctōres vsq; ad terrā Precipite dño in cōfessione: psallite deo nro i cithara. Qui operit celū nubibus: et parat terre pluuiam. Qui pducit i mōrib⁹ feniū: et herbā fuituti hominū. Qui dat iumentis escā ipsorū: et pullis coruorū inuocātibus est. Non i fortitudine equi voluntatē habebit: neq; in tibis viri beneplacitū erit ei. Beneplacitū est dño super timētes eū: et i eis qui sperant super misericordia eius.

Alleluia. 147. Laudate dominum quoniam bonum est canticum dei nostri quoniam decorum est: pulchra laudatio. Edificabit hierusalem dominus: electos israel congregabit. Qui sanat contritos corde: et alligat plagas eorum. Qui numerat multitudinem stellarum: et omnes nomine vocat. Magnus dominus noster: et multus fortitudine: et prudentie eius non est numerus. Suscipiens mansuetos dominus: humilians impios vsq; ad terrā. Cantate domino in confessione: canite deo nostro in cithara. Qui operit celos nubibus et prebet terre pluuiam: et ostri facit in montibus germen. Qui dat iumentis panem suum: filijs corui clamantibus. Non est in fortitudine equi voluntas eius: neq; in tibis viri placetur ei. Placetur domino in his qui timent eum: et expectant misericordiam eius. Lauda hierusalem dominum: lauda deum tuum syon. Quoniam confortauit vectes portarum tuarum: benedixit filijs tuis in medio tui. Qui posuit terminis tuis pacē: adipe frumēti saturauit te. Qui emittit eloquii sui terre: velociter currit sermo eius. Qui dat niuē sicut lanā: nebulam sicut cinerē spargit. Mittit crystallū suū sicut bucellas: ante faciē frigoris eius quis sustinebit? Emitte verbi sui et liquefaciet ea: stabit sp̄s eius et fluēt aque. Qui annūciat verbi sui iacob: iustitias et iudicia sua israel. Nō fecit taliter omni nationi: et iudicia sua non manifestauit eis.

Trāsa. Hiero.

Trāsa. Lxx.

Alleluia aggei et zacharie. 147. Lauda hierusalem dñm: lauda deū tuū syō. Quoniam confortauit vectes portarum tuarum: benedixit filijs tuis in medio tui. Qui posuit terminis tuis pacē: adipe frumēti saturauit te. Qui emittit eloquii sui terre: velociter currit sermo eius. Qui dat niuē sicut lanā: nebulam sicut cinerē spargit. Mittit crystallū suū sicut bucellas: ante faciē frigoris eius quis sustinebit? Emitte verbi sui et liquefaciet ea: stabit sp̄s eius et fluēt aque. Qui annūciat verbi sui iacob: iustitias et iudicia sua israel. Nō fecit taliter omni nationi: et iudicia sua non manifestauit eis.

Alleluia. 149. Cantate dño canticū nouū: laus eius i ecclesia sāctorū. Letet israel i eo q̄ fecit eis: et filie syō exultēt i rege suo. Laudēt nomē eius i choro in tympano et psalterio psallāt ei. Qui vñplacitū ē dño i pp̄lo suo: et exaltabit māsueros in salutem. Exultabūt sancti i gl̄ia: letabunt i cubilibus suis. Exultatiōes dei i gutture eorū: et gladij ācipites i manib⁹ eorū. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus: et nobiles eorū in manibus ferrcis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hęc est omnibus sanctis eius.

Dñe Hiero. i trāsa. lxx. Annotatio: nes i trāsa. Hiero.

Laudate dominum quoniam bonum est. Ps̄o eo quod hic habetur laudate dominum: in hebreo est Alleluia: et illud alleluia quod ponitur hic pro titulo non est in hebreo: sed ps̄o precedens finitur in alleluia: et hic ps̄o incipit alleluia. I. laudate dominum etc. Nam alleluia laudate dominū significat.

Alleluia. Alleluia. 148. Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Laudate eū omnes angeli eius: laudate eū omnes exercitus eius. Laudate eū sol et luna: laudate eū omnes stelle lūminis. Laudate eū celi celoz: et aque q̄ sup celos sunt. Laudēt nomē dñi: qm̄ ipse mādauit et creata sunt. Statuit ea in cēnū et in sc̄lū: p̄ceptū posuit et nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oēs abyssi. Ig- nis grādo nix glacies sp̄s p̄cellay q̄ facit v̄bū eius. Mōres et oēs colles: ligna fructifera et oēs cedri. Bestie et vniuersa pecora: sp̄tes et volucres pennate. Reges terre et oēs populi: principes et oēs iudices t̄re. Iuuenes et v̄gines senes et iunioribus laudēt nomē dñi: qz exaltatū ē nomē eius sol⁹. Cōfessio eius sup celum et terrā: et exaltauit cornu ppli sui. Hymn⁹ oib⁹ sanctis eius: filijs israel populo appropiānti sibi.

Trāsa. Lxx.

Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Laudate eū omnes angeli eius: laudate eū omnes exercitus eius. Laudate eū sol et luna: laudate eū omnes stelle lūminis. Laudate eū celi celoz: et aque q̄ sup celos sunt. Laudēt nomē dñi: qm̄ ipse mādauit et creata sunt. Statuit ea in cēnū et in sc̄lū: p̄ceptū posuit et nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oēs abyssi. Ig- nis grādo nix glacies sp̄s p̄cellay q̄ facit v̄bū eius. Mōres et oēs colles: ligna fructifera et oēs cedri. Bestie et vniuersa pecora: sp̄tes et volucres pennate. Reges terre et oēs populi: principes et oēs iudices t̄re. Iuuenes et v̄gines senes et iunioribus laudēt nomē dñi: qz exaltatū ē nomē eius sol⁹. Cōfessio eius sup celum et terrā: et exaltauit cornu ppli sui. Hymn⁹ oib⁹ sanctis eius: filijs israel populo appropiānti sibi.

Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Laudate eū omnes angeli eius: laudate eū omnes exercitus eius. Laudate eū sol et luna: laudate eū omnes stelle lūminis. Laudate eū celi celoz: et aque q̄ sup celos sunt. Laudēt nomē dñi: qm̄ ipse mādauit et creata sunt. Statuit ea in eternū et in sc̄lū: p̄ceptū dedit et nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oēs abyssi. Ignis grando nix glacies: v̄tus turbo que facitis sermonem eius. Mōres et oēs colles: ligni fructiferum et vniuersa celi et aues volātes. Reges terre et oēs populi: principes et vniuersi iudices t̄re. Iuuenes et v̄gines: senes et pueris. Laudēt nomen dñi: qm̄ sublime nomen eius solius: gloria eius in celo et in terra. Et exaltauit cornu populi sui: laus omnibus sanctis eius filijs israel populo appropiānti sibi.

Trāsa. Hiero.

Dñe grece translatio.

Laudate dñm. a. Et aque q̄ sup celos sunt laudent nomē domini vñ li oēs nō est i greco: nec etiā in hebo. K̄ai Tō v̄d̄ap Tō v̄t̄ep̄ p̄i Tō v̄ d̄v̄p̄ p̄ō v̄ ai p̄e s̄at̄w Tō d̄v̄oūa K̄v̄p̄iōv. 148.

Annotatio: nes i trāsa. Hiero. Trāsa. Lxx.

Laudate dñm de celis. a. Gloria eius in celo et in terra. b. (Gloria eius siue confessio eius in terra et in celo.)

Laudate dñm. a. Et aque q̄ sup celos sunt laudent nomē domini vñ li oēs nō est i greco: nec etiā in hebo. K̄ai Tō v̄d̄ap Tō v̄t̄ep̄ p̄i Tō v̄ d̄v̄p̄ p̄ō v̄ ai p̄e s̄at̄w Tō d̄v̄oūa K̄v̄p̄iōv. 148. Laudate dñm de celis. a. Gloria eius in celo et in terra. b. (Gloria eius siue confessio eius in terra et in celo.)

Alleluia. 149.

Cantate dño canticū nouū: laus eius i ecclesia sāctorū. Letet israel i eo q̄ fecit eis: et filie syō exultēt i rege suo. Laudēt nomē eius i choro in tympano et psalterio psallāt ei. Qui vñplacitū ē dño i pp̄lo suo: et exaltabit māsueros in salutem. Exultabūt sancti i gl̄ia: letabunt i cubilibus suis. Exultatiōes dei i gutture eorū: et gladij ācipites i manib⁹ eorū. Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus: et nobiles eorū in manibus ferrcis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hęc est omnibus sanctis eius.

Alleluia. Alleluia. 149. Cantate domino canticū nouū: laus eius in congregatiōe sāctorū. Letet israel in factore suo: filij syon exultent in rege suo. Laudent nomen eius in choro: in tympano et cithara cantent ei. Qui cōplacet sibi dominus in populo suo: exaltabit mansuetos in iēsu. Exultabunt sancti in gloria: laudabunt i cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eorum: et gladij ācipites i manibus eorum. Ad faciendam vindictam in gentibus: increpationes i populis. Ut alligēt reges eorū in cētens: et inclutos eorū in cōpedib⁹ ferreis. Ut faciat in eis iudicium scriptū decore est omnibus sanctis eius.

Trāsa. Hiero.

Doeh. Sollicitus: siue anxius: aut piscator. Heb. Doeg.

E.

Edom. Rufus: siue terrenus: aut sanguineus.

Ephraim. Frugifer: aut crescens: Ephrata. Abertas: siue frugifera: vel crescens: aut incinerata.

Ephrem. Frugifer: aut crescens: Egyptus. Angustie: vel tribulationes.

Eman. Multus: aut tumultuans: vel syriace fidelis.

Endor. Fons siue oculus generati-
onis vel habitationis.

Etham. Fortitudo: aut vomer ear-
ris: siue insule doni. Heb. Ethan.

Ethiops. In hebreo dicitur chus
et interpretatur niger: ethiops asit
i greco ardere vel incensu significat.

Ethiopes. Idem. p. n.

Ethiopes. ps. 71. et. 73. i hebreo e
Siyim. et interpretatur Siccitates
aut naues: vel trieres: siue demo-
nes.

Ethiopia. In hebreo dicitur chus. et
interpretatur nigra vel nigredo. Es-
thiopia autem in greco ardorez vel
incendium significat.

Ezechiel. Fortitudo dei: siue appre-
hensio dei.

Ezraites. Indigena: siue orientalis.

F.

Frao. Dissipans: siue discor-
operans: aut nudans: vel sy-
riace vindicans.

Fe. Os ab ore: aut hic. f. aduerbi-
loci. D.

Filistim. Cospersi. f. cinere vel pul-
uere: aut ruine apposte: vel rui-
ne duplices: siue ruine potus: aut
cecciderunt bibentes.

Fines. Aspectus vel facies confi-
dentie vel protectionis.

G.

Galaad. Aceruus testimonij.

Hebal. Terminus: vel limes.

Hemini. Dexter: vel dexter. Heb.
Jemini.

Heth. Torcular.

Hemel. Retributio: siue ablacta-
tio. D.

Hollas. Transmigratio: aut accu-
mulatio: siue reuolutio: vel detectio
H.

Hyn. Oculi: vel fons. D.

Ibe. Ecce: vel ista. D.

Ihemani. Multus: aut tumultuans
vel syriace fidelis.

Ihermon. Destructio: siue anathe-
ma: vel rete: siue retiaculi: aut de-
dicati vel consecratum. f. deo.

Ihermoni. Idem. p. n.

Iheth. nome i se. Vita. D.

Iheremias. Celsitudo dñi: vel subli-
mitas dñi: aut exaltans dñm.

Iherusalem. Visio pacis: aut visio
perfecta vel consumata: siue timor
perfectus vel consumatus.

Ihismaelite. de Ihismael qd interpre-
tatur Exauditio dei.

I.

Iabin. Intelligentes: siue edificas
Jacob. Supplantator: vel cal-
canes: aut planta. i. vestigium.

Iadithun. Lex eius vel legalis: siue
laudem vel confessionem dans.

Iadumea. Russa: vel terrena: aut san-
guinea.

Iadumei. Russi: vel terreni: aut san-
guinei.

Iadumeus. Idem. f. n.

Jemini. Dexter: vel dexter.

Jeremias. Celsitudo dñi: vel subli-
mitas dñi: aut exaltans dominum.

Jerusalem. Visio pacis: aut visio
perfecta vel consumata: siue timor
perfectus vel consumatus.

Jesse. Ens: siue existens: aut mu-
nus vel oblatio.

Jesus. Saluator.

Joab. Paternitas: vel habes pa-
tre: aut voluntarius.

Jonadab. Spontaneus: vel voues:
aut principalis.

Jordanis. Fluvius iudicij: aut de-
monstratio vel protectio iudicij: seu

descensio: aut ex syro et hebreo les-
bes iudicij.

Joseph. Augmentum: vel pfectus.

Joseph. ps. 80. Vñi augmentum:
vel domini profectus.

Jod. Laudatio: siue confessio: aut
manus. D.

Isaac. Risus.

Ihismaelite. de Ihismael quod inter-
pretatur exauditio dei.

Israel. Prevalens siue dominans
cum deo.

Juda. Laudatio: siue confessio.

Judea. Idem.

L.

Lamed. Doctrina vel disci-
plina. D.

Leui. Copulatio.

Leuiathan. Copulatio: siue socie-
tas sua: aut sibi met traditus.

Libanus. Albus: vel candidus: aut
thus: vel cordis filiatio.

Loth. Inuolutus: siue colligatus:
aut coopertus: vel resina precio-
sa que dicitur sacte.

M.

Madian. Iudicium: vel iudi-
cans: siue litigans: aut obiur-
gans.

Manna. Preparatio: aut quid.

Manasses. Oblitus: aut obliuio.

Melchisedech. Rex iustitie.

Melech. ps. 87. in titulo interpre-
tatur Chorus vel cithara: aut in
firmitas: vel syriace venia. heb.

Maalath.

Mem. Aque. D.

Mesopotamia. Mesopotamia
Regio sic appellata eo qd duobus
fluvij eufrate ambiatur et tygri-
meos. n. medius potamos vero
fluvius grece interpretatur. De-
bate vero dicitur Bram naha-
ram. i. syria fluviorum.

Moab. De patre. quoniam de pa-
tre cum filia genuit.

Moyses. Attractus: vel assumptus
subaudi de aquis.

N.

Nathan. Dans: vel donatus.

Nemonia. ΡΕΟΜΝΙΑ.

Noulunium. S.

Neptalim. Comparatio vel equi-
paratio: aut reuoluto vel tortuositas.

Neptalim. Heb. Neptali.

Nun. Nomen i se. Posteritas: aut
stirps: vel eternus: aut syriace pi-
scis. D.

O.

O. Subcinericius panis vel
torta: aut subsannatio: vel sy-
riace detentus: aut impeditus.

Oreb. Desertum: vel solitudo: siue
destructio: aut siccitas: vel gladi-
us: aut fideiusor: vel comisens: seu
vespertinus.

P.

Palestina. Conspersa. f. cinere
vel puluere: siue ruina appos-
ta: vel ruina duplex: aut ruine po-
tus: vel cecidit bibens.

R.

Rab. ps. 86. interpretatur supba
aut fortis: vel tumultuans.

Res. Caput: siue principium: aut
paupertas. D.

S.

Saba. Conuersio: siue captiui-
tas: aut canities: vel sessio.

Saba. ps. 71. vbi dicitur Reges a
rabum et saba interpretatur Cir-
cuitio: aut ebrietas: vel syriace senex.

Sabbatum. Requies: siue cessatio

Sade. Iustus: vel iustitia. D.

Salem. Pax: siue perfectio: aut re-
tributio.

Salmans. Umbra prohibita: aut
umbra vel imago commotionis: siue
tinnitus commotionis: vel sub-
mersio prohibitionis aut commotionis

Salomon. Pacificus.

Samech. Nomen i se. Adhesio: siue
iunctura: aut iunctura. D.

Samuel. Postularus a deo: aut no-
men eius a deo.

VNIUERSIDAD
DE SALAMANCA

GREDO. USAL. ES.

Sarion. Loxica: vel planities: aut canicium collibe.

Sathan. Lōtrari⁹: vel aduersari⁹.
Saul. Postulatus: siue commoda-
tus: aut fouea: siue sepulcrum vel
infernus.

Selmon. Obscuritas: aut imago
eius: siue umbra muneris vel nu-
merationis: aut tinnitus numera-
tionis vel muneris.

Seon. Erradicatio: siue sculcatio.
Sichem. Numerus: siue pars: aut
manicatio: vel maturinatio.

Sichima. Idem.

Sylo. Dissoluens: vel discalcians:
seu par: aut abundantia: vel syria
ce illusus: vel decipiens.

Syn. Nomen littere. Dens: aut es-
bur. D.

Synai. Rub⁹: vel syriace inimicitia.

Syon. Aceruus: aut tumulus: vel
specula: aut siccitas.

Syria. Hebraice dicitur Aram: et in-
terpretatur excelsa: vel sublimis:
aut decipiens: siue maledictio eorū
Sysara. Hirundinē videns: aut ti-
neam vel equū videns.

Soba. Exercitus: siue militās: aut
preceptum in ea: vel inflatio: aut
tumor.

Sobal. ps. 59. Idē. Heb. Soba.

Socoth. Tabernacula: vel tētoria.
T.

Thabo. Electio: siue puritas:
aut syriace contritio vel con-
fractio.

Thanis. Hebraice dicitur soan. et in-
terpretatur Mouēs vel motio: aut
motus.

Tharsis. Contemplatio gaudij: vel
exploatio marmoris: aut turtur
gaudij: siue chrysolit⁹ lapis. s. pie-
ciosus: aut mare.

Thau. Signum.

Thet. Ferrere: siue scopis mun-
dare. D.

Tyrus. Hebraice dicitur so: et inter-
pretatur tribulatio vel obsidio: si-

ue angustia: aut vinculi vel colli-
gatio: seu plasmatio: aut figuratio
vel fortitudo: aut petra.

U.

Ubu. Et qd est cōiunctio. D.

Z.

3 Abulon. Habitaculi: vel ha-
bitans.

Zacharias. Memoria domini: aut
masculus domini.

Zayn. Fornicatio: aut syriace ar-
ma. D.

Zeb. Lupus.

Zebec. Victimā: aut sacrificiū: vel
decollatio: aut ingulatio.

Ziphet. Ista ora: vel iste bucce: aut
syriace falsitates vel falsi.

C Finis.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

GREDO.SUSAL.ES

Incipit liber Proverbio-
rum. Capitulum primū.

Arabole salomo-
nis. c. Sic semi-
te ois auari) Heb
(Sic semite omis
cōgregātis diuiti-
as). f. male. Dec
Hico. C. Itē. c.

(Et stulti ea q̄ sibi noxia sunt cupi-
ent) Heb. (Et derisores derisionem
cupiēt sibi) scdm illd Esa. 23. Ne qui
spernis nonne et ipse sperneris. qua
si dicat sic. Dec Hico.

2.
Iti mi. b. C. Et omnē semitaz
bonā. Heb. (Et omnē termi-
num bonū) Dec Hico. C. Sz notā
dū q̄ p eo qd̄ in lra nra est semitā: i
hebreo hēf Waagal: q̄ dictio semi-
tam pprie significat sicut ē in lra no-
stra. vt infra eo. 4. b. ibi. Et ducā te
per semitā equi. Et in codē. 4. d. ibi
Dirige semitas pedib⁹ tuis. et i alijs
locis. C. Itē. d. (Et ad inferos semi-
te illius) Heb. (Et ad inferos termi-
ni illi) Dec Hico. C. Et de hoc vs-
de qd̄ supra in precedēti annotatiōe
dictum est.

3.
Iti mi. a. C. In oib⁹ vjs tuis
cogita illi) Pro eo qd̄ i lra no-
stra ē cogita illi: i hebo hēf Waehu
q̄ dictio cognoscere pprie significat
vt Heā. 3. d. ibi. Cuius cognouissent
se eē nulos. et Esa. 1. a. ibi. Cogno-
uit bos possessore sūi. et i alijs locis.
et tunc erit sensus In oib⁹ vjs tuis
cognoce illi. i. da illi cognitionem
siue sapias q̄redo in oibus ab ipso so-
lo lumen et directiōe: et tūc fiet q̄ se-
quitur. f. et ipse diriget gressus tuos
et c. C. Itē. a. (Time deum et recede
a malo) Heb. (Time dominum et re-
cede a malo) Et sic est in bibljs no-
stris antiquis. C. Itē. b. (Honora
dominum de tua substantia: et de pi-
mitijs omnium frugum tuarum da

pauperibus.) Heb. (Honora domi-
num de tua substantia: et de primi-
cijs omnium frugum tuarum.) vns
de lra pauperibus nō est in hebreo
nec i bibljs nostris antiqs. C. Itē
.b. (Melior est acquisitio eius ne-
gociatione argenti et auri primi et
purissimi fructus eius.) Heb. (Me-
lior est mercatio eius mercatione ar-
genti: et auro purissimo fructus ei⁹)

supple melior est. Dec Hico. C. In
bibljs nostris antiquis sic habetur
(Melior est acquisitio eius negocia-
tione argenti: et auro primo fructus
eius.) Et sic est idem cum hebreo.

C. Itē. c. (Et qui tenuerit eam bea-
tus.) Heb. (Et qui inuitur et beat⁹)
Dec Hico. C. Sed notandum q̄ p
eo quod in lra nostra est tenuerit eā
in hebreo habetur Thomchea: que
dictio vno modo significat apprehē-
dere siue tenere: sicut ē in littera no-
stra. vt infra ca. 31. c. ibi. Et digiti ei⁹
apprehenderunt fusum. Alio vero
modo significat inuiti siue sustentas
re. vt Exo. 17. d. ibi. Baro autem
et hur sustentabant manus eius. et
in alijs locis. C. Itē. d. (Et cum sim

placibus sermocinatio eius.) Heb.
(Et cum rectis secretum eius.) Itā
pro eo quod in littera nostra est sim-
plicibus: in hebreo habetur Jelas-
rim: que dictio rectos proprie signi-
ficat. vt Job. 4. b. ibi. But quando
recti delicti sunt. Et Prover. 2. b.
ibi. Custodiet rectorum salutem. et
in alijs locis. Et similiter pro eo qd̄
in littera nostra est sermocinatio: in
hebreo habetur Sod: que dictio ses-
cretus significat. vt infra. 25. b. ibi.
Et secretum extraneo ne reuelas. et
Amos. 3. d. ibi. Quia non faciet do-
minus deus verbum nisi reuelare-
rit secretum suum ad seruos suos p-
phetas. et in alijs locis. C. Itē. d.
(Egestas a domino in domo impij.
et c.) Heb. (Maledictio a domino in

Addi.

Addi.

Addi.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USALES

Addi. domo impij rei.) **Dec** **Hico**. **C** **S** notandum q pro eo quod in lfa nfa est egestas: in hebreo h'etur Meera que dictio etiā significat penuriā sive egestatē sicut est in lfa nostra. vt Malach. 2. a. ibi. **W**itā in vos egestatem. **z** in eo. 3. c. ibi. **E**t in penuria vos maledicti estis. **C** **Frē.** d. (Stultorum exultatio ignominia.) **Heb.** (Stultorum exultatio ignominia) q: tūc magis apparet fatuitas: sicut turpitu. lo simie qñ sursum ascēdit. **Dec** **Hico**. **C** **E**t norandum q etiam in biblijs nostris antiquis est exultatio sicut in hebreo. **4.**

Addi. **A** dicit filij. **b.** **C** **H**e delecte risi i semitis ipior.) **Heb.** (He ingrediari i semita ipior.) **C** **Frē.** d. (Sias. n. q a dextris sunt nouit dñs: peruerse vero sunt q sunt a sinistris) **H**oc totū nō est i hebreo. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiā in bi. no. an.

Addi. **C** **Frē.** d. (Ipsē autēz rectos faciet gressus tuos: itinera autē tua in pace pducet.) **H**oc totū nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. **A**n nico in postilla sic ait Sias. n. q a dextris sunt rei. hoc totū nō est de textu vsq ad finem capituli: qñ nō est in hebreo: s; vt credo fuit qdam glosa postea vitio scriptorū textui inserta: sicut **z** in pluribus alijs locis veteris ac noui testamenti contingit. **Dec** **Hico** in postilla. **5.**

Addi. **A** dicit filij. **a.** **C** **H**e intēderis falacie mulieris.) **H**oc nō est in hebreo. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiā in biblijs nostris antiqs. **C** **Frē.** b. (Nunc ergo fili mi audi me: **z** ne recedas a verbis oris mei.) **Heb.** (Nunc ergo fili mi audire me **z** ne recedatis a vrbis oris mei.) **C** **Frē.** d. (Lerua charissima **z** gratissimus hinnulus.) **Heb.** (Lerua charissima **z** ascensus gratie.) **Dec** **Hico**. **C** **S**ed notandum q pro eo quod in lfa nfa est hinnulus in hebreo habetur paa-

lath: que dictio habetur. **1.** **Reg.** 24. a. ibi. **E**tia super abruptissimas petras q solis ibicibus pue sunt. **et** Job. 38. a. ibi. **A**iquid nosti tēpus partus ibicum in petris. **vbi** p ibicibus in hebreo est eadē dictio in plurali. **sunt** aut ibices capree stues tres vt ait **Hico** in postilla: vnde hebrei in oibus his locis interpretantur capreas sive hinnulos sicut hic habet. potest etiā significare ascensum sicut hic **Hico** notat: s; prima significatio magis cōuenit lfe. **6.**

A dicit filij. **b.** **C** **S**i vero impiger fueris: veniet vt fons inellis tua **z** egestas longe fugiet a te.) **Heb.** hebrei non habent hunc versum. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiam in biblijs nostris antiquis. **C** **Frē.** b. (Homo apostata vir inutilis.) **P**ro apostata in hebreo est Belial: quod interpretatur absq iugo: sive peruersus: aut non ascendens. **C** **Frē.** d. (Et omnem substantiam domus sue tradet **z** liberabit se.) **Heb.** (Et omnem substantiam domus sue tradet) vnde li et liberabit se non est in hebreo nec in biblijs nr̄is antiqs. **7.**

A dicit filij. **a.** **C** **F**ili mi honora dominum **z** valebis: preter eum vero ne timueris alienum.) **H**ic versus non est in hebreo. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiam in biblijs nr̄is anti quis. **C** **Frē.** a. (Et prudentiam voca amicam tuam.) **Heb.** (Et scientez ad intelligendum vocabis) **Dec** **Hico**. **C** **S**ed notandum q in hebreo sic habetur. (Et prudentiam siue intelligentiam vocabis notam siue amicam vel cognatam aut consanguineam) **H**am pro eo quod in lfa nostra est amicam: in hebreo habetur Modā: que dictio proprie significat notam siue amicam vel cōsanguineam. vt Ruth. 2. a. ibi. **E**rat aut viro elimelech cōsanguineus. **z** in alijs locis. **C** **Frē.** b. (Per cācellos psp-

xi iuuenē) **Heb.** (Per cācellos pspere) vñ li iuuenē nō est in hebreo in hoc loco: nec in bi. no. an. **C** **Frē.** c. (Veni **z** iebremur vberib.) **P**ro eo qd in lfa nfa est vberib: i hebreo habet **W**odim: q dictio equiuoca est **z** vno mō significat vbera sicut est in lfa nfa. **Alio** vō mō significat amores siue dilectōes. vt **Lanf.** 1. d. ibi **F**ascisculus myrrhe dilect me mihi. **z** in eo. d. ibi. **P**ulcher es dilecte mi. **z** in alijs locis. **C** **Frē.** d. (Et qñ agn' lasciuēs **z** ignozās **z** nescit qd ad vicula stult' trahat) **H**ec (Et sicut vicula strigēs stultū) **Q**ui nō aduertit donec mori. **Dec** **Hico**. **8.**

Quidam. **a.** **C** **Q**ui de rebus magnis locutura sum.) **Heb.** (Qui picipatus loquar) **Dec** **Hico**

Addi. **C** **Frē.** b. (Melior est sapiētia cunctis opibus p̄ciosissimis) **Heb.** (Melior est sapiētia cunctis p̄ciosissimis.) vñ li opibus nō est in hebreo nec in bi. no. anti. **C** **Frē.** c. (Adhuc terrā nō fecerat **z** flumina.) **P**ro eo qd in lfa nfa est flumina: in hebreo habet **E**husoth: q dictio etiā vicos siue plateas significat. de pmo **Wiere.** 4. a. ibi. **E**rcuite vicos hierlm **z** de 2. 3. **Reg.** 20. f. ibi. **F**ac tibi plateas in damasco. **z** **Thre.** 4. b. ibi. **N**on sunt agniti in plateis. **z** in alijs locis

Addi. **C** **Frē.** c. (Et librabat fontes aquarū.) **Heb.** (Et librabat siue fortificabat fontes abyssi.) **C** **Frē.** d. (Lū eo erā cicta cōponēs) **Heb.** (Juxta eū sui nutrita.) **Dec** **Hico**. **C** **Frē.** d. (Et hauriet salutem a dño.) **Heb.** (Et hauriet volūtatē siue b̄s placitū a dño.) **H**ā p eo qd in lfa nostra est salutem: i hebreo habetur **B**ason: q dictio voluntatem siue beneplacitū significat. vt **Ben.** 49. a. ibi. **E**t i voluntate sua suffoderunt murum. **et** ps. 105. ibi. **M**emento nostri domine in beneplacito populū tui. **et** in alijs locis. **9.**

Sapiētia edificauit. **b.** **C** **E**t ve nite **z** ambulate p vias prudentie.) **Heb.** (Et viuite **z** ambulate p vias prudentie.) **E**t sic est in biblijs nostris correctis. **C** **Frē.** d. (Quis est paruulus declinet a me.) **Heb.** (Quis ē paruulus declinet ad me.) **E**t sic est in biblijs nostris correctis **C** **Frē.** d. (Qui enim applicabitur illi descendet ad inferos. nā qui abscesserit ab ea saluabitur) **H**ebrei nō habent hunc versum. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiam in biblijs nostris antiquis. **10.**

Filius sapiens. **C** **I**n hebreo **A**pprenitur. (Parabole salomonis.) **et** tunc immediate subiungitur. (Filius sapiens.) **E**t sic est in biblijs nostris correctis. **C** **Frē.** a. (Qui nititur mendacijs hic pascit ventos: idem autem ipse sequitur aues volantes.) **H**ec versus non est in hebreo. **Dec** **Hico**. **C** **H**ec est etiam in biblijs nostris antiquis. **C** **Frē.** a. (Benedictio domini super caput iusti.) **Heb.** (Benedictio nes super caput iusti.) vnde li domini non est in hebreo: nec in biblijs nostris antiquis. **C** **Frē.** b. (Memoria iusti cum laudibus.) **Heb.** (Memoria iusti cum benedictione) supple erit. **C** **Frē.** b. (Qui ambulat simpliciter ambulat sapienter.) **Heb.** (Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter.) **et** sic est in biblijs nostris correctis. **C** **Frē.** b. (Qui autēz depauperat vias suas manifestus erit.) **P**ro eo quod in littera nostra est manifestus erit: in hebreo h'et **P**uadea: q dictio vno mō significat manifest' erit sicut ē i lfa nfa. **Alio** vō mō significat sterē. vt **Judi.** 8. d. ibi. **C**orrunt cum eis arces cōmunit viros sochoth. **11.**

Sarera dolosa. **a.** **C** **E**bi autē ē humilitas ibi **z** sapientia. **P**ro eo quod in littera nostra est humi-

litas: i hebreo hēf Senuim: q̄ dictio equiuoca est: r vno modo significat humilitatē sicut in lfa nra. Alio vero modo significat custodias. r sic erit sensus continuando lfa ad immedie pcedentia. Ubi fuerit supbia .i. ostentatio ibi r cōtumelia: vbi custodia ibi r sapientia. f. est r conseruatur: sed custodia virtutum est humilitas. **C** Itē. a. (Et expectatio sollicito: si peribit) Pro eo qd̄ in lfa nostra est sollicito: in hebreo habetur **Q**nim: que dictio equiuoca ē: r significat iniquos vel fortes. de pmo Esa. 32. b. ibi. Et cor eius faciet iniquitatem. de. 2. Dece. 12. b. ibi. Et in fortitudine sua directus est est angelo. r tunc poterit esse talis littera. f. Et expectatio iniquo: si vel fortium peribit. **C** Itē. d. (Bene conseruitur diluculo qui q̄rit bonū) Heb. (Qui querit bonum querit beneplacitum). f. diuini. **Hec Rico.** **C** Itē. notandum q̄ in hebreo sic hēf (Bene cōsurgit diluculo qui querit beneplacitū) Itē. p eo qd̄ in lfa nra est cōsurgit diluculo: in hebreo hētur **S**ocher: q̄ dictio diluculo cōsurgere significat sicut est in littera nostra. vt **Prover.** 1. d. ibi. Mane cōsurgent r nō inuenient me. et **Dece.** 6. a. ibi. In tribulatione sua mane cōsurgēt ad me. Aliq̄n vero hec dictio significat mane q̄rere. vt **Job.** 7. d. ibi. Et si mane me q̄seris nō substā. 12. **Q**ui diligit. b. **Doctrina** sua cognoscitur vir: qui autez vanus r excors ēparebit cōtemptui. **Heb.** (Doctrina sapientie sue laudabitur vir: r mobilis corde erit in cōtemptum.) **Hec Rico.** **C** Itē. b. (Melior est pauper r sufficiens sibi.) **Heb.** (Melior est vilis r seruiens sibi.) **Hec Rico.** **C** Itē. b. (Qui sua uis est uiuit in moderatiombus: in suis monitionibus relinquit contumeliam.) **Hic** versus non est in he-

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

breo. **Hec Rico.** **C** Hec est etiam in bi. no. anti. **C** Itē. b. (Desideriū impij monumentum est pessimorū.) Pro eo qd̄ in lfa nra est monumentū: in hebreo habet **W**esod: que dictio vno modo significat munitionez vel monumentū sicut est in lfa nostra. Alio vero modo significat venationez vt **Diere.** 16. c. ibi. Post hec mittaz eis multos venatores: r venabunt eos. r in alijs locis. r tunc erit sensus. **W**esod: impij. i. demonis venatio est pessimorū. **C** Itē. c. (Est qui promittit r q̄st gladio pungitur cōscientie.) **Heb.** (Est sperans quass perforatus gladio). f. quādo defraudat a pmissione. **Hec Rico.** **C** Itē. notandū q̄ pro eo qd̄ in lfa nostra ē promittit: in hebreo hētur **W**ote: q̄ dictio equiuoca ē: r vno modo significat. pmittere sicut est in lfa nostra. Alio vero modo significat proferre. f. labijs. vt **Leuit.** 5. a. ibi. Et ptulerit labijs suis: r in alijs locis. et lī cōscientie nō est in hebreo: r tūc erit sensus vel sicut in lfa nra vel sic **Est** qui pfert siue loquitur et quasi gladio pungitur siue pungit. **C** Itē. c. (Non contristabit iustum quicquid ei acciderit.) **Heb.** (Non accidet iusto omnis falsitas). i. nulla quia omnis non r nulla equipollent. **Hec Rico.** **C** Sed notandum q̄ in hebreo sic habetur. (Non contristabit iustum omnis dolor vel omne malū) .i. nullus dolor vel nullum malum: quia equipollent sicut **Rico** dicit. **C** Itē. d. (Meror in corde viri iusti humiliabit illum.) **Heb.** (Meror in corde viri humiliabit illum.) vnde lī iusti non est in hebreo nec in biblijs nostris correctus. **C** Itē. d. (Non ueniet fraudulentus lucrum.) **Heb.** (Non assabit fraudulentus venationem suam). i. non assequetur cōmodum ex eo in quo multum laborauit ad illud. **Hec Rico.** 13.

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

Addi. **F**ilius sapiēs. c. **C** Hic dolose **Er**it in peccatis: iusti autē iusti cordes sūt r miserentē **Hic** Xsus nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. 14. **Addi.** **S**apiēs mulier. a. **C** Et nesciet **S**labia prudētie. **Heb.** (Et nescies labia prudētie) In biblijs autē no stris antiqs̄ est **Et** nescito labia prudētie. **C** Itē. b. (Stult⁹ illudit peccatū) r aliq̄ libri nri habent stultos. **Heb.** (Stultos loquit correptio) q̄ facta sua ostēdit eos corripiendos. **Hec Rico.** **C** Itē. notandū q̄ in hebreo sic hēf (Stultos illudit peccatū.) Itē. pro eo qd̄ in lfa nra est illud: i hebreo hēf **F**alus: q̄ dictio illud significat. vt supra ca. 3. d. ibi. Illudores ipse deludet. r in alijs locis **Addi.** **C** Itē. b. (Filio doloso nihil erit boni: suo autē sapiētī p̄speri erit actus r diriget via eius.) **T**otus hic Xsus nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. **Addi.** **C** Itē. c. (Qui credit in dño miam diligit.) **H**oc totū non est in hebreo: nec in bi. no. anti. **Addi.** **C** Itē. c. (In omni ope bono erit abūdātia.) **Heb.** (In oī labore siue ope erit abūdātia) vñ lī bono nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. **Addi.** **C** Itē. d. (Qui asit ipatiēs est exaltor stultitiā suā) **Heb.** (Qui asit impatiēs est exaltor stultitiam) vñ de lī suam nō est in hebreo. 15. **R**esponso mollis. a. **C** In abfī danti iustitia Xsus maxima ē: cogitationes autē impioz erraticabstur **Hic** versus nō est i hebreo. **Hec Rico.** **C** Hec est etiā in bi. no. an. **Addi.** **C** Itē. b. (Doctrina mala deserētis viā vite) **Heb.** (Doctrina mala deserētis viam.) vñ lī vite nō est in hebreo: nec in bi. no. antiqs̄. **C** Itē. b. (Non amat pestilēs esū qui se corripit.) **Heb.** (Nō amat derisor esū qui se corripit.) Itē. pro eo qd̄ in lfa nra est pestilēs in hebreo hēf **L**es: q̄ dictio derisorē proprie significat. vt supra. 9. ca. b. ibi. Qui erudit derisorē

ipse sibi inturiam facit: r in eo. 9. d. ibi. Nōll arguere derisorē. et in alijs locis. **C** Itē. c. (Dissipant cogitationes vbi nō est cōsiliū) Pro eo q̄ in lfa nra est cōsiliū in hebreo hēf **S**od que dictio vno modo significat cōsiliū sicut est in lfa nra. Alio modo significat secretū. vt **Isra.** 25. b. ibi. Et secretū extraneo ne reueles. r **Amos.** 3. b. ibi. Nō faciet dñs deus verbū nisi reuelauerit secretū suū ad suos suos pphetas. r in alijs locis. r tūc erit lfa. **D**issipant cogitationes vbi non est secretū. **C** Itē. c. (Et purus sermo pulcherrimus firmabitur ab eo) **Heb.** (Et purus sermo pulcherrimus) .f. est. vñ lī firmabit ab eo non est in hebreo: nec in bi. no. antiqs̄. **C** Itē. d. (Per miam r fidē purgatur pctā p timorē autez dñi declinat ois a malo.) **Hic** Xsus nō ē i hebreo nec in bi. no. antiqs̄. 16. **D**ominus est. a. **C** Initium vite bone facere iustitiaz: accepta ē apud deū magis quā imolare hostias) **Heb.** et nō habent hīc Xsus. **Hec Rico.** **C** Hec est etiā in bi. no. an. **C** Itē. b. (Et opa eius oēs lapides seculi.) **Heb.** (Et opa eius oēs lapides seculi) Antiquus. n. faciebāt pōdera p lapides in saculo postos: pōdus autē iustū est a dño: ppter qd̄ vñ deē trāslatio nra corrupta r scriptores ex similitudine dictionum. **Hec Rico.** **C** Itē. b. (Qui recta loquitur diriget) **Heb.** (Qui recta loquitur diriget) **C** Itē. c. (Lustos aie siue seruat viā suā) **Heb.** (Lustos aie siue seruat viā suā) r sic est in bi. no. an. **C** Itē. d. (Vir insipiens fodit massū.) **Heb.** (Vir belial fodit massū.) Interprat autē belial absq̄ fugo: siue puer sus: aut nō ascendēs. **C** Itē. d. (Et Xbofos separat p̄ncipes.) Pro eo qd̄ hic hēf **p̄ncipes**: in hebreo est **Aluph**: q̄ ditio est equiuoca r vno modo significat p̄ncipes sicut ē in lfa

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

nis tue) et sic est in bi. no. an. C. Itē
coi meū vt possis exprobiāti respon-
dere sermonē) Heb. (Stude rei) se-
quē (vt possim exprobiāti respōde-
re sermonē). s. si aliqd iproperet mi-
hi p te. Et sic vtraq; lra habet veri-
tate. Nec Hico. C. Et sic est etiā in

Addi. bi. no. an. s. vt possim exprobiāti ref-

Addi. pōdere sermonē. C. Itē. c. (Et olei
dextere sue euacuat) Heb. (Et olei
dextera sua vocabit.) et sic est in bi.
no. an. q. d. retinere litigiosaz mul-
erē est velle retinere ventū: et sicut si
aliqs dextera sua vocaret vnctionē
vt veniat ad olfactū. C. Itē. d. (Lo-
tiniq; inq;rit mala: cor autē rectū in-
quirīt scientiā.) Hebrei non habent
hūc versum. Nec Hico. C. Nec est
etiā in bi. no. anti. 28.

Addi. Agit impius. a. C. Et propter
hominis sapiētā et hōz scien-
tiā q̄ dicunt vita ducts longior erit
Heb. (Et ppter hominē prudētē et
scientē plongabif.). i. durabit vel su-

Addi. stentabitur. C. Itē. b. (Et simplices
possidebāt bona ep.). Heb. (Et sim-
plices possidebāt bona.) vñ li ei⁹ nō

Addi. est in hebreo: nec i bi. no. an. C. Itē
d. (Qui vero sperat in dño saluabi-
tur.) Heb. (Qui vero sperat in dño
impinguabitur.) Nam p eo qd i lit-
tera nra est saluabit: in hebreo habe-
tur pedusan: que dictio impinguare
pprie significat. vt ps. 22. ibi. Im-
pinguasti i oleo caput meū. Et pro-

Addi. uer. ii. d. ibi. Anima q̄ benedicit im-
pinguabitur. et in alijs locis. C. Itē
d. (Qui autē graditur sapienter ip-
se laudabitur.) Heb. (Qui autē gra-
ditur sapiētē ipse saluabitur.) et sic
est in biblijs nris antiquis. 29.

Addi. Pro qui. b. C. Pauper et cre-
ditor obuauerūt sibi vtriusq;
illuminator est dñs.) Heb. (Paup-
er et vir meditationū obuauerunt
sibi vtriusq; illuminator est dñs) Et

secūdu hebreos vir meditationū di-
citur hic studiosus in lege dei: quem
dñs illuminat per seipsum: et pauper
hic dicitur ignarus legis quē dñs il-
luminat p legisperitū ipsū instrū-
endo. Nec Hico. C. Sed notandū
q̄ pro eo qd in lra nra est creditor: i
hebreo habet ys thechachim: et ista
dictio. s. thechachim solū inuenit in
hoc loco: et dicunt aliqui qd descēdit
de thoch qd significat vsuraz. vt ps
54. ibi. Et nō defecit de placis ei⁹
vsura et dolus. et ps. 71. ibi. Ex vsu-
ris et iniquitate redimet animas eo-
rū et c. Et sic est conforme ad id qd
habetur in lra nra. C. Itē. d. (Ser-
bū custodiens filius extra perditio-
nem erit.) Hic versus non est in he-
breo. Nec Hico. C. Nec est etiā in
biblijs nostris antiquis. 30.

Addi.

Addi. Verba pgregātis. a. C. Quis
colligauit aquas quasi i vesti-
mento) Heb. (Quis colligauit aq̄s
in vestimento.) vñ li quasi non est i
hebreo. C. Itē. c. (Sanguisuge due
filie sunt.) Heb. (Profunditatis due
voces sunt.) Nec Hico. C. Sed no-
tandū q̄ pro eo qd in lra nra est san-
guisuge: i hebreo habet Aluca: que
dictio solū inuenit in hoc loco: et di-
cunt hebrei qd significat sanguisug-
am. Et similiter pro eo qd in litte-
ra nra est filie: in hebreo habet Ba-
noth: que dictio i tota sacra scripu-
ra significat filias. vt Gen. 19. b. ibi.
Habeo duas filias et infra eo. g. ibi.
Conceperūt ergo due filie loth. et in
alijs locis. C. Itē. c. (Et qui despicit
partū matris.) Heb. (Et qui despici-
at rugas matris sue). i. senectutem
eius. Nec Hico. C. Itē. c. (Et vias
viri in adolescentia.) Heb. (Et vias
viri in adolescentula.) Quod expo-
nitur de xpi incarnationē in virginē:
qui fuit vir perfect⁹ in scientijs et vir
tutibus: quod mysteriū dicit salomō
ad cognoscēdum difficillimum. Nec

Addi.

Addi.

Addi. Hico. C. Et notandū qd etiā in he-
breo potest legi in adolescentia sicut
est in lra nostra: nam eisdem litteris
vtrūq; scribitur i hebreo. C. Itē. d.
(Stello in amb⁹ nititur et moratur
in edibus regū.) Heb. (Aranea ma-
nibus nititur rei.) Et per manus in-
telligitur pedes aranee quibus ser-
pit et facit telā. Nec Hico. C. Sed
notandū q̄ pro eo qd in lra nra est
stello: i hebreo habet Semamith:
que dictio solū inuenit in hoc loco: et
hebrei interpretant araneā. C. Itē
d. (Ballas succincit lūbos et aries:
et nō est qui resistat ei.) Et premitti-
tur (Leo fortissim⁹) Hebrei non ha-
bēt gallus. Et scōz Ba. Sa. per hec
intelligitur quatuor regna sibi suc-
cedentia. Prīmū babyloniorū p leo-
nem significat: quia rex babylonie
leo dicitur. Scōm per sarum
quod significat per succinctū lūbos:
quia cyrus accinctus armis bellicis
destruxit babylonā. Tertius est gre-
corū per arietē significatū: eo quod
alexander magnus fuit fortis et ma-
gnificus: sicut aries est cornutus et
mansuetus. Quartū est romanorū
quod sup alia regna obtinuit. et hoc
designat euz subditur. Rex est rex
q̄ resistat ei. Nec Hico. C. Itē. d.
(Rex est rex qui resistat ei.) Heb.
(Et rex cui nemo resistit) Est igitur
hoc quartum quod incedit feliciter.

Addi. C. Itē. d. (Et qui stultus apparue-
rit postq̄ eleuatus est in sublimē: si
enim intellexerit ori suo imposuisset
manū.) Heb. (Si stultus fueris
postq̄ eleuatus es in sublimē et intel-
lexisses: ori imposuisses manū.) De
hoc autē Hico. in postilla sup hoc lo-
co sic ait. Sciendū qd li et nō est i he-
breo: q̄ sentētia hui⁹ versus nō co-
pulat pcedētē: sed est omnino alia. et
est sensus quod stultitia alicui⁹ ma-
gis apparet quādo positus est i sta-
tu sublimi: sicut turpitudō sime ma-

Addi. C. Itē. d. (Et qui stultus apparue-
rit postq̄ eleuatus est in sublimē: si
enim intellexerit ori suo imposuisset
manū.) Heb. (Si stultus fueris
postq̄ eleuatus es in sublimē et intel-
lexisses: ori imposuisses manū.) De
hoc autē Hico. in postilla sup hoc lo-
co sic ait. Sciendū qd li et nō est i he-
breo: q̄ sentētia hui⁹ versus nō co-
pulat pcedētē: sed est omnino alia. et
est sensus quod stultitia alicui⁹ ma-
gis apparet quādo positus est i sta-
tu sublimi: sicut turpitudō sime ma-

gis apparet quādo ascendit in altū.
ideo subditur. Si enim intellexerit
rei. Nec Hico. in postilla. C. Itē. d.
(Et qui vehementer emungit: elicit
sanguinē.) Heb. (Et qui vehemēter
emungit nares: elicit sanguinē.) Et
est idē: nam emūgere ad nares pro-
prie pertinet. 31.
Addi. Verba lamuchs. a. C. Quid di-
lecte mi: qd dilecte vteri mei:
qd dilecte vorozum meozū.) Heb.
(Quid fili mi: qd fili vteri mei: qd fi-
li voroz meoz) aut sic (Quid electe
mi: qd electe vteri mei: qd electe vo-
rozū meoz.) Itā pro eo qd in littera
nra ē dilecte: in hebreo habet Bar:
q̄ dictio equiuoca est ad filium et ad
electum. De pmo Daniel. 7. d. ibi.
Quasi filius hois veniebat. de. 2.
Canf. 6. c. ibi. Electa genitrici sue. et
paulo infra ibi. Pulchra vt luna ele-
cta vt sol rei. et in alijs locis. C. Itē
a. (Et diuitias tuas ad delendos re-
ges.) Heb. (Et vias tuas ad delen-
dos reges) et sic est in biblijs no. an.
C. Itē. a. (Quia nullum secretū est
vbi regnat ebrietas.) Heb. (Et pos-
tentibus). i. iudicibus (postū inebua-
tiū) et consonat hoc lfe pcedētē i
qua dicit. Noli regibus dare vinus.
et subsequētibz eū dicit. Ne forte
bibāt et obliuiscant iudiciorum. Nec
Hico. C. Sed notādū qd i hebreo
sunt hic quedā dictiones equiuocē:
que possunt etiā significare sicut est
in lra nra. C. Itē. b. (Et de vltimis
finibus pre. iū eius.) Pro eo quod ē
in lra nra vltimis finibus: in hebreo
habet Idennim: q̄ dictio pōt signi-
ficare sicut in lra nostra: vel etiā pre-
ciosissima queq; vt supra. 8. b. ibi.
Melior est sapiētia cunctis opibus
preciosissimis. et i alijs locis. C. Itē
b. (De nocte surrexit deditq; pcedā
domesticis suis.) Pro eo quod i lit-
tera nostra est pcedā: in hebreo habe-
tur Tereph: q̄ dictio equiuoca ē et no

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

modo significat predam sicut est in
lfa nfa. Alio vero mo significat es-
cam. vt ps. 110. lbi. E sca dedit timen-
tib⁹ se. r in alijs locis. C Itē. c. (Su-
stauit r vidit q: bona est negociatio
eius) Heb. (Sustauit q: bona est ne-
gociatio eius) Vñ li et vidit non est
in hebreo nec in bi. no. anti. C Itē
c. (Et digiti eius apphēderit fusus)
Heb. (Et palme eius sustētauerunt
regionem) Nec Rico. C Sed nota-
tādū q: pro eo qd in lfa nfa est app-
henderūt fusum in hebreo habetur
Thamchu pdalech: q: quidē dictio-
nes equoce sunt r possunt significa-
re idem qd in lfa nfa: r etiam idem
qd Rico dicit: s: lfa nfa magis con-
cordat ch precedentibus. C Itē. c.
(Ves domestici eius vestiti sunt du-
plicibus.) Heb. (Ves domestici ei⁹
vestiti sunt vermicularis.) i. vestib⁹
rubeis sive de scarleto: per qd intel-
ligit charitas dei r primi. ideo d: i
translatione nfa vestiti sunt duplici-
bus. Nec Rico. C Sed notādū q:
pro eo qd in lfa nfa est duplicibus: i
hebreo hēf Sant: que dictio equo-
ca est: r vno mo significat dualē nume-
rū vel duplicibus sicut est in lfa nfa
Alio vero mo significat vermicula-
rū sive coccineū. de pmo Sen. 25. c.
lbi. Due gētes in vtero tuo sunt et
duo populi ex vtre tuo diuidentur.
de. 2°. Lanē. 4. a. lbi. Sicut vitra
coccinea labia tua. r in alijs locis.
C Itē. d. (Et cingulū tradidit cha-
naneo.) Heb. (Et cingulū tradidit
mercatori.) Nec Rico. C S: notā-
dum q: pro eo qd in lfa nfa est cha-
naneo: in hebreo hēf Chenaant: q:
dictio vno mo significat hominē re-
gionis chanaan sicut est in lfa nfa.
Alio vero mo significat mercatorē.
vt Zach. 14. d. lbi. Non erit merca-
tor vltra in domo dñi. r in alijs locis
C Itē. d. (Vultre filie cōgregaue-
rūt diuitias.) Pro eo qd in lfa nfa

est diuitias: in hebreo habetur Hail
que dictio equo-
ca est: r vno modo
significat diuitias sicut est in lfa nfa
Alio vero mo significat virtutes sive
fortitudinē. vt Rurh. 4. c. lbi. Et sit
exemplū virtutis in ephrata. et su-
pra hoc cap. b. lbi. Vultre fortē
quis inueniet. et tunc erit sensus.
Vultre filie fecerūt virtutem. rcl.

Explicit liber Proverborū.

Incipit liber Ecclesiastes.

Capitalū primū.

Verba ecclesiastes. c. De oi-
b⁹ q: sicut sub sole
Heb. (De oibus
que sunt sub ce-
lo) r est idem sen-
sus. C Itē. d.

(Et agnouit q: in his quocq: esset la-
bor et afflictio spūs) Heb. (Et agno-
uit qd in his quocq: esset afflictio spi-
ritus.) vñ li labor non est in hebreo.
C Itē. d. (Addit r labores.) Heb.

(Addit r dolorē) r sic ē i bi. no. an. 2
Iti ergo. a. C Duo factū op⁹

est sub sole) Heb. (Duo factū
opus est sub celo.) r est idē sensus.

C Itē. b. (Cyphos r vrceolos i mi-
nisterio ad vina fundēda) Pro tota
lfa ista hebrei habēt currus r qua-
drigas) Et dicitur currus ch q̄ttu-
or rotis: quadrigę cuj duabus. Nec

Rico. C Sed notādū q: pro tota
ista lfa in hebreo sunt due dictiones
tātū. i. Syda r Sydoth: et sunt dic-
tiones obscure r ambigue: et i trans-
latiōe chaldaica d: qd sunt vasa ad
fundendū vinū vel aquā sicut in lfa

nfa. Alij vero dicunt q: sunt instrū-
mēta musica. C Itē. c. (Quib⁹ des-
sudant r sollicitus fui.) Heb. (Quib⁹
bus desudant r sollicitus fui sub so-
le.) C Itē. d. (Et hoc de manu dei
est.) Heb. (Et vidi ego quod de ma-
nu dei est.)

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

3.

Addi. O Mnia tēpus habent. b. C Ai-
di afflictionē quā dedit deus fi-
lijs hominū vt distendat i ea) Heb.
(Aidi occupationē quā dedit de⁹ fi-
lijs hominū vt occuparetur in ea.)
Et sunt hic in hebreo eedē dictioes
que habētur supra. i^o. ca. c. lbi. Hāc
occupationē pessimā dedit de⁹ filijs
hominū vt occuparent in ea. C Itē
b. (Et mundū tradidit disputationi
eorū.) Heb. (Et mundū tradidit in
corde eorū.) i. mūdū tradidit medi-
tationi r cogitationi eorū: qd est idē
ch lfa nfa. C Itē. c. (Iustus r impius
iudicabit dñs) Heb. (Iustus r impius
iudicabit de⁹.) et sic est in bi. no. an.
Et norandū q: in toto hoc libro non
est nomen Adonay tetragramaton
quod dñs interpretatur: sed elohim
quod docum significat. 4.

Addi. A Erti me. b. C Et cura super-
flua est) Heb. (Et afflictio spi-
ritus est.) C Itē. b. (Stultus cōpli-
cat man⁹ suas r comedit carnes su-
as dicēs melior est pugillus cum re-
quite.) Heb. (Stultus cōplicat ma-
nus suas r comedit carnem suam.)
Et hic est finis versus in hebreo: et
sequit statim alius versus. i. (Melio-
r est pugillus rcl.) vnde li dicēs nō
est in hebreo. C Itē. d. (Omnū q:
fuerunt ante eū.) Heb. (Omnū qui
fuerunt ante eos.)

Addi. S Et et aliud. c. C Sed aia eius
nō implebit bonis.) Heb. (S: anima
eius nō implebitur.) vnde li
bonis non est in hebreo: nec in bib-
lijs nostris antiquis. 7.

Addi. Quid necesse est. a. C Nume-
ro dierū peregrinationis sue.)
Heb. (Numero dierū vanitatis sue)
Nam pro eo qd in lfa nfa est pere-
grinationis: in hebreo habet Hebel
que dictio vanitatē pprie significat.
vt supra ca. i^o. a. lbi. Vanitas vani-
tātū dicit ecclesiastes: vanitas vani-
tātū omnia vanitas. C Itē. a. (De-

lor est ira risu.) Pro eo qd in litte-
ra nfa est ira: in hebreo habet Cha-
as: que dictio etiā significat mororē
vt tristitiā. vt pmo Regl. i. c. lbi. Ex
multitudine doloris r meroris mel
locuta sum vsq: in presens. Et tunc
poterit esse talis lfa. Melior est me-
ror: vel tristitia risu. C Itē. a. (Melio-
r est finis orationis quā principis.) Pro eo quod
in lfa nfa est orationis: in hebreo ha-
betur Dabar: q: dictio equiuoca est:
r vno modo significat orationē. i. lo-
cutionē vel sermonē. Alio vero mo-
do significat rē aliquā vel negociū.
quasi dicat in rebus: vt negocijs me-
lius est cōsiderare finem quā p̄ncipi-
ū. C Itē. c. (Bonū est te sustenta-
re iustū: sed ab illo ne subtrahas ma-
nū tuā.) Heb. (Bonū est te sustenta-
re iustū: sed ab illo ne subtrahas ma-
nū tuā.) quasi dicat nō sufficit vt sus-
tentes vñ si potes etiam sustenta-
re plures. 8.

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

hor est ira risu.) Pro eo qd in litte-
ra nfa est ira: in hebreo habet Cha-
as: que dictio etiā significat mororē
vt tristitiā. vt pmo Regl. i. c. lbi. Ex
multitudine doloris r meroris mel
locuta sum vsq: in presens. Et tunc
poterit esse talis lfa. Melior est me-
ror: vel tristitia risu. C Itē. a. (Melio-
r est finis orationis quā principis.) Pro eo quod
in lfa nfa est orationis: in hebreo ha-
betur Dabar: q: dictio equiuoca est:
r vno modo significat orationē. i. lo-
cutionē vel sermonē. Alio vero mo-
do significat rē aliquā vel negociū.
quasi dicat in rebus: vt negocijs me-
lius est cōsiderare finem quā p̄ncipi-
ū. C Itē. c. (Bonū est te sustenta-
re iustū: sed ab illo ne subtrahas ma-
nū tuā.) Heb. (Bonū est te sustenta-
re iustū: sed ab illo ne subtrahas ma-
nū tuā.) quasi dicat nō sufficit vt sus-
tentes vñ si potes etiam sustenta-
re plures. 8.

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Addi. S Sapientia hominis. a. C Tem-
pus r responsonē cor sapientis
intelligit.) Heb. (Tēpus r iudicium
cor sapientis intelligit.) Nam pro eo
qd in lfa nfa est responsonē: i hebreo
habetur Dispat: que dictio pprie
significat iudiciū. vt Sen. 8. d. lbi.
Hequa q: facies iudicij hoc. et Les-
uit. 19. g. lbi. Nolite facere aliqd int-
quū in iudicio. r in alijs loc. C Itē
b. (Nec sinitur quiescere ingruente
bello.) Heb. (Et nō est missio i bel-
lo.) i. ad impetrandū inducias mor-
tis. Nec Rico. C Itē. b. (Et lau-
dabuntur in ciuitate quasi operum
iustorū.) Heb. (Et obliuioni daturū ē
i ciuitate qd fecerūt) Nec Rico. 10

Adi. **Q**uæscite moietes. a. **C** Preciosior est sapientia paruaq; gloria ad tempus stultitia. **H**eb. (Preciosior est aliquando plusq; sapientia et gloria stultitia parua.) et est eadem sententia. **C** Itē. b. (Qui scindit ligna vulnerabitur ab eis) **H**eb. (Qui scindit ligna calefaciet se ab eis.) **H**ec **H**ico. **C** Sed notandum q; pro eo qd in littera nostra est vulnerabitur in hebreo habetur ysaachen: que dicitio equiuoca est et vno modo et magis proprie significat sicut in littera nostra. Alio vero modo potest significare calefaciet sicut **H**icolas dicit. **C** Itē. d. (Et epulentur bibentes.) **H**eb. (Et epulentur viuentes) et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. d. (Quia aues celi portabunt vocem tuam: et qui habent penas annuntiabunt sententiam.) **H**eb. (Quia auis celi portabit vocem: et qui habet pennas annuntiabit verbum.) et sic est in biblijs nostris antiquis. f. in numero singulari. **ii.**

Adi. **Q**uæscite panem tuum. a. **C** Da partem septem necnon et octo. **H**eb. (Da partem septem necnon et octo) et si septem et octo sunt in hebreo da tui casus. et sic est i bi. no. an. f. partem in singulari numero. **12.**

Adi. **A**ffer iram. a. **C** Adolescentia enim et voluntas vana sunt. **H**eb. (Adolescentia enim et pueritia vana sunt.) vnde in biblijs nris correctis sic habetur. Adolescentia enim et voluptas vana sunt. **C** Itē. b. (Et mutabunt viri fortissimi.) **H**eb. (Et mutabunt viri fortissimi.) et sic est in biblijs nris correcti. **C** Itē. b. (Im pinguabitur locusta et dissipabitur caparis) **H**eb. (Onerabitur coxa et prohibebitur desiderium.) Nam tunc coxa non potest sustinere pondus corporis: et tollitur appetitio cibi. **H**ec **H**ico. **C** Sed notandum q; pro eo qd in

littera nostra est locusta: in hebreo habetur Hagab: que dicitio locustarum proprie significat. vt **Leuit.** ii. d. ibi. **Ophimach** atq; locusta rei. et **Ru.** 13. d. ibi. Quibus coparati quasi locuste videbamur. **C** Itē. c. (Et recurrat vitta aurea) **H**eb. (Et recurrat fons aureus) **H**ec **H**ico. **C** Sed notandum q; pro eo qd in littera nostra est vitta: in hebreo habetur Sulah: que dicitio equiuoca est et vno modo significat id quod nico dicit. Alio vero modo significat reuolutionem vel inuolutionem: qd est idem qd vitta sicut est i littera nostra. **C** Itē. d. (Et quasi clauis in altum defixi.) **H**eb. (Et quasi clauis defixi.) vnde li in altum non est in hebreo. **C** Itē. d. (His amplius filii mi ne requiras. faciedu plures libros nullus est finis.) Aliqui hebrei dicunt q; hec est littera (His amplius filii mi ne proptus.) f. ad scribendum. et subditur causa (faciedu eni plures libros nullus est finis) quia sapientia dei scripturis hominum non potest totaliter explicari: sed semper remanet nos explicandum. **H**ec **H**ico. **C** Sed notandum q; pro eo qd in littera nra est ne requiras: in hebreo habetur Diza her que dicitio vno modo significat precare vel preuidere. vt supra. 7. cap. c. ibi. Qui nescit preuidere in posterum et tunc erit sensus. His amplius filii mi precaue. i. ne requiras. Alio vero modo potest significare sicut **H**ico dicit. **C** Itē. d. (Pro omni ex rato.) **H**eb. (Pro omni abscondito) et sic est in biblijs nostris antiquis. et sic etiam beatus hieronimus in expositione huius libri dicit se transulisse.

C Explicit liber ecclesiastes.

Incipiunt cantica canticorum. **C**apitulu primu.

Adi. **S**culetur me osculo oris sui. **C** In hebreo premittitur (Canticu canticoru salomonis.) **E**t sequitur (Sculetur me rei.) **E**t pro eo qd in littera nostra est osculo oris sui: in hebreo habetur ab osculis oris sui. et sic est in biblijs nostris antiquis. **C** Itē. a. (Quia meliora sunt vbera tua vino.) In hebreo habetur (Quia meliores sunt amores tui vino) **H**omen. n. hebraice hic post equiuocum est ad amores et ad vbera. **H**ebrei sequuntur vna significatione: traslatio nra alia. sed i hoc videtur hebrei melius dicere: q; secundu pprietate hebraice sermonis sposa hic alloquitur spolum: in comendatione vero spoli non videtur deceter fieri merito de vberibus. potest tamen dici qd per vbera sponsi hic intelligitur plenitudo misericordie dei. Est igitur sensus secundu hebreos cu dicitur. Quia meliores sunt amores tui vino. i. sapidiores metri deuore q; qd est q; sapidus corporale gustui corporali. **E**t secundu traslationem nram Meliora sunt vbera tua vino. i. tue misericordie plenitudo dulcior est humane menti q; vini gustui qd inter corporalia est magis sapidus. **H**ec **H**ico i postilla. **C** Itē. a. (Trahere me post te: curremus in odore vnguetorum tuorum.) **H**eb. (Trahere me: post te curremus.) vnde li in odore vnguetorum tuorum non est in hebreo: nec in bi. no. an. **U**nde nico i postilla sic ait. **H**oc totu. f. in odore vnguetorum tuorum non est de textu quia non est in hebreo: sed ab aliquo doctore fuit appositu per modum glorie interlinearis: q; postea inserta fuit textui p imperitijs scriptorum. **H**ec **H**ico i postilla. **C** Itē. a. (Memores vberu tuorum superuini) **H**eb. siue (Memores dilectionu tua

rum super vini.) vt supra dictum est. **C** Itē. b. (Nolite me considerare q; fusca sim.) **P**ro eo qd in lra nra est considerare: in hebreo habetur Thurum: q; dicitio equiuoca est et vno modo significat considerare sicut in lra nra. Alio vero modo significat despiciere. vt ps. 117. ibi. **D**ns mihi adiutor: et ego despiciam inimicos meos. et i alijs locis. **E**t tunc erit sensus. Nolite me despiciere quod fusca sim. **C** Itē. b. (Filij matris mee pugnaverunt contra me.) **H**eb. (Filij matris mee de riserunt me.) **H**ec **H**ico. **C** Sed notandum q; pro eo qd in lra nra est pugnaverunt: in hebreo habetur Richaru: q; dicitio equiuoca est ad pugnare et ad irasci. **D**e pumo **Isa.** 41. d. ibi. **E**cce consumetur et erubescunt omnes qui pugnant aduersu te. **D**e. 2. **Ben.** 4. a. ibi. **I**ratuq; est cam vehementer. et i alijs locis. **C** Itē. b. (Indica mihi que diligit anima mea vbi pascas vbi cubes rei) **P**ro eo qd in lra nra est vbi: in hebreo habetur Echa: q; dicitio equiuoca est et vno modo significat vbi sicut in lra nra. Alio vero modo significat quomodo. vt **Deut.** 7. c. ibi. **Q**uomodo potero delere eas et **Thren.** 1. a. ibi. **Q**uomodo sedet sola ciuitas. et i alijs locis. **C** Itē. b. (Ne vagari incipiam.) **H**eb. (Ne sim sicut inuoluta.) i. pplexa. **H**omo enim perplexus vbi inuolutus. **H**ec **H**ico. **C** Sed traslatio nra transulit sensum. **C** Itē. c. (Pulchre sunt genete tue sicut turturis.) **P**ro eo qd i lra nra est turturis: in hebreo habetur Thorum: q; dicitio equiuoca est et vno modo et magis comuniter significat turtures sicut est i lra nra. Alio vero modo significat mureculas siue ornamenti quo mulieres caput vel maxillas ornabant sicut dicit **H**ico i postilla. et eade dicitio que ponit hic p turture: ponit statim infra p mureculis ibi. **M**ureculas aureas rei. 2

So flos campi.) Heb. (Ego ro-
sa planticie) Heb. Rico. **C**S
Addi. norandum qd pro eo qd in litera no-
stra est flos: in hebreo habetur Ha-
baceleth: que dictio nō est alibi i ro-
ta sacra scriptura nisi hic et Esa. 35.
a. ibi. Et florebit quasi lilium. vbi p li-
lio ē eadē dictio i hebreo. **C** Trē. a.
Addi. (Introduxit me rex in cellā vinari-
am.) Heb. (Introduxit me in cellā
vinariā) vnde li rex nō est in hebreo
nec in bi. no. an. **C** Trē. a. (Ordina-
uit in me charitatē.) Heb. (Cecillū
amoris eius super me.) Hā colūpna
ignis et nubis erat filiis israel p s-
gno amoue. **Hec Rico.** **C** Trē. b.
Addi. (Leruofq capoz) Heb. (Leruofq
capoz.) **C** Trē. c. (Surge propera
amica mea columba mea formosa
mea et veni.) Heb. (Surge proxima
mea formosa mea et veni.) Et sic est
Addi. etiā in bi. no. an. **C** Trē. c. (Flores
apparuerūt i terra nra.) Heb. (Flo-
res apparuerunt in terra.) vñ li nra
nō est in hebreo: nec in bi. no. anti.
C Trē. c. (Tēpus putationis adue-
nit.) Heb. (Tēpus cantus aduenit)
Hā in vere aues resumūt canticū
Addi. sub. **Hec Rico.** **C** Sed notandū qd
pro eo qd in lfa nra est putatiōis: in
hebreo habet Zamir: que dictio ad
putationē et ad canticū est equiuoca
De. i. L. xii. 25. a. ibi. Sex ānis pu-
tabis vineā tuam: et paulo infra ibi
Et vineam nō putabis. de scdo. 2.
Regl. 22. d. ibi. Et nomini tuo cāta
bo. et in alijs locis. **C** Trē. d. (Collū
ba mea in foraminibz petre.) In he-
breo hic incipit versus siue clausula
C Trē. d. (Super montes bethel.)
Heb. (Super mōtes partitionis.)
siue (separatiōis) s. dei a pplo israel.
Quia tunc tēporis dñs dixit moyfi
Vade de loco isto et seq. **Rō. n.**
ascendā tecum. sic exponit Ba. Sa.
Addi. **Hec Rico.** **C** Et notandū qd in he-
breo sic habet (Sup mōtes bether)

dictio vero hebraica Bether parti-
tio siue separatio interpretatur s-
cut Nicolaus dicit.
In lectulo meo p noctē.) Heb. **Addi.**
(In lectulo meo per noctes.)
C Trē. d. (Ferculū fecit sibi rex salo-
mon) Heb. (Pabilionē fecit sibi rex
salomon) **Hec Rico.** **C** Sed notan-
Addi. dū qd pro eo qd in lfa nra est fercu-
lum: in hebreo habet Spiritum: que
dictio ferculū pprie significat. i. lec-
ticā vel sellā que grece phozion dici-
tur ab hebraico nomen deductū: vt
ait bñs Hiero⁹ sup Esa. cap. 7. **4**
Quam pulchra es. a. **C** Que
Addi. ascēderūt de monte galaad.)
Pro eo qd in lfa nra est ascēderūt:
in hebreo habet Hālu: qd dictio i lin-
gua syra significat tonsionē vel deca-
pilationē. et infra eo. 6. capt. a. vbi
dicit in translatiōe nostra. **Que ap-**
paruerūt de galaad: est eadē dictio
in hebreo pro apparuerunt que hic
ponitur pro ascēderunt. **C** Trē. b.
(Lozonaberis de capite amana.)
Heb. (Respicies de capite amana.)
Est enim amana mons vltra iordā:
nem: de cuius summitate videri po-
test terra promissionis. **Hec Rico.**
C Trē. c. (Et in vno crine colli tui.) **Addi.**
Heb. (Et in vno monili colli tui) Hā
dictio hebraica. s. Anac hic posita
monile siue torquem significat. vt
Prover. i. d. ibi. Et addat gra capti-
ti tuo et torques collo tuo. **C** Trē. c.
Addi. (Quam pulchre sunt mamme tue)
Pro eo qd in lfa nostra est mame: in
hebreo habet Dode: qd dictio equos
ca est et mamas siue dilectiōes signi-
ficat. vt supra dictum est. **C** Trē. c.
Addi. (Pulchriora sunt vbera tua vino.)
Pro eo qd in lfa nostra est vbera: i
hebreo habet Dode: qd dictio equis
uoca est ad vbera et ad dilectiones
aut amores. de quovide que notata
sunt supra caplo. i. a. ibi. Quia me-
liora sunt vbera tua vino. **C** Trē. c. **Addi.**

(Et odor vestimentorum tuorum si-
cut odor thuris.) Heb. (Et odor ve-
stimentoz tuoz sicut odor libani) et ē
Idē sensus. Hā libanus thus interp-
rat et alia de qbz ifra i interpretatiōibz.
C Trē. d. (Soro: mea sponsa hortus
occlusus) Heb. (Soro: mea spōsa por-
ta clausa) Et resonat prophetie Eze-
chiel de porta clausa. Ezech. 43.
Addi. **Hec Rico.** **C** Sed notandū qd p co-
qd in lfa nra est hortus et Rico⁹ di-
cit porta: i hebreo hēt Hal: qd dictio
nunq̄ iuenit significare portā. **Hec**
Ezechiel. 43. est hec dictio: s. alia si-
gnificans portā. vñ ista dictio hebra-
ica. s. Hal hic posita quāctoz circum-
dationē siue rem circumdatam signifi-
cat: sicut ē hortus vel quodcūqz irri-
guū in modū horti. vt Jos. 15. d. ibi.
Deditqz ei caleph irriguū superius
et irriguū inferius: vbi pro eo qd in
lfa nra est irriguū: est similis dictio
sicut hic. **C** Trē. d. (Emissiōes tue)
In hebreo emissiōes accipiunt qua-
si si diceret propagines. **C** Trē. d.
(Lū pomozū fructibus) Heb. (Luz
Addi. iructu dulcedinis) **Hec Rico.** **C** S
notandum qd pro eo quod in lfa no-
stra est pomozum: in hebreo habet
Megadim: que dictio poma pprie
significat. vt Deut. 33. b. ibi. De po-
mis celi et roze et. Et paulo infra ibi.
De pomis fructuū solis atqz lune. et
in alijs locis. **C** Trē. d. (Que fuit
Addi. impetu de libano) Heb. (Que fuit
de libano) vñ li ipetu nō ē i hebo. s.
Eniat dilectus me⁹. b. **C** Et
digni mei pleni myrrha pba-
tissima.) Heb. (Et digni mei pleni
myrrha transeunte.) i. stillante (sup
manum vectis) et finitur hic versus
et incipit sequēs (Spervi dilecto et)
et dicitur hic manus vectis illa pars
per quam vectis trahitur et retrahi-
tur ad claudendum ostium. **Hec Ri-**
Addi. **co.** **C** Sed notandum qd quis i he-
breo est myrrha transeunte: non ac-

cipitur hic transeunte pro eo quod
Rico⁹ accipit. i. stillare s. pro eo qd
lfa nra dicit. s. probatissima. **Ed. n.**
transit p negociatoz manus: id pro
barū ē. et similis modus loquēdi ha-
betur **Heb. 23.** vbi abzaam appēdit
ephrō pro agro quē ab eo emit qua-
dringentos scelos argenti probate
monete publice. vbi pro eo qd in lfa
nostra est probate monete: in hebo
hētur trāseunte sicut hic: est enim ea-
dem dictio in hebreo. **C** Trē. b. **Addi.**
nima mea liq̄facta est.) Pro eo qd in
lfa nostra habet liq̄facta est: i he-
breo hētur Pasa: qd dictio porest etiā
significare egressa est. i. extasim pas-
sa vel rapta est. **C** Trē. c. (Qualis
Addi. est dilect⁹ tu⁹ ex dilecto) In hebreo
eisdē lris scribit hic dilect⁹ cuz qbus
scribit dauid: et sic idifferēter posset
legi (quis est dilectus tu⁹ ex dilecto)
vel (ex dauid) siue (Qualis ē dauid
tuus ex dauid). i. si ē plūq̄ dauid vñ
plūq̄ q̄ctoz alius dilectus. **C** Trē. c.
(Caput eius auris optimis: come ei⁹
Addi. sicut elate palmarū) Heb. (Caput ei⁹
massa auri: flocelli eius criski.) **Hec**
Rico. **C** S notandū qd i hebreo sic
hētur (Caput eius aurū purissimuz:
come eius coacervate) siue (spisse)
aut (dense) **C** Trē. c. (Labis eius la-
bia distillantia) Heb. (Labis eius lilia
distillantia.) **Hec Rico.** **C** Et sic ē
Addi. etiā in bi. no. corre. s. labia eius lilia
distillantia. **6.**
Dilectus meus. a. **C** Pulchra
Des amica mea suavis.) Heb.
(Pulchra es amica mea sicut ther-
sa) et ē thersa nomen civitatis: et huic
cōsonat qd subditur (et decorā sicut
hierlm) **Hec Rico.** **C** S notandū
Addi. qd licet ista dictio hebraica Thersa
possit eē nomē ppriū vt Rico⁹ dicit:
interprat tñ suavis vel cōplacēs. et
ideo eadē est sentētia sicut in lfa nra
C Trē. b. (Sicut cortex mali puni-
ci) Heb. (Sicut fragmē mali punici)
B .i.

spinas et vepres significat sicut est i
sa nra. vt Esa. 5. a. ibi. Ascendet sup
eam vepres et spine. et 27. a. ibi.
Quis dabit me spinam et vepres i plio.

Ad di. et i alijs locis. C. Itē. d. (Qui i sar-
culo sartient) Heb. (Qui in sarculo
sartient) et sic ē in bi. no. corre. 8.

Et dixit dñs. d. C. Qui stridet
in incantationibus suis. Heb.
(Qui pipit et loquitur) Q: loquū
tur extraneo mō et nō intelligit ab

Ad di. alijs. Dec Hico. C. Itē. d. (Hun-
quid nō populus a deo suo req̄ret vi
stonez pro vniis ac mortuis.) Heb.

(Hūquid nō populus a deo suo req̄
ret: pro vniis a mortuis.) Hā beat⁹
Hiero⁹ exponēs hūc locū sic ait. Si

vos iquit p varietate idolorū vrosi
nō vnum s; plures habet; deos: eos
q; cōsultis quos deos arbitramini

et a mortuis siue mortuorū hominū
simulacris de vniuersis q̄ritis: quā
to magis nos dñm nrm p pphetas
audire debemus. Dec Hico. 9.

Quis violenta predatio cum tu-
multu. Heb. (Quia victoria victo-
ris cum tormento) Victorie. n. fen-
nachertib de quo loq̄tur finaliter cō-
uerse fuerunt ad tormentū sui exer-
citus: quem percussit dñi angelus:

et persone sue quem occiderunt filij
sui. 4. Regi. 19. ca. Dec Hico. C. S; notandum q; pro eo quod in
sa nra est violenta predatio: in hebreo hē
Seon loen: que qdem dictiones sūt
obscure et solum inueniuntur in hoc
loco: vnde non magis significat hoc
q; illud: nisi secundum q; ex precedē-
tibus et consequentibus potest col-
ligi et magis consonum est. Septua-
ginta vero interpretes vt beatus
Hiero⁹ dicit super hoc loco ita tran-
sulerunt. Quia omnem stolum con-
gregatam dolo et vestimentum cō-
mutationis restituent: et cupient ig-
ne esse cōbusti. Quasi dicat omnem

stolum congregatam dolo. l. omnes
aias quas diabolus nudauerat red-
det p dei gratiam cum ornamentis
pistinis. Dec Hico. 10.

Qui cōdunt. a. C. Me incur-
uemini sub vinculo. Heb. (H
si incuruemini sub vinculo.) Hā p eo
q; in sa nra ē nei: hebreo hē Bil-
thi: q; dicitio licet aliqñ significet ne
vel nō: tñ cōmuniter significat nisi.
vt Hū. ii. b. ibi. Nichil aliū respicit
oculi nostri nisi man. et in alijs locis.

C. Itē. c. (Et principes eorū dep̄dar⁹
suz: et detraxi qñ potēs in sublimi re-
sidētes) Heb. (Et status eorū vasa
ut: et detraxi multitudinē habitātū)

Dec Hico. C. Sed notādū q; p eo
q; in sa nra ē p̄ncipes eorū: i hebo
habetur Bthulohelhem: q; dicitio
pprie significat arietes et trāslatiue
ponitur pro p̄ncipibus. vt Esa. 14.
b. ibi. Omnes p̄ncipes terre surre-
xerūt de solijs suis. Et pro eo q; in
sa nostra est quasi potēs: in hebreo
habetur Lhabir: q; dicitio pprie po-
tētē significat. vt Job. 36. a. ibi. De⁹
potētes nō abijcit cū et ipse sit potēs
vbi pro potēte vrbobz est eadez di-
ctio in hebreo. C. Itē. d. (Aut exal-
tabitur serra contra eum a quo tra-
hitur) Heb. (Aut eleuabitur dola-
bia contra leuantē se.) Dec Hico. 11.

C. Sed notandū q; pro eo quod in
sa nostra est serra: in hebreo habet
Masor: que dicitio solum inuenitur i
hoc loco: et serra cōmuniter interp̄-
taf sicut est in sa nra. C. Itē. e. (Et
erit terrore pfugus) Heb. (Et erit
sicut vniculatio vermiculās.) Dec
Hico. C. S; notādū q; p eo q; in
sa nra ē terrore: i hebreo hē Mes-
sos: q; dicitio terrore vel pauore pro-
prie significat sicut est in sa nra. vt
Deuf. i. e. ibi. Muncij terruerūt cor
nrm dicentes etc. et 2. Regi. 17. c.
ibi. Et fortissimus q̄sq; cuius cor est
quasi leouis pauore soluet. Et simili

Ad di. Bddi. C. S; notandum q; pro eo quod in
sa nra est violenta predatio: in hebreo hē
Seon loen: que qdem dictiones sūt
obscure et solum inueniuntur in hoc
loco: vnde non magis significat hoc
q; illud: nisi secundum q; ex precedē-
tibus et consequentibus potest col-
ligi et magis consonum est. Septua-
ginta vero interpretes vt beatus
Hiero⁹ dicit super hoc loco ita tran-
sulerunt. Quia omnem stolum con-
gregatam dolo et vestimentum cō-
mutationis restituent: et cupient ig-
ne esse cōbusti. Quasi dicat omnem

Ad di. Bddi. C. Sed notandū q; pro eo quod in
sa nostra est serra: in hebreo habet
Masor: que dicitio solum inuenitur i
hoc loco: et serra cōmuniter interp̄-
taf sicut est in sa nra. C. Itē. e. (Et
erit terrore pfugus) Heb. (Et erit
sicut vniculatio vermiculās.) Dec
Hico. C. S; notādū q; p eo q; in
sa nra ē terrore: i hebreo hē Mes-
sos: q; dicitio terrore vel pauore pro-
prie significat sicut est in sa nra. vt
Deuf. i. e. ibi. Muncij terruerūt cor
nrm dicentes etc. et 2. Regi. 17. c.
ibi. Et fortissimus q̄sq; cuius cor est
quasi leouis pauore soluet. Et simili

Ad di. Bddi. C. Sed notandū q; pro eo quod in
sa nostra est serra: in hebreo habet
Masor: que dicitio solum inuenitur i
hoc loco: et serra cōmuniter interp̄-
taf sicut est in sa nra. C. Itē. e. (Et
erit terrore pfugus) Heb. (Et erit
sicut vniculatio vermiculās.) Dec
Hico. C. S; notādū q; p eo q; in
sa nra ē terrore: i hebreo hē Mes-
sos: q; dicitio terrore vel pauore pro-
prie significat sicut est in sa nra. vt
Deuf. i. e. ibi. Muncij terruerūt cor
nrm dicentes etc. et 2. Regi. 17. c.
ibi. Et fortissimus q̄sq; cuius cor est
quasi leouis pauore soluet. Et simili

Ad di. Bddi. C. Sed notandū q; pro eo quod in
sa nostra est serra: in hebreo habet
Masor: que dicitio solum inuenitur i
hoc loco: et serra cōmuniter interp̄-
taf sicut est in sa nra. C. Itē. e. (Et
erit terrore pfugus) Heb. (Et erit
sicut vniculatio vermiculās.) Dec
Hico. C. S; notādū q; p eo q; in
sa nra ē terrore: i hebreo hē Mes-
sos: q; dicitio terrore vel pauore pro-
prie significat sicut est in sa nra. vt
Deuf. i. e. ibi. Muncij terruerūt cor
nrm dicentes etc. et 2. Regi. 17. c.
ibi. Et fortissimus q̄sq; cuius cor est
quasi leouis pauore soluet. Et simili

ter p eo quod in sa nra est pfugus
in hebreo hē Hofes: q; dicitio pfu-
gus siue fugies iterptaf. vt Hē. 14.
d. ibi. Et q; remanserāt fugerūt ad
mōrē. et ps. 59. ibi. Et fugiāt a facie
arcus. et in alijs locis. C. Itē. f. (Cō-
sumatio abbreviata) Heb. (Cōsuma-
tio definita) Dec Hico. C. S; notā-
dum q; p eo q; in sa nra ē abbrevia-
ta: in hebreo hē Hechcrasa: q; dicitio
equoca est ad abbreviationem et
ad definitionē. de. l. infra eodē ca. q; d
statim seq̄tur Cōsumationē. n. et ab-
breuiationē faciet dñs. et Job. 14. a.
ibi. Breues dies hoīs sunt. de. 2. 3.
Regi. 20. g. ibi. Hoc ē iudiciū tuū: ip-
se dēreulsi. i. definiti. et in alijs locis

Ad di. Bddi. C. Itē. g. (Cōfringet lagūculā i ter-
rore) Hō pro eo q; in sa nra ē lagūcu-
lā i hebreo hē Hura: q; dicitio vno
mō significat lagūculā sicut ē in sa
nra. Alio vō mō significat ramū vl
propaginez. vt Ezec. 17. b. ibi. Et
emissit ppaginez. et in alijs locis. 11.

Et egrediet. a. C. Et flos de ra-
dice eius ascendet. Heb. (Et na-
zareus de radice eius florebit.) Dec
Hico. C. Sed notādū q; p eo q; i
sa nra est flos: in hebreo hē Hefer
p fade isam: q; interpretaf flos vel
germē sicut ē in sa nra. vt infra ca.
60. g. ibi. Germē plātatiōis mee. vbi
p eo q; in sa nra ē germē: in hebo
est dicitio Hefer sicut in hoc loco.

C. Itē. a. (Spūs scientie et pietatis
et replebit eū spūs timoris dñi) Heb.
(Spūs scientie et timoris dñi: et inspi-
rabit eum in timore dñi) Dec Hico. 12.

C. Itē. b. (Titulus et vrsus pascen-
tur.) Heb. (Titula et vrsus pascen-
tur.) C. Itē. d. (Et volabunt in hu-
meros philistinū per mare.) Heb.
(Et volabunt in humero philistinū
ad occidentem.) Dare. n. mediter-
rancum super quod est terra philis-
tinorum est ad occidentalem partē
respectu terre pmillionis. Dec Hi

co. C. Sed notandum q; pro eo q; d
in sa nra est mare: in hebreo hētur
Pama: q; dicitio equoca est ad mare
et ad occidentem de. 1. Exo. 10. e. ibi.
Et arrepta locustā picit i mari ru-
bro. et in alijs locis. de. 2. Hē. 13. d.
ibi. Ad aqlonē et meridie ad orientē
et occidentē. et in alijs locis. Et etiam
notādū q; pro eo q; in sa nra est in
humeros: i bi. no. anti. est in hame-
ro sicut i hebo. C. Itē. d. (Judmea
et moab pceptū manus eorū.) Heb.
(Judmea et moab extēdet man⁹ sus-
as) Idem beatus Hiero⁹ super hoc
loco. 12.

Et dices. a. C. Quia fortitudo
mea et laus mea domini. Heb.
(Quia fortitudo mea et laus mea dñs
dñs) In bblis ast nris antiq; est.
(Quia fortitudo mea et la⁹ mea dos-
minus deus.) 13.

Quis babilonis. a. C. Sup mō-
rem caliginosum. Heb. (Sup
mōrem quietum) Babilonia. n. de
qua loquit erat ita munita et populo
sa q; nō timebat inuadi ab aliquo.
Dec Hico. C. Sed notādū q; pro
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; p
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo q; d
in sa nra est mare: in hebreo hētur
Pama: q; dicitio equoca est ad mare
et ad occidentem de. 1. Exo. 10. e. ibi.
Et arrepta locustā picit i mari ru-
bro. et in alijs locis. de. 2. Hē. 13. d.
ibi. Ad aqlonē et meridie ad orientē
et occidentē. et in alijs locis. Et etiam
notādū q; pro eo q; in sa nra est in
humeros: i bi. no. anti. est in hame-
ro sicut i hebo. C. Itē. d. (Judmea
et moab pceptū manus eorū.) Heb.
(Judmea et moab extēdet man⁹ sus-
as) Idem beatus Hiero⁹ super hoc
loco. 12.

Et dices. a. C. Quia fortitudo
mea et laus mea domini. Heb.
(Quia fortitudo mea et laus mea dñs
dñs) In bblis ast nris antiq; est.
(Quia fortitudo mea et la⁹ mea dos-
minus deus.) 13.

Quis babilonis. a. C. Sup mō-
rem caliginosum. Heb. (Sup
mōrem quietum) Babilonia. n. de
qua loquit erat ita munita et populo
sa q; nō timebat inuadi ab aliquo.
Dec Hico. C. Sed notādū q; pro
eo quod in sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra est caliginosum:
in hebreo habetur Hipe: que dicitio
pprie caliginosum vel caliginem si-
gnificat sicut est in littera nostra. vt
Hiere. 13. d. ibi. Et antequāz offen-
dant pedes vři ad montes caligino-
sos. et Job. 24. c. ibi. Oculus adul-
teri obseruat caliginem. et in alijs lo-
cis. C. Itē. a. (Exaltate vocem.) Bddi.
Heb. (Exaltate vocē eis) C. Itē. a.
(Ego mandauī sanctificationis meis.)
Heb. (Ego p̄cepti caritatis meis.)
Dec Hico. C. Sed notandum q; p
eo quod in littera nostra est sancti-
catis meis: in hebreo habetur Me-
cudafat: que dicitio sanctificatos me-
os pprie significat sicut ē in sa nra
vt Exo. 13. a. ibi. Sacrificā mlti om-
nē p̄mogenitū. et in co. 31. c. ibi. Ego
dñs q; sacrifico vos. et in alijs locis.

Ad di. Bddi. C. Sed notandum q; pro eo quod in
sa nra

Adi. **C** Itē. b. (Quia vastitas a dño ve-
niet.) Heb. (Quasi vastitas ab om-
nipotēte veniet.) In biblijs nris anti-
quis habet Quasi vastitas a dñove-
niet. **C** Itē. d. (Sicut subvertit do-
min⁹ rē.) Heb. (Sicut subvertit de-
us rē.) et sic est in bi. no. an. **C** Itē
d. (Et pilosi saltabit ibi) Pro eo qđ
in lra nra est pilosi: in hebreo ponit
quedaz dictio q̄ sonat Sayrim: qđ ē
plurale hui⁹ nois sayr: et habet mul-
tiplicē significationez. Uno modo si-
gnificat pilosū. vñ Heñ. 27. de Esau
qui erat vir pilosus: in hebreo dicit
sayr. Alio modo significat idē quod
hyrcus caprarū. vñ Leuit. 16. vbi di-
citur et a multitudine filioꝝ israel ac-
cipiet hyrcos: in hebreo habet say-
rim. Alio modo significat demones
Leuit. 17. vbi dicit. Nō immolabūt
vltra victimas demonib⁹: in hebreo
habetur seyrim. In hoc vero loco di-
citur seyrim saltabit ibi: quia scđm
translationē lxx. interpretū intelli-
gitur tertio modo. scđm demones: idē sū
translationē chaldaicā: idē etiā scđm
omnes expositores hebreorum. Nec
obstat qđ obijcit postillator dicens qđ
cū ille locus sit inhabitabilis nature
humane demones nō habitaret ibi
rē. Nā licet ciuitas babilonie fue-
rit penitus destructa prout habet i
hoc capi. terra tamen sennaar vbi si-
ta erat babilon nō legit hic destrue-
da: imo fuit habitata a multis homi-
nibus specialiter a iudeis qđ remāse-
rūt ibi post captiuitatē babilonicā.
Et etiā qui ibi redierūt post passio-
nē xp̄i: et ibidē fabricauerūt illō op⁹
catholice fidei inimicum. scđm thalud
babilonicū: prout plenius dño cōce-
dēte declarabit Zach. 5. vbi de hoc
ad literā agit. Et quia illud op⁹ fuit
maxime diabolicū: ideo cōgrue dicit
propheta qđ i illa regione babilonis
demones saltabit. scđm procurātes fie-
ri illud perniciosum opus. Hoc totū

ponit Burgen in additiōibus super
hoc loco.

14.
Quope est. b. **C** Quienit tribu
nra. Heb. (Quienit superba.)
.i. babilon ab infestatione gentium
Nec Hico. **C** Sed notandū qđ pro
eo qđ in lra nra est tributū: i hebreo
habetur Madheba: que dictio non
est alibi i tota sacra scriptura nisi tā-
tū i hoc loco: syriace vero aurū signi-
ficat: et dicunt hebrei qđ intelligit de
babilone que erat plena auro qđ re-
cipiebat de tributo gentiū sibi subie-
ctarū. et scđm hoc erit idē cū lra no-
stra. **C** Itē. c. (Lōcidit cadauer tu-
um.) Pro eo qđ in littera nra est cō-
cidit: i hebreo habet Demarth: que
dictio equiuoca est: et vno modo pōt
significare sicut est in lra nra: aliove-
ro modo significat sonitū. vt ps. 45
ibi. Sonuerunt et turbate sunt aque
eorū. et Esa. 16. c. ibi. Venter meus
ad moab quasi cithara sonabit. et si-
militer pro eo qđ in lra nra est cada-
uer tuū: in hebreo habetur Hebale-
cha: que dictio vno modo significat
cadauer sicut est in lra nra: aliovero
modo organū siue psalteriū. vt ps.
150. ibi. Laudare eū in psalterio et ci-
thara. et tūc erit sensus. Sonit⁹ or-
ganorū tuorū siue psalterij tui: sup-
ple detractus est ad inferos sicut su-
pra immediate. dicit. **C** Itē. c. (Qui
vulnerabas gētes.) Heb. (Qui sor-
tem mittebas sup gentes.) Pro for-
tes enim inuadebat gētes vt habet
Ezech. 21. Stetit rex babilonis di-
uinationē querēs et facta est diuina-
tio contra hierusalem. Nec Hico.
C Sed notandū qđ p eo qđ i lra nra
est vulnerabas: in hebreo habetur
choles: qđ dictio vulnerare: siue occi-
dere vel fugare. scđm in ore gladij sig-
nificat. vt Exo. 17. d. ibi. Fugauitqđ Jo-
sue amalech et populi ei⁹ in ore gla-
di. vñ in translationē chaldaica est.
Qui occidebas gētes rē. **C** Itē. c.

Adi.

Adi.

Adi.

(Et germen et progeniē.) Heb. (Et
infantem et nepotem.) Nec Hico.
Adi. **C** Sed notandū qđ p eo qđ i littera
nra est germen et progeniē: in hebreo
habet Hūn vaneched: qđ dicitōes ha-
bētur Heñ. 21. c. ibi. Ne noceas mi-
hi posterisq; meis stirpiq; mee. vbi
pro posteris et stirpi in hebreo sunt
istemet dictiones. **C** Itē. g. (Et se-
men ei⁹ absorbens volucres.) Heb.
(Et fructus eius serpens volans.)
vñ brūs Hicro⁹ sup hoc loco sic ait.
Pro eo autē qđ nos translulim⁹ ab-
sorbens volucres: in hebreo scripturaz
est saraph meophoph: qđ interpre-
tari pōt serpens volās. vt sit sensus.
De ra. lxx. colubri nascetur regul⁹: et
fructus illius. i. reguli serpens volās:
vt draconē volantes intelligas. Nec
Hicro⁹. Et notandū qđ pro serpente
i hebreo habet Saraph: que dictio
ignitū siue ardēs pprie significat. et
est eadē dictio Hū. 21. b. ibi. Quāob-
rem misit dñs in populū ignitos ser-
pēs. et i alijs locis. **C** Itē. g. (Quia
dñs fundauit syon: et i ipso sperabūt
pauperes populi ei⁹.) Heb. (Quia
dñs fundauit syon: et i ipsa sperabūt
pauperes populi eius.) Et sic est in
bi. no. anti. scđm ipsa in genere feminino
et refertur ad syon. 15.
O vlsq; ad segor vitulā cōsternan-
tem.) Heb. (Fugietes ei⁹ vlsq; ad se-
gor vitulā varoniam.) Sic nomina-
tā eo qđ erat ciuitas fortis. Sciēdū
etiā qđ ista segor est alia ab illa ad
quā fugit loth Heñ. 19. Nā illa erat
subuersa et inhabitabilis: ista autem
erat terra moab. Nec Hico. **C** Sz
notandū qđ in hebreo sic habet. (Et
vecres eius vlsq; ad segor vitulā cō-
sternantē.) i. triēnem vel triū anno-
rū: et sic est etiā in bi. no. correctis. scđm
cōsternantē et nō cōsternantē. vnde
brūs Hicro⁹ sup hoc loco sic ait. Si-
cut. n. tricessim⁹ annus i hoibus ita

in pecudib⁹ ac iumētis tertius robu-
rissimus est: vecres quoq; pro ter-
minis et robore itellige. Nec Hicro⁹.
Et qđ dictiones hebraice hic poste-
sunt equiuoce: possunt etiam signifi-
care sicut nico⁹ dicit. 16.

E Mitte agnū dñe dñatorē ter-
re.) Heb. (Emittite agnū dñā-
torē terre) vñ li dñe nō est in hebreo
nec in bi. no. an. **C** Itē. a. (Sic erit
filij moab) Heb. (Sic erit filie mo-
ab.) et sic est in bi. no. an. (Finitus est puluis
psumat⁹ est mī ser defecit qđ cōculcabat terrā) Heb.
(Defecit furio cōsumata est māmilla
defecerunt mobilia terra) Nec
Hico. **C** Sed notandū qđ pro eo qđ
in lra nra est puluis: in hebreo habe-
tur Meo: que dictio ad puluerem et
ad luxionē est equiuoca. de. 1. ps. 1.
ibi. Sed tanq; puluis que proficit vñ
tus a facie terre. de. 2. Prover. 30
d. ibi. Qui autē fortiter premit vbe-
ra ad eliciendū lac expunit butyrū:
et qui vehemētē emigrit elicit san-
guinē. vbi p premit et emigrit hēc in
hebreo cadē dictio. Et similiter pro
eo qđ in lra nra est miser et Hico⁹ di-
cit māmilla i hebreo habet Sod: qđ
dictio ad vtrūq; est equiuoca. de. 1. ps.
11. ibi. Propter miseriā inopiū rē.
de. 2. Esa. 60. c. ibi. Et māmilla res-
gū lactaberis. Significat etiā hec di-
ctio vastatorē. vñ brūs Hicro⁹ sup
hoc loco sic ait. pro misero i hebreo
legitur Sod: qđ pōt et vastator itelli-
gi. Et pro eo qđ in lra nra est qui cō-
culcabat et Hico⁹ dicit mobilitari he-
breo habet Romes: qđ dictio cōcul-
cantē pprie significat. vt Esa. 26.
b. ibi. Cōculcabit eam pēs paupis
et. 28. a. ibi. Pedib⁹ pculcabit coro-
na supbie. Ad hoc. n. qđ ista dictio
Romes significaret mobilia vt nri-
co⁹ ait: debebat scribi p syn lram et
nō p samech. **C** Itē. c. (Flagella ei⁹
vlsq; ad iazer puenērūt) Heb. (Pat

Adi.

Adi.

Adi.

Adi.

mites ei vsq ad isyer peruenerit) s; idē sunt flagella ⁊ palmites. **C** Itē c. (Sup vindemiā tuā.) **I**heb. (Sup ficū tuā.) **I**dec **I**hico. **C** Sed notādū q̄ pro eo qd̄ in lra nra est vindemiā tuā: i hebreo habet Quisech: q̄ dictio p̄recisionē significat: qd̄ videtur esse idē qd̄ vindemia sicut est in lra nra. vñ subdit et sup mellez tuā. **I**n trāslatiōe autē chaldaica est sicut in lra nra. **C** Itē. d. (Sup hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit.) **I**heb. (Propter hoc viscera mea ad moab quasi cithara cōmouebūtur.) i. per cōpassionē. son⁹ aut cithare magis designat letitiā. **I**dec **I**hico. **C** Sed notādū q̄ p eo qd̄ i lra nra est sonabit: i hebreo habet yeheme: q̄ dictio equiuoca est ⁊ vno mō significat sonare. vt ps. 45. ibi. Sonauerūt ⁊ turbate sunt aque eorū. **A**lio vero modo significat cōmouere sicut hic **I**hico⁹ notat. **C** Itē d. (Et relinquet in eo sicut racem⁹ paruus ⁊ modicus.) **I**heb. (Et relinquetur in eo paru⁹ ⁊ modic⁹) vnde si sicut racem⁹ nō est i hebreo in hoc loco: nec in bi. no. anti.

Addi. **O** Rus damasci. c. **C** Propter res plātabis plantatiōē fidelē. **I**pro eo qd̄ in lra nra est fidelē in hebreo habet **I**haamanim: que dictio significat etiā pulchrā siue locundā. **C** Itē. d. (Abata est messis in die hereditatis ⁊ dolebit grauitē.) **I**heb. (Cumulus messis in die infirmitatis ⁊ dolor infirmantis.) eo qd̄ nō pōt saluare bona sua de manu ea rapientis. **I**dec **I**hico. **C** Sz notandū q̄ p eo qd̄ in lra nra est ablata ē ⁊ **I**hico⁹ dicit cumulus: i hebreo habetur **I**hed: q̄ dictio vtriusq̄ significat. de. 1. Job. 18. d. ibi. Et de orbe trāfferet eū. i. auferet. de. 2. Job. 3. c. ibi. Que autē desup veniunt in vna molle cōsistent. i. in vno cumulo. ⁊ similē p eo qd̄ in lra nra est he

reditatis ⁊ **I**hico⁹ dicit infirmitas: i hebreo habet **I**hachla: q̄ dictio vtriusq̄ pōt significare. de. 1. **I**hu. 18. c. ibi. Ego pars et hereditas tua. de. 2. **E**zech. 34. a. ibi. Quod infirmū est non cōsolidastis. et i alijs locis. 18.

Addi. **A** terre cymbalo alarū) **I**pro eo qd̄ in lra nra est cymbalo: i hebreo habet **I**Selsal: q̄ dictio vno mō significat cymbalū sicut est i lra nra: alio vno modo significat obūbratiōē siue vmbraz. vt sit sensus. **A** terre obūbratē alis: siue ve terre obūbrās alis. i. suis. et de hoc beatus **I**hiero⁹ sup hoc loco sic ait. **A**erbuz hebraicum **I**Selsal qd̄ **S**ymmachus fontis **T**heodorion auer interpretat sunt ⁊ nos i cymbalū **X**rim⁹: **A**qui la in vmbriā trāstulit: sed sciēdū qd̄ vmbra sel dicit: hic autē syllaba ipsa geminat. ex quo possumus dicitū intelligere: ve terre que in vmbra alarū suarū pollicet auxilium. **I**dec **I**hiero. **C** Itē. a. (Ad populū terribilē post quē nō est alius.) **I**heb. (Ad populū terribilē ex tūc ⁊ deinceps.) q̄ si dicat: ante fuerat glōsiosus. **B**oetius de cōsolatiōe. **I**nfelicitissimū infortunij gen⁹ est fuisse felicē. **I**dec **I**hico. **C** Itē. b. (Ad mōtē nois dñi exercitū mōtē syd) **I**hoc totū nō est i hebreo: nec in bi. no. an. **C** Itē. b. (Sicut meridiana lux clara ē: et sicut nubes rotis in die messis.) **I**heb. (Sicut calor clarus sup me lux: et sicut nubes in calore messis) **I**dec **I**hico. **C** Itē. c. (Et estate pperua erūt super euz volucres.) **I**heb. (Et estate erunt super eum volucres.) vnde si perpetua non est in hebreo. 19.

Addi. **O** Rus egypti. a. **C** **A**it dñs exercitū. **I**heb. (Ait dñator dñs exercitū.) **C** Itē. c. (Ciuitas solis vocabit vna) **I**heb. (Ciuitas destructa vocabit vna.) reedificata tamē. **I**dec **I**hico. **C** Sz notandū q̄ bñs **I**hiero⁹ sup hoc loco dicit: q̄ p eo qd̄

in lra nra est solis: i hebo habet **I**ba res: q̄ dictio solē vel testā significat eo qd̄ vtriusq̄ areat ⁊ sicci sit: ⁊ sic dicit trāstulisse **S**ymmachū. i. ciuitas solis ⁊ c. **I**dec **I**hiero. **I**n trāslatiōe autē chaldaica sic habet. ciuitas solis q̄ destructa est vocabitur vna. 20.

Addi. **I** Anno. b. **C** **D**iscoopertis natiuitas) **I**heb. (Discooptis sūda mētis) **I**dec **I**hico. **C** Est tñ idē sensus: nisi. n. turpe proprio noie solet appellare scriptura sacra. **I**n trāslatiōe autē chaldaica est discoopta turpitudine. 21.

Addi. **O** Rus deserti. b. **C** **B**abylon dilecta mea ⁊ c.) **I**hebrei non habent hūc **X**sum. **I**dec **I**hico. **C** Sed notādū q̄ in hebreo totus hic **X**sum habet sicut in lra nra: excepto q̄ p babylone i hebreo est **I**heseph: q̄ dictio significat caliginosam vlt̄ tenebro sam. de quo bñs **I**hiero⁹ sup hoc loco sic ait. **I**pro babylone i hebreo legit **I**heseph: ⁊ est ipm̄ verbum qd̄ in principio babylonij oneris posuim⁹ sup mōtē caliginosum: pro caliginoso. n. ⁊ tenebroso scriptur⁹ ē **I**heseph: pprieq̄ hec ē vrb̄ sic vocata pp̄ altitudinē erectiq̄ vsq̄ ad celuz superbie vrb̄. **I**dec **I**hiero. **C** Itē. b. (Posita ē mihi i miraculū) **I**pro eo qd̄ hic habet miraculū in hebreo est **I**harada: q̄ dictio etiā significat terrore vel stupore. vt **I**hē. 27. e. ibi. Expauit isaac stupore vehemēti. ⁊ i alijs locis. et tunc erit lra **I**posita ē mihi in terrore siue i stupore. **C** Itē b. (Pone mēsam contēplare in specula comedētes et bibentes surgite principes arripite clypeum.) **I**heb. (Pone mēsam erige candelabrū comedētes ⁊ bibentes surgite principes vngite clypeū.) vt magis referat cōtra aduersarios. loquit autē hic scriptura de cōiunio i quo apparuit manus scribēti in pariete cōtra cādelabrū. **D**aniel. 5. ideo dicit. **E**ri

ge cādelabrū. **I**dec **I**hico. **C** Sz no tandū q̄ p eo qd̄ in lra nra est cōtēplare in specula: i hebreo habet **S**apo **I**hasapith: q̄ quidē dicitōes proprie significat sicut est in lra nra. vt infra eo. b. ibi. **P**one speculatore et qd̄ cūq̄ viderit annūciat. et **E**zech. 3. d. ibi. **S**peculatore dedi te domui israel. et in alijs locis. **C** Itē. c. (Et clamauit vt leo.) **I**heb. (Et clamauit leo.) et sic est in bi. no. an. **C** Itē c. (Et filia aree mee.) **I**heb. (Et filia aree mee.) **C** Itē. d. (In saltu ad vesperā.) **I**heb. (In saltu in arabia) sed arabia interpretatur vespera. vnde bñs **I**hiero⁹ sup hoc loco sic ait. **A**erbū arab vt sepe iam diximus et vesper et arabia et coruus et planities et occidentis interpretat. 22.

Addi. **O** Rus vallis. a. **C** **D**ureq̄ ligati sunt.) **I**pro eo quod in littera nostra est dure: in hebreo habetur **M**diqueseth: que dictio vno modo significat dure sicut est in littera nra. **A**lio vero modo interpretatur ab arcu: et sic trāstulerunt **I**xx. f. **A**b arcu ligati sunt: vt refert beatus **I**hieronimus super hoc loco. **C** Itē. b. (Scrutans muruz et magnificus super montem.) **I**heb. (Perforās murum et clamor super montem.) **I**dec **I**hico. **C** Sed notandum q̄ pro eo quod in littera nostra est magnific⁹ et **I**hico⁹ dicit clamor: in hebreo habet **S**oa: q̄ dictio ad vtriusq̄ est equiuoca. de primo **E**sa. 32. b. ibi. **R**eg fraudulētus appellabitur maior. i. magnific⁹. de. 2. **E**xo. 2. d. ibi. **A**scendit clamor eoz ad deū. et in alijs locis. **C** Itē. b. (Et parietem nudauit clypeus) **I**heb. (Et quyr discooperuit clypeum.) **I**te preparās ad belandum. licet autē quyr vno modo sit nomen appellatiūz in hebreo et significet parietē: tamen hic est nomen proprium cuiusdam gentis bellicose vt dicunt hebrei. **I**dec **I**hico.

Ad di. Potest etiā significare denomina-
re sicut **Wico** dicit. **C** Itē. c. (Ob-
liti. n. sunt ne videāt oculi eorū) **Heb.**
(Initi sive lutati sūt ne videāt ocu-
li eorū.) et sic est in bi. no. an. s. lura-
ti. **C** Itē. c. (Ante trācum ligni pro-
cidam.) **Heb.** (Putrefactioni incli-
nabor.) i. idolo putrefactibili: quasi
Ad di. dicat non. **Heb.** **C** Sed notā-
dum q̄ in hebreo sic habet. (Trāco
vel germen ligni p̄cidā) quasi dicat
non. et pro germine in hebreo habe-
tur **Wul**: que dicitio germen signifi-
cat. vt **Leuit.** 26. b. ibi. Et terra gi-
gnet germen sūi. et **Deut.** 32. c. ibi.
Deuorabitq̄ terrā cū germine suo.
Ad di. et idē cū sra nra. **C** Itē. d. (Lauda-
te celi quoniā misericordiā fecit do-
minus.) **Heb.** (Laudate celi qm̄ fe-
cit dñs.) vnde li misericordiā nō est in
Ad di. hebreo: nec in bi. no. anti. **C** Itē. d.
(Iubilate inferiora terre.) **Wam** pro eo
qđ in sra nra est extrema: in hebreo
habet **Thachthioth**: q̄ dicitio isferio-
ra significat. vt **ps.** 62. ibi. Introi-
bunt i inferiora terre. et **ps.** 138. ibi.
Et substantia mea in inferioub⁹ ter-
re. **Wn** et **lxx.** fundamēta terre trāse-
tulerunt vt air brūs **Wiero** sup hoc
loco. **C** Itē. d. (Et consiliū n̄scioꝝ
suorū cōplens.) **Heb.** (Et consiliū
angelorū cōplens.) quia secreta di-
uina prius reuelantur angelis quāz
hominibus: et hominibus per ange-
Ad di. los reuelātur. **Heb.** **Wico**. **C** Sed no-
tandū q̄ pro eo quod in littera nra
est nunciōꝝ: in hebreo habet **Was-
lach**: que dicitio ad angelum et ad nū-
ciū est equiuoca: immo angelus et nū-
cius idē sunt. Angelus. n. grece nū-
cius latine interpretatur. 45.
Ad di. **Heb.** dicit dñs. a. **C** Lutus ap-
prehēdi dexterā.) **Heb.** (Quē
fortificauit dextera mea) **Heb.** **Wico**
C Sed notandū q̄ pro eo qđ in lit-
tera nra est apprehēdi: in hebreo ha-

bet **Wchhezacti**: q̄ dicitio ad appre-
hendere et ad fortificare est equiuo-
ca. de. i.º. **Heb.** 19. d. ibi. Apprehēde
rūt manū eius etc. de. 2º. **Exo.** 6. a.
ibi. **W**er manū fortē dimittet eos. et
in alijs locis. **C** Itē. a. (Et dorsa re-
gum vertā.) **Heb.** (Et lūbos regūz
dissoluiam.) s. baltheo militari. **Dec**
Wico. **C** Itē. a. (Et gloriosos ter-
re humiliabo) **Heb.** (Et distorta rec-
tificabo) i. impedimēta tui p̄cessus
auferā. et p̄sonat ei qđ p̄mitit ego
ante te **W**. **Heb.** **Wico**. **C** Sed no-
tandū q̄ in hebreo est sicut in littera
nra. et li terre nō est in hebreo sed fo-
lū (et gloriosos humiliabo.) **C** Itē
a. (Assimilauit te.) **Heb.** (Womina-
uit te.) quia ante multos annos dñs
p̄ esaiam nominauit **Lyrū**. **Dec** **Wico**.
C **W**urgen quoz in additioni-
bus sup hoc loco sic air. **W**bi transla-
tio nra habet assimilauit te: i hebreo
habet cognominauit te. et est sensus
Won solū deus nomē cyri reuelauit
longe ante tēpus sūi: sed etiā cogno-
mē vocās eū pastorē. vt **supra.** 44.
Qui dico cyro pastor me⁹ etc. **Dec**
Wurgen. Sed notandū q̄ pro eo qđ
in littera nostra est assimilauit te: in
hebreo habet **Wchanecha**: que dic-
tio etiā assimilare significat. vt **su-
pra** ca. 44. a. dictum est. **C** Itē. b.
(Testa de samijs terre.) **Heb.** (Tes-
ta figulis terre.) sed in translatione
nra fuit posita hec dicitio **Samijs** ex
eo. s. q̄ in samo insula que est in ma-
ri egeo prius reperta fuerūt vasa sic-
tilia: vñ et vasa samia appellata sūt.
C Itē. c. (Dicit dñs de⁹ exercitūz)
Heb. (Dicit domin⁹ exercitūz) vñ
de li deus non est in hebreo. **C** Itē
d. (Qui leuant signū sculpture sue.)
Heb. (Qui leuant lignū sculpture
sue.) id est idolum lignē per scul-
pturam factum. Et videtur trans-
latio nostra corrupta per scripto-
res ponentes. s. pro. l. **Dec** **Wico**.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di. **C** Itē. b. (Et rogant dñm non sal-
uantē.) **Heb.** (Et rogant deū nō sal-
uantē.) et sic est in bi. no. an. 46.
Ad di. **C** **W** infract⁹ est bel. d. **C** **W**ocās
ab oriēte iustū) **Heb.** (Vocans
ab oriēte auē.) et sic est in bi. no. an.
et idē brūs **Wiero** super hoc loco. s.
vocans ab oriente auem: p̄pter ve-
locitatem. s. 47.
Ad di. **W**escēde. c. **C** Veniet super te
omniū et nescies ortū ei⁹) **Heb.**
(Veniet sup te malū et nescies req̄re
re ipsūz.) i. apponere remediū. **Dec**
Ad di. **Wico**. **C** Sed notandū q̄ pro eo qđ i
sra nra est ortū eius: i hebreo habet
Sachra: q̄ dicitio equiuoca est ad or-
tū. i. tēpus matutini et ad require-
re. **De.** 1º. **Amos.** 4. d. ibi. Factens
nebulā matutinā. de. 2º. **Job.** 7. d.
ibi. Et si mane me quæseris nō sub-
sistam. Quāq̄ nō simpliciter quere
re sed mane querere dictum verbum
proprie significat. 48.
Ad di. **W** adite hec. c. **C** **Dec** dicit dñs
de⁹ redēptor tuus) **Heb.** (Dec
dicit dñs redēptor tuus.) vñ li deus
non est in hebreo: nec in bi. no. anti.
C Itē. d. (Et stirps vteri tui vt la-
pilli eius) **Heb.** (Et exitus vteri tui)
etc. id est filij tui et filie de vtero exē-
tes. **Dec** **Wico** 49.
Ad di. **W** audite isule. a. **C** Et posuit me
sicut sagittā electā.) **Heb.** (Et
posuit me sicut sagittā clarā.) cuius
ferrū est bene limatus. **Dec** **Wico**.
Ad di. **C** Sed notandū q̄ pro eo qđ in sra nra
est electā: i hebreo habet **Wurur**: q̄
dicitio magis proprie significat electā
vt. 2º. **Regl.** 22. c. ibi. **W** electo ele-
ctus eris. et **1º. Kanē.** 6. c. ibi. **W** pulchra
vt luna electa vt sol. **W** potest etiā si-
gnificare clarā sicut hic **Wico** no-
tat. In translatione **W**o chaldaica ē
sicut in sra nra. **C** Itē. c. (Sup vias
pascēt.) **Heb.** (In omnib⁹ ripis pa-
scēt.) **Dec** **Wico**. **C** Sed notandū
q̄ pro eo quod in sra nra est vias: in

hebreo habetur **Werachim**: que dic-
tio vias p̄p̄e significat. vt **ps.** 9. ibi.
Inquinare sunt vie illius in omni tē-
pore. et **ps.** 24. ibi. **W**ias tuas dñe de-
monstra mihi. et in alijs locis **C** Itē
c. (Et ad fōtes aquarū potabit eos)
Heb. (Et ad fontes aquarūz pota-
bit eos.) et sic est in biblijz nostris
correctis. **C** Itē. d. (Ecce in mani-
bus meis descripsi te.) **Heb.** (Ecce
in manibus descripsi te) vnde li mes-
is non est in hebreo. **C** Itē. e. (Des-
nerunt structores tui.) **Heb.** (Festi-
nauerunt filij tui.) s. venire ad te de
babilone: et ipsi reedificauerunt tē-
plū et ciuitatē. s. **Zorobabel** **Wecmi-
as** et socij eorū. **Dec** **Wico**. **C** Sed
notandū q̄ pro eo qđ in littera nra ē
structores: in hebreo habetur **W-
naich**: q̄ dicitio equiuoca est: et stru-
ctores vel edificatores et filios signi-
ficat. **De.** 1º. **ps.** 117. ibi. **W**apidē quē
reprobauerunt edificātes etc. de 2º.
Heb. 42. b. ibi. **W** omnes filij viri vñ⁹
sumus. et in alijs locis. In transla-
tione vero chaldaica est sicut in lit-
tera nostra. **C** Itē. f. (Et afferent fi-
lios suos i vlnis et filias suas sup hu-
meros portabunt.) **Heb.** (Et affe-
rent filios tuos in vlnis et filias tuas
sup humeros portabunt.) et sic est i
bi. no. an. **C** Itē. g. (Qui expectat
eum.) **Heb.** (Qui expectant me.)
C Itē. g. (Aut quod captum fuerit
a robusto saluum esse poterit) **Heb.**
(Aut quod capti fuerit a iusto sal-
uum esse poterit.) **Wam** pro eo qđ i
sra nra est robusto: in hebreo habet
Wadic: que dicitio iustū significat. vt
Heb. 6. b. ibi. **W**oe vir iustus atq̄ p̄-
fectus fuit. et in eo. 7. a. ibi. **W** enī
vidi iustū corāz me. et in alijs locis.
Sed ex littere contextura apparet
quod pro tyranno spiritus sanctus
posuit iustum: vt tacite nos instrue-
ret tyrannidem nec nominandam
esse.
so
E. iij.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Ad di.

Nec dicit dñs. b. **C**Et sciam su-
rentare est qui lassus est vbo
sic habent libri correcti. Heb. (Ad
cōtēperandū debile verbo). i. scia ei
suadere vt patietē sustineat vsq; ad
tēpus: scdm illud Eccl̄s. i. vsq; in tē-
pus sustinebit patiens r̄c̄. **Hec** **Hi**
co. **C**Itē. d. (Accincti flammis.)
Heb. (Fortificātes scintillas.) et cō-
sonat lfe precedenti vbi dicit. **Ecce**
om̄s vos accendentes ignē. **Hec** **Hi**
co. **C**Sed notandū q; pro eo qd̄
in littera n̄sa est accincti: in hebreo
habetur Meazere: que dicitio pro-
prie significat accinctos sicut est i lit-
tera n̄sa. vt **Esā. 45. a. ibi.** Accinxit
te et nō cognouisti me. et in alijs lo-
cis. et eodē modo pro flāmis in he-
breo est Zicorh: q̄ dicitio flāmas sy-
riace significat: et sic in hoc loco ab
hebreis interpretatur. **Si.**
Adite me. a. **C**Et ad caucr-
nam laci de qua prescis estis
Heb. (Et ad martellū fouee de qua
prescis estis.) et videt hec lfa veri-
or: non enī prescinditur lapides de
lacu qui est locus aquarū: sed de fo-
ueis in terra sicca factis. et p̄ mar-
tellū qui habet virtutē actiuā i pre-
scissione intelligit abraam: et per fo-
ueam siue cauernā sara. quia mascu-
lus habet rationē actiuū i gnatione:
femina passiuū. **Hec** **Hico.** **C**Itē
c. (Salus autē mea in sempiternuz
erit: et iustitia mea in generationes
generationū.) Heb. (Iustitia autē
mea in sempiternū erit: et salus mea
in generationes generationū) et sic
etiā traduxerunt lxx. **C**Itē. e. (Li-
to venit gradiens ad operiendum.)
Heb. (Lito venit gradiens ad ape-
riendum.) et sic est in biblijs nostris
correctis. **C**Itē. e. (Et non interfici-
et vsq; ad internitiōē.) Heb. (Et
non morietur interfecione.) i. hu-
mano gladio. s. antichrist̄. **Hec** **Hi**
co. in postilla. **52.**

Addi.

Addi.

Addi.

Consurge confurge. c. **C**Pa-
rauit dñs brachium sanctū su-
um.) Heb. (Reuelauit dñs brachiū
sanctum suum.) **55.**
Quis credidit. a. **C**Et scientē
infirmatē.) i. per experiētiā
in natura passibili. Heb. (Et contra-
ctū in infirmitate.) nō est per hoc in
telligendū q; christus de quo loquit
hec scriptura: habuerit aliquā infir-
mitatē ex defectu nature vel boni re-
gim̄is procedentē: sed hoc dicit de
eo quod in natura passibili flagella-
tus fuit et crucifixus. **Hec** **Hico.**
CSed notandum q; pro eo qd̄ i lit-
tera nostra est scientē: in hebreo ha-
betur yadua: que dicitio magis pro-
prie significat scientē sicut est in lit-
tera nostra. vt **Hes. 3. a. ibi.** Et eris
sicut dñs scientes bonū et malum.
et **Exo. 3. d. ibi.** Et scis dolorē eius
descendi vt liberē eum. aliquādo ra-
men significat cōterere sicut hic **Hi**
co. notat licet raro. vt **Judi. 8. d. ibi**
Lōtriuu est eis atq; cōminuit viros
sochorh. **Lxx.** vero interpretes et sci-
ens ferre infirmitatē transulerunt.
CItē. c. (Oblatus est quia ip̄e vo-
luit.) Heb. (Constrictus est et diffā-
matus.) **Hā** pilato traditus fuit l̄s
gatus et vt reus mortis accusatus.
Hec **Hico.** **C**Sed notandū q; in he-
breo sic habet (Oblatus est et ip̄e se
humiliavit) qd̄ est idē cuz lfa n̄sa. de
i. s. oblatos comedisset r̄c̄. de. 2. s. i.
humiliavit. **Hes. 16. c. ibi.** Et humi-
liare sub manu eius. et ps. 118. ibi.
Humiliatus sum vsq; quaq; dñe. et
in alijs locis. **54.**
Luda sterilis. c. **C**Lui iura-
ui ne induceres aquas diluuij
vltra super terrā.) Heb. (Lui iura-
ui ne inducerem aquas noe vltra su-
per terrā) et sic est in bi. no. an. et est
idē. **C**Itē. d. (Et omnē linguā resi-
stentē tibi i iudicio iudicabis) Heb.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

(Et omnē linguā resistentē tibi in iu-
dicio cōdēpnabis.) **Hā** pro eo qd̄ in
lfa n̄sa est iudicabis: i hebreo habe-
tur **Lharisy:** q̄ dicitio cōdēpnare si-
gnificat. vt **Job. 15. a. ibi.** Cōdēpna-
bit te os tuū et non ego. et in alijs lo-
cis. sed idem est sensus. **55.**
Omnēs sitientes venite ad aquas
Heb. (Om̄s sitientes venite
ad aquas) Et notandū q; in hebreo
pro li **Q** est dicitio hoy: q̄ est interiec-
tio: et aliqñ significat dolentis affec-
tū: et tūc ponit pro ve. aliquādo vero
affectū vocātis sicut hic. vt late tra-
ctat beatus Hiero. super hoc loco.
CItē. a. (Misericordias dauid fi-
delis.) Heb. et i libri n̄si correcti ha-
bent (fideles) **Hec** **Hico.** **56.**
Nad auaritiā suā a sumo vsq; ad
nouissimū) Heb. (Anusquisq; ad ra-
pinā suā finis suus). i. ad hoc est to-
taliter intētus. **Hec** **Hico.** **C**Sed
notandū q; pro eo qd̄ in lfa n̄sa est
auaritiā: in hebreo habet **Basach:**
q̄ dicitio auaritiā proprie significat si-
cut est i lfa n̄sa. vt **Exo. 18. d. ibi.** Et
q̄ oderint auaritiā. et i alijs loc. **57.**
Iustus perit. a. **C**Qui cōsola-
mini in dñs.) Heb. (Qui cōso-
lamini in vltimis) exercēdo idolatriā
et luxuriā sub eis. **Hec** **Hico.** **C**S;
notandū q; pro eo qd̄ in lfa n̄sa est
dñs in hebreo est **Elym:** quod ē plu-
rale huius nois **E:** qd̄ interpretatur
deus. Inuenit etiā hec dicitio **Elym**
pro idolis. vt **Esā. 1. g. ibi.** Cōfundē-
tur enim ab idolis quibus sacrificas
uerit. **C**Itē. b. (In partib; torrentis
pars tua.) Heb. (In petris torren-
tis pars tua.) **Hec** **Hico.** **C**S;
notandū q; pro eo qd̄ in lfa n̄sa est par-
tibus: in hebreo habetur **Chelque:**
que dicitio pprie significat partes.
vt **Hes. 14. g. ibi.** Isti accipiant par-
tes suas. et in alijs locis. Aliquan-
do tamen potest significare lapides

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

limpidissimos. vt. i. Regi. 17. e. ibi.
Et elegit sibi qñq; limpidissimos la-
pides. vbi p̄ limpidissimos i hebreo
est similis dicitio. **C**Itē. b. (Dilexi
stratū eorum manu aperta et ori-
nasti te vnguēto regio.) Heb. (Dile-
xisti stratū eorum vidisti locū et orna-
sti te regi vnguēto) **Hoc** dicitur de
achaz qui videns in damasco altare
sacrilegū vt placeret regi assyriorū:
fecit fieri simile in iherusalē: et super
illud precepit holocausta et oblatio-
nes offerri. **4. Regi. 16.** **Hec** **Hico.**
CSed notandū q; in hebreo magis
proprie est sicut in lfa n̄sa. **C**Itē. d.
(Non est pax impijs dicit dñs de.)
Heb. (Non est pax dicit de? me? im-
pijs.) et sic est in bi. no. an. **58.**
Lama ne cesses.) Heb. (Lama
ma in gutture ne cesses.) **Lxx.**
vero interpretes **Lama** i fortitudi-
ne ne cesses translulerit: vt ait bea-
tus Hiero. sup hoc loco. **C**Itē. a.
(Ecce in die iudicij vestri r̄c̄.) Heb.
(Ecce in die ieiunij vestri r̄c̄.) et sic
est in biblijs nostris correctis. **C**Itē
c. (Et requiem tibi dabit dñs deus
tuus semper.) Heb. (Et requiem ti-
bi dabit dñs semper.) vnde li de? tu?
non est in hebreo: nec in biblijs n̄sis
antiq̄s. **C**Itē. d. (Et implebit splē-
dorebus animā tuā.) Heb. (Et facia-
bit in siti animā tuam.) **Hec** **Hico.**
CSed notandū q; pro eo quod i lit-
tera nostra est splendorebus: in he-
breo habet **Sachfachoth:** que dicitio
ad splendore et ad sitim est equi-
uoca. **De. 1. Thren. 4. b. ibi.** **Hiri-**
diores lacte. i. splendiores. **De. 2. g.**
Esā. 5. d. ibi. Et multitudo eius siti
exaruit. **59.**
Ecce non est. b. **C**Et nō est iu-
diciū in gressibus eorū.) Heb.
(Et non est iudiciū in circūno eorū-
rum). i. de iudicio non cogitant nec
curant. **Hec** **Hico.** **C**Sed notandū
q; pro eo qd̄ in littera n̄sa est gressi-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

bus: in hebreo habetur Maagal: q̄ dicitio gressus vel semitas proprie si gnificat. vt p̄ouer. 2. d. ibi. Et ad inferos semite ipsius. vñ 7 lxx. et nō est iudicū in vñs eoz transulerūt.

Addi. 2 est idē cū lra nra. C̄ Jre. d. (Et a- poriatas est qz non est q̄ occurrat.) Heb. (Et stupefactus ē qz nō est q̄ occurrat.) Itā pro eo qd̄ in lra nra ē apoziatas est in hebreo hēf p̄sthoz mē: q̄ dicitio stuporē significat. vt 3°. Regi. 9. b. ibi. Dis qui trāserit per eaz stupebit. et Daniel. 8. g. ibi. Et stupebā ad visionē 7 nō erat q̄ inter pretaref. 7 in alijs locis. C̄ Jre. d. (Et de ore seminis tui.) Heb. (Et de ore seminis tui: 7 de ore seminis se- minis tui) 7 sic est in bi. no. anti. 60

Addi. **S**urge illuminare hierlm qz ve- nit lumen tuū) vñ li hierlm non est in hebreo nec in bi. no. anti. de quo beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Homen hierlm qd̄ hic a septuagita ponit: in hebreo nō habetur: 7 obelo prenotādū est ad- uersum eos qui aserunt oīa que hic dicūtur dici ad hierlm. Hec Hiero⁹ In trāslatione vero chaldaica ē sur- ge illuminare hierusalem. C̄ Jre. a. (Et filie tue de latere surgēt.) Heb. (Et filie tue ad latus nutriēf) Hoc n. modo nutriuntur pueri suggētes māmillam. ex hoc videtur qd̄ veris or lra translationis nre est. Et filie tue de latere suggēt. i. de māmilla q̄ est i latere mulieris: per qd̄ designa- tur prosperitas populi futura. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. b. Me. n. expectāt infule 7 naues maris.) Heb. (Mihī aggregabūtur infule 7 naues thar- sis.) Hec Hiero⁹. C̄ Sed notandum qz pro eo quod in lra nostra est expe- ctāt in hebreo hēf p̄cauū: q̄ dicitio equoca est ad expectare 7 ad cōgre- gare. de. 1°. Heñ. 49. d. ibi. Salutare tuū expectabo dñe. de 2°. Heñ. 1°. a.

Addi. **S**urge illuminare hierlm qz ve- nit lumen tuū) vñ li hierlm non est in hebreo nec in bi. no. anti. de quo beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Homen hierlm qd̄ hic a septuagita ponit: in hebreo nō habetur: 7 obelo prenotādū est ad- uersum eos qui aserunt oīa que hic dicūtur dici ad hierlm. Hec Hiero⁹ In trāslatione vero chaldaica ē sur- ge illuminare hierusalem. C̄ Jre. a. (Et filie tue de latere surgēt.) Heb. (Et filie tue ad latus nutriēf) Hoc n. modo nutriuntur pueri suggētes māmillam. ex hoc videtur qd̄ veris or lra translationis nre est. Et filie tue de latere suggēt. i. de māmilla q̄ est i latere mulieris: per qd̄ designa- tur prosperitas populi futura. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. b. Me. n. expectāt infule 7 naues maris.) Heb. (Mihī aggregabūtur infule 7 naues thar- sis.) Hec Hiero⁹. C̄ Sed notandum qz pro eo quod in lra nostra est expe- ctāt in hebreo hēf p̄cauū: q̄ dicitio equoca est ad expectare 7 ad cōgre- gare. de. 1°. Heñ. 49. d. ibi. Salutare tuū expectabo dñe. de 2°. Heñ. 1°. a.

Addi. **S**urge illuminare hierlm qz ve- nit lumen tuū) vñ li hierlm non est in hebreo nec in bi. no. anti. de quo beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Homen hierlm qd̄ hic a septuagita ponit: in hebreo nō habetur: 7 obelo prenotādū est ad- uersum eos qui aserunt oīa que hic dicūtur dici ad hierlm. Hec Hiero⁹ In trāslatione vero chaldaica ē sur- ge illuminare hierusalem. C̄ Jre. a. (Et filie tue de latere surgēt.) Heb. (Et filie tue ad latus nutriēf) Hoc n. modo nutriuntur pueri suggētes māmillam. ex hoc videtur qd̄ veris or lra translationis nre est. Et filie tue de latere suggēt. i. de māmilla q̄ est i latere mulieris: per qd̄ designa- tur prosperitas populi futura. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. b. Me. n. expectāt infule 7 naues maris.) Heb. (Mihī aggregabūtur infule 7 naues thar- sis.) Hec Hiero⁹. C̄ Sed notandum qz pro eo quod in lra nostra est expe- ctāt in hebreo hēf p̄cauū: q̄ dicitio equoca est ad expectare 7 ad cōgre- gare. de. 1°. Heñ. 49. d. ibi. Salutare tuū expectabo dñe. de 2°. Heñ. 1°. a.

Addi. **S**urge illuminare hierlm qz ve- nit lumen tuū) vñ li hierlm non est in hebreo nec in bi. no. anti. de quo beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Homen hierlm qd̄ hic a septuagita ponit: in hebreo nō habetur: 7 obelo prenotādū est ad- uersum eos qui aserunt oīa que hic dicūtur dici ad hierlm. Hec Hiero⁹ In trāslatione vero chaldaica ē sur- ge illuminare hierusalem. C̄ Jre. a. (Et filie tue de latere surgēt.) Heb. (Et filie tue ad latus nutriēf) Hoc n. modo nutriuntur pueri suggētes māmillam. ex hoc videtur qd̄ veris or lra translationis nre est. Et filie tue de latere suggēt. i. de māmilla q̄ est i latere mulieris: per qd̄ designa- tur prosperitas populi futura. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. b. Me. n. expectāt infule 7 naues maris.) Heb. (Mihī aggregabūtur infule 7 naues thar- sis.) Hec Hiero⁹. C̄ Sed notandum qz pro eo quod in lra nostra est expe- ctāt in hebreo hēf p̄cauū: q̄ dicitio equoca est ad expectare 7 ad cōgre- gare. de. 1°. Heñ. 49. d. ibi. Salutare tuū expectabo dñe. de 2°. Heñ. 1°. a.

Addi. **S**urge illuminare hierlm qz ve- nit lumen tuū) vñ li hierlm non est in hebreo nec in bi. no. anti. de quo beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Homen hierlm qd̄ hic a septuagita ponit: in hebreo nō habetur: 7 obelo prenotādū est ad- uersum eos qui aserunt oīa que hic dicūtur dici ad hierlm. Hec Hiero⁹ In trāslatione vero chaldaica ē sur- ge illuminare hierusalem. C̄ Jre. a. (Et filie tue de latere surgēt.) Heb. (Et filie tue ad latus nutriēf) Hoc n. modo nutriuntur pueri suggētes māmillam. ex hoc videtur qd̄ veris or lra translationis nre est. Et filie tue de latere suggēt. i. de māmilla q̄ est i latere mulieris: per qd̄ designa- tur prosperitas populi futura. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. b. Me. n. expectāt infule 7 naues maris.) Heb. (Mihī aggregabūtur infule 7 naues thar- sis.) Hec Hiero⁹. C̄ Sed notandum qz pro eo quod in lra nostra est expe- ctāt in hebreo hēf p̄cauū: q̄ dicitio equoca est ad expectare 7 ad cōgre- gare. de. 1°. Heñ. 49. d. ibi. Salutare tuū expectabo dñe. de 2°. Heñ. 1°. a.

ibi. Cōgregent̄ aque q̄ sub celo sunt in locū vñs. 7 in alijs locis. Et p̄ eo qd̄ in lra nra est maris: i hebreo hēf Tharsis sicut hic Hiero⁹ notat. sed dicitio Tharsis aliqñ mare interpra- tur: vt dicitū ē supra ca. 23. a. C̄ Jre. d. (Et luna tua non minuet.) Heb. (Et luna tua non abscondetur). i. p̄ eclipsim. Hec Hiero⁹. 61.

Spiritus dñi sup me) Heb. (Spi- ritus adonay dñi super me) Et notādū qz nomē adonay hic posituz est scriptū eisdē lris qbus pronūciat̄ 7 interpretat̄ dñs vel dñator. 7 sequēs nomen. s. dñi est tetragramaton. i. quattuor lfaruz. vt sit sensus. Sp̄s dñi dñi super me: aut sp̄s dñatoris dñi super me. C̄ Jre. a. (Et ponere fortitudinē lugētibus syō) Heb. (Et ponere lugētibus syō) vñ li fortitudi- nem non est in hebreo: nec in bi. no. anti. vñ tamen debere subitelligi cō- solationē: 7 sic est in alijsbus bibl̄is mo. iernis. s. vt ponere cōsolationez lugētibus syon. C̄ Jre. b. (Et filij peregrinoz agricole 7 vinitores vñ erunt) Heb. (Et filij peregrinoz bubulci vñ et vinitores vñ erunt.) Hec Hiero⁹. C̄ Sz notandū qz p̄ eo qd̄ in lra nra ē agricole: i hebreo hēf p̄carim: q̄ dicitio agricolaz pprie si- gnificat sicut ē in lra nra. vt Hiere. 14. a. ibi. Confusi sunt agricole. Et eo. 51. c. ibi. Collisā in te agricolā 7 iugale ei⁹. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Laudabit p̄fz eoz) Heb. (Lauda- bāt partē eoz) 7 sic ē i bi. no. corre.

Quis ē iste. a. C̄ Et ppug- nator suz ad saluādū) p̄ro eo qd̄ i lra nra ē ppugnator: i hebo ha- bet Hab: q̄ dicitio ad ppugnatorē 7 ad magnū ē equoca. de. 1°. supra. 19. d. ibi. Et mitter eis saluatorē 7 pro- pugnatorē. de. 2°. ps. 47. ibi. Luitas regis magni. 7 in alijs locis. C̄ Jre. a. (Ann⁹ retributiōis mee venit) Heb. (Ann⁹ redēptiōis mee

Quis ē iste. a. C̄ Et ppug- nator suz ad saluādū) p̄ro eo qd̄ i lra nra ē ppugnator: i hebo ha- bet Hab: q̄ dicitio ad ppugnatorē 7 ad magnū ē equoca. de. 1°. supra. 19. d. ibi. Et mitter eis saluatorē 7 pro- pugnatorē. de. 2°. ps. 47. ibi. Luitas regis magni. 7 in alijs locis. C̄ Jre. a. (Ann⁹ retributiōis mee venit) Heb. (Ann⁹ redēptiōis mee

Quis ē iste. a. C̄ Et ppug- nator suz ad saluādū) p̄ro eo qd̄ i lra nra ē ppugnator: i hebo ha- bet Hab: q̄ dicitio ad ppugnatorē 7 ad magnū ē equoca. de. 1°. supra. 19. d. ibi. Et mitter eis saluatorē 7 pro- pugnatorē. de. 2°. ps. 47. ibi. Luitas regis magni. 7 in alijs locis. C̄ Jre. a. (Ann⁹ retributiōis mee venit) Heb. (Ann⁹ redēptiōis mee

Quis ē iste. a. C̄ Et ppug- nator suz ad saluādū) p̄ro eo qd̄ i lra nra ē ppugnator: i hebo ha- bet Hab: q̄ dicitio ad ppugnatorē 7 ad magnū ē equoca. de. 1°. supra. 19. d. ibi. Et mitter eis saluatorē 7 pro- pugnatorē. de. 2°. ps. 47. ibi. Luitas regis magni. 7 in alijs locis. C̄ Jre. a. (Ann⁹ retributiōis mee venit) Heb. (Ann⁹ redēptiōis mee

Addi. venit.) 7 sic est in bi. no. anti. C̄ Jre. b. (Questui 7 nō fuit q̄ adiuuaret) Heb. (Stupefactus sum 7 nō fuit q̄ adiuuaret.) Itā p̄ eo qd̄ in lra nra ē q̄stui in hebreo hēf Esthomem: q̄ dicitio Stupefacere significat. vt. 3°. Regi. 9. b. ibi. Dis qui trāserit per eam stupebit. et Daniel. 8. g. ibi. Et stupebā ad visionē. 7 in alijs locis.

Addi. C̄ Jre. c. (In om̄i tribulatiōe eoz nō est tribulatus) sup hoc loco bñs Hiero⁹ in explanationibus sic ait. Ubi nos interpretati sumus in om̄i tri- bulatiōe eoz non est tribulatus qd̄ hebraice d̄r Lo. et ē negātis aduer- bium: pro nō legi potest 7 ip̄e: vt sit sensus. In oī tribulatiōe eoz ip̄e ē tribulatus. i. deus: vt nō solū pecca- ta sy 7 tribulationes nras ip̄e porta- ret. ip̄e. n. i. h̄m̄itates nras portat 7 p̄ nobis dolet. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et facerent sibi nomē sempiter- nū) Heb. (Et facerent sibi nomē sem- piterñū.) 7 sic ē in bi. no. anti. s. face- ret in numero singulari. 65.

Addi. **Q**uestiuit me. b. C̄ Qui ponit fortūne mēsam: 7 libat̄ suz per eam) Heb. (Qui ponit fortū- ne vel felicitati mēsam: 7 ipleitis ip̄s menti libationē) 7 dicūt hebrei qz me- ni est nomē demonis. vñ lxx. h̄sic lo- cū ita trāstulerūt. Qui paratis for- tune mēsam 7 ipleitis demoni potio- nē. de quo bñs Hiero⁹ i explanatio- nibus sup hoc loco sic ait. d̄s. lxx. trāstulerunt demoni: in hebreo ha- bet Weni qd̄ symmachus interpretas- tus est absqz me. vt sit sensus. Qui paratis fortune mēsam 7 ipleitis absqz me potione. vt doceat nō sibi fieri sed demoni. Hec Hiero⁹. Et notan- dus qz ista dicitio hebraica Weni nu- merationez pōt significare. vt Heñ. 13. d. ibi. Et semē tuū numerare po- terit. et ps. 146. ibi. Qui numerat multitu- linē stellaz. 7 in alijs locis. Cū dicūt aliq̄ hebrei qd̄ hec ē lra Et

Addi. **Q**uestiuit me. b. C̄ Qui ponit fortūne mēsam: 7 libat̄ suz per eam) Heb. (Qui ponit fortū- ne vel felicitati mēsam: 7 ipleitis ip̄s menti libationē) 7 dicūt hebrei qz me- ni est nomē demonis. vñ lxx. h̄sic lo- cū ita trāstulerūt. Qui paratis for- tune mēsam 7 ipleitis demoni potio- nē. de quo bñs Hiero⁹ i explanatio- nibus sup hoc loco sic ait. d̄s. lxx. trāstulerunt demoni: in hebreo ha- bet Weni qd̄ symmachus interpretas- tus est absqz me. vt sit sensus. Qui paratis fortune mēsam 7 ipleitis absqz me potione. vt doceat nō sibi fieri sed demoni. Hec Hiero⁹. Et notan- dus qz ista dicitio hebraica Weni nu- merationez pōt significare. vt Heñ. 13. d. ibi. Et semē tuū numerare po- terit. et ps. 146. ibi. Qui numerat multitu- linē stellaz. 7 in alijs locis. Cū dicūt aliq̄ hebrei qd̄ hec ē lra Et

Addi. **Q**uestiuit me. b. C̄ Qui ponit fortūne mēsam: 7 libat̄ suz per eam) Heb. (Qui ponit fortū- ne vel felicitati mēsam: 7 ipleitis ip̄s menti libationē) 7 dicūt hebrei qz me- ni est nomē demonis. vñ lxx. h̄sic lo- cū ita trāstulerūt. Qui paratis for- tune mēsam 7 ipleitis demoni potio- nē. de quo bñs Hiero⁹ i explanatio- nibus sup hoc loco sic ait. d̄s. lxx. trāstulerunt demoni: in hebreo ha- bet Weni qd̄ symmachus interpretas- tus est absqz me. vt sit sensus. Qui paratis fortune mēsam 7 ipleitis absqz me potione. vt doceat nō sibi fieri sed demoni. Hec Hiero⁹. Et notan- dus qz ista dicitio hebraica Weni nu- merationez pōt significare. vt Heñ. 13. d. ibi. Et semē tuū numerare po- terit. et ps. 146. ibi. Qui numerat multitu- linē stellaz. 7 in alijs locis. Cū dicūt aliq̄ hebrei qd̄ hec ē lra Et

Addi. **Q**uestiuit me. b. C̄ Qui ponit fortūne mēsam: 7 libat̄ suz per eam) Heb. (Qui ponit fortū- ne vel felicitati mēsam: 7 ipleitis ip̄s menti libationē) 7 dicūt hebrei qz me- ni est nomē demonis. vñ lxx. h̄sic lo- cū ita trāstulerūt. Qui paratis for- tune mēsam 7 ipleitis demoni potio- nē. de quo bñs Hiero⁹ i explanatio- nibus sup hoc loco sic ait. d̄s. lxx. trāstulerunt demoni: in hebreo ha- bet Weni qd̄ symmachus interpretas- tus est absqz me. vt sit sensus. Qui paratis fortune mēsam 7 ipleitis absqz me potione. vt doceat nō sibi fieri sed demoni. Hec Hiero⁹. Et notan- dus qz ista dicitio hebraica Weni nu- merationez pōt significare. vt Heñ. 13. d. ibi. Et semē tuū numerare po- terit. et ps. 146. ibi. Qui numerat multitu- linē stellaz. 7 in alijs locis. Cū dicūt aliq̄ hebrei qd̄ hec ē lra Et

ipleitis numeratiōi libationē: 7 p̄ nu- merationē itelligit̄ certus numerus aut cōstellatio stellaruz quas adora- bāt. C̄ Jre. c. (Et abscondite sūt ab oculis nris) Heb. (Et abscondite sūt ab oculis meis) 7 sic ē i bi. no. an. 66

Hec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

Addi. **H**ec dicit dñs. c. C̄ Ip̄e nō pas- sūriam dicit dñs.) p̄ro eo qd̄ in lra nra est pariā: i hebreo hēf Quid: q̄ dicitio equoca ē ad parere 7 ad ge- nerare. de. 1°. Heñ. 3. c. ibi. In dolore paries filios. de. 2°. Heñ. 5. a. ibi. Et genuit filiū ad imaginē 7 similitudi- nē suā. 7 in alijs locis. C̄ Jre. c. (Si ego qui generationē ceteris tribuo sterilis ero) Heb. (Si ego generare faciēs). i. alios (retinebo). i. vim me- am generatiuā ne p̄ducatur filiū: qua- si dicat nō. qz pater in diuinis neces- sitate generat supnaturali. Hec Hiero⁹. C̄ Jre. c. (Et dñs deus tuus.) Heb. (Et deus tuus) vnde li domi- nus non est in hebreo.

re appellat sached. vñ r i posteriori
 bus pard^o vigilas hoc noie appellat
 ab eo igit qd d: nux ppter vbi simi
 litudines ad vigilas itelligentiã nomẽ
 allufit: qd qdem r in Daniele iuxta
 theodotionẽ scriptũ e. vt arboribus
 cyno r pno illice videlz r lãtico fet-
 sio v3 atqz ferratio adulteris p̄bire
 ris decernat. r in p̄cipio geneleos
 e viro qd d: ys: mulier appellat ysa q
 si qdã virago eo qd de viro supra sit
 Pro baculo nuceo xgã vigilãtẽ A
 quila r Symmachus: Theodotion
 vo amygdalinãz trãstulerunt. Hec
 Addi. Hicro^o. C Jre. c. (Ab aqlone pãde
 tur omne malũ) Heb (Ab aqlone pã
 def malũ) vñ li omne nõ e in hebo nec
 Addi. in bi. no. an. C Jre. d. (Et omi pplo
 terre.) Heb (Et pplo terre) vñ li oi
 nõ e in hebreo: nec in bi. no. an. 2.
 Addi. **E** factum est. b. C Et idola se
 quuti sũt. Heb (Et q nõ p̄fũt
 sequuti sunt.) Hã p eo qd in lfa nfa
 est: idola: i hebreo hẽt 2o yolu: qd di
 etidões p̄pue significãt nõ p̄funt. vt
 .i. Reg. .12. d. ibi. Nolite declinare
 post vana q nõ p̄funt vobis. et Esa.
 57. c. ibi. Et opa tua nõ p̄derũt tibi
 r est idẽ sensus: nã idola nihil p̄funt
 imo multũ nocẽt. r sic ifra eo. c. ibi.
 (Populus vno me^o mutauit gloriaz
 suã in idollũ) vbi etiã hebrei dicũt (in
 Addi. eo qd nõ p̄dest.) C Jre. c. (Obstu-
 pescite celi sup hoc r porte ei^o deso-
 lamini vehemẽter) Pro eo qd i lfa
 nfa e porte eius i hebreo hẽt Saaru
 q dictio equoca est r vno mõ signifi-
 cat porte ei^o sicut e in lfa nfa. vt ps
 27. ibi. Atollite portas rci. alio ve-
 ro mõ significat terrore sue horro-
 rẽ. vt Job. 18. d. ibi. Et p̄mos inua-
 det horror. r tũc erit lfa. Obstupes-
 cite celi sup hoc: r ihorefcite ac deso-
 lamini vehemẽter. vñ r h̄x. h̄sic lo-
 cũ ita trãstulerũt. Obstupuit celum
 sup hoc r inhorruit extra modũ ve-
 hemẽter. Hico^o vo i postilla dicit q

in hebreo sic hẽt (Obstupescite cell
 sup hoc r turbamini ac dissipamini)
 rci. C Jre. d. (Cõstrupauerit te vf
 qz ad x̄ticẽ) Heb (Cõfregit te vf
 qz ad x̄ticẽ) Hã p eo qd in lfa nfa e
 cõstrupauerit: i hebreo hẽt p̄ru: q
 dictio p̄fringere siue cõterere p̄pue
 significat. vt Job. 34. c. ibi. Cõteret
 multos innumerabiles. r i alijs locis
 Hic idẽ dicit Hico^o i postilla C Jre
 Addi. .d. (Et bibas aquã turbidã.) Heb.
 (Et bibas aquã nũt) r emilus flumi^o
 egypti p quo i hebreo e Sychor qd
 nigri vel turbidũ iter p̄rat. vñ b̄ris
 Hicro^o sup hoc loco sic ait. Pro Sy-
 chor: nos turbidã iter p̄rat sum^o: qd
 verbũ hebraicũ significat p quo cõ-
 muni editio habet geõ. q: ergo sup
 filios mẽphis r thaphnis posuerat
 q cõstrupauerit israel vsqz ad x̄ticẽ
 nunc manifestus ipm egyptũ nomi-
 nat: nullqz dubiũ est quin nilus aqz
 turbidas hẽat. Hec Hicro^o. C Jre
 c. (Cursor leuis explicãs vias suas)
 Heb. (Camela leuis retinẽs vias su-
 as). i. exercẽs modũ suũ currẽdi qui
 velocior e cursu cameli vt dicũt he-
 brei: p qd intelligit effrenata p̄fueru-
 do idolatrãdi. Hec Hico^o. C Sz no
 Addi. tandũ q p eo qd in lfa nfa e cursor
 r Hico^o dicit camela: in hebreo hẽt
 Bichra: q dictio solũ iueni i hoc lo-
 co. r Esa. 60. a. ibi. Dromedarij ma-
 diã r epha. vbi p dromedarijs hẽt
 eadẽ dictio in nũcro plurali. r simili-
 ter p eo qd in lfa nfa est explicãs r
 Hico^o dicit retinẽs: i hebreo hẽtur
 Mesarecheth: q dictio solũ i hoc lo-
 co iueni: ideo debet interpretari fm
 qd magis cõuenit eũ p̄cedẽtibz et
 sequẽtibz. C Jre. e. (Attraxit vẽ-
 tum amoris sui nemo auertet eam)
 Heb. (Blutuit vẽtũ) r hic e p̄ctus
 (recauationẽ ei^o q̄s auertet) q ostẽ-
 dit effrenatũ appetitũ coelũ. cũ se-
 mella. r p hoc itelligit effrenat^o ap-
 petit^o idolatrãdi i populo. Hec Hã

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. co^o. C Sed notãdũ q pro eo qd Hã
 co^o dicit recauationẽ: in hebreo hẽt
 Thaanatha: q dictio proprie signifi-
 cat occasiõẽ. vt Judi. 14. a. ibi. Et
 q̄reret occasiones p̄ra philistim. r
 4. Reg. 5. b. ibi. Adiuertite r vi-
 dete q occasiones querat aduersus
 me. r in alijs locis.
 3.
 U^o polluta erit r cõaminata mu-
 lier illa. Heb. (Nãquid blãdiẽs blã-
 dieẽ terra illa) q̄si dicat nõ. r est sen-
 sus qd h̄tatores terre vñ vicini non
 suadebũt viro recõciliari sibi mulie-
 rẽ sic repudiasã ppter eius turpitu-
 dinẽ in actu. Hec Hico^o. C Sz no-
 tãdũ q pro eo qd in lfa nfa e pol-
 luta r p̄aminata: i hebreo hẽt Cha-
 noph Thechenaph: q quidẽ dictio-
 nes etiã significãt pollutionẽ vñ con-
 taminatiõem sicut est in lfa nfa. vt
 paulo ifra ibi. Et polluiti terrã i for-
 nicationibus tuis. Et ifra eo. d. ibi.
 Et facilitate fornicatiõis sue p̄ami-
 nauit terrã. r i alijs locis. Et pro eo
 qd in lfa nfa est mulier illa: i hebreo
 hẽt terra illa. idẽz dicit b̄ris Hicro^o
 super hoc loco: r ait prophetiã loqui
 de terra israel q̄ adultere mulieri cõ-
 paratur. Et idẽz glo. interlinearis.
 Addi. C Jre. a. (Et ego suscipiam te) Hoc
 non est in hebreo nec in bi. no. anti.
 Addi. C Jre. a. (Et vide vbi non prof-
 trata sis) r sic est in bi. no. anti. Hã
 etiã beatus Hicro^o super hoc lo-
 co. C Jre. a. (Quasi latro istidias i
 solitude.) Heb. (Quasi latro in so-
 litudine) vñ li insidians non est i he-
 breo nec in bi. no. anti. et pro latro-
 ne in hebreo est Arabi quod vt bea-
 tus Hicro^o super hoc loco ait p̄rest
 arabes significare: que gens latroci-
 nijs deditã vsqz hodie incurfat ter-
 minos palestine: r descendenti-
 bus de hierlm in hiericho obsidet vias:
 cuius rei r dñs in euãgelio recordãt

Hec Hicro^o. C Jre. b. (Et ferotin^o
 imber nõ fuit) Hẽbrei nõ habẽt hoc
 Hec Hico^o. C Sz notãdũ q in he-
 breo sic hẽt (Et ferotinus nõ fuit) et
 subitelligit imber. C Jre. b. (Et fe-
 cisti mala r posuisti) Heb (Et fecisti
 mala r posuisti) et sic est in bi. no.
 corre. C Jre. c. (Et disp̄didisti vias
 tuas alienis) Heb (Et disp̄didisti vias
 tuas alienis) r sic e i bi. no. corre. 4.
 S^o reuerteris ad me isrl ait do-
 Siminus: ad me reuertere.) Heb.
 (Si reuerteris israel ait dñs: ad me
 cõuertere) vñ li ad me nõ duplicat i
 hebreo: nec in bi. no. anti. C Jre. a.
 (Benedicent eum gentes i spumqz
 laudabũt) In hebreo siue (benedicẽ-
 tur in eo gentes r in ipso laudabun-
 tur) Idẽ b̄ris Hicro^o sup hoc loco.
 C Jre. a. (Hec. n. dicit dñs viro iuda
 r habitatori hierusalem.) Heb.
 (Hec. n. dicit dñs viro iuda et hie-
 rusalem) r sic est in bi. no. antiqz. et
 idẽm beatus Hicro^o super hoc loco
 Et notãdũ q li hierlm in hebreo e
 datiu casus. q. d. Viro iuda et ipsi
 hierusalem. In trãslatione vo chal-
 daica est viro iuda r habitatoribus
 hierusalem. C Jre. a. (Omnia autẽ
 hec mala venient propter malitiam
 cogitationũ vsqz.) Heb. (P̄: opter
 malitiã cogitationum vsqz) vñ de li
 Omnia autẽ hec mala venient: nõ est
 in hebreo nec in bi. no. anti. r p̄sigit
 cum precedentibus sic. Et succẽdet
 r nõ sit qui extinguat propter mali-
 tiam cogitationum vsqz. C Jre. c.
 (Q: non est auersa ira furoris dñi a
 vobis.) Heb. (Quia non est auersa
 ira furoris domini a nobis) et sic est
 in bi. no. an. C Jre. e. (Et dixi heu.
 heu. heu. dñe deus.) Heb. (Et dixi
 aha dñe deus) super quo Burgen in
 addi. sic ait. Vbi d: heu. heu. heu. in
 hebreo eadẽ dictio ponit sicut i pu-
 ca. vbi d: ha. ha. ha. vbi nec ibi nec
 hic ponit triplex dictio: sed est vna

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

dictio cōposita ex tribus lris prout postillato: ibidē exposuit. et eodem modo i hoc loco exponēdū est. **Dec**

Addi. **Burgen.** **C. Itē. d.** (Aox. n. annunciatū a dan et notū faciētis idoli de monte effraim.) **Heb.** (Aox enim annunciatū a dan.) .i. a tribu dan (et notū facientie idoli siue iniquitatez aut dolorē de monte effraim.) **Idem**

Addi. **brūs Hiero^o sup hoc loco. C. Itē. e.** (Aox quo videbo fugientē) **Pro eo** qd in lra nra est fugientez: in hebreo habet **hes:** q dictio equiuoca ē ad fugientē et ad vexillū vel signū. **de. 1°.** **Deuf. 19. a. ibi.** **Dec erit lex homicidē de fugiētis** **rcj. de. 2°.** **Esa. 13. a. ibi.** Super montē caliginosum leuate signū. et i alijs locis. et sic poterit etiā esse talis lra. **Aox quo videbo vexillū.** unde subdit: **audiā vocē buccine.** **C. Itē. g.** (Aox filie syon inter morientes.) **Heb.** (Aox filie syon pquerentis.) .i. de malis sibi superuenientibus (et expandet manus suas) qsi totaliter desolata. **Dec Hiero^o.** **f.**

Addi. **Q**vesperā vastauit eos **Pro eo** qd in lra nra ē ad vesperā: in hebreo habet **Araboth:** que dictio equiuoca est ad vesperā et ad solitudinē. **de pmo. Heñ. 8. b. ibi.** At illa venit ad eū ad vesperā. **de. 2°.** **Job. 39. a. ibi.** **Lui dedi i solitudine domū.** et i alijs locis. et tūc erit lra. **Lupus solitudinis vastauit eos.** **C. Itē. c.** (In domo meretricis luxuriabantur: equi amatores in feminas et emissarij facti sunt.) **Heb.** (In domo meretricis cōgregabātur equi armati manicātes facti sunt.) .i. festinātes. **Et est sēsus sicut equi armati festināt ad bellum.** **Job. 39.** **Procul odorā bellū** **rcj. sic isti ad luxurie actū.** **Dec Hiero^o.** **C. Sed notādū q pro eo qd i littera nra est amatores: in hebreo habet Mezuyanim: q dictio significat fornicatores. vt **Sec. 4. c. ibi.** **Pro****

Addi. fornicabitur filie vfe. et i alijs locis. vñ idē est qd amatores sicut est i lra nra. **fyriace** **no** significat armatos sicut **Hiero^o** dicit: et li in feminas nō est in hebreo: nec in bi. no. an. **Et p eo qd in lra nra est emissarij: in hebreo habet Moschim.** de quo **brūs Hiero^o** super hoc loco sic ait. **Pro emissarijs i hebreo est moschim: qd oēs voce cōsona trahentes trāstule rūt vt ostendat magnitudo genitāliū iuxta illud **Ezech.** quasi asinorūz carnes eorūz carnes.** **Dec Hiero^o.** **Pro etiā significare mancantē sicut Hiero^o** notat. **h** hec significatio ē minus cōueniēs sicut. **C. Itē. f.** (Qui dat nobis pluuiā tēporaneā et serotinā) **Heb.** (Qui dat pluuiā tēporaneā et serotinā.) unde li nobis nō est in hebreo. **C. Itē. f.** (Plenitudines annue messis custodientes nobis.) **Heb.** siue (Septimanas annue messis **rcj.**) de quo **brūs Hiero^o** sup hoc loco sic ait. **Pro plenitudine Aquila prima editio et Symmachus heb domadas interpretati sunt: in hebreo est Sebuoth qd p ambiguitate verbi et septimanas significat et plenitudinē.** **Dec Hiero^o.** **C. Itē. f.** (Iniquitates nre declinauerūt hec: et peccata nra prohibuerūt bonū a vobis.) **C. Itē. g.** (Causam vidue nō iudicauerūt.) **Heb.** (Causas nō iudicauerūt.) vñ li vidue nō est i hebreo nec etiā in bi. no. an. de quo **Hiero^o** in postilla sic ait. **Causam nō iudicauerūt. f. iuste ppter munera. aliqui libz habēt causam vidue: vidue vero nō est in hebreo nec i libris correcti.** **Dec Hiero^o** i postilla **C. Itē g.** (Stupor et mirabilia facta sunt in terra.) **Heb.** (Stupor et horribilia facta sunt in terra.) **Hā pro eo qd in lra nra est mirabilia: in hebreo habet Saarura: que dictio horrozē signi-**

ficat. vt **Job. 18. b. ibi.** **Et primos in uader horroz. et in alijs locis. sed idē est sensus.** **6.**

Addi. **Q**uoniam filij beniamin in medio hierusalem) **Pro eo qd in lra nostra est confortamini: in hebreo habetur Haisu: que dictio equiuoca est et vno mō significat confortamini sicut ē in lra nostra.** **Alio vero mō significat confugire siue congregamini.** vt **Ezo. 9. d. ibi.** **Mitte ergo iam nūc et cōgrega iumēta tua et in alijs locis.** **Et tūc accipiēdo in hac significacione: erit sensus Congregamini siue confugite filij beniamin de medio hierusalem.** **Et videt potius conuenire hec lra in hac significacione: naz in hebreo nō ē hec prepositio in medio hierusalem: sed de medio hierusalē.** **C. Itē. a.** (Speciose et delicate assimilauit) **rcj. Heb.** (Speciosam et delicatā destruxi) **rcj.** **Dec Hiero^o.** **C. Sed notādū q pro eo quod in lra nra est assimilauit: in hebreo habetur Damithi: que dictio pprie significat assimilare.** vt **Canf. 5. c. ibi.** **Equitatu meo in curribus pharaonis assimilauit te amica mea.** et **Esa. 40. f. ibi.** **Lui assimilasti me et in alijs locis.** **C. Itē. b.** (Sicut frigidam facit cisterna aquam suā: sic frigidam fecit maliciam suā.) **Heb.** (Sicut effluit puteus aquam suam sic effluit maliciam suā) **ipam conuinuando.** **Dec Hiero^o.** **C. Sed notandum q pro eo quod in lra nostra est frigidā: in hebreo habetur Haquir que dictio frigiditatem significat sicut est in lra nostra.** vt **Prover. 25. d. ibi.** **Aqua frigida anime scienti.** et **Hiere. 18. c. ibi.** **Aque eripientes frigide.** **Protes etiaz significare effluere siue emanare sicut hic Hiero^o** notat. **C. Itē. b.** (Quasi vindemiator ad cartallum.) **Heb.** (Sicut vindemiator ad iteratas scrutaciones.) .i. recolligendo racemos post vindemi-

Addi. am derelictos: per quod intelligitur captiuitas iudeorum post destructi onem hierusalem r elictorū. **Dec Hiero^o.** **C. Sed notādū q pro eo qd i lra nostra est cartallū: in hebreo habetur Salsloth: que dictio cartalli vel canistrū significat sicut in lra nostra. vt **Lcuif. 8. g. ibi.** **Tollens autem de canistro azimorūz quod erat coram dño. et in alijs locis.** **C. Itē. c.** (Effunde super paruulum furorem) **Heb.** (Effunde super paruulū foris) et sic est in bi. no. anti. **C. Itē. d.** (Et dixi: audite vocem tube) **Heb.** (Audite vocem tube) unde li et dixi non est in hebreo nec in bi. no. an. **C. Itē. f.** (Et in vineā ne ambuletis) **Heb.** (Et in viam ne ambuletis) et sic est i bi. no. anti. **C. Itē. g.** (Quare repente veniet vastator: sup vos.) **Heb.** (Quare repente veniet vastator: super nos) et sic est in bi. no. antiquis. **7.****

Addi. **U**erbum a. **C. Quā si benedixeritis vias vras) Heb.** (Quā si bene direxeritis vias vras) et sic ē etiam in bi. no. anti. **C. Itē. c.** (Ego ego sum: ego vidi dicit dñs.) **Heb.** (Ego vidi dicit dñs.) vñ li ego ego suz non est in hebreo. **C. Itē. d.** (Et mulieres conspergunt adipē) **Heb.** (Et mulieres conspergunt massā) **Hā pro eo quod in lra nra est adipem: in hebreo habetur Basac: que dictio farinam aqua consperfam. i. massam proprie significat.** vt **Ezo. 12. f. ibi.** **Tulit igitur populus consperfam farinam anteq̄ fermentaretur** **rcj.** **C. Itē. d.** (Et faciant placentas regine celi.) **De hoc Burgen** in additionibus sic ait. **Ubi nos habemus regine celi: in hebreo hētur que dam dictio que vno mō significat reginā et alio modo significat opus: et sic nō designat vnum certum planetam sed totum opus celeste qd obseruatur ab astronomia scd̄z certas cōstellaciones.** **Dec Burgen.** **Bea-**

am derelictos: per quod intelligitur captiuitas iudeorum post destructi onem hierusalem r elictorū. **Dec Hiero^o.** **C. Sed notādū q pro eo qd i lra nostra est cartallū: in hebreo habetur Salsloth: que dictio cartalli vel canistrū significat sicut in lra nostra. vt **Lcuif. 8. g. ibi.** **Tollens autem de canistro azimorūz quod erat coram dño. et in alijs locis.** **C. Itē. c.** (Effunde super paruulum furorem) **Heb.** (Effunde super paruulū foris) et sic est in bi. no. anti. **C. Itē. d.** (Et dixi: audite vocem tube) **Heb.** (Audite vocem tube) unde li et dixi non est in hebreo nec in bi. no. an. **C. Itē. f.** (Et in vineā ne ambuletis) **Heb.** (Et in viam ne ambuletis) et sic est i bi. no. anti. **C. Itē. g.** (Quare repente veniet vastator: sup vos.) **Heb.** (Quare repente veniet vastator: super nos) et sic est in bi. no. antiquis. **7.****

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

tus vero Hiero super hoc loco sic ait. Regine celi. i. lune vel militie ce li vt oēs stellas intelligamus. Nec Hiero. C. Jte. e. (Sed abierunt in voluptatibus suis r prauitate cordis sui mali.) Heb. (Sed abierunt i cōsilijs r respectibus cordis sui mali.)

Adi. Nec Hiero. C. Sed notandū q pro eo quod in lra nra est prauitate i hebreo hē Seriruth: q dictio pra uitatez significat sicut est in lra nra vt Deuf. 29. c. ibi. Et ambulabo in prauitate cordis mei. C. Jte. e. (A die qua ingressi sunt patres eorum de terra egypti.) Heb. (A die qua egressi sunt patres eorum de terra egypti) r sic est in biblijs nostris cor rectis. C. Jte. f. (Et sume in directū planctum.) Heb. (Et leua super ri pas plāctum) vbi solebat eē letitia.

Adi. Nec Hiero. C. Sed notandū q pro eo quod in lra nostra est in directum: i hebreo hētur Sepham: pro quo he brei r btūs Hiero cōmuniter iterp tantur in directuz. i. in loca que se of ferunt oculis. s. eminentia r alta. vt Esa. 41. f. ibi. Speriaz in supinis col libus flumina: vbi pro eo qd in litte ra nra est supinis collibus: i hebreo est eadez dictio. C. Jte. g. (Que nō recepi nec cogitau.) Heb. (Que nō precepi nec cogitau) et sic est in bi blijs nostris correctis. 8.

Adi. Gregabo eos ait dñs. Pro eo quod hic hētur cōgregās gregabo in hebreo est Asoph Asphem: que quidem dictiones equiuoce sunt et vno mō r magis cōmuniter signifi cāt gregare sicut ē in lra nra. Alio xō mō significāt dispdere. vt Judi. 18. f. ibi. Et ipse cuz omni domo tua peas. r sic erit lra. Disperdens dis perdam eos ait dominus. 9

Adi. Quid dabit. c. Et non audie runt vocem possidentis. Pro eo quod in lra nra ē possidētis: i hebo

habet. Dicne: q dictio equuoca ē ad possidētē r ad gregē siue pecora. de 1. Job. 1. a. ibi. Et fuit possessio ei⁹ septē milia ouil r c. et ifra eo. b. ibi. Et possessio illius creuit in terra. de 2. Hen. 47. d. ibi. Adducite peco ra vfa. et Hu. 32. a. ibi. Fūfū aut rus ben r gad habebāt pecora multa. r sic erit talis lra. Et nō audierū vo cē pecoris. C. Jte. c. (Et dabo hieru salē in acruos arce.) Heb. (Et da bo hierlin i acruos) vñ li arene nō est in hebreo. C. Jte. f. (Et ascen dit mors per fenestras vfas ingref sa est domos vfas) Heb. (Et ascen dit mors per fenestras nfas ingref sa est domos nfas) r sic est in bi. no. anti. C. Jte. g. (Et sup oēs q artōfī sunt in comā.) Heb. (Et sup oēs an gulos angulo) i. super habitātes in deserto vsq; ad eius vltimum an gullū. Nec Hiero. C. Sed notandū q pro eo qd in lra nra est attonfī: in he breo hētur Quefufc: q dictio ampu tationē siue pfectionē significat. vt Jud. 1. b. ibi. Septuagita r ges am putatis manū ac pedū summitatis bus. et ps. 128. ibi. Dñs iustus con cidet ceruices peccator. r similiter p eo qd nos habemus i comā r Hi co⁹ dicit angulo: in hebreo hēf Wea q dictio ad vtrūq; est equuoca. de. 1. Leuit. 19. f. ibi. Hō in rotūdū atton debif comā. de 2. Exo. 25. c. ibi. Et pones eos in qtuor āgulis eiusdem mense. r i alijs locis. r sic magis p pria iterptatio ē sicut i lra nra. 10

Adi. Audite vbi. a. C. In similitu dinem plasme fabricate sunt.) Heb. (In similitudinez palme fabri cate sunt) r sic est in bi. no. correctis C. Jte. a. (Luz est. n. decus) Heb. (Quia tibi veniet) r subintelligitur quicūq; sapiens ad te honorandum r sic est eadem sententia: sed trans lato: posuit clarius transferens sensum e sensu r nō vbi de verbo. Nec

Adi. Hiero in postilla. C. Sed in hebreo sic habetur (Quia tibi cōuenit) sup ple regnuz vel decus. r est idem sen sus cū littera nostra. C. Jte. b. (Ar gentum inuolutum de tharsis affe retur.) Heb. (Argentum ductile de tharsis afferet) q; ibi iuenit argen tū ductillū. Nec Hiero in postilla. C. Et idem dicit btūs Hiero super hoc loco. s. argentū inuolutū siue p ductum. C. Jte. c. (Cōgrega de ter ra confusionem tuam que habitas i obsidione) Pro eo qd in lra nra est confusionem tuam: in hebreo hētur Chinatech: que dictio equuoca est et vno mō significat pfusionē tuā sicut in lra nra. Alio xō mō significat ne gociationem tuam. i. substantiā cuz qua negociatur. vñ glo. iterlinearis confusionē substantiā vocat: q; quid quid habemus confusionē dignum ē Lxx. vero ita hunc locum transtule rūt Cōgregauit de fous substantiaz suā que habitat in munitione. quod exponēs btūs Hiero sic ait. Preci pitur hierusalem vt quiddā habet fo ris substantie in vrbem munitissimaz congreget: r longe obsidioni pareat alimēta. Nec Hiero. C. Jte. c. (Et tribulabo eos ita vt non inuenian tur.) Heb. (Et tribulabo eos ita vt i uentianē) s. ab inimicis suis qrentib⁹ eos occidere. Nec Hiero. C. Idem etiam btūs Hiero super hoc loco. C. Jte. d. (Et decus eius dissipauerūt.) Heb. siue (Et habitaculū eius dissipauerunt.) Nam pro eo quod in littera nostra est decus: in hebreo habetur Hauer: que dictio equiuoca est et vno modo significat decus si cut est in littera nostra. Alio vero mō significat habitaculuz. vt Exo. 15. b. ibi. Ad habitaculū sanctuz tu um. r in alijs locis. 11.

Adi. Uerbum quod factum est. a. C. Et fous hierusalem. Pro eo quod in littera nostra est fous: in

hebreo habetur Chusoth: que dic tio equiuoca est et vno modo signi ficat foris vel extra sicut est in litte ra nostra. Alio vero modo signifi cat calles vel plateas. vt 3. Reg. 20. f. ibi. Fac tibi plateas in damas co. et Thresh. 4. b. ibi. Hō sunt ag niti in plateis. r tunc erit talis litte ra. Et in plateis hierusalem. Hā in hebreo est hic hec prepositio in. C. Jte. d. (Tu ostendisti mihi stus dia eorum.) Heb. (Tunc ostendisti mihi studia eorum) r sic ē in biblijs nostris antiquis. 12

Adi. Astus quidem. a. C. Arunta men iusta loquar ad te.) Heb. (Aruntamen iudicia loquar ad te) idem beatus Hiero super hoc lo co. C. Jte. a. (Bene est omnibus q operantur malum r inique agunt.) Heb. (In pace sunt omnes deriden tes derisione). i. derisionibus affue ri. Nec Hiero. C. Sed notandū q pro eo quod in littera nostra est qui operantur malum r inique agunt: in hebreo habetur Bogde Baged: que quidem dictiones pcuricatio nem proprie significant. vt Esa. 24. c. ibi. Pcuricantes pcuricati sunt. vnde in biblijs nostris correc tis sic habetur Bene est omnibus qui pcuricantur et inique agunt. C. Jte. b. (Cum autem in terra pacis securus fueris.) Heb. (Cum autē in terra pacis securus fueris) 13.

Adi. Ecce dicit dominus. d. C. Reue lara sunt verecundiora tua pol lute sunt plante tue.) Heb. (Reuelati sunt panni tui pfecte sunt plan te tue. quasi dicat semper prostra ta es ad luxuriam. Nec Hiero. 14

Adi. Quod factum est. a. C. De ser monibus famis) trālatio nostra exprimit causam: hebrei effectuz. sic citas. n. illa fuit causa famis sequen tis. Nec Hiero. C. Sed notandum

Adi. Quod factum est. a. C. De ser monibus famis) trālatio nostra exprimit causam: hebrei effectuz. sic citas. n. illa fuit causa famis sequen tis. Nec Hiero. C. Sed notandum

hebreo habetur Chusoth: que dic tio equiuoca est et vno modo signi ficat foris vel extra sicut est in litte ra nostra. Alio vero modo signifi cat calles vel plateas. vt 3. Reg. 20. f. ibi. Fac tibi plateas in damas co. et Thresh. 4. b. ibi. Hō sunt ag niti in plateis. r tunc erit talis litte ra. Et in plateis hierusalem. Hā in hebreo est hic hec prepositio in. C. Jte. d. (Tu ostendisti mihi stus dia eorum.) Heb. (Tunc ostendisti mihi studia eorum) r sic ē in biblijs nostris antiquis. 12

Adi. Astus quidem. a. C. Arunta men iusta loquar ad te.) Heb. (Aruntamen iudicia loquar ad te) idem beatus Hiero super hoc lo co. C. Jte. a. (Bene est omnibus q operantur malum r inique agunt.) Heb. (In pace sunt omnes deriden tes derisione). i. derisionibus affue ri. Nec Hiero. C. Sed notandū q pro eo quod in littera nostra est qui operantur malum r inique agunt: in hebreo habetur Bogde Baged: que quidem dictiones pcuricatio nem proprie significant. vt Esa. 24. c. ibi. Pcuricantes pcuricati sunt. vnde in biblijs nostris correc tis sic habetur Bene est omnibus qui pcuricantur et inique agunt. C. Jte. b. (Cum autem in terra pacis securus fueris.) Heb. (Cum autē in terra pacis securus fueris) 13.

Adi. Ecce dicit dominus. d. C. Reue lara sunt verecundiora tua pol lute sunt plante tue.) Heb. (Reuelati sunt panni tui pfecte sunt plan te tue. quasi dicat semper prostra ta es ad luxuriam. Nec Hiero. 14

Adi. Quod factum est. a. C. De ser monibus famis) trālatio nostra exprimit causam: hebrei effectuz. sic citas. n. illa fuit causa famis sequen tis. Nec Hiero. C. Sed notandum

q̄ pro eo quod in lsa nostra est siccitatis: in hebreo habetur Basaroth que dicitio siccitatem proprie significat. vt infra eodem. 17. b. ibi. Et in tēporibus siccitatis nō erit sollicitū

Addi. **Dec Rico.** **C** Sed notandū q̄ pro eo quod in lsa nostra est rapibus: in hebreo habetur Sephaim: que qui dē dicitio proprie significat loca eminentia. de quo vide quod dictum est supra ca. 7. f. **C** Itē. b. (A. a. a. dñe deus.) **Deb.** (Aha dñe deus) vt supra ca. 10. a. **C** Itē. d. (Aut celi possunt dare imbres nisi tu volueris.) **Deb.** (Aut celi possunt dare imbres) vnde li nisi tu volueris non est in hebreo nec in bi. no. antiquis. 15.

Addi. **Dec Rico.** **C** Et visitabo super eos quattuor: canes ad lacerandum: et volatilia celi et bestias terre ad deuorandum et dissipandum. **Deb.** (Et visitabo super eos quattuor species dicit dñs: gladium ad occisionem: et canes ad lacerandum: et volatilia celi et bestias terre ad deuorandum et dissipandum) et sic est i bi. no. anti. **C** Itē. a. (Et dabo eos in feruorem) **Deb.** (Et dabo eos in cōmotionem) Nam pro eo quod in lsa nra est feruorem: in hebreo habetur Zaaua: que dicitio cōmotionem significat. vt Eccl̄s. 12. b. ibi. Quādo cōmouebitur custodes domus etc. vnde Rico in postilla assignat causam dicens qz vbiqz audiebatur eorum destructio fiebat in hominibus corduz cōmotio siue cōcussio que vocatur hic feruor. Beatus vero Hiero super hoc loco legit in feruorē siue in cōmotionē. **C** Itē. b. (Laboraui rogans). i. per pphetas eos ad penitentiam reuocans. **Deb.** (Laboraui retractans). i. purificationem eorum: differendo vt habe-

rent penitentie locum. **Dec Rico.** **C** Sed notandum q̄ pro eo quod i lsa nostra est rogans et Rico dicit retractans: in hebreo habetur Shinachem: que dicitio ad penitentiam et ad consolationē est equoca. de. 10. Exo. 30. v. ibi. Ne forte peniteret eū etc. et ps. 105. v. ibi. Penituit eum secundū multitudinem miserie sue. de 20. Sen. 37. g. ibi. Voluit consolationē accipere. et Job. 6. b. ibi. Nec mihi sit consolatio. et in alijs locis. et tūc erit sensus. Laboraui inuolans siue laboraui penitens. f. super malū.

C Itē. b. (Infirmata est que peperit septem.) Pro eo quod in lsa nra est septē: in hebreo habetur Sibha que quidem dicitio septē siue iuramentum vel plurimos significat. de quo beatus Hiero super hoc loco sic ait Sepe diximus verbū hebraicū Sybha vel septē vel iuramentum sonare vel plurimos: vñ et diuersa est interpretatio: Aquila lxx. et theodotione septē transferentibus: Symmacho plurimos. **Dec Hiero** **C** Itē. b. (Confusa est et recubuit.) **Deb.** (Confusa est et erubuit) et sic est i bi. no. corre. **C** Itē. c. (Si non reliquitue in bonum) In hebreo potest legi dupliciter vno mō sicut ē in lsa nostra. f. (Si nō reliquitue in bonū) alio vero mō sic (Si nō reliquitue in bonum.) **C** Itē. c. (Nihilquid federa bitur ferruz ferro ab aquilone et es) quasi dicat non. i. rex babilonis et rex egypti non federabuntur admittentem vt fedecias significatus p es qz debilioz erat saluetur. **Deb.** (Nihil quid cōteret ferrum ferrū ab aquilone et es) et est sensus scdm Ba. Sa. nundū rex egypti conteret regē babilonis et hieremiā cōtra ipm pphetantē qui significatur per es: vñ in hoc ca. vocatur murus creus: qñ dicat nō erit sic: quia rex egypti fuit a rege babilonis debellat: et hierē

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. **Dec Rico.** **C** Sed notandū q̄ pro eo quod in lsa nra est fecerabitur: i hebreo habet Paroa: q̄ dicitio ad amicitiaz vel cōfederatio nē et ad cōterere est equiuoca. de. 10. Psouer. 22. v. ibi. Noli esse amic⁹ viro iracundo. de. 20. Job. 34. c. ibi. Cōteret multos innumerabiles. et i alijs locis. **C** Itē. d. (Nō sedi in cōcilio ludētū et gloriatus sum.) **Deb.** (Nō sedi in concilio ludētū nec exultau.) ex quo patet qd li gloriatus sum in trāslatiōe nra refertur ad negationem pcedētem. **Dec Rico.**

Addi. **C** Sed notandū q̄ in hebreo est sicut i lsa nra: est. n. ibi vna negatio tā tū nō due: qz lsa nra debet legi interrogatiue. f. et gloriatus sum siue exultau: quasi dicat non. et ibi est punctus vel colū in hebreo. 16.

Addi. **C** factum est. a. **C** He ingreditur domū cōiuij. Pro eo qd in lsa nra est cōiuij: i hebreo habetur Marzeach: q̄ dicitio proprie significat cōiuij qd datur i exequijs mortuoz. de quo bt̄s Hiero super hoc loco sic ait. Mortis autē est lugētibus ferre cibos et preparare cōiuijū: que greci vocant et a nris vulgo appellant parentalia eo quod parētib⁹ iusta celebrent. dicit et alibi scriptura diuina Date vinuz et his qui in luctu sunt: vt v3 obliuiscatur doloris. **Dec Hiero.** Idē etiā Burgē i addi. sup hoc loco. **C** Itē b. (Et nō se incidēt.) **Deb.** (Et nō se lacerabit) f. vnguib⁹ sicut tūc fiebat i planctu mortuoz. **Dec Rico.** **C** Itē. c. (Qui nō dabit vobis requiem.) **Deb.** (Eo quod nō dabo vobis requiem.) **Dec Rico.**

Addi. **Dec Rico.** **C** Sacrificantes in agro) **Deb.** (Cāpestres in agro) et potest esse eadē sentētia. Nā dicitur in hebreo cāpestres eo qd semp in agro sacrificabāt. **C** Itē a. (Erit eni quasi myrice in deserto.)

Deb. (Erit eni quasi solus i deserto.) **Dec Rico.** **C** Sed notandū q̄ pro eo qd in lsa nra est myrice: i hebreo habet Arar: q̄ dicitio myrica pprie significat. vt Hiero. 48. a. ibi. Et eritis quasi myrice i deserto. **C** Itē. c. (Et diē hois non desiderau.) i. vitā delitiosam mihi. **Deb.** (Et diē infirmitatis nō desiderau) f. vcture sup eos p mortē et captiuitatē. **Dec Rico.**

Addi. **C** Sed notandū q̄ pro eo qd in lsa nra est homis et Rico dicit infirmitatis: i hebreo habet Anus: q̄ dicitio vno modo et magis p̄muniter significat hoim sicut est in lsa nra. vt ps. 8. ibi. Quid est homo qd me mor es eius. Alio vero modo significat desperabilē. vt Hiero. 15. d. ibi. Et plaga mea desperabilis. et i alijs locis. Significat etiā miserā siue infirmitatē. vt ps. 68. ibi. Imp̄perum expectaui cor: meū et miseriaz.

C Itē. c. (In porta filioz populū mei.) **Deb.** (In porta filioz populū) vñ li mei nō est in hebreo: nec in bi. no. an. **C** Itē. d. (Et veniet de ciuitatibus iuda in circuitu hierusalem.) **Deb.** (Et veniet de ciuitatib⁹ iuda de circuitu hierl̄m) et sic est i bibl̄is nostris antiquis. 20.

Addi. **C** Et omnē laborē eius omneqz preciosū eius.) **C** Itē. c. (Persequimini et persequamur eū.) **Deb.** (Dicite et dicemus ei). f. cōtra eū falsa testimonia. vt exponit Ba. Sa. **Dec Rico.** **C** Itē. c. (Custodiētes latas meū) i. insidiātes mihi. **Deb.** (Expectantes contritionē meā) i. ipam desiderātes. **Dec Rico.** **C** Sed notandū q̄ pro eo qd in lsa nra est custodiētes: i hebreo hēt Somre: q̄ dicitio custodiētes ppe significat. vt Sen. 20. c. ibi. Et operare et custodire illum. Et similiter p eo qd in lsa nra est ias: i hebreo habet Saly: q̄ dicitio

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

postilla sup hoc loco sic ait. Sic acci-
pit generare p parere. vñ i hebreo
habet si parit masculus. C. Jre. b.
(Quiesceret et cunctis affluer bonis.)
Heb. (Silebit et quiescet.) Nec Hi-

co. C. Sy notādū q̄ pro eo qd̄ i lra
nra est quiesceret: i hebreo habet Sa-
cath: q̄ dicitio pprie significat quies-
cere. vt Judi. 3. b. ibi. Quienitq̄
terra quadraginta annis. et eodem
modo p eo qd̄ nos habemus et cū-
ctis affluer bonis: pro omnibus istis
verbis in hebreo est Saanan: q̄ dic-
tio pprie significat abundantia. vt
ps. 122. ibi. Opprobriū abscidatib⁹.
et p̄ouer. 1. d. ibi. Et abundantia
perfrue: maloy timore sublato. et i
alijs locis. C. Jre. c. (Infirmat⁹ est
dolo: tuus.) Heb. (Insanabilis ē do-

lor: tuus.) Nec Hico. C. Sed notā
dū q̄ i bi. no. correct⁹ est sicut Hico⁹
dicit. f. insanabilis est dolo: tu⁹. 31.

Adi. I n tēpore illo. c. C. Et populus
meus bonis adimplebit. Heb.
(Et populus meus bonis meis ad-
implebit.) et sic est in bi. no. antiq̄s.

Adi. C. Jre. c. (Vox i excelso audita est)
Heb. (Vox in rama audita est) s̄ ra-
ma excelsum interpretat. C. Jre. d.
(Usc̄quo delictijs dissolueris filia va-
ga.) Heb. (Usc̄quo absconderis fi-
lia vaga.) i. extra terrā tuam capti-
uata: propter qd̄ non apparet i ter-
ra tua. Nec Hico. C. Sed notādū
q̄ pro eo qd̄ i lra nra est delictijs dis-

solueris: i hebreo habet Chithcha
machin: q̄ dicitio solū inuenit in hoc
loco. et Lanf. 5. b. ibi. Et ille decli-
nauit atq̄ trāsiuit. vbi pro eo qd̄ in
lra nra ē declinauit: i hebreo ē simi-
lis dicitio: t̄ tūc erit sensus Usc̄quo
declinabis. f. a via recta filia vaga. et
est idē cum lra nostra. Vt̄is vero
Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Vbi nos
diximus vsc̄quo delictijs dissolueris
Synmach⁹ posuit vsc̄quo demer-
geris i pfundū. Nec Hiero⁹. C. Jre

Adi.

e. (Benedicat tibi dñs pulchritudo
iustitie.) Pro eo qd̄ i lra nra est pul-
chritudo: in hebreo habet Hane: q̄
dicitio vno mō significat pulchritudi-
nē sicut est i lra nra. Alio vō mō si-
gnificat hirculuz. vt Exo. 15. b. ibi.
Ad habitaculū sc̄m tuū. et i alijs lo-
cis. et i isto significato erit lra. f. Be-
nedicat tibi dñs habitaculuz pacis.
C. Jre. g. (Et vniuersā regionē mor-
tis.) Heb. (Et omnē cāpestrē.) Nec
Hico. C. Sy notādū q̄ p eo qd̄ in
lra nra ē regionē mortis: i hebreo ha-
bet Sedemoth: q̄ dicitio sine eo qd̄
diuidat pōt significare cāpestra vel
arua. vt Abach. 3. d. ibi. Et arua nō
afferet cibū. Alio vō mō diuidendo
hāc dictionē significat regionē mor-
tis sicut beatus Hiero⁹ dicit super
hoc loco. 32.

U erat i domo regis iuda Heb.
(Qui erat i domo regis iuda claufe-
rat. n. eū sedechias rex iuda dices.)
et sic est i bi. no. corre. C. Jre. c. (Et
stipulationes et rata et signa forinse-
cus.) Heb. (Precepta et cōsuetudi-
nes et discōptū.) i. lram aptā. Nec
Hico. C. Et est idē: nā sunt pacta et
cōuētionēs inter partes ad validita-
tē tract⁹ emptiois. C. Jre. c. (Heu
heu. heu. dñe de⁹.) Heb. (Aha dñe
de⁹) vt s̄. ca. 4. c. dicit⁹ ē. C. Jre. d.

(Et vrbs data est i man⁹ chaldeoz
et i manus regis babylonis.) Heb.
(Et vrbs data ē in man⁹ chaldeoz)
vñ li et in man⁹ regis babylonis nō
est in hebreo i hoc loco: nec i bi. no.
anti. C. Jre. e. (Ecce ego tradā ciui-
tatē istā in manus chaldeoz et i ma-
nus regis babylonis.) Heb. (Ecce
ego tradā ciuitatē istā in man⁹ chal-
deoz et i man⁹ nabuchodonosor: re-
gis babylonis.) C. Jre. g. (Et data
sit ei i man⁹ chaldeoz.) Heb. (Et da-
ta sit in man⁹ chaldeoz) vñ li ei nō ē
in hebreo: nec i bi. no. corre. 33.

Adi.

Adi. E t factum est. a. C. Et ad do-
mos regis iuda. Heb. (Et ad
domos regum iuda.) C. Jre. a. (Ec-
ce ego obducā eis cicatricem) Heb.
(Ecce ego inducāz eis medicinam.)

Adi. Nec Hico. C. Sed notādū q̄ pro
eo quod in littera nostra est cicatri-
cem: in hebreo habetur Arucha: q̄
dicitio aliquando ponitur pro cicatri-
ce et aliquādo pro sanitate. de p̄mo
Hec. 4. b. ibi. Quod obducta esset
cicatrix muri hierusalem. et Hiere-
8. g. ibi. Quare igitur non est ob-
ducta cicatrix filie poplī mei. de. 2.º.
Esa. 58. c. ibi. Et sanitas tua cito ou-
etur. et in alijs locis. Burgesi vero
in addi. sup hoc loco sic ait. Vbi nos
habemus cicatricem: in hebreo ha-
betur quedā dicitio que significat sa-
nitatem acquisitam post longū tem-
pus: quod magis consonat propo-
sito quam cicatrix. Nam sanitas da-
ta per xpm̄ respectu antiquoz pa-
trum data fuit per longū tēpus: sed
respectu fidelium tēpore christi exi-
stētis fuit data sine magna mora tē-
poris. Et ideo ponuntur hic due dic-
tiones significantes sanitatē quarū
vna significat post longam infirmi-
tatem: alia nō. Nec Burgesi. C. Jre

b. (Abdamelech.) sic debet scribi.
Heb. (Abdamelech.) i. seruus re-
gis. et sic patet qd̄ non dicitur eun-
chus a sectione membrorum: sed ab
honestate continentie. Nec Hico. C. Jre. f.
(Demerserunt te in cen⁹ et lubrico
pedes tuos.) Heb. (Demerserunt in
ceno pedes tuos.) In biblijs vero nos-
tris antiquis habetur. Demerserunt in
ceno et lubrico pedes tuos. 39.

Adi. A nno nono. a. C. Mense quār-
to quinta mēsis. Heb. (Mē-
se q̄rto nona mēsis.) C. Jre. d. (Et
traderis i manus viroz quos tu for-
midas) Heb. (Et nō traderis in ma-
nus viroz quos tu formidas.) et sic
D. iij.

Adi. A nno nono. a. C. Mense quār-
to quinta mēsis. Heb. (Mē-
se q̄rto nona mēsis.) C. Jre. d. (Et
traderis i manus viroz quos tu for-
midas) Heb. (Et nō traderis in ma-
nus viroz quos tu formidas.) et sic
D. iij.

Adi. U Erbū quod factū est. c. C. Et
deduxisti vnusquisq̄ seruū su-
um) Heb. (Et deduxisti vnusquisq̄
seruum suum.) et sic est i biblijs nos-
tris correctis. 35.

Adi. U Erbum qd̄ factū est. b. C. U-
nūc ascendisset nabuchodono-
sor rex babylonis ad terrā nostraz)
Heb. (U nūc ascendisset nabucho-
donosor rex babylonis ad terrā) vñ
de li nram nō est in hebreo: debet tñ

Adi.

subintelligi. C. Jre. d. (Populus afit
iste obediuit mihi.) Heb. (Populus
autem iste non obediuit mihi.) et sic
est in biblijs nostris correctis. 36

Adi. E t factū ē. f. C. Filio amalech⁹
Heb. (Filio amelech.) et sic ē
in bi. no. an. amelech afit rex ius cō-
siliarius interpretat. C. Jre. f. (Et fac-
tū est vbi dñi ad hieremā pphetā)
Heb. (Et factū est vbi dñi ad hie-
remā) vnde li. pphetā nō est i hebreo
in hoc loco: nec in bi. no. an. 37.

Adi. E t regnauit. a. C. Pro techo-
nia filio ioachim. Heb. (Pro
chonia filio ioachim.) Nam hic et su-
pra eo. 22. f. fuit amora p̄ma littera
.f. iotha de principio huius nois te-
chonia et vocat eū scriptura chonia:
quod nō vacat mysterio. Nam techo-
nias interpretatur preparat⁹ a dño
chonia vero interpretatur prepara-
tus ipse. C. Jre. d. (Excepit pulmē
to.) Heb. (De vico panificum.) et cō-
sonat lre immediate precedētī cum
dicit Et dare et tota panis quotis
die. Nec Hico. 38.

Adi. A dmit autem. b. C. In lacuz
helchie filij amalech. Heb.
(In lacum helchie filij amelech.) i.
regis. vt sup. 36. ca. dicit⁹ ē. C. Jre
b. (Abdamelech.) sic debet scribi.
Heb. (Abdamelech.) i. seruus re-
gis. et sic patet qd̄ non dicitur eun-
chus a sectione membrorum: sed ab
honestate continentie. Nec Hico. C. Jre. f.
(Demerserunt te in cen⁹ et lubrico
pedes tuos.) Heb. (Demerserunt in
ceno pedes tuos.) In biblijs vero nos-
tris antiquis habetur. Demerserunt in
ceno et lubrico pedes tuos. 39.

Adi. A nno nono. a. C. Mense quār-
to quinta mēsis. Heb. (Mē-
se q̄rto nona mēsis.) C. Jre. d. (Et
traderis i manus viroz quos tu for-
midas) Heb. (Et nō traderis in ma-
nus viroz quos tu formidas.) et sic
D. iij.

Adi. U Erbum qd̄ factū est. b. C. U-
nūc ascendisset nabuchodono-
sor rex babylonis ad terrā nostraz)
Heb. (U nūc ascendisset nabucho-
donosor rex babylonis ad terrā) vñ
de li nram nō est in hebreo: debet tñ

Adi.

Adi.

est in biblijs nris correctis. 41. **Adi.** **E**t facti est. b. **C**ass barba et scissis vestibus et squalentes. **Heb.** (Cass barba et scissis vestibus et incisi). s. ch. vnguibus vlt alias: qd solebat fieri i signi luctus et tristitie. **Ma** pro eo qd in lfa nra est squalentes: in hebreo habet Midgodedum q dictio incisos proprie significat. vt **Deut. 14. a. 1. 1.** Non vos incidetis nec facietis caluicis. et. 3. **Reg. 18. e. 1. 1.** Et incidebat se iuxta risti suuz cultris et laccollis etc. **C**re. b. (Ipe replebit hysmael.) **Heb.** (Ipsu reple ut hysmael) et sic e i bi. no. cor. 42. **Adi.** **E**t accesserunt. c. **C**hec dicit dñs deus exercituz de⁹ israel) **Heb.** (hec dicit dñs exercituz de⁹ israel) vñ li deus nō duplicat i hebo nec i bi. no. an. **C**re. d. (Ad dñm deū nrm) **Heb.** (Ad dñm deū vrm) et sic est in bi. no. anti. 44. **Adi.** **E**rbū qd factū est. a. **C**holi te facere verbū abominatiōis huiuscemodi. **Heb.** (holite facere verbū abominatiōis huiuscemodi quam odiui.) et sic est in bi. no. anti. **C**re. c. (Non sunt mūdātī vsq ad diē hanc.) **Heb.** (Non sunt dimīnūtī vsq ad diē hanc). s. a malis patrū suoz. **Heb.** **C**sed notanduz q pro eo qd in lfa nra est mundatī et **Heb.** dicit dimīnūtī: in hebreo habet Ducheu: q dictio humiliatos siue cōtritos significat. vt **ps. 50. 1. 1.** Cor cōtritū et humiliatū etc. et **Esa. 53. c. 1. 1.** Dñs voluit contere euz. et in alijs locis. Syriace vero significat mundatos sicut est in lfa nra. **Adi.** **C**re. d. (Et sacrificem⁹ regine celī) super hoc **Burgen** in **adi.** sic ait. **Abrno**s habemus in hoc loco regine celī: in hebreo habetur operi celsi siue celosū: quod non est intellēgendū de luna tantū: sed de constellatiōe syderum: prout dicit fuit supra ca. 7. in additiōe secunda. **Heb.**

Burgen. et sic infra vbiq; in hoc cap. scriptū est regine celī. Et notandū qd scdm litterā hebraicā vtrūq; potest legi. s. regine celī siue operi celsi. vt supra. 7. ca. dicitū ē vide ibi. **C**re. e. (Fecimus ei placetas.) **Heb.** (Fecimus ei formas) In illis .n. placētis erat forma lune. **Heb.** **Heb.** **C**re. f. (Impletis opa vfa.) **Heb.** (Impletis vota vfa) et sic ē i bi. no. core. vñ vltō ite vñ. **Facia**mus vota nra q voutim⁹ etc. 45. **Adi.** **E**rbum. a. **C**De misero mihi. **Heb.** (De mihi.) vñ li misero non est in hebreo. 46. **Adi.** **Q**uod factuz est. c. **C**uictima veni domini exercituz. **Heb.** (uictima enim dñi dei exercituz.) **C**re. d. (Non stetit qm subuertit eū.) **Heb.** (Nō stetit qm dñs subuertit eū.) et sic ē in bi. no. core. **C**re. d. (A facie gladij colūbe) **Heb.** (A facie gladij vinoi). i. vidicte dei in ebrūtiatis pctōres. **Heb.** **C**sed notandū q pro eo qd in lfa nra est colūbe: i hebreo habet Jona: q dictio colūbā siue deuatāte aut depopulāte significat. vt dicitū fuit supra cap. 25. g. **C**re. f. (Vox eius quasi eris sonabit.) **Heb.** (Vox ei⁹ quasi coluber ibit.) qui mordet sibilando. **Heb.** **C**sed notandū q pro eo qd i lfa nra est eris: i hebreo habet **Ha-**chas: q dictio vno mō significat eo siue cupis sicut ē in lfa nra. vt **Heb. 4. d. 1. 1.** In cūcta opa eris et ferrī. et **Ezech. 1. b. 1. 1.** Quasi aspectus eris cadētis. Alio vero modo significat colubum sicut **Heb.** dicit. vt **Heb. 49. c. 1. 1.** Coluber i via. et **Ezo. 4. a. 1. 1.** Que versa est i colubū. et in alijs locis. **C**re. f. (Eccē ego vi strabo sup tumultū alexandric.) **Heb.** brei habēt (Sup tumultuz mīno) scēni vocabat illa ciuitas antiquit⁹ is postea fuit destructa et p alexādrum magnū reedificata: etc⁹ noie noiara

Adi. alexandria. **Heb.** **Heb.** **C**re. g. (De terra captiuitatis tue.) **Heb.** (De terra captiuitatis sue) et sic est i bi. no. an. **C**re. g. (Hec quasi ino cēti parca tibi.) **Heb.** (Hec cōsumāte) q; punita fuit i parte et nō i totū. **Adi.** **Heb.** **C**sed notādū q pro eo qd i lfa nra est innocēti: i hebreo habet **Haque:** q dictio innocētē pprie significat. vt **Ezo. 34. a. 1. 1.** Nullus q apud te p se innocēs est. et **Diere. 49. c. 1. 1.** Et tu qm innocēs relinqueris: nō eris innocēs. et i alijs locis. vnde est sensus. **Hec quasi innocenti ignoscā tibi.** 47. **Adi.** **Q**uod factuz est. d. **C**Usp quo concideris. **Heb.** (Usp quo concideris) vnde i hebreo non est li non: nec in libris nris correctis. 48. **Adi.** **A**thiarim. **C**Lapta ē carias. **Heb.** (Lapta est cariarthaim) et sic est in bi. no. antiq. **C**re. a. (Et eritis quasi myrice i deserto.) **Heb.** (Et eritis quasi vastitas i deserto.) **Heb.** **C**sed notādū q pro eo qd in lfa nra ē myrice: i hebreo habet **Arar:** q dictio myricā pprie significat vt dictum est supra eod. 17. a. **C**re. b. (Date florē moab quia florēs egredietur.) **Heb.** (Date alam). i. alas (moab qz volans erit). s. fugitiuus de terra sua. **Heb.** **C**sed notandū q pro eo qd in lfa nra est florem: in hebreo habet **Sis:** que dictio pprie significat florem. vt **Isa. 17. c. 1. 1.** Et turgētibus gēmis erupērāt flores. et **ps. 131. 1. 1.** Sup ipsum aūt efflorēbit sanctificatio mea. syriace vō hec dictio alas significat sicut hic **Heb.** notat. **C**re. b. (Et mittam ei ordi natos et stratores laguncularū et sternent eū.) **Heb.** (Et mittā ei euacuatores et euacuabūt eū) **Heb.** **C**re. c. (Et ciuitates illi succēderūt.) **Heb.** (Et ciuitates

illius ascēderūt) et sic est i bi. no. an. et intelligit de ascēsiōe inimicōz p muros et domos. **C**re. d. (Inebriate eū calice ire dñi.) **Heb.** (Inebriate eum.) vñ li calice ire dñi nō est i hebreo: nec i bi. no. cor. **Unde** **Heb.** in postilla sic ait. **Inebriate eū.** s. calice ire dñi: sicut tamē in aliquibus libris ponit in textu: sed hoc fuit p imperitiā scriptorū quia hāc glozam interlinearē textui interseruerunt: sicut et in multis alijs locis scripturę. **Heb.** **C**re. e. (Titulā cōsternatē.) **Heb.** (Titulā cōternatē). i. triēnē: et sic ē in bi. no. core. s. cōternatē. **C**re. f. (Quasi tibia eris resonabit.) **Heb.** (Quasi tibia resonabit.) vñ li eris nō est i hebreo. **C**re. f. (In cūctis manibus colligatio.) **Heb.** (In cūctis manibus colligatio: i hebreo hēf **Secudorh** q dictio equoca est ad colligatiōē et ad incisionē. et tūc erit lfa. In cūctis manib⁹ inciso vel cōcūcto. **C**re. g. (De laqueo fugiētes.) **Heb.** (De fortitudine fugiētes.) s. de fortitudine inimicōz fugiētes. **Ma** pro eo qd i lfa nra ē laqueo: i hebreo habet **Lho:** ach: q dictio fortitudinē pprie significat. vt **Job. 23. b. 1. 1.** Nolo multa fortitudine pcedat meca. et **Thren. pmo. b. 1. 1.** Abierunt abiq; fortitudine. et in alijs locis. 49. **Adi.** **A**ce dies venit in te dicit dñs) **Heb.** (Ideo ecce dies veniunt dicit dominus.) vnde li in te non est in hebreo: nec in biblijs nostris antiquis **C**re. b. (Filla delicata) **Heb.** (Filla auerlatrix.) **Ma** pro eo quod in littera nostra est delicata: in hebreo habetur **Sobeba:** que dictio auersionem significat. vt **Diere. 8. b. 1. 1.** Quare ergo auersus est populus iste i hierusalem auersione cōrentiosa. et in alijs locis. **C**re. b. (Et post hec reuerti faciam fugientes

disti et pepercisti.) Heb. (Occidisti nec pepercisti) et sic est i bi. no. cor: rectis. C. Itē. c. (Erradicacionē et abiectionē posuisti me) Heb. (Erradicacionē et abiectionē posuisti nos) Addi. C. Itē. f. (Particatio et contritio.) Pro eo quod hic habet vaticinatio i hebreo habetur Seeth: que dictio vno modo potest interpretari vaticinatio sicut est in lsa nra. Alio vero modo significat calamitatē vltimā. vt Job. 30. a. ibi. Squalentes calamitate et miseria. et i alijs locis. et sic erit lsa. Calamitas et contritio: sive miseria et punitio. C. Itē. f. (Do nec respiceret et videret deus de celis.) Heb. (Donec respiceret et videret dñs de celis.) et sic est in bi. no. an. C. Itē. f. (Oculus meus depredatus est animā meā.) Heb. (Oculus meus sedauit animā meam). s. per mali cōsensum. Matth. 5. Qui viderit mulierē ad concupiscendum eā: iam mechatus est in corde suo. Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est depredatus est: i hebreo habet Metla: q̄ dictio proprie significat vindemare. vt supra eo cap. 1. g. ibi. Vindemia eos sicut vindemiasit me. et in alijs locis. vnde idē est cū lsa nra. C. Itē. g. (Vas bis eis scuris cordis.) Hebrei habēt (Obscuracionē cordis.) s. reppellēdo correptionē. Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in lsa nostra ē scutum: in hebreo habetur Megui nath: que dictio scuti proprie significat sicut est in littera nra. vt Deut. 33. d. ibi. Scutum auxilij tui et gladius glorie tue. et in alijs locis. 4. Homo obscuratus ē. a. C. Mutatus est color optimus.) Heb. (Mutata est massa bona.) Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in littera nra est color: in hebreo habetur Chethem: q̄ dictio ad colores et ad aux est equiuoca. de. 1. Job. 28.

c. ibi. Hō conferet tinctis indie coloribus. de. 2. Lanf. s. c. ibi. Caput eius aurū optimū: sed massam nullo modo significat: sed pprie color: ē sicut est in lsa nra. C. Itē. a. (Et amici auro primo.) Heb. (Appreciati auro). i. appreciati pre ceteris gentibus: sicut aurū alijs metallis est preciosius. Heb. C. Itē. a. (Qui nutriebatur i croceis amplexati sūt stercoza.) Heb. (Qui nutriebatur i scarleto amplexati sūt fimos). s. ad se calefaciendū. pauperes. n. nudi in tēpore frigidis intensi ponit se in fimo. Heb. C. Itē. b. (Mittidiores lacte rubicundiores ebore antiquo saphiro pulchriores) Heb. (Albiores lacte rubicundiores auro: saphiro politiores) Heb. C. Sed notandū q̄ in hebreo sic habet (Mittidiores sive clariores lacte: rubicundiores esse antiquo: saphiro absciso eoz. i. quasi essent abscisi ex saphiro Nam pro eo qd̄ i lsa nra est ebore et Hico dicit auro: in hebreo habetur Esem: q̄ dictio proprie significat os ab osse: qd̄ est idē qd̄ ebur. vt Hesi. 2. d. ibi. Hoc nūc os ex ossib. meis. et in alijs locis. Et eodē modo p̄ eo qd̄ nos habemus pulchriores et Hico dicit politiores: in hebreo habet Sutzratham: que dictio abscissionē proprie significat. vt Esa. 53. d. ibi. Quia abscisus est de terra viuētū. et Daniel. 2. c. ibi. Donec abscisus est lapis de mōte sine manibus. et in alijs locis. C. Itē. c. (Facies dñi diuisit eos) Heb. (Ira dñi diuisit eos) Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo qd̄ in lsa nra est facies: in hebreo habet Hene: q̄ dictio pprie faciem significat. vt Hesi. 1. a. ibi. Et tenebre erant super facie abyssi: et in eo. 46. d. ibi. Jā letus moriar q̄ vidi facie tuā. et i alijs locis. Sz cū ira ostēditur i facie posset trāslatiue accipi p̄ tra. C. Itē. d. (Spūs oris nostri

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

christus dñs captus est in peccatis nris.) Heb. (Spūs naris nra) i. p̄ quē habemus respirationem (christus dñs captus est in fossis eorum) qd̄ exponunt hebrei de Josa rege q̄ veniens cōtra regem egypti fuit de bellatus p̄ fossas optas quas fecerūt egyptij. Doctores autē nri exponunt de xpo pro peccatis populi passio. Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo quod in lsa nostra est oris et Hico dicit narium: in hebreo habetur Aph: q̄ dictio equiuoca est ad nares et ad faciem. de. 1. Lanf. 6. d. ibi. Nasus tuus sicut turris libani. de 2. Hesi. 2. b. ibi. Inspirauit in faciem eius spiraculum vite. et similiter pro eo quod nos habemus i peccatis et Hico dicit in fossis: i hebreo habetur Sechithorham: que dictio equiuoca est ad peccata et ad fossas vt foueas. de. 1. Exo. 32. b. ibi. Hec cauit populus quē eduxisti de terra egypti. de 2. ps. 17. ibi. Et incidit i foueam quas fecit. et sic erit sensus. Spūs faciei nre xps dominus captus est in peccatis eorum. s. Ecordare dñe. a. C. Domus no stre ad extraneos.) Heb. (Robur nrm ad extraneos). i. fortes populi qui erant in seruitutē aliorū redacti. Heb. C. Sed notandū q̄ pro eo quod in lsa nostra est Dominus nostre: in hebreo habetur Bathenu: que dictio domos nras proprie significat. vt Hicouer. 1. b. ibi. Replebimus domos nras spolijs. et in alijs locis. C. Itē. b. (A facie gladij in deserto) Heb. (Propter inflatos fame) et hoc consonat lre precedenti cui 3: In aiabus nris afferēbamus panem nobis. Heb. C. Sed notandū q̄ in hebreo habetur sicut in lsa nostra. f. (A facie gladij in deserto) quod magis consonat cū lsa precedenti cū 3: In aiabus nris afferēbamus panem nobis

Addi.

Addi.

Addi.

bia. i. in periculo animarū nostrarū: et subditur causa A facie gladij in deserto. C. Itē. c. (Propterea mensus factum est in dolore cor nrm) Heb. (Propterea mensus factum est cor nostrum) vnde li in dolore non est in hebreo: nec in bi. no. anti.

Explicit liber Zbrenorū.

Incipit Ezechiel propheta. Capitulum primū.

factum est. b. C. Quasi species electri.) Pro eo quod in lsa nostra est electri: in hebreo hēt Chaf mal: et dicunt hebrei quod significat lapidem preciosum lucidissimū colore ignei. Beatus vero Hiero dicit quod significat electri qd̄ est auro argenteo preciosius. C. Itē. b. (Quasi planta pedis rotundi) i. nullam extēsiōē habentis extra tibiam: aliter. n. illa animalia p̄ pedes suos non possent ire ad quattuor partes oppositas absq̄ conuersione corporis: quod tñ oportet dicere fm̄ textum. Sciendū tamen q̄ hec dictio hebraica Egnel est equiuoca ad vitulum et rotundū: translator nri accepit primā significationem et male sicut credo: prout magis explicauī passum istū exponēdo. Heb. C. Sed notandū q̄ ista dictio hebraica Egnel hic posita magis proprie significat vitulum vt Exo. 32. b. ibi. Fecerūtq̄ sibi vitulum cōstatilem. et in alijs locis. ad hoc. n. quod significaret rotundum debebat scribi cū vau in medio dicti onis. f. Agul. vnde trāslatio nostra magis proprie accepit. Beatus vero Hiero super hoc loco dicit quod Aquila interpretatus est quasi planta pedis rotūda. C. Itē. b. (Quasi as-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

pectus cadentis) Heb. (Quasi aspectus eris cadentis) et sic est in bi. no. core. C. Itē. c. (Facies aqle defuper ipōū quattuor.) Heb. (Facies aqle ad ipsa quattuor.) i. adūctra tribus alijs. Nec Rico. C. Et notandum q in hebreo non est li defuper: sed sic. Facies aqle ipis quattuor. In biblīs aut nris antiq̄s est Facies aqle iporum quattuor.

Addi. C. Itē. d. (In similitudinem fulguris coruscantis) Heb. (In similitudinem fulguris.) unde li coruscantis non est in hebreo. C. Itē. d. (Quasi visio tharſis) et est nomen lapidis preciosi. vt dicit Ba. Sa. sed qualis sit in

Addi. speciali non dicit. Nec Rico. C. Sz notandū q ista dictio hebraica tharſis hic posita vno modo significat lapidem preciosum. vt Exo. 28. c. vbi dicitur in quarto. s. versu vel ordine chrysolit: vbi pro chrysolitus i hebreo est Tharſis. Alio vero modo est nomen cuiusdam prouincie. vt ē illud ps. 71. Reges tharſis et c. Ali quādo vero mare interpretatur. vt Esa. 23. a. vbi dicitur Ululate naues maris: vbi pro li maris i hebreo est Tharſis. et i alijs locis. Beatus vero Hiero super hoc loco sic ait. Quisq; earum erat atq; factura quasi visio tharſis qd nos in mare vertimus: Aquila iacinthum posuit: q lapis celi habet similitudinem. Nec Hiero. C. Itē. e. (Et totus corpus plenum oculis.) Heb. (Et dorsa eorum plena oculis) Itaq; pro eo quod in lra nostra est corpus: i hebreo habetur Baborham: que dictio dorsus sine statura significat. de 1. ps. 118. ibi. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. de 2. supra eodem. c. ibi. Statura quoq; erat rotis. et i alijs locis. C. Itē. f. (Quasi sonum subitis det.) Heb. (Quasi sonum

omnipotentis) et pro li omnipotentis in hebreo est Saday: quod est vnum de nominibus dei et communiter interpretatur omnipotens. vt Bēsi. 17. a. ibi. Ego dominus omnipotēs et in alijs locis. C. Itē. f. (Quasi sonus erat multitudinis.) Heb. (Quasi vox erat locutionis) vl (Simōis) vñ lxx. q̄si vox verbi transfulerit vt refert bñs Hiero sup hoc loco. 2.

Ec visio. b. C. Patres eorum p̄uaricati sunt) Heb. (P̄i et patres eor̄ p̄uaricati sunt) Idē beatus Hiero sup hoc loco. C. Itē. c. (Quoniam increduli et subuersores sunt tecum) Heb. (Qui rebelles et spine sunt tecū.) Nec Rico. C. Itē. d. (Si forte audiant et quiescant.) Heb. (Si forte audiant et phibeant.) i. rebellent. et consonant lre sequenti cum dicitur quoniam irritatores sunt. Licet. n. deus sciret eos nō ac quiescere verbis prophete: tamē facebat denūciare vt eius mia magis reluceret in eorum reuocationem: et iustitia in eorum punitionē. Nec Rico. C. Sed notandum q pro eo qd in littera nostra est quiescant in hebreo habetur p̄chdalu: que dictio cessare vel quiescere proprie significat. vt Bēsi. 10. b. ibi. Et cessauerunt edificare ciuitatem. et Esa. 1. c. ibi. Quiescite agere peruerse. et in alijs locis. C. Itē. d. (Qui erat scriptus intus et foris.) Heb. siue. (Qui erat scriptus ante et retro) vnde beatus Hiero super hoc loco sic ait Scripsitq; erat ante et retro. de futuris. s. et de preteritis: vl certe foris in hys stozie lra: intus in intelligētia sp̄iali de qua et psalmista. Vis inquit gloria filie regis ab intus. vtrumq; n. pōt significare. Nec Hiero. C. Itē. d. (Et scripte erāt in eo lamentationes et carmē et ve.) Heb. (Et scripte erāt in eo q̄rimonie) s. de malis preteritis (et clamor) p̄ p̄sentib; (et ve) p̄

Addi. futuris. Nec Rico. C. Sed notandum q pro eo quod in lra nostra est lamentationes et Rico dicit q̄rimonie in hebreo hētur Quimim: q̄ dictio lamentationes proprie significat vt 2. Paral. 35. g. ibi. Lamentationes sup iostam replicat. et in alijs locis. Et eodez modo pro eo qd in lra nostra est carmen et Rico dicit clamorē: in hebreo hētur Hogue: q̄ dictio ad carmen et ad meditationem et ad clamorem vel rugitum siue gemituz est equiuoca. de 1. ps. 91. ibi. Cum cantico et cythara: vbi p̄ cantico est similis dictio i hebreo. de 2. ps. 38. ibi. In meditatiōe mea exarscet ignis. de 3. ps. 5. ibi. Intellige clamorem meū. et ps. 113. ibi. Itē clamabant in gutture suo. et pro rugitu et gemitu habetur Esa. 31. b. ibi. Quenadmodum si rugiat leo et catulus leonis super predam suam. et in eodem. 59. c. ibi. Rugiemus quasi vñ omnes et quasi columbe mediantes gememus. vbi pro rugiemus et pro gememus in hebreo est eadez dictio. sed pro carmine vel cātico nō inueni nisi in loco preallegato. 3.

Addi. Et dixit. a. C. Et vadēs loq̄re ad domū israel) Heb. (Et vadēs loq̄re ad domū israel) C. Itē. b. (Et ad damārē et silicē dedi faciē tuā) Heb. (Et vermē fortiorē rupe dedi faciē tuā) qd exponit hebrei de quodam verme cur? sanguis scidit lapides facilliter et sine sonitu: quo vñ fuerunt edificātes tēpluz salomonis: ppter qd secundū ipos dicit. 3. Reg. 6. qd malleus et securis et omne ferramentum non fuit auditum in domo cum edificaretur. Nec Rico. C. Sed notandū q in hebreo sic habetur. (Et adamārē fortiorē rupe vl silicē dedi faciē tuam) qd est idē cuz lra nra Hā pro eo qd in lra nra est adamārē: in hebreo hēt Samir: que dictio adamārē pprie significat. vt Zach.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

7. c. ibi. Et cor suum posuerit vt ad damārē ne audirēt. et in alijs locis. C. Itē. c. (Ad filios ppli mei) Heb. (Ad filios populi tui) et sic est in bi. no. anti. C. Itē. c. (Manus. n. domini erat mecum cōfortans me) Heb. (Manus. n. dñi erat mecum cogēs me) et consonat ei qd premitit. Et abij amarus in indignatione spiritus mei. Nec Rico. C. Sed notandum q pro eo quod in lra nra est confortans: i hebreo habet Hazecha: que dictio confortare proprie significat. vt 1. Reg. 30. b. ibi. Cōfortatus est ergo dauid in domino deo suo. et in alijs locis. C. Itē. d. (Ad aceruum nouarū frugum) Secundū hebreos nomen est loci sic nominari eo qd fruges ibi cito maturant: scōz alios est nomen tēporis quo ppheta venit il luc. s. qñ fruges p̄mo maturabant. Nec Rico. C. Itē. f. (Et facta ē super me manus dñi.) Heb. (Et facta est super me ibi manus dñi) 4.

Addi. Tu fili hominis. a. C. Et ponēs p̄icipes) s. bellatoruz (in gyro) Ita q nullus per fugam possit euadere de ciuitate. Nec Rico. C. Sed notandum q pro eo quod in lra nra ē arietes: in hebreo habetur Larim: que dictio arietes significat. vt ps. 64. ibi. Induti sunt arietes ouis. et ps. 65. ibi. Holocausta medulara offerā tibi cū incenso arietū. et in alijs locis C. Itē. c. (Et dixi. a. a. dñe deus) Heb. (Et dixi Aha dñe deus) vt dictum est supra. liere. 1. 5.

Addi. Tu fili hoīs. a. C. Sume tibi gladiū acutū.) Hebrei habent (nouaculam) Nec Rico. C. Sz notandū q in hebreo est sicut in lra nostra. vñ beatus Hiero super hoc loco sic ait. Sume tibi gladiū acutum quasi nouaculā tōsōz siue radentes pilos. Nec Hiero. C. Itē. a. (Et gla

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

VNI VERSIDAD DE SALAMANCA

GREDOSUSALÉS

israel. vñ si fili hois nō est i hebreo
in hoc loco nec in bi. no. anti. **C** Irē
a. (Quare mater tua leena.) **H**eb.
(Quare populus tu? leena.) dicitio
enī hebraica q̄ ponit hic equiuoca ē
ad significandū matrē tuā ⁊ populū
tuū. **Ra. Sa.** tenet hic secundā signi-
ficatōē ⁊ rationabiliter vt videt.
Hā scriptura loquitur hic de ioachaz
quē populus terre regē cōstituit licet
nō esset primogenit⁹ ⁊ sic popul⁹

Addi. vocal leena. **Hec Rico.** **C** Sz nō
rādū q̄ p eo qd̄ in lfa nfa est mater
tua: i hebreo hēf p mecha: q̄ dicitio
pprie mater tua interpretat⁹ ⁊ nō po-
pulus tu⁹: ad hoc. n. qd̄ significaret
populū tuūz debebat scribi p ayn in
prima ⁊ non p aleph. Sz metapho-
rice mater aliqñ accipit p poplo vñ
ciuitate. vt. 2°. **Regl.** 20. f. ibi. **E**t tu
queris subuertere ciuitatē et euer-
tere matrē i israel. **Uñ** ⁊ in hoc loco
accipit mater p ciuitate hierl'm vt
exponit brūs **Hiero.** **C** Irē. a. **H**ō
absq̄ vulnerib⁹ suis ceperūt eū. qz
quādo ioachaz fuit capt⁹ per regem
egypti plures hinc ⁊ inde fuerūt vul-
nerati. **H**eb. (In foueis suis cepe-
rūt eū. **J**et prosequit scriptura para-
bolā de leone sumptā qui capitur ca-
dens in foucā palcis opertam. **Hec**

Addi. **Rico.** **C** Irē. b. **H**ō absq̄ vulnerib⁹
sive in fouea vt pprie in hebreo cōti-
netur vt cōseruet tropologica cap-
tionē leonū qui semp i foueis capi so-
lēt. **Hec Hiero.** **C** Irē. b. (In vul-
neribus eorū captus est.) **H**eb. (In
foueis eorū capt⁹ est) et loquit de se-
dechya i cuius captiōe fuerūt aliqui
vulnerati. dicit autē in foueis capt⁹
scdm l'fam hebraicā psequēdo cap-
tionē leonis parabolā. **Hec Rico.**
C Irē. d. **E**t egressus est de
xga ramoꝝ ei⁹. **H**eb. (Et egressus
est igitur de virga ramoꝝ eius) et sic

est in biblīs nris correctis. 20
C fact⁹ est. b. **C** Blasphema
uerūt me p'fessvī cū spicuisset
me cōtēpnētes. **H**eb. (Autperauē-
rūt me p'fess vñ cōfingit in me fal-
sitarē.) **Hec Rico.** **C** Sz notandū
q̄ in hebreo sic habet. (Blasphema
uerūt me patres vñ preuaricādo in
me preuaricationē) qd̄ est idē cū lfa
nfa. **H**ā pro eo qd̄ nos habem⁹ blas-
phemauerūt: i hebreo habet **H**uide
phu: q̄ dicitio blasphemare pprie si-
gnificat. vt. 4°. **Regl.** 19. b. ibi. **Q**ui
bus blasphemauerūt pueri regis as-
syriotiū me. ⁊ infra eo. d. ibi. **L**ui ex-
probraſti ⁊ quē blasphemasti. **E**t eo-
dē modo p eo qd̄ in lfa nfa est spre-
uissent me cōtēpnētes: in hebreo ha-
bet **B**emaalam i **M**aal: q̄ dicitōes
preuaricationē significat. vt **Leuit.**
26. f. ibi. **Q**uib⁹ p'uaricati sūt i me.
et **Jof.** 7. a. ibi. **F**iliū autē isrl' p'uaric-
cati sūt mādatū dñi. **C** Irē. f. (Et i
furore effuso regnabo sup vos: ⁊ ad-
ducā vos i desertū p'ploꝝ) **H**eb. (Et
in furore effuso: ⁊ adducā vos in des-
ertū populoz.) vñ si regnabo super
vos nō ē i hebreo in hoc loco: s; hēf
sup: a eo. e. **C** Irē. f. (Sic iudicabo
vos dicit dñs de⁹.) **H**eb. (Sic iudicabo
vos dicit dñs de⁹.) et sic est in bi. no.
an. **C** Irē. f. (Et subiciat⁹ vos scep-
tro meo) **H**eb. (Et subiciat⁹ vos
sceptro.) vñ si meo nō est in hebreo.
C Irē. f. (Post idola v'fa ambula-
te ⁊ seruite eis) hyronica est locutio
q̄ p cōtrariū est intelligēda: quasi di-
cat post idola nō ambuletis nec eis
seruite: ideo sequit (Et si in hoc non
audieritis me) ⁊ subintelligit graui-
ter puniat⁹ vos. **H**eb. (Post idola)
⁊c. (Et post si non vos audieritis
me). i. post idolatrias quas fecistis
si nō audieritis mihi: graui⁹ punie-
mint. **Hec Rico.** **C** Irē. f. (Et nō
mē scdm meū pollueris vltra) **H**eb.
(Et nomen scdm meū non polluaris

vltra.) **C** Irē. g. (Et stilla ad aphri-
cū.) **H**eb. (Et ppheta ad aphricū.)
et sic patet qd̄ in translationē nfa stil-
lare pro ppheta accipit. **Hec Rico.**
C Sed notandū q̄ pro eo qd̄ i lit-
tera nfa est stilla: i hebreo habetur
Hateph: q̄ dicitio stillare pprie signi-
ficat. vt **Job.** 29. b. ibi. **S**uper illos
stillabit eloquiū meū. et **Johel.** 3. d.
ibi. **S**tillabit mōtes dulcedinē. **M**e-
taphorice vero in hoc loco ponit p
prophetare. sicut infra. 21. a. ibi. **E**t
stilla ad sanctuariā ⁊c. **B**rūs vero
Hiero⁹ super hoc loco sic ait. **P**ul-
chre stilla inquit ad aphricū: vt non
tota dei ira videat⁹ effusa: sed stilla q̄
est pars. **S**i autē stilla tāte seuitie ē:
quid in totis imbribus estimandum
est. **Hec Hiero.** 21.

C factus est sermo. b. **C** Et in-
firmabit omnis spūs) **H**eb. (Et
obscurabit omnis spūs.) quia cōtur-
bati ex infirmitate seu alia causa mi-
nus p'udent: vt dicit philosophus
libro elenchorū. **Hec Rico.** **C** Irē
b. (Qui moues sceptrū filiū mei iuc-
cidisti omne lignū). i. tu nabuchodo-
nosor q̄ cōmouebis regē iuda: succi-
des omnē hominē. **H**eb. (Si gaude-
bitus in virga filiū mei conterentis
omne lignū) et dicit hic virga filiū. i.
puniens culpā filioꝝ. i. iudeoz q̄ dis-
cebantur filiū dei: nabuchodonosor
qui in hoc fuit flagellū diuine iustitie
de qua dicit deus gaudere. **Hec Rico.**
C Irē. e. (Lōmiscēs sagittas)
scdm hanc l'fam diuinatio talis erat
q̄ rex babilonis tenebat duas sa-
gittas in quarū vna erat scriptū hic-
rusalē que est metropolis in iudea: i
alia **R**abbat) que erat metropolis
ammonitarū: ⁊ ambas simul p'icie-
bat in altivē sic per diuinatōē iret
contra illā ciuitatē cuius sagitta no-
mine inscripā primo caderet ad ter-
rā: et sic fact⁹ fuit de sagitta nomine
hierusalē que erat ad dexteram par-

tem illius blūi in quo stabat rex ba-
bylonis. **H**eb. (L'mans sagittas) et
secundū hoc diuinatio talis erat: qd̄
rex babilonis limabat in bino per
se vel per alū ferrum duarū sagitta-
rum predicto modo inscripā: vt
iret contra illā ciuitatē cuius fers-
rum citius limaretur: quod cōringit
de ferro sagitte nomine hierusalem
inscripā. **Hec Rico.** **C** Irē. e. (Ex-
ta consuluit.) **H**eb. (Epar vidit.) s.
hostie idolo immolare: ⁊ hec diuina-
tio fuit contra hierusalē sicut et pri-
ma. **Hec Rico.** **C** Irē. e. (Erit⁹
quasi consulens frustra oraculum in
oculis eorū). s. sedechie et bellatorū
suorū quibus in principio videbatur
regē babilonis frustra conari ad ca-
piēdum hierusalē: ideo sequitur (sab-
bato: si ocium imitans) iudei namq̄
nihil operis in sabdato faciebant: et
quia reputabant regē babilonis ni-
hil proficere in obsidione hierusalē:
et per consequēs nihil facere: eo mo-
do loquēdi quo aliquis nō proficiēs
in labore suo dicit nihil facere: ideo
dicebant ironice ipsum imitari oculi
sabbati. **A**liqui nostri libri habent.
(sabbato: si oculi immutās) quia rex
babilonis dabat insultū ciuitati in
die sabbati: et sic iudei qui illa die de-
bebant esse ociosi ab operib⁹ corpo-
ralibus: cōpellebātur laborare pro
ciuitatis defensione. **H**eb. (Et erit
quasi consulēs frustra oraculū i ocu-
lis eoz septies septem) s. vicibus. di-
cit. n. **Ra. Sa.** q̄ rex babilonis qua-
draginta et nouem vicibus q̄ facit
septies septē consuluit idola pro cap-
tiōe hierusalē: tamē torti videbatur
iudeis i principio frustratorū. **Hec**
Rico. **C** Irē. f. (Iniquitatē iniqui-
tatē iniquitatē ponā eam). s. cū pu-
niedo per penā. ⁊ dicit ter iniquitas
tē: qz sedechias ter inique egit. s. cō-
tra deū ⁊ cōtra regē babilonis fran-
gēdo iuramentū. 2°. **Parali.** ultimo
E. iij.

chodchod: in hebreo habetur et Ramoth et Chodchod: et interpretatur Ramoth excelsa et p̄ciosā: chodchod autem ambiguum est et solum inuenit in hoc loco. et Esa. 54. ibi. Et ponā inaspide in propugnacula tua: vbi pro inspidem in hebreo est eadez dictio. s. chodchod. C. Itē. d. (In vino pingui in lanis coloris optimi) Heb. (In vino albo et lana alba) vinum. n. pingue non est laudabile. dicit. n. in trāslatione nostra vinum album pingue eo quod pinguedo est alba cōmunit. Heb. Rico. C. Sed notandum q̄ pro eo quod in lra nra est pingue: in hebreo habetur Lhelbō: que dictio proprie pingue interpretat: dicitur. n. a cheleb quod pinguedinē significat. vt Leuit. 3. a. ibi. Et quid pinguedinis est intrinsecus. et in eo. c. ibi. Et pinguedinē que opit ventres. Et eodem mō pro eo qd̄ in lra nostra est Optimi coloris: in hebreo habetur Sachar: que dictio nitens siue lucidus significat quod est idem quod coloris optimi. vt Iud. 5. b. ibi. Qui ascenditis super nites asinas. et in alijs locis C. Itē. d. (In taperibus ad sedendum) Heb. (In vestibus libertatis in equitatura) quia serui non utebantur ita preciosis vestib⁹ sicut liberi: et pedites i cedebar. Heb. Rico. C. Itē. e. (Haues maris principes tui.) Heb. (Haues tharsis principes tui.) vide de hoc supra eo. c. Beatus Hiero super hoc loco legit sic. Haues maris siue vt in hebreo continetur naues tharsis. Heb. Hiero. C. Itē. e. (Et repleta es et aggrauata.) Heb. (Et repleta es et aggrauata.) i. post plenitudinem bonorū sustinebis magnitudinem malorum. Heb. Rico. C. Sed notandum q̄ pro eo qd̄ in lra nostra est glorificata: in hebreo habetur Thichbedi: que dictio equo-

Addi.

Addi.

Addi.

ca. 1.º. Exo. 14. a. ibi. Et glorificabor in pharaone etc. et. 1. Regi. 2. f. ibi. Quicūq; honorauerit me glorificabo eum. de 2.º. Esa. 9. a. ibi. Poni mi me aggrauata est via maris. et. 59. a. ibi. Hec aggrauata est auris eius et in alijs locis. vnde beatus Hiero super hoc loco sic ait. Glorificata es siue aggrauata es: sed magis videt cōsonare glorificata es: videt in superbiā eleuata. C. Itē. g. (Hō eris ultra vsq; in ppetuū) Heb. (Hō eris ultra vsq; in seculum) qd̄ non significat eternitatē sed tēpus longū: post qd̄ tyrus fuit reedificata. Heb. Rico. C. Sed notandum q̄ pro eo qd̄ in lra nra est in perpetuū: in hebreo habetur Olam: q̄ dictio equiuoca ē ad perpetuū et ad seculū. de 1.º. Esa. 61. c. ibi. Fedus perpetuum feriam eis. de 2.º. Gen. 6. a. ibi. Isti sunt poentes a seculo. et in alijs locis. vnde beatus Hiero sup hoc loco legit in seculum siue in perpetuum. 28. Et factus est sermo. d. C. Tu erum opus decoris tui. Heb. (Tuum opus tympanorum tuorū) Nam in vestib⁹ et equorum saleris campanelis auricis utebantur ad de corē. Heb. Rico. C. Itē. d. (Tu cherub extensus) Heb. (Tu cherub vinctus) dicit. n. vinctus eo quod erat vinctus in regem. Nam pro eo qd̄ in lra nra est extensus: in hebreo habetur Nimsach: q̄ dictio vinctus significat. vt Leuit. 4. a. ibi. Si sacerdos qui vinctus est etc. et 2. Regi. 1. d. ibi. Quasi nō esset vinctus oleo. et in alijs locis. In translatione chaldaica est Tu cherub vinctus in regē. et sic trāslulerit septuagita. s. cherub vinct⁹. vt ait beatus Hiero sup hoc loco. C. Itē. d. (Et eieci te de monte sancto dei) vñ li sancto nō est in hebreo nec in bi. no. anti. Sed in translatione chaldaica est de monte sancto dei.

Addi.

Addi.

Addi.

C. Itē. e. (Hō eris in perpetuum.) Heb. (Hō eris in seculum) et expos natur vt supra. Heb. Rico. C. Itē. de de hoc quod dictum est in additioe in fine ca. p̄cedentis. 29. Addi. I Anno decimo et duodecimo mēse vna die mensis. Heb. (In anno decimo in decimo). s. mēse (in duodecima mensis). s. die. et sic est i bi. no. anti. C. Itē. b. (Ecce ego adducam super te gladium meū) Heb. (Ecce ego adducāz super te gladiū) vnde li meū non est in hebreo nec in bi. no. an. C. Itē. b. (Gladio dissipatāz) Heb. (Assutare dissipatā) Heb. Rico. C. Sed notandum q̄ pro eo quod in lra nostra est gladio: in hebreo habetur Lhoreb: que dictio equo ca est ad gladium et ad vastitatez eiusdem. n. lris vtrūq; scribitur in hebreo. C. Itē. c. (In terra de qua sup̄ ti sunt) Hoc non est in hebreo nec in bi. no. anti. C. Itē. d. (Pro fuit ure qua seruuit mihi aduersus eā) Heb. (Pro seruiture qua seruauit aduersus eā) vñ li mihi nō ē in hebreo. 30. Addi. Et factum est. a. C. Te ve diei) Heb. (Te diei) et pro ve in hebreo scribitur lba: que ē interiectio volentis. C. Itē. b. (Ait dñs exercituum) Heb. (Ait dñs deus.) C. Itē. b. (Et scient qz ego dñs deus) Heb. (Et scient qz ego dñs) vñ li deus nō est i hebreo nec in bi. no. an. C. Itē. d. (De mēphis.) Heb. (De noph.) Heb. Rico. Vide de hoc infra eodē. d. C. Itē. d. (Et dabo ignē in soan.) Heb. (Et dabo ignē in sydoni) sed sydoni venatores interpretat. vnde bñs Hiero super hoc loco legit sic. Et vniuersi sydoni siue venatores. C. Itē. g. (Quia dedit terrorem suum in terra viuentiū.) Heb. (Quia dedi terrorem meum in terra viuentium) et sic est in biblijs nris antiquis. 33.

runt: nam illa que dicitur memphis tempore Ezechiel vocabatur noph et modo dicitur damiara: translatio vero posuit nomen quod suo tempore currebat: et eodem modo dicēdus est de alijs: sicut parissus āriquitus vocabatur lutetia: et sic li alijs hystoriam aliquam antiquam mō trāsl ferret: pro lutetia poneret parissus: quia nomen istud est hominibus notum: primum autem quasi obliuioni datus. Heb. Rico. C. Itē. c. (Quasi parturiens dolebit.) Heb. (Parturiens pauebit) et talis reduplicatio significat magnitudinem pauoris: propter magnitudinem mali imminentis. Heb. Rico. C. Sed notandum q̄ pro eo quod in lra nostra est quasi parturiens dolebit: in hebreo habetur Lhil Thachul: que quidez dictiones proprie dolorem parturientis significat. vt Esa. 13. b. ibi. Quasi parturientes dolebunt. et Hiere. 6. f. ibi. Tribulatio apprehēdit nos dolores vt parturientem. et in alijs locis. 31.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Et factum est in anno vndecimo mō tertio. Heb. (Et factum ē in anno vndecimo in tertio). s. mēse. Idem beatus Hiero super hoc loco. C. Itē. b. (Cumq; extendisset vmbra suam.) Heb. (Cumq; extēdisset). s. se. vnde li vmbra suaz nō est in hebreo. 32. Et factus est. a. C. Propterea hec dicit dñs deus) Heb. (Hec dicit dñs deus) vnde li p̄pterea non est in hebreo in hoc loco. C. Itē. g. (Et vniuersi venatores.) Heb. (Et vniuersi sydoni) sed sydoni venatores interpretat. vnde bñs Hiero super hoc loco legit sic. Et vniuersi sydoni siue venatores. C. Itē. g. (Quia dedit terrorem suum in terra viuentiū.) Heb. (Quia dedi terrorem meum in terra viuentium) et sic est in biblijs nris antiquis. 33.

Dec Hico. C Jre. b. (Et ante faci-
em porte q̄ pertingebat vsq; ad fa-
cie vestibuli porte interioris quiqua-
ginta cubitos.) Heb. (Et sup facies
porte introitus sup faciem porticus
porte interioris quinquaginta cubi-
tos.)

Dec Hico. C Sed notādū q̄
in hebreo est sicut in lsa nra: excep-
to q̄d pro eo q̄d in lsa nra est ante fa-
cie porte: in hebreo est super faciem
porte. C Jre. c. (Et fenestras obli-
quas.) Heb. (Et fenestras obrura-
tas) non quia essent simpliciter ob-
surate: sed quia erāt multo strictio-
res exterius quaz interioris: pp̄ q̄d
melius dicitur oblique. Dec Hico.

C Jre. c. (Et ecce gazofilacia) Heb
(Et ecce camere) Dec Hico. C Et
videt esse idē sensus: nam ille came-
re erāt facte p̄ gazofilacijs. C Jre
c. (Et pauimētū stratū lapide.) He-
brei nō habent stratū lapide: et ideo
dicunt aliqui hebrei q̄d loquit̄ hic de
pauimēto terre et nō solarū. Dec Hi-
co. C Jre. c. (Et pauimētū in fron-
te portarū secundū longitudinē porta-
rū erat inferius.) Heb. (Et pauimē-
tū ad latus portarū subtus longitu-
dinē portarū pauimentuz inferioris.)

Dec Hico. C Sed notādū q̄ pro
eo q̄d in lsa nra est secundū et Hico
dicit subtus: in hebreo habet Leu-
math: que dictio aduerbiū est similitu-
dinis: significat autē secundū sicut
est in lsa nra vel quomodo. vt Eccl̄s
j. c. lbi. Quomodo venit sic reuer-
tetur. potest etiā significare p̄tra. i.
e regione. vt. i. Paral. 26. b. lbi. Lu-
stodia contra custodiā. et in alijs lo-

cis. C Jre. c. (Portā vero que res-
piciebat vltra viā aquilonis.) Heb.
(Portā vero que respiciebat viam
aquilonis.) vnde li vltra nō est in he-
breo: nec in bi. no. corre. C Jre. d.
(Et sculpture.) Heb. (Et palme) ex
quo patet q̄d ille sculpture erāt pal-

me celate. Dec Hico. C Jre. d. (Et

vestibulū ante eam.) Heb. (Et ves-
tibulū ante ea) vel (eos). i. gradus.

C Jre. d. (Et vestibuluz ante fores
eius.) Heb. (Et vestibulū ante ea.)

vel (eos) vt supra. C Jre. d. (Et fe-
nestras eius et vestibula in circuitu
sicut fenestras ceteras) Heb. (Et fe-
nestras eius et vestibulorum eius in
circuitu sicut fenestras ceteras.)

C Jre. e. (Et vestibulū per gyrū lō-
gitudine viginti quinq; cubitorum)
Heb. (Et porticus pluraliter (p̄ gy-
rum viginti quinq; cubitorū longitu-
dine.) Dec Hico. C Jre. e. (Et fe-
nestras ei⁹ et vestibula in circuitu.)

Heb. (Et fenestras eius et vestibulo-
rū eius i circuitu.) et sic est in bi. no.
an. C Jre. g. (Et octo gradib⁹ ascē-
debat ad eā.) Heb. (Et gradibus
ascendebat ad eā.) qui gradus sc̄bz
hebreos erāt duodecim: probabili⁹

tñ videt q̄d eēt quidecim sicut i tē-
plo salomonis. Dec Hico. C Bea-
tus vero Hiero⁹ sup hoc loco sic ait
Illud autē q̄d sequit̄ octo gradibus
ascendebat ad eā. i. ad portā interio-
rem: sciētibus hebreā linguam facit
magnā difficultatē. deniq; Symma-
chus quem in hoc loco sequunt̄ su-
mus: octo gradus posuit. Lxx. des-
cē. Theodorion et Aquila et secūda
editio vndecim. Prima autē nulluz
numerū posuit: sed absolute ait. Et
gradibus ascēdebat ad eā. vt vel
iuxta cōsuetudinē priorū positum
octo intelligam⁹ gradus sicut intel-

lexit et symmachus: vel certe quos
habebat porta interior: quoz nūm⁹
scriptura nō dixit. Dec Hiero. 41.

Et introduxit. a. C Latitudi-
nē lateris quatuor cubitorū)
Heb. (Latitudinē appendici⁹ qua-
tuor cubitorū) et similiter in sequētī
bus vbi translatio nra habet latus
vel latera: hebrei habēt appendici⁹
vel appendicia. Dec Hico. C Sed

notādū q̄ pro eo quod in lsa nra est

lateris: in hebreo habetur Selah:
que dictio latus proprie significat
vt Exo. 25. a. lbi. Duo circuli sint in
latere vno. et liere. 20. c. lbi. Lus-
todientes latus meum. Dicunt ta-
men hebrei q̄ q̄i hec appendicia erāt
in latere sanctuarij ex parte exte-
riori: ideo hic vocantur latus vel late-
ra. C Jre. a. (Et erant eminentia q̄
ingredierentur per parietē domus i
lateribus per circuitū: vt cōtinerent
et non attingerent parietes templi)

Heb. (Et erant venientia in paries-
te vt essent locus appendici⁹: et te-
nerent et nō tenerent in pariete). i.
sustentarentur in pariete: ita tñ quod
non fingerentur intra parietē templi
Loquitur. n. de trabibus appendi-
ciorum que situabant̄ ex parte tem-
pli in illo loco in quo murus templi
restringebat̄ exterius: et sic pars mu-
ri inferior: erat latio⁹ superior: et sup
illū excessum latitudinis erant tra-
bes: p̄pter quod ibi sustentabantur:
et in parte superiori muri que restric-
ta erat non infgebatur. Dec Hico.

C Jre. b. (Et in cenaculum tēpli de-
ferebat per gyrum.) Heb. (Et in ap-
pendicia templi deferebat). i. ab in-
ferioribus appendicijs ad media et a
medijs ad superiora (per gyrū) hoc
potest referri ad deferebat: nā ascē-
sus ille erat circulando et gallice dici-
tur Biui: potest etiā referri ad ap-
pendicia que situata erāt per gyrū
templi quātū ad tres eius partes. i.
australem occidentalem et aq̄lonarē
Dec Hico. C Jre. b. (Et erat inte-
rior domus in lateribus dom⁹) Heb.

(Et erat dimissus locus appendici⁹
domus) Dec Hico. C Sed notan-
dus q̄ pro eo quod in lsa nra est La-
teribus et Hico dicit appendicijs:
i hebreo hētur Selaoth: que dictio
proprie significat latera. vt dictum
est supra eodē. a. C Jre. b. (Et osti-
um lateris ad orationem.) Heb. (Et

ostium appendici⁹ in loco dimisso.)
Dec Hico. C Sed notādū q̄ p̄
eo q̄d in lsa nostra est lateris: in he-
breo hēt Selah: q̄ dictio proprie si-
gnificat latus. vt supra eo. a. dictum
est. Jre pro eo quod in lsa nra est ad
orationes: in hebreo habetur Mus-
nach: que q̄dē dictio equiuoca est et
vno mō significat munus vel sacrifici-
cū: quod est idē q̄ oratio. Alio ve-
ro mō significat requiem siue aliqd
q̄d dimittitur vel relinquitur sicut Hico
dicit. C Jre. b. (Et latitudinem
loci ad orationem.) Heb. (Et latitu-
dinē loci dimissi) Dec Hico. C De

hoc vide supra in annotatione prece-
denti. C Jre. b. (Et edificū quod
erat templo) i. adiunctū ipsi tēplo i
parte occidentali. Dec Hico. C Sz

notandum q̄ pro eo q̄d in lsa nra est
separatus et Hico dicit tēplū: in he-
breo habet Suizra: que dictio pp̄ie
separationem siue diuisionem signifi-
cat. vt. 3. Regl. 3. d. lbi. Diuidite m̄
quī infantē viuū in duas partes.
et infra vbi d̄. Nec mihi nec tibi sit
sed diuidat̄. et in alijs locis. C Jre. c.

(Et q̄d separatū erat edificū et par-
tes eius lōgitudinis centū cubito-
rum.) Heb. (Et tēplum et edificū)
.i. appendiciōrū occidentalium (et pa-
rietes eius centū cubitorum) tanta
.n. erat lōgitudinis templi adiunctis
ibi appendicijs occidentalibus. Dec

Hico. C Et de hoc vide q̄d supra
dictum est in precedenti annotatione
C Jre. c. (Latitudo autē ante facies
domus et eius quod erat separatū
cōtra orientem centū cubitorū) Heb.
(Et latitudo ante domū et templum
ad orientem centū cubitorum.) Heb
est mensura spacij inter edificū au-
strale et aq̄lonare. Dec Hico. C De

hac dictione separatū vide quod
supra eo. b. dictū est. C Jre. c. (Et
mensus est longitudinem edificij cō-

latus) Dec Hico. C Sed notādū q̄ p̄
eo q̄d in lsa nostra est lateris: in he-
breo hēt Selah: q̄ dictio proprie si-
gnificat latus. vt supra eo. a. dictum
est. Jre pro eo quod in lsa nra est ad
orationes: in hebreo habetur Mus-
nach: que q̄dē dictio equiuoca est et
vno mō significat munus vel sacrifici-
cū: quod est idē q̄ oratio. Alio ve-
ro mō significat requiem siue aliqd
q̄d dimittitur vel relinquitur sicut Hico
dicit. C Jre. b. (Et latitudinem
loci ad orationem.) Heb. (Et latitu-
dinē loci dimissi) Dec Hico. C De

hoc vide supra in annotatione prece-
denti. C Jre. b. (Et edificū quod
erat templo) i. adiunctū ipsi tēplo i
parte occidentali. Dec Hico. C Sz

notandum q̄ pro eo q̄d in lsa nra est
separatus et Hico dicit tēplū: in he-
breo habet Suizra: que dictio pp̄ie
separationem siue diuisionem signifi-
cat. vt. 3. Regl. 3. d. lbi. Diuidite m̄
quī infantē viuū in duas partes.
et infra vbi d̄. Nec mihi nec tibi sit
sed diuidat̄. et in alijs locis. C Jre. c.

(Et q̄d separatū erat edificū et par-
tes eius lōgitudinis centū cubito-
rum.) Heb. (Et tēplum et edificū)
.i. appendiciōrū occidentalium (et pa-
rietes eius centū cubitorum) tanta
.n. erat lōgitudinis templi adiunctis
ibi appendicijs occidentalibus. Dec

Hico. C Et de hoc vide q̄d supra
dictum est in precedenti annotatione
C Jre. c. (Latitudo autē ante facies
domus et eius quod erat separatū
cōtra orientem centū cubitorū) Heb.
(Et latitudo ante domū et templum
ad orientem centū cubitorum.) Heb
est mensura spacij inter edificū au-
strale et aq̄lonare. Dec Hico. C De

hac dictione separatū vide quod
supra eo. b. dictū est. C Jre. c. (Et
mensus est longitudinem edificij cō-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

(Dec quoq; erat altitudo altaris) al- titudo. n. aliqñ accipit p profunditate Job. 4. Et puteus altus e. i. p fundus. et ps. 78. Veni in altitudi- nez aquarũ r tēpestas demersit me r hoc modo accipit translatio nra. Tamen altitudo cōmuniter accipit pro elevatione sursum: r hoc modo debet hic accipi vt patet in lfa sequē

Adi. ti. Dec Rico. C. Bñs vno Diero⁹ super hoc loco sic ait. Fovea autem altaris sine profundum r altitudo: pro qua i hebreo ponitur Sab. Dec Diero⁹. C. Itē. d. (Uq; ad crepidi- nem nouissimam duo cubiti.) Heb. (Uq; ad crepidinem paruā duo cu- biti) vnde infra vocatur crepido mi- nor. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo quod in lfa nra est nouissima: in hebreo habetur Thachthona: q̄ dictio inferiorum proprie significat. vt supra eodez. 41. b. ibi. De inferio- ribus ascēdebat ad superiora: ex quo patet quod in lfa nra nouissima accipitur pro inferiori. Vnde beatus Hiero⁹ exponens hñc locum sic ait. Inferiora. n. r profunda r terre co- herentia duali numero qui r in im- mundis animalibus postus ē cōtē- nentur. Dec Diero⁹. C. Itē. e. (Et corona i circuitu eius.) Heb. (Et cre- pido in circuitu eius) potest tñ ista crepido dici corona altaris: q; circū- dat summitatē eius sicut corona ca- put hominis coronati. Dec Rico.

Adi. C. Sed notandum q; pro eo quod i lfa nra est corona: in hebreo habet Sebul: que dictio proprie significat terminationem vel definitionē. Itā supra co. d. vbi dicit. Et definitio eius rē. eadez dictio habetur in hebreo pro definitione que hic ponitur pro corona. de quo vide quod ibi dicitur est. In translatione autem chalda- ica ē Et circulus i circuitu ei⁹. 44. Et conuertit me. a. C. Erit q; clausa.) Itē est finis versus in

hebreo: r est sensus q; erit clausa po- pulo cōmuni. Qd autē sequitur est p̄- cipii alterius versus (Principem) subintelligit excipio: sicut. 2°. Regl. 5. Qui percussit tebusum: subintel- ligitur fiet magister militie: sicut ibi dem fuit declaratum. (Princeps ip- se sedebat in ea) rē. i. nō solum pote- rit ibi intrare: sed etiam sedere r co- medere. Dec Rico. C. Sed notan- dū q; in hebreo sic habetur (Erit q; clausa ad principem). i. pro principio solo. C. Itē. b. (Et pones cor tuum in vjs templi.) Heb. (Et pones cor- tui in introitu tēpli) Itā p eo qd in lfa nra est vjs: i. hebreo hñc Debo q̄ dictio introitus p̄prie significat. vt Iud. 1. e. ibi. Qñde nobis introitū ci- uitatis. et Esa. 38. f. ibi. Introitum tui r egressum tui ego cognoui. r i alijs locis. C. Itē. d. (Sacerdotes a- sūt r leuite) Heb. (Sacerdotes a- sūt leuite). i. de genere leuitico. vñ li et non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C. Itē. e. (Et nō accingetur in sudo- re). i. sub aselitis. Itā ex illis de facili exit sudor. Dec Rico. C. Itē. g. (Nō erit a- sūt eis hereditas.) Heb. (Erit a- sūt eis hereditas) r sic est in bi. no. anti. quasi dicat habebūt de- um pro hereditate: nō terrenas r tē- porales possessiones. vñ seq̄. Ego hereditas eorum: et possessionez nō dabitur eis i israel: ego .n. possessio eorū. C. Itē. g. (Et reponat bñdicti- onem domui sue.) Heb. (Et reponat benedictionem domui tue.) 45. C. Amq; ceperitis. b. C. Qui ac- cedat ad mysterium dñi) Heb. (Qui accedunt ad ministeriū dñi) r sic est in bi. no. antiq̄s. 46. Et dicit. b. C. Et sex agni r a- rietes immaculati erūt) Heb. (Et sex agni r aries immaculati erūt) r sic est in bi. no. anti. Idē etiā bea- tus Hiero⁹ super hoc loco. C. Itē. d. (Et i nūdinis r i solēpnitatib⁹) Heb

(Et in terminis r in solēpnitatib⁹) r dicitur hic termini tria festa in qb⁹ omne masculini d debet apparere co- ram domino. vt habetur Exo. 23. f. in festis pasche: p̄thecofestes: taber- naculorum. r quia tunc occurrebat multitudo magna in hierusalem si- cut in nūdinis fieri solet: ideo vocā- tur nundine in nostra translatione. Dec Rico. C. Itē. g. (Atriola dis- posita quadraginta cubitorum per longum.) Heb. (Atriola disposita quadraginta per longum) vñ li cubi- torum non est in hebreo. C. Itē. g. (Et culine). i. coquine secundum las- tinos. Heb. (Et fornelli) in quibus erant caldarie p̄ carnibus decoquē- dis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo quod in lfa nostra est culine: i. hebreo habetur Debaseloth: que dictio culinam sine coquinam p̄prie significat. descendit. n. a basel quod coquere interpretatur. vt Exo. 23. b. vbi dicitur. Non coques hedā in lacte matris sue: r i alijs locis. 47. Et conuertit. a. C. Et ecce aque credidates) Heb. (Et ecce aque phialantes). i. exētes de tēplo r de muro exteriori fluxu tenui sicut li- quo: fluēs de phiala sunt modico flu- xu ppter stricicitatez orificij. Non .n. potest rationabiliter dici quod a que iste exierūt in magna abūdātia prout innuere videt translatio nra cñ dicitur redidates: q; sicut patet ex textu aque iste describitur maiores quāto plus elōgātur ab origine exi- tus: r post exitū earū de muro ex- teriori dicitur (Et mensus est mille cubi- tos r traduxit me p aquā vsq; ad ta- los) r in hebreo hētur (vsq; ad canil- las). i. attingentē tārum vsq; ad ca- millas pedū: r adhuc oportet dicere scdm textum qd satis minor fuerit i exitu de muro exteriori. Dec Rico. C. Itē. b. (Aque q̄ iste egredietur ad tumulos sabuli orientalis.) Heb. (A-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Hec nomina. a. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

(Et in terminis r in solēpnitatib⁹) r dicitur hic termini tria festa in qb⁹ omne masculini d debet apparere co- ram domino. vt habetur Exo. 23. f. in festis pasche: p̄thecofestes: taber- naculorum. r quia tunc occurrebat multitudo magna in hierusalem si- cut in nūdinis fieri solet: ideo vocā- tur nundine in nostra translatione. Dec Rico. C. Itē. g. (Atriola dis- posita quadraginta cubitorum per longum.) Heb. (Atriola disposita quadraginta per longum) vñ li cubi- torum non est in hebreo. C. Itē. g. (Et culine). i. coquine secundum las- tinos. Heb. (Et fornelli) in quibus erant caldarie p̄ carnibus decoquē- dis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo quod in lfa nostra est culine: i. hebreo habetur Debaseloth: que dictio culinam sine coquinam p̄prie significat. descendit. n. a basel quod coquere interpretatur. vt Exo. 23. b. vbi dicitur. Non coques hedā in lacte matris sue: r i alijs locis. 47. Et conuertit. a. C. Et ecce aque credidates) Heb. (Et ecce aque phialantes). i. exētes de tēplo r de muro exteriori fluxu tenui sicut li- quo: fluēs de phiala sunt modico flu- xu ppter stricicitatez orificij. Non .n. potest rationabiliter dici quod a que iste exierūt in magna abūdātia prout innuere videt translatio nra cñ dicitur redidates: q; sicut patet ex textu aque iste describitur maiores quāto plus elōgātur ab origine exi- tus: r post exitū earū de muro ex- teriori dicitur (Et mensus est mille cubi- tos r traduxit me p aquā vsq; ad ta- los) r in hebreo hētur (vsq; ad canil- las). i. attingentē tārum vsq; ad ca- millas pedū: r adhuc oportet dicere scdm textum qd satis minor fuerit i exitu de muro exteriori. Dec Rico. C. Itē. b. (Aque q̄ iste egredietur ad tumulos sabuli orientalis.) Heb. (A-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Hec nomina. a. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Hec nomina. a. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

Adi. C. Erūt p̄- mitie quas separabitis viginti quinq; milibus calamis latitudinis r longitudinis.) Heb. (Erunt p̄mitie quas separabitis viginti quinq; milibus latitudinis r longitudinis) vnde li calamis nō est in hebreo nec in biblijs nostris antiq̄s. C. Itē. a. (Ad aquilonem longitudinis viginti quinq; milia.) Heb. (Ad aquilonem viginti quinq; milia) vnde li lōgitu- dinis nō est in hebreo i hoc loco nec in bi. no. anti. C. Itē. b. (Et ad me- ridiem viginti quinq; milia.) Heb. (Et ad meridiem lōgitudinis vigin- ti quinq; milia) r sic est in bi. no. an. C. Itē. c. (Quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte) Heb. (Qd a- sūt reliquum fuerit p̄ci- pis erit hinc r ide) Itē. n. portio p̄- cipis p̄dicit vltra portiones sacer-

que iste q̄ egredietur ad terminos ori- entales) tñ eadē est vtrobiq; senten- tia: q; fluuius iordanis termin⁹ oriē- talis est terre promissionis: vt habe- tur in veteri testamento in pluribus locis. Dec Rico. C. Sed notādū q; pro eo qd in lfa nra est tumulos sa- buli: in hebreo hētur Salila: q̄ dictio vno mō significat galileam regionē: vnde r lxx. ita hñc locū trāstulerūt. Aqua ista que egreditur i galilea q̄ vergit ad orientem. Alio vero mo- do significat terminuz. vt Iohel. 3° a. ibi. Quid mihi r vobis tyrus r sy- don r omnes termini philistinorum Potest etiā significare tumulos. vt Hen. 13. f. ibi. Qui cōgregantes fece- runt tumulū. r in alijs locis. Bear⁹ vero Hiero⁹ super hoc loco sic ait. Aque iste que egreditur vel in ga- lileam gentiū iuxta lxx. vñ vt verius in hebreo cōtinetur ad tumulos sa- buli orientalis: r descendunt ad pla- na deserti vel ad arabiam: intrabit mare vel ad exitus maris: r sanabū- tur aque rē. Dec Hiero⁹. 48.

neaz r ficum de qbus paulo ante di
xerat. Et corripā vineā eius r ficū
ei⁹. **C**Itē. c. (Et dabo ei vinitores
eius ex eodē loco.) **H**eb (Et dabo ei
dominos eius ex eodē loco) loq̄tur
hec scriptura de aplīs r ecclesia cu
ius sub xpo fuerūt cultores r dñi seu
fundatores. **H**ec **H**ico⁹. **C**Sz no
tādū q̄ p eo qd̄ in lfa nra est vinito
res: i hebreo hēf **L**herame: q̄ dictio
vineas sue vinitores significat. vt
Heñ. 9. c. ibi. Et plātauit vineam. et
q⁹. **Regl. 25. c. ibi.** Et de paupib⁹ ter
re reliquit vinitores r agricolos. r

Adi.

Adi.

i alijs locis. **C**Itē. c. (Vocabit me
vir meus) **H**eb (Vocabis me vir me
us) **C**Itē. c. (Et nō vocabit me vlt
tra baalim) **H**ebi r libri correcti ha
bēt (Et nō vocabis me vltra baali)
qd̄ exponūt doctores nfi cōmuniter
sic dicētes: q̄ licz baali i hebreo sig
nificet idēz qd̄ vir meus in latino: tñ
vitādū erat eo qd̄ habet quādā simi
litudinē cū hoc noie baal: qd̄ est no
men idoli. **Ra. Sa.** aliter exponit di
cens: qd̄ licet hoc nomē baali aliqñ
trahat ad significandū maritū meū:
tñ proprie significat dñm meū: quod
est nomē timoris: scdm illd̄ **Malach**
1. Si ego dñs vbi est timor meus: sz
vir meus in hebreo accipit pro spon
so meo quod est nomen amoris. est
igit̄ sensus. Et vocabis me vir me⁹
r non vocabis me vltra baali. i. dñs
meus. quasi dicat in illo tempore tā
tam familiaritatem habebis ad me
qd̄ vocabis me noie amoris: r non
noie timoris: r hoc impletum est in
lege noua que dicit̄ lex amoris. vnde
Aug. **Beatus differētia legis r euā**
gelij timor r amor. r sic hec exposi
tio fidei nostre cōsona est. tamē Ra. Sa.
reducit eam ad tempus mesie
futuruz: r in hoc errat nam est pteri
tū. **Hec **H**ico⁹. **C**Itē. c. **H**ic dñs dñs dñs**
sup hoc loco sic ait. Lingua hebreā
r syra baal interpretatur ē Xco p. i. ha

Adi.

bens. si voluerimus dicere habens
me: dicimus baali. r apud vtrāq̄ gē
tē vxores viros suos vocāt baali. i.
vir meus: qd̄ intelligit̄ habēs me: et
est sensus q̄ me habet i p̄iugio. eadē
hebreoy lingua vocat̄ vir: ys. vñ et
vxor: q̄ de viro sumpta est in genesi
appellatur ysā: quasi a viro virago.
Hec ergo dicit deus vir meus: hoc ē
cum vtroq̄ sermōe hoc ē ysī r baali
appellat̄ vir meus sine maritus me
us. rātīmō idolorū noia vt etiā qd̄
bene dici pōt ppter ambiguitatē et
verbi similitudinē nequāq̄ velim di
ci: sz appellari me ysī magis quā baa
li: ne dñi aliud loq̄tur alteri⁹ r corde⁹
r viz nominans idoli cogitet. **H**ec
Hico⁹.

Et dixit dñs. a. **C**Adhuc dil
ige mulierē dilectā ab amico.)
Hebi habēt (Dilectā a socio) ex quo
patz qd̄ amicus i trāslatiōe nra dicit̄
tur eius spōsus vl̄ maritus: sub quo
tñ ingrata adultera: ideo subditur
(sicut diligit dñs filios israel) quos si
bi despōsant in monte synai p legis
dationē r statim adulterati sunt co
lēdo vitulū cōstāntem. **Exo. 32. **H**ec**
Hico⁹. **C**Sed notādū q̄ pro eo qd̄
in lfa nra est amico: in hebreo hētur
Rea: q̄ dictio ad amicum r ad socium
est equoca. de. 1⁹. Exo. 33. c. ibi. Si
cut solet loqui homo ad amicum suū. r
Leuit. 19. c. ibi. Diliges amicum tuū
sicut te ipsum. de. 2⁹. Job. 17. b. ibi.
Prudētia pollicet̄ socijs. et eod. 30. d.
ibi. Frater sui draconis r socius stru
tionū. **CItē. a. (Et diligit vinacia**
ynarū) **Heb (Et diligit dola vnay)**
r accipit hic cōtinēs p cōtēto. **Hec**
Hico⁹. **C**Itē. c. **H**ic dñs dñs dñs sup hoc
loco sic ait. **Hic vinacijs qd̄ hebra**
ice dicit̄ **Alise **A**quila interpretatus**
est **Wet **A**ci d. i. vetera. **S**ymma**
chus ait a p̄o i. i. sceleres: r nō so
luz vinacia sunt sz r vetera vinacia:
vt ātiq̄ delicta testent. **Hec **H**ico⁹.**

Adi.

Adi.

CItē. a. (Et sodi eam mihi) qz pos
pulus israel frequenter dī vinea dñi
que p fossionē colit. **H**eb (Et cōduxi
eam mihi) .i. p labores pphetarum
meoy reducēdo eam ad bonū. **H**ec
Adi. **Hico⁹. **C**Sz notādū q̄ pro eo qd̄ in**
lfa nra est sodi eam: i hebreo hētur
****L**chereha: q̄ dictio equoca est ad fo**
dere et ad emere. de. 1⁹. ps. 56. ibi.
Foderūt ante faciē meam foucā. de
2⁹. **Deut. 2. a. ibi. **A**quā emptā hau**
rietis r bibetis. r i alijs locis. **Axx.**
vero **Et cōduxi eā mihi trāstulerūt**
vt ait beatus **Hiero⁹ sup hoc loco. 4**

Adi.

Adi.

Aces maris cōgregabunt) **H**eb
(Sz r oēs pisces maris finiētur) et
cōsonat lre imediate pcedēti vbi dī.
Et lugebit terra r isrimabit̄ ois qui
habitat in ea in bestia agri r i volu
cre celi. **H**ec **H**ico⁹. **C**Sz notādūz
q̄ pro eo qd̄ in lfa nra est cōgregabū
tur: i hebreo hēf **Y**easephu: q̄ dictio
ad cōgregare r ad perire ē equoca.
de. 1⁹. **Heñ. 49. a. ibi. **L**ōgregamini**
vt annūciez que vētura sunt vobis.
de. 2⁹. **Judi. 18. f. ibi. **E**t ipse cū omni**
domo tua pereas. r scōz hoc vltimū
erit lfa. **Sed r oēs pisces maris pe**
ribūt vel finiētur sicut hic **Hico⁹ no**
tar. **Septuaginta x̄o ita hunc locum**
trāstulerūt. **Et pisces maris dñciēt.**

Adi.

CItē. b. (Nocte tacere feci matrē
tuā) **H**eb (Nocte destrua matrē
tuā) **H**ierl̄m enim que dicebat̄ ma
ter iudee eo quod erat metropolis:
capta fuit de nocte per chaldeos: et
rex cuz viris bellatoribus fugit no
cte p viam occultā 4⁹. **Regl. vltimo**
Hec **H**ico⁹. **C**Sed notandum q̄ p
eo qd̄ in lfa nostra est tacere feci: in
hebreo habetur **D**amithi: q̄ dictio
equiuoca est ad tacere r ad assimila
re. de. 1⁹. **Thren. 3⁹. d. ibi. **S**edebit**
solitarius r tacebit. et **Amos. 3⁹. d.**
ibi. **Prudens in illo tempore tace**
bit. de. 2⁹. **Lsa. 40. f. ibi. **L**ui assimi**

lastis me. r i alijs locis. vnde r **lxx.**
ita hunc locum trāstulerunt **H**oc
ri assimilauī matrem tuam: vt refert
beatus **H**iero⁹. **E**t notandum etiāz
quod in hebreo li nocte iungitur cū
littera pcedenti v3 **E**t corruet etiā
am propheta tecum nocte: r tacere
feci matrem tuam. **C**Itē. c. (Et cū
effeminatis sacrificabant.) **H**eb (Et
cum meretricibus sacrificabant) et
sic fornicabantur cum eis spiritali
ter per idolatriam sicut r corporali
ter per luxuriam: ideo premititur
Et cum meretricibus versabantur.
Hec **H**ico⁹. **C**Sed notandum q̄ p
eo quod in lfa nostra est effeminatis
in hebreo habetur **L**adefoth: que di
ctio proprie significat sanctificatas.
Et erant qucdā mulieres vt refert
hic beatus **H**iero⁹ p̄iapo mancipa
te: vel vt motis est sacre scripture i
mūdas vocare sanctas p antiphrā
sim: vt quod turpe est etiam nomi
nare caueamus. **C**Itē. d. (Et ne
ascenderis in bethauen.) **H**eb. (Et
ne ascēderitis in bethauen) r sic est i
biblijs nostris correctis.

Adi.

Adi.

Adi.

Adite hoc. c. **C**Quasi assu
mētes terminū.) **H**eb (Quasi
repellētes terminū) potētes. n. assu
mēbat partē hereditati paupz cō
iunctam hereditati sue: r sic repelle
bant terminos hereditatis paupz
r̄ a loco debito. **H**ec **H**ico⁹. **C**Sz
notandum q̄ pro eo quod in lfa no
stra est assumentes: in hebreo habe
tur **M**asige: que dictio trāsferre. f.
terminos pprie significat. vt **D**eut.
27. c. ibi. **M**aledictus qui trans
fert terminos pximi sui. et **J**ob. 24.
a. ibi. **A**lij terminos trāstulerūt.
r i alijs locis. **A**ndē r **lxx.** quasi trās
ferentes terminum trāstulerunt:
vt ait beatus **H**iero⁹ super hoc lo
co. **C**Itē. d. (Et misit ad regem vl
toie) **H**eb (Et misit ad regē iareb) p
quē itelligit̄ rex egypti. **H**ec **H**ico⁹.

Adite hoc. c. **C**Quasi assu
mētes terminū.) **H**eb (Quasi
repellētes terminū) potētes. n. assu
mēbat partē hereditati paupz cō
iunctam hereditati sue: r sic repelle
bant terminos hereditatis paupz
r̄ a loco debito. **H**ec **H**ico⁹. **C**Sz
notandum q̄ pro eo quod in lfa no
stra est assumentes: in hebreo habe
tur **M**asige: que dictio trāsferre. f.
terminos pprie significat. vt **D**eut.
27. c. ibi. **M**aledictus qui trans
fert terminos pximi sui. et **J**ob. 24.
a. ibi. **A**lij terminos trāstulerūt.
r i alijs locis. **A**ndē r **lxx.** quasi trās
ferentes terminum trāstulerunt:
vt ait beatus **H**iero⁹ super hoc lo
co. **C**Itē. d. (Et misit ad regem vl
toie) **H**eb (Et misit ad regē iareb) p
quē itelligit̄ rex egypti. **H**ec **H**ico⁹.

Adite hoc. c. **C**Quasi assu
mētes terminū.) **H**eb (Quasi
repellētes terminū) potētes. n. assu
mēbat partē hereditati paupz cō
iunctam hereditati sue: r sic repelle
bant terminos hereditatis paupz
r̄ a loco debito. **H**ec **H**ico⁹. **C**Sz
notandum q̄ pro eo quod in lfa no
stra est assumentes: in hebreo habe
tur **M**asige: que dictio trāsferre. f.
terminos pprie significat. vt **D**eut.
27. c. ibi. **M**aledictus qui trans
fert terminos pximi sui. et **J**ob. 24.
a. ibi. **A**lij terminos trāstulerūt.
r i alijs locis. **A**ndē r **lxx.** quasi trās
ferentes terminum trāstulerunt:
vt ait beatus **H**iero⁹ super hoc lo
co. **C**Itē. d. (Et misit ad regem vl
toie) **H**eb (Et misit ad regē iareb) p
quē itelligit̄ rex egypti. **H**ec **H**ico⁹.

S. iij.

Addi. **C**Sed notādū q̄ ista dicitio hebraica Iareb impugnat̄ siue vltor̄ interpretat̄. vt **Judi.** 6. f. ibi. Ucliscatur se de eo baal. vnde b̄t̄s Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Ubi septuaginta posuerūt iareb: nos iuxta Symmachū vltorē vertimus: nā aquila et theodotion iudicē interpretati sunt: quod autē iareb vltorem significet et iudicē nomen gedeonis ostēdit: quē cuz cultores baal expeterent ad supplēciū eo quod lucū baal arasq; evertisset: respōdit pater vcliscatur se baal aut vindicet eū baal: et appellat̄ est inq̄t hierobaal. **Hec Hiero⁹.** **C**Itē d. (Donec deficiatis et queratis faciem meā.) **Heb.** (Donec deficiant et querāt faciem meam.) 6.

In tribulatione sua. a. **Quia** ipse cepit et sanabit nos.) **Heb.** (Quia ipse diripuit) de preterito (et sanabit nos) in futuro. Et consonat iſe sequenti cū dicit̄ percutiet et curabit nos. **Hec Hiero⁹.** **C**Sed notādū q̄ pro eo qd̄ in iſa nra est cepit: i hebreo habet̄ **Laraph:** q̄ dicitio tollere siue capere significat. vt **Ihu.** 2. b. ibi. Leo cepit sufficienter catulis suis. et in alijs locis. **B̄t̄s verol̄ Hiero⁹** sup hoc loco dicit qd̄ li cepit referē ad id qd̄ supra dixerat. Ego capitā et vadā: tollā et nō est qui eruat. **C**Itē. b. (Propter hoc dolauit in pphetis) reducēdo eos ad rectitudinē per verba prophetarū: sicut reſificātur ligna per dolationē. **Heb.** (Propter hoc confregi eos in prophetis.) i. confringendo denſificauit nisi peniterent. **Hec Hiero⁹.** **C**Sed notādū q̄ pro eo quod in iſa nra est dolauit: in hebreo habet̄ **Chasabthi:** q̄ dicitio scindere siue dolare aut foderē significat. vt **Esa.** 51. a. ibi. **Ascendite ad petrā vnde excisi estis.** et **Deut.** 8. c. ibi. **Eris metalla fodiuntur.** et i alijs locis. Septuaginta propterea scidi prophetas vfos trāstū

lerūt. vt ait b̄t̄s Hiero⁹ sup hoc loco. **C**Itē. c. (Supplantata sanguine sicut fauces viroū latronū) **Heb.** (Insidiatrix sanguini sicut congregatio maiorum.) i. potentis ad malefaciendū. Et in hoc notādū p̄ncipes galaad de participatione cū latronibus et homicidis. **Hec Hiero⁹.** **C**Sed notādū q̄ pro eo quod i littera nra ē supplantata: in hebreo habetur **Acuba:** q̄ dicitio supplantataz proprie significat. vt **Dei.** 27. f. ibi. **Supplantauit enī me en altera vice.** et **Hiere.** 9. b. ibi. **Omnis frater supplantās supplantabit.** Et pro eo qd̄ i littera nra est fauces: in hebreo habetur **Hache:** que dicitio proprie significat fauces. vt **Job.** 12. b. ibi. **Et fauces comedētis saporē.** et **ps.** 118. ibi. **Quam dulcia faucib⁹ meis cloquia tua.** Et similiter pro eo quod i littera nra est latronū in hebreo habetur **Hedudim:** q̄ dicitio latrones significat. vt 2°. **Regi.** 4. a. ibi. **Duo viri p̄ncipes latronū erāt filio saul.** et 4. **Regi.** 6. e. ibi. **Et ultra non venērūt latrones syrie in terrā israel.** et i alijs locis. **C**Itē. d. (Lū cōuertēro captiuitatē p̄p̄i mei) **Heb.** (Lū p̄uertēro ineptā letitiā populi mei) et secundū hoc illud quod p̄mittitur: **Sz et iuda pone messem tibi:** sic exponitur. i. tēpus tue collectionis et translationis in babilonē appropinquat etc. **Hec Hiero⁹.** **C**Sed notādū q̄ pro eo quod in iſa nostra est captiuitatē: in hebreo habet̄ **Sebut:** que dicitio captiuitatē proprie significat. vt **ps.** 84. ibi. **Cōuertisti captiuitatem iacob.** et **Hiere.** 32. g. ibi. **Quia conuertens captiuitatez eorū erit dñs.** et in alijs locis. 7.

Qui sanare. b. **Qui** cui paululum ciuitas a cōmixture fermenti. i. maior pars populi non cōsensit idolatrie hierobaā a principio sed p̄ partes successiue. **Heb.** (Qui

Addi.

Addi.

Addi. **C**Sed notādū q̄ pro eo qd̄ in littera nostra est ciuitas: in hebreo habetur **Deyr:** que dicitio vno modo significat de ciuitate. vt **Judi.** 1°. c. ibi. **Ascendit de ciuitate palmarū:** Alio vero modo interpretatur excilians. vt **ps.** 76. ibi. **Excita portā tuam et veni.** Et notādū quod i paululū nō est in hebreo. **C**Itē. d. (Reuersi sunt vt esset absq; iugo.) **Pro** eo quod in littera nostra est vt eēt absq; iugo: in hebreo habet̄ **Lo Bi:** que quidez dictiones equiuoce sunt et vno modo possunt significare sicut est in littera nostra: Alio vero modo sic. f. non supra vel non desup. et tunc erit sensus **Reuersi** sunt non supra. i. nō ad superiora. **Lxx.** vero **Lō** uersi sunt in nihilū transtulerunt. vt refert b̄t̄s Hiero⁹ sup hoc loco. 8.

Addi. **I**n gutture tuo. a. **C**Itē. d. (Principes extiterunt et nō cognouit) **Heb.** (Principes extiterunt et nō cognouit) et sic est in bi. no. anti. **C**Itē. b. (In aranearū telas erit vitulus samarie.) i. proiectus erit in loco vili. **Heb.** (In astellas erit vitulus samarie.) i. concisus in frustra sicut lignaz igni cōburendū: ex quo videt̄ quod fuerit interius ligneus et exterius tātum aure⁹: et auro sublato per assuros de ligno fact⁹ fuerit ignis. **Hec Hiero⁹.** **C**Beatus autē Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. In eo loco i quo nos posuimus aranearum telas: in hebreo scriptum est **Sababim** per ioth et mem: non vt quidā false putant **fababoth.** i. per vau qd̄ septuaginta et theodotion interpretati sunt. i. seducēs atq; decipiēs **Aquila** errantibus siue conuersis.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Symmachus inconstans et instabilis. i. ἀκατάστατος. Quia editio ὡς λαβόμενος καί χεῖμα ὡς ζόμενος. i. vāg⁹ et fluctuās. **Hos** ab hebreo didicim⁹ sababim pp̄rie nominari aranearū fila per aerē volantia que dum videntur intercunt et in atomos atq; in nihilū dissoluntur. **Hec Hiero⁹.** **C**Itē. c. (Munera dederunt amatorib⁹) **Heb.** (Dra conzauerūt amatores.) i. signa magna dilectionis ostēderūt idolatriis gentibus vt iuuarent eos: de diuino auxilio diffidēs **Hec Hiero⁹.** **C**Sz notādū q̄ i hebreo sic habet̄ (Mercede conduxerunt amatores) quod est idem cū littera nra. Nam pro eo quod nos habemus munera dederunt: in hebreo habetur **Hithnu:** q̄ dicitio proprie significat mercedē dare siue mercede conducere. vt supra eo. 2°. c. ibi. **Mercedes he mee** sunt quas dederunt mihi amatores mei **Et** quod infra immediate sequitur **Sz et cum mercede conduxerūt nationes etc.** Ubi pro eo quod i iſa nostra est mercede cōduxerunt: in hebreo habetur eadē dicitio q̄ hic ponitur pro munera dederunt. 9.

Qui letari. b. **C**Scitote israel etc. aliqui faciunt de scitote duas dictiones et sic israel est vocatiui casus. In hebreo et in libris correctis est vna dicitio et israel accusatiui casus. **Hec Hiero⁹.** **C**Itē. c. (Sz et ve eis cum recessero ab eis) **Heb.** (Sed et ve eis: beſuri de eis) **Hic** ē vnus de passibus veteris testamenti corruptus a iudeis. Circa qd̄ scēdum qd̄ hebrei habent duplicē. s. vna vocatur **syn** alia vocat̄ **samech:** et differunt sono et caractere: quando vero hec dicitio beſuri scribit̄ per samech significat i recessu meo: quando vero per **syn** significat incarnatio mea: hic autē scribitur per **syn** et ideo vera littera hebraica est (Sed

Addi.

et ve eis incarnatio mea de eis)nay de virgine iudea carnē accepit: quā incarnationē iudei pro maiori parte impugnaverūt: pp̄ qđ ve eis q: p hoc dāpnationē meruerūt. Sed ad hoc respōdēt dicētes q̄ lfa syn quādo p̄ctuat in parte sinistra valet idem qđ samech: et sic p̄ctuat i hoc loco: sed hoc est fugaveritatis. p̄ di mo quia hęc lfa non inuenitur alibi in testamento veteri sic p̄ctuat: sic cut arguit cōtra eos frater Baym̄ duo in hebraica lingua valde perit⁹ Itē puncta nō sunt de substantia litte re nec fuerūt a principio litterarum hebraicarū: sed postea fuerūt inuenta ad facilius legendū. Hęc Hico⁹.
Addi. Et notandū q̄ ista dictio hebraica Besuri sicut est in hebreo p̄ctua ta incarnationez significat: vñ vera littera est sicut Hico⁹ dicit. s. incar natio mea de eis. Unde et septuagin ta translulerūt caro mea ex eis et si militer theodotion: vt ait bñs Die ro⁹ super hoc loco. C Itē. v. (Abij ciet eos dñs deus meus.) Heb. (Abij ciet eos deus meus.) vnde li dñs non est in hebreo: nec in biblīs no stris antiquis.
Addi. Itis frondosa israel) Heb (Ti tis euacuās israel.) quia bona sua mittebat extraneis idolatris gē tibus: vt inuarent eos vt dictū est. Hęc Hico⁹. Et notandū q̄ in lfa nfa ideo appellata est vitis frondo sa quasi vana et vacua: vnde beatus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Vites q̄ putate a vitatore non fuerint: in fla gella frondesq̄ luxuriātur: et humo rem quē debuerant in vina mutare: vana frōditi et foliosi ambitioe dis perdunt. Istiusmodi vitis dāpnosa est agricolis Hęc Hiero⁹. C Itē. a. (Loquimini vba visionis inutilis.) verbū est p̄phete increpātis popu lum: eo qđ credebat verbis falsorū prophetarū. Heb. (Loquimini ver

ba iuramenti falsi). i. quādo iuratis false iuratis. Hęc Hico⁹. C Sed no tandū q̄ in hebreo sic habet (Loqui mini verba maledictionis vane) siue (Loquimini verba iuramētū vanita tis vel falsitatis) Itā pro eo qđ i lfa nfa est visionis: i hebreo habet As loth: q̄ dictio maledictionē siue iura mētū significat. de. 1°. ps. 9. ibi. Lu sus maledictioe os pleni ē. et Dze re. 23. d. ibi. A facie maledictionis luxit terra. de. 2°. Hęc. 26. f. ibi. Sit iuramentū inter nos. et i alijs locis C Itē. a. (Et ferticis fedus cū menda cio.) Hebrei et libri correcti nō ha bent cū mēdacio subintelligit tamē. Hęc Hico⁹. C Hęc est etiā i bi. no. an. C Itē. b. (Accas bethauen co luerūt habitatores samarie.) Heb. (Accas bethauen timuerūt habi tatores samarie.) glo. propter vitu los aureos missos regi assyrorū pro exenio a rege israel vt inuaret eū: ti muerūt habitatores samarie q̄ erat metropolis: ne magnū infortunū ve niret sup totū regnum. Hęc Hico⁹. C Itē. b. (Regi vltori.) Heb. (Re gi iareb) et iste fuit semacherib rex assyrorū. Hęc Hico⁹. C De hoc au tē vide qđ supra ca. 5. d. annotatū ē. C Itē. b. (Cōfundet israel in volū tate sua.) Heb. (Cōfundet israel in cōsilio suo.) Itā pro eo qđ in lfa nfa ē volū tate sua i hebo habet Asatho: q̄ dictio cōsiliū significat. vt Deut. 32. d. ibi. Sens absq̄ cōsilio est. et ps 1°. ibi. Beat⁹ vir qui nō abiit in cōsilio impiorū. et in alijs locis. vñ et lxx. i cōsilio suo transfulerūt: vt ait bñs Hiero⁹ sup hoc loco. C Itē. c. (Et dicēt mōtibz opibus gabaa pecca uit israel.) Heb. (Et dicēt mōtibz opite nos et collib⁹ cadite sup nos: ex dieb⁹ gabaa peccauit israel) et sic ē in bi. no. core. C Itē. c. (Ephraiz vitula docta diligere tritura.) i. simi lis est vitule diligenti locū triture eo

Addi.

Addi.

Addi.

qđ ibi reficil laute. Deut. 25. Itō lē gabia os bouis triturantis. Heb. (Ephraim vitula stimulata diligit triturā.) i. non dimittit locū triture p̄pter punitionē stimuli: ratiōe p̄di cta. Hęc Hico⁹. C Itē notādū q̄ pro eo qđ in lfa nfa est docta: in hebreo habet Melumada: q̄ dictio doctā si gnificat. vt Esa. 54. d. ibi. Anuer sos filios tuos doctos a dño. et i alijs locis. licet posset deriuari a quadaz dictione q̄ significat stimuli: sed nō inuenit i hac dictione talis deriuatio. C Itē. d. (Sicut vastar⁹ est salma na.) s. p̄iceps madiā iudi. 8. (a do mo ei⁹ q̄ vindicauit baal.) i. a gedee ne et socijs ei⁹: qui vindicauit baal. i. vindictā accepit de eo ei⁹ altare sus fodiēdo. Aliqui libri habēt (Qui iu dicauit baal.) et videt melior: lfa qz vindicare aliquē est ee pro eo et nō cō tra eū. Heb. (Sicut vastatus ē sal man.) i. pacif⁹ qui nō cauet sibi ab aduersarijs (a domo insidiatoris) a qua facilliter debellat et vastat sicut de ciuitate lays d. Jud. 8. Hęc Hico⁹. C Itē notādū q̄ i hebreo sic ha bet (Sicut vastar⁹ ē salman a domo arbel) et dicūt hebrei q̄ salman et ar bel sunt noia pp̄ia quosidā homi nū qui erant noti in tēpore p̄phete: quoz vnus vastauit domū alterius. Inter p̄tā aut salman pacificus aut retribuēs: arbel vero interpretat pu gnauit de⁹ siue insidiar⁹ est de⁹: aut vltus est pro deo. et scdm hoc erit ea de sentētia cum lfa nfa. Vñs vero Hiero⁹ sup hoc loco dicit qđ arbel id ipz significat qđ hierobaal: s. bre uiozi discretiozq̄ smone. C Itē. d. (A facie millie.) Heb. (A facie ma litie.) et sic est in bi. no. core. ii. Sicut mane. b. C Et declinaui ad eū vt vesceretur.) Heb. (Et declinaui.) i. diminui (ei laborē) et p̄sequit mraphozā subleuātis iu gū a boue nimis dep̄sso. Hęc Hico⁹.

Addi.

Addi.

Addi.

C Itē notādū q̄ pro eo qđ i lfa nfa ē vesceret: i hebreo hęc Dchil: q̄ di ctio vesci significat sicut ē i lfa nfa. vt Hęc. 3°. d. ibi. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. et i alijs locis. po test etiā significare sufferre vltima nere. s. laborē. vt Jobel. 2. c. ibi. Et quis sustinebit eum. et in alijs locis. C Itē. b. (Cepit gladi⁹ in ciuitatib⁹ eius.) Heb. (Et obsidebit gladi⁹). i. exercit⁹ habēs gladios (ciuitates eo rū) Hęc Hico⁹. C Itē notādū q̄ pro eo qđ i lfa nfa est cepit: i hebreo ha bet Hala: q̄ dictio equoca est: et vno modo significat incepit vel cepit si cut est in lfa nfa. vt Deut. 2°. c. ibi. Incipe possidere. et Lhyren. 4. a. ibi. Et nō ceperit in ea man⁹. Alio vō modo significat vulnerauit. vt Esa. 31. d. ibi. Vulnerasti draconē. vñ be tus Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Ce pit itaq̄ gladius i ciuitatib⁹ ei⁹: siue irruet vt interpretatus ē Adla: aut vul nerabit vt Symmachus transluit. Hęc Hiero⁹. C Itē. c. (Et comedet capita eoz) Heb. (Et comedet cōsilia eoz) siue (cōsiliarios eoz) et cum hoc vltimo cōcordat lfa nfa. Vñs vō Hiero⁹ sup hoc loco legit capita eoz: vñ cōsilia eoz. C Itē. c. (Fugū aut iponeit eis simul qđ nō auferet) In hebreo qm dictiones q̄ hic po nunt sunt equoce poterit ee talis lfa .i. (Et ad excelsa vocabit eū simul et nō eleuabit) vñ etiā sic (Et deus des super vocabit eū simul et nō eleuabit) Aut iuxta lxx. vt refert beatus Hiero⁹. Et deus sup preciosa eius irasceet et non exaltabit eū. C Itē. c. (Protregā te israel.) Heb. (Tradaz te israel.) Hęc Hico⁹. C Sed notādū q̄ bñs Hiero⁹ super hoc loco sic ait. In eo loco vbi nos et lxx. inter pretati sumus protregā te ist⁹: i he breo scriptus est Amagenchā: qđ Adla transluit scuto te circumdabo: qđ cū i bonā partē putarem⁹ itrengi

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

et significare protectionem: ex editi
one symmachi contrarius nobis sen-
sus subicitur dicentis tradas te: ex
translatione quoque theodorionis no
prospera sed aduersaria demonstra-
tur. *α ποωω λι σωω ε* qd significat
nudabo te et auferā a te *οωω λ ο π. i.*
scutus quo te ante protexerā: et hic
sensus magis cōuenit dño cōmināri
Decidit dñs. *Γρε. d.* (Circūdidit
me ephraim in negociatione.) Heb
(Circūdidit me ephraim in negatio-
ne) sicut (in mendacio) et sic est in bi.
no. core. f. in negatione. *Γρε. d.*
(Judas autē testis descendit cum deo
et cum sanctis fidelibus) quod expo-
nunt doctores nri cōmuniter de tri-
bu iuda qd ad xpsi dñi propter qd dñs
eius testis: intrauit mare rubiū pri-
ma post moysen et aarō qui dicuntur
hic sancti fideles. Heb. (Judas autē
adhuc potēs est deo et est sanctis fide-
li) qd exponit Ra. Sa. de regno iu-
de tempore Ezechie: qd iam destru-
cto regno israel per assyrios adhuc
erat potēs est deo: qd deuote colebat
deum ezechia ad hoc inducente po-
puli (et est sanctis fideles). i. cum dño
sancto et bñdicto. Istud dictum Ra.
Sa. est cōsonum fidei nre licz p̄ter
suā intētionem: qz cum scdm ipm de
deo dñs et est sanctis fideles: per li san-
ctis in plurali exponit trinitas p̄so-
narū in diuinis: et p̄ nomen singula-
ris nu. adiunctum. f. fideles: exponit
vnitas essentie. Dec Alco. *Γ* Sed
notādum qd in hebreo sunt hic q̄daz
dictiones equiuoce que vno mō pos-
sunt significare sicut est in lra nra.
Alio vero modo sicut Alco dicit.
Hā pro eo qd nos habemus testis i
hebreo hēf *Qd*: q̄ dictio potest iter-
prari testis. vt *Beh. 31. f. ibi.* Testis
tumulus hic. p̄t et hā significare ad
huc sicut Alco dicit. vt supra eod.
2. a. ibi. Adhuc vade dilige multe-
rē dilectā ab amico. et in alijs locis.

Addi.

Addi.

et eodem modo pro eo quod in litte-
ra nra sequitur descendit: et Alco dicit
potēs: in hebreo hēf *Rad*: q̄ dictio
equiuoca est ad descendere et ad dñs
ri. de. 1. *Beh. 12. c. ibi.* Descendit
abraam in egyptū. de. 2. *Thu. 24. d.*
ibi. De iacob erit qui dñs. et ps. 71
ibi. Et dñabitur a mari vsqz ad ma-
re. et in alijs locis. s3 pro fidelibus in
hebreo est fidelis in nsero singulari si-
cut Alco dicit. 12.

*E*n fortitudine sua directus est
est angelo. Heb. (Et in fortitudine
sua inualuit est deo) vñ statim sequit
(et inualuit ad angelū) vbi pro inua-
luit in hebreo est eadem dictio q̄ hic
ponitur pro directo est. Et notādū
qd pro eo quod in lra nra est angelus
in hebreo hēf *Elohim*: qd pp̄ie de-
um significat: trāslatue vero accipi-
tur etiam aliqñ pro iudicibus siue p̄
angelis. vñ chaldaicus iterpres an-
gelū trāslatit sicut est in lra nostra.
Γρε. b. (In bethel inuenit eum) et
sic est xpsi prophete loquētis de ia-
cob et angelo est eo luctāte. Heb. (In
bethel inuenimus eū) et sic est xbus
angelū ad iacob: vñ subditur (et ibi lo-
quetur nobiscuz) nā ibi p̄sentē ange-
lo dixit dñs ad iacob. Ego deus om-
nipotens cresce et multiplicare etc.
Beh. 35. Dec Alco. *Γ* Sed notan-
dū qd pro eo qd in lra nra est inuenit
est: in hebreo hēf *Ymsaenu*: q̄ dictio
inuenit est proprie significat. vt *Deuf*
32. b. ibi. Inuenit est in terra destra
et in alijs locis. *Γρε. b.* (Et tu ad
dñm deū tuum cōuerteris) Heb. (Et
tu ad deum tuū cōuerteris) vñ li do-
minuz nō est in hebreo nec in bi. no.
anti. *Γρε. b.* (Chanaan in manu
eius statera dolosa) Heb. (Merca-
tor in manu eius statera dolosa) et
sic patet qd chanaan in translatione
nra nō est proprium nomē gētis: sed
est nomē cōmune significans merca-

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. torē. Dec Alco. *Γ* Sed notādū qd
in hebreo est chanaan sicut i lra no-
stra: tamē hec dictio chanaan aliqñ
significat negociatorē siue mercato-
rem. vt *Zach. 14. d. ibi.* Et non erit
mercator vltra i domo dñi. *Beh. ve*
ro *Diero* sup hoc loco sic ait. Hunc
ad ephratim hoc ē ad decē tribus ser-
mo cōuertit quē vocat chanaan iu-
sta illud qd loquit daniel ad presbī-
terū qui vtiqz erat de semine iuda.
Semen chanaan et nō iuda species
decepit te. et in ezechiel ad hierusa-
lē dictuz legimus pater tuus amor-
reus et mater tua cethæa. Dec *Hie*
ro. *Γρε. b.* (Inueni idolū mihi.)
Heb. (Inueni cēsum mihi). f. ab ido-
lo datum: et sic est eadem sententia
Addi. Dec Alco. *Γ* Sed notādū qd pro
eo quod in littera nostra est idoluz:
in hebreo habet *Qn*: q̄ dictio equi-
uoca est et vno modo significat for-
titudinē. vt supra eo. b. ibi. Et in for-
titudine sua directus est cum ange-
lo. Alio vero modo significat iniqui-
tatem vel idolum. *De. 1. ps. 35. ibi.*
Iniquitatem meditatus est in cubi-
li suo. *De. 2. supra. eo. 6. c. ibi.* Sa-
laad ciuitas operantis idolum. et in
eo. 10. b. ibi. Disperdent excelsū ido-
li. et in alijs locis. vnde est sensus.
Ego inueni fortitudinē mihi: vel in-
ueni idolum mihi. *Γρε. d.* (Et in
vxoem seruauit). i. pro vxoie habē-
da seruauit fideliter pactum cum la-
ban. Heb. (Et vxoem expectabat)
. f. vsqz ad annū septimum sue seru-
tutis. Dec Alco. *Γ* Sed notādū
qd pro eo quod in littera nostra ē ser-
uauit: in hebreo habetur Samar: q̄
dictio proprie seruare siue custodire
significat. vt ps. 16. ibi. Custodi me
vt pupillam oculi. et in alijs locis.
Addi. *Γ* Item. d. Restituet ei dñs
deus suus. Heb. (Restituet ei dñs
suis) vnde li deus nō est in hebreo:
nec in bi. no. anti. 13.

*U*quente ephraim. b. *Γ* Si-
cut pardus in via assyriorū.)
Heb. (Sicut pardus in via insidias-
tor.) Dec Alco. *Γ* Sed notādū qd
in hebreo habet inuia assur qd ē idē
sicut in lra nra: tñ assur insidiatōz in-
terpretat. *Γρε. c.* (Et dirisipā inte-
riora iecoris eoz.) Heb. (Et dirisipā
interiora cordis eoz) et est idem sen-
sus. *Γρε. d.* (Hō stabit in cōtriti-
one filioz.) Heb. (Hō stabit in forma
filioz.) Heb. (Hō stabit in cōtriti-
one filioz.) Heb. (Hō stabit in forma
filioz.) Heb. *Γ* Sed notādū
qd pro eo qd in lra nra est cōtritione
i hebreo habet *Masber*: q̄ dictio cō-
tritionē pp̄ie significat. vt *Hiere.*
4. c. ibi. Cōtritiō sup cōtritionē vo-
cata est. aliquādo hō significat par-
tū. vt *Lea. 37. a. ibi.* Quia venerūt
filij vsqz ad partū. Et tñc in ista signi-
ficatiōe erit sensus. Hō stabit i par-
tu filioz. *Γρε. d.* (Q: ipse iter fra-
tres diuidet) Heb. (Et ipse inter fra-
tres fructificabit) siue (crescet) *Waz*
pro eo qd in lra nra est diuidet: he-
breo habet *Yaphu*: q̄ dictio cresce-
re significat. vt *Beh. 1. c. ibi.* Cresci-
te et multiplicamini. et in eo. 4. b.
ibi. Crescere me fecit deus in terra
paupertatis mee. et in alijs locis. 14
Ereat samaria. b. *Γ* Sanabo
cōtritiones eoz.) Heb. (San-
nabo auersiones eoz.) *Waz* pro eo
qd in lra nra est cōtritiones eoz: in
hebreo habet *Defubatham*: q̄ dic-
tio auersiones significat. vt *Prover.*
1. d. ibi. Auersio paruulorū iterfici
et eos. et *Hiere. 8. b. ibi.* Quare er-
go auersus est populus iste i hieru-
salē auersione cōteriosa. et i alijs lo-
cis. *Γρε. c.* (Ego quasi ros et isrl
germinabit sicut illū) Heb. (Ego
quasi ros israhel) et ibi est p̄ficius. se-
quitur (germinabit sicut illū). f. is-
rael. et sic est in bi. no. an. *Γρε. c.*
(Aclent tritico.) Heb. (Aclent triti-
co.) et sic est in bi. no. correctis.
Γ Explicit Osee.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Incipit Jobel propheta. Capituli primū.

Erbsi dñi. b. C Fici meam decorauit. Heb. (Fici meaz ad iram.) supple posuit ipam destruēdo ldec Rico. C Jre. c. (Su per frumento vino et ordeo.) Heb. (Super frumento et ordeo) vnde li vino non est in hebreo: nec in bi. no. anti. C Jre. c. (In domuz dei vfi.) Heb. (In domū dñi dei vestri) et sic est in bi. no. an. C Jre. c. (A. a. a.) In hebreo est vna dicitio que sic so- nat (aha) et est interiectio dolentis. ldec Rico. C Jre. c. (Et quasi vas sitas a potente veniet.) Heb. (Et quasi vastitas ab omnipotēte veniet.) et ē hic in hebreo dicitio Saday: qd est vni de nominibus dei et cōmu niter omnipotentē significat. Po- test etiā vastator interpretari. et tūc erit littera. Et quasi vastitas a va- statore veniet. C Jre. c. (Nunquid non corā oculis vris alimēta perie- runt.) Heb. (Nūquid non corā ocu- lis nostris alimēta perierūt) C Jre. d. (De domo dei vestri letitia et ex- ultatio.) Heb. (De domo dei nostri letitia et exultatio.) et sic ē in bi. no. anti. C Jre. d. (Cōputruerūt iumē ta in stercore suo) Heb. (Mucida fa- cta sunt dolia sub obruratiōib⁹ suis) et cōsonat ei qd subditē demolita sūt horrea etc. ldec Rico. C Sed no- tandū qd i hebreo sunt hic quedā dic- tiones equoce q vno mō significant sicut ē in lsa nra. Alio xō modo sic .f. Cōputruerūt disseminata. i. gra- na seminis: sub glebis suis. vt. f. non possent pullulare. 2

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Q Anite tuba. b. C Sed et p fene- stras cadēt et nō demolietur.) Heb. (In gladijs rētoria ponēt: et nō querēt diuitias.) i. magis erūt intē-

ti interfectioni homini quā rapine bonoz. ldec Rico. C Sed notādū qd i hebreo sic hēf (Sed et p gladios) vt (per fenestras cadēt et nō scindēt) siue (nō demolietur.) Nā p eo qd in lsa nra est demolietur: in hebreo ha- bet pbsau: q dicitio demoliri siue sci- dere significat. vt Job. 6. b. ibi. Sol- uat manus suā et succidat me. pōt etiā significare nō querēt diuitias: sicut Rico dicit. C Jre. c. (Et prestabi- lis sup malitia.) Heb. (Et penitens sup malitia) et sic trāslulerūt septua- ginta: vt ait brūs Hiero⁹ sup hoc lo- co. C Jre. d. (Sacrificiū et libamen dño deo nro.) Heb. (Sacrificiū et li- bamen dño deo vro) et sic ē in bi. no. an. C Jre. d. (Parce dñe parce po- pulo tuo) Heb. (Parce dñe populo tuo) vñ li parce nō duplicat i hebreo C Jre. f. (Fortitudo mea magna quā misi i vos) Pro eo qd i lsa nra est fortitudo: i hebreo habet l hel: q dicitio equiuoca est ad exercitū et ad fortitudinē. De. 1. 4. Regl. 6. c. ibi. Viditq; exercitū i circuitu ciuita- tis. de. 2. Mich. 4. d. ibi. Et iter- ficies dño rapinas eorū et fortitudi- nē eorū. et in alijs locis. et tūc i pri- ma significatiōe erit sēsus Exercit⁹ vel militia mea etc. C Jre. f. (Et nō cōfundet pplus me⁹ i sempiternū.) Hebrei habēt (in seculū) qd nō i por- rat eternitatē s; rēporis lōgitudinē. ldec Rico. C Sed notādū qd pro eo qd in lsa nra ē sempiternū: i hebreo habet l dola: q dicitio eternū siue se- culū significat. De. 1. Exo. 15. c. ibi. Dñs regnabit i eternum et vltra. de 2. Heñ. 6. a. ibi. Isti sunt potētes a seculo. et in alijs locis. C Jre. g. (Sed et sup seruos meos et sup ancil- las effundā spū meū.) Heb. (Sed et sup seruos et ancillas effundā spiritū meū.) vñ li meos non est in hebreo: nec in bi. no. an. 3. Q Uia ecce. a. C Et posuerunt

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

De. 2. Deut. 2. g. ibi. Oppido qd i valle situm est. et in alijs locis. et tūc potest esse sensus: Et irrigabit vallē sethim. i. vallem lignozū imputribis- simam. Symmachus vero vallem spi- narum interpretatus est. C Explicit Jobel.

Incipit Amos propheta. Capituli primū.

Erba amos. a. C ldec dicit dñs deus sup trib⁹ sce- leribus damasci) Heb. (ldec dicit dñs sup trib⁹ sce- leribus damasci) vnde li deus nō est in hebreo nec in bi. no. anti. C Jre. b. (Et deuorabit domos benadab) Hebrei habēt (be- nadad) Benadad autē regnauit im- mediate ante asael: et post asael be- nadad filius ei⁹. ldec Rico. C Et norandū qd in bi. no. an. est sicut i he- breo. f. benadad. C Jre. c. (Et peribunt reliqui philistinozū dicit dñs.) Heb. (Et peribūt reliqui philistino- rū dicit dñs deus.) et sic est in bi. no. anti. C Jre. d. (Et quod dissecurit pregnantes galaad.) Heb. siue (Et quod dissecurit montana galaad. de quo) Burgen in addi. sic ait. Vbi nos habemus pregnantē: in hebreo ha- betur l daroth: q dicitio vno modo si- gnificat pregnantē: Alio xō modo significat mōtana. et isto modo intel- ligēdo sensus huius est: q amonite dissipabāt mōtana q diuidebāt iter terrā amonitarū et galaad: vt sic am- pliarēt terminos suos amoris inde- limitibus. et hoc videt magis con- sonum rationi. ldec Burgen. In translatione autē chaldaica est sicut in littera nostra. 2. H Ec dicit dñs. b. C Deceperūt eos idola sua. f. dādo eis fal- sa respōsa amphibologica: sicut illū

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

puerum in prostibulo) Heb. (Et pro- iecerūt puerū in expēsis.) i. ad habē- dū lautiorē victū fecerūt tantū flagi- tiū. ldec Rico. C Sed notādū qd i hebreo sic hēf (Et dederūt puerū p meretricē.) i. posuerūt eū loco mere- tricis i prostibulo. Nā p eo qd i lsa nra est prostibulo: i hebreo habetur Zona: q dicitio meretricēz pprie si- gnificat. vt Heñ. 38. d. ibi. Suspicas- tus est eē meretricē. et in alijs locis. Pōt etiā nutrimenti significare: et scdm hoc erit sensus. Et dederūt pu- erū p nutrimentū. f. p expēsis vt ex- ponit Rico. Burgen xō i addi. sic ait. Vbi nos habem⁹ posuerūt pue- rū i pibulo: i hebreo habet posue- rūt puey i meretricē. ldec Burgen. C Jre. b. (Sāctificate bellū.) Heb. (Preparate bellū) vñ. n. hic po- n- tū equiuocū ē ad scificare et ad pre- parare: trāslator nō accepit puni- tū hebrei scdm. et vidētur meli⁹ dicere: nā ad bellū semp reqrit pparatio nō autē scificatio ldec Rico. C Sed no- tandū qd p eo qd i lsa nra est scifica- te: i hebreo habet Kadefu: q dicitio pprie significat scificare. vt Exo. 13. a. ibi. Sāctifica mihi omne primo- genitū. et i alijs locis. C Jre. b. (As- cēdant accedāt oēs viri bellatores) Heb. (Accedāt ascēdāt oēs viri bel- latores) Idē brūs Hiero⁹ sup hoc lo- co. C Jre. d. (Et irrigabit torrentē spinarū) Heb. (Et irrigabit torrētēz sethim) et pōt itelligi de corporibus resurgētū q dñs viuificabit. ldec Ri- co. C Sed notādū qd ista dicitio he- braica Sethim hic posita significat gen⁹ quodā ligni v quo tabernaculū dei fabricatū ē. Et aut gen⁹ arboris i heremo spine albe simile colorēz fo- lio: vt refert brūs Hiero⁹ sup hoc loco. et p eo qd i lsa nra est torrētē: i hebreo habet l achal. q dicitio equi- uoca est ad torrētē et ad vallē. de. 1. ps. 109. ibi. De torrente in via bibit.

tera nostra est factio: in hebreo habetur **W r zach**: que dictio conuini- um significat. vt **Hiere. 16. a. ibi.** **He** ingrediatis domus conuulsi **rei.** Et similiter pro eo quod in littera nostra est lasciuientium: in hebreo habetur **Seruchim**: que dictio lasciuientes significat. vt supra eo. b. ibi. Et lasciuistis in stratis vestris. **vn beatus Hiero** super hoc loco sic ait. Et auferetur inquit factio lasciuientium: qui in capiendis voluptatibus vnum habuere cōsensum et comessationes exercuere et symbola: hi pariter auferentur: vt quorū vna fuit luxuria vna sit pena. **Hec Hiero.**
C Itē. d. (Et tollet eum propinquus eius et cōburet eum.) **Hec.** (Et tollet eum propinquus suus de combustione sua.) .i. de loco vbi fuerat corpus combustum ossa remanētia portabit ad sepulture locum: que posunt de facili portari. **Hec Rico.**
Addi. **C** Sed notandum q in hebreo est sicut in littera nostra. **C Itē. d.** (Et dicit ei tace et non recorderis nominis domini) et sic est verbum impatientis hominis contra deū de malo pene sibi inflicto. **Hec.** (Et dicit ei rei.) .i. proximo sibi loquenti (tace.) id est non loquaris vltra de ista inquisitione et sepelitione: et subditur ratio (quia non ad recordandū nomen domini.) .i. ista mors contingit eis: eo quod non recordantur nominis domini: et ideo non est curandum de eorum sepultura: et sic exponit hebrei. **Hec Rico.** **C** Beatus vero **Hiero** super hoc loco sic ait. **Hoc** autem idcirco commemorat vt ostendat ne malorum quidem pondere et necessitate compulsos velle nomen domini confiteri: et in tantam apud israel oblationem dei venisse vocabulum: vt ne in simplici quidem iuramento nomē eius dīgnetur audire. **Hec Hiero.** 7.

Hec ostēdit mihi. a. **C** In prin- **Addi.**
 cipto germinantis serotini im-
 bus. **Hec.** (In principio germina-
 tionis serotini.) vnde li imbus non
 est in hebreo: vnde sequitur **Et ecce**
 serotinus post tonsionem regis.
C Itē. a. (Post rōsionem gregis)
Hec. (Post tonsionem regis) et vi-
 detur littera nostra corrupta prop-
 ter similitudinem dictionum: vt per
 imperitiam aliquorum correctorū
 in agnitionem q tonso non compe-
 tit regi sed gregi. Sciendum igitur
 q sicut in terra ista antequam bla-
 da incipiant tuellare agnuculi ponit-
 tur ibi vt comedant summitates: sic
 in iudea tondebantur blada: et erat
 illa tonso pro regis animalibus nu-
 triendis. **Hec Rico.** **C** Et notan-
 dū q in biblijs nostris correctis est.
 Post tonsionem regis: sicut in he-
 breo. **C Itē. a.** (Hec ostendit mihi
 dominus deus: et ecce dominus **rei**)
Hec. (Hec ostendit mihi et ecce do-
 minus **rei**.) vnde li dominus deus nō
 est in hebreo: nec in biblijs nostris
 antiquis. **C Itē. b.** (Et ecce domi-
 nus stans super murum litum) id est
 litū: quod sit cum trulla: ideo sub-
 ditur (Et in manu eius trulla cemen-
 tarij.) **Hec.** (Et ecce dominus stās
 super murum lineatum et in manu
 eius linea cementarij.) est enim in-
 strumentū in quo pendet corda has-
 bens plumbum in extremitate per
 quam videtur si recte murus erigit-
 tur: et sic consequenter in hoc capi-
 tulo pro trulla hebrei habent linea.
Hec Rico. **C** Sed notandum q
 pro eo quod in littera nostra est li-
 tum et similiter pro trulla cimenta-
 rij: in hebreo vtrobiq habetur **Za-
 nach**: que dictio solum inuenitur in
 hoc loco: et dicunt hebrei quod si-
 gnificat stannum vel stanno litum:
 quia i lingua punica vocat sic stann-
 num. vnde beatus **Hiero** super hoc

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

loco sic ait. Dominus itaq cernitur
 stans super murum stannatum siue
 litum: et in manu eius stannatio si-
 ue trulla cementarij qua solent su-
 perinduci parietes: et non solum pul-
 chritudinem accipere sed et fortitu-
 dinem contra iniurias umbium et
 creberrimas tēpestates. **Hec Hiero.**
Addi. **C Itē. d.** (Et tulit me dominus
 deus.) **Hec.** (Et tulit me dominus
 deus.) vnde li deus non est in hebreo: nec i
 biblijs nostris antiquis. 8.
Hec ostendit. a. **C** Et ecce vn-
 cinus pomorum. **Hec.** (Et ecce
 calathus pomorum) per vtrumq
 tamē significatur captio populi cap-
 tiuandi. **Hec Rico.** **C Itē. a.** (Et
 stridebunt cardines templi.) .i. de-
 struetur templum in quo colitur vi-
 tulus. **Hec.** (Et stridebūt cardines
 palatij.) per vtrumq fuit per assyri-
 os destructum. **Hec Rico.** **C** Sed
 notandum q pro eo quod in littera
 nostra est templi: in hebreo habetur
Hechal: que dictio equiuoca est ad
 templum et ad palatij. de. i. **Hiere.**
 7. a. ibi. **Tēplū dñi: tēplū dñi: tēplūz**
dñi est. de. 2. Esa. 39. d. ibi. Et erūt
 eunuchi i palatio regis babilonis.
 et i alijs locis. **C Itē. a.** (Multi mo-
 rientur et in omni loco proicietur si-
 lentium.) s. ex clamore morientium.
Hec. (Et i omni loco multū cadaver
 proiice tolle.) **Hec Rico.** **C** Sed no-
 tandū q in hebreo sic habetur (mul-
 tum cadaver.) .i. multi morientur (in
 omni loco proicietur silentij.) **Hec**
 pro eo q in littera nra est silentij: in
 hebreo habetur **Has**: que dictio si-
 lentij significat sicut est in littera no-
 stra. vt **Zach. 2. d. ibi.** Sileat omnis
 caro a facie dñi. et i alijs loci. **C Itē**
b. (Et pauperes pro calciamentis)
Hec. (Et pauperes pro clausuris.)
 et exponatur sicut supra. 2. ca. **Hec**
Rico. **C** Adde quod ibi annotatus
Addi. est. **C Itē. c.** (Et erit in die illa dicit

dominus.) **Hec.** (Et erit in die illa
 dicit dominus deus.) 9.
Uidi dñm. a. **C** Percute car-
 dinē et cōmoueant sup lumina-
 ria. **Hec.** (Percute pomellū et cō-
 moueātur luminaria) describitur. n.
 hec percussio p modū fulguris des-
 scendētis a summitate domus i qua
 est pomellus vsq ad partē inferiorē
 in qua sunt luminaria. **Hec Rico.**
C Sed notādū q p eo qd i lra nra
 est cardinē in hebreo habet **Chap-**
 tor: q dictio spherulā significat qd ē
 idem qd cardo i quo osisti voluitur.
C Itē. a. (Auaritia in capite oim)
 .i. in rege et principib. **Hec.** (Aulne
 ratio in capite oim.) et consonat ei
 qd subdit Et nouissimuz eoz gladio
 interficiā. **Hec Rico.** **C** Sed notan-
 dū q p eo qd i lra nra est auaritia: i
 hebo habet **Befach**: q dictio equo-
 ca ē et vno mō significat auaritia: sicut
 ē i lra nra. vt **Exo. 18. d. ibi.** Qui
 oderint auaritiā. **Alio** vō modo si-
 gnificat vulnerationē vel concisio-
 nem. vt **Job. 6. b. ibi.** Soluat manū
 suaz et succidat me. et in alijs locis.
C Itē. b. (Et defluet sicut fluuius
 egypti.) **Hec.** (Et profundabit.) .i.
 limpidabit (sicut fluuius egypti) per
 descensum pulueris ad fundū. **Hec**
Rico. **C Itē. c.** (Sicut concutit tri-
 ticū in cribro.) **Hec.** (Sicut concu-
 titur in cribro) vnde li triticū nō est
 in hebreo nec in biblijs nris antiqis.
 debet tamen subintelligi.
C Explicit Amos.

Addi.
Addi.
Addi.
Addi.

Incipit Abdias propheta

Capituli primū.

Uiso abdie. c.
C Omnes viri se-
 deris tui i iherosolē
 tibi. **Hec.** (Om-
 nes viri federis
 tui incitauerunt
 te.) .i. ad rebellā-
 s. i. i.

Addi. dum: et quia non in veritate: ideo illu-
 luserit tibi. **Dec Rico.** (Sed no-
 tandum q in hebreo sic habet (Om-
 nes viri federis tui seduxerunt te.)
 Nam pro eo quod in littera nostra
 est illuserit tibi: in hebreo habetur
 Misuicha: que dicitio seducere signifi-
 cat. vt Esa. 36. c. ibi. Non vos sedu-
 cat ezechias. 7 dicit. 29. b. ibi. Ad
 vos seducant prophete vestri. et in
 alijs locis. **C Itē. c.** (Et itereat vir
 de monte esau.) 7 quod subdit (pro-
 pter interfectionem) est principium
 alterius versus. **Heb.** (Et absinda-
 tur vir de monte esau per interfec-
 tionem) 7 quod sequitur (et propter
 iniquitatem etc) est principium alte-
 rius versus. **Dec Rico.** **C Itē. g.**
 (Ascq ad sareptam) que est ciuitas
 in qua vidua paut heliam prophete-
 tā. **Heb.** (Ascq ad sarpharh). i. vsq
 in franciam vt dicit Ba. Sa. et hoc
 fuit impletum quando per sanctum
 Sabintianum et alios a beato petro
 missos fides catholica predicata fu-
 it in frācia: et ciuitas Sebonē que
 tunc erat metropolis frācie fuit de-
 dicata christo per sanctum Sabintia-
 num: qui cum pollice fecit cruces in
 circuitu murozum que apparēt vsq
 hodie: cut celebāt lapides sicut pas-
 sta mollis. Edificauit etiaz ibi eccle-
 siam in honorem beati petri viui: et
 eius focij plures alias ciuitates frā-
 cie christo domino subiecerūt. **Dec**
Addi. **Rico.** **C Et notādum q in hebreo**
 eiusdem litteris scribitur hic sarepta
 quibus et illa ciuitas in qua mulier
 vidua paut heliam. Et beatus Hiero-
 ro super hoc loco dicit q est ciuitas
 sydonozum vbi quondam vidua pa-
 uit heliam. **C Itē. g.** (Et transmi-
 gratio hierusalem que in bosforo.)
Heb. (Transmigratio hierusalem
 que in sepharad). i. in hispania vt di-
 cit Ba. Sa. quod fuit impletum per
 beatum Jacobuz apostolum 7 eius

discipulos per predicationem suam
 populi iugo fidei catholice subiecti-
 tes. **Dec Rico.** **C Beatus** 7o Hiero-
 ro sup hoc loco sic ait. Vbi nos pos-
 suim? bosforū: i hebo habet Sepha-
 rad: quod nescio cur septuaginta es-
 phrata transferre potuerint: cū Az-
 quila et Symmachus et Theodotus
 cum hebraica veritate concordent.
 nos autē ab hebreo qui nos i scrip-
 turis eruduit didicimus bosforum
 sic vocari. **Dec Hiero.**
C Explicit abdias.

Incipit Jonas propheta.

C Capituli primū.

Factum est ver-
 bum domini. a.
C Filium ama-
 thi) et dicunt ali-
 qui latini quod ē
 nomen patris io-
 ne: sed secundum
 hebreos et beatum Hieronymum
 est nomen commune significans ve-
 ritatem. Nam ionas resuscitatus per
 heliam dicitur est deinceps filius ve-
 ritatis: eo quod mater sua tunc di-
 xit helie Hunc in isto cognoui quos-
 niam vir dei es tu: et verbum do-
 mini in ore tuo verum est. **Dec Rico.**
C Itē. c. (Et quo vadis) **Heb.**
 (Et vnde venis.)

C preparauit dñs. d. **C Red-**
 dam pro salute mea domino.)
Heb. (Reddam pro salute domino)
 vnde illi mea non est in hebreo: nec i
 bibljs nostris antiquis. In transla-
 tione autem chaldaica sic habetur.
 Reddam pro salute anime mee do-
 mino.

C factum est. b. **C Et niniue**
 erat ciuitas magna) **Heb.** (Et
 niniue erat ciuitas magna deo) qz
 deus volebat misereri ipsius. **Dec**
Rico. **C Et sic est etiam in bibljs**
 nostris antiquis.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. **C** afflicto est. c. **C Et ascen-**
 dit sup caput tone. **Heb.** (Et
 ascendit super ionam) et est idē sen-
 sus. **C Itē. c.** (Precepit dñs vēro)
 etc. **Heb.** (Et preparauit dñs vēru)
 etc. **Itē** pro eo qd in lra nra est pre-
 cepit: in hebreo habet Dan: que di-
 ctio ponit supra eodē. c. ibi. Et pre-
 parauit dñs de? hederam. **C Itē. c.**
 (Vento calido et vrenti.) **Heb.** (Vē-
 to ozīetali 7 quieto) hic. n. ventus in
 illa regione facit magnū calozē: dum
 tamen non sit ita fortis quod causet
 refrigerium. **Dec Rico.**
C Explicit Jonas.

Incipit Aicheas propheta.

C Capituli primū.

Urbuz domini. a.
C Et ascendet et
 calcabit sup ex-
 celsa terre) **Heb.**
 (Et descendet et
 calcabit super ex-
 celsa terre.) et sic
 est in bi. no. corre. **C Itē. c.** (Adaz
 spoliatus 7 nudus) **Heb.** (Adā in-
 sanus). i. clamās 7 decerpēs me ad
 modū hominis insanētis (et nudus.)
 Iudei. n. in magna tristitia postea la-
 cerabant vestes suas. **Dec Rico.**

Addi.

Addi.

animal velociter currens: 7 per hoc
 designatur velocitas exercitus ve-
 nientis cum curribus et quadrigis.
Dec Rico.
C qui cogitatis. a. **C Quonia**
Addi. **U**am contra dominū est manus
 eorum.) **Heb.** (Quonia contra deū
 est manus eorum) siue (Quonia va-
 let manus eor.) et sic transitur be-
 atus Hiero? **Hei. 31. d. ibi.** Et nunc
 quidem valet manus mea: vbi eadē
 dicitio habet in hebreo sicut hic ha-
 betur. In bibljs nris antiquis est.
 Quonia contra deum est man? eo-
 rum. **C Itē. a.** (Cantabitur canti-
 cum cum suauitate.) **Heb.** (Amen-
 tabitur lamentatione lamentuz.) ex
 quo patet q translatio nostra loqui-
 tur hyronice: et sic intelligenda est
 per contrarium sicut homo stultus
 dicitur hyronice sapiens. **Dec Rico.**
C Beatus vero Hiero? super **Addi.**
 hoc loco sic ait. Sicut enī mala ope-
 rati sunt contra dñm iesum: sic ma-
 la captiuitatis perpetue sustinebit:
 vt in tantam veniant angustiam vt
 omnia eorū cantica 7 psalmi vertan-
 tur in luctū. **Dec Hiero.** **C Itē. b.** **Addi.**
 (O israel) hoc non est in hebreo nec
 in bibljs nris an. **C Itē. b.** (He lo-
 quamini loquentes.) **Heb.** (He sil-
 leris stillantes.) Nam pro eo quod i
 littera nostra est loquamini loquen-
 tes: in hebreo habetur Thathyphu
 yatiphun: que quidē dictiones stilla-
 re proprie significāt: vt qd statim se-
 quitur. f. Non stillabit super istos:
 vbi pro stillabit est eadē dicitio in he-
 breo. et in alijs locis. vnde Aquila
 He stilleris stillantes traduxit: sicut
 refert dñs Hiero? super hoc loco.
 Sed stillare aliquando accipit in he-
 breo pro loqui vt pphetare. vt Job
 29. d. ibi. Et super illos stillabit elo-
 quium meum. 7 Ezech. 21. a. ibi. Et
 stilla ad sanctuarium. vnde in transla-
 tione chaldaica sic habetur. He pro-
 b. iij.

phetetia prophetia. C. Itē. b. (Dicit domus iacob) et sic refert ad literam precedentē immediate Non comprehendit confusio. Heb. (Dicitur domus iacob.) et sic refertur ad id quod sequitur. Nihilquid abbreviatum est spiritus dñi. i. voluntas eius beneficiendi populo israel: quasi dicit non: sic enim dicebant falsi prophete populo israel ad decipiendum eos. Dec. Itico. C. Itē. c. (Et e contrario populus meus in aduersariū confurrexit.) Pro eo quod in lra nra ē e contrario: i. hebreo habetur Ethimol: que dicitio vno modo potest significare sicut est i lra nostra. Alio modo significat heri siue hester num diē. vt sit sensus et heri siue hesterno die populus meus in aduersariū confurrexit. vnde bñs Hiero super hoc loco sic ait. Hoc autē quod nos vertimus Et e contrario populus meus i aduersariū confurrexit: quia verbū Ethimol: et contrarium et diē hesternū sonat: Symmachus apertius transiit vt diceret. Ante vñā diem populus meus quasi inimicus restitit: vt solueret questionē: quod de non preterita vitia imputaret populo sed recētia: et que quasi die commissā viderētur hesternis. Dec. Hiero.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

C. Itē. d. (Quasi gregem in ouili.) Heb. (Quasi gregem bosra.) bosra autē interpretatur munitio: aut vindexmia: siue ablatio: vel prohibitio: aut in angustia vel in tribulatione. vnde lxx. Sicut oves in tribulatione transfulerūt: vt refert bñs Hiero super hoc loco. 4. C. Autē ambulabimus in noie dei nostri. Heb. (Nos autē ambulabimus in nomine dñi dei nostri.) et sic est i biblijs nostris antiquis. C. Itē. b. (Et eam quam eieceram colligā et quā afflixeram consolabor.) Heb. (Et eam quam eieceram colligam et

quam afflixeram.) vnde li consolabor non est in hebreo: nec in vi. no. an. C. Itē. c. (Dole et satage filia syon.) Heb. (Dentroilla.) i. patere dolore vētris (filia syon) ideo subditur quasi parturēs. Dec. Itico. C. S. notādū qd pro eo quod in lra nra est dole: in hebreo habet lbuli: que dicitio proprie dole significat: et accipit pro dolore simpliciter: et non pro dolore ventris tantū. vt. 1. Reg. 22. b. ibi. Non est qui dolcat vicē meā. et. 3. Reg. 15. c. ibi. In tēpore senectutis sue doluit pedes. et in alijs locis. Et pro eo quod in lra nra est satage: in hebreo habet lchoti: qd dicitio extrahere siue eripere significat. vt ps. 21. ibi. Tu es qui extraxisti me de ventre. et Job. 38. a. ibi. Quando eris pebat quasi de vulua procedēs. et in alijs locis. C. Itē. c. (Et habitabis in regione.) Heb. (Et habitabis in agro) siue (in regione.) Beatus vero Hiero super hoc loco legit Et habitabis in cāpo siue i regione. C. Itē. d. (Qui dicunt lapidetur) Pro eo quod i littera nra est lapidetur: in hebreo habetur lchehenaph: qd dicitio equiuoca est et vno modo potest significare lapidetur vel interficiat. vt ps. 105. ibi. Et interfecit est terra i sanguinib. Alio vero modo significat contaminationē. vt Hiero. 3. a. ibi. Nunquid nō polluta et contaminata erit mulier illa. et in alijs locis. Et tunc erit sensus. Qui dicunt contaminetur. In translatione chaldaica est. Qui dicit peccet vel condēnetur. C. Itē. d. (Et interficies dño rapinas eorū i fortitudine eorū) Heb. (Et sanctificabis dño rapinas eorū et substantiā eorū.) i. oblationē facies dño de his que abstulerunt a te violēt: et etiā de diuitijs eorū quas acquires. Dec. Itico. C. Sed notādū qd pro eo quod i littera nra est interficies: in hebreo habetur lcha

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

cherāthi: que dicitio equiuoca est: et vno modo significat anathematizare vel interficere sicut est in lra nra. vt Jos. 6. c. ibi. Sitis ciuitas hec anathema et omnia que in ea sunt domino. Et in eo. lo. g. ibi. Omne quod spirare potest interfecit. Alio vero modo significat sanctificare vel consecrare. vt Leuif. 27. c. ibi. Et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotū. Et in eo. d. ibi. Omne quod dño consecratur etc. Et similiter pro eo quod in littera nostra est fortitudinem eorū et Itico dicit substantiā eorū: in hebreo habetur lhelā: que dicitio ad vtisqz est equiuoca. de. 1. Prouer. 31. a. ibi. Mulierē fortē qd inueniet. de. 2. Job. 15. d. ibi. Nō ditabitur nec perseuerabit substantia eius. et in alijs locis. Et norandū quod li interficies in hebreo est i persona. s. interficiat: et sic est in biblijs no. anti. videlicet Interficiam domino etc. s. Anc vastaberis. b. C. Et terram nemroth in lanceis suis. Heb. (Et terrā nemroth.) i. terrāz babylonis vbi primo regnauit nemroth (in portis suis.) Nam cyrus et darius babylonē armis ceperunt: et regem cū multis de populo interfecerunt. Dec. Itico. C. Sed notādū qd pro eo quod in littera nra est lanceis: i. hebreo habetur lbethache: que dicitio equiuoca est ad portas et ad iscula siue lanceas. de pmo. 2. Reg. 11. b. ibi. Dormiuit autē vrias ante portas domus regie. de. 2. ps. 54. ibi. Et ipsi sunt iacula: pro quo bñs Hiero i psalterio iuxta hebraicam veritatē transiit. Cū sint lancee. C. Itē. d. (In omnibus gentibus que non audierunt.) Heb. (In gentibus que non audierunt.) vnde li omnibus non est in hebreo. 6. Addi. Adire qd dño. b. C. Aut in multitudine mibus hyrcorū pinguis

Addi.

Addi.

Addi.

Heb. (Aut in multis mibus torrentium olei.) Nam pro eo quod in littera nostra est hyrcorum: in hebreo habetur Machale: que dicitio torrentes significat. vt lra. 21. c. ibi. Sic faciet in torrentibz arnon. et ps. 77. ibi. Et torrentes inundauerunt. Et similiter pro eo quod in littera nra est pinguis: i. hebreo habetur Samenz que dicitio oleum significat. vt Exo. 26. a. ibi. Oleū ad luminaria cōtinuanda. et ps. 22. ibi. Impinguasti i oleo caput meū. et in alijs locis. Pro test etiam significare pinguedinem. C. Itē. c. (Et sollicitus ambulare cū deo tuo.) Pro eo quod in littera nostra est sollicitus: in hebreo habetur lhasnea: qd dicitio solū inuenit in hoc loco. et Prouer. 11. a. ibi. Vbi arē hu militas ibi et sapiētia: vbi pro humilitate est similis dicitio. et tūc in ista significatione erit sensus. Et humilē siue humiliter ambulare cum deo tuo In lingua autē syra hec dicitio significat custodia: vnde poterit esse sensus sollicitum. i. cum interiori custodia vel vigilantia ambulare cum deo tuo. Beat. Hiero super hoc loco refert theodotionem transiit se Laue diligenter vt ambules cum deo tuo. C. Itē. c. (Adhuc ignis.) s. cupiditatis (in domo impij.) Heb. (Adhuc est in domo impij.) et quid sit illud subditur thesauri iniquitatis. Dec. Itico. C. Sed notādū qd pro eo quod in littera nostra est ignis: in hebreo habetur Es per aleph et syn: que dicitio ignem significat in tota sacra scriptura: ad hoc etiā quod significaret est: debebat scribi litteram iod i medio dictionis. C. Itē. d. (Et apprehendes et non saluabis) Heb. (Et artinges.) s. illos qui ducunt filios tuos in captiuitatem (et non saluabis.) de manibus ducentium. Dec. Itico. C. Itē. d. (Et in voluptatibus eorum ambulasti.)

Addi.

Addi.

Addi.

B. liij.

deroth: q̄ dictio pprie significat sepes. vt. i.º. Paralip. 4. d. ibi. Habitarēs in plātionib⁹ et i sepibus. et ps. 88. ibi. Destruisti oēs sepes ei⁹ et in alijs locis. C. Itē. d. (Latitauit pplus tuus i mōtib⁹) Heb. (Dispersus est pplus tuus in mōtib⁹.) vñ bñs Hiero⁹ exponens hūc locū sic ait. Reliquus populus tuus imbellis ⁊ ignobilis dispersus est in mōtib⁹: et nemo de ducib⁹ inueniri pōt q̄ cōgreget eos. Nec Hiero⁹.

Addi.

Explicit Itam.

Incipit Zbathuc propheta. Capituli primū.

Addi.

Quare respicis cōtēptores et taces cōculcante impio iustiorē se. Et facies hominis q̄si pisces maris ⁊ quasi reptilia nō habētia ducē) Hoc totū nō est in hebreo: nec in bi. no. anti. in hoc loco: sed infra in fine huius capituli. C. Itē. c. (Dñs ad predā veniēt.) Heb. (Dñs ad iniquitatē veniēt.) Nec Hiero⁹. C. Sed notādū q̄ pro eo qd̄ in lra nra ē predā: in hebreo habet lhamas: q̄ dictio ad predā ⁊ ad iniquitatē ē equiuoca. C. Itē. d. (Quare nō respicis sup inique agentes.) Heb. (Quare respicis inique agētes) et est sensus Quare respicis inique agētes et eos nō punis. vnde subdit. Et taces cōculcāte impio iustiores ⁊c. C. Itē. d. (Et facies hominis q̄si pisces maris.) Heb. (Et facis homines quasi pisces maris.) et sic est in biblijs nostris antiquis.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Sup custodia mea. a. C. Et apparet in fine.) Heb. (Et alloquetur in fine) Et consonat huic qd̄ subditur: ⁊ nō mentē. Nec Hiero⁹. C. Sed interpres trāstulit sensum.

Itam visio quando impletur magis dicitur sic apparere in finem quam loqui.

Omie audiuit. a. C. Oratio a. Zbathuc pphete p ignorātia) Libri nri cōmuniter nō habēt hoc: ⁊ tñ in hebreo ē de textu sicut ⁊ tituli psalmoz prout i libro psalmoz plenius fuit dictus. Nec Hiero⁹. C. Itē. a. (Et sanct⁹ de mōte pharan) Heb. (Et sanctus de mōte pharan semp) ⁊ sic ē in bi. no. an. Et p li semp in hebreo hēf Sela: de quo vide qd̄ dictū ē supra ps. 3. Septuagita No. p Sela diapalma iterptati sunt. vñ bñs Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. S ⁊ hoc qd̄ lxx. trāstulerūt diapalma ⁊ nos posuimus semp: Symmachus iterpretatus ē in etere: Theodotion i finē: Quinta editio ipm hebraicum Sela. Nec Hiero⁹. C. Itē. a. (Ante faciē eius ibit mors) Heb. (Ante faciē eius ibit pestilētia) que pprie dicitur plaga a deo inflicta. Nec Hiero⁹.

Addi.

Addi.

Addi.

Brūs No Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Pro eo qd̄ nos trāstulim⁹ mores: in hebreo tres lfe posite sunt. f. blety. beth. res. absq̄ vlla vocali: q̄ si legant dabar vbi significāt: si debet: pestē. deniq; ⁊ Adia ita iterptatus ē an faciē ei⁹ ibit pestis. Symmachus ante faciē eius pcedet mors Quia editio ante faciē eius ambulabit mors. Soli lxx. et theodotion finonē p morte iterptati sunt. Nec Hiero⁹. C. Itē. a. (Egredietur diabolus ante pedes eius) Pro eo qd̄ in lra nra ē diabolus: i hebreo hēf Reseply: q̄ dictio vno mō significat vorlucrē siue auē. vt Deut. 32. d. ibi. De uocabunt eos aues. et Job. 5. b. ibi. Homo nascit ad laborem: ⁊ auis ad volatū. Alio No mō iterptat flamma siue lāpas. vt Lant. 8. b. ibi. Lāpades eius lāpades ignis. Brūs vero Hiero⁹ sup hoc loco sic ait. Vbi diximus egredietur diabolus ante pe-

des eius: et lxx. aliter trāstulerunt iuxta qd̄ postea disputabimus: adia pro diabolo trāstulit volatile. Symmachus aut̄ et theodotion ⁊ quinta editio volucrē: qd̄ hebraice dicitur Reseply. Tradit aut̄ hebi quomō i euāgelio princeps demonū dicitur esse belzebub: ita Reseply demonis eē nomē q̄ principatū teneat inter alios: ⁊ propter nimā velocitatē atq; in diuersa discursum auis ⁊ volatile nscupet. Ipfumq; eē qui i paradiso sub figura serpētis mulieri sit locutus ⁊ ex maledictione qua a deo cōdēpnatus est accepisse nomē: siqdem Reseply rep tās vtre iterptat. Si aut̄ iuxta lxx. legimus ante faciē eius ibit verbi ⁊ egredietur in cāpos: hoc significat q̄ fino dei ante vīstatiōnē eius que nūc allegotice facies dicitur: pcedat ⁊ pparat corda credētis: vt p̄ua in rectum ⁊ iequalia sternet i planū: ⁊ auditorio aia quasi cōsecutus ager se mentē possit recipere spiritalem. Nec Hiero⁹. C. Itē. a. (Cōtriti sunt mōtes seculi) Pro eo qd̄ in lra nra ē seculi: in hebreo hēf Had: q̄ dictio ali quādo significat seculū sicut ē in lra nra. aliqñ vero significat eternitatē vt ps. 148. ibi. Statuit ea in eternis et Esa. 28. a. ibi. Sperastis in dño i seculis eternis. ⁊ i alijs locis. Et sic in ista significatiōe erit lra. Cōtriti sunt montes eternitatis. C. Itē. b. (Audi tētoia chusan) Et dicit hebi hoc dicitur de chusan resathaim. Jud. 3. Tame chusan ethiopia iterptat C. Itē. b. (Turbabitur pelles terre madian) Heb. (Turbabitur cortine terre madian) Madianite nāq; in tētoijs habitātes faciebāt ea de vtraq; materia: aliq̄ de pellib⁹ ⁊ aliq̄ de telis. Nec Hiero⁹. C. Itē. b. (Quelocutus es semper) ⁊ sic est in bi. no. an. Et ē hic in hebreo Sela. vt s̄ eo. ca. a. dictū est

Addi.

Addi.

Addi.

C. Itē. c. (Et in furore obstupescitis gētes.) Heb. (Et i furore triturabis gētes) Itā p eo qd̄ in lra nra est obstupescias: i hebreo hēf Thad q̄ dictio triturare significat. vt Esa. 25. d. ibi. Et triturabit moab sub eo sicut teritur palee i plaustris C. Itē. c. (Denudasti fundamētū eius vsq; ad collū) Et iā in hoc loco in hebreo addit Sela. i. semp: sic (vsq; ad collū semp) ⁊ sic ē in bi. no. anti. C. Itē. d. (Victor i psalmis canēt) Heb. (Victor i psalmis meis) vñ in bi. no. an. sic hēf. Victor i psalmis canēt.

Addi.

Addi.

Addi.

Incipit Sophonias propheta. Capituli primū.

Addi.

Erbi domini. a. C. Cōgregās cōgregabo omnia) Pro eo qd̄ in lra nra est cōgregās congregabo ⁊ in sequentibus vbi dicit cōgregās hoīem ⁊ pecus: cōgregans volatilia celi ⁊c. in hebreo hēf Bseph: q̄ dictio equoca ē: ⁊ vno mō significat cōgregare sicut ē in lra nra. Alio No mō significat cōsumere vel dispdere. vt dictum est supra Dsee. 4. a. Et sic in ista significatio ne erit sensus. Dispdes dispdaz omnia: vel cōsumēs cōsumā oia. ⁊ sic in sequētibus Cōsumens hoīem ⁊ pecus: cōsumēs volatilia celi ⁊c. vnde beatus Hiero⁹ super hoc loco sic ait Dicit dñs per pphetam nequaq; vltra tribuā penitētā: sed q̄ facie terre vniuersa cōsumā: nō homo nō iumentū nō volatile non pisces maris remanebūt: arā quippe dñi etiā vultu sentiet aialia. Nec Hiero⁹. C. Itē. b. (Sāctificauit vocatos suos) Heb. (Preparauit vocatos suos) vñ .n. hebraicū hie positū equocum est ad preparare et sanctificare: hebrei

Addi. tñ vident hic melius dicere qz magi cōsonat textui. **Dec Hico.** **C** Sed no tandum q: pro eo qd in lfa nra ē san ctificauit: i hebreo hēf hēctio: q dicitio pprie significat sanctificare sicut ē in lfa nra. vt **Exo. 13. a. ibi.** Sā ctifica mihi omne primogenituz. z in **ero. 19. d. ibi.** Et ad pplm z sancti fica illos hodie z cras. z in alijs lo cis. **C** Itē. b. (Et visitabo sup om nē qui arrogāter ingredi sup limē) Et scdm expositores latinos itelligi tur de ingressu domus dñi pōpatice **Dec.** (Et visitabo super omnē trāsū lientē limen.) qz aliq iudei volentes sacerdotes dagon imitari qui nō cal cabant limen tēpli dagon. vt hēf. i. Regi. 5. a. similiter non calcabāt li men: s; ipsum transiliebāt in templo domini. **Dec Hico.** **C** Bñs vero Hicro⁹ super hoc loco sic ait. Et sup omnes qui arrogāter ingrediuntur super limen: hoc est aduersuz super bos qui est quodā factu z dignitatis supercilio gradus templi z sanctua rii limen ascēdunt. Porro qz in eo vbi nos interpretati sumus qui ar rogāter ingrediunt super limē: pōt itelligi scdm hebraicum qui tran siliunt limen: z hoc hystorice sentien dū est. **Indicabo super eos qui iux tā regnorum primuz librum non cal cant limen idolozum superstitioni bus seruientes.** **Dec Hicro.** **C** Itē. b. (Qui cōplent domum dñi dei sui iniquitate z dolo.) **Dec.** (Qui com plent domū dñoz suoz iniquitate z dolo) **C** Itē. c. (Glulate habitato res pile.) i. hierlīn vt dicit exposito res nri cōmuniter: eo quod est i me dio terre habitabilis sicut pila est in medio pōtis. vñ versus **Est pila pō ti: pila ludī: pila taberne.** **Dec.** (Alu late habitatores hamachtes) z so nat. pfunda. Dicit autē **Ba. Sa.** qd hec est ciuitas que tyberias alibi no minat: z d: hic pfunda eo qd est in

demissiori loco iudee. est etiā in pars te aquilonari iudee: ex qua exercit⁹ aduersarioz iudeā intrauit. ideo dicitur viulate tci. **Dec Hico.** **C** Sed no tandū qd p eo qd in lfa nra est pi le: in hebreo habet Wachtes: q dicitio pīlā siue mortarioluz significat. vñ bñs Hicro⁹ sup hoc loco sic ait. Pīlā q hebraice dicit Wachtes: ē vas cōcaus in quo frumēta terunt. **Dec Hicro.** In trāslatione vō chal daica sic habet. Alulate qui habita tis in torrēte cedron. **C** Itē. c. (Dis perlerūt oēs inuoluti argēto.) **Dec.** exponit aliqui de lignis idolis ex terius de argētatis. **Dec.** (Disperie rūt oēs onerati argēto.) i. diuites q cupiditate ducti fugiendo aduersas rios portabāt seclū argentū suū pro pter qd nō poterant ire velociter: z sic fuerūt ab aduersarijs cōprehēsi. **Dec Hico.** **C** Itē. c. (Et erit forti tudo eoz in direptionē.) **Dec.** (Et erit substātia eoz.) i. diuitie (in di reptionē.) **Dec Hico.** **C** Sed notā dū q pro eo qd in lfa nra est fortitu do eoz: i hebreo habet Chelam: q dicitio fortitudinē siue substātiā vel diuitias significat. vt dicitur ē supra. **Dieb. 4. d.** **C** Itē. d. (Et sup ange los excelsos.) **Dec.** (Et super angu los excelsos.) et sic est i biblijs no stris correctis. **2.** **C** onuenite. a. **C** Priusq pariat visio.) **Dec.** (Priusq pariat iustio) siue (preceptū) vnde in biblijs nris antiqs est. Priusq pariat ius tio. Bñs vero Hicro⁹ sup hoc loco sic ait. Antequā preceptū sequatur effect⁹. **Dec Hicro.** **C** Itē. a. (An tequā veniat sup vos ira indignatio nis dñi.) **Dec.** (Antequā veniat sup per vos dies indignatiōis dñi.) z sic est in bi. no. an. **C** Itē. b. (Quia vis tabit eos dñs eoz.) **Dec.** (Quia vis tabit eos dñs deus eoz.) et sic est in bi. no. corre. **C** Itē. c. (Siccitas

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

Addi. spinarū z acervi salis et desertū vsqz in eternū.) **Dec.** (Fremit⁹ vtricarū z cauatio salis z desertū vsqz in secu lum) qd non ipoztat eternitatē s; tē pus longū. **Dec Hico.** **C** Sed no tandū q pro eo qd in lfa nra est siccitas: in hebreo hēf Mimfac: q dicitio ambigua est z scdm hebreos signifi cat siccitatē vel pullulationez. Et p eo qd in lfa nra est spinarū: i hebreo hētur Chharul: q dicitio pprie signifi cat spinas. vt **Isouer. 23. d. ibi.** **C** peruerāt supficiē elus spine. Et simi liter p eo qd in lfa nra est in eternū: in hebreo hēf Molā: q dicitio eternū siue scdm significat. **de. 1. ps. 101. ibi.** Tu autem dñe in eternū permanes **de. 2. ps. 6. a. ibi.** Isti sunt potentes a seculo. z i alijs locis. **C** Itē. d. (Et ponet speciosam in solitudinē.) **Dec.** (Et ponet ninuē in solitudinē) Ninuē tñ speciosa interpretat. vnde bñs Hicro⁹ super hoc loco sic ait. Et qz ninuē speciosa interpretat: in pñenti loco speciosam referūt ad bas bylonē. **Dec Hicro.** **C** Itē. d. (Cor uis in superliminari.) **Dec.** (Siccitas aut destructio vel gladius in su perliminari) **Itā** pro eo qd in lfa nra est coruus: in hebreo hēf Choreb: q dicitio destructio siue siccitas vt gla dius interpretat. Bñs vō Hicro⁹ super hoc loco sic ait. In hebreo po nit Choreb: qd scdm lectionis diuer sitatē vel siccitas vt gladius aut cor uis accipit. vñ z **Aqla** gladium aliq siccitatē interpretati sunt. **C** Itē. d. (Quā attenuabo robur eius.) **Dec.** (Quā attenuabo substātiā eius) i. eius diuitias. **Dec Hico.** **C** Sed no tandū q in hebreo sunt hic quedam dictiones equoqz: que vno mō pos sunt significare sicut ē in lfa nra. **Az lo** vō mō sic. i. Quā cedrus eius nu data ē siue discooperta ē. i. cōtigna tio dom⁹ ex lignis cedrinis facta nu data siue discooperta est per destru

Addi.

Addi.

Addi.

Addi.

ctionem portarum z parietum ipaz cooperientium. **Itā** pro eo qd in lfa nra est attenuabo: in hebreo habet Erza: q dicitio vno mō significat at tenuabo sicut est in lfa nra. vt supra eo. c. ibi. Quā attenuabit oēs deos terre. Alio vero mō significat cedrus vt ps. 28. ibi. **C** dfringet dñs cedros libani. et ps. 91. ibi. Sicut cedrus li bani multiplicabit. Et similiter pro eo qd in lfa nra est robur eius: in he breo hēf Hvera: q dicitio equoqa est z vno modo significat robur sicut ē in lfa nra. Alio vero mō significat dis cooperire vel nudare. vt **Isa. 22. b. ibi.** Et parietē nudauit clypeus. z i alijs locis. **3.** **C** puocatrix z redēpta) **Pro** **U**eo qd in lfa nra est redēpta: in hebreo hēf Hgala: q dicitio equoqa est z vno mō significat redemptā sicut est in lfa nra. Alio vero mō signi ficat paminatā vel pollutā. vt **Da lach. 1. b. ibi.** Offertis sup altare me um panē pollutū. Et tñc in ista signi ficatione crit sensus. **C** puocatrix z polluta. **Idē** Burgen in additioni bus super hoc loco. **C** Itē. d. (Sile bit in dilectione tua.) **Dec.** (Silebit in dilectōe sua) **C** Itē. d. (Nugas) i. hoies instabiles (q a lege recesser ant cōgregabo) i. sub legis discipli na. **Dec.** (Extractos a lege) i. pido latriā (cōgregabo) i. in veri dei cul tu. **Dec Hico.** **C** Sed notādum q pro eo qd in lfa nra est nugas: in he breo hēf Huga: vñ bñs Hicro⁹ sup hoc loco sic ait. **Id** qd diximus nu gas: sciamus in hebreo ipm latinuz esse sermonē: z pprerea a nobis ita vt in hebreo erat positum: vt nosse possim⁹ linguā hebraicā oīuz signa rum esse matricem. **Dec Hicro.** **C** Explicit Sophonias. **Incipit Aggeus prophe ta.** **Capitulu primū.**

Addi.

Addi.

Addi.

aliqui significat ne forte sicut & in Ista
nfa. vi. Deu. 3. d. ibi. Ne forte mit-
tat manū suā & sumat etiam de ligno
vire. Aliqui No significat nequādo
vt ps. 7. ibi. Nequando rapiat vt
leo aīam meā. & in alijs locis.
Explicit Malachias propheta.
Zinnoratio siue conclusio
ipsius Nicolai in calce operis.

Lij vero libri qui
in nris biblijs po-
nuntur cōmuniter
inter libros vete-
ris testamenti. s.
Lobias. Iudith.
Sapientie liber.
Ecclesiasticus. libri Machabeorum: &
ultima duo capitula Danielis: non
sunt de canone nec habentur apud he-
breos: propter quod quātum ad ipsos
non pōt aliqua differētia poni inter
trāslationē nostrā & hebraicā sram:
differētia nāq; aliquorum vtriusq; dif-
ferētium p̄supponit. Possent autē
aliqui credere q; in hoc ope & in po-
stilla super vetus testamētū multa
posuerim de hebraico aliter quā fuit
in veritate cum in hac lingua nō sim
multū sed modicū instructus: pro-
pter quod oēs volo scire q; in dictis
opibus nihil posui de hebraico capi-
te proprio tātū: sed cum directione
& collatione atq; consilio virorū in
hebraico peritorum. Sciendum eti-
am q; apud hebreos multa sunt no-
mina equiuoca: & aliquando trāsla-
tio nra tenet vñ sensum: hebrei ali-
um: sicut ostendi in pluribus locis i
operibus predictis. Carij etiā doc-
tores hebraici vetus testamētum
exponēdo p̄pter equocationē dictā
inter se variāt. Ego vero i talib; cō-
muniter sequor sum. Ba. Sa. cuj
doctrina apud iudeos modernos ma-
gis autētica reputat. Nec Nico.
Explicit tractatus de differentia

nostrae translationis ab hebraica Ista
veteris testamenti editus a fratre
Nicolao de Iyra de ordine fratru mi-
norum: cuius aliquibus additionibus
siue annotationibus.

Et notandum q; vbiq; in hoc
volumine legitur In biblijs nostris
antiquis: qd sic frequēter abbrevia-
tur videlicet. In Bi. no. an. intelligi-
mus quosdam vetustissimos codi-
ces Horthicis caracteribus propter
nimiam antiquitatem scriptos: quos
constat esse a temporibus destructi-
onis hispanie: fueruntq; reperi in ci-
uitate Toletana: ac deinde in libraria
collegij Complutensi collocati. Sunt
etiam ibi alij codices licet non tā an-
tiqui: sed tamen cum illis antiquissi-
mis miri in modum concordantes.
Que quidē Bible antique ita cum
hebreorū voluminibus i pluribus lo-
cis cōcordant: vt id qd in cōmuni-
biblijs ab hebreo dissentire videtur
scriptorū vel librario: um incuria ac
negligentia factum esse videatur.
Similiter etiam notandum q; vbi-
q; legitur in biblijs nris correctis
sic videlicet. Bi. no. corre. intelligi-
mus quosdā codices modernos ma-
iori cura ac vigilantia q; vulgares
impressos.

Deo gratias.

**Incipiunt interpreta-
tiones hebraicorum chaldeo-
rum grecorumq; nominū vete-
ris ac noui testamenti secundū
ordinem alphabeti.**

**De incipitibus
a littera A.**

Aaron. Vons siue mōta-
nus: aut docēs: siue cō-
cipiens.
Baronite. Idem. p. n.
Basbai. Confidens in me: vel
frater circūdans: aut ex he-
breo & syro frater senectutis.
Bastari. Lurfo: vel vereda-
rius: siue festinatio turturis:
aut festinatio exploratoris: si-
ue frater qui explo: at: vel ex
syro et hebreo princeps tur-
turis: vel princeps exploratio-
nis.
Abba. Pater. syrum est.
Abachuc. Luctator: siue am-
plexans.
Abadon. Exterminās: P per
ditio.
Abana. Lapidus: vel edifica-
tio: siue pater obsecro nunc.
Abani. Filius: aut edificator:
siue itelligēs. Heb. Bani.
Abarim. Trāsit. p. n. siue trā-
sesites: aut furores: vel pre-
gnātes: aut syriace frumēta.
Abaron. Idem. s. n. D.
Abda. Seru: aut seruit: vel
ex hebreo & syro nubes ista.
Abdai. Seruus: aut seruit:
vel nubes abundans.
Abdam. Cupiditas: aut calor
iudicij. Heb. Bndan.
Abdelhel. Seruus dei.
Abdelhel. Deu. 25. et. 1. Pa-
ralip. 1. Apoc. vñ nubes apud
deū vel cū deo: siue contrista-
ri facēs de. Heb. Abdelhel.
Abdemelech. Seruus regis:
vel seruus consilij.
Abdenago. Seru: claritatis:
vel seruus anxius.

Abd. Seruus aut seruitus:
vel nubes abundans.
Abdias. Seruus domini.
Abdiel. Seruus dei: aut nu-
bes abundantie dei.
Abdon. Seruus: aut nubes
iudicij.
Abel. Vanitas: siue anhelit:
aut syriace vapor.
Abel. Judi. ii. et. 1. Reg. 6.
et. 3. Reg. 15. et. 4. Reg. 15.
interpretatur luctus.
Abela. Idem.
Abelmaim. Luctus aquarū.
Abelmeula. Luctus infirmi-
tatis: aut luct: choui vel tym-
pani: siue ex hebreo & syro lu-
ctus venie.
Abenboen. Lapidus digit:
pollicis. s. qui est primus digi-
tus: aut lapsus in eis.
Aber. Soci: aut particeps:
siue incantator: aut liuor.
Abesalom. Pater pacis: siue
pater consumationis: aut pa-
ter retributionis.
Abesau. Patris scuti vel ar-
ma: aut pater frigiditatis.
Abgatha. Pater torcular:
vel patris torcular.
Abi. Hora: vel tepus: siue pa-
ratus. Heb. Jthai.
Abia. Pater dominis: aut vo-
luntas domini.
Abia. 3. Reg. 14. in fine et in
toro cap. sequenti interpreta-
tur pf maris. Heb. Abiam.
Abiaiel. Pater fortitudinis:
aut pater exercitus: siue pa-
ter diuitiarum: aut pater an-
temuralis: vel pater doloris.
Heb. Abiaiel.
Abiaiel. Idem.
Abiasab. Pater cōgregans:
siue pater consumans vel si-
niens. Heb. Abiasaph.
Abiasaph. Idem.
Abiathar. Pater excellens:
vel pater residui vel remanē-
tis: siue pater explorationis
vel contemplationis: aut pa-

ter funiculi.
Abida. Pater sciētie: vel sci-
entia patris.
Abidan. Pater iudicij: aut ex
hebreo & syro pater meus iste.
Abiel. Pater meus deus.
Abiezer. Pater adiutorij: siue
ue patris adiutorium: aut pa-
tris atrium.
Abiezer. Ru. 1. et. 2. et. 7. et
10. et. 1. Paralip. 12. Ff adu-
torij: siue frater adiutorij: aut
fratris atrij. Heb. Abiezer.
Abigabaon. Pater collis: siue
ue pater calcis vel cyphi: aut
pater do: si peccati.
Abigail. Pater exultatio: vel
pater exultationis.
Abihail. Pater fortitudinis:
aut pater exercitus: siue pa-
ter diuitiarum: aut pater antes
muralis: vel pater doloris.
Abihail. 1. Paralip. 2. Pater
luminis vel laudis.
Abilam. Occultus: siue iuue-
nis: aut scilicet. Heb. Melam.
Abilua. Lugens vel plorans:
siue pater mansionis vel mur-
murationis. D.
Abimacl. Pater a deo vel de
deo.
Abimelech. Pater me: rex:
aut pater regis vel consilij.
Abimelech. 1. Paralip. 24. et
ps. 51. Frat me: rex: aut fra-
ter regis vel consilij. Heb.
Abimelech.
Abimadab. Pater spontane:
aut pater vocationis vel vocis
siue pater principis.
Abimadab. 3. Reg. 4. Fra-
ter spontaneus: aut frater vo-
cationis vel vocis: siue frater prin-
cipis. Heb. Abimadab.
Abinoem. Pater pulchritu-
dinis vel iocunditatis: aut pa-
ter motus eorum.
Abiram. Pater celsitudinis
vel elationis: aut pater fra-
dis vel projectionis.
Abiron. Idem. Heb. Abiram
ib. 1.

ant sanguinei.
Adon. Dominus: aut bassis: vel syriace auri.
Adonay. Bñs hiero. Exo. 6. pro nomine dei tetragramaton. i. quattuor litterarum adonay transfuit: et in alijs locis semper interpretat: est dominus. Et notandum qd iste quattuor littere huius nominis. s. Iod. he. van. he. nō sunt compacte ad hoc vt ex illis syllabizetur vel formetur aliquis terminus vel dictio: iccirco est nomen ineffabile. Si tamen syllabizetur vel pronuncietur: esse vel essentiam aut generationem significaret. Item notandum qd adonay in hebreo domini mei in plurali significat quando scribitur eisdem litteris quibus pronuncia = tur. s. Aleph. Daleth. Hun. Iod. In translatione vero chaldaica p hoc nomine dei tetragramaton semper ponitur triplex iota: quod non vacat mysterio.
Adonata. Dominator domini: aut bassis domini: vel ex syro et hebreo auri dñi.
Adonias. Idem.
Adontzezech. Dñi fulgur: sive dominus fulguris: aut dominus in compedibus.
Adontcam. Dominus surrexit: aut dominus vindicans.
Adoniram. Dominus excelsus: sive dominus celsitudinis vel elationis.
Adonis. Nomen idoli: in hebreo est thamus: et interpretatur consumptus: sive incedium. syrum est.
Adonisedech. Domini iustitia: sive dominus iustus.
Adoz. Generatio: vel habitatio: aut testimonium lucis vel ignis. D.
Adrach. Acumen sive gau-

dium tenentudinis: vel cubiculum tuum: aut ex syro et hebreo unitas vel unitas tenentudinis.
Adrumelech. Pallius regis: sive magnitudo vel potentia regis vel consilij.
Adrumetina. Ad p. u. v. H. p. n. In greco Adramytena: et interpretat soliditas munda vel terra. S.
Adulam. Testimonium sive ornamentum illis: aut testimonium sive ornamentum sue miserie: vel transitus aut preda sue miserie.
Aduram. Decor eorum: aut laus vel confessio sublimis: sive ue clamor excelsus.
Aduram. 2º. Regi. 20. et. 3º. Regi. 12. Pallium eorum: sive ue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelsus: sive nubes excelsa: aut dolor: vel interitus sublimitatis.
Aduram. 2º. Paralip. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor: sive interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. Heb. Aduram.
Adus. Nouitas: vel messis: aut trituratio. D.
Aen. Oculus: sive fons.
Apphaim. Ault: vel facies: aut furores: sive nares: vel pistores.
Aphara. Uaca: sive frugifera: aut accrescens: vel irritas.
Apharsathci. Diuidentes sive ue dilacerantes paucos.
Apharsathci. Ekstre. s. et. 6º. interpretatur diuidentes: sive ue dilacerantes. Heb. Apharsathci.
Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel syriace exitus.
Apheca. Idem.
Aphechdomini. Portio vel diminutio sanguinis: aut dimi-

nutio tacetis: vel assimilatis.
Heb. Aphechdomum.
Apheccia. Portio domini: sive ue aperuit dominus. Heb. Apheccia.
Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel syriace exitus. Heb. Aphech.
Affenez. Pharetra aspersio nis vel distillatio: sive magus aspersus. Heb. Apheenez.
Aphia. Flans vel exulsas: sive loquens: aut illaqueans.
Aphonites. Labium vel ripa aquarum: sive coarctio aquarum. Heb. Sephomites.
Aphraim. Fociticos: aut explorantes: sive confundentes: aut explorans vel confundens mare.
Aphrica. Esa. 66. In hebreo dicitur pul: et interpretatur casus vel ruina: aut faba.
Aphrica. Esa. 3º. In hebreo est pur: et interpretatur crassa vel pinguis. syrum est.
Aphsiba. Voluntas mea i ea
Aphupha. Detectio: sive discooptio: aut festinatio otis. Heb. Asupha.
Apphus. Indignationis consilium: aut volans consilium: vel scrutator. D.
Agab. Locusta.
Agabus. Idem: vel festiuitas patris. D.
Agag. Lectum vel solarium: quod est. s. in superiori parte domus.
Agagites. Idem.
Agar. Aduena: sive peregrina: aut ruminans: vel timens.
Agarat. Aduena: sive peregrinus: aut ruminans: vel timens.
Agarent. Idem. p. n.
Agareus. Idem. s. n.
Agge. Sublimitas: sive exaltatio.
Ageba. Collis: sive vas vel ca-

lix. Heb. Seba. Esa. 11. d. a. est spositio ablati casus.
Aggeus. Festiuus: sive solennis: vel gyrans.
Aggi. Idem.
Aggia. Festiuitas domini: sive ue solennitas domini: aut gyrus domini.
Aggite. Festiuitates: vel solennitates: aut gyrantes.
Agith. Festiuus sive solennis: vel gyrans.
Agrippa. Latinum est. dicitur ab eo qd egros. i. difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in nascendo prius emittit pedes.
Ahaia. Cultus: sive heu: aut insula eius: vel vbi est. Heb. Aia.
Ahath. Iniqua: sive peruersa. Heb. Aua.
Ahamoni. Sapiens: vel sapientissimus: sive hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. Heb. Achamoni.
Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.
Aharel. Alter exercitus: sive ue nouissimus exercit: aut alter dolor: sive nouissimus dolor: aut ouis fratris.
Ahaz. Apprehendens: sive possidens: aut videns.
Ahenremion. Duo nomina sunt Ahen. oculus: sive fons: et Remon. malligranata: vel altitudo eius.
Aher. Alter: sive posterior: aut nouissimus.
Ahi. Frater me: vel fratres mei.
Ahia. Frater domini.
Ahia. 2º. Regi. 21. Cultus: sive heu: aut insula eius: vel vbi est. Heb. Aia.
Ahilon. Ilex vel quercus: aut fortitudo: sive ceruus.
Ahiam. Frater maris: aut frater gentis.

Ahias. Frater domini.
Ahias. 1º. Paralip. 15. Ault dominus. Heb. Jehias.
Ahicam. Frater resurgens: aut frater vindicans.
Ahiel. Auit deus: sive vita dei. Heb. Hiel.
Ahiel. Esa. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: sive abstulit deus. Heb. Jehihel.
Ahilam. Quercus: sive maledictio: aut fortitudo. Heb. Elath.
Ahilath. Quercus. p. n. sive cerue: aut maledictiones: vel fortitudines.
Ahilon. Quercus: sive fortitudo: aut ceruus.
Ahilud. Frater natus: vel frater genitus.
Ahiman. Frater preparatus: sive frater dextere: aut frater quid.
Ahimelech. Frater me rex: sive frater regis vel consilij.
Ahimelech. 1º. Paralip. 18. interpretatur Pater meus rex: sive pater regis vel consilij. Heb. Ahimelech.
Ahim. Frater vini: vel fratres. p. n.
Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
Ahira. Frater iniquitatis: sive ue frater societatis: aut frater pastois: vel fratrem confringens.
Ahobban. Frater filij: vel fratris filius: sive frater intelligentie: aut frater edificans: vel absconditus.
Ahod. Laudans: sive confitens.
Ahod. 1º. Paralip. 8. interpretat Unitas: sive gaudium: aut enyana: vel acumen.
Ahoe. Tribulus: vel spina: sive ue fraternitas: aut hamus.
Ahohman. Tumultus sive

turbatio eorum. Heb. Hozmam.
Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea.
Ahor. Laudans: sive confitens. Heb. Ahod.
Ahorites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea. Heb. Ahohites.
Ahumai. Pratum aquarum: sive frater aquarum.
Ahur. Liber vel ingenuus: sive albedo: aut foramen. Heb. Hur.
Aicham. Frater resurgens: aut frater vindicans.
Ain. Oculus: sive fons.
Aioth. Laudans: sive confitens. Heb. Ahud.
Aioth. Esa. 10. interpretatur hora: sive coarctatio. Heb. Aiath.
Aiaa. Infirmetas: sive rubigo.
Aiab. Frater cordis: sive lacteus: vel lactas: aut adeps.
Aiamath. Occultatio: sive inuentus: aut secula: vel super mortem.
Aiameth. Idem.
Albialbon. Pater supintelligens: aut pater supedificans: vel ex hebreo et syro pater iniurie. Heb. Abialbon.
Alchar. Portio: sive diuisio: aut lenitas: vel lubricatio.
Alchimus. ΑΛΧΙΜΟΣ. Fortis. S.
Ale. Humiditas humida: aut tabula humida vel stridus: sive ue maxilla humida. Heb. Ale.
Aleph. Doctrina: sive milite. D.
Alleluia. Laudate dominum.
Alkader. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Adiutor: vel auxiliator: virtus vel fortissimus. S.
Alexandria. Hebraice dicitur no: et interpretatur crudus: sive irritatio: aut phibitio. D. iij.

Bner. Responso aut canticū lucerne: siue affligēs lucernā Ange. S'fe siue mie vallis. **B**
Bni. Responso: aut canticū: siue afflictus: vel pauper.
Bnia. Responso aut canticū do mini: siue afflictus l' pauper domini.
Bniam. Ego populi: siue nauis populi: aut dolor siue fortitudo populi.
Bniel. S'ra siue mia dei: aut requies vel donum dei.
Bnihel. Idem.
Bnim. Respondētes: siue cā rantes: aut afficti l' paupes
Bnioliab. Duo noia sūt: p' t' mū **Bni** quod iterptat respō sio: aut canticū: siue affictus vel paup. alterū **oliab**: qd i terptat dei pater: vel de' p' tris. **Heb.** **Bni.** et **Eliab.**
Bnob. Qua: aut syriace nod'
Bnon. Stratiofus: siue miseri cors: vel donans: siue requi escens.
Antiphias ἀντιφῶνας. **Pro** oibus: vel contra oēs. **B.**
Antiochia. ἀντιόχεια. **Pro** vehiculo v' curru. **l.** lo co currus: siue contra vehi culum vel currum. **B.**
Antiocheni. ἀντιόχεις. **Idem.** p. n. **B.**
Antiochenus. ἀντιόχεις. **Idem.** f. n. **B.**
Antioch' ἀντιόχος. **Idē** qd antiochia. **B.**
Antipater. ἀντιπατρος. **Pro** p'fe: vel cōtra p'fem. **B.**
Antipatri. ἀντιπατρις. **Idem.** **B.**
Annum. Stratiofus: siue miseri cors: vel donans: aut req' escens. **Heb.** **Annum.**
Anun. **Idem.**
Appanea. ἀπῶνεια. **Ex** pellens: vel abigens. **B.**
Appamia. ἀπῶνεια **Idē** **B**
Apcedno. Ὀνανηθ' ei': siue ira iudicij eius.

Appelles. ἀπῶνεις. **Ex** pellens: vel abigens. **B.**
Appia. **W**omen femine. ἀπῶνεια. **Pro**ducens vel pul lulans. **B.**
Apissorū. et **apia** via. **ex** gre co r latino longinquū vel re motum forum: siue lōginqua vel remota via.
Apocalypsis. ἀποκάλυψις. **Reuelatio.** **B.**
Apollon ἀπολλών. **Ex** terminans vel perdens aut destruens. **B.**
Appollo. ἀπολλῶς. **Per** dens: vel destruēs. **B.**
Apollophanes ἀπολλωνος φωνης. **Per**ditionē v' def tructionem ostendens. **B.**
Apollonia. ἀπολλωνία. **Per**ditio: l' destructio. **B.**
Apolloni' ἀπολλωνιος. **Per** dens vel destruēs. **B.**
Apostolus. ἀπόστολος. **Missus.** **B.**
Aples. Lōtinuens: siue eri piens: aut aperiens.
Apurhei. Seducens: aut bu cella: siue latitudo.
Aquila. Latinum est.
Ar. Suscitatio siue vigilia: aut euacuatio: vel denuda tio: seu ciuitas: aut emulus.
Ar. Mons: aut pregnans: siue demonstratio.
Ar. 1°. **Paralip.** 7. **Maledi** cens: aut videns.
Arab. Insiidiās: vel multipli cūs: aut fenestra: siue locusta **Araba.** **Idem.** **B.**
Arabathane. Insiidiatio for tis: aut fenestre vel locuste fortitudo vel donū: aut mul tiplicatio fortitudinis v' do ni. **B.**
Arabes. Vespertini: aut fide iussores: siue suanes: aut cā pestres: vel corū: aut salit ces: vel mixtionēs.
Arabes. ps. 71. **In** hebreo ē saba: r iterptat l' conuersio: siue captiuitas: aut canicies vel fessio.
Arabia. Vespera: aut vesper tina: vel fideiussio: siue suau tas: aut coruus vel coruina fea desertum: vel salix: aut commixta.
Arabia. ps. 71. **In** hebreo ē saba: r iterptat cōuersio: si ue captiuitas: aut canicies: vel fessio.
Araboth. Cataracte: siue fe nestre: aut insidie: v' locuste **Arabs.** Vespertinus: aut fi deiusso: vel suauis: siue cā pestris: aut coruus: vel salix seu mixtio.
Arach. Longitudo: siue mes dicina: vel sanitas.
Arachus. Meruus: aut syri ace fugitiuus.
Arachites. Longus vel pro cerus: siue sanans: aut mes dicina.
Arad. Onager: aut syriace draco.
Arad. **Judi.** 7. **Stupo:** aut tremor.
Arada. **Idem.**
Aradius. Maledictionis ab undantia: aut descendens: vel imperans.
Aradius. **Ezechiel.** 27. **Im** perans: aut descendens.
Arado. **Stupo:** aut tremor: siue descensio: v' dñium. **B.**
Araph. Lux redēptiois: aut sternens. **f.** aliquid ad reclu nandum. **Heb.** **Arphad.**
Arapha. Medicina: siue rela xatio: aut gigantilla: vel mō tis os. **f.** ab oic: aut mōs hic .i. in hoc loco.
Araphites. Opprobriū: aut hycms: vel iuuentus: aut sy riace acutus.
Arata. Calor: aut ira domini.
Arata. **Elstudo:** aut subli mitas: seu decipiēs: aut ma ledictio eorum.
Arata nomen viri. **Heb.** **ii.** et

1°. **Paralip.** 23. **Interpretat** Mons: siue montanus: aut pregnans: siue concipiēs: v' cā rās: aut p'co. **Heb.** **Arata** **Arata.** **Heb.** 12. **De**structus: siue anathematizat: v' re te siue retiaculum: aut dedi catus siue cōsecrat'. **f.** deo.
Arata. **Ruth** ultimo **Excel** sus: vel sublimis: aut p'fici ens. **Heb.** **Ram.**
Arata. **Matthi** pmo et **Lu ce.** 3°. **Excel**sus vel sublimis aut p'ficiens.
Arata. **Excel**sa: siue subli mis: aut x'mio: siue p'ficiēs **Arata.** **W**omen loci. **Heb.** **ii.** i sine. **et.** 12. **et.** 27. **et.** 28. **et.** 29 **et.** 4°. **Regl.** 19. **et.** **Esa.** 37. **et.** **Ezechiel.** 27. **et.** nomē vi ri. 1°. **Paralip.** 2°. **vbi** dicit' peperit aran. **Interpretatur** **Arata:** siue irascens: aut syria cclibertas.
Arata. **Homē** viri. **Heb.** **ii.** et 1°. **Paralip.** 23. **Interpretatur** Mons: siue montanus: aut pregnans: siue concipi ens: vel cantans: aut p'co.
Arata. **Heb.** 36. **et.** 1°. **Parali** 1°. **et.** 2°. **vbi** dicitur r buna r aran: **interpretatur** **Arata:** si ue exultans: aut maledictio eorum.
Arataites. **Mizya:** aut susci ratio vigilie: vel vigilia vigi lie: aut nudatio pelis.
Arata. **Armenia:** siue ma ledictio tremoris: aut ex he breo r syro maledictio siue lux currentis.
Arata. **Montanus.**
Arata. 2°. **Regl.** 23. **d.** **Tre** mefactus: siue stupefactus vel calor: aut ire abundan tia. **Heb.** **Arata.**
Arataites. **Montanus.**
Arata. **Ira** vel calor confiden tie siue protectionis.
Arata. 2°. **Paralip.** 34. **Defe** ct': siue deficiēs. **Heb.** **Arata**

Arata. **Onager:** aut syriace draco. **Heb.** **Arad.**
Arbathis. **Fidei**ussor: v' sua us: aut mixtus: vel vesperti nus: siue planicies. **B.**
Arbathites. **Idem.**
Arbee. **Quattuor:** siue accu batio.
Arbella. **Suscitatio** vetusta tis: siue insidiās ei: vel multi plicās cā: siue locusta ei'. **B.**
Arbi. **Locusta:** v' fenestra: si ue insidiator: aut mixtiplicās.
Arbona. **De**structio: siue gla dius eius nunc: aut siccitas eius nunc: siue ira edifican tis: vel ira intelligentis.
Archelaus. ἀρχέλαος. **Pr**inceps populi. **B.**
Architharoth. **Longitudo** coronarum vel circulozum: aut sanitas vel cicatrix coro narum vel circulozum.
Archippus. ἀρχιππος. **Pr**inceps vel p'fect' equo rum. **B.**
Architriclinus. ἀρχιτρι κλιπος. **Pr**inceps tricli nis. **i.** trium mensarū. **B.**
Ardon. **Impans:** siue descen dēs: aut maledictiois iudiciū **Arca.** **Elia:** siue semita: aut vi ator: vel odorans: siue āno na. **i.** diurna portio.
Arba. **Magna:** siue multa: aut proficiens: vel litigiosa: siue mons in ea.
Arbia. **Pr**inceps vel can tans in domino: aut siccitas domini. **Heb.** **Sarebia.**
Archeon. **Vacuus:** siue mōs lamentationis: vel mōs pos sessionis.
Arca. **Impans:** siue descen dens.
Arca. **Elia:** siue semita: aut vi ator: vel odorans: aut āno na. **i.** diurna portio.
Arph. **Hyems:** siue oppro brium: vel adolescentia: aut syriace acutus.

Arph. **Altare:** siue lux dei: aut visio dei.
Brem. **De**structio: siue ana thema: aut rete: vel retiacu lum: siue dedicatum aut cō secratum. **f.** deo.
Breth. **Sculptura:** aut liber tas.
Breth. **Heb.** 10. **Hyems:** siue opprobrium: vel adolescens tia: aut syriace acutus. **Heb** **Arph.**
Bretha. ἀπέταξ. **Vir**tuos us: aut plācidus. **B.**
Brethi. **Esa.** 2°. **Wō** ē i hebo.
Breuna. **Arca:** vel canticum siue exultatio: aut lux nostra siue maledictio nunc.
Arphaset. **Wilacerans:** aut frangentes: siue diuidentes **Heb.** **Arphaset.**
Arphat. **Lux** redemptionis aut sternens. **f.** aliquid ad re climandum. **Heb.** **Arphad.**
Arphaxad. **Sanās** vel laxās quasi depredationē aut qua si māmillam: vel sanans aut laxans sicut demon.
Argob. **Sleba:** vel glareā: aut maledictio putci vel doz si: siue lux altitudinis.
Arib. **Impugnans:** siue multi plicans. **Heb.** **Jarib.**
Aridat. **Leo** abundans: aut maledictionis abundantia.
Aridatha. **Leonis** lex: siue maledictionis lex vel ritus.
Aridi. **Impans:** l' descēdens **Ariel.** **Altare:** siue leo dei: aut lux dei.
Ariel. **Am.** 26. **Altare:** siue lux dei: aut visio dei.
Arichte. **Idem.** p. n.
Ariph. **Hyems:** siue oppro brium: vel adolescentia: aut syriace acutus.
Ariph. 4°. **Regl.** 15. **Leo:** si ue lux domini. **Heb.** **Arie.**
Arim. **De**structus: siue ana thematizatus: aut rete vel retiaculū: seu dedicatus aut

Afom. Esb. 10. Silentium vel festinatio eorum.
Afon. Festinatio eorum: siue teiunans. Heb. Afom.
Afon. אֲפֹן. Act. 20. et 27. Appropinquatio vel appropinatio.
Afor. Atrium: aut fenum.
Aforadan. Ligans acumen vel letitia: aut syriace prohibens vitare vel nouitare.
Aformoth. Atrium mortis: aut fenum mortis.
Aornoa. Atrium nouum: et hoc ex hebreo et syro. Heb. Aforadacha: et ex hebreo et latino Aformoua.
Aforomainsame. Tria nomina sunt. Afor: atrium: aut fenum. Aman. mater siue timor eorum: aut vna siue cubitus eorum. Same. auditio: vel obedientia. Heb. Afor. Aman. Same.
Arael. Beatitudo dei: vel intuitus fortis: aut gressus dei.
Arael. pmo Paral. 12. Aditutorium dei: siue atrium dei. Heb. Arael.
Ariel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel gressus dei.
Arielite. Idem. p. n.
Astaroth. Brege: siue diuitie: aut facies exploratione: seu tinea legis.
Astaroth. Au. 32. et Job. 16. et. 18. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro et hebreo consilium inebriationis vel saturitatis. Heb. Astaroth.
Astaroth. Judi. 3. Remora: siue luci: aut beatitudines: vel insidie: siue gressus. Heb. Aseroth.
Astarothites. Brege: siue diuitie: aut faciens exploratio nem: seu tinea legis.
Asteren. Idem.
Astages. אֲסַתָּאֲגָס. Cluitatis ductor: vel dux. B.

Astib. Estimatus: aut numeratus: siue cogitatio: vel artificium.
Astib. Idem.
Astuerus. Princeps et caput.
Astupa. Discooperta: aut exhausta: vel nudata.
Astum. Silentium siue festinatio eorum: aut sensualitas eorum.
Astur. Insidiator: siue beatus: aut aspiciens: vel gradiens.
Astur. P. Paral. 2. et. 4. Denigratus: siue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis. Heb. Astur.
Asturim. Insidiatores: siue beati: aut aspicientes: vel gradientes.
Athach. Hora tua: siue tempus tuum.
Athach. Hester. 4. Percutiens: vel humilians: aut subiciens.
Athalas. Hora vel tempus dñi.
Athalai. Hora mea: siue tempus meum vel mihi.
Athalia. Hora vel tempus dñi.
Athalia. Act. 14. d. אֲתָלִיא. Αἷα Auges vel nutries. B.
Athral. Αἷα Λογος. Auctus: siue nutritus. B.
Athyanai. Fortis: siue asinus: aut donans.
Athar. Oratio: aut deprecatio
Athara. Corona.
Atharoth. Corona: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro et hebreo consilium inebriationis vel saturitatis.
Athath. Contritio: aut timor.
Athene. ἀθήνη. Sine cunulo: vel ab athena. i. muerua mueruales. B.
Athenienses. ἀθηναῖοι. Idem. B.
Athenobius. ἀθηνοβίος. Minerue arcus. B.
Ather. Sinister: vel clausus.
Athersatha. Dissolvens fundamentum: vel contempans

fundamentum vel potus: siue turturis fundamentum: aut ex hebreo et syro contempans annum vel tempus.
Athil. Peccati violatio.
Athita. Peccati declinatio.
Athmatha. Lacerta vel stellio. Heb. Amta.
Athupha. Rapina: siue peccati coma vel relique. Heb. Athupha.
Aitus. Peccatum derelinquens.
Aitus. Hee. 3. e. Spina: siue ceras: aut tedium: siue vigilia: vel finis. Heb. Achus.
Aua. Iniquus: siue puerus.
Augustus. Latini est: vel ab augurio dictus: vel ab augendo.
Auin. Iniqui: siue peruersi. Heb. Auin.
Auolab. Duo nomina sunt. primus Au. quod interpretatur pauper: siue afflictus: aut respondens: vel cantas. alterus Auab. quod interpretatur deus meus pater: siue deus patris. Heb. Au. Eliab.
Auith. Iniqua: siue puerfa: aut temporalis.
Auothiyar. Oppida illuminationis: siue annunciatio: nes luminis.
Auran. Foramen: siue libertas: aut albedo.
Ausitis. Hebraice dicitur huius: et interpretatur consilium: aut ligni: vel syriace affrus: aut fixio.
Aza. Composita: vel adornata: aut lasciuens: siue confractio: vel disruptio velaminis.
Azab. Beneficus: siue vitiis conterens. Heb. Azaph.
Aza. Fortitudo: aut capta.
Azab. Colligens: siue congregans: vel finis. Heb. Azaph.
Azaba. Locusta: siue festi celebrans in ea: vel gyrans in ea. Heb. Azaba.

Azael. Videns deum.
Azaph. Colligens: siue congregans: vel finiens. Heb. Azaph.
Azabel. Videns deum.
Azamaerth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis.
Azarel. Adiutorium dei: siue atrium dei.
Azarias. Auxilium domini: siue atrium domini.
Azarias. 2. Paralip. 31. vbi dicitur azarias et naad: iter peritur fortitudo domini. Heb. Azarias.
Azarias. Hee. 10. Turis domini: siue auscultatio dñi: vel arma dñi. Heb. Azarias.
Azaricam. Auxilium resurgens: siue vindicantis: aut fortitudo vacua.
Azau. Videns: aut prophetas
Azauoth. Aures: vel auscultationes: siue stateres: vel arma. Heb. Azanoth.
Azaz. Fortis.
Azbi. Hyssopus: genus herbe.
Azbooth. Hircus vel fortitudo vacuitatis: aut fortis dissipatio. Heb. Azboch.
Azebeth. Dos: vel dotatio. Heb. Zabab.
Azech. Fortitudo: aut capta. Heb. Aza.
Azecha. Fortitudo: siue murata vel septa: aut syriace annulus.
Azem. Silentium vel festinatio eorum. Heb. Azem.
Azer. Adiutorium: siue atrium.
Azagad. Fortis exercitus: aut fortitudo felicitatis: vel ex hebreo et syro fortis securus.
Azi. Fortis: siue hircus meus
Azzi. Idem.
Azi. Hee. 11. b. Videns: siue apprehendens. Heb. Ahazi.
Azia. Videns dominum.
Aziam. Fortitudo dñi: siue hircus domini. Heb. Azia.

Aziel. Videns deum. Heb. Aziel.
Azir. Hircus: aut syriace conuersus: vel reuersus.
Aziud. Videns signum vel litteram. Heb. Maaziuht.
Aziza. Fortitudo: aut fortis.
Azmaerth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis
Azmorth. Idem.
Azone. Oblitio: siue abiectio: aut ista requies vel consolatio. Heb. Zanoa.
Azor. Adiutor: vel accinctus: aut syriace conuersus. D.
Azotide. Hebraice dicitur absodith: et interpretatur deprecator: siue ignis dilectionis.
Azotij. In hebreo dicitur absodim: et interpretatur deprecans: siue ignis dilectionis vel patruorum.
Azotus. Hebraice dicitur absod: et interpretatur deprecatio: siue ignis dilecti: aut ignis patrum.
Azriel. Adiutorium dei: siue atrium dei.
Azuba. Derelicta: siue deserta: aut fortitudo eius in ea.
Azur. Adiutus: siue adiutor.
Azur. Esb. 2. et Hee. 7. Laesactus: siue arefactus: aut ira vel calor albedinis vel foraminis aut libertatis. Heb. Ibarhur.
De incipientibus a littera B.

Baal. Idoli: aut dñans vel subiciens: aut possidens.
Baal. Esb. 10. vbi dicitur a domino eius qui vindicauit baal pro eo quod in ista nra est vindicauit baal: in hebreo est arebel: quod interpretatur pugnantur deus: siue vindicauit deus: aut vltus est pro deo.
Baala. Idolum eius: aut dominans ei: vel subiecta: aut possessa: siue in ascensione: vel in eleuatione.
Baala. Job. 19. Inueterata: siue turbata: aut defluens. Heb. Bala.
Baaladiud. Duo nomina sunt primum baalath quod interpretatur subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione. alterum Jud. quod interpretatur laudas: siue comitatus. Heb. Baalath. et Jud. Baalath. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione.
Baalberith. Idolum federis vel pacti: aut subiciens vel possidens fedus vel pactum
Baalpharasi. Idolum videns: aut subiciens vel possidens diuisionem.
Baalgad. Idolus fortune vel felicitatis seu exercitus: aut subiciens siue possidens felicitatem vel exercitus: aut ex hebreo et syro idoli securus.
Baalta. Idoli dñi. i. deus idoli: vel subiciens aut possidens dominus: siue in ascensu: vel in cenaculo.
Baalim. Idola: siue dñantes aut subiectes vel possidetes
Baalim. Esb. 2. vbi dicitur et non vocabis me ultra baalim: interpretatur Idoli meum: siue dñans mihi: aut subiciens vel possidens me. Heb. Baali.
Baalmeon. Idolum habitaculi: vel idolum ex peccato: aut subiciens siue possidens habitaculum: vel osium ex peccato.
Baaloth. Subiecte: siue possessae: vel in ascensione.
Baalhamar. Idoli palme: aut subiciens vel possidens palmam: accipitur hic palma pro arbore: aut idolum comutationis: siue subiciens aut possidens comutationem.
Baana. In responsione: siue

ba.

in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecario.
Baana. 1°. Paralipo. 9. In motu. Heb. Baana.
Baant. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea. Heb. Bani.
Baafa. In factura: siue in tinea: aut in compressione: vel scrutationem tollens.
Babel. Confusio: vel commixtio.
Babylon. Idem.
Babylonia. Idem.
Babylonij. Confusio: vel commixtio.
Bachachar. Vacua vel inanis visitatio aut matutinasio vel vapulario: aut inanis vaca. Heb. Bachbuchar.
Bachana. Miser siue pauper filius meus: aut paupertas vel humilitatio filij aut intelligentia vel edificationis. Heb. Machbanai.
Bachenor. ΒακΧηνορ. Ebrius: vel vinosus. H.
Bachides. ΒακΧιδης. Idem. H.
Badacher. In compunctio: siue in transfixione: aut in confusione: siue vectis frigiditatis: vel sola frigiditas.
Badadi. Idem. Heb. Badad.
Badaias. Solus dominus: vel vectis domini.
Badan. Vectis: vel solus: aut in iudicio.
Bagatha. In torculari.
Bagathan. In torculari: aut cibum tribuens.
Bahalis. In letitia: siue in arrogantia.
Bahem. In eis: vel est eis. D.
Bahurin. Electi: siue iuvenes: aut in foraminibus: vel in libertatibus.
Bala. Inueterata: siue turbata: aut defluens.

ba.

Bala. Jof. 15. Idolum eius: aut dominans ei: vel subiecta: aut possessa: siue in ascensione: vel in eleuatione. Heb. Baala.
Bala. 1°. Paralip. 5. Deglutiens: aut destruens.
Balaa. Inueterata: siue turbata: aut defluens.
Balaad. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione. Heb. Baalath.
Baalam. Vetustas populi: et absq. populo: siue deuoratio aut destructio eorum.
Balaan. Inueteratus: siue turbatus. Heb. Balaan.
Balach. Inuolucens: aut destruens: vel cum lambente: aut syriace cum percussore.
Balach. Gen. 36. Degluties: vel destruens.
Baladam. Absq. impio: vel absq. iudicio: aut vetustas imperantis vel iudicij. Heb. Baladan.
Baladan. Idem.
Balam. Inueterat: siue turbatus. Heb. Balan.
Balanan. Idoli gra vel doni aut possessor grae vel doni.
Balator. Idoli atrij vel feni aut possessor atrij vel feni.
Baldath. Vetusta dilectio vel mammilla: siue inueteratus motus: aut absq. motu: siue absq. dilectione vel mammilla. Heb. Baldad.
Bale. Deglutiens: et destrues.
Baleite. Idem. p. n.
Baliada. Idoli agrj vel manifestari: siue possessor scie.
Balorh. Subiecte: vel possessore: aut in ascensione.
Balsalifa. Idoli tertium: aut idoli ducis vel principio.

ba.

siue possessor: trisi: aut possessor ducatus vel participatus.
Balthasar. Abscondite thesaurizans: siue in malleatorum thesaurizans: vel occulte portans angustiam.
Balthasar. Daniel. 5. et 7. et 8. Non portans angustiam: vel non thesaurizans: aut ex syro et hebreo scrutator thesauri. Heb. Balsasar.
Bainoth. Altaria vel excelsa: siue in morte.
Bamorhbaal. Altaria excelsa idoli: aut in morte idoli.
Bana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio. Heb. Baana.
Banaa. Idem. Heb. Baana.
Banaa. 1°. Paralipo. 8. In motu.
Banai. Filius dñi: aut intelligentia domini: siue edificatio domini. Heb. Banaia.
Banaia. Idem.
Banaias. Idem.
Bane. Filij: aut edificantes: siue intelligentes.
Banea. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio domini.
Baneas. Idem.
Baneiachan. Filij tribulationis vel laboris: aut edificatores tribulationis vel laboris: vel intelligentes tribulationem vel laborem.
Bani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni. Idem.
Bannia. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio dñi.
Bannia. Efo. 10. Nutrimentum domini: siue arma domini. Heb. Zania.
Daniel. Hra dei: siue requies aut mia dei. Heb. Daniel.
Baninu. Filij nri: aut edificatores nostri: siue intelligentes nos.
Bara. Incendium: siue expurgatio: aut pastus vel lumen

ba.

tum: siue insipientia: vel in vigilia.
Bara. 1°. Paralip. 8. b. In concierate: siue in malicia: aut in vilatione: vel in pastu. Heb. Baraa.
Barrabas. Filius patris vel magistri: aut filius confusio nis vel ignominie. D.
Barach. Fulgur: siue in vacuum: vel in vacuum.
Baracha. Benedictio: aut gemisio.
Barachel. Benedicens deus: aut genuflectens deo.
Barachia. Benedicens dñi: aut genuflectens domino.
Barachias. Idem.
Barad. Brando: siue in descensu: aut in imperio.
Baraia. Creatura domini: siue impignatio aut electio domini: siue in visione.
Barasa. In egestate: aut filij plasmatio: siue in cursu: vel in beneplacito. D.
Barad. Brando: vel in descensione: aut in imperio.
Baria. Sera: vel vectis: siue fugitiuus: aut in odore.
Baria. 1°. Paralip. 7. et 8. et 23. In malo: siue in clamore: aut in vilatione: vel in pastu.
Baricu. Maleficus: vel magus: siue in nequitia. D.
Bariona. Filius columbe: ex syro et hebreo. D.
Barnabas. Filius prophetie: vel filius consolationis. D.
Barfabas. Filius reuersionis vel conuersio: aut filij quietis: seu filij iuramenti. D.
Barthimeus. beatus Hiero dicit q. corrupte legitur: et debet scribi barfemeus: qd syriace interpretatur filius cecus: vel filius cecitatis. D.
Bartholomeus. Filius suspentis aquas. D.
Baruch. Benedictus: siue gemisio: siue insipientia: vel in vigilia.

be.

Barzath. Filius anguli: aut puritas anguli: siue frumentum anguli.
Basa. In malo: siue in socio: aut in clamore: vel in pastu: siue in pfractioe. Heb. Bara.
Basata. In factura domini.
Basan. In dete: siue in ebore: aut in mutatione: vel in sopno seu in dormitione: aut confusio: vel ignominia.
Baschama. Confusio vel erubescencia ire vel calor. D.
Baschar. Masa: siue iflatio: aut in angustia: et in effusione.
Basemat. Aromata: vel confusio mortis: aut in desolatione: siue in positione: aut in nois.
Bathuel. Filtatio dei: aut mensura dei: vel desertum dei.
Bauranites. Ligens aqs: aut eligens qs. Heb. bauramites.
Bazatha. Confectus: vel despectus: siue depredatio: aut in oliua.
Baziothia. Contemptus vel despectiones eius: siue prede eius: aut in oliua domini.
Bean. In afflictioe: vel in responsioe: aut scrutatio earu: vel syriace deprecatio.
Bebai. Pupilla: siue concauus: aut vacuus.
Bebecia. Euacuatio vel desipatio domini: siue laguncula domini.
Becheria. Idem. heb. bebecia.
Behecias. Idem. Heb. Becs.
Becher. Primogenitus: (becia. nit: aut primitie: siue in ariete).
Becherite. Idem. p. n.
Bechin. In ve. i. in luctu vel in miseria. syrum est. Heb. Beuai.
Bechor. Primogenitus: vel primitie: aut in ariete.
Bechor. 1°. Regl. 9. Primogenitura: vel primitie. Heb. Bechorath.
Bechue. Vacuitas: aut euacuatio: vel dissipatio: siue laguncula. Heb. Bebcuc.

be.

Bedan. Vectis: vel solus: siue in iudicio.
Beelphegor. Idolum hiatus vel aperture.
Beelphegor. Jof. 22. In hebreo est fozor: et interpretatur apertura: vel hiatus.
Beelmcon. Idoli habitaculi vel idoli de peccato: aut possessio habitaculi: vel possessio ex peccato.
Beelsephon. Idolum aquilonis: vel idoli oculi: aut idoli specule: et possessor actionis vel speculationis aut secreti.
Beeltheem. Idolum siue possessor saporis vel gustus aut rationis vel eloquij.
Beelzebub. Idolum muscarum vel possessor muscarum.
Beera. Putres: siue explosio: vel declaratio: aut in luce elus.
Beer. Putres: siue explosio: aut declarans: vel in luce: siue in leone.
Beeroth. Putres: siue explosio: vel declaratio: aut in luminibus.
Begoaf. In corpore meo: siue in gere: aut syriace irise.
Begnat. Idem. (cus).
Beggul. Idem.
Behemoth. Quadrupedia: siue in ipsa mors: aut in tunc.
Bel. Actus: aut (multa. nihil: siue defluens).
Bela. Deglutiens: siue destruens.
Beleb. Mutatio: siue transitus: aut pforatio. Heb. Beleph.
Belga. Refrigerium: vel pforatio: aut vetustas vultus.
Belga. Rec. 10. Refrigerium: siue confortatio: aut vetus vallis. Heb. Belgai.
Belgi. Refrigerium: siue confortatio: vel vetustas vultus. Heb. Belgas.

VNIuersidad DE SALAMANCA

be.

Belial. Peruersus: vel absq̄ iugo: siue non ascendens.
Belma. Hilum: aut vetus nas nimia. D.
Belsan. In lingua: aut in detractio: siue vetustas dentis: aut vetus cibus: vel syriace scrutans.
Belsar. Idem. Heb. Belsan.
Beisatun. Luctus deuotio: nū siue expansionuz: aut luctus spinarum vel minarum. Heb. Abelsatim.
Bethecen. Dei correctio: siue dei preparatio. Heb. Bethecen.
Ben. Filius: vel edificas: aut intelligens.
Benabinaadab. Filius patris spontanei: aut filius patris uouentis vel principis.
Benadab. Filius sonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patris siue mammille. Heb. Benadad.
Benail. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiaruz vel antemuralis siue dolous.
Bendechar. Filius cōpuncti onis vel transfirionis.
Benesech. Filius mie vel op probij. Heb. Benesed.
Bengaber. Filius viri: aut filius robusti vel potentis.
Benhennon. Filius diuitiaruz: aut filius decipientis vel stristantis: cos. Heb. Benhennom.
Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis.
Bent. Filius meus: aut intelligentia siue edificatio mea.
Benni. Idem.
Beniamin. Filius dextere.
Beniamin. 2º. Paralip. 31. c. ubi dicitur et beniamin. interpretat de dextera: siue preparatio dextere. Heb. Beniamin.
Bennoi. Edificatio: aut filia

be.

tio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.
Bennon. Filius eius: aut edificatio: vel intelligentia eius. Heb. Benno.
Benoni. Filius doloris mei.
Benoth. Filie: siue intelligentie: vel edificaciones.
Bennui. Edificatio: vel filia: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.
Benzoeth. Filius separationis: aut filius istius formidinis vel contritionis.
Beon. In afflictio: vel in repositione: aut in cantico: vel scrutatio earum: aut syriace deprecatio.
Beor. Incendium: vel expurgatio: aut insipiens: siue iumentum: vel pastus.
Bera. Puticus: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.
Berchameth. Puticus vel declaratio celsitudinis aut inculationis: siue in luce excelsa. Heb. Berrameth.
Bercos. Filius cōsistionis vel separationis.
Berca. Puticus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.
Beri. Filius meus: siue purus vel electus: aut frumentum meum.
Beri. Heb. 46. Vigil: vel suscitatus: aut effundens: siue denudans: vel ciuitas mea: aut syriace inimicus. Heb. Beri.
Beria. In malo: siue in clamore: aut in uoluntate: vel in pasta.
Beria. 1º. Paralip. 7. In malo.
Berith. Pactus: siue fedus.
Bermice. Bep pikh. Brauis victoria: vel potius victoria. B.
Beroca. Bepoia. Brauis vel ponderosa. B.
Berocnis. Bepoia. Brauis vel poterosus. B.

be.

Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas siue frumentuz indignatio: vel fugiens aquam.
Berorh. Puticus: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.
Berorh. 2º. Regi. 8. Puticus: siue pacta: vel puritas: aut cupressus. Heb. Berorhai.
Berorhite. Puticus: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.
Berorhites. Idem. f. n.
Berorhites. 1º. Paralip. 11. i. terptatur Puticus siue pactus: vel puritas: aut cupressus.
Bersa. In malo: vel in iniquitate: siue in condemnatione: aut filius respiciens.
Bersabee. Puticus iuramenti: siue puteus saturitatis aut puteus septimus.
Bersabee. 2º. Regi. 11. et 12. et 3º. Regi. 1º. et 2º. et ps. 50. Filia foramenti vel saturitatis: aut filia septima. Heb. Betsabee.
Bersabee. 1º. Paralip. 3º. Filia saluationis vel exclamationis: aut filia potentis. Heb. Betsabee.
Bersan. Domus tumulis: aut domus opulencie. Heb. Betsan.
Berzelai. Ferreus: aut ex syro et hebreo filius contemptus vel despectus.
Besal. Qua: siue cenosus: vel humidus: aut in nauis.
Besal. Rec. 7. e. Loculatio siue cōceptus vel despectus.
Besechar. Massa: siue infusio: aut in angustia: vel in confusione.
Besce. Conculatio: siue contemptus: vel despectus.
Besellam. In pace: vel in retributione: siue decoctio eorum.
Beseleel. In umbra dei.
Belluth. In umbris: aut in as

be.

ratione: vel syriace i ofone.
Besodia. In secreto dicit: siue in consilio domini.
Besoz. Enagelizario: siue incarnatione: aut i boue: vel i mu.
Berh. Domus. D. (ro).
Bethacarem. Domus vinee: siue domus cognitiōis eorum: aut domus agni eorum.
Bethaphua. Domus pomis: vel domus inflationis.
Bethaglia. Domus festiuitatis vel reuolutionis eius.
Bethalimoth. Domus desolationis: aut domus repositionum vel nominationum.
Bethamoth. Domus fortitudinis mortis. Heb. Bethaz.
Bethanan. Domus (moth). gfe siue misericordie vel doni.
Bethanath. Domus cāctici vel rāsiois: aut domus afflictiois.
Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cāctici: siue domus gfe dñi. D.
Bethanim. Robusti vel fortes: aut muneris: siue fortitudo maris. Heb. Ethanim.
Bethanite. Domus cāctici vel rāsiois: aut domus afflictiois.
Bethanorh. Idem.
Betharaba. Domus planicie: siue domus suauitatis: aut domus fideiusionis: siue domus vespina: aut domus salicis.
Betharam. Domus celsitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.
Betharam. Au. 32. Domus montis vel pregnantis: siue domus cantāris vel pconizatis. Heb. Betharam.
Betharan. Idem.
Betharan. Jos. 13. Domus celsitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. Heb. Betharam.
Bethauen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.
Bethauen. Jos. 8. In hebo

be.

hēf bethel. qd̄ interpretat do:
Bethbera. Domus (m) del. filij eius: siue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.
Bethbesse. Domus cōfessionis: vel domus erubescencie. D.
Bethchar. Domus agni: siue domus cognitiōis: aut domus fodiens.
Bethdagon. Domus frumentis: vel domus piscis.
Bethe. Fiducia: vel confidentia: aut in limitatione.
Bethel. Domus dei.
Bethel. Canf. 2º. Diuissio: siue in turture: aut in exploratioe vel cōtēplatione: aut syriace posterior. Heb. bether.
Bethemech. Domus vallis vel profunditatis.
Bethen. Uter: siue terebit.
Betherai. Domus creatoris mei: aut domus sanitatis vel pinguedinis siue electionis mee. Heb. Betherai.
Bethphage. Domus ortis valis: vel domus bucce vallis: siue domus ficul. f. precoquay.
Bethphalech. Domus liberationis vel expulsiois: aut ex hebreo et syro domus vomit. Heb. Bethphaleth.
Bethpheses. Domus diuisionis vel confractionis.
Bethphogor. Domus hiat: siue domus aperture.
Bethgader. Domus muri vel macerie.
Bethgamul. Domus retributionis: siue domus ablactationis: aut domus cameli.
Bethia. Filia dñi: vel mēsurā desolationis: aut domus repositionum vel nominationum.
Bethleaboth. Domus leonaru: aut domus cordis iſre vel signi: siue domus venietis. Heb. Bethleaboth.

be.

Bethleem. Domus panis: siue domus belli.
Bethleemites. Idem.
Bethleemites. 1º. Paralip. 20. Panis: aut pugna Heb. Leemites.
Bethmacha. Domus cōpissa vel cōtrita: aut domus fixa.
Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.
Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: siue domus amaritudinis extincte.
Bethnemra. Domus pardis: siue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus cōmutationis.
Bethonim. Uter: siue tere
Bethozon. Domus (binti). ire: siue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.
Bethozon. 2º. Regi. 2. Diuissio: siue in exploratioe ipsius: aut filia cāctici: vel syriace posterius.
Bethrapha. Domus sanitatis vel medicine: aut domus laxationis.
Bethsaida. Domus frugū vel cibariou: aut domus venatorum vel insidiantium. D.
Bethsaida. Joannis. 5º. Domus effusiois. f. locus ubi aqua pluuialis cōfluebāt. In greco scribitur bethesda. D.
Bethsames. Domus solis: vel ex hebreo et syro domus seruicij vel ministerij.
Bethsamite. Idem.
Bethsamites. Idem.
Bethsan. Domus dentis vel ebrius: aut domus mutatio nis vel dormitionis.
Bethsan. 3º. Regi. 4. et. pmo Paralip. 7. Domus rumul tus: aut domus opulencie.
Bethsean. Idem.
Bethseca. Domus deuotio nis: aut domus extāsiois: siue domus spine. Heb. Bethseta.
Bethsemes. Domus solis: aut

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
 CREDITOS USAL.ES

ex hebreo et syro domus ser-
uicij vel ministerij.
Bethsemita. Idem.
Bethsimon. Domus desola-
tionis: siue domus repositio-
num vel nominationis. Heb.
Bethsimon.
Bethsimon. Idem.
Bethsor. Domus rupis vel
fortitudinis: siue domus plas-
mationis: aut domus obli-
dionis vel vinculi.
Bethsur. Idem.
Bethsura. Idem.
Bethue. Vacuitas: aut eua-
cuatio: vel dissipatio: siue la-
guncula. Heb. Beebuc.
Bethularma. Duo noia sunt
Bethul. Xgo. Arma. Ana-
thema: vel rete siue retiacu-
lum: aut dedicatum vel con-
secratum. f. deo.
Bethulia. Virgo dñi: aut do-
mus parturiens dñm. D.
Bethzachara. Domus memo-
rie vel recordationis. D.
Bechzecha. Domus tribula-
tionis: siue domus cōpeduz
aut domus cōstatiōis: vel ex
hebo et syro domus viri. D.
Bezech. Fulgur: siue in com-
pedibus.
Biblij. Termini: vel confinia:
aut terminus maris. Heb. Bi
Bethalassum. Βιθαλασσο-
λασσο. In greco ē ditha-
lassum qd interpretatur duo
maria siue diuersa maria: qd
in navigatione vix sine peris-
culo euenire solet. S.
Bithymia. Βιθυμια. Violē-
ta properatio. S.
Blasius. Βλασιος. Her-
minans vel producens. S.
Boanerges. Βρις Βιερο? di-
cit qd debet scribi banereem.
qd interpretat filij tonitru.
Bocci. Vacuus: aut dissi-
patio: siue in vomitu.
Boccian. Euacuatio vel dissi-
patio domini.

Bochor. Primogenitus: vel
punitio: siue in ariete.
Bochri. Idem.
Bochru. Idem.
Boem. Pollex: siue in eis.
Heb. Boem.
Bonni. Filius me: aut edifi-
cans: siue intelligens.
Bonni. Rec. 9. Edificans me:
siue adoptans aut intelligēs
me. Heb. Banani.
Booz. In fortitudine: aut in
vultu. Verba i qua (hirco
est acrimonia saponis.
Bofes. Lenū: aut in ipso flos:
siue in ipso respiciens.
Bosphorus. Hebraice dicit se
pharad: et interpretat liber
siue codex descendens vel in-
perans: aut finis vel cōsuma-
tio descensionis vel imperij.
Bosor. Munio: aut vinde-
mia: siue ablatio: vel phibitio:
aut i angustia: vel i tribu
Bofra. Idem. (latide.
Bofram. In grege eius: aut i
diuitijs: siue in tinea legis:
vel in tinea exploratiōis.
Heb. Beathara.
Bresith. Primus liber legis: et
interpretat i principio: more
hebreor qd libros ab eor pñ-
cipijs qñq; dendiare solent.
Brece. No appellat genesis.
i. gnatio: eo qd ibi gnatio-
nes celi et terre continentur.
Brie. In malicia: vel in socie-
tate: aut i clamore: siue i vlu-
lacione: vel in pastu.
Buite. Idem.
Bubastus. De conculcatiōis
vel cōtemptus. ab ore. Heb.
Bubastus.
Bugeus. Βουγαιος. Jac-
tator. S.
Bul. Hermen: siue vetustas:
aut defluens.
Buna. Edificans: siue intelli-
gens: aut adoptans.
Buz. Cōreptus: siue depdar?
Buzi. Idem.

Buzites. Idem. D.
De incipientibus
a littera. C.
Caath. Congregatio: si-
ue ruga: aut obruffo.
Caath. i. Paralipo. 6. b. vbi
dicit caath filius er: interpretat
subter vel sub: aut fractio: si-
ue formido. Heb. Caath.
Caarhite. Cōgregatiōes: si-
ue ruga: aut obruffiones.
Cabseel. Congregatio dei.
Cabui. Cōpedir: vel qñ ger-
mē: aut qñ defluēs: qñ ve-
Cademoth. Anti- (terascēs
quiores: vel priores: siue ouē
tales: aut incēditū vel incurua
Cades. Scititas. (tio mort.
Cadesbarne. Scititas filij in-
stabilis: aut scititas frumētū
vel puritatis: pmore i instabilis
Cadesbarne. Deuf. i. in fine
capi. i hebreo est cades et in
terpretatur sanctitas.
Cadumim. Antiqui: vel prio-
res: siue orientales: aut anti-
qui siue orientale mare: aut
incēditū vel hūilitatio aquar.
Caph. Vola. i. palma man?
aut fiata. D.
Caphara. Leuncula: aut pro-
pietatio: siue linitio: vel villa:
aut oppidū: siue glacies: aut
syriace negatio.
Capharnaum. Ager peniten-
tie: vel villa cōsolationis: aut
propiciatio penitentis. D.
Capharsalama. Ager vel villa
paciis vel retributiōis. D.
Caphettha. Man? doni: aut
syriace viculi: vel colligatio. D.
Caphira. Vesicula: aut ppi-
ciatio: siue linitio: vel villa aut
oppidū: siue glacies: aut sy-
riace negatio.
Cayphas. Inuestigator vel sa-
gax: seu vomens ore: aut vo-
mitus oris. D.
Cayn. Possessio: vel possessus
Caynan. Possessor: vel emp-
tor: aut lametator: vel nidus.

Calus. Lingua latina prisca
interpretat dñs. latinus est.
Calaal. Cōsumatio: vel totali-
tas: aut quasi nox: vel syria-
ce corona. Heb. Calal.
Calame. Dñs nos: siue oia
hec: aut cōsumatio nra: vel si-
cut manēs: aut qñ murmu-
Calanus. Idem. (ras.
Calchal. Herem: siue consu-
mas oia: aut sustinēs omnia
Caleph. Quasi cor: aut ca-
nis: siue canistrū. Heb. caleb
Calphi. Vox oris: vel cōsuma-
tum aut perfectum os. D.
Cali. Infirmetas: siue depca-
tio: aut expectatio: vel prin-
cipiū: aut gēma: vel monile.
Calisthenes. Καλλισθεος =
πυξ. Pulchry robur: siue
pulchra potentia. S.
Calitha. Refugium: siue cōtrac-
tio: aut vox declinans.
Calubi. Canis: aut canistrū
melli: siue totus ipse in me.
Camon. Resurrectio siue con-
firmatio eius.
Camuel. Surrexit de: vel su-
scitavit aut pfirmavit eū de?
Camul. Pius: vel misericors
Canath. Emprio: siue posses-
sio: aut lamentatio.
Canath. Jud. i. Cōfringens
te: vel humiliās te: siue respō-
dens tibi. Heb. Canach.
Candacis. Possidens cōtri-
tionē: aut ex hebo et syro pos-
sesso mīda vel purissima. D.
Cappadoces. In hebreo est
capturim: et interpretat sphe-
rule: siue poma: aut vola vel
palma turtur. P explorator.
Cappadocia. Idem. f. n.
Capseel. Congregatio dei.
Heb. Cabseel.
Capturim. Cappadoces: siue
spherule vel poma: aut vola
P palma turtur P explorator.
Carchamis. Agn? quasi abla-
tus: aut agn? qñ palpās: P ex
syro et hebo ciuitas ablata.

Caree. Caluus: siue glacies.
Caraim. Idem. p. n.
Caria. Καρια. Capitalis. S.
Carith. Ciuitas: vel voca-
tio: aut lectio: vel occurfus.
Carithaa. Pbaumētū: siue
frigiditatē dissolvens. Heb.
Carthaa.
Carithaim. Ciuitates: aut
vocationes: siue lectiones:
vel occurfus.
Caritharbe. Ciuitas qtuor
i. qtuor patriarchar. f. A-
dam. Abzaam. Isaac. et Ja-
cob. qui ibi sepulti sunt.
Carithabaal. Ciuitas idoliv
imperātis aut possidentis.
Carithariis. Ciuitas siluar.
Caritharim. Eid. 2. inter-
pretat Ciuitas ciuitatis vel op-
pidorū: aut ciuitas vigilanti-
vel ex hebreo et syro ciuitas
imicor. Heb. Caritharim
Caritharim. Niere. 48. Ci-
uitates: aut vocationes: si-
ue lectiones: vel occurfus.
Heb. Carithaim.
Carithim. Idem.
Carithsepher. Ciuitas lfaz.
Carithsena. Ciuitas rubi: P
ex hebreo et syro ciuitas ini-
micie.
Carie. Καρια. Capitalis. S.
Carith. Ciuitates: aut voca-
tiōes: siue lectiōes: vel occur-
cōfossio: aut exterminatio.
Carmel. Cōgnitio circuncisio-
nis: vel agnus circuncisus:
aut teneritudo. f. illa que est
segetum: vel coccinus.
Carmelites. Idem.
Carmelitis. Idem. f. g.
Carmelus. Idem qd carmel.
Carmon. Quasi malignā-
tis: vel vinca doloris siue for-
titudinis. D.
Carnaim. Cornua.
Carpus. Καρπος. Fructus:
vel fructuosus. S.
Carpus. Καρπος. Idem. S.

Cartha. Ciuitas: siue voca-
tio: aut lectio: vel occurfus.
Carthaginēses. In hebo est
tharhis: et interpretat cōrepla-
tio gaudij: P exploratio mar-
morū: aut turtur gaudij: siue
chrysolite lapis. f. piciō: aut
Carthari. Ciuitas: (mare.
vel vocatio: aut lectio: vel oc-
curfus: siue frigiditatē dās.
Heb. Carthan.
Casaloth. Temeritates: siue
fiducie: aut illa.
Casbon. Numeratio: vel cogi-
tatio: aut festinās filius. D.
Caseth. Quasi demō: aut qñ
depedator: vel qñ māmilla:
aut quasi ager. Heb. Cased.
Caphia. Argētaria: siue cu-
piditas: aut syriace verech-
Caphin. Idem. D. (dia.
Caphoz. Argēt? mōs: aut
desiderabilis mons. D.
Cassia. Species aromatica:
vel angulus.
Cassis. Concisio: aut finis.
Casseu. Spes aut temeritas
eius: siue thronus vel calix
illus: aut illa eius.
Catheth. Cedis: siue ptiō.
Cauda. Καυδα. In gre-
co clauda: et interpretat vox
fracta: siue vox flebilis. S.
Cedar. Nigredo: aut tristitia
Cedes. Sanctitas.
Cedimorh. Antiquiores: vel
priors: aut oriētales: siue in-
cēditū vel incuruatio mortis.
Cedma. Antiquus: vel prior:
aut orientalis.
Cedmiel. Antiquitatis vel prio-
ritatis deus: aut oriētis de?
Cedron. Demigrat: aut tristis
Cephas. Πητρ? f. a petra. P
Cephi. Speculario: (rū. S.
vel sauis: siue cooperimen-
tum: aut expectatio.
Cephira. Vesicula: aut ppi-
ciatio: siue linitio: aut villa vel
oppidū: siue glacies: aut sy-
riace negatio.

Cella. Dissoluens cā: siue distul-
dēs aut scidēs cā: vñ fixio ei⁹
Celala. Vox dñi: aut alleuia-
tio dñi: siue torrefactio.
Celala. Hec. 12. Leuis: siue
torrefactus: aut vox mea.
Heb. Celai.
Celatha. Cet⁹ vñ cōgregatio:
siue ecclesia. Heb. Celhalatha
Celeon. Consumatio vel pfectio:
aut alleuitas: colorē vel
tristitiam. D.
Celefyria. Κοιλησφια.
Curua siue depressa fyria. H.
Celita. Refugis: vñ ptractio:
aut vocis declinatio.
Cellum. Tegumētū vñ sedes
tabularū: aut spes vel teme-
ritas vite.
Cechris. Κερχραις. Mi-
lum genus leguminis. H.
Cēdebe⁹. Zel⁹ vel possessio do-
loris: aut zeli emanatio. D.
Cenereth. Cynthara: vñ qñ lu-
Ceneroth. Idē. p. n. (cerna.
Cenez. Nidus iste: aut lamen-
tatio hec: siue possessio vel
Cenezel. Idē. (emptio hec
Cenezus. Idem.
Ceni. Possessio: vel emptio:
siue nidus: aut lamentatio.
Cerethi. Concisso: siue trans-
fossio: vel exterminatio.
Cerethi. 4. Regl. ii. Milites:
aut arietes. Heb. Chari.
Ceros. Vincm⁹: aut icuruatio
Cesar. Beseo matris vtero
dictus est: vel a cesarie. i. co-
ma vel capillatura cū qua or-
tus est: vel qd cestos. i. glau-
cos habuerit oculos vt qui-
dam volunt. latinum est.
Cesarea. Idem: nam a cesare
dicta est.
Ceseleth. Temeritates: siue
fiducie: aut illa.
Cesien. Puricia: siue stipula:
aut cucumerarium.
Cesson. Idem.
Cethea. Cōfracta: siue formi-
dolosa: aut fyriace descēdēs.

Cethee. Idem. p. n.
Cethei. Cōfracti: vñ formido-
losi: aut fyriace descēdēs.
Cethim. Cōrētes: vel cōrri-
tio maris: aut diadema: siue
aurum: vel tinctura: aut ex
syro et hebreo coaceruatio
maris.
Cethis. Paries ē: aut ex syro
et hebo casua leene: vñ fyria
ce qñ euul⁹. Heb. Cethis.
Cethimonei. Antiquiores: vñ
piores: aut orientales.
Cethura. Aromatizans: vel
fumigans: siue ligata.
Ciph. Illud os: vel ista buc-
ca: aut fyriace fallitas vel fal-
sus. Heb. ziph.
Ciphei. Idē. p. n. Heb. ziphei
Lilicia. Κιλικια. Boliuens:
vel reuoluta. H.
Cin. Possessio: vel emptio: si-
ue nidus: aut lamentatio.
Cina. Idem.
Cinei. Idem. p. n.
Cineus. Idem. f. n.
Cineus. Hec. 10. interpretatur
Bub⁹: vel fyriace inimicitia
Cinoth. Ramērationes: que
et grece threni vocantur.
Cypriarches. Κυπριαρχος.
Χης. Princeps cypri: vel
princeps pulchritudinis. H.
Cyprii. Κυπριοι. Pulchri-
typus. Κυπριος. H.
Idem. f. n. H.
Cypri⁹. Κυπριος. Pulchra:
vel pulchritudo. H.
Cyprius. Lanē. 1. et. 4. Lam-
phora: siue precis: aut propi-
ciatio: vel puina: siue oppi-
dam: aut leunculus: vel fy-
riace negatio.
Cirene. Paries: siue trabes:
aut frigiditas: vel occurfus.
Cirenei. Idem. p. n.
Cirenenses. Idem.
Cirenensis. Idem. f. n.
Cireneus. Idem.
Cirinus. Κυρινος. In gre-
co cyrinus: quod interpre-

tatur dominans.
Cirus. Quasi miser: vel quis
si heres: aut venter.
Cis. Durus: aut stipula: vñ cu-
cumerarium.
Cison. Idem.
Claudia. Latinum est.
Claudius. Idem.
Clemens. Latini est: signifi-
cat⁹ mitem: vel modestum
Cleophas. Κλεωφας. In
greco cleopas: et interpre-
tatur gloria omnis: vel om-
nimoda gloria. H.
Cleopatra. Κλεωπατρα.
Gloria patrie vel patris. H.
Cloes. Χλωης. Viridis: aut
graminea. H.
Coeleth. Ecclesiastes: vel cō-
cionator.
Coph. Circuitus: vel conges-
tatio. D.
Colaia. Vox dñi: aut alleuia-
tio dñi: siue torrefactio.
Colonia. Latinum est: a colēs
do. i. habitando dicta.
Colosensis. Κολοσσαεις.
Puniti: vñ supplicio affecti.
Colosis. Κολοσσαεις. H.
Punitio: vel suppliciu. H.
Coloza. Omnis propheta: si-
ue omnis videns: aut om-
ne pectus.
Colozai. Idē. Heb. Colozā.
Coliban. Donis: vel oblatio.
Corbona. Idem.
Corinthus. Κορινθος. Sa-
turitas: vel facietas: aut or-
namentum. H.
Corithii. Κορινοι. Satu-
rati vel facietati: aut ornati. H.
Cornelius. Latini ē a cornu.
Corozaim. Hoc secretū meū:
vel hic est mysterium. D.
Cozbi. Mēdax: aut cessans:
siue qñ suēs: aut qñ fluxus.
Crescēs. Latini ē a crescēdo
Creta. Κρητη. Carna vel
carnalis. H.
Cretenses. Κρητες. Idem.
p. n. H.

Cretes. Κρητες. Idem. H.
Crispus. Latinum est.
Cusanrefathaim. Echiops vñ
nigredo iniquitatum.
Cutha. Cōbustio: siue pustus
Cutheni. Idem.
Cibucus⁹. p. simplicē. c. litte-
rā. i. sine aspiratiōe lecta sūt
principia nominū: ex hinc q
sequunt aspiratiōe addita. i.
per. ch. legenda sunt.
Chanaan. Mercatrix: vel nego-
ciatrix: siue cōtrita: vñ cōfra-
cta: aut recte rñdēs: vñ recte
affligēs. Heb. Chanaana.
Chabi. Soci⁹: aut particeps
siue incātor: aut liuor. D.
Chabul. Cōpeditus: vñ quasi
germinās: aut qñ defluens:
seu quasi veterascens.
Chai. Berruus. Heb. Chai.
Chalanne. Omnes nos: siue
omnia hec: vel sicut manēs:
aut sicut murmurans.
Chaldea. Quasi demon: aut
quasi depredatrix: vel quasi
mammilla: aut quasi ager.
Chaldei. Quasi demōdes: aut
quasi depredatores: vel qñ
mammille: aut quasi agri.
Chaldeus. Idem. f. n.
Chale. Opportunitas: aut
quasi viriditas: vel quasi hu-
miditas: aut quasi tabula.
Cham. Calidus vel calor: aut
niger.
Chamaal. In circūfisiōe: aut
in mixtione. Heb. Bamaal.
Chamaan. Sicut illi: aut simi-
lis eis: vñ qñ turbatio. Heb.
Chamaan.
Chamos. Quasi palpās: aut
qñ recedēs: vel qñ auferēs.
Chamuel. Surrexit deus: si-
ue suscitauit aut cōfirmavit
eum deus.
Chana. Zelus vel emulatio:
siue possessio: aut lamenta-
tio: vel nidus eius: aut cāna
i. arundo.
Chanaan. Mercator: vel ne-

gociator: siue contritus vel
contractus: aut recte respō-
dens: vel recte affligens.
Chanaan. Jud. 10. In hebreo
est maon: et interpretat ha-
bitaculum: siue delictum: vñ
ex peccato.
Chanaan. 3. Regl. 22. Mer-
catix: vel negociatrix: siue
contrita vel contracta: aut
recte respondens: vel recte
affligens. Heb. Chanaana.
Chanaan. Hiere. 41. interpre-
tatur Sicut illi: aut similis
eis: vñ quasi turbatio. Heb.
Chamaam.
Chanaana. Mercatrix: vñ ne-
gociatrix: siue contrita: vel
contracta: aut recte respon-
dens: vel recte affligens.
Chanaana. Idem.
Chananei. Mercatores: si-
ue negociatores: aut contri-
ti vel cōfracti: siue recte res-
pōdēs: vñ recte affligēs.
Chananeus. Idem. f. n.
Chananeus. Unus ex duo. de
cim aplis: Zelotes aut emu-
lator: interpretatur vt habet
Luce. 6. Hō. n. erat ex cha-
naan: sed ex chana vico galli-
lee: que in zelum vel emula-
tionem conuertitur. D.
Chananitius. Mercatrix: vel
negociatrix: aut contrita: vñ
contracta: siue recte respon-
dens: vel recte affligens.
Charan. Quasi cantans: aut
quasi clamans: siue agn⁹ vel
cognitio eorum.
Charran. Idem.
Charran. Tob. ii. et Judith
5. et Act. 7. Fra: vel fyria:
ce libertas. D.
Charcas. Agni cooperimen-
tū: aut agni thron⁹ vel calix:
aut qñ tortuosū. f. nō planū.
Chariatharim. Cuitas ciui-
tatum vel oppidorum: aut ci-
uitas vigilantium: vel ex he-
breo et syro ciuitas inimico

rum. Heb. Chariatharim.
Charioth. Cuitates: aut vo-
cationes: siue lectiones vel
occurfus.
Charmi. Cinea: siue cognitio
aquarum: vel agnus aquas-
rum: aut quasi celsitudo.
Charmite. Idem.
Carfena. Agn⁹ annicul⁹: siue
agn⁹ dormiēs vel mutatus.
Chalsai. Puricia aut grauis-
tas ei⁹: siue scandalū ipsius.
Chalson. Fiducia vel temes-
ritas eius: siue illa eius: aut
thronus mansionis: vñ calix
siue tegumētū mansionis.
Chasum. Tegumētū tabula-
rum: vel sedes tabularū: aut
spes vel temeritas vite.
Cheboleth. Onus. Heb. Ce-
Chebion. Socies (boleth.
tas: siue participatio: aut ad-
hēsio: siue icātor: vñ liuor. D.
Cheleab. Totus vel ois pas:
siue consumatio vñ pphibitio
Chelau. Dis vel tor⁹ (pfi-
s)pe: aut consumatio eius: si-
ue prohibens eum.
Chelion. Cōsumar⁹: siue per-
fectus: aut totus colūbin⁹.
Chelmarh. Quasi docens:
aut totus mēsurās: siue om-
ne indumentū: aut consuma-
tio vel cessatio mēsure vel in-
dumentū. Heb. Chelmad.
Chelmon. Exercitus prepa-
ratio vel numeratio: aut sōp-
nium eius. D.
Chelon. Fler vñ quercus: aut
fortis. Heb. Chelon.
Chelub. Canistrū: siue canis⁹
Chenne. Bassis: aut rectitu-
do: siue preparatio.
Chereas. Χαρις. H. Bau-
dens: vel letus. H.
Chermel. Cognitio circūci-
sionis: vel agn⁹ circūcisus:
aut temeritudo. f. illa que est
segetum: vel coccinus.
Cherub. Quasi magister: vel
quasi multiplicans: aut qua

A pugnant: vel cognitio
aut scientie multitudo.
Cherubim. Idem. p. n.
Cherubim. 2°. Regi. 22. Idem.
f. n. Heb. Cherub.
Chelson. Fiducia aut teme-
ritas eius: siue illa eius: aut
thronus mansionis: vel ca-
lix seu tegumentum mansionis.
Chidon. Jaculi: vel infortu-
nium: siue quasi iudicans.
Chium. ΧΙΟΣ. Aperta: vel
apertura. h.
Choa. Spes: vel congrega-
tio: siue linea: aut regula.
Chobar. Fortitudo vel pote-
tia: aut quasi filius: siue qua
si puritas: vel quasi frumētū:
aut iam. i. qd iam preterit.
Chochod. Jaspis: aut hy-
dria hydrie.
Chodoilaomor. Quasi gene-
ratio seruitus: aut quasi ha-
bitatio fuitus: siue spheru-
la vel rotunditas manipuli.
Chonenas. Preparatio aut
firmitas vel rectitudo dñi.
Choo. ΚΩΣ. Vertex: vel sum-
mitas. h.
Chore. Caluus: vel caluicis:
siue glacies: vel gelu.
Chore. 1°. Paralip. 9. c. vbi
dicit Sellū vero filij chore.
et. 26. et. 2°. Paralip. 31. in-
terpretatur vocans: vel le-
gens: aut perdit.
Chorrei. Furones: aut liber-
tates: seu foramina.
Chou. Caluus vel caluicis:
aut glacies: vel gelu.
Chorite. Idem. p. n.
Chorites. Idem. f. n.
Choum. ΚΩΣ. Vertex: vel su-
mitas.
Chustus. ΧΡΙΣΤΟΣ. Enc-
hub. Extinguēs. (r) h.
Chulia. Vox dñi: aut alleuia-
tio dñi: siue torrefactio.
Chum. Preparatio: siue pla-
centa: aut syriace fenestra.
Heb. Chum.

Chus. Ethiops: aut niger.
Chus. 1°. Paralip. 4. interp-
tatur Spina: aut estas: siue
tedium: vel vigilia: aut finis.
Chusa. Aides: aut pphetas:
in greco scribitur chusa. d.
Chusi. Ethiops: aut niger.
Chusi. 2°. Regi. 15. et. 16. et
17. et. 1°. Paralip. 27. inter-
pretatur Sensus: aut festi-
nans: vel silens.
Chusi. 1°. Paralip. 6. interp-
tatur Dur^o: siue stipula: aut
cucumerarium. Heb. Lisi.
Chusi. ps. 7. Ethiops: aut ni-
ger. Heb. Chus.
Chusa. Aides: f. pphetas. d.
De incipientibus a
littera D.
Dabal. Detrahens: siue
loquens: aut senec^o: vel
syriace fluens.
Dabereh. Verbus: siue res:
aut apes: vel subiectio: aut
syriace ductrix.
Dabereth. Idem.
Dabit. Oratoris: siue ver-
bum: aut res: vel subiectio:
aut syriace ductor.
Dabreiamim. Verba dieruz:
grece autem vocatur hic li-
ber paralipomenon. i. relic-
torum: eo qd in hoc libro ea
maxime tractantur que in li-
bris regum relicta sunt.
Dabil. Oratoris siue verbus
meum: aut res: vel apes si-
ue subiectio mea: aut syria-
ce ductor: meus.
Dadan. Mamillo: vel dilec-
tio: aut patruus: vel iudicā.
Daphne. ΔΑΦΝΗ. Laur^o. h.
Daphnim. fōtem. Ihu. 34. In
hebreo est ayn: quod inter-
pretatur oculus: siue fons.
Dagon. Frumētū: vel piscis.
Dalaja. Pauper dñi: siue ex-
haustio aut ramus domini:
vel macilentus.
Dalajas. Idem.

Dalila. Paupertas vel steti-
la eius: aut ramus ei^o: siue
exhauriens: aut macillenta.
Dalmanuta. Situla prepara-
ta: vel exhaustio numerata
siue macies vel ram^o prepara-
tus vel numeratus. d.
Dalmatia. ΔΑΛΜΑΤΙΑ. A
pas frustatoris: aut fulgur
vanitatis. h.
Damaris. ΔΑΜΑΡΙΣ. Axi-
cula. i. parua vxor. h.
Damascem. Sanguinis sacck
vel sanguinis pocula: aut sa-
guis femoris vel incendio
rum seu procuratoris.
Damascenus. Idem. f. n.
Damascenus. 1°. Paralip.
18. Generatiois aut habita-
tionis procuratio: aut gene-
ratio vel habitatio incendiū
aut pcuratoris. Heb. Dar-
mascenus.
Damascus. Sanguinis sac-
cus: vel sanguinis poculum:
siue sanguis femoris vel in-
cendiū aut procuratoris.
Damascus. 4. Regi. 16. b. vbi
dicitur perrexitq achaz i oc-
cursum theglathalasar re-
gi assyriorum in damascum:
interpretatur Similitudo in-
cendiū aut osculi vel poculi
siue sacci: aut similis femo-
ri: vel tacitum osculum aut
poculum. Heb. Damascus.
Damascus. 1°. Paralip. 18. et
2°. Paralip. 16. et. 24. et. 28.
interpretat generationis vel
habitationis procuratio: aut
generatio vel habitatio inci-
diū. Heb. Darmascus.
Damna. Sterquilinum: aut
cruentatio: vel taciturnitas:
aut similitudo nostra.
Dan. Iudicans. siue iudicis.
Dan. 1°. Paralip. 26. c. Glo-
luptuosus: aut testificans: si-
ue de glutiōe iudicis: aut sy-
riace tpalis. Heb. Adan.
Daniel. Iudicium dei.

Daran. Pallis: siue potētia:
aut magnitudo. Heb. adara
Daran. 1°. Paralip. 2. Genera-
tio vel habitatio pastoris aut
societatis siue inqtatis: vel
syriace biachis. Heb. Dara
Dari. Regēs: aut inqtēs.
Dathan. Ritus: aut lex.
Datheman. Legis prepara-
tio: vel legis munus. d.
David. Dilectus.
Debafech. Meliflua: aut in-
famiam apponens.
Debelaim. Palate. i. masse
de ficibus compacte.
Debera. Oratoris: siue ver-
bum: aut res: vel apes: aut
subiectio: vel syriace ductrix
Deblaea. Pallata. i. massa de
ficibus compacta.
Deblatam. Idem. p. n.
Decapolis. ΔΕΚΑΠΟΛΙΣ.
Decē ciuitatis. f. regio. h.
Deda. Lōminutio ei^o: vel sy-
riace palma illa. f. que est ar-
bor. Heb. Decla.
Dedan. Māilla vel dilectio
earū: aut patru^o: vel iudicā.
Delboia. Apes: vel verbum:
aut res: siue subiectio: vel sy-
riace ductrix. Heb. Debbora
Delean. Pauper afflic^o: si-
ue pauperis respōto vel cā-
ticta: aut exhausta siue macil-
lēta afflicto vel respōto: vel
ex hebreo et syro paup ouis.
Deleth. Janua: siue pauper-
tas. d.
Delphon. Stillicidū aut pau-
perem respiciēs: siue exhan-
stum vel macillētū respiciēs.
Delo. ΔΗΛΟΣ. Manifesta-
ta vel ostētia. h.
Delos. ΔΗΛΟΣ. Idem. h.
Demas. ΔΗΜΑΣ. Popula-
rio: plebeius: aut pignus. h.
Demetrius. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.
Cerealis a cerere qua genti-
les deū frumētū putabāt. h.
Demophon. ΔΗΜΟΦΩΝ.
Populi interfecto: aut pos-

puli cedes. h.
Denaba. Iudicū eius i ea:
aut iudicium prebens.
Deptha. Pulsatio: siue im-
pulsio. Heb. Depcha.
Derben. ΔΕΡΒΗΝ. Circu-
septa: vel vallata. h.
Derbens. ΔΕΡΒΕΝ. Cir-
cūseprus: vel vallatus. h.
Dercon. Generatiois aut ha-
bitationis possessio vel emp-
tio: aut syriace draco.
Dessan. Pignudo: aut cinis.
Diabol. ΔΙΑΒΟΛΟΣ. (D
Criminator: siue calūpnia-
tor: aut accusator. h.
Diabolus. Abachuc. 3. i he-
breo est reseph: et interpretat
volucris: siue stāma: f. lāpas
Diana. Latins est: et dicta est
a die: eo qd habeat lucē emu-
lam diei. nam luna hoc no-
mine appellatur.
Dibon. Abūdans filius: aut
abundātia intelligēte vel edi-
ficationis: aut syriace flux^o.
Dibon. Esa. 15. d. Sanguinolē-
ta: siue sterquilinum. Heb.
Dimon.
Dibongad. Abūdātia filij feli-
cis: aut abūdātia intellect^o
vel edificationis felicitis: siue
abūdātia filij accincti.
Didymus. ΔΙΔΥΜΟΣ. He-
min^o vel gemellus: ille. f. qui
cum alio vno et eodem partu
nascitur. h.
Diei. De generatione: aut ex-
lites. syri est. Heb. Dieul.
Dilaiau. Paup dñi: siue ex-
haustio vel ramus domini:
aut macilentus.
Dimona. Sterquilintus: siue
coaceruatio: aut abundans
numerus vel munus.
Dina. Iudicis: vel iudicans:
aut syriace ista.
Dinet. Iudices: siue iudicia.
Dionysus. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
Diuinitus stimularus vel cō-
punctus. h.

Dioscor. ΔΙΟΣΚΟΡΟΣ. Di-
uina saturitas: vel diuina os-
namentum. h.
Diorrepes. ΔΙΟΤΡΕΠΗΣ.
A toue nutritus. h.
Dison. Trituratio: siue pigne-
do: vel cinis: aut abūdas dñs
Dison. Trituratio: (vel bur-
siue pinguedo: vel cinis.
Doeh. Lōmotus: siue impuls-
sus: aut cōminutus. d.
Dodan. Dilectio aut mamil-
la eius: vel patruus eius.
Heb. Dodau.
Dodanim. Dilecti vel patre-
lis sōpnus: aut mamilia dor-
Dodanim. 1°. Paralip. (milti-
i. Imperantes: siue descēdēs
res: aut iperātis vel descēdē-
tis sōpn^o. Heb. Dodanim.
Doeh. Sollicit^o: siue anxio:
aut piscator. Heb. Doeg.
Dom. Dñs: aut basis: vel sy-
riace auris. Heb. Adon.
Domim. Sāguinet: aut silen-
tes: vel similes: aut syriace
pecunie.
Dor. Generatio: vel hitatio.
Doram. Generatio vel habi-
tatio populi. d.
Dorcias. ΔΟΡΚΑΣ. Caprea
vel dāmula. h.
Dorda. Habitaculus scientie:
vel generatio scientie.
Dorimini. Generatio vel ha-
bitatio dextere. d.
Dorix. Rapid^o: aut velox. d.
Dosthe. ΔΟΣΘΕΟΣ. Deo
datus. h.
Dothaim. Ritus: aut lex.
Drusilla. ΔΡΟΥΣΙΛΛΗ.
Rore conspersa. h.
Dudi. Dilect^o aut patru^o me^o
Duel. Cognoscite deum: siue
scientia dei.
Dura. Hnatio: vel habitatio:
aut pyra. f. ignis. Heb. dura
De incipientibus
a littera E.

Ebal. Aceruus vetusta
tis: aut aceru⁹ defluens.
Ebal. Beni. io. interpretatur
pueritas vetustatis: aut
pueritas fluxus. heb. obal.
Ecclesiastes. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ
ΤΗΣ. Heb: aice dicit cohe-
leth: 2 interpretatur congre-
gans: ecclesiastes afit in gre-
co congregans vel concio:
nator: interpretatur.
Edema. Terra: aut ruffa: si-
ue sanguinea.
Eden. Voluptas: siue delite
aut syriace tempus.
Edena. Iudicium vel iudicis:
aut syriace ista. heb. Dena
Eder. Hres: siue defectio: vel
pivatio.
Edes. Mensis: aut novitas.
Edissa. Myrtus: aut syriace
lecticia.
Edna. Voluptas: aut syriace
tempus.
Ednas. Idem.
Ednas. 1°. Paralip. 12. inter-
pretatur Eterna reqes: siue
testimonium quietis.
Edom. Ruffus: siue terren⁹:
aut sanguineus.
Edom. Jof. 3. Homo: siue
ruffus: aut terren⁹: vel san-
guineus. heb. Adom. et
est nomen vrbs.
Edrai. Fortitudinis vel mag-
nitudinis aceru⁹: aut nubes
siue interitus iniqui aut so-
cij pastoris siue fractiois
Epha. Lassus: aut volas: vel
syriace plicatus vel plicat⁹
Epha. Ezechiel. 45. Henus e
mensure.
Ephenetus. ΕΦΕΝΕΤΟΣ.
Laudabilis. h.
Epher. Fodiens: aut explo-
ras: siue opprobrii: l' p'fussio
Epher. Beni. 25. et 1°. Para-
lipo. i. et. 4. et 5. vbi dicitur
Et epher 2 iahalon: inter-
pretatur pulvis: siue humulus
aut plumbum.

Epherite. Fodiens: aut ex-
plorates: siue opprobria: v'l
confusiones.
Ephermefta. Ruptura fun-
damenti: vel rupturā ponēs
aut ex hebreo 2 syro taurus
anniculus. heb. Pphermefta
Ephesū. ΕΦΕΣΟΙ. Deside-
rabiles. h.
Ephesus. ΕΦΕΣΟΣ. Idem.
f. n. h.
Epheta. Aperire imperatis
ni modi passive vocis.
Ephi. Henus est mensura.
Ephod. Sup'humeralē: aut
ornamentum.
Ephoz. Judi. 8. f. et 1°. Pa-
ralip. 15. interpretatur Sup-
humeralē: aut ornamentū.
heb. Ephod.
Ephra. Pulverulenta: siue
plumbea: aut dāmula.
Ephraim. Frugifer: aut cres-
centis. 1°. Regl. 13. (scēs.
interpretatur Pulverulenta:
siue plumbea: aut dāmula.
heb. Ephra.
Ephrata. Ubertas: siue frugi-
fera: l' cresces aut icinerata
Ephratei. Ubertates: siue
frugiferi: aut crescentes: v'l
incinerati.
Ephrateus. Idem. f. n.
Ephree. Cooperimentum ini-
qui vel focij aut fracti: siue
partus iniqui l' focij aut fra-
cti. Ephrem. Frugifer: aut (eti-
crescens.
Ephron. Pulvis: siue hīnu-
lus: aut plumbeus.
Egbarhana. Frater mozi. D
Egbarhans. Idem. heb. =
Echmatha.
Egeus. Meditatio: siue loq-
la: vel gemitus: aut ablatio.
Egia. Redemptor: vel redēp-
tus: siue inquinatus.
Egyptia. Angustians: siue
tribulans.
Egyptii. Angustiantes: siue
tribulantes.

Egyptus. Idem. f. n.
Egyptus. Angustia: siue tris-
tulationes.
Egia. Festivitas aut gyratio
Egia. 2°. Regl. 3. et 1°. (ei⁹.
Parali. 3. iterprat Titula:
aut currus: siue rotunda.
Eglon. Titulus: aut currus:
siue rotundus.
Ela. Flex: v'l quercus: aut ma-
ledictio: vel iuramentū. f. im-
precationis: aut syriace de⁹.
Elad. Dei eternitas: v'l dei te-
stimonium: aut dei p'eda.
Elada. Dei cetus vel congre-
gatio: aut dei eternitas siue
testimonium: vel dei p'eda.
Elada. ΕΛΛΑΣ. Grecia. h.
Elai. Fontis: vel de⁹ me⁹. D.
Elam. Adolefcens: siue ocula-
tus: aut seculum.
Elamite. Idem. p. n.
Elasa. Dei factura.
Elchana. Deus zelotes: aut
dei possessio: vel dei calam⁹
siue deus nidus eius.
Elcia. Portio siue pars do-
mini: aut lenitas domini.
Elci. Portio: siue ps: aut le-
lenitas. Portio siue ps (nis
domini: aut lenitas dñi.
Elchias. Idem.
Elida. Dei scia: aut dei cogni-
tione. Dei dilectus. (tio.
Elcadebarim. Quitus liber
legi: 2 iterprat hec sunt ver-
ba: q: sic incipit in hebo. gre-
ce afit vocat Deuteronomi-
um. i. secundatio legis.
Elcale. Dei ascensio: siue dei
holocaustum.
Eleanan. Dei gra: siue dei mi-
sericordia: aut dei donū. heb
Elcazar. Dei ad (Elchanan
tutorum: siue dei atrium,
Elcazarus. Idem.
Elech. Portio: siue ps: aut le-
lenitas. Idem. p. n. (nitas
Elceta. Latium est: 2 grece
idem significat.
Eleph. Adidus. i. orbis: vel

El. Mustela: aut syriace rubigo.
heb. Eled.
Elle. Laudans: siue lucifer:
aut stultitia.
Eleutherus. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ.
Liber vel ingenuus. h.
Elphaal. Dei opus: l' dei opa
Elphelech. Deus libes (tio.
ratiōis: siue de⁹ me⁹ expellēs
Eli. Deus meus.
Eliah. Deus meus pater: si-
ue deus patris.
Eliaba. Deus absconditus: si-
ue deus dilectionis.
Eliachim. Dei resurrectio aut
affirmatio: siue deus refur-
rectionis vel firmitatis: aut
deus vindicans.
Elia. Dei scientia: vel dei
cognitio.
Eliadam. Idem. heb. Eliada.
Eliade. Idem.
Eliam. Dei populus.
Elias. De⁹ dñs: aut fort' dñs
Eliashaph. Deus augēs: l' de⁹
augmētatiōis: aut de⁹ finēs
Eliashb. Deus conuersionis:
aut dei scilio vel habitatio:
siue dei insuflatio.
Eliashb. Idem.
Eliatha. Deus meus tu: aut
deus meus venit.
Elihaa. De⁹ absconditus: siue
dei dilectio. heb. Eliaba.
Elica. Dei pellicanus: aut for-
tis vomitus.
Elie. ΕΛΙΕΙ. Agri: aut cir-
cuoluti: vel rectori. h.
Elida. Dei scientia: vel dei co-
gnitio.
Ellel. Deus meus deus: l' dei
fortitudo: siue dei potentia.
Eliezer. Dei adiutorium: siue
dei atrium.
Eliphal. Dei miraculum: vel
dei iudicium.
Eliphalech. Deus liberatio-
nis: siue deus meus expel-
lens. heb. Eliphalet.
Eliphaleth. Idem.
Eliphalu. Deus mirabilis: si

El. ne deus iudicij.
Eliphaz. Dei nifus vel cons-
tans: aut dei aurū. f. obrizū.
Eliphelech. Deus liberatio-
nis: siue deus me⁹ expellēs.
Elim. Arietes: aut fontes: v'l
cerui: siue valles.
Elymaida. ΕΛΥΜΑΙΔΑ. Pan-
nicea: a pannico quod est ge-
nus seminis. h.
Elymas. ΕΛΥΜΑΣ. Magus
siue correptor: l' p'ncipio. h.
Elimelech. Deus meus rex:
aut dei consilium.
Elinoat. Ad ipsum oculi mei
siue ad ipm fontes mei: aut
ad ipz afflictio vel paupras
Elinoai. 1°. Paralip. 26. et
Elo. 8. interpretatur Ad do-
minum oculi mei: aut deus
ipse oculorum meorum.
Eliopolis. ΗΛΙΟΠΟΛΙΣ.
In hebreo est on: quod inter-
pretatur dolor: vel fortitudo
aut tristitia: grece vero ello-
polis interpretatur solis ci-
uitas.
Eliozeph. Dei hyems: aut de-
us iuuentutis: siue forte op-
probrium: aut ex hebreo et
syro: deus acuminis.
Elisa. Deus est: aut dei agn⁹:
siue deus comodans.
Elisabeth. De⁹ iuramentū vel
saturitatis: siue dei septena-
rium.
Elisaphan. Deus aquilonis:
siue deus absconditus: aut
deus speculator.
Elisaphar. Deus iudicans.
Elisama. Deus exauditiois
siue dei exauditio.
Eliseus. Dei salus: vel de⁹ sal-
tus. Idem. heb. Elisua. (uas
Elisua. Idem.
Elisua. 1°. Paralipo. 3. inter-
pretatur Deus exauditiois:
vel dei exauditio. heb. Eli-
sama.
Elisur. Dei fortitudo: siue dei
petra: aut dei plasmatio vel

El. colligatio.
Eluid. Deus laudis: siue de⁹
confessionis: aut dei laus vel
confessio. D.
Elimelech. Dei regni vel dei
consilium. heb. Elimelech.
Elmodad. Dei mensura: aut
atrium dilecti.
Elmondeblatim. Duo noia
sunt Elmon quod interpre-
tatur occultatio: siue adole-
centia: aut seculum: vel con-
reptus. Deblatiz: palatē. i.
masse de ficibus compacte.
Elnoem. Dei pulchritudo: si-
ue deus mouens eos.
Elnoen. Idem. heb. Elnoem.
Elnoethan. De⁹ dedit: siue dei
Eloi. Deus meus. (dons).
Elon. Flex vel arcus: seu for-
tis: aut ceruus.
Elon. Hu. 2. et Hiere. 48. In-
terpretatur Fenestra: vel p-
phanatio: siue dolor: vel in-
firmitas.
Elrath. Portio siue ps: aut
lenitas. heb. Elchath.
Eltholad. Dei generatio.
Elul. Gloriat⁹: siue p'noctatio.
Elul. 3°. Regl. 6. Hermē: aut
defluens: siue vetustas. heb
Elzebad. Dei dotatio. (Bul
Elziph. Istud os vel ista buc-
ca: aut syriace falsitas v'l fal-
sus. heb. Ziph.
Emalchuel. Rex deus: aut re-
gni dei: vel nuncius dei. D.
Emam. Turbatio eorum: aut
tumulus eorum.
Eman. Mistrus: aut tumultu-
ans: vel syriace fidelis.
Emanuel. Hobilis deus.
Emath. Ira: vel indignatio:
aut calor: siue murus: aut
vter: vel lagena.
Emath. Hee. 12. interpreta-
Entum. heb. Maa.
Emathus. Iratus: siue indi-
gnatus: aut calidus: siue mu-
ratus: aut vter: vel lagena.
Emaus. Timens consilium:

vel matris aut gentis cōstitū
am: seu populus abiectus. **D.**
Emer. Dicens: siue loquens:
vel exaltatio: aut syriace ag
Enmer. Idem.
Emim. Timores: aut terribi
les: vel populi: siue insula a
quarum.
Emoz. Asinus: siue latus: aut
vinosus: vel syriace grauis:
aut ponderosus.
Emmoz. Idem.
Emri. Manipulus meus: aut
seruitus: vel gomoz genus
mensure capiens decimam
partem ephi.
Enach. Bigas: aut torques
monile: siue oneratus.
Enachim. Idem. p. n.
Enada. Oculus acutus: vel letus
aut fons acuminis: vel letitiae
siue ex hebreo et syro fons vel
oculus vnus siue nouus.
Ennada. Rec. 3. interpretatur
bratia vel misericordia
dilecti. **Deb.** Enadad.
Enadab. Idem. **Deb.** Enadad.
Enaim. Fontes: vel oculi.
Enam. Rubes vel fontes co
rum: aut oculi eorum. **D.**
Enan. Rubes: vel augurii: si
ue fons aut oculus earum.
Encentia. ē γκαίρια. Reno
uatio vel dedicatio. i. festus
pro renouatione vel dedica
tione templi. **H.**
Endor. Fons siue oculus ge
nerationis vel habitatiōis.
Enes. ἀίπερος. Lauda
Enebad. **Hfa** vel mia (rus. **H**
dilecti. **Deb.** Enebad.
Engaddi. Fons siue oculus
hedi vel felicitatis: aut ex he
breo et syro fons siue oculus
inclusionis vel scilicet.
Engallim. Fons siue oculi vi
tuloy vel currus aut rotundi
tatum.
Engannim. Fons hortorum: si
ue oculus protectionum.
Deb. Engannim.

Engannim. Idem.
Enoch. Dedicatus: vel disci
plinatus: aut morigeratus.
Enochite. Idem. p. n.
Enon. Rubes vel obnubila
tio: siue fons aut oculus eius:
vel augurium.
Ennon. Ecce illi: siue diuitie
eorum: aut decipiens eos:
vel contristans eos. **Deb.**
Ennom.
Enos. Homo: vel vir: siue ob
litus: aut desperatus.
Enfemes. Fons siue oculus
solis: aut ex hebreo et syro
fons siue oculus ministerii
vel famularus.
Epaphras. ἐπαφρας.
Spumans. **H.**
Epaphroditus. ἐπαφροδι
τος. Venustus: siue iocun
dus. **H.**
Epicurei. ἐπικουρηοι.
Adiutores: siue auxiliato
res. **H.**
Epimicion. ἐπιπικιοι. **H.**
riticum victorie. **H.**
Eraftus. ἐραστος. Ama
bilis. **H.**
Erem. Destructio: siue anas
thema: aut rete vel retacu
li: siue dedicati et consecrati.
Erioch. Ἐριχ. aut ps (s. deo
cerus: siue facietas vel ebi
etas tua: aut leo tuus. **D.**
Esaan. Innixus: i. sustentat: si
ue ignis afflictionis et tristitio
is. **H.**
Esaia. Salus domini.
Esaia. Idem.
Esamar. Custos: vel custo
dia. **Deb.** Esamar.
Esau. Faciens: vel operans:
aut tinea eius.
Esbaal. Ignis idoli: siue ignis
dominantis aut subijcientis
vel possidentis.
Esbon. Festinans intelligere
siue festinans edificare.
Escarioth. In greco scribitur
escarioth: et hebraice inter
pretatur vir occisionis: aut

vir exterminatoris et mortis. **D.**
Escariothes. Idem.
Escarioth. Idem.
Eschol. Botrus: siue oebatio
aut ignis omnis.
Esdras. Adiutor: siue atrius
et deb. **Ezras.**
Esdrelon. Adiutorium fortis
tudinis: vel arcus auxiliij. **D.**
Esdriin. Adiutorium. **D.**
Eseban. Ignis filij vel edifi
catis aut intelligentis.
Esebon. Numerus: siue cogi
tatio: aut festinans intellige
re vel edificare.
Esebon. Ben. 46. Festinatio
filij: aut festinatio intelligen
tis vel edificantis.
Esech. Aiolentia: siue calips
Esel. Ambulans: siue vi (ma
lificans: aut stillas. **Deb.** **Ezel**
Eser. Cellarium: siue thesaus
rus: aut angustians.
Eser. 1. Paralip. 4. Adiuto
rius: siue atrius. **Deb.** **Ezer.**
Espathath. Congregatio: siue
collectio: aut consumans vel
finitans.
Esmona. Festinatio nuerati
onis vel muneris: aut festi
natio preparationis: vel les
gatio. i. ambasata.
Esna. Mutatio: siue dormita
tio: aut iteratio et secundatio.
Esrail. Adiutorium dei: siue
atrium dei. **Deb.** **Ezrael.**
Esrail. Atrium: siue fenem.
Esrail. Beatitudo dei: aut in
tuitus fortis: vel gressus dei
Estrom. Sagitta exultatiōis:
siue diuisio cantici: aut atrij
vel fenem. **Deb.** **Estron.**
Estromite. Idem. p. n. **Deb.**
Estronite.
Esthama. Exaudito: vel ma
lieris vterus.
Esthamo. Idem.
Ethaol. Postularus: aut ma
lier fortis: vel ignis laboris.
Ethaolite. Idem. p. n.
Esthemo. Exauditus: vel ma

lieris vterus.
Ethon. Atrium eius: aut ignis
donum.
Ethai. Robustus: siue signus
meus: aut vomer: i. aduersus
Ethala. Frater dñi. **Deb.**
Ethala.
Ethalon. Lōtricio māsionis:
aut formidabilis mansio: si
ue inuolutio eius.
Etham. Fortitudo: siue vo
mer eay: aut insule donum.
Deb. **Ethan.**
Etham. Exo. 13. et Nu. 33.
Fortitudo eoz: aut vomer
vel aduentus eorum: siue sig
num eorum.
Etham. Judi. 15. et 1. Para
lipo. 4. a. vbi dicitur: Ista quoq
stirps etham. et eo. e. et. 2.
Parali. ii. Auis eoz: siue i
uolutio eoz: vel calamus eo
rum: aut syriace cōstiti eoz.
Ethan. Fortitudo: siue vo
mer eay: aut insule donum.
Ethan. 1. Paralip. 4. a. **Abi.**
Isaar et ethan: interpreta
tur Donus: aut merces: vel
signum filij: aut aduentus fi
lij. **Deb.** **Ethan.**
Ethanni. Afflicti: i. paup: si
ue respōdens. **Deb.** **Hanni.**
Etheel. Decus dei: siue signi
dei: aut aduersus vomer dei.
Ethel. Confracti: siue formi
dantes: aut stupentes: vel
syriace descendentes.
Ethel. 1. Paralipo. 2. Hora
mea vel tempus meum.
Ether. Oro: siue deprecatio.
Etheus. Confractus vel for
midans: aut stupens: vel sy
riace descendens.
Ethi. Hora vel tempus meū.
Ethilon. Murmuratio: siue
aceruus eius: aut suspensio
eius. **Deb.** **Ethilon.**
Ethim. Confracti: siue formi
dantes: aut stupentes: vel sy
riace descendentes.
Ethiopia. In hebreo dicitur: chus

et interpretatur nigra vel nigre
do. **Ethiopia** autem in gre
co ardore vel incendium sig
nificat.
Ethiops. In hebreo dicitur: chusi
et interpretatur niger. **Ethiops**
autem in greco ardentes: vel
incensum significat.
Ethiopes. Idem. p. n.
Ethiopes. ps. 71. et. 73. In
hebreo est syim: et interpretatur
Siccitates: aut naues vel
trieres: siue demones.
Ethiopiassa. In hebreo dicitur: chu
sith: et interpretatur nigra. gre
ce vero ardentem vel incen
sam significat.
Eua. Aua: vel vinens.
Eubolus. εὐβουλος. **H.**
dens: aut dñi cōsulens. **H.**
Euchodia. εὐωδία. In gre
co est euodia: et interpretatur
Bonus odor: vel bene
olens. **H.**
Euel. Videntes: aut loquen
tes: vel nunciantes: aut sy
riace colubri.
Euel. Deut. 2. et Jos. 15. et 4.
Regi. 17. interpretatur In
qui siue peruersi.
Euergetes. ἐευεργετης.
H. factor: siue beneficus. **H.**
Eueus. Aiuus: aut loquens:
vel nuncians: aut syriace co
luber.
Euphrates. Frugifer: siue
fructificans: aut crescens.
Euphrateus. Frugifer: siue
fructificans: aut inanerans.
Deb. **Ephrateus.**
Eut. Ue: aut desiderans: vel
desiderium meum.
Eula. Dolens: siue parturi
ens: aut loquens illi: siue an
nuncians illi.
Eulath. Idem. **Deb.** **Eula.**
Eulimerothach. Strulti ama
ritudinem conterens: aut stul
tus amare contritus.
Eumenis. εὐμηνος. **Deb.**
tis: siue beniuolus. **H.**

Eunice. εὐνίκη. Bona vic
toria. **H.**
Eupater. εὐπατριος. Bo
nus pater. **H.**
Eupator. εὐπατριος.
Idem. **H.**
Eupolemus. εὐπολεμος.
Bene pugnans: vel bonus
pugnator. **H.**
Euthicus. εὐτυχος. Felix
aut bene fortunatus. **H.**
Ezul. Arcturus nomen stelle
: siue stultitia: aut illa. **Deb.**
Ethel.
Ezeab. Fortitudo felicitatis
siue fortis accinctus: aut ex
hebreo et syro fortis concilio
Deb. **Ezrad.**
Ezechi. Fortis: siue apphēdēs.
Ezechias. Fortitudo dñi: si
ue apprehensio dñi.
Ezechiel. Fortitudo dei: siue
apprehensio dei.
Ezechiel. Es. 8. interpretatur
Aidens dei. **Deb.** **Ezeiel.**
Ezel. Ambulatio: siue vilifi
cario: aut stillatio.
Ezelias. Liberans vel reser
uans dñs: aut prope dñm.
Ezer. Adiutorius: siue atris.
Ezethan. Paruus: siue mini
mus. **Deb.** **Ezethan.**
Ezia. Distillatio et aspersio dñi.
Eziel. Fortitudo dei: siue hie
rus dei.
Eziel. 1. Paralip. 27. c. Au
rium dei: siue atrium dei.
Deb. **Eziel.**
Ezion. Aiuo: vel pphetia.
Ezir. Doreus: aut syriace cō
uersus: vel reuersus.
Ezra. Adiutorius: siue atris.
Ezraites. Indigena: siue ois
Ezrel. Adiutorius dei: (talio
siue atrium dei.
Ezri. Adiutorius: siue atris.
Ezricam. Buxilum resurge
tis vel vindictis: siue atris
resurgens vel vindictis.
Ezriel. Auxilius dei: siue atris
Ezro. Atrium aut fenā eius. (vel

De incipitibus a littera. F.

F. Acc. Aperiens. Facia. Aperiens dñs. Fadaia. Redemptio domini. Fadaia. 4.º. Regi. 22. interp tatur. Testis dñi: siue onatus vñ pda dñi: aut trãstir vñ eternitas dñi. Heb. Adala. Fadassur. Redemptor fortis: vñ redimēs petra: aut redēptio plasmariōis vñ colligatio Fadon. Redēptio ei⁹: (nis. aut syriace iugū p iuga. f. bofi) Falata. Miraculum domini: siue occultum domini. Faleam. Fragmentum: vel frustum: aut scissura: vel syriace obsequium. Heb. Falea. Falech. Diuisio. Heb. Faleg Falech. 1.º. Paralip. 2. e. iter pretatur Ruina: vel iudicatio. Heb. Faleth. Falech. 1.º. Paralip. 2. f. interpretatur Liberatio: siue expulsio. Heb. Faler. Falcl. Logitans: siue orans: aut iudicans. Falleth. Liberatio: siue ex Falonites. Cadēs: (pulsio. siue occultus. Falti. Liberatio: siue expulsio. Faltias. Liberatio domini: aut expulsio domini. Faltiel. Liberatio dei: aut expulsio dei. Fallu. Mirabilis: aut occult⁹ Falluite. Idem. p. n. Faniel. Vidēs deum: siue factus dei. Fara. Frugifer: vel fructificās: aut creccēs: siue vaca. Farai. Viatus: siue apertio. Faram. Onager eozis: vel ferocitas eorum: aut fructificatio matris: vñ taur⁹ mris. Faram. Pulchritudo: siue laus: aut gloriatio: vel propagines. Farao. Dissipans: siue disco-

operiens aut nudans: vel syriace vindicans. Faraonechao. Dissipans siue discooperiēs aut nudās claudum vñ percussus: aut ex syro et hebreo vindicans claudum vel percussus. Farathon. Dissipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel syriace vindicta eius. Farathonites. Idem. Fares. Diuisio. Fares. 1.º. Paralip. 7. interpietat Eques: aut diuidēs: siue exponēs: vel declarās. Fares. Ecd. 2.º. et. 8. Pullex: vel culex: siue fructus tinee. Heb. Faros. Farestite. Diuisio. Farfar. Lōminutus: aut fructificatio fructus: siue taur⁹ tauri. Farisei. Diuisio. D. Fariscus. Diuisus. D. Farnath. Taurus percussus vñ percussus aut contusus: siue fructificatio aromatur. Heb. Farnach. Faros. Pullex: vel culex: aut fructus tinee. Farsādathan. Reuelatio mēstrui vel cōmotionis sue: aut equitis commotio: siue steracus menstruorum vel cōmotiōis ei⁹. Heb. Farsādatha. Farua. Fluidus: aut syriace volans. Faruda. Separatio: vñ dispsio Farurim. Lebetes: siue suburbana. Fafe. Transitus: siue claudicatio. Idem. (cario. Fafelida. Transitus vel claudicatio natiuitatis vel generationis. D. Faseron. Otis canticus: siue os planum. D. Fassa. Diminutio otis: vel os diminutum. Fasga. Collis: siue altitudo: aut munitio.

Fasso. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem. Fassur. Idem. Farata. Porta dñi: siue aperiens dominus. Faruel. Bucella vi: siue psuasio dei: aut dilatio dei. Fatures. Bucella rois: aut persuasio vel dilatio ruine vel distillationis. Fau. Ululans: aut gemens: vel apprensus. Fe. Os ab ore: aut hic. f. ad: uerbium loci. D. Feben. Poi Bñ. Lucida: vel pura. H. Fedael. Redemptio dei. Fegiel. Obuiatio dei: siue deprecatio dei. Feldas. Ruina triture: aut iudicium triture. Felcia. Miraculum domini: siue occultum domini. Felcia. Hee. ii. Logitans domini: aut orās dñm: siue iudicium domini. Heb. Felelia. Feleth. Ruina: siue iudicatio Felethi. Idem. Felethi. 3.º. Regi. i. In hebreo est Dei: et interpretatur associates: siue pastores: f amici Felethi. 4.º. Regi. ii. In hebreo est rasum: et interpretatur curiores. Felix. Latinum est. Felonites. Cadēs: siue occultus. Felti. Liberatio: vñ expulsio. Feltia. Liberatio dñi: aut expulsio domini. Feltias. Idem. Fenenna. Gemma: siue factus nostra. Fencis poi yñ kic. Rubca: vel purpurea: aut palma. f. arbor. H. Fencii. Heñ. iq. Hō ē i hebo. Ferezei. Rurales. i. habitantes in villis absq muro.

Ferezeus. Idem. f. n. Feros. Pullex: vel culex: siue fructus tinee. Fesse. Transitus: siue claudicatio Feltus. Latinum est. (tio. Fessur. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem. Fethmoab. Dux moab: f dux ex pte: siue fouca ex patre. Fethros. Bucella rois: aut persuasio vel dilatio ruine vel distillationis. Fetrusim. Idem. p. n. Ffairroth. Os vel labium liberatis: aut os sculptum: ab ore non ab osse. Ficol. Os omnium. i. omnis lingua: aut oris perfectio vñ consumatio. Filadelpia. φιλαδέλα = pic. Amor fratris vel fraternitatis. H. Filarches. φιλάρχης. Amator principis. H. Filemon. φιλιμων. Deosculans. H. Filetus. φιλητος. Amabilis. H. Filetus. φύελλος. Secūda ad Timotheū. 1.º. d. In greco est sygellus: et interpretatur fugitiuus. H. Filippes. φιλιππιος. Bellicosus: siue amatores eorum. H. Filippis. φιλιππιος. Bellicosus: vñ amatrix equorum. H. Filpp⁹. φιλιππος. Bellicosus: vel amator equorum. H. Filstea. Lōpsa. f. cinere vel puluere: siue ruina apposta vel ruina duplex: seu ruina potus: vel cecidit bibens. Filstei. Lōpsa. f. cinere vel puluere: siue ruina apposta: siue ruina duplex: siue ruina pot⁹: aut ceciderit bibētes. Filsteus. Idem. f. n. Filstijm. Idem. p. n.

Filistini. Idem. Filologus. φιλόλογος. Amator sctarum: vel amator verbi. H. Filometor. φιλόμητρος. Amator matris. H. Fimees. Bspectus vel facies cōfidentie vel protectionis. Finon. Hēma: siue aspiciens: aut os eternitatis: vel os filij: aut ex hebreo et syro os piscis: ab ore non ab osse. Finon. Hñ. 33. Hēma: siue aspiciens. Heb. Funon. Fison. Otis mutatio: siue multitudo: aut extensio. Fiton. Bucella eoz: aut oris consumatio: siue psuasio vel dilatio eozis. Heb. Fitom. Fiton. 1.º. Paralip. 8. et 9. Bucella eius: aut persuasio vel dilatio eius: vel oris doni Flegon. φλέγων. Comburens: siue ardens. H. Focretch. Otis exterminatio: vel oris concilio. Fogoz. Viatus: siue apertio. Follari. Opa mea: siue opum. Foatha. Fructificatio: siue multiplicatio: aut fortileg⁹. Fortunatus. Latinum est. Fofech. Fragmentum tuum siue diminutio tua. Fou. Ululans: aut gemens: siue apprensus. Frygia. φρυγία. Sicca: vñ ardens. H. Fryx. φρυξ. Siccus: vel aridus. Hic aduerbius (dēs. H loci: aut os ab ore. Fua. Exo. 1.º. Hēmens vñ vluans: aut apprensus. Fua. Judi. io. et. 1.º. Paralip. 7. Angulus: aut coma. Fuaitē. Aspiciens: vel facies mea. Heb. Funitē. Ful. Ruina: aut saba. Funiel. Videns deum: siue aspiciens deū. Heb. Faniel. Fur. Sors.

Furim. Sortes. Fut. Aphrica: aut syriace crassa: vel pinguis. Futhiel. Aphrica dei: vel ex syro et hebreo piguedo dei. Futiphar. Ex syro et hebreo pinguedinem dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace piguedinis vidicta. De incipitibus a littera. G. Gabathites. Collis: siue calix: aut excelsa hora. Heb. Gabaathites. Gaad. Contractus: aut formidans: vel syriace descendēs. Heb. Gaath. Gaal. Abiectio: siue abominatio. Gaam. Tēpestas: vel (natio cōmorio. Heb. Gaas. Gaas. Idem. Heb. Gaas. Gaaz. Idem. Heb. Gaas. Gaba. Collis: siue calix. Gaba. Idem. Gaba. 1.º. Regi. iq. a. vbi dicitur Sub malo granato q erat in agro gabaa: in hebo est Migro: et interpretat de gutture: aut timor: siue horreum eius. Gabaad. Collis: aut calix: siue excelsa hora. Heb. Gaa. Gabaath. Idem. (baath. Gaba. Collis: aut calix. Gabaon. Collis: vel calix: aut dorsum vel eleuatio iniquitatis Gabaonite. Idem. p. n. Gabatha. Emunēs: vel excelsum. grece dicitur lithostratos: qd interpretat lapidibus stratus: et erat locus vel stratus lapideum eminentis. D. Gabbathon. Dorsum vel eleuatio eius: aut palpebre ei⁹ siue excelsum donum. Gabeec. Collis: aut calix. Gabelus. Terminus: vel limes: aut confinium. D. Haber. Vir: aut virilis vñ for

ris: aut syriace gallus galli-
naceus.
Haber. 4. Regi. 9. Larulus:
sive habitatio: aut collectio:
vel timor. Heb. Hur.
Habin. Listerne: aut locuste:
sive altitudines. Heb. gabim
Habriel. Vir deus: aut forti-
tudo dei: vel fortis me⁹ de⁹.
Had. Felix: vel accinctus.
Haddel. Magnus: sive mag-
nitude: aut hmbria.
Hader. Murus: sive mace-
ria vel seps.
Haderothites. Idem.
Hadgad. Felicitas felicitatis
aut accinctus exercitus.
Hadi. Medus: sive felix: aut
accinctus: vel syriace icibus
Haddi. Idem.
Hadibel. Scientia dei. Heb.
Hadihel.
Hadiroth. Muri: sive mace-
rie vel sepes.
Haddis. Acerus: l' cōgeries:
sive felix vl' accinet⁹ vir. D.
Hadite. De gad: quod interp-
tatur felix: vel accinctus.
Hador. Murus: sive mace-
ria aut seps.
Haer. Exit⁹ caloris vel ire.
Hais. Latium est: et inter-
pretatur dñs ex lingua lati-
na prisca. grece vero terre-
nis aut gloriante significat.
Halaad. Acerus testimonij
Halaadite. Idem. p. n.
Halaadites. Idem. s. n.
Halaaditim. Idem.
Halaaditis. Idem.
Halah. Rora: sive reuolutio:
aut confinium: vel marmos.
Halalai. Idem.
Halate. Υαλαται. Lactan-
tes: vel lactei. h.
Halatia. Υαλατια. Lactās
vel lactea. h.
Halgal. Rora: sive reuolutio:
aut aceruus acerui: vel re-
uolutio acerui.
Halgala. Idem.

Halgalis. Idem.
Halilea. Colubilis: sive volu-
rabilis: aut rota.
Halilea. Ios. 13. Idem. p. n.
Heb. Haliloth.
Halilei. Colubiles: sive volu-
tabiles: aut rotantes.
Halileus. Idem. s. n.
Hallim. Loacervantes: sive
transmigrantes: vel reuolu-
uentes: aut discooperietes.
Hallim. Esa. 15. Hurte: aut
guttra maris: sive coacervā-
tes: vel transmigrātes: aut
reuoluētes. Heb. Agallim.
Hallion. Υαλλιον. Lac-
tās: vel lacteus. h.
Hamalias. Cōsumatio domi-
ni: sive consumptio domini.
Heb. Hamarias.
Hamaliel. Retributio di: aut
camel⁹ dei: sive ablactar⁹ dei
aut consumptio domini.
Hamarias. Consumatio dñi:
aut consumptio domini.
Hamul. Retributio: sive ab-
lactatio.
Hanzo. Etia iste: aut scyrpus
vel sicus iste. Heb. Hamzo.
Haon. Educens eos: sive exi-
tus eorum: aut exitus calo-
ris. Heb. Haam.
Hareb. Scabies: aut syriace
hydria.
Harizim. Secures: l' scisores
Harmi. Osseus: vel ossa: aut
peregrinationis aqua: vl' sy-
riace causa mea.
Haspha. Appropinatio oris:
sive accedens huc.
Hatham. Tactus eorum: vel
mugitus eorum: aut mugit⁹
perfecti vel simplicis.
Haulon. Transmigratio eor⁹
vel reuolutio eor⁹: aut ex sy-
ro et hebreo intus manens.
Haza. Fomis: aut capra.
Hazabar. Thesaurarius.
Hazara. P̄fessio: sive diuis-
io: aut sententia.
Hazaris. Idem. D.
Hazei. Fortes: aut capre: vel

hirci.
Hazem. Eruca: sive vell⁹ eor⁹
aut trāst⁹ eor⁹: sive tondeā
Hazenses. Fortes: aut eos
capre: vel hirci. D.
Hazer. P̄fessio: sive diuisio
aut sententia.
Hazer. Ios. 13. et 1°. Parali.
26. Auxili⁹: sive auxiliator.
Heb. Hazer.
Hazophylacius. Ubi gaze. i.
thesauri templi seruabantur
ex persico et greco.
Heba. Collis: aut calix: sive
Hebai. Doris: sive ele-
uatio: aut cisterna: sive locu-
sta: vel syriace exactor.
Hebal. Terminus vel limes.
Hebar. Vir: aut virilis: sive
fortis: l' syriace gall⁹ gallina
Hebellem. Vallis salis: (ceus
nax l' naurax. Heb. gemelle
Hebeth. Collis: aut calix: sive
excelsa hora.
Hebethon. Dorisum sive ele-
uatio eius: aut palpebre ei⁹
sive excelsum donum.
Hebneel. Edificatio dei: sive
intelligentia dei: aut filiatio
dei. Heb. Hebneel.
Heddel. Magnus: sive mag-
nitude: aut hmbria.
Hedeon. Conterens vel con-
fringens: aut ex syro et he-
breo abscissio iniquitatis.
Hedera. Murus: sive mace-
ria: aut seps.
Hederites. Idem.
Hederorhaim. Idem. p. n.
Heddiel. Medus dei: sive felix
citatis deus: aut accinctio-
nis vel expeditionis deus.
Hedor. Murus: sive maceria
aut seps.
Hedur. Idem.
Behenna. Vallis deceptiois
vel tristitie sive diuitiarum:
aut syriace infernus. D.
Behennon. Vallis decipiens
vel contristans eos: sive val-
lis diuitiarum suaruz: aut sy-

riace isera. Heb. gehēnom
Belboe. Reuolutio inuestiga-
tionis vel scrutationis: aut
aceruus tumoris vel inflati-
tionis: aut ex hebreo et syro
reuoluens deprecationem.
Beldeti. Magnitudo: aut sim-
bua. Heb. Hedleti.
Belontes. Exultans: sive re-
uoluens: vel transmigrans:
aut: reuelans vel detegens.
Bemali. Retributio vel mer-
ces: aut ablactar⁹ l' camel⁹.
Bemineus. Dexterā vel dex-
ter. Heb. Bemneus.
Bemini. Idem. Heb. Bemini
Bemneus. Dexter. D.
Benebath. Fertua: vel fur-
ti: aut pretio vl' hor⁹ filie
Benesar. Hortus principis:
vel protectio principis. D.
Benesar. Math. 14. In gre-
co genefareth: et hebraice in-
terpretatur hortus aut pro-
tectio principis: sive hor⁹ vl'
protectio ministrantis. D.
Benesareth. Idem. D.
Benthon. Hortus vel virida-
rium aut protectio eius.
Beon. Pectus: sive ductio:
aut exitus: sive vallis gratie
vel mansionis.
Bera. Ruminatio: sive pegri-
natio: aut certatio l' cōflict⁹
Berara. Peregrinatio: vel
certatio: aut cōflictus.
Beraris. Idem.
Beraseni. In greco gergeleni
et hebraice interpretatur pere-
grinationi sive cōflictui aut
ruminatiōi appropinquan-
tes. D.
Beraseni. Marci. 5. a. et Lu-
ce. 8. In greco gadareni et
hebraice interpretatur septi-
vel murari. D.
Berreni. Incole: sive peregrini:
aut certantes: vel cōflic-
gentes. D.
Bergelei. Peregrinationi vl'
cōflictui aut ruminatiōi ap-

propinquantēs.
Bergeseus. Idem. s. n.
Bersan. Advena ibi: sive pe-
grin⁹ noiar⁹. Heb. Bersam.
Bersaphatia. Mō ē i hebreo.
Bersan. Exilium eius: vel pe-
grini mutatio.
Berson. 1°. Parali. 15. et Esd.
8. Advena ibi: sive pegrin⁹
nominatus. Heb. Berson.
Bersonni. Exul: vel peregrini
mutatio.
Bersonite. Idem.
Bersonites. Idem.
Besa. Bixa: vel cōtentio: aut
dñi exitus. Heb. Besa.
Besan. Appropinquans: aut
vallis mutationis sive eboris
vel sompni.
Bessen. Appropinquo vel
approximatio.
Bessur. Vallis aspectus: aut
vallis bouis: sive vallis mu-
rus: aut pons.
Bessuri. Idem.
Bessuri. 2. Regi. 2. Beatitu-
do: aut ituitus: vel gressus.
Heb. Bssuri.
Beth. Torcular.
Bethai. Torcularia. Heb.
Bethaim. Idem (Bethaim.
Bethepher. Torcular fodiens
vel explorans: sive torcular
confundens aut exprobiās.
Bethel. Torcularia.
Bethel. 4. Regi. 7. Confrac-
ti: sive formidantes: aut stu-
pentes: vel syriace descendē-
tes. Heb. Ethel.
Bethel. Vallis exploratiōis:
vel cōtemplationis: sive tor-
cular exploratiōis: aut val-
lis turturis.
Bethel. 1°. Regi. 30. et 1°.
Parali. 7. Excellēs: aut re-
sidui: sive remanēs: l' explo-
rans: aut funiculus. Heb.
Bethel.
Bethelus. Torcular.
Bethrēmon. Torcular mali
puncti: aut torcular excelsus

Bethsemani. Vallis pinguis-
ma: sive vallis olei. scribi de-
bet gesemani. D.
Bezen. Tōdēs: aut vellus: sive
transitus. Heb. Bezez.
Bezer. P̄fessio: sive diuisio
aut sententia.
Bezeron. P̄fessio doloris sive
fortitudinis: aut diuisio
vel sententia doloris sive for-
titudinis. D.
Bezontes. Tōdēs: sive trāst
Beze. Securis: sive sci (ens
for. Heb. Berze.
Bideroth. Muri: sive mace-
rie: aut sepes.
Biezi. Vallis visiois: aut val-
lis pectoris.
Bilo. Exultatio: sive reuolu-
tio: vel trāsmigratio: aut re-
uclatio: vel detectio.
Bilonites. Exultans: sive re-
uoluens: vel transmigrans:
aut reuelans: vel detegens.
Bimel. Retributio: sive ab-
lactatio. D.
Bineth. Hortus: vel p̄fectio.
Bion. Pectus: aut ductio:
vel exitus: sive vallis gratie
vel mansionis.
Bnidum. Κπιδοζ. Btri-
plex genus herbe purgatiue
vel laxatiue. h.
Boatha. Tactus ei⁹: aut mu-
gitus eius.
Bob. Listerne: vel locusta:
aut altitudo.
Bodolathi. Magnitudo: aut
hmbria mea.
Bodollas. Magnitudo domi-
ni: aut hmbria domini.
Bog. Tectum vel solarium: sive
ue tegulatum.
Bolan. Transmigratio: sive
reuolutio: aut ex syro et he-
breo it⁹ manēs. Heb. golan
Bolgōtha. Caluaria. i. vbi
sunt capita mortuorum.
Bollas. Transmigratio: aut
accumulatio: sive reuolutio
vel detectio.

Soliath. Idem.
Somer. Consumans vel con-
 sumens: aut deficiens.
Somor. Venus mēsure: i. de-
 cima pars ephi.
Somorra. Populus rebellis
 aut populus timēs: siue ma-
 nipulus: vel seruitus: aut sy-
 riace lana.
Somorrei. Idem.
Sorgias. ὄργιας. Terris-
 bilitas: aut velox. **S.**
Sortinam. ὄρτυμη. Sa-
 rretra. **S.**
Sossem. Pluuia: aut appro-
 pinquatio eorum: vel syria-
 ce corporalis.
Sosen. Appropinquatio: vel
 approximatō.
Sothan. Lactus eorum: aut
 mugitus eorum: siue mugit⁹
 perfecti vel simplicis. **Deb.**
Sotham.
Sothomel. Hora siue tēpus
 meum deus.
Sozan. Konso: aut vellus: si-
 ue transitus: vel corpus nu-
 triens: aut ex syro et hebreo
 Intus nutriens.
Srecl. Hebraice dicitur iauanim:
 et interpretatur deceptores
 vel contristantes: siue cenosa:
 aut columbin: grece vero ro-
 busti vel fortes inter-
 pretatur.
Sreclia. In hebreo est iauan:
 et interpretatur decipiens:
 vel contristans: siue cenosa:
 aut colubina. grece vero ro-
 busta vel fortis interpretatur
Sreclus. Idem. m. g.
Suhel. Redemptio dei: siue
 exaltatio dei.
Suni. Hostis: siue ptegens.
Sunite. Idem.
Surbaal. Carulus idoli vñ do-
 minantis aut subsistentis vñ
 possidentis: aut peregrina-
 tio siue timor aut habitatio
 idoli vel dominantis aut sub-
 sistentis vel possidentis.

De incipientibus a littera. B.

Banan. Gratiōsus: siue
 que misericors: aut donans.
Baber. Soci⁹: aut particeps
 siue incantator: aut liuor.
Baberite. Idem. p. n.
Badria. ἄβρια. In greco
 andria: et interpretatur viri-
 litas: aut fortitudo. **S.**
Badriel. Rex dei: aut abla-
 tio dei: siue priuatio dei.
Bacmes. Dui: siue cenosus:
 aut lineus. **Deb.** **Babes.**
Baphan. Chalamus eorum: si-
 ue cooptura eorum: aut litus
 eorum. **Deb.** **Bapham.**
Bapphim. Chalami: siue coo-
 perti: aut litus maris.
Bay. Aceru⁹: vñ coaceruatio
Bay. Hee. ii. Idē. **Deb.** **haya**
Bayalon. Quercus vel illex:
 siue fortis: aut ceruus.
Bayan. Frater mīto: aut fra-
 ter gētis. **Deb.** **Bayam.**
Bayla. Flices: vel quercus:
 aut cerue: vel fortitudines.
Deb. **Bayloth.**
Bayla. 4. Regi. 18. Dolor: vel
 infirmitas maxille: siue prin-
 cipium humiditatis vel te-
 neritudinis. **Deb.** **Bala.**
Baylam. Flices vel quercus
 aut maledictiones: vel fortit-
 tudines. **Deb.** **Balorh.**
Baylam. 4. Regi. 17. Dolor:
 vel infirmitas maxille: siue
 principium humiditatis vel
 teneritudinis. **Deb.** **Bala.**
Baylath. Flices vel quercus
 aut cerue: vel fortitudines.
Baylon. Flex vel quercus: si-
 ue fortis: aut ceruus.
Bayman. Frater pparat⁹: si-
 ue frater dextere: aut frater
 meus quid.
Bayo. Frater eius.
Bayrsemes. Ciuitas solis:
 aut ex hebreo et syro ciuitas
 seraij vel ministerij.

Baysaar. Frater matutinus
 aut frater niger et nigredis.
Balus. Comitio vel cōspicio
Bamaran. Bisinus: vel luti:
 aut vinosus.
Bana. Essentia: siue genera-
 tio. **Deb.** **Baua.**
Banan. Gratiōsus: siue mise-
 ricors: aut donans.
Bares. Sol: aut testa.
Barim. Destructio: siue ana-
 thema: aut rete vel retiacu-
 lum: siue dedicatum vel cō-
 secratum. **S.** deo.
Basarfual. Atrium vel fenus
 vulpis: aut seui semite.
Be. Ecce: vel ista. **B.**
Bebal. Aceruus vetustatis:
 siue aceruus defluens.
Beber. Transiens vel transi-
 tus: aut ira: seu pregnas: vñ
 syriace frumentum.
Beber. Hei. 46. et 1. **Para-**
 lip. 4. et 7. et 8. b. vbi dicitur:
 Et ezecl et heber: interpretatur
 Soci⁹ aut particeps: vel ad-
 herēs: siue incantator: aut li-
 ue irata: aut pregnans.
Bebeia. Transiens: siue
 ue irata: aut pregnans.
Bebeiz. Transfetes: siue ira-
 ti: aut pregnantēs: vel syria-
 ce frumenta.
Bebeus. Idem. **S.** n.
Bebi. Idem.
Bebron. Societas: siue parti-
 cipatio: vel adheffo: aut in-
 cantatio: vel liuor.
Bebrona. Trāsitiō: aut iras-
 sio. **Bebrona.** Ihu. 34. ex syro
 et hebreo falsitas cātici vñ
 exultatiōis. **Deb.** **zephrona**
Bebron. Societas: siue par-
 ticipatio: vel adheffo: aut in-
 cantatio: vel liuor.
Bebronite. Idem. p. n.
Beder. Brex: siue defectio:
 aut priuatio.
Beddo. Vapor: aut nubes vñ
 interitus eius.
Bedpher. Atrium: aut fenus.
Deb. **Bafor.**

Bela. Flex vel quercus: siue
 fortitudo: aut maledictio
Belam. Adulescēs vñ ego. m.
 .g. siue oculus: aut seculi.
Belam. 2. Regi. 10. Exercit-
 us matris vñ gentis siue an-
 cilla: aut dolor: siue expecta-
 tio matris vel ancille aut gē-
 tis: vel sompnium.
Belam. 1. Paral. 9. Flex vel
 quercus: aut fortitudo: vel
 maledictio. **Deb.** **Bela.**
Belasa. Dei factura.
Belath. Cerua: siue fortitudo
 aut illex vel quercus.
Belchana. Deus zelotes: aut
 dei possessio: siue dei calam⁹:
 vel deus midus eius.
Belcheseus. Dei duricies: vñ
 serotinus.
Belcheten. Ex hebreo et syro
 Dei theca vel capsula. **Deb.**
Belthece.
Belchias. Portio siue pars
 dñi: aut lenitas domini.
Belchias. Hee. 1. Expectas
 dñm: siue hamus dñi. **Deb.**
Belchelas.
Belchias. Miere. 38. Rex do-
 minus: siue consiliū vel reg-
 num dñi. **Deb.** **Belchias.**
Belech. Portio: siue pars:
 aut lenitas.
Beleph. Mille: siue doctrina:
 aut bos: vel dux.
Belem. Sompnians: aut sa-
 nans: siue expectatio eorum
 aut dolor eorum.
Beles. Armatus: siue libera-
 tus: aut nudatus.
Belles. Idem.
Belasa. Dei factura.
Belshmoth. Secundus liber le-
 gis: et interpretatur hec sunt no-
 mina: quia sic incipit i hebreo.
Brece autē exodus vocat. i.
 exit⁹: quia i eo exit⁹ filioꝝ isrl̄
 de egypto primo cōmetur.
Belech. Mūdus. i. orbis: aut
 mustelia: vñ syriace rubigo.
Deb. **Beled.**

Beli. Eleuatio: siue oblatio:
 aut eleuans: vel offerēs: seu
 pila: vel mortariolum.
Belia. Deus domin⁹: aut for-
 tis dominus.
Beliab. Deus pater: vñ deus
 patris.
Beliachim. Dei resurrectio
 vel affirmatio: siue deus res-
 surrectionis vel firmitatis:
 aut deus vindicans.
Beliham. Dei popul⁹: aut de-
 us popul⁹.
Belias. Deus dominus: aut
 fortis dominus.
Belidad. Dei dilectus: vel dei
 dilectio.
Belim. Arietes: siue fortes:
 vel cerui: aut valles.
Beliiodorus. ἡλιόδωρος.
 Solis donum. **S.**
Beliopolis. ἡλιόπολις.
 Hebraice dicitur On: et interp-
 tatur dolor: siue tristitia: aut
 fortitudo. Brece vero helio-
 polis solis ciuitas interpretatur.
Beliozeph. Dei hyēs: aut de⁹
 iuuentutis: siue forte oppro-
 brium: aut ex hebreo et syro
 deus acuminis.
Belisa. Deus ē: siue dei agn⁹:
 aut deus commodans.
Beliseus. Dei salus: vñ de⁹ sal-
 tema: siue doctrina: (uans.
 ipse: aut fortitudo ipsius.
Belmadan. De⁹ mēsure eorum:
 vel deus indumenti eorum. **B.**
Belnathan. Dei donum.
Belon. Flex vel quercus: aut
 fortis.
Belon. Ihu. 1. et. 10. et. 1. **Pa-**
 rasilip. 6. e. interpretatur sene-
 stra: vñ prophatio: siue do-
 lor: aut infirmitas.
Belon. Ios. 19. c. vbi dicitur he-
 lon et thēna. et pmo **Para-**
 lip. 6. f. interpretatur Flex vñ
 quercus: siue fortis: aut cer-
 uus. **Deb.** **Byalon.**
Belonite. Flices vel quercus:
 aut fortes.

Belthai. Laudatio: siue con-
 fessio: aut clamor. **Deb.** **De-**
Belteco. Ex hebreo et dai-
 syro dei theca vel capsula.
Beltholad. Dei generatio.
Beman. Miltus: aut tumultu-
 ans: vel syriace fidelis.
Bemona. Popularis: siue po-
 pulus hoster.
Ben. Hostis: siue misericors:
 dia: aut mansio: vel requies
Benan. Rubes: vel auguriz-
 seu fons aut oculus eorum.
Bemon. Ecce illi: siue diuitie
 eorum: aut decipiens vel cō-
 tristans eos. **Deb.** **Bennom**
Ber. Agil: aut denudās: et
 sūdēs: siue emul⁹: vñ ciuitas
Beran. Idem.
Beranite. Idem. p. n.
Berchuel. Longi: aut sanans:
 tes: siue maledictio cōbusti-
 Hercules ἡράκλειος (onis
 Junonis pñatris gēna. **S.**
Bered. Imperans: siue descē
Bered. Ios. 12. **Onas** (dēs
 ger: aut syriace diaco.
Beredite. Imperantes: siue
 descendentes.
Berite. Agiles: siue denudā-
 tes: aut effundentes: vel sy-
 riace inimici.
Berma. Destructio: siue ana-
 thema: aut rete vel retiacu-
 lum: siue dedicatum vel con-
 secratum. **S.** deo.
Bermagedon. Mons euan-
 gelij vel euāgelizationis: aut
 mons pomorum vel fructuū
 .**S.** electorum. **B.**
Berman. Epul⁹ et p. Sustenta-
 culum: vel inauris. **S.**
Bermes. epul⁹. Mercuri-
 us: aut lucis: vel refugij. **S.**
Bermogenes. epul⁹ et p. Mercurio
 genitus: aut lucis
 cri generatio: vel refugij ge-
 nerationis. **S.**
Bermon. Destructio: siue ana-
 thema: vel rete siue retia-
 culum: aut dedicatum vel cō-

secratum. f. deo.
 Hermonij. Idem. p. n.
 Herodes. Pellis gloria: vel
 pellibus glorians: aut mons
 glorie v[el] arrogancie: aut syria
 ce draco ignitus. D.
 Herodiani. Idem. p. n. D.
 Herodias. Idem. f. g. D.
 Herodion. Ἡρωδίων. In-
 nonis v[el] dñatricis cātulena.
 Deser. Tristis: aut fensu. (S)
 Desti. Prope me: vel iuxta
 me: siue auferens: vel sepa-
 rans. D.
 Destiaol. Postular: aut mu-
 lier fortis: vel mulier stulta:
 siue ignis laboris.
 Dester. Occulta: siue abscon-
 dita: vel demoliens: aut ex sy-
 ro et hebreo medicine explo-
 ratio vel contemplatio: aut
 medicina turtur[is].
 Deth. Cōfractio: v[el] fomido:
 aut stupor: v[el] syriace descēsus
 Deth. Nomen lfe. Citra. D.
 Diedo. Mur: siue maceria:
 aut seps. Heb. Sedo.
 Dieramel. Mīa dei: aut ex sy-
 ro et hebreo dilectio dei.
 Dierambel. Idem.
 Dierapolis. Ἱερὰ πόλις. Car-
 sacra ciuitas. S.
 Dieremia. Celsitudodñi: P[er] sub-
 limitas dñi: aut exaltās dñi
 Dieremias. Idem.
 Dieremiel. Mīa dei: aut ex sy-
 ro et hebreo dilectio dei.
 Diericho. Luna: vel mensis:
 aut odor eius.
 Dieriel. Timor dei: aut visio
 vel protectio dei.
 Dierimoth. Altitudines: siue
 timēs mortē: aut vidēs mor-
 tem: seu protectio mortis.
 Dierimuth. Idem.
 Diermat. Altitudo mea: siue
 timens vel proficiēs aquas.
 Dieroam. Misericors: aut sy-
 riace dilectus.
 Dierobaal. Impugnās idoli
 Dierobaal. 2º. Regl. ii. Im-

pugnans cōfusione v[el] igno-
 miniam: aut impugnans ido-
 lum. Heb. Gerobefeth.
 Dicroboam. Impugnans vel
 oburgans populi: vel mul-
 tiplicans populum.
 Dieroboam. 1º. Regl. i. et. 2º.
 Paralipo. 23. Misericors:
 aut syriace dilectus. Heb.
 Dieroam.
 Dieronymº. ἱερόνυμος.
 Sacrum nomen. S.
 Dierosolyma. Cūctio pacis: v[el]
 visio perfecta aut consuma-
 ta: siue timor perfectus vel
 consumatus.
 Dierosolymite. Idem. p. n.
 Dieruel. Timor dei: aut visio
 dei.
 Dierusa. Hereditas: vel exte-
 rius.
 Dierusalem. Cūctio pas (liti-
 cis: aut visio perfecta vel cō-
 sumata: siue timor perfectº
 vel consumatus.
 Diefana. Dormiens: aut an-
 tiqua vel annosa: siue muta-
 tio: aut iteratio.
 Dierites. Excellens: siue ex-
 plorans: aut residuus: vel re-
 manens: siue funiculus.
 Dymeneº. ὕμνησιον. Car-
 men nuptiale. S.
 Dym. Mēsurā erat liquidor.
 Dir. Cūctas: aut vigil: siue ef-
 fundēs: v[el] denudās: aut pulpº
 Dira. Idem. (f. asini.
 Diraites. Illuminatº: aut flu-
 men: vel flumialis.
 Diram. Cūctē celsitudo.
 Diram. Heñ. 36. et. 1º. Para-
 lip. i. Cūctas eor: siue vigi-
 lia eor: aut denudatio v[el] ef-
 fusio eor: siue aceruº excelsº
 Duam. Heñ. 38. Libtas: aut
 ira. Heb. Dira.
 Diram. Jos. 10. interpretatur
 Mons eorum: siue manife-
 stans eos: aut cōcipiēs eos.
 Diram. 2º. Regl. 20. interpre-
 tatur Cūctas: aut vigil: si-
 ue denudatio: aut effusio: v[el]

aceruº visiois. Heb. Dyrā.
 Dyrā. 2º. Paral. 2. et. 4.
 et. 8. Albedo eorum: siue fo-
 ramen vel libertas eor: aut
 destruens: v[el] anathematiz-
 ans. Heb. Dyrā.
 Dyras. Cūctas: aut vigil: si-
 ue denudatio: aut effusio: v[el]
 aceruus visiois.
 Dyras. Heñ. 38. interpretatº:
 tur Libertas: aut ira.
 Dyrānº. Cūctatis possessor:
 seu vigilans emulatoz. D.
 Dyrhela. Anū nomē est: et in-
 terpretatur ciuitas ilicis vel
 quercus aut fortitudinis vel
 maledictionis: aut vigilia si-
 ue denudatio vel effusio liti-
 cis vel quercus siue fortitu-
 dinis vel maledictionis.
 Dymaasia. Opus domini.
 Heb. Maasia.
 Dymael. Exaudito dei.
 Dymaelite. Idem. p. n.
 Dympania. ἰσχυρία. Kara-
 i. preciosa. S.
 Dymtemo. Ignis admiratio-
 nis vel consumationis: siue
 ignis perfectionis vel simpli-
 distob. Vir bonus: (caritas
 aut viri bonitas.
 Doda. Laus: siue confessio.
 Dodal. Cessatio: vel veratio:
 aut defectus.
 Doldai. Mundus: vel orbis:
 aut muskela: vel syriace ru-
 dolofernes. Fortis (bigº.
 Dora. Dolor: siue fortitudo:
 aut iniquitas.
 Doppa. Thalamº: siue coops-
 toris: aut litus vel ripa eius.
 Dora. Mons: siue concipiens:
 aut demonstrans: vel ostens-
 dens.
 Dorrel. Principes: vel liberi
 aut ingenui: vel irascētes.
 Dorem. Destructio: siue ana-
 thema: aut rete vel retiacu-
 lum: siue dedicatum aut con-
 secratum. f. deo.

Doretus. Princeps: vel li-
 ber aut ingenuº: vel irascēs.
 Dorri. Idem.
 Dorina. Destructio: siue ana-
 thema: aut rete: vel retiacu-
 lum: siue dedicatum aut con-
 secratum. f. deo.
 Dorina. Jos. 19. Excelsa: siue
 proiecta: aut vermis.
 Dornan. Exultans: siue arca
 eorum: aut lux filij: vel lux si-
 ue maledictio permanēs vel
 eterna.
 Dosa. Cōfidens: vel pteges.
 Dost. Mensis: vel nouitas:
 aut ex syro et hebreo vnus
 munus: aut nouum munus.
 Heb. Dost.
 Dorthan. Sigillum: aut signa-
 culum: siue clausura. Heb.
 Duet. Aut deº: (Dotham.
 siue aut fortis: v[el] desiderās
 siue concupiscens deum.
 Dul. Dolor: vel infirmitas: si-
 ue arena: v[el] prestolatio: aut
 obstricatio.
 Dumesen. Duo nomina sunt.
 Dum. Acerui. Heb. Dūm.
 Esēm Os ab osse: siue forti-
 tudo: aut lignis eor: vel cōsi-
 litū eor: aut clausura. f. oclor
 Dur. Libertas: vel albedo:
 aut foramen.
 Durai. Idem.
 Duri. Lux siue ignis meus.
 Dus. Consilium: aut lignum:
 vel syriace firus.
 Dus. 1º. Paral. 8. Linea cor-
 pus: aut cōpressus: vel cō-
 gegatus. Heb. Duhus.
 Dusan. Festinatio eorum: aut
 sentis eor: vel sensualitas
 eum. Heb. Dufam.
 Dsi. Festinans: vel tacens:
 at sensualis.
 De incipientibus
 littera. J.
 Jath. Confractus: aut
 fomidans: vel stupēs:
 aut syriace descendens.

Jazza. Cūctio domini.
 Jaba. Abscōsio: vel dilectio:
 aut syriace pctm l obligatio
 Jabaar. Ligēs: vel electus.
 Jabel. Desluens: siue appor-
 tans: vel inueterascens: aut
 germinās: siue iubileus: aut
 buccina.
 Jades. Siccitas: vel p[er]fusio.
 Doman. 1º. Paralipo. 2. et. 4.
 Tristitia: siue dolor.
 Jabin. Intelligens: siue edifi-
 catio. Euacuatio: (cās.
 vel dissipatio: aut lucta.
 Jacham. Conterens: vel cō-
 primens: siue ablatio basis.
 Heb. Jachan.
 Jachan. Tribulatio: vel la-
 bor: aut ablatio possessionis
 vel iudi.
 Jachanen. Possidens popu-
 lum: siue iudicatio populi.
 Heb. Jachanem.
 Jacm. Surgēs: aut p[er]firmās
 paratio: vel firmitas.
 Jachin. P[er]parans: siue p[er]-
 paratio: vel firmitas.
 Jachinite. Idem. p. n.
 Jacob. Supplātor: vel cal-
 canēū: aut plāta. i. vestigiū.
 Jachel. Idem.
 Jacobus. Idem.
 Jachur. Custodiens: aut or-
 do vel series: aut syriace mō-
 tanus. Heb. Jarur.
 Jadab. Confractus: aut for-
 midans: vel stupens: aut sy-
 riace descēdēs. Heb. Jaath
 Jadal. Sciens v[el] cognoscēs.
 Heb. Jada.
 Jadaia. Scientia domini: vel
 cognitio domini.
 Jadan. Sciēs: vel cognoscēs.
 Heb. Jada.
 Jadaion. Cognitio ouis: vel
 cognitio mutationis. D.
 Jadas. Simul vel solus dor-
 minus: aut gaudium siue a-
 cumen domini: vel ex syro et
 hebreo vnus dominus.
 Jadel. Qui deus. Heb. Ja-
 Jadel. Scientia dei: (hiel.

siue cognitio dei.
 Jadin. Iudicās: aut litigans:
 v[el] manus eiº. Heb. Jadon.
 Jaddo. Danus eius: aut po-
 testas eiº: siue cōfessio eius.
 Jadon. Iudicās: aut litigās:
 vel manus eius.
 Jael. Ipsi deos: aut ipsi fortis:
 vel potens. Heb. Jael.
 Japheth. Dilatatus: aut pul-
 cher: vel persuadens.
 Japhia. Illuminans: siue ap-
 parens: aut gemens.
 Japhia. 2º. Regl. 5. interpre-
 tatur Loquens: vel illaque-
 ans: aut insulfans.
 Japhie. Illuminans: siue ap-
 parens: aut gemens.
 Jagur. Colonius: v[el] aduenas:
 aut timens: siue cōgregāo.
 Jahaddai. Simul vel solus
 ego: aut acutus: v[el] gaudēs:
 aut syriace vnitas mea.
 Jahala. Ascendens: aut dā-
 mula vel caprea.
 Jahalon. Manens: siue mur-
 murans. Heb. Jalon.
 Jachel. Ascendens: aut dāmu-
 la vel caprea.
 Jachel. Expectans desu: aut
 orās deum: siue incepit deº.
 Jacheri. Lux mea: siue illumi-
 nans: aut illuminatus.
 Jachel. Aceruus dei: siue ab-
 stult deus.
 Jachel. Idem.
 Jahihel. 2º. Paralip. 21. Cū-
 uit deus.
 Jair. Illuminans vel illumi-
 nans. Idem. D. (narus.
 Jala. Ascendens: aut dāmu-
 la vel caprea.
 Jalalehel. Laudans desu: aut
 claritas siue illuminatio dei.
 Jalel. Expectans desu: aut orās
 desu: siue incepit deus.
 Jalel. 1º. Paralipo. 4. Lau-
 dans deus: aut claritas siue
 illuminatio dei. Heb. Jalalel.
 Jalelite. Expectans deum: aut
 orās desu: siue incepit deus.
 R. 4.

Jambri. Amaricans: siue res bellans: aut commutans. D. Jami. Non est in hebreo. Jamin. Dextera vel dexter: aut auster vel australis. Jaminite. Idem. p. n. Jamine. In greco scribitur lan- ne: ch duplici. n. et hebraice interpretatur respiciens: vel in cipiens loquitur: aut afflictus siue humiliatus: vel pauper. D. Jamine. In greco scribitur lan- nes et est idem quod iane. D. Jammia. Edificans: aut intel- ligens. Heb. Jambnia. Jaminite. Idem. p. n. D. Jaminos. Maris lucerna: aut dextera lucis: vel dextere lu- men. D. Jamma. Rebells: aut amari- cans: siue commutatio. Jammuel. Dies eius deus: aut mare dei. Jannath. Contractus: aut formidans: vel stupens: aut sy- riace descēdēs. Heb. Janth. Janal. Respondens: siue affli- gens: aut depauperans. Jano. Requiescens: aut ma- nens: siue deducens. Janum. Dormiens. Jara. Odorans: siue aspirans: aut luna: vel mensis. Jara. 1. Paralipo. 9. Silua: aut fauus: siue denudans: vel effundens: aut euigilans. Jaramoth. Altitudines: siue timens mortem: aut projec- tio mortis. Jarbi. Pugnans: vel obiu- gans: siue multiplicans. Heb. Jare. Luna: vel mē (Jarib. nis: siue odorans. Jareb. Scabies: aut syriace hydra. Heb. Hareb. Jared. Imperans: vel descen- dens. Jarephel. Sanitas dei: aut medicina dei: siue relaxans deus. Jarcti. Imperans: siue descē-

dens. Heb. Jared. Jarib. Pugnans: vel obiu- gans: siue multiplicans. Jarim. Saltus: vel silue. Jasa. Rixa vel contentio: aut domini exitus. Jasa. Esa. 15. interpretatur Ri- xa vel cōtētio. Heb. Jabas. Jassen. Antiquus: siue dor- miens. Jaser. Figmentum: siue plas- matio: aut tribulans vel an- gustians. Jaser. 1. Paralip. 2. Rectus: aut cantans: siue respiciens: aut dominans: vel pualēs. Jaserite. Figmentum: siue plas- mationes: aut tribulantes: vel angustiantes. Jasi. Faciens: vel factor meus. Jasse. Illuminans: siue appa- rens: aut gemens. Heb. Japhie. Jasiel. Diuidens deus: vel di- midians deus: aut festina- tio dei. Jasiel. 1. Paralipo. 11. et. 17. Opus dei vel factura dei. Jasiel. 1. Paralip. 12. inter- pretatur Aspersio dei: vel di- stillatio dei. Heb. Jaziel. Jason. ἰασω. Sanans: vel medicans. H. Jason. ἰασω. Bcf. 21. In greco inason: et inter- pretatur indagator: aut spō- dens: vel reminiscens. H. Jasub. Conuersio: aut habi- ratio: vel sessio. Jasubite. Idem. p. n. Jathanael. Donum dei. Jauan. Decipiens: vel contri- nas: aut cenosus: vel colubus. Jaus. Linea corrosus: aut cō- pressus: vel congregatus. Jazal. Ambulans: siue villifi- cans. Heb. Jzal. Jazer. Auxiliator: siue adiu- uans. Jazer. Job. 21. d. in he- breo est iasa: qd interpretatur Rixa vel cōtētio: aut dñi exitus.

Jaziel. Fortitudo dei. Jaziel. 1. Paralip. 23. et. 24. et. 2. Paralip. 20. Videns deum: vel visio dei. Jazy. Splendor: aut syriace discellio. Jchabod. Ubi glia aut ve glie Jchaboth. Idem. Heb. Jcha Jcontum. ἰκοιτο. (Vod. Ventens. H. Jchutiel. Spes dei: aut con- gregatio dei. Jdata. Manus domini: vel cō- sessio domini. Jdala. Rec. 7. et. 11. et Za- charie. 6. Scientia domini. Jdida. Dilecta: siue amabi- lis: vel manus manus eius: aut per translationem pote- stas manus eius. Jdithun. Rex eius: vel lega- lis: siue laudem vel confessio- nem dans. Jdox. Iocundus vel letus: aut trituranus. D. Jdumea. Ruffa: vel terrena: aut sanguinea. Jdumee. Idem. p. n. Jdumci. Ruffi: siue terreni: aut sanguinei. Jdumcus. Idem. f. n. Jeararim. Accrui hebreorū vel trāseñtis: aut acerui ira- scētis vel pgnātis: aut ex he- breo et syro acerui frumenti Jebaar. Electio: siue electu- nis: aut filiatio domini: vel in- tellectus domini. Jebar. Electio: siue electus Jebaa. Inueteratio pop- li: vel defluens populus: at- germinatio populi: siue d- glutiens eos. Jebaan. Idē. Heb. Jebaan Jebnael. Edificatio dei: siue intellectus dei. Jebnel. Idem. Jecho. Euaquatio: vel dila- tatio: aut lucta. Jebfam. Cōgregatio. Heb.

Libalam. Jebon. Celstudo eius: aut doctum eius: siue palpebre eius: aut excelsum donum. Heb. Hebeton. Jebas. Conculcatio: aut vo- luntatio: vel pscptum. Jebusel. Conculcatio: siue vo- luntatio: aut pscptum. Jebuseus. Idem. f. n. Jecbaa. Exaltatio: siue altitu- do. Heb. Jecbaa. Jecbaa. Idē. Heb. Jecbaa Jecela. Consumatio domini: vel potestas domini. Jecemia. Resurrectio domi- ni: siue confirmatio domini: aut vindicta domini. Jecmaan. Resurrectio popu- li: siue confirmatio vel vin- dicta populi. Jecnal. Possessio populi: siue emptio aut iudicatio po- puli. Heb. Jecnam. Jecnam. Idem. Jechonias. Pp. comparatio do- mini: aut firmitas domini. Jechonias. Miere. 22. et. 37. interpretatur Pp. paratus ipse. Heb. Chonias. Jechonias. Miere. 35. et. 40. et. 42. et Ezechiel. 8. et. 11. interpretatur Nutrimentum domini: aut auscultatio vel arma dñi. Heb. Jezionias. Jechri. Ff meus. Heb. Achi. Jechri. 1. Paralip. 8. et. 2. Paralip. 23. Memor siue me- morans: aut masculinus. Heb. Zeciri. Jecan. Duricies: siue scanda- lum: aut syriace collisio. Jecan. Paruulus: aut tedi- um: siue contentio. Jecel. Congregatio dei. Jecter. Excellens: aut residus siue remanens: vel funiculus: aut explorans. Heb. Jether. Jedda. Scitus: aut cognitus Jedaba. Timor: maledictiois: seu visio maledictionis: aut

ex hebreo et syro timor dei: vel visio dei. Heb. Jerala. Jedaia. Scientia domini: vel cognitio domini. Jedboa. Scitus vel cognitus. Heb. Jeddo. Jededos. Delisus: aut ma- nus cōfusiōis vel erubescētie. Jedeia. Scientia domini: vel cognitio domini. Jedeia. 1. Paralip. 24. c. An- dñs: aut letitia dñi: siue acu- men dñi: aut ex syro et hebo renouatio domini. Jedelias. Magnitudo dñi: vel similitudo dñi. Heb. Bedelias. Jediel. Amicitia dei: siue leti- tia dei: aut acumen dei: vel ex syro et hebreo renouatio dei Jeditel. Scientia dei: vel cog- nitio dei. Jeditel. Ecl. 10. Uiuir deus. Heb. Jehiel. Jedlaph. Distillatio: vel stilli- cium: aut ex hebreo et sy- ro manus iuncta. Jeddo. Solus ipse: vel vnus ip- se: aut letitia eius: siue acu- men eius: vel syriace noui- tas eius. Jeddu. Manus eius: siue cō- sessio eius. Jeddua. Scitus: aut cognitus. Jephdaia. Redēptio dñi. Jephath. Liberatus: aut ex- pulsus. Jephethi. Idē. (pulsus. Jephone. Aspicās siue itues Jephune. Idem. Jehiel. Absult deus: aut coa- ceruans deus. Jehiel. Ecl. 10. Uiuir deus. Jehiel. Absult deus: aut coa- ceruans deus. Jehiel. 1. Paralip. 15. et. 16. et. 25. et. 29. et. 31. et. 35. et. Ecl. 8. et. 10. interpretatur Uiuir deus. Jehu. Pp. siue existens. Jehuel. Absult deus. Jehus. Linea corrosus: aut

cōpressus: vel cōgregatus. Jehus. 1. Paralip. 8. Cōsilias: vel lignus: aut syriace fixus. Jchutiel. Spes dei: vel cōgre- gatio dei. Heb. Jecutiel. Jeta. Manus dñi: vel con- sessio dñi. Heb. Jedaia. Jeheli. Uiuir deus. Jelon. Occultus: siue adoles- scens: aut caprea eorum: vel seculum. Heb. Jelon. Jemai. Calefacies: aut calidus Jemini. Dextera vel dexter. Jemla. Repletio: aut circūcis- Jemleth. Regnās: aut (No. consulens. Heb. Jemlech. Jemma. Dextera: aut nume- rans: siue preparans: vel sy- riace constituens. Jemma. 1. Paralip. 7. g. Pro- hibitio: aut impedimentum: siue mare cōmotum. Jemma. 2. Paralip. 29. c. Scelus: aut cogitatio. f. per- uersa. Heb. Zema. Jemmaite. Dextere: aut num- merantes: siue preparates: vel constituentes. Jeos. Linea corrosus: aut cō- pressus: siue congregatus. Jepses. Aromatisas: vel sic- citas eorum: aut confusio vel erubescētia eorum. Heb. Jeph. Jeph. Aperiens. (sem. Jcpael. Aperiens deus. Jeph. Aperiens. Jeraa. Luna: aut mensis: siue odoratio. Jeramehel. Mias dei: aut ex syro et hebreo dilectio dei. Jeramel. Idem. Jeramel. Idem. Jeramel. Idem. Jerapolis. ἰερουσαλῆμ. Sacra ciuitas. H. Jerchaam. Exēssio eorum: siue viriditas populi: aut spūti populi vel armatura aut euacuatio Jerchon. Ergo: aut (ppli viriditas: siue spūti: vel ar- matura: aut euacuatio.

Jeremia. Celsitudo domini: aut sublimitas dñi: vel exaltans dominum.
 Jeremias. Idem.
 Jeremiel. Misa dei: aut ex syro et hebreo dilectio dei.
 Jeria. Projectio domini: aut timor vel visio domini.
 Jerias. Timor domini: vel visio domini.
 Jeriau. Projectio dñi: vel timor dñi: aut visio domini.
 Jeribai. Pugnas siue oburgans: aut multiplicans.
 Jericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
 Jerichontin⁹. Idē q̄ Jericho.
 Jerial. Timor dei: aut visio vel projectio dei.
 Jerimoth. Altitudines: siue timēs mortē: aut vidēs mortem: seu projectio mortis.
 Jerimuth. Idem.
 Jerioth. Cortine: siue lintamina: aut ululationes: siue contractiones.
 Jeroam. Misericors: aut syriace dilectus.
 Jerobaal. Impugnās idoli.
 Jerobaal. 2°. Regi. ii. In hebreo est terobeseth: et interpretatur impugnans confusio nem vel ignominiam: aut impugnans idolum.
 Jeroboam. Impugnans vel oburgans populum: aut multiplicans populum.
 Jeroboam. 1°. Regi. i. et. 2°. Paralip. 23. Misericors: aut syriace dilectus. Heb. Jeroam.
 Jeron. Timor: vel visio: aut pñciēs dolorē vel fortitudinē.
 Jeronymus. i. ἱερόνυμος. Sacrum nomen. D.
 Jerosolya. Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor pfect⁹ l'psima.
 Jerosolye. Idem (tus).
 Jerosolymita. Idem.
 Jerosolymita. Idem. p. n.

Jersa. Lectulum siue stratum domini: aut abstulit paupertatem domini.
 Jersa. Hereditas: vel exiliū.
 Jersalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus.
 Jessa. Respiciens vel ad respiciendum: siue ad horam: vel ad tempus. Heb. Lassa.
 Jessaar. Claritas: siue oleus: aut meridianus.
 Jessaarite. Idem. p. n.
 Jessia. Est dominus: aut minus ipsum vel ipsius.
 Jessa. Laus: siue tranquillitas.
 Jessaal. Ignis idoli siue ignis dominantis aut subsistentis vel possidētis. Heb. Lbaal.
 Jessaam. Sedens populus: aut conuersio populi: siue in sufflatio aut captiuitas ppli.
 Jessacassa. Est requirens vel deprecās: aut sessio dura: vel insufflatio siue cōuersio dura.
 Jessan. Ignis filij: aut ignis intellectus vel edificatiōis. Heb. Lban.
 Jessidenob. Sedens in propheta vel in locutione siue in germinatione: aut conuersio siue insufflatio i propheta vel in locutione siue in germinatione: aut captiuitas in propheta vel in locutione siue in germinatione. Heb. Jessibenob.
 Jessoam. Conuersio ppli: siue sessio ppli: aut insufflatio vel captiuitas populi.
 Jessoch. Est vacuus vel euacuatus: aut syriace derelictus: vel derelinquens.
 Jesscha. Angens: siue cooperiens: aut protegens vel oburgans: aut syriace speculās.
 Jesse. Ens: siue existēs: aut minus vel oblatio.
 Jesse. 1°. Paralip. 2°. vbi dicitur Jesse autē genuit rei. in-

terpretatur Vir me⁹: aut vir rillus: siue insule munus: vel oblatio.
 Jesseias. Salus domini.
 Jessema. Appositus: vel nominatus: aut admiratio: siue desolatio.
 Jessen. Appropinātio vel approximatione. Heb. Bessen.
 Jesser. Figmētū: siue plasmatio: aut tribulatio: vel angustia: aut stupens: vel syriace descendens.
 Jessi. Antiquus: (stās) siue sexagenarius: aut exultans: vel est minus.
 Jesspha. Lapis, s. preciosus: aut est hic. i. in hoc loco: vel labium: siue conterens.
 Jesspham. Absconditus: siue contractus: aut cuniculus. Heb. Jessphan.
 Jessi. Salus: aut respiciens.
 Jessa. Est dominus.
 Jessias. Idem.
 Jessas. 1°. Paralip. 3. Salus domini.
 Jessiel. Diuidens deus: vel dimidiās de⁹: aut festinatio vi.
 Jesselite. Idem. p. n.
 Jessimurh. Desolatio: aut solitudo. Heb. Jessimon.
 Jessia. Distillatio vel aspsio lauiosa. Heb. Jesslia.
 Jessinachias. Adherēs vel in nitēs dño: aut iunctus dño.
 Jessimeias. Audiens dominū: vel obediens domino.
 Jessron. Sagitta exultatiōis: siue diuisio cantici: aut atrium: vel fenum. Heb. Lsron.
 Jessu. Saluator.
 Jessu. Luce. 3. f. in greco Iose: et hebraice potest interpretari Parcēs: vel eleuatus: aut existens. D.
 Jessua. Saluator.
 Jessua. Echi. 46. et. 1°. Paralip. 7. Planticies: siue equalis: aut ponens vel positus.
 Jessue. Saluator.
 Jessue. Est. io. interpretatur Est dñs. Heb. Jessie.

Jesul. Planus: siue equalis: aut ponens vel positus.
 Jesuite. Idem. p. n.
 Jesur. Vallis aspect⁹: aut vallus bouis: siue vallus murus: vel pons. Heb. Hecur.
 Jesus. Saluator.
 Jesus. 1°. Paralip. 3°. Salus domini. Heb. Jessias.
 Jesus. Zacharie. 3. et. 6. Dominus saluator: vel dñi salus.
 Jeth. Köfringens: vel formidans: aut stupens: vel syriace descendens.
 Jethan. Declinās: vel diuertens. Heb. Jetha.
 Jethan. Ios. 15. Merces: siue donum: aut syriace fumigans. Heb. Jethnan.
 Jethaba. Benefaciēs: vel bonitas eius: aut diuertēs vel declinans in ea.
 Jethbartha. Bonitas sua: siue declinans filia ei⁹: aut declinans desertum.
 Jethela. Pendens: vel suspēso: siue coaceruatio.
 Jether. Excellens: aut residuus: siue remanēs: vel explorans: aut funiculus.
 Jether. 1°. Paralip. 1. Dominus. Heb. Jetheth.
 Jetheth. Idem.
 Jethma. Orphanus: siue admiratio: aut consumatio vel perfectio.
 Jethmoan. Resurrectio populi: aut confirmatio vel vindicta ppli. Heb. Jethmoam.
 Jethra. Excellens: siue residuus: vel remanēs: aut explorans: vel funiculus.
 Jethraam. Excellētia populi: aut residuus ppli: siue exploratio vel funiculus ppli.
 Jethraan. Idē. Heb. Jethra.
 Jethrai. Excellēs: siue (am) ue residuus vel remanēs: aut explorans: vel funiculus.
 Jethrai. 1°. Paralip. 6. b. Explorans: aut syriace locus.

Heb. Ethrai.
 Jethram. Excellens: siue residuus vel remanens: aut explorans: vel funiculus. Heb. Jethran.
 Jethran. Idem.
 Jethrei. Idem.
 Jethremon. Torcular mali punicū: aut torcular excellē. Heb. Bethremon.
 Jethreus. Excellens: siue residuus vel remanēs: aut explorans: vel funiculus.
 Jethro. Idem.
 Jethros. Caput: siue principium. Heb. Kos.
 Jethson. Ios. 21. d. In hebreo est cedimoth: qd interpretatur antiquiores: vel priores: aut orientales: siue incendii vel incuruatio mortis.
 Jezabad. Doratus.
 Jezabel. Insula habitaculi: vel ve habitaculo: aut ex hebreo et syro insula sterquilinū: vel ve sterquilinio.
 Jezaria. Dñs dominus: aut claritas domini.
 Jezechel. Letus vel cōgregatio dei. Heb. Jecethel.
 Jezedella. Magnitudo domini. Heb. Jecedella.
 Jezem. Eruca: aut vellus eorum: siue transitus corū: vel tendens eos. Heb. Bezem.
 Jezer. Insula adiutorij: siue insula atrij: aut ve adiutorio vel atrio.
 Jezer. 1°. Paralip. 6. Auxiliator: siue adiutor.
 Jezerite. De tezer: qd interpretatur insula adiutorij: siue insula atrij: aut ve adiutorio vel atrio.
 Jezeriteo. Quiens: aut clar⁹.
 Jeziel. Vidēs deū: vel visio dei.
 Jezontas. Auscultatio domini: aut statera domini: vel arma domini.
 Jezra. Porcinus: aut syriace conuersus.

Jezrael. Semē dei: aut distillās cōtritiōē vel malū de⁹: siue distillatio amicitie dei: vel aspsio pastoris dei.
 Jezraelites. Idem.
 Jezreh. Idem quod israel: qd interpretatur preualens siue dominans cum deo. Heb. Jezreli.
 Jezriel. Auxilium dei: siue astrum dei. Heb. Ezriel.
 Jgaal. Redemptus: siue coinquartus.
 Jgal. Idem.
 Jlai. Ascendens: vel superis or: aut aceruus mishi.
 Jlyrichi. ἰαλυρικου. Exhilaratio: aut letificatio. S.
 Jndi. De india: que hebraice dicitur hodu: et interpretatur laudatio: siue confessio: aut decora: vel pulchra.
 Jndia. Idem.
 Jndia. Job. 28. Hebraice dicitur ophir: et interpretatur cinis vel incineratio: aut fructificatio.
 Joa. Fraternalitas: vel habēs fratrem.
 Joaa. Idem.
 Joaa. 1°. Paralip. 8. Iustificās.
 Joab. Paternalitas: vel habēs patrem: aut voluntarius.
 Joachan. Dñi apprehensio: siue dñi possessio: aut domin⁹ videns. Heb. Joachaz.
 Joachan. 2°. Paralip. 34. interpretatur Apprehendēs: siue possidens: aut videns. Heb. Joachaz.
 Joachim. Dñi resurrectio: siue domini cōfirmatio: vel dominus vindicans.
 Joachim. Hee. 12. interpretatur Resurgens: siue confirmans: aut vindicans.
 Joachim. Hier. 52. g. interpretatur Dñi pparatio: aut dñi firmitas. Heb. Joachim.
 Joachim. Ezech. 1°. interpretatur Preparat⁹: vel firm⁹.

Heb. Joachin.
 Joachin. Domini preparatio
 siue domini firmitas.
 Joachin. 4. Regi. 10. interpre-
 tatur Domini apprehensio
 aut dñi possessio: vel dñs vi-
 dens. Heb. Joachaz.
 Joachin. Ezechiel. 1.º. Pre-
 paratus: vel firmus.
 Joaha. Fraternitas: vel ha-
 bens fratrem.
 Joahe. Idem.
 Joamin. Dexter. Heb. Ja-
 Joarib. Pugnant: siue multiplicans
 Heb. Joarib.
 Joarim. Domini exaltat: vel
 domini exaltatio. D.
 Joas. Diffidens: vel desperans
 aut ignitus: vel vrens.
 Joas. 4. Regi. 11. in fine. et 12
 vsq; ibi Reliqua autem ser-
 monis Joas exclusiue. et 13.
 ibi Regnavit ioas filius ioa-
 chan. et eos. capt. in fine ibi
 Porro ioas. 21. et 14. b. c.
 d. excepto ibi Uixit aut ama-
 sias filius ioas: in oib; istis
 locis interpretat dñi ignis:
 vel domini oblatio.
 Joas. 1.º. Paralip. 7. et 27.
 interpretatur Linea corro-
 sus: siue compressus: vel co-
 gregatus.
 Joathan. Consumatus: siue p-
 fectus. Heb. Joathan.
 Joathan. Hee. 12. Domini
 donum. Heb. Jonathan.
 Job. Dolens: vel gemens: si-
 ue vlulans: aut exosus: vel
 patiens inimicitiam.
 Jobab. Dolens: vel gemens:
 aut vlulans.
 Jobab. Hee. 46. Idem. Heb.
 Jobama. Edificatio aut (Job
 min: siue filiatio aut intellec-
 tus domini. Heb. Jobania.
 Jobel. Volens: siue incipiens:
 aut iurans. Heb. Johel.
 Jobia. Abscondit dñi: aut di-
 lectio domini: vel ex syro et

hebreo debitum vel obliga-
 tio dñi. Heb. Jobia.
 Jochabed. Gloriosa: aut gra-
 uis vel ponderosa.
 Jocabeth. Idem. Heb. Jocha-
 Jod. Laudatio: siue co- (bed
 fessio: aut manus. D.
 Jodaa. Scientia domini.
 Joed. Testificans: vel omnis:
 siue pedans: aut transiens:
 vel syriace auferens.
 Joel. Volens: siue incipiens:
 aut iurans.
 Joela. Eleuatio: siue pficiens:
 aut auferens maledictione.
 Jozer. Adiuuans.
 Jophe. Insufians: aut tumi-
 dus: siue illaigans. Heb. Ho-
 Jophir. Incineratio: (phc.
 l fructificatio. Heb. Ophir.
 Jogli. Reuelatio: vel transmi-
 gratio: aut reuolutio: siue
 exultatio.
 Joha. Fraternitas: vel ha-
 bens fratrem.
 Joha. 1.º. Paralip. 11. inter-
 pretatur Aluificans.
 Johaha. Fraternitas: vel ha-
 bens fratrem.
 Johanna. Dñi gra: siue domi-
 ni doni: aut dñi mia. D.
 Johanna. Job. 1.º. f. vbi dicit
 Tu es symo filius iohanna i
 greco scribit iona: et hebrai-
 ce interpretatur coluba. D.
 Johannan. Bratiofus: siue
 donans: aut pius misericors
 Johannan. 1.º. Paralip. 26. et
 2. Paralip. 17. et 23. et 28.
 et Efo. 10. et Hee. 6. et 12. in
 omnibus istis locis interpre-
 tatur Dñi gra: siue domini
 doni: aut dñi misericordia.
 Johannes. Idem. D.
 Johannes. Job. 21. d. vbi di-
 citur Symon Johannis: p
 iohannis in greco est tona: qd
 interpretatur coluba. D.
 Johel. Volens: siue incipiens:
 aut iurans.
 Joheli. Idem. Heb. Johel.

Josada. Domini scientia: aut
 domini cognitio.
 Joiada. 1.º. Paralip. 8. inter-
 pretatur Dñi cetus vel con-
 gregario: aut dñi transitus
 vel testimoniu: siue domini
 ornatus vl pceda: aut ex he-
 breo et syro domini ablatio.
 Heb. Joada.
 Joiada. Hee. 3. et 12. et 13.
 Scitus: aut cognitus.
 Joiaden. Dñi delitie: vel dñi
 voluptas: aut ex hebreo et sy-
 ro domini tempus.
 Joarib. Pugnant: vel obiu-
 gans: siue multiplicans.
 Joarib. 1.º. Paralip. 9. et 24.
 interpretatur Domini puga-
 na: siue domini obiurgatio:
 vel domini multiplicatio.
 Jona. Columba: siue depopu-
 lans vel deuastans.
 Jonadab. Spontaneus: vl vo-
 uens: siue pncipalis.
 Jonadab. 2. Regi. 13. a. vbi dicit
 Cui respondit ionadab 21.
 et 4. Regi. 10. in his locis in-
 terpretatur Dñi spontaneus
 aut dñi pnceps: vl dñi vofu
 Jonan. Bratiofus: aut dona-
 tus: siue pius vel misericors
 Heb. Johannan.
 Jonas. Columba: siue depopu-
 lans: vel deuastans.
 Jonathan. Domini donum.
 Jonathan. 1.º. Regi. 13. et 3.º.
 Regi. 1. et 1.º. Paralip. 2. et
 10. et 11. et Efo. 8. et 10. et
 Hee. 12. et Miere. 40. in om-
 nibus his locis interpretat
 columbe donum.
 Jonathan. Hee. 12. b. vbi dicit
 Jonathan filij eliasib. inter-
 pretatur Bratiofus: vel dos-
 natus: seu pius aut miseri-
 cors. Heb. Johannan.
 Jonathan. Columbe donum.
 Jonathan. 2.º. Regi. 1. et 17.
 et 21. Domini donum.
 Joppe. Pulchritudo: aut de-
 cor.

Joppite. Pulchri: siue de-
 cor. D.
 Jora. Temporaneus: aut ostē-
 dens: siue demonstrans: vel
 proficiens: aut syriace lebes
 Jorai. Idem.
 Joram. Excelsus: siue subli-
 mis: aut proiectus.
 Joram. 3.º. Regi. 22. et 4.º.
 Regi. 1. et 3. et 8. vbi dicitur
 Regnavit ioram filius iosa-
 phat: et infra eodem ibi Re-
 gnauit ochozias filius iora:
 et in fine eiusdem capituli: ibi
 Porro ochozias filius io-
 ram. et 9. d. ibi. Dixitq; io-
 ram. et sic vsq; in finem capi-
 tuli: excepto ibi Anno vnde
 decimo iora. et 12. ca. et 2.º.
 Paralip. 17. et 21. et 22. a.
 et Marb. 1. in omnibus his
 locis interpretatur Dñi cel-
 stitudo: aut domini sublimi-
 tas: siue domini proiectio.
 Joram. 1.º. Paralip. 12. inter-
 pretatur Misericors: aut sy-
 riace dilectus.
 Joram. 2.º. Paralip. 22. ibi
 Omnem stirpem regiam do-
 mus ioram: pro ioram in he-
 breo est iuda: quod interpre-
 tatur Laudatio: siue pfessio
 Jordanis. Fluuii iudicij: aut
 demonstratio vel proiectio iu-
 dicij: seu descensio: aut ex sy-
 ro et hebreo lebes iudicij.
 Jorei. Vita: siue semita: aut
 viator: vel annona. t. diurna
 portio: aut odoratio. Heb.
 Jorim. Dñs exaltans (Area.
 vel domini exaltatio. D.
 Josa. Ens: vel cristes: aut ob-
 luscens: vel debens.
 Josaba. Domini saturitas:
 aut domini facietas: vel do-
 mini iuramentus: siue domi-
 ni septenarium.
 Josabefeh. Habitaculum vl
 sedes misericordie: aut insu-
 flatio vel conuersio miseri-
 cordie. Heb. Josabefed.

Josabeth. Domini facietas:
 vel dñi iuramentum: aut do-
 mini septuplum: siue domi-
 nus conuertens horam.
 Josabeth. Efo. 10. et Hee. 11.
 Dotatus. Heb. Jozabed.
 Josabia. Habitaculum vel se-
 des domini: siue conuersio
 aut usufatio domini: vel cap-
 tuitas domini.
 Josachar. Memorans: siue
 masculinus. Heb. Jozachar
 Josaphat. Dominus iudex:
 vel domini iudicium.
 Josaphat. 1.º. Paralip. 11. In-
 dicatus: vel iudicatio.
 Josedech. Dominus iustus:
 vel domini iustitia.
 Josedech. Efo. 3. et 5. et 10.
 et Hee. 12. interpretat Iu-
 stificatus: vel iustificatio.
 Joseph. Augmentum: vel p-
 fectus.
 Joseph. ps. 80. Domini aug-
 mentum: vel domini profes-
 ctus.
 Joseph. Marb. 13. g. et 27.
 vbi dicitur Et ioseph mater
 et Mar. 6. a. et 15. d. ibi Et
 ioseph mater. et ibi et ma-
 ria ioseph. et Act. 4.º. g. In
 omnibus his locis in greco
 est ioses: quod hebraice po-
 test interpretari Parcēs: vel
 eleuatus: aut existens. D.
 Josephus. Augmentum: vel
 profectus. D.
 Josphias. Augmentum vel
 profectus domini: aut consu-
 mens vel finiens dominus.
 Josias. Ignis domini: aut
 vrens dominus.
 Josias. Zach. 14. interpretat
 Fortitudo domini: siue hir-
 cus domini. Heb. Oziās.
 Josoa. Equitas domini: vel
 planities domini: aut appo-
 net dominus.
 Josue. Dominus saluator.
 Josue. Efo. 2. et 3. et 4. et 5.
 et 8. et 10. et Hee. 3. et 8. et

9. et 12. In omnibus his lo-
 cis interpretatur saluator.
 Joth. Laudatio: siue confes-
 sio: aut manus. D.
 Jothan. Quasi iuans pater.
 Heb. Zethan.
 Jorhan. 1.º. Paralip. 7. g. in-
 terpretatur Sigilla: aut clau-
 sura. Heb. Jotham.
 Jouis. Quasi iuans pater.
 Latinum est.
 Jozabad. Domini dos: vl do-
 mini dotatio.
 Jozabath. Dotatus. Heb.
 Jozabad.
 Jozabath. 4. Regi. 12. et 1.º.
 Paralip. 26. et 2.º. Para-
 lip. 17. et 24. Domini dos:
 vel domini dotatio. Heb.
 Jozabad.
 Jozabed. Dotatus.
 Jozaded. Dotatus. Heb. Jo-
 Jozabeth. Idem. (zabed.
 Heb. Jozabed.
 Jrad. Vnager: siue acervus
 descensionis: vel accru des-
 censio: aut acervus imperij:
 vel syriace diaco.
 Jsaac. Risus.
 Jsaar. Laidus: aut lucidus
 Jsaar. 1.º. Paralip. 4. Idem
 Heb. Saar.
 Jsaar. 1.º. Paralip. 6. inter-
 pretatur Oleum: siue claritas:
 aut meridianus.
 Jsaaris. Idem. Heb. Jsaari.
 Jsaarite. Idem. p. n.
 Jsaar. Risus.
 Jsaahar. Est merces vel pre-
 mium.
 Jsa. Munus: aut ens: siue
 existens: vel debitor.
 Jsa. 1.º. Paralip. 2.º. vbi dicitur
 Jsa ante genuit 21. in-
 terpretatur vir meus: aut
 virilis: siue insule munus:
 aut oblatio.
 Jsaas. Salus domini.
 Jsa. Figmentum: siue plas-
 mario: aut tribulans: vel an-
 gustians.

Ibaal. Sessio vel habitatio patrii: aut conuersio vel infusatio siue captiuitas patrii. Heb. Ibaab.
Ibofeth. Air confusiois vel ignominie: aut viri moia.
Ismael. Exaudito dei.
Ismacelite. Idem. p. n.
Ismacites. Idem. l. n.
Ismiel. Hominatione dei: aut admiratio vel stupor dei.
Irael. Preualens siue dominans cum deo.
Iraclite. Idem. p. n.
Iraclites. Idem. l. n.
Iraclitis. Idem.
Iraclitis. Paralip. 3. De tezael: quod interpretatur semen dei: aut distillans confectionem vel malum deus: siue distillatio mittite dei: vel aspersio pastoris dei. Heb. Iraclitis.
Iraha. Oriens dominus: aut claritas domini. Heb. Iraia.
Iraia. Idem. Heb. Iraia.
Irecla. Preualens vel dominans deus: siue recitudo dei: aut canticum dei.
Ireheia. Idem.
Istimam. Exauditus: vel mulieris vterus. Heb. Istimoa
Istob. Air bonus.
Istuaia. Comprimens vel humilians dominus: seu medietario domini.
Istuar. Dies: siue clarus: aut meridianus.
Itral. Robustus: aut signum: vel vomer: aut syriace veniens.
Iralia. Ab italo rege dicta e: vel ab italis. i. vitulis eo qd illa regio vitulis abundat. latinum est.
Iralia. Ru. 24. et Ezechiel. 27. In hebreo est cethim: et interpretatur conterentes et contritio maris: siue diademata: aut aurum: vel tinctus

ra: aut ex syro et hebreo conuatiatio maris.
Italia. Esa. 66. Hebraice dicitur thubal: et interpretatur orbis aut confusio vel ignominia: siue portatus: vel adductus.
Italia. Act. 14. dicitur. In greco scribitur attalia: et interpretatur augens: vel nutriens. h.
Italica. cohors: ab italia dicta est: latinum est.
Ithamar. Insula palme vel datylorum: aut insule commutatio vel permutatio: seu ve palme aut commutatio.
Ithamian. Resurrectio domini: aut confirmatio domini: vel vindicans dominus. Heb. Ithamia.
Ithurea. Custodita: vel syriace montana vel motuosa. d.
Ithurei. Custoditi: siue custodie: aut coordinati: vel syriace montani vel motuosi.
Iubileus. Buccina: vel defluens: siue apportans: aut germinans: siue inueterascens.
Iuchadan. Incuruatio populi: siue incendium populi. Heb. Iuchadam.
Iuchal. Dñi omnia: aut domini perfectio vel consumatio.
Iuchal. Hier. 38. interpretatur potes: siue perfectus: vel consumatus.
Juda. Laudatio: siue confessio.
Judaia. Laudatio siue confessio domini.
Judaismus. Laudatio: siue Judas. Idem. (confessio).
Judea. Idem.
Judel. Laudantes: siue contententes.
Judeus. Idem. l. n.
Judt. Idem.
Judith. Laudans: siue contentens: aut iudea.
Julia. iouia. Lanuginosa. h.
Julia. iouia. Ad Ro. 16. a

In greco sumia a lunone. i. dominatrice. h.
Julius. iouaioc. Lanugo vel lanuginosus. h.
Iustus. Latinum est.

De incipientibus a littera L.

L Babim. Infamati: siue fame: aut gladius.
Lad. Laudans: siue ad laudandum: vel ad confitendum.
Lada. Pro ornatu: vel ad congregandum: siue ad testificandum: aut transiens: vel dans: aut syriace auferens.
Ladan. Pro voluptate: seu deuorans iudicium: aut pro ornatu: vel pro testimonio: aut syriace ad tempus.
Ladan. Albus: vel cadidus: aut later.
Ladana. Luna: siue albedo: aut thus: vel later.
Ladanath. Idem.
Lacedemones. λακεδαίμονες. Lacus demonum: vel pateus infantium.
Lachis. Ambulans vel vadens exiit: aut tibi met exiens.
Lahem. Pans: seu pugna aut bellum.
Lais. Leo.
Laysa. Leena.
Lamazabathani. Et quid de reliquisti me.
Lamech. Pauper: vel humiliatus: aut percussus.
Lamech. Homen littere doctrina vel disciplina. d.
Lamuel. Illis deus: vel est illis deus: aut est quo est deus.
Laodicia. λαοδικεία.
Laodice. Populus iustus. h.
Laodicensis. λαοδικεῖς.
Idem. p. n. h.
Laomim. Bentes: siue absque aquis.
Lapidoth. Fulgura: aut lampades.

Lashenis. λασηνης. Lapidis robur. h.
Latusim. Malleatores: vel limatores.
Lazarus. Dei adiutorium: siue dei atrium. d.
Lebana. Luna: siue albedo: aut thus: vel later.
Lebaorth. Leene: siue cordis signum: aut ad introitum.
Lebna. Luna: siue albedo: aut thus: vel later.
Lebnitica. Idem.
Lebona. Idem.
Lecha. Ambulans: seu vadens.
Lechi. Maxilla.
Leci. Paralip. 7. interpretatur Lex: siue doctrina aut assumptio mea.
Lecum. Resurgens: vel confirmans: siue ad resurgendum: vel ad confirmandum.
Ledan. Pro voluptate: vel deuorans iudicium: siue pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel depredatio earum: aut syriace ad tempus.
Leed. Confractus: vel formidans: aut stupens: vel syriace descendens. Heb. Jeeth.
Leedan. Pro voluptate: vel deuorans iudicium: siue pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel depredatio earum: aut syriace ad tempus.
Lecinas. Pans eorum: aut pugna vel bellum eorum. Heb. Leemam.
Lefem. Homen: vel ponens: aut ipsi nominato vel possessor: aut lyncurius lapis preciosus: de quo Exo. 28.
Lefemdan. Homen iudicij: vel ponens iudicium: aut ad nomen iudicij: siue ad ponendum iudicij: vel lyncurius iudicij qui est lapis preciosus.
Leui. Copulatus.
Leuiathan. Copulatio vel societas sua: aut sibi met traditus.

Leuita. Copulatus.
Leuite. Idem. p. n.
Leuites. Copulatus.
Lia. Labiosa vel fatigata.
Libanus. Albus: seu cadidus: aut thus: vel cordis filatio.
Libertini. Latinum est. i. filij manumissorum.
Libia. Hebraice dicitur phut: et interpretatur aphrica: aut syriace crassa vel pinguis.
Libia. Daniel. 10. In hebreo libum: et interpretatur cor maris: vel corda plurali numero.
Libies. In hebreo est phut: et interpretatur aphrica: aut syriace crassa: vel pinguis.
Libies. 2. Paralip. 12. et 16. et Heli. 3. In hebreo est libim: et interpretatur Cor maris: vel corda. p. n.
Lycaonia. λυκαονία. Lupina. h.
Lycia. λυκία. Idem. h.
Lycostrotos. λυκοστρωτος. In greco lytholrotos: et interpretatur lapidibus stratus. h.
Lyda. λυδα. Stagnum. l. aquarum. h.
Lydda. λυδα. Idem. h.
Lydi. Hattuitas: seu generatio.
Lydia. Idem.
Lydi. Hattuitates: vel generationes.
Linus. λιπος. Rete vel reticulum. h.
Lysania. λυσανια. Dissolutus tristitiam. h.
Lysias. λυσιας. Dissolutus. h.
Lysimachus. λυσιμαχος. Dissolvens pugnam. h.
Lysitra. λυσित्रα. Dissolutus. h.
Lysitra. μύρα. Act. 27. In greco scribitur myra: et interpretatur virgultus: siue vnguere odoriferum. h.
Lysistris. λυσιστρεις. Dissolutus. h.

Lobna. Luna: siue albedo: aut thus: vel later.
Lobni. Idem.
Loche. Declinans: vel diuersus. Heb. Forhe.
Lod. Hattuitas: seu generatio.
Lodabar. Ipsimet verbum: aut ipsimet pestis vel mors: seu generatio electa: vel ex hebreo et syro natiuitas filij.
Lodadin. Hascens gaudens: vel nascens acutus: aut ex hebreo et syro generatio knactuitas noua. Heb. Lodadid.
Loyde. λωιδη. Melior. h.
Loth. Inuolutus: siue colligatus: aut cooperatus. vel resina preciosa que dicitur stacte.
Lorhan. Idem.
Lucas. Hebraice potest interpretari Ipsi resurrectio: vel latine a luce. d.
Lucius. a luce. Latinum est.
Lud. Hattuitas: seu generatio.
Ludim. Idem. p. n.
Lulich. Tabularum: vel tabule: aut viriditas.
Luz. Amygdalus: seu discessio: vel declinatio.
Luzai. Dei fortitudo. Heb. Eluzai.
De incipientibus a littera M.
Macha. Compressa: vel attrita: aut fixa.
Maachati. Compressus: vel attritus: aut fixus: seu ventris contritio.
Maadi. Solennis: vel festiuitas: aut ornatus: seu labilis: vel testificans: aut transiens: vel syriace auferens.
Maai. Bentes: aut coactus: uatio.
Maala. Lhorus: vel cythara: siue infirmitas: aut syriace ventis.
Maalon. Idem.
Maara. Speciosa: siue euacuatio: aut effusio: vel discoope

riens: aut euigilans.
Maarem. Destructio: siue a-
 nathema: aut rete vel retiacu-
 lus: siue dedicatus aut consecra-
 tus. f. deo. Heb. Arem.
Maaria. Amaritudo vel myr-
 rha thiri: aut docēs vel pcep-
 tor dñs. Heb. Marara.
Maasia. Opus domini.
Maasia. i. Paralip. 9. Opus
 meum. Heb. Maasi.
Maasias. Opus domini.
Maasias. i. Hiere. si. interp-
 tur p̄ oratio siue confiden-
 tia domini.
Maath. Absurgens: aut de-
 lēs: siue cōfringēs: aut fomi-
 dans: vel syriace percussio.
Mabdiel. Annūcians v̄ euā-
 gelizans deum: aut pomum
 dei. i. fructus electus dei. Heb.
 Magdiel.
Mabfan. Aromatizans: vel
 pfundēs eos. Heb. mabfan
Mabfar. Munitus: vel mu-
 ratus: siue prohibens: vel au-
 ferens: aut vindemians.
Macha. Compressa: vel at-
 trita: aut fixa.
Machabe. Percutiēs. gre-
 ce vero pugator. D.
Macharai. Accelerans: siue
 dotatio: aut mōranus: v̄ de
 mōre meo. Heb. Maharai.
Machari. Compressus v̄ at-
 tritus: aut fixus: seu ventris
 contritio.
Machbena. Paupertas vel
 percussio filij eius: aut pau-
 pertas siue percussio intelli-
 gentis vel edificantis.
Maceda. Incendium: aut a-
 doratio: vel incuruatio.
Macedo. μακεδων. He-
 braice idem. grece vero ex-
 celsus vel eminens. B.
Macedones. μακεδονες
 Idem. p. n. B.
Macedonia. μακεδονια
 Excelsa vel eminens. B.
Macelorb. Ecclesie v̄ cetus:

aut congregationes.
Macelorb. i. Paralip. 8. et
 9. et. 27. Virge aut baculi: si-
 sue voces: aut leuitates: vel
 despectiones.
Macenias. Possessio domi-
 ni: siue emprio dñi: aut pec-
 catorum dñi: siue edificatio
 domini.
Macces. Finitis vel finiens: si-
 ue tedium: aut euigilās: vel
 estaf: siue estuās: aut spinās
Machi. Percussor: aut pau-
 per: vel humilis.
Machir. Tendens: siue co-
 gnoscens.
Machir. i. Paralip. 4. inter-
 pretatur Precium.
Machirite. Tendentes: siue
 cognoscentes.
Machmas. Percussor: p̄ pau-
 per ablat: aut percussor vel
 pauper palpans siue tangēs
 vel auferens.
Machmas. Esd. 2. et Hee.
 7. interpretatur Occulta-
 tio: vel percussio: aut pau-
 peris tributum.
Machmetar. Percussor: v̄
 pauperis donū: aut percus-
 soris vel humilis mors.
Madaba. Aque doloris: aut
 ex hebo et syro aq̄ manātes.
Madabas. Idem. D.
Madai. Mensura: siue abun-
 dans: aut indumentum.
Madan. Litigium: siue iudi-
 cans: aut mensura: vel indu-
 mentum.
Madan. Ios. 11. et. 12. inter-
 tatur Iurgis: aut indumentū
 v̄ mēsurā ei. Heb. Madon
Madia. Solēpnitas vel festi-
 uitas dñi: siue adonatio vel
 testimonium aut fedus dñi:
 vel transiens dominus.
Madian. Iudicis v̄ iudicāo:
 siue litigās: aut obiurgans.
Madian. Hiere. 38. interpre-
 tatur Donū: aut libus: v̄ sy-
 riace expectatio. Heb. Ma-

than.
Madianita. De madian: qd̄
 interp̄taf iudicis v̄ iudicās:
 siue litigās: aut obiurgās.
Madianite. Idem. p. n.
Madianitis. Idem. s. n.
Madid. Acur: siue gaudēt
 aut syriace nouitas: v̄ ex sy-
 ro et hebreo vna manus.
 Heb. Adid.
Madmena. Mensura nume-
 ri vel muneris: aut indumen-
 ti munus: vel indumenti pre-
 paratio aut numerus: vel ster-
 quilinium.
Maeleth. L. horus v̄ citha-
 ra: aut infirmitas: vel syria-
 ce venia.
Magala. Semita: vel circulus
 aut rotunditas: siue currus:
 vel plaustrum: aut vitula.
Magdalena. Magnifica vel
 magnificata: aut exaltata:
 vel turris. D.
Magdalene. Idem. D.
Magdalgad. Turris felix v̄
 accincta: siue magnitudo fe-
 licitatis: vel magnitudo ac-
 ceperis tributum.
Magdalu. Turris: cincta
 vel magnitudo.
Magdiel. Turris siue magni-
 tudo dei. Heb. Magdalel.
Magdiel. i. Paralip. 1. inter-
 pretatur Annūcians vel euā-
 gelizās deū: siue pomū dei. i.
 fructus electus dei.
Magedan. Euāgelizatio gr̄e
 aut pomū vel fructus gr̄e. D.
Magedan. Matt. 15. in fine
 In greco magdala: et hebrai-
 ce interpretatur turris: vel
 magnitudo. D.
Maggedo. Annūciatio: vel
 euāgelizatio: aut pomū. i.
 fructus electus.
Magedon. Idem.
Mageth. Torcular: aut lique-
 factio. D.
Magi. Sapientes: vel phi: aut
 qui presunt sacris hoc est sa-
 cerdotes. persicum est.

Magmas. Percussor: v̄ pau-
 per ablat: aut percussor vel
 pauper palpans vel tangēs
 siue auferens. Heb. Mach-
Magog. Regens vel (mas.
 regulās: aut tabefactus: vel
 liquefactus.
Magron. Timor: siue horre-
 um: aut de gutture.
Mahumites. Mūciāns: siue
 delens: aut radens: vel me-
 sus aut acumen: vel radens siue
 abstergens manum: aut syri-
 ace percussio manus.
Maimna. Dexter: aut aquas
 preparans. Heb. Maimin.
Malaath. L. horus: siue cy-
 thara: vel infirmitas: aut sy-
 riace venia. Heb. Maalath
Malachias. Angelus siue nū-
 cius meus. Heb. Malachi.
Malachim. Regis. s. liber.
Malalai. Circūcisio vel lo-
 cutio mea.
Malalchel. Laudans deum:
 vel illuminatio dei.
Malasar. Circūcisio angustie
 vel vinculi: siue dispensator.
Malchiel. Rex meus deus: p̄
 regnum dei: aut cōsiliū dei.
Malchus. Rex vel regnum:
 aut consiliarius. D.
Maloch. Regnans: aut p̄su-
 as: vel adimpleti. D.
Mambre. Rebellis: aut ama-
 rus: p̄ cōmutās aut p̄mutās
Mambres. Idem: s̄ in greco
 scribitur iambres: et hebrai-
 ce pōt interpretari mare ch̄
 egestate vel paupertate. D.
Māmona. Pecunia vel diui-
 tie aut cupiditas. s̄ p̄ est. D.
Mamucha. Parat: vel cer-
 tus: aut de pauperatus: vel
 percussus. Heb. Mamuchan.
Mam. Preparatio: aut qd̄.
Manna. Idem.
Manaath. Requies: aut mu-
 nus: siue preparata formi-

do vel contractio: aut nume-
 rus suporis: vel ex hebreo
 et syro preparata descensio:
 vel numerus descendens.
Manahem. Consolator: aut
 ductor eorum: siue prepara-
 tio caloris: aut munus incen-
 sum: vel numerans calefac-
 tum: vel numerans calefac-
 tum. Heb. Manaim.
Manasse. Oblitus: aut obliuio
Manasse. Idem.
Manath. Requies: aut mu-
 nus: siue preparata formido
 vel contractio: aut numerus
 stuporis: vel ex hebreo et sy-
 ro preparata descensio: vel
 numerus descendens.
Mane. Numeratus: vel nu-
 merans.
Maneeth. Requies: aut mu-
 nus: siue preparata formido
 vel contractio: aut numerus
 stuporis: vel ex hebreo et sy-
 ro preparata descensio: vel
 numerus descendens.
Manhu. Quid hoc.
Manius. μαριος. Solu-
 tus vel non ligatus. B.
Manser. Adulterin: p̄ quis
 liber de scorto natus. Heb.
 Manjer.
Mānu. Requies: aut munus.
Maach. Compressus vel at-
 tritus: aut fixus.
Maol. L. horus vel cythara:
 aut infirmitas: siue areno-
 sus: aut syriace venia.
Maon. Habitaculus: siue de-
 lectum: vel de peccato.
Maonathi. Idem.
Maosim. Fortificati: vel for-
 titudines: aut refugia.
Maspar. Munitum vel mu-
 ratum: siue prohibēs: vel au-
 ferens: aut vindemians.
 Heb. Maspar.
Mara. Amara: p̄ amaritudo
Marai. Accelerans: siue do-
 tatio: aut montanus: vel de
 monte meo.
Maraioth. Amaritudines:

vel rebelliones: aut cōmuta-
 tiones vel permutationes.
Maranatha. Dominus nos-
 ter venit. syrum est.
Marath. Amaritudo.
Marcus. Amarus: vel frica-
 tus: aut expolitus. i. a rubi-
 gine abster sus. D.
Mardochai. Amara contri-
 tio: vel myrrha contrita: s̄
 ue docens cōtritionem: aut
 ex hebreo et syro myrrha pu-
 rissima.
Mardoche. Idem. (rissima
Mares. Irroratio: vel distil-
 latio: aut syriace apostema:
 vel contractio.
Maresa. A capite v̄ a prin-
 cipio: aut caput vel principi-
 um: siue hereditas: aut ama-
 ritudō mulieris: vel amara
 mulier.
Maresa. i. Paralip. 2. et
 4. et. 2. Paralip. 11. et. 14.
 et. 20. et Mich. 1. inter-
 tatur A capite v̄ a prin-
 cipio: aut hereditas: vel ama-
 ritudō agni.
Mareth. Spelunca: vel eua-
 cuatio: aut effusio: siue dis-
 cooperiens: aut euigilans.
Maria. Exaltata: vel amar-
 tudinis mare: aut myrrha
 maris: siue doctrix vel ma-
 gistra maris: aut ex syro et
 hebreo domina maris.
Marimuth. Amaritudo vel
 myrrha mortis: aut altitu-
 dines: siue fraudulentie.
Marmach. Dolus vel frau-
 dulētia: siue altitudo: p̄ erol-
 lens se. Heb. Marmā.
Marodach. Amara contri-
 tus: siue myrrha contrita:
 aut ex hebreo et syro myr-
 rha purissima.
Marsana. Amaritudo aut
 myrrha rubi v̄ inimici: aut
 ostendens rubi vel inimici.
Martha. Prouocans: siue
 maricano: vel syriace domi-
 na: vel doctrix. D.

Massa. Onus: siue assumptio: vel aliquando translative prophetia.
Masal. Parabola: aut imperans: vel dominans.
Masaloth. Idem. p. n. d.
Masani. Postulans vel postularus: siue comodatus: aut sepulchrum: vel infernus: aut fouea: siue ablatio vel tactus. Heb. Masal.
Masepha. Speculatio: siue specula: aut cooperimentum: vel expectatio.
Maserecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis.
Maserephor. Incendia: vel combustiones.
Maserei. Stratum: siue auferens vel tangens socium vel amicum aut pastorem vel maliciam.
Maspha. Speculatio siue specula: aut cooperimentum: vel expectatio.
Maspha. Jos. 21. in fine. Aquarum apparitio: siue aquarum impetus. Heb. Miphath.
Masphar. Speculatio: siue specula: aut cooperimentum: vel expectatio.
Masphe. Idem.
Massi. Opus dñi. Heb. massa.
Massa. Idem.
Massa. Hee. 10. Fortitudo domini: aut refugium domini. Heb. Mazia.
Masina. Exauditio: siue audiens: vel obediens.
Masmana. Pugnatio aut oleum eius: siue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum.
Masobia. Statio domini: siue stans dñs: aut dñmula.
Masrecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis.

Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut ex syro et hebreo expectatio domini. Heb. Mathaniam.
Mathan. Donum: vel lumbus: siue mors eorum: aut syriace expectatio vel spes.
Mathana. Idem.
Mathana. Idem.
Mathana. Donum domini: vel lumborum dominus: aut ex syro et hebreo spes dñi.
Mathanias. Idem.
Mathanites. Donum: aut lumbus: vel syriace spes aut expectans.
Mathar. Donum eius. Heb. Mathara.
Mathar. Luce. 3. Donum: vel donans. D.
Mathara. Donum eius. D.
Mathatia. Donum domini.
Mathatias. Idem.
Mathatias. 4. Regi. 24. Donum domini: vel lumborum dñs: aut ex syro et hebreo spes vel expectatio domini. Heb. Mathanias.
Mathet. Donum eius: vel donans. Heb. Mathata.
Matheus. Donatus. D.
Mathias. Donum dñi. D.
Mathmata. Percussoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors. Heb. Mathmathath.
Matred. Virga descendens: aut virga imperantis: siue lectuli descendio vel imperium: aut syriace labor.
Mathreth. Idem. Heb. Marred.
Mathusael. Mortem suam postulans: aut mors sua infernus vel sepulchrum.
Mathusalem. Mortem suam misit: aut mortis sue arma: vel ex hebreo et syro mortem suam spolians: vel mortis spolum. Heb. Mathusale.
Mauiel. Annunciatus dñi:

aut radens pedes deus: vel ex syro et hebreo percussus a deo.
Mauman. Turbarus: aut tumultuans: vel multitudo.
Maziau. Fortitudo domini: siue refugium domini.
Mechphia. Corpus compressum vel congregatum: aut corporis vel vestimenti tinea. Heb. Megphas.
Mechmas. Percussor: pauper ablatas: aut percussor vel pauper palpans vel tangens siue auferens.
Mechnedabai. Percussor: pauper vouens siue spontaneus: aut percussio vel paupertas vouentis vel paupertas aut spontanei.
Medaba. Aque doloris: ex hebreo et syro aqua manans.
Medad. Mensurans: siue ad dilectionis vel verum aut patris.
Medalaa. Sopor: vel inebriatio: aut amaritudo ascensionis vel holocausti: aut myrrhae holocaustum siue folium: aut docens holocaustum vel ascensum. Heb. Merala.
Mede. Vocatiuus casus est a nominatiuo medus: quod interpretatur mensura: vel abundans: aut indumentum.
Medemena. Mensura muneris vel numeri: aut indumentum.
Medena. Mensura: vel abundantans: siue indumentum.
Medi. Idem. p. n.
Media. Idem. f. n.
Medin. Iudicium: siue litigiosus: aut obiurgans.
Medimena. Mensura muneris vel numeri: aut indumentum: siue muneris: vel indumentum: siue paratio: aut serquillum.
Medus. Mensuras: aut abundantans: vel indumentum.
Mezabel. Quam bonus deus:

sue beneficiens deus. Heb. Meetabel.
Mephat. Aquarum apparitio: siue aquarum impetus.
Mephat. Hesi. 14. Iudicium. Heb. Miphath.
Mephet. Apparitio: vel gemitus.
Megbis. Eminens: siue altitudo: siue beneficiens deus. Heb. Mecherantes.
Mehetabel. Quam bonus deus: siue beneficiens deus.
Mehusim. Tacentes: aut festinantes: siue sensuales.
Melcha. Regina: vel consiliatrix.
Melcha. Luce. 3. Idem. sed in greco scribitur melea: et hebraice interpretatur adimplens: vel adimpletus. D.
Melchi. Rex meus: siue consilium meum. D.
Melchia. Rex dominus: aut consiliator dominus.
Melchias. Idem.
Melchias. Hee. 3. b. Liberatio dñi. Heb. Melchias.
Melchiel. Rex meus deus: aut regnum dei: siue consiliator meus deus.
Melchielite. Idem.
Melchiram. Rex excelsus: aut consiliator vel consilium excelsum.
Melchisedech. Rex iustitie.
Melchisua. Rex saluator: aut rex vel consilium saluatoris vel salutis: siue rex magnus.
Melchisue. Idem. (sic).
Melchom. Rex eorum: vel consiliator eorum.
Melchon. Idem. Heb. Melchom.
Melch. Rex: aut consiliarius.
Melech. Hesi. 28. et in titulo ps. 87. interpretatur Chorus vel cythara: aut infirmitas: vel syriace venia. Heb. Maalath.

Mello. Plenitudo: vel repletio.
Meloda. Mutuitas: vel generatio.
Melothi. Plenitudo: vel circumcisio.
Meluch. Regnas: vel consulens.
Mem. Aque. D.
Memphis. Hebraice dicitur noph: et interpretatur fauus aut distillatio: vel eleuatio: aut cribrum.
Memphis. Hee. 9. hebraice dicitur moph: et interpretatur ab ore: vel syriace cooptosis.
Memius. Maculatus: vel vituperatus. D.
Mena. Humeratus: vel remuneratus: aut paratus. D.
Menela. Me et me lacus: potentia aut robor populi. D.
Menni. Preparatio: vel munus: aut numerus.
Mennuth. Idem.
Mer. Dicens: vel loquens: siue exaltatio: aut syriace agnus. Heb. Emer.
Meraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutaciones.
Merari. Amarus: siue irritatus: aut prouocatus.
Merarite. Idem. p. n.
Mercurius. Mercabus dicitur est: quia mercature deus putabatur a gentibus. Latini est In hebreo scribitur margue ma: et interpretatur lapidans vel lapidatio: aut purpura.
Mered. Rebellis: siue descendens: aut imperans.
Mereth. Idem. Heb. mered.
Merimuth. Fraudulente: aut amaritudo vel myrrha mortis: siue altitudines.
Merob. Pugnans: siue oburgans: aut multiplicans: vel syriace magisterium.
Merodach. Amara contritio: siue myrrha contrita: aut

ex hebreo et syro myrrha purissima.
Merodach. 4. Regi. 20. Creans contritionem: vel electio interitus: aut filius interitus vel vaporis tui: siue fructus vel puritas nubis aut vaporis tui. Heb. berodach.
Merom. Celstudo: aut sublimitas.
Merom. Judi. 5. Secretus: vel macies. Heb. Merom.
Merome. Altitudines: siue amaritudo aquarum.
Merom. Celstudo: aut sublimitas. Heb. Merom.
Meromathites. Caratiomea siue exultans: aut exclamans vel syriace dominans.
Meroz. Secretus: vel macies.
Mes. Inferens: vel tangens.
Mes. 1. Paralip. 1. Attrahens: siue prolongans: aut valas: vel septies. Heb. mesech.
Messa. Onus: vel assumptio siue aliquando translative prophetia.
Messa. 4. Regi. 11. Erraticatio: vel conculcatio.
Mesa. 4. Regi. 3. et. 1. Passus: vel aque salutis: aut aquas aspiciens.
Mesal. Postulans vel postularus: aut comodatus: siue sepulchrum: infernus: aut fouea: siue ablatio aut tactus dei.
Mesalemeth. Solutio: aut pacificatio: vel perfectio: aut retributio: vel parabola mortis: aut dominium mortis.
Meselemia. Pax domini: et perfectio domini: aut retributio dñi: vel parabola dñi: seu dominium domini.
Mesezebel. Inferens fluxus deus: vel ex syro et hebreo liberatio vel salus dei.
Mesphar. Humerus: vel narratio: aut librorius: vel scriba: siue tributarius.

rationis angustie vel pressu-
re: aut coartatio generatio-
nis angustie vel pressu-
re. **Rabusarfatim**. duo nomina
sunt. **Rabu** quod interpreta-
tur loquela: siue prophetia:
aut loquens: vñ prophetas:
siue fructificans: vel germi-
nans. et **Sarfathim**: quod in-
terpretatur prepositus coo-
perimento: vñ vnctionis.
Deb. **Sarfathim**.
Rabuseshan. Loqua siue pro-
phetia vel germinatio ma-
nans vel fluens: aut ex he-
breo et syro fructus vel ger-
minatio liberationis. **Deb**.
Rabuseshan.
Rabuthei. Loquentes: siue
prophetantes: aut germina-
tes. **D**.
Rabuzardan. Germinatio vñ
prophetia extranei siue ve-
tilati aut effusi iudicij: vñ ger-
minatio siue prophetia ex-
tranei vel ventilati aut effu-
si domini vel basis.
Rachor. **Raucus**: vñ aridus:
aut iratus: vel incensus: aut
syriace suffocatus.
Rachor. 2º. Regi. 6. **Para-**
tus vel certus. **Deb**. **Ra-**
chon.
Radab. Spontaneus: aut vo-
uens: vel princeps.
Radabia. **Rotum** domini: si-
ue spontaneus aut princeps
domini.
Rapheg. **Imbecillis**: aut re-
missus: vel laxatus.
Raphei. **Anima**: vel refrige-
ratus: aut requiescens: vel sy-
riace multiplicans. **Deb**. **Ra-**
Raphez. **Pulcher** (phis).
siue decorus: aut motor co-
rum. **Deb**. **Rahem**.
Raphis. **Anima**: vel refrige-
ratus: aut requiescens: vel
syriace multiplicans.
Rage. **Claritas**: vel splen-
dor. **D**.

Rahaliel. **Torrens** dei: siue
hereditas dei: aut vallis dei.
Raham. **Consolatio**: vel pe-
nitentia: siue ducens eos: aut
requies eorum.
Rahem. **Pulcher**: siue locu-
sus: aut mouens eos.
Rahm. **Pulchritudo**: siue io-
cunditas: vel commotio aut
morus eorum. **D**.
Raioth. **Pulchritudo**: siue
decor: aut habitaculum.
Ramifi. **Ablatus**: siue aufe-
rens: aut tangens: vel dormi-
tionis munus.
Ramuel. **Dormiens** deus: vñ
dormitio siue sopnus dei.
Ramuelite. **Idem**.
Rane. **i**. **Diane**: sic enim ap-
pellabat diana i lingua per-
sorum. **2º. Regi. 23**. **(sca)**.
Ron est in hebreo.
Rarcil. **μαρκιλιος**. **Stu-**
pefactus: vel negligens. **S**.
Rasia. **Victor**: siue eternus:
aut fortis.
Rasoz. **Fos** siue oculus atrij
vel vestibuli: aut fontis fensu
vel herba. **Deb**. **Enasoz**.
Ratalia. **αταλια**. in gre-
co **Attalia**: et interpretatur
Bugens: vel nutrens. **S**.
Rathamelech. **Donu** regis:
siue donu consilij. **Deb**. **Ra-**
thammelch.
Rathan. **Dans** vel donatus.
Rathanael. **Donum** dei.
Rathania. **Donum** domini.
Rathania. **Est**. **io**. **Donu** do-
mini: vel lumbos domini:
aut ex syro et hebreo spes vñ
expectatio dni. **Deb**. **Ma-**
Rathanas. **Do** (thania).
num domini.
Rathaniel. **Donu** dei. **Deb**.
Rathanel.
Rathumei. **Dati** vel donati.
Rathon. **Idem**. **f.n.**
Rathon. **Jof. 19**. **Stratie** vel
misericordie donum.
Raue. **Posteritas** vñ stirps:

aut filius: vel eternus seu per-
manens: vñ pulchritudo: si-
ue habitaculum: aut syriace
piscis. **D**.
Raum. **Consolator**: siue peni-
tens: aut ductor eorum.
Razari. **Separati**: siue coro-
nati: aut sanctificati.
Razari. **Idem**. **Sed** si per
sade litteram scribatur in-
terpretatur **Lustodiens**: vñ
sordidi: aut virgultum. **D**.
Razareus. **Idem**. **f.n.**
Razareth. **Sanctificata**: aut
separata: vñ coronata. **Si** au-
tem per sade litteram scriba-
tur interpretatur **Lustodita**: vñ
sordidi: aut virgultum. **D**.
Razareus. **Separatus**: siue
coronatus: aut sanctificatus.
Razare. **Matth. 2º**. **Idem**.
vel per sade litteram **Lustos**:
siue sordidi: aut virgultum. **D**.
Reama. **Pulchra** siue deco-
ra: aut mouens valde.
Reapolis. **ρεαπολις**. **Ro-**
ua ciuitas. **S**.
Rebaan. **Fructificans** vel ger-
minans visionem: aut lo-
quens vel prophetans visio-
nem. **Deb**. **Rebaaz**.
Rebat. **Fructificans**: vel ger-
minans: aut loquens: vñ pro-
phetans.
Rebalath. **Prophe**ta siue
loquela inuoluta vel abcon-
dita: aut germinans vel fru-
ctificans siue prophetas in-
uoluta vel abscondite.
Rebath. **Aspicies**: vñ intus
Rebo. **Loquela**: siue prophe-
tia: aut loquens vel prophe-
tans: siue fructificans: vel ger-
minans.
Rebo. **Ree**. **7. d**. vbi dicitur
Giri rama et **nebo** interpre-
tat **Collis**: aut calix vñ vas.
Deb. **Reba**.
Rebsan. **Loquela** siue pph-
etia aut germinatio dormita-
tionis vñ mutatio: siue ger-

minatio vel loquela dentis
vel eboris.
Rebut. **Loquela**: siue prophe-
tia: aut loquens: vel prophe-
tas: siue fructificans: vel ger-
minans. **Deb**. **Rebu**.
Rechao. **Laud**: vel percus-
sus.
Receb. **Foramen**: aut (sus
maledictio: siue vocatio: aut
nominatio: vel explicatio.
Rechelescol. **Torrens** botri:
aut vallis botri.
Rechoda. **Depictus**: siue va-
rius: aut punctuatus: vñ pa-
lor: aut incuruatus: vel in-
census.
Reclamites. **Sopniator** vel
sopnus: siue torrens aut val-
lis aquarum: vel hereditas
aquarum.
Reemias. **Consolatio** vel res-
quies domini: aut penitens
dominus: siue directio dni.
Rephador. **Fauus** habitatio-
nis vel generationis: aut di-
stans habitacionem vel ge-
nerationem.
Rephog. **Imbecillis**: aut re-
missus: vel laxatus.
Rephi. **Purificatio**.
Rephusim. **Diminuti**: aut di-
lacerati.
Rehiei. **Comotio** vñ **mor**: dei
Reiman. **Pulcher** siue deco-
rus: aut motum preparans.
Remra. **Leopardus**: siue re-
bellio: aut amaritudo: vel co-
mutatio.
Remrim. **Idem**. **p.n.**
Remroth. **Rebellis**: vel dor-
mitio descensionis: aut dor-
miens dnans. **Deb**. **Remrod**.
Recomenia. **ρεομηνια**. **Ro-**
uilunium. **S**.
Reptali. **Comparatio** vñ equi-
paratio: aut reuolusio vel tor-
tuositas.
Reptalim. **Idem**. **Deb**. **Repta-**
litate. **Idem**. **(li)**
Repthar. **Purificatio**.

Repthoa. **Apertus** vel aper-
tio: siue sculptura.
Reptum. **Idem**. **p.n.**
Reu. **Lucerna**: siue nouale.
Reugel. **Explosans**: vel pe-
dester: siue lucerna discoop-
ta vel coaceruata: aut noua
le discoopertis vel reuolutis.
Reugel. **Idem**.
Reucus. **Lucerna**: vel noua:
le. grece vero magnus inter-
pretatur. **D**.
Reu. **Lucerna**: vñ nouale. **D**
Reu. **Miere**. 32. **Lucerna** do-
mini: aut nouale dni. **Deb**.
Reurias. **Idem**. (**Reuria**)
Reuib. **Stans**: siue statio: vel
erectio. **f**. alicuius tituli: aut
syriace plantatio.
Reufrach. **Fuga** vel tentatio
tenera vel delicata: aut ve-
xillum delicatum: vel syriace
tabula tua.
Reueus. **ρηουεις**. **Beu-**
uus vel ieiunans. **S**.
Reuophati. **Butta**: siue di-
stillatio: aut gummi.
Reuopharites. **Idem**.
Reuophya. **Butta**: siue distil-
latio: aut gummi: vel declina-
tio oris.
Reuophati. **Idem**.
Reuomius. **ρομηνιος**.
Houis mensis: vel nouilu-
nium. **S**.
Reuonoi. **ρηωνιος**. **Victor**
vel victoriosus. **S**.
Reuodemus. **Debita** ce inter-
pretatur **Innocens** sanguis.
grece vero victoria ppli. **D**.
Reuolaita. **ρηολαιτα**.
Victorie plebis. **S**.
Reuolatus. **ρηολατος**. **Idem**
f.n. **S**.
Reuopolis. **ρηωπολις**.
Victorie ciuitas: vel victo-
riosa ciuitas. **S**.
Reuiger. **Latinum** est.
Reulus. **Debita** ce dicitur sy-
chor: et interpretatur **Reuiger**:
vel turbidus: aut maturus. **?**

Rymphia. **ρυνφια**. **Spon-**
sa. **S**.
Rimue. **Pulchra** siue specio-
sa: aut habitaculum.
Riniuite. **Pulchri** siue spe-
ciosi: aut habitacula.
Risan. **Terillum**: siue proba-
tio: aut tetatio: vel fuga: aut
syriace miraculum.
Roa. **Mouens**: vel comota.
Roadia. **Testificatio** vel ces-
tus aut congregatio domi-
ni: siue ornatus domini: aut
transiens domini: vel ex sy-
ro et hebreo ablatio domini.
Roaia. **Requiescens**: aut du-
cens vel ductor.
Rob. **Loquela**: siue pphetia:
aut loquens vel prophetas:
siue fructificans vñ germinans
Robe. **Idem**.
Robe. **Isa. 32**. et **Judi. 8**. **La-**
trans vel latrans.
Rodab. **Flouens**: siue sponta-
neus: aut principalis.
Rodata. **Testificatio** vel ces-
tus aut congregatio dni: siue
ornatus dni: vel transiens dni:
aut ex syro et hebreo ablatio
domini. **Deb**. **Roadia**.
Roe. **Consolatio**: vel requies
Rocma. **Pulchra** siue deco-
ra: aut mouens valde.
Rocman. **Pulcher** siue deco-
rus: aut motu preparans.
Rocmanite. **Idem**. **p.n.**
Rocmi. **Pulchra** siue decora
Rocsta. **Enea**: vñ **ereca**: aut au-
gurans: vñ spes: aut spetina.
Rophech. **Fas**: vñ **cribis**: si-
ue distillatio. **Deb**. **nophch**.
Roga. **Claritas**: siue splendor.
Roge. **Idem**.
Roheshan. **Eneus**: vñ **cupies**
aut **augurium**: siue **serpens**
datum vel donum.
Rooman. **Pulcher** siue deco-
rus: aut motu preparans.
Roram. **Puer** vel iuuenis: si-
ue **excitans**: aut **vigilans**: vel
mouens **canticu**. **Deb**. **naran**
2. ij.

Ho:atha. **Iuuér:** siue pueritia: aut excussio: siue vigilia: aut stuppa. **Heb.** **Haaratha** **Humemus.** **μουμημιος.** **Houus** mensis: vel nouitium. **H.**
Hun. **Posteritas** vel stirps: aut filius: vel eternus: seu permanens: aut syriace piscis.
Hun. **Homen** littere posteritas: aut stirps: vel eternus: aut syriace piscis. **D.**

De incipientibus

a littera. **D.**

Obab. **Dilectus.**
Obadia. **Seruus** dñi: vel operarius domini.
Obdia. **Idem.**
Obdias. **Idem.**
Obed. **Seruus:** vel operarius. **2º.** **Paralip.** **15. et. 28.** interpretatur **insistentans:** vel tenens: aut erigens. **Heb.**
Oded.
Obededom. **Seruus** hominis vel terreni aut sanguinei vel ruffi.
Obedia. **Seruus** vel operarius domini.
Obediel. **Seruus:** vel operarius. **Heb.** **O**bed.
Obeth. **Sustentans:** vel tenens: aut erigens. **Heb.** **O**ded.
Oboth. **Whitones:** vel tres: aut patres: siue desideria.
Ochozath. **Possessio:** siue apprehensio: vel collectio: aut visio: seu fratris oluia.
Ochozias. **Apprehensio** vel possessio dñi: seu visio dñi.
Ochran. **Turbidus:** vel conturbans.
Odaja. **Laus** domini: siue confessio domini.
Odaias. **Idem.**
Odallam. **Testimonium** siue ornamentum illis: aut testimonium siue ornamentum siue miserie: vel transitus aut preda siue miserie.

Odaren. **Laudis** cantici: vel testimonium arce. **D.**
Odeuia. **Laus** dñi: siue confessio domini.
Odia. **Idem.**
Odoia. **Idem.**
Odolla. **Testimonium** siue ornamentum illis: aut testimonium siue ornamentum siue miserie: vel transitus aut preda siue miserie.
Odolamites. **Idem.**
Oduia. **Laus** domini: siue confessio domini.
Ophal. **Judicans:** vel orans. **Heb.** **O**phal.
Ophel. **Turris:** aut obscuritas: vel nebula.
Opher. **Fodiens:** aut explorans: vel confusio.
Ophi. **Lassus:** aut volans: vel syriace plicatus vel coplicatus: aut folium.
Ophim. **Thalamus:** siue cooperatus: aut litus maris.
Ophir. **Limis** vel incineratio: aut fructificatio.
Ophir. **Idere.** **10.** **Tursi** obrizum. **Heb.** **O**phaz.
Ophni. **Pugnus** vel pugillus: aut cooperiens.
Ophni. **Jof. 8.** interpretatur **holans:** siue lassitudo: aut syriace plicatio vel complicatio.
Ophora. **Puluis:** aut plumbum: vel hinnulus.
Ophra. **Idem.**
Og. **Subcinericius** panis vel tora: aut subsannatio: vel syriace detectus: aut impeditus.
Oham. **De eis:** siue tumultuans: vel conturbans.
Ohel. **Tabernaculum:** siue tentorium: aut splendor.
Ohol. **Idem.**
Oholai. **Deprecans:** vel expectans: aut incipiens: vel dolens: siue frater mihi.
Oliab. **Tabernaculum** vel tentorium: aut splendor patris.
Oliha. **Tabernaculum** vel tentorium meum in ea: aut splendor meus in ea.
Olibama. **Tabernaculum** vel tentorium excelsum: siue splendor excelsum.
Oozam. **Apphensio** eorum: siue possessio eorum: aut visio eorum.
Oreb. **Desertus** vel solitudo: siue destructio: aut siccitas: vel gladius.

mustella: vel syriace rubigo.
Oldal. **Idem.**
Olympiadis. **ὀλυμπιας** **Celestis.** **H.**
Olympiadem. **ὀλυμπιαμ.** **Id Ro. 16.** **Idem.** in greco **olympam.** **H.**
Olympius. **ὀλυμπιος.** **Celestis.** **H.**
Olon. **Fenestra:** siue **pphatio:** aut dolor.
Omar. **Dicens** vel loquens: siue amarus: vel exaltans.
Omiral. **Dicens** vel loquens: aut exaltans: siue amarus: aut syriace agnus.
Onam. **Dolor:** aut fortitudo siue iniquitas eorum.
Onan. **Dolor:** siue iniquitas: aut fortitudo.
Onesiphos. **ὄνησιφορος** **Utilitatem** afferens. **H.**
Onesim. **ὄνησιμος.** **Utilis** domini: aut nauis. **D.**
Ono. **Dolor** aut fortitudo siue iniquitas eius.
Oolla. **Tabernaculum** vel tentorium siue splendor eius.
Olla. **Ezechiel. 24. b.** ubi dicitur **De ciuitati sanguinum** oolle. scribi debet olle: et sic est in biblijs nostris antiqs: et est nomen vasis i quo carnes coquantur.
Ooli. **Deprecans:** siue expectans: aut incipiens: vel dolens: siue frater mihi.
Oliab. **Tabernaculum** vel tentorium: aut splendor patris.
Oliha. **Tabernaculum** vel tentorium meum in ea: aut splendor meus in ea.
Olibama. **Tabernaculum** vel tentorium excelsum: siue splendor excelsum.
Oozam. **Apphensio** eorum: siue possessio eorum: aut visio eorum.
Oreb. **Desertus** vel solitudo: siue destructio: aut siccitas: vel gladius.

Oreb. **Judi. 7. et. 8. 7 ps. 82.** et **Esa. 10.** In omnibus his locis interpretatur **Comus:** vel suavis: aut fidelis: vel comiscens: seu vespertinus.
Orpha. **Lerux:** vel ceruicosa: siue suscitatio oris: vel denudatio oris.
Oman. **Exultans:** siue arca eorum: aut lux filii: siue lux aut maledictio permanens vel eterna.
Oodi. **Moran.** **Heb.** **O**roi **O**ronaim. **Ire:** vel furores: aut syriace libertates.
Oronites. **Idem.** **f. n.**
Orthosiada. **ὀρθοσιαδα.** **Recta** vel rectificata. **H.**
Osa. **Confidens:** aut pteges
Osa. **1º.** **Paralip. 4.** **Festinas:** siue tacens: aut sensualis.
Osanna. **Salua** obsecro: vel salua nunc.
Osee. **Saluator:** aut salus.
Osta. **Fortitudo** dñi: siue hircus domini. **Heb.** **O**zia.
Ostas. **Saluator** domini: aut salus domini.
Ostau. **Fortitudo** domini. **Heb.** **O**ziau.
Osthei. **Tempus** vel hora mea: aut iniquitas mea.
Osthin. **Tempus** siue hora mea: **Heb.** **O**sthi.
Osthir. **Excellentis:** vel residuus: aut remanens.
Ostholta. **Tempus** domini: siue hora domini.
Ostioniel. **Tempus** dei: siue hora dei.
Oza. **Fortitudo:** aut capra.
Oza. **1º.** **Paralip. 16.** **Confidens:** vel pteges. **Heb.** **O**sa.
Ozai. **Idem.**
Ozam. **Fortitudo:** aut capra **Heb.** **O**za.
Ozan. **Fortitudo** eorum: aut capra eorum.
Ozazin. **Fortitudo** domini. **Heb.** **O**zazin.
Ozenyara. **Buricula** carnis

vel consanguinitatis: aut auricula fermentata vel remanens: siue statera carnis vel consanguinitatis aut residui. **Heb.** **O**zenyara.
Ozi. **Fortis** l' fortitudo mea: aut hircus meus.
Ozi. **Hee. 3º.** interpretatur **Luce:** siue aut iste.
Ozias. **Fortitudo** domini: siue hircus domini.
Ozias. **1º.** **Paralip. 3.** **Apprehensio** vel possessio domini: siue visio domini. **Heb.** **O**chozias.
Ozias. **Hiere. 42. et. 43.** interpretatur **Saluator** domini: aut salus domini. **Heb.**
Ostas.
Oziau. **Fortitudo** domini.
Oziel. **Fortitudo** dei: siue hircus dei.
Oziel. **1º.** **Paralip. 23. a.** ubi dicitur **z aram:** interpretatur **Idem** deum.
Oziel. **1º.** **Paralip. 27.** **Adiutorium** dei: siue atrium dei. **Heb.** **O**ziel.
Ozielt. **Fortitudo** dei: siue hircus dei.
Ozihem. **Idem.**
Ozihem. **Non est** in hebreo.
Ozni. **Turis** vel auscultatio mea: siue statera. **Idem.**

De incipientibus

a littera. **P.**

Paphum. **παφος.** **Bul** liens vel estuans. **H.**
Paestina. **Conspersa.** **f. cinere** vel puluere: siue ruina apposta: vel ruina duplex: aut ruine potus: **Peccidit** bibens.
Paestini. **Conspersi.** **f. cinere** vel puluere: siue ruine apposte: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel cecciderunt bibentes.
Palmyra. **Hebraice** dicitur **thamoz:** et interpretatur **palma**

vel datylus: aut comutatio vel permutatio: siue amaritudo.
Palmyra. **2º.** **Paralip. 8.** **Hebraice** dicitur **thadmoz:** et interpretatur **Confessio** vel laus amaritudinis: vel confessio: siue laudis myrrha: siue ex hebreo et syro laus acceptoris vel domini.
Pamphilla. **παμφιλια.** **Tota** dilecta vel amabilis. **H.**
Paraclit. **παράκλητος** **Consolator:** vel adiutor. **H.**
Parasceue. **παρασκευη.** **Preparatio.** **H.**
Parmena. **παρμενα.** **Idem.**
Parmanens. **H.**
Parphi. **Lingua** scithica dicitur fugaces vel exules. **D.**
Pascha. **Transitus:** vel claudicatio.
Pathara. **παταρα.** **Calca** ta: seu conculcata. **H.**
Pathmos. **παθος.** **Letalis:** vel mortifera. **H.**
Patroba. **πατροβα.** **Paternalis.** **H.**
Patroclus. **πατροκλος.** **Patris** vel patrie gloria. **H.**
Paulus. **Os** tube: siue mirabilis: aut latine minimus. **f. apostolorum:** et ideo maximus quia minimus. **D.**
Pedno. **Ornamentum** eius: siue ira iudicij eius. **Heb.** **Apedno.**
Pelusium. **Hebraice** dicitur **syn:** et interpretatur **rubus.**
Pentapolis. **πενταπολις.** **Quinque** ciuitatum. **f. regio.** **H.**
Petateuchus. **πετατευχος.** **Quinque** volumina veteris testamenti: a pente quod est quinque et teuchus volumen. **H.**
Petecoste. **πετηκοστη.** **Quinquagesima.** **H.**
Pergamus. **περγαμος.** **Altitudo** vel sublimitas. **H.**
Pergen. **περγην.** **Valde**

terrestris. **H.**
Persa. Frangens: siue diuisio: aut vngula v^l griph⁹.
Perse. Idem. p. n.
Persepolis. $\omega\epsilon\rho\sigma\acute{\epsilon}\omega\sigma\alpha\iota\varsigma$. Persie ciuitas. **H.**
Peries. Frangens: siue diuisio: aut vngula: vel griph⁹.
Persia. Idem.
Persida. Idem.
Petrus. $\omega\epsilon\tau\rho\varsigma$. Saxus: vel petra. **H.**
Phygmei. Hebraice dicitur gemadim: et interpretatur nani vel cubitales.
Pila. Hebraice dicitur machthes: et interpretatur conuulsio: vel pila: siue mortario lum.
Pilatus. $\omega\iota\lambda\alpha\tau\omicron\varsigma$. Constringens vel costrictus. **H.**
Pyrrius. $\omega\upsilon\rho\rho\omicron\varsigma$. Flauus: aut rubeus. **H.**
Pisidia. $\omega\iota\sigma\iota\delta\iota\alpha$. Picea. i. pice denigrata. **H.**
Pisticum. $\omega\iota\sigma\tau\iota\kappa\eta$. Fide Polonites. Ladens: (le. **H.** aut occultus.
Pontius. $\omega\omicron\upsilon\pi\tau\iota\omicron\varsigma$. Marinus. **H.**
Pontus. **H.** i. q. a. Hebraice dicitur elasar: et interpretatur **B**uferes deus: vel ablatio dei: siue recedens a deo.
Portius. $\omega\omicron\upsilon\pi\tau\iota\omicron\varsigma$. Vitulus: aut vitulinus. **H.**
Possidonius. $\omega\omicron\sigma\epsilon\iota\delta\omicron\varsigma\pi\iota\omicron\varsigma$. Idem. **H.**
Prius. In hebo e^l Miphyleseb: et interpretatur stimula: siue tremor: vel percussio.
Prisca. Latinus est. i. antiqua
Prisca. **Ed Ro.** 16. a. 2. i. ad Corinthios. 16. d. et. 2. ad Timotheum. 4. d. in greco **P**risilla: et interpretatur idem quod prisca diminutiue. Latinus est.
Prisilla. Idem. Latinus est.
Probatia. $\omega\pi\omicron\beta\epsilon\rho\tau\iota\kappa\eta$. **D**uma. i. locus ubi pecora sa

crificanda tenebantur. **H.**
Prochorus. $\omega\pi\omicron\chi\omicron\rho\omicron\varsigma$. Expedi⁹ v^l facilis: aut propus vel paratus. **H.**
Proselyt⁹. $\omega\pi\omicron\sigma\eta\lambda\upsilon\tau\omicron\varsigma$. Advena: vel peregrinus. **H.**
Ptolomaida. $\omega\pi\omicron\lambda\epsilon\mu\alpha\iota\varsigma$. Bellicosa. **H.**
Ptolomais. Idem. **H.**
Ptolomei. $\omega\pi\omicron\lambda\epsilon\mu\alpha\iota\omicron\iota$. Idem. p. n. **H.**
Ptolomenses. $\omega\pi\omicron\lambda\epsilon\mu\alpha\iota\omicron\iota$. Idem. **H.**
Ptolomeus. Sulcus. i. q. fit cum aratro: siue suspendens aqua: aut coadunatio aquarum. grece vero bellicosus.
Publius. Latinum est.
Pudens. Latinum est.
Puteoli. Latinum est.
Putiphar. **A**frice taur⁹: aut ex syro et hebreo saginatus taurus: vel pinguedinis fructificatio.
Putiphar. **H.** 41. et. 46. Ex syro et hebreo pinguedinem dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pinguedinis vindicta.
De incipientibus
Quartus. Latinum est.
Quintus. Latinus est.
De incipientibus
Quartus. **H.**
Rab. **L**ata: siue dilata: aut platea.
Raab. **ps.** 86. interpretatur **S**uperba: aut fortis: vel tumultuans.
Raabia. **L**atitudo siue platea domini.
Raabia. **A**lissio domini.
Raabia. Idem.
Raam. **C**ulus: siue misericordia: aut syriace amicus.
Raamias. **C**ontruum domini: siue malus a domino: aut socius a domino: v^l pastor a

domino.
Rabba. **M**ulta siue grandis: aut iurgii vel impugnatio.
Rabbarh. Idem.
Rabbi. **M**agister.
Rabmag. **M**ultitudinē dissolvens vel liquefaciens: aut magister vel princeps liquefactionis: siue magister v^l princeps liquefactus vel tabefactus.
Rabboni. **M**agister. syrus est.
Rabboth. **F**enus vel vltura: aut multitudo: vel iurgium: siue impugnatio.
Rabfates. **M**agister vel prepositus eunuchorum. **H.**
Rabfates. **H.**
Racha. **V**acuum vel van⁹. **D.**
Rachal. **S**ufurro: aut aromatarius: siue negociator.
Rachel. **D**uis.
Raddai. **D**escendens: vel dominans.
Rapha. **M**edicina vel medicus: aut relaxatio: v^l gigas.
Rapha. **1°**. **P**aralip. 7. **R**eclatio laquei.
Raphael. **M**edicina dei.
Raphaia. **M**edicina domini: siue relaxatio domini.
Raphaim. **G**igantes: vel medici: aut relaxati.
Raphaim. **1°**. **P**aralip. 20. in fine **G**igantissa: vel medicina: aut relaxatio. **H.**
Raphia. **M**edicina (pha. dñi: siue relaxatio domini.
Raphidim. **R**ecinatoria vel stramera: aut remisse man⁹: vel medicina manuum.
Raphon. **M**edicina: vel relaxatio: aut gigas. **D.**
Raphu. Idem.
Ragau. **S**ocius: aut pastor eius: siue malum vel contractio eius.
Rages. **T**empestat: vel commotio. **D.**
Raguel. **P**astor dei: aut amicus dei: vel contractio dei.

Rahelasa. **S**opor domini: vel inebrians dominus: aut socius vel pastor ipsi domino.
Rahia. **A**lissio domini.
Rahuel. **P**astor dei: aut amicus dei: vel contractio dei.
Ram. **E**xcellus: vel sublimis: aut proficiens.
Rama. **E**xcella vel sublimis: aut proiecta.
Rama. **1°**. **R**eg. 30. in fine **D**estructio: siue anathema: aut rete: vel reticulum: siue de dicatum aut consecratum. **f.** deo. **H.** **H**orma.
Ramatha. **E**xcella vel sublimis: aut proiecta.
Ramathaim. **C**elsitudines v^l sublimitates: aut plectides.
Ramathlechi. **E**leuatio martarius: siue negociator.
Ramathye. **E**xcella: (ille. v^l sublimis: aut plecta. **D.**
Ramoth. **C**ontrui vel exprobratio tinee: aut malum delens siue dissolvens: vel co fractionem dissoluens: aut co fractus a tinea.
Rameth. **S**ublimis vel excelsa: aut protecta.
Ramoth. Idem. p. n.
Ramoth. **D**eu^l. 4. et **J**os. 20. et. 1°. **P**aralip. 6. interpretatur **V**idens mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.
Ramoth. **E**sd. 10. **A**litudines: siue timens mortem: aut videns mortem: vel projectio mortis. **H.** **J**eramo^l.
Rapsaces. **M**agister vel prepositus bibentium: aut magistri oculum vel saculum: siue multum bibens aut osculans: vel magnus saccus. **H.** **R**abfates.
Rapsaces. **H**iere. 39. interpretatur **M**agister vel ppositus eunuchorum. **H.** **R**abfates.
Rapsaris. **I**d. **H.** **R**abfates.
Rasin. **C**oluntas vel voluntarius: aut cursor: siue veredarius.

Razas. **S**ecreti domini: vel mysterium domini. **D.**
Razon. **T**enuis vel macilentus: siue secretum: aut secretarius: vel princeps.
Rebe. **Q**uartus vel quadratus: siue accubans vel accubatio.
Rebecca. **S**aginata: siue impinguita: aut contentio obtusa: v^l contentio impedita.
Reebe. **Q**uartus vel quadratus: siue accubans v^l accubatio: siue accubans: siue conturbatum: siue iurgium defluens.
Reblata. Idem.
Recha. **T**enera: vel delicata.
Rechab. **Q**uadruga: aut equitatus vel equitans.
Rechabite. Idem. p. n.
Recharth. **C**acuitas: siue spiritum: aut salua: vel tempus. **f.** quod est pars capitis.
Recem. **V**acuum: aut vanus: vel pictura varia: aut salua eorum.
Rechla. **A**lissio domini. **H.**
Rehia.
Regium. **ph** 10. **R**uptura vel fractura: quoniam illic terra rupta est inter regnum neapolitanum et sciliam. **H.**
Regma. **C**ontruum: siue exprobratio: aut malus quodam: siue societas quedam: vel co fractio quedam.
Regma. **1°**. **P**aralip. 7. **I**n hebreo est **M**olecheth: quod interpretatur regina: et sic trahitur beatus Hiero^l: et inuenitur in biblis nostris antiquis. **f.** regina: **f** vicio scriptoris fuit hic positum regina pro regina.
Regom. **L**apidans: vel lapidatus: aut purpureus.
Rehem. **V**acuum: aut vanus: siue pictura varia: vel salua eorum. **H.** **R**ecem.

Rema. **C**ontrui: siue exprobratio: aut malum quodam: siue societas quedam: vel co fractio quedam.
Remeta. **S**ublimis vel excelsus dominus: aut projectio domini.
Rempha. **I**dem. **I**n hebreo est **ch**: quod interpretatur **P**lacentia. **i.** torta adipe conspersa: siue preparatus: aut compositus. **H.** **R**emphel vero dicitur **ch** in lingua arabica vel punica saturnum significare.
Remmi. **N**on est in hebreo.
Remon. **M**alignanatum: siue ue altitudo.
Remophares. **M**alignanatum diuisio: aut malum granatum diuisio: siue altitudinis diuisio.
Remono. **M**alignanatum eius: siue altitudo eius.
Remoth. **A**maritudo v^l myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones. **H.** **D**esremoth.
Res. **C**aput: siue principium: aut paupertas. **D.**
Ressa. **I**rroratio: v^l stulticia
Resa. **L**uce. 1°. **C**aput: vel voluntas: aut cursus. **D.**
Reseph. **C**olueris: aut diabolus: vel sagitta. **f.** ignita.
Reseph. 4. **R**eg. 19. et **E**sa. 37. interpretatur **I**nsimulatio: vel extensio: aut pruna. **i.** calculus ignitus.
Resemophim. **E**x ore: vel syriace coagimeta. **H.** **M**o
Resen. **F**renum. **(phim.**
Respha. **E**xtenso: siue primum: aut pruna. **i.** calculus ignitus.
Resia. **C**olueris: aut volitarius: siue cursor: aut veredarius.
Rethma. **J**uniperus: siue sonitus: aut strepitus.
Reu. **S**ocius: v^l amicus: aut pastor: siue malum: aut contractio.

Reum. Plus siue miscioris: aut syriace amicus.
 Ribai. Iudgnans vel obli-
 gans: siue multiplicans.
 Riphat. Medicina: siue rela-
 xatio: vel bouille: hoc est ubi
 boues clauduntur.
 Rimma. Lanticum: siue exul-
 tatio. Heb. Rina.
 Rimoth. Altitudines: siue vi-
 dens morte: aut timēs mor-
 tem: vel proiectio mortis.
 Heb. Jerimoth.
 Roaga. Saturatus vel ine-
 briatus meditatione vel elo-
 qui: aut saturatus vel ine-
 briatus abstractione vel se-
 paratione.
 Roboam. Dilatās pplm: aut
 latitudo vel platea ppli: siue
 odor: vel odorans cum pplō.
 Rode. ρόδον. Rosa. h.
 Rodochus. ρόδοχος. Ro-
 feus currus. h.
 Rodum. ρόδος. Rosa. h.
 Rogel. Ipes: siue pedestris:
 aut explorans: vel delator: si-
 ue accusator: aut syriace cō-
 suetudo.
 Rogelim. Idem. p.n.
 Rogomelech. Lapidans re-
 gem vel cōsiliarium: aut pur-
 pura regis vel cōsiliarij.
 Roma. Excelsa vel sublimis:
 aut rhynoceros: vel intuens
 nimis.
 Roma. Jos. ij. Excelsa vel
 sublimis: aut proiecta.
 Roma. i. Regl. 50. Destruc-
 ta: siue anathemata: aut
 rete vel reticulum: siue de-
 dicata vel consecrata. s. deo.
 Heb. Arama.
 Roma. ρόμη. Civitas ita-
 lie: Valens vel valentia: aut
 potens vel robusta. h.
 Romani. ρωμαίοι. Idem.
 p.n. h.
 Romani. Daniel. ii. Pro hoc
 in hebreo est chithim: et ter-
 pteraf. Lōterentes: vel cōri-

tio maris: siue diadema: aut
 auris: vel tinctura: aut ex sy-
 ro et hebreo coaceruatio ma-
 Romanus. ρωμαίος (ris
 Valens: siue potens: aut ro-
 bustus. h.
 Romathites. Excelsus vel ex-
 altatus: aut pūciēs vel pro-
 domini: siue celsitudo domi-
 ni: aut proiectus a domino.
 Romethiezer. Exaltans ad-
 tutorem vel auxiliis: siue exal-
 tati atrium. Heb. Romem-
 thiezer.
 Roob. Latitudo siue dilata-
 tio: aut platea.
 Roobia. Latitudo siue dilata-
 tio dñi: aut platea domini.
 Rooboth. Latitudines siue
 dilataciones: aut platee.
 Roth. Corone: siue calamus
 inebriationis vel saturitatis:
 aut ex syro et hebreo consi-
 lium inebriationis vel saturi-
 tatis. Heb. Araroth.
 Ruben. Videns filius: vel vi-
 sio filij: aut visionis filius.
 Rubenite. Idem.
 Rubenites. Idem.
 Ruffus. Latium est:
 Ruma. Excelsa siue sublimis:
 aut proiecta.
 Ruth. Saturata: vel iebriata.

De incipientibus a

Saph. Logitās: aut qui
 volat vel preuolans.
 Saal. Postulans siue postu-
 latus: aut cōmodat: siue fe-
 pulchrum: vel infernus: aut
 fouca.
 Saarum. Porte: siue estima-
 tiones: aut apreciaciones:
 vel capilli: siue ordeum: aut
 tempestates: siue demones:
 aut pilosi: vel hirci.
 Saba. Conuersio: siue capti-
 uitas: aut canices: vel fessio.
 Saba. Heñ. io. a. et. i. Para

lipo. I. a. ubi dicitur Saba et
 eusa. et ps. 71. 7. Esa. 43. a.
 interpretatur Circuitio: aut
 ebrius: vel syriace senex.
 Saba. 3. Regl. ii. d. Exercit:
 siue militans: aut preceptus
 in ea: vel inflata aut tumida.
 Heb. Soba.
 Sabaa. Non est in hebreo.
 Sabad. Dei dos: vel dei dota-
 tio. Heb. Elhabad.
 Sabaim. Circuitiōes: aut es-
 bui: vel syriace senes.
 Sabama. Conuersio siue cap-
 tuitas nimia: aut canices
 vel fessio multa.
 Saban. Conuersio vel capti-
 uitas eorum: aut canices vel
 fessio eorum. Heb. Sabam.
 Sabania. Conuertēs vel cap-
 tians dñs: aut intelligens
 vel edificans dñs: siue intel-
 lectus vel filatio domini.
 Sabbaoth. Exercitus. p.n. si
 ue militie: aut fortitudines.
 Sabarim. Confraciones: si-
 ue spes: vel expectationes:
 aut frumenta.
 Sabarim. Ezechiel. 47. c.
 Circuitus altitudinis: aut sy-
 riace opinionēs vel cogitatio-
 nes: aut sperātes vel spes.
 Sabbath. Sceptrum vel vir-
 ga: aut tribus.
 Sabbatha. Circuitus vel cir-
 cuiens: aut causans: vel sy-
 riace senectus.
 Sabbathaca. Circiēs percul-
 sionem: vel causa percussio-
 nis: aut ex syro et hebreo fe-
 nectus percussio.
 Sabbathat. Sabbathi mesi: vel
 requies aut cessatio mea.
 Sabbathismus. Requies: vel
 cessatio. d.
 Sabbathi. Reques siue cessatio
 Sabe. Planticis: vel equi-
 tas: aut ponens vel positus.
 Heb. Sane.
 Sabec. Septē septim: aut
 saturitas: siue iuramentū.

Sabel. Captiuantes: siue cō-
 uertentes: aut cani: vel sedē-
 tes.
 Saber. Confractio: aut spes:
 vel frumentum.
 Saber. Heñ. 46. Lucidus vel
 candidus. Heb. Saher.
 Sabias. Numeratio vel esti-
 matio aut apreciatio domi-
 ni: vel cogitatio siue artificij
 domini: aut festinatio vel si-
 lentius in domino. Heb. A-
 sabias.
 Sabnia. Conuertens vel cap-
 tians dominus: aut intelli-
 gens vel edificans dominus.
 Sabud. Dotatus: vel dos.
 Heb. Zabud.
 Sacha. Umbraculum: vel ope-
 rimentū: siue protectio: aut
 vnctio: vel syriace speculatio.
 Heb. Sachacha.
 Sachar. Merces: siue preci-
 um: aut syccera: vel ebrietas.
 Sachur. Memor: vel comme-
 morās: aut masculus. Heb.
 Zachur.
 Sade. Iustus: vel iustitia. d.
 Sadoch. Iustus: aut iustifi-
 catus.
 Saducei. Idem. p.n. vel syria-
 ce scisi vel scismatici. d.
 Saphat. Limen vel superlimi-
 nare: aut hydria: vel hiala: seu
 finis: aut consumatio.
 Saphan. Vericus: aut cuni-
 culus vel cyrogrill: siue ab-
 fconditus vel recondit: aut
 labium vel ripa siue confrac-
 tio eorum.
 Saphan. i. Paralip. s. inter-
 pretatur Barba: siue labiuz
 aut ripa eorum: vel confrac-
 tio aut solitudo eorum. Heb.
 Sapham.
 Saphar. Iudex: vel iudicās.
 Saphata. Judicans dominus:
 siue iudicium domini. Heb.
 Sapharia.
 Saphatia. Idem.
 Sapharias. Idem.

Saphira. Harrans: vel nume-
 rans: aut libraria vel litera-
 ria: aut syriace formosa. d.
 Saphon. Equilo: siue abscon-
 ditus: aut speculatio.
 Sale. Ignorans: siue compie-
 hendens: vel attingens: aut
 syriace multus: siue multipli-
 cans. Heb. Sage.
 Salabim. Respiciens corda:
 siue pugnus vel pugillus in
 mari: aut vulpes in mari: vel
 semita in mari.
 Salabonites. Vulpis intellec-
 tus vel filius: aut vulpis edi-
 ficium: siue pugilli aut pugni
 edificium vel intellectus: si-
 ue semita edificij vel intellec-
 tus aut filij.
 Salal. Missio vel mittens: si-
 ue ramus: aut propagines:
 vel telum: aut arma. s. missi-
 lia: vel syriace spoliās vel spo-
 liatus.
 Salamiel. Pax dei: siue per-
 fectio dei: aut retributio dei
 Salamina σαλαμιναι. Cō-
 flora: vel conuassata: aut
 fluctuans. h.
 Salathi. Umbra: siue tinnit:
 aut affans vel torrefaciens:
 aut syriace orans.
 Salathiel. Postulatus dei: si-
 ue cōmodatus dei.
 Salboni. Vulpis intellectus
 vel filius: aut vulpis edificij
 vel pugilli aut pugni edi-
 ficium vel intellectus: siue se-
 mita edificij vel intellectus aut
 filij.
 Sale. Missio: vel mittens: si-
 ue ramus aut propagines: vel
 telus: aut arma. s. missilia: vel
 syriace spoliāns vel spoliatus.
 Salebim. Respiciens corda:
 siue pugnus vel pugillus in
 mari: aut vulpes in mari: vel
 semita in mari.
 Salecha. Lanstrum tui: aut
 ctenario siue pculatio tua.
 Saled. Afflictio: vel syriace

calectio: vel adastio.
 Saleph. Luaginas: vel eucl-
 lens: aut discalcians.
 Salem. Pax.
 Salem. Heñ. 33. et. 46. inter-
 pretatur Pax: siue pfectio: aut
 retributio.
 Salemoth. Pacificatio: siue
 perfectio: aut retributio.
 Salphaad. Umbra formidi-
 nis: siue tinnit: formidinis:
 vel affationis aut submersio-
 nis formido.
 Salim. Vulpes. p.n. aut pu-
 gilli siue pugni: vel semite.
 Salmitih. Pacifica: siue per-
 fecta: aut retribuens.
 Salisa. Trina: aut principa-
 lis: siue ternaria: vel princi-
 pissa: aut ducissa.
 Salma. Pax: siue pfectio: vel
 retributio: aut vestimentū.
 Salmana. Umbra prohibita:
 aut umbra vel imago cōmo-
 tionis: siue timitus cōmotio-
 nis: vel submersio prohibito-
 nis aut commotionis.
 Salmana. Heñ. io. interpretat
 Pacificus: siue perfectus:
 aut retribuēs. Heb. Salman
 Salmanasar. Pax ligata: si-
 ue perfectio vel retributio li-
 gata: aut pax vel perfectio si-
 ue retributio nunc ablata vel
 nunc recedens.
 Salmas. Pax dñi: siue per-
 fectio aut retributio dñi.
 Salmon. Pacificus: siue per-
 fectus: aut retribuens.
 Salmona. Umbra manus vel
 numerus: siue tinnit: nume-
 ri numerio: aut imago nra.
 Salmonē. σαλαμων. Flu-
 tuatio vel cōmorio: aut con-
 quassatio. h.
 Salo. Lanstrum: vel exalta-
 tio: siue cōculcatio: aut equi-
 paratus.
 Salecha. Lanstrum tuū: aut
 ta: aut retribuēs. d.
 Saloni. Pacificus: siue pfect

Saulite. De saul quod interpretatur postulat: siue comodat: aut fouea: siue sepulchrum: vel infernus.
 Saulus. Postulatus: siue comodat: aut sepultus.
 Saura. Σαυρα. Salamandra: genus lacerte. h.
 Scharior. In greco scribitur isarioth: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. d.
 Schariores. Idem.
 Scena. Σκηνα. In greco scribitur scena: et interpretatur dispositus: vel preparatus. h.
 Scenophegia. Σκηνοπηγια. Festum tabernaculorum. h.
 Scythe. Σκυθηαι. Coisarij: vel cerdones. h.
 Scythopolite. Σκυθωπολιται. Coisarij ciues. h.
 Sebe. Septem vel septimus siue saturitas: vel iuramentum.
 Sebechai. Sabbatum: siue requies: vel cessatio. Heb. Sebetthal.
 Sebenia. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificans dominus siue intellectus vel filiarum domini.
 Sebenia. Hee. ii. Audiens dominum: vel obediens domino. Heb. Semeta.
 Sebenias. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificans dominus siue intellectus aut filiarum domini.
 Sebeon. Stans iniquitas: siue inflatio vel tumor: peccati: aut syriace tinctus vel intingens.
 Sebia. Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: siue stans dominus: aut syria

ce voluntaria.
 Sebna. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificans dominus siue intellectus vel filiarum domini. Heb. Sebnia.
 Seboim. Damule vel capree: siue pulchri vel precipui: aut inflati: vel syriace volitarij.
 Seboim. Regi. 13. et Hee. ii. interpretatur Intincti: aut tincture: vel stantes acervi.
 Seboleth. Spica: aut fluctus. f. aquarum.
 Sechamonites. Umbra lambentis vel percutientis populum meum: aut affans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum. Heb. Selechamonites
 Sechar. Nun? hoc: aut minus aspergens. Heb. Seza.
 Sechem. Pars: siue portus: vel humerus: aut mancatio vel manutatio.
 Sechemite. Idem. p. n.
 Sechemia. Vicinus domini: aut habitatio domini.
 Sechemia. Hee. io. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificans dominus: siue intellectus aut filiarum domini. Heb. Sebenia.
 Sechentas. Vicinus domini: aut habitatio domini.
 Sechri. Occultus vel absconditus: aut demolens: siue refugium meum. Heb. Serhri.
 Sechryna. Ebrietas aut precium vel merces eius.
 Secundus. Lanium est.
 Sedada. Latus eius: siue cinerum: aut venatio eius: vel insidie eius.
 Sedechias. Iustus dominus: vel iustitia domini.
 Sedet. Omnipotens: vel deus: aut ager: seu mamilia. d.
 Sedeur. Ager luminis vel ignis: siue vera luminis: aut

omnipotentis lumen: vel deus: aut ager: seu mamilia. d.
 Seddo. Iustus: vel iustificatus. Heb. Sedoch.
 Sepham. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel litus siue contractio eorum.
 Sephama. Barba: vel labium eius: aut ripa vel litus quodam: siue conterens aut contracta valde.
 Sephamoth. Barbe: vella: siue ripa vel litus mortis: aut labium mortis: vel conterens mortem.
 Sephan. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel litus eorum: siue contractio eorum. Heb. Sepham.
 Sephar. Liber: aut scriba: siue narratio: aut numerus: vel syriace portus.
 Sepharuaim. Libri: vel scribe: aut narrationes: vel numerus: siue liber vel numerus eius mare: aut ex syro et hebreo conuincit.
 Sephat. Specula: siue cooperimentum: aut enatio: vel expectatio: aut fauus.
 Sephata. Idem.
 Sephei. Inundatio: siue multitudo.
 Sephela. Humilis: vel campestris: aut planities. d.
 Sepher. Libra: vel pulchritudo: aut syriace bonitas.
 Sephi. Solitudo vel desertum: aut labium: seu ripa: vel litus: aut contractio.
 Sephi. Paralipo. i. interpretatur Speculator: vel fauus: aut cooperimentum: vel expectatio.
 Sephiptina. Barba: vella: siue eorum: aut ripa vel litus eorum: siue contractio eorum. Heb. Sephim.
 Sephon. Aquilo vel aquilonaris: siue absconditus: aut speculator.

Sephonite. Idem. p. n.
 Sephor. Auis vel passer: aut corona vel sertum: aut syriace mane. i. matutinum tempus: vel hedus.
 Sephora. Pulchra: aut turba: vel syriace benefaciens vel bonitas.
 Sephora. Exo. 2. et. 4. et. 18. interpretatur Auis vel passer: aut corona vel sertum: aut syriace mane. i. matutinum tempus: vel hedus.
 Sephan. Iudex vel iudicans.
 Sephua. Speculator: siue cooperimentum: aut expectatio: vel fauus. Heb. Sephu.
 Sephupham. Lerasies serpens genus. Heb. Sephuphan.
 Segor. Pars.
 Segub. Fortificatus: aut exaltatus.
 Seyr. Hispidus siue pilosus: aut hedus: vel demus: seu ortus: aut deciens: vel tempestas.
 Seyr. 4. Regi. ii. Recessio: siue rebellio. Heb. Sur.
 Seyra. Pars: siue tribulatio.
 Seyra. Paralipo. 7. scribi debet Syra. est. n. in hebreo arama que mulierem de aram. i. de syria significat et interpretatur Sublimis vel excelsa: aut decipiens.
 Seyrath. Hedus: siue pilosus: aut demon: vel tempestas: siue ordeum.
 Seys. Flos: aut germen: siue cincinnus: aut aspectus: vel syriace ala vel penna.
 Sella. Umbra: aut assatio vel torrefactio: siue tinctus: aut syriace oratio.
 Sela. Dissolvens: siue discalcians: vel syriace illudens vel decipiens.
 Sela. Jos. 18. Lora siue latus: aut claudicatio.

Sela. 4. Regi. 12. interpretatur Exaltatio: siue conculcatio: vel equiparatio: aut syriace canistrum.
 Selachi. Ramus vel propages: siue missio vel mittens: aut telum vel arma. f. missilia: vel syriace spoliatus vel spoliatus.
 Sella. Lanistrum: vel eleuatio: siue conculcatio.
 Sellaia. Idem. Heb. Sellai.
 Sellaite. Discalcians: siue dissolvens: aut syriace illudens vel decipiens.
 Selcha. Lanistrum tuum: vel eleuatio aut conculcatio tua
 Selebim. Tulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus: siue semita intellectus vel filij: aut respectus intellectus. Heb. Selebim.
 Selebim. Idem.
 Selech. Umbra vel tinctus lambentis vel percutientis: aut affans vel torrefaciens lambentem vel percutientem
 Sellem. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
 Selmau. Pax domini: siue perfectio domini: aut retributio domini. Heb. Selmau.
 Selemias. Idem.
 Sellemite. Pacifici: siue perfecti: aut retribuens.
 Selmith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
 Selles. Trinus: aut princeps vel dux.
 Selthai. Umbra: siue assatio: vel torrefactio: aut tinctus meus: vel syriace oratio mea.
 Seleucia. Σελευκεια. Loma vel conuassata: aut fluctuans. h.
 Seleucus. Σελευκος. Loma: vel conuassatus: aut fluctuans. h.

Selim. Missi: vel propagines: aut rami: siue arma. f. missilia: aut syriace spoliatus.
 Selmai. Lintheum: vel simiter: aut nomen mihi: vel statutio mihi: siue appositio mihi. Heb. Semlai.
 Selmon. Obscuritas: aut imago eius: siue umbra muneris vel numerationis: aut tinnitus numerationis vel muneris.
 Selmon. Hee. 7. Pacificus siue perfectus: vel retribuens. Heb. Selmai.
 Selo. Umbra vel tinnitus confusionis: aut ex hebreo et syro umbra coniuncta. Heb. Seleph.
 Selomith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
 Sellum. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
 Sellum. Hee. 3. d. ubi dicitur sellum filius colozai: interpretatur affans vel torrefaciens: aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens. Heb. Selun.
 Sellum. Hee. ii. et. 12. interpretatur Lanistrum: aut exaltatio: siue conculcatio: vel equiparatio. Heb. Sellu.
 Sem. Momen: vel fama: seu ponens vel positus: aut ibi.
 Sema. Perditio siue desolatio: vel super: aut ibi: siue nomen aut nominatus: vel appositus.
 Sema. Paralipo. ii. Audiens: vel obediens.
 Sema. Idem.
 Sema. 2. Regi. 23. Perditio: siue desolatio: vel super: aut ibi: siue nomen aut nominatus: siue appositus.
 Semia. Audiens dominum: vel obediens domino.

Sēnam. Nomen matris vel gentis: aut nomen timoris: siue ponens timorem: vel appositus matri vel genti: aut ibi timor: vel ibi mater aut gens.
 Semarith. Custodita: vel adamantina: aut spina: vel Semath. Audiens: vel (sex) obediens.
 Semathai. Nominatus: vel postus: siue desolatus: aut stupefactus.
 Semeder. Nomen vel fama robusti vel fortis: aut nomen ale vel pennati: seu destruens fortitudinem vel alam aut penam.
 Semegar. Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.
 Semel. Audiens: vel obediens: aut nomen acerui: vel destruens acervum.
 Semel. 1°. Paralipo. 2. interpretatur Nomen meuz: aut desolatio siue perditio mea: vel stupefactio: aut celi.
 Semel. Hierz. 26. Audiens dominum: vel obediens domino. Heb. Senecia.
 Semeta. Idem.
 Semetas. Idem.
 Semecias. 1°. Paralipo. 25. et. 27. interpretatur Audiens: vel obediens: siue nomen acerui: aut desolatio acerui. Heb. Semel.
 Semetica. Idem.
 Semer. Custos: vel adamas: seu vepres: aut spina: vel Semeria. Custodia domini: vel adamas domini: seu vepres vel spina domini.
 Semeron. Custodia: vel adamas: seu vepres aut spina: vel sex eius.
 Semeron. 2°. Paralip. 13. Lane: aut medulle. s. arborum. Heb. Semerim.
 Semida. Nomen scientie vel

cognitionis: aut ponens scientiam: vel desolationis aut stupefactionis cognitio: vel celorum scientia.
 Semidait. Idem. p. n.
 Semiramoth. Celozum altitudinis: aut nominis sublimitas.
 Semla. Linteum: siue sinistra eius: aut nomen illi: vel stupor illi: siue appositio illi.
 Semran. Custodia: aut adamas: seu vepres vel spina: aut sex eius.
 Semramite. Idem. p. n. Heb. Semranite.
 Semri. Idem. s. n.
 Semron. Idem.
 Semua. Audiens: vel obediens.
 Sen. Dens: aut ebur: vel mutatio: aut dormiens.
 Senna. Scutum vel arma: aut frigiditas.
 Senaa. Rubus: vel syriace inimicus.
 Sendar. Dormientis vigilia vel suscitatio: aut dētis euacuatio vel denudatio aut ex cussio: l' dens emuli: siue mutatio ciuitatis.
 Sēnaar. Gen. 14. a. vbi dicitur Et contra sēnaar regem adame: interpretatur Dens patris: aut mutationis patris: vel dormitatio patris. Heb. Senaab.
 Sēnacherib. Rubus destrutionis: aut rubus gladii: siue rubus solitudinis vel siccitatis: aut ex syro et hebreo inimici gladius vel destruens.
 Sene. Rubus: aut syriace inimicus.
 Senneter. Dentis vel eboris thesaurus: aut dormientis thesaurus: vel mutationis angustia vel thesaurus: aut inimicus angustie vel tribulationis.
 Senia. Audiens: vel obedi-

ens. Heb. Sema.
 Sennim. Motiones: vel motus dormientis. Heb. Sennanim.
 Senon. Sonitus: siue strepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. Heb. Seon.
 Senfenna. Ramus vel propages: siue rubus rubi: aut ex hebreo et syro rubus inimici.
 Senua. Rubus: vel syriace inimica.
 Seon. Erradicatio: siue conculcatio.
 Seoz. Landidus vel lucidus.
 Seoz. 1°. Regl. 9. Angustias: siue vinculum aut colligatio: vel lapillus. Heb. Seroz.
 Seozim. Pore: siue estimationes: vel appreciationes: aut capilli: siue ordeum: vel tempelates: aut demones: vel pilosi: siue hirci.
 Ser. Angustia siue tribulatio: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio: vel fortitudo: aut petra.
 Serabia. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut psallens i domino vel cū domino.
 Seraphim. Ardentes: vel igniti.
 Serebia. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut psallens in domino vel cum domino.
 Serefer. Princeps thesauri vel cellarij: aut psallens thesaurus vel cellarium: vel qui videt angustiam: aut ex syro et hebreo castrametatio angustiantis.
 Sereth. Angustia: siue tribulatio: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio.
 Sergius. Ἐργυριος. Rete retiaculum. H.
 Serim. Destructio: siue anathema: vel rete aut retiacu-

lum: vel dedicatum aut consecratum. s. deo. Heb. Herim.
 Seron. Princeps merous: vel cantans tristitiam: aut planicies. D.
 Serua. Leprosa: aut scabro Seruch. Palmes vel farnetum: siue ramus: aut conuolutio. Heb. Serug.
 Sesa. Sextus vel senarius: aut marmorcus: vel iocundus: seu muneris eleuatio.
 Sefac. Munus sacri: aut munus oculi vel poculi: siue donum femoris.
 Sefac. 3. Regl. 14. et. 2. Paralip. 12. a. vbi dicitur Ascendit sefac rex egypti: interpretatur Vanum vel vacuatum: aut vanitatis oculi vel poculum: siue vanitatis femur.
 Sefac. 1°. Paralip. 8. Lini vel byssi saccus: vel senarius aut sextus saccus: siue letitie oculi vel poculi aut femur.
 Sefac. Hiere. 25. et. 31. Lini vel byssi tua: aut gaudium tuum: siue senarius tuus.
 Sefai. Senarius vel sextus: siue gaudens vel letus: aut byssinus: vel lineus.
 Sefan. Lilium siue rosa: vel letitia: aut linum vel byssus.
 Selban. Manans vel fluens: aut syriace liberatio. Heb. Selbaz.
 Sefenna. Humiliatio ieiunij: aut fouea siue meditatio ieiunij: vel superbia maris. Heb. Sefema.
 Seth. Positus vel posuit.
 Sethai. Sabbati: vel requies: siue cessatio. Heb. Sethai.
 Sethia. Porectio vel ramus domini: siue sapiens aut valens dominus: vel cessatio domini. Heb. Sechia.
 Sethim. Expansiones: aut diuertentes: siue flagella: vel spine.

Sethrai. Extractor: vel prepositus: aut syriace obligatio vel contractus.
 Sia. Splendor: vel candor: aut siccitas.
 Sina. Morus: aut syriace adiutorium.
 Siaba. Splendor: vel candor: aut siccitas.
 Siba. Exercitus vel militia: aut fortitudo: vel ceruus: siue nauis veniens.
 Siba. 2°. Regl. 20. interpretatur Societas: siue iuramentum: aut septem vel septimum.
 Siba. 2°. Regl. 20. in fine interpretatur Vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. Heb. Siua.
 Siban. Rubus: vel spinosus.
 Heb. Siuan.
 Sichar. Conclusio vel clausura: aut inebriatio: vel merces. Dicit autem beatus Hieronymus quod corrupte ponitur pro sichem: quod interpretatur humerus: siue portio: aut manigatio vel matutinitas: sed in greco sichar inueniunt. D.
 Siclech. Effusio sextarij vel mensure: aut coagustans sextarij vel mensuram. Heb. Sicleg.
 Sichem. Numerus: siue pars: aut manicatio l' matutinitas.
 Sicera. Ebrietas. Unde notandum quod sicera descendit ab hebreo: et significat omne quod inebriare potest. vt ait beatus Hieronymus.
 Sichina. Numerus: siue pars: aut manicatio vel matutina.
 Sichimi. Idem. (tio.)
 Sicyone. Ἰσχυριον. Lucus merarium. H.
 Siden. Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. D.
 Sidon. Idem.
 Sidonia. Idem.
 Sidonie. Venatrices: aut insi-

diatrices: vel cibaria.
 Sidonij. Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicantium.
 Sidonius. Idem. s. n.
 Sidrach. Dammilla tenera vel delicata: aut depredatio tenera: siue ager delicatus: aut syriace iussus tuus.
 Siene. Rubus: vel syriace inimicitia.
 Silas. Σιλας. Considerans: vel animaduertens. H.
 Silo. Dissolvens: vel discalcians: seu pars: aut abundantia: vel syriace illusio: vel decipiens.
 Siloe. Missus: vel mittens: aut ramus: siue telus: aut arma. s. missilia: vel syriace spoliatus vel spoliatus.
 Siloe. Esa. 8. et Jof. 9. interpretatur Missus.
 Siloni. Manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens.
 Silonites. Idem.
 Siluanus. Latini est a silua.
 Simina. Audiens: vel obediens.
 Simmaha. Idem.
 Symeon. Audiens: vel exauditio.
 Symeonite. Idem. p. n.
 Symon. Audiens: vel obediens. D.
 Symon. 1°. Paralip. 4. Ponnens vel postus: aut munus preparationis vel numeri: seu pinguedo: vel oleum.
 Sin. Rubus.
 Sin. Hu. 15. et. 20. et. 27. et. 33. d. et. 34. et. Deut. 32. et. Jof. 15. In omnibus his locis interpretatur Scutum vel arma: aut frigiditas.
 Sin. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.
 Sina. Scutum vel arma: aut frigiditas.

Sina. Deut. 33. et. Eccli. 48. interpretatur Rubus: vel syriace iumicaria. Heb. Sinai. Sinai. Idem.
 Syntyce. Συπτυχίη. Colloquens vel confabulans. h.
 Syon. Acreus aut tumulus: vel specula: aut siccitas.
 Syor. Paruulus: aut nauis vigilantis vel suscitati aut esultans vel denuari.
 Syor. Ios. 19. 2.º. Paralip. 13. Higer: vel turbidus: aut matutinus.
 Syra. Spina: aut olla vel lebes: siue rebellio: aut recessio.
 Syrach. Sibilus: aut canticum fratris: vel munus vacui. D.
 Syracuse. Συρακούσαι. Attrahens violenter. h.
 Syria. Hebraice dicitur aram: et interpretatur excelsa vel sublimis: aut decipiens: siue maledictio eorum.
 Syri. Idem. p. n.
 Syri. Idem.
 Syrophentisa. Συροφονίη. Ki. Oca. Attrahens rubedo: vel attractio purpurea. h.
 Syrtim. Σύρτιμ. Attrahens vel attractio. h.
 Syrus. Hebraice dicitur aram: et interpretatur excelsus vel sublimis: aut decipiens: siue maledictio eorum.
 Sisi. Senarius vel sextus: siue gaudens vel letus: aut byssinus: vel lineus.
 Sifara. Hirundinē videns: aut tineā vel equū videns.
 Siphim. Expansiones: vel diuerterentes: seu flagella: vel spine.
 Smyrna. Συμύρα. Myrrha. h.
 Soa. Lando: aut siccitas.
 Soba. Exercit: siue militas: aut preceptum in ea: vel inflatio: aut tumor.
 Soba. Heñ. 14. Dilectio: vel

abscondio: aut syriace obligatio: vel peccatū. Heb. Hobab. Sobab. Reuersus: aut auersus vel conuersus: aut syriace scintilla.
 Sobach. Rete vel retiaculus: aut cancellus: vel captiuitas siue conuersio tua: aut syriace columbarium.
 Sobai. Conuersio: vel captiuitas: aut sessio: vel sedens.
 Sobal. Semita: vel spica: aut crura: vel femur: seu vana vetustas.
 Sobal. ps. 59. et Judith. 13. Exercitus: siue militas: aut preceptus in ea: siue inflatio aut tumor. Heb. Soba.
 Sobech. Equiparatus vanitati: vel appositus vacuitati: vel dissipationis: aut vana euacuatio: vel syriace derelictus.
 Sobi. Conuersio: vel captiuitas: aut sessio vel sedens.
 Sobna. Sede nunc: aut conuertere nunc: siue captiua nunc vel edificans: aut qui intelligit.
 Sobnas. Idem.
 Soboba. Exercitus vel militia in ea: siue inflatio vel tumor: in ea.
 Sobochai. Ramus vel propagines: aut tugurium.
 Socco. Proteccio vel vallatio: aut ramus: siue cessatio.
 Socho. Idem.
 Sochor. Tabernacula vel tentoria.
 Sochor. Ios. 15. et. 1.º. Regi. 17. et. 19. interpretatur proteccio: vel vallatio: aut ramus: vel cessatio. Heb. Socho.
 Sochorbenoth. Tabnacula filiarum vel edificationum: siue auscultationes vel vinctio nes filiarum vel edificationum.
 So. Secretum meum.
 Sodomia. Secretum eorum: siue calx aut cementū eorum.
 Sodom. Idem.
 Sodomite. Idem.

Soem. Onyx lapis preciosus: aut syriace detentio vel mora eorum.
 Sophai. Speculator: aut fastuosus: siue narratio: vel cooperimentum: aut expectatio.
 Sophan. Luniculus vel cyrogrillus: siue absconditus vel reconditus: aut conterens: siue contractio.
 Sophar. Matutinus: aut corous: siue circulus: vel passer: aut syriace hedus.
 Sophar. Effundens vel effusus: aut vanus lechit. Heb. Sophach.
 Sophar. Scriba: vel liber: aut narrans: vel numerans.
 Sophereth. Numerans: vel narrans: siue narratio: aut libarius: vel scriba.
 Sophim. Specule vel speculantes: siue cooperiti: aut nates: vel expectantes: aut fauus.
 Sophonias. Abscondio domini: siue secretum domini: aut speculator: nosser domini: vel aquilo domini.
 Somer. Custos: vel adamas: seu vepres aut spina: vel fex vel mensura: aut velamen.
 Somoza. Custodia domini: siue adamas domini: aut vepres vel spina domini.
 Sooria. Mane dñi: aut matutinitas: seu niger domini.
 Soptim. Iudices. Et ide dicitur liber iudicum.
 Soreth. Uinea vel vitis: aut sybillus vel sybillans. Heb. Sorech.
 Sori. Angustiator: siue vinculum aut colligatio: vel plasmatio: aut resina: vel tyriaca: siue petra: vel fortis.
 Sosipater. Σοσιπάτρος. Saluus patrem: vel salus patris. h.
 Sosihenes. Σοσιήνης. Saluator: potēs et robustus. h.

Sostratus. Σόστρατος. Saluus exercitum: vel saluus exercitus. h.
 Sorhai. Preuaricatio: siue declinatio.
 Sorhei. Idem.
 Spartani. Σπαρτιανοί. Seminati vel seminates. h.
 Spartate. Σπαρτάται. Idem. h.
 Stabuzanai. Computrescens contemptentes me: vel qui explorat contemptores meos. Heb. Stabuzanai. Stachium. Σταχυ. Spica. h.
 Stephana. Στεφάνη. Corona vel coronata. h.
 Stephanus. Στέφανος. Corona vel coronatus. h.
 Stotici. Στωϊκοί. Stoici. Philosophi in quo disputabant illi philosophi dicti sunt. h.
 Stihur. Occultus vel absconditus: seu destruens vel demoliens.
 Sua. Lamans: vel saluus: aut potens: vel magnificus: seu respiciens.
 Sua. 4.º. Regi. 17. Modius vel mensura: aut velamen.
 Sua. 1.º. Paralip. 4. Fossa: aut narratio: siue humilitatio: aut meditatio: vel loquela: aut germinans.
 Suaa. Lamans: vel saluus: aut potens: vel magnificus: seu respiciens.
 Sual. Culpes: aut semita: siue pugnus: aut pugillus.
 Suar. Paruulus: aut preceptus vigile vel ciuitatis aut emuli vel denudationis aut euacuationis: vel syriace angustiator.
 Suba. Exercitus siue militas: aut preceptum in ea: vel inflatio aut tumor.
 Subahel. Conuersio dei: siue captiuitas dei: aut sedes dei.
 Subal. Semita: vel spica: aut

crura vel femur: seu vana vetustas.
 Subuel. Conuersio dei: siue captiuitas dei: aut sedes dei.
 Sububel. Idem.
 Sue. Lamans: vel saluus: seu potens: vel magnificus: aut respiciens.
 Sue. Heñ. 25. et. 1.º. Paralip. 1. Loquens: siue orans: aut fossa: vel humiliatio: aut narratio.
 Sue. 1.º. Paralip. 2. f. Vanitatis: aut eleuatio: vel tumultus.
 Sue. 1.º. Paralip. 7. g. Erradicatio: vel conculcacio.
 Suph. Fauus: siue specula: aut cooperimentum: vel nates: aut expectans.
 Supha. Lechitus: aut preceptum illaqueans: vel preceptum flatus: siue preceptum inflationis.
 Supham. Conterens eos: siue barba vel labium eorum: aut ripa vel litrus eorum. Heb. Sephupham.
 Suphamite. Idem.
 Supham. Locutio siue meditatio eorum: aut fouea vel humiliatio eorum: siue narratio vel germinatio eorum.
 Suhamite. Idem.
 Suites. Meditatio: aut fouea: vel incuruatio: aut humilitatio: siue narratio aut nates.
 Sunam. Mutatio siue dormitatio eorum: aut vana dormitatio: vel iteratio aut secundatio eorum.
 Sunamitis. Dormiens: vel mutata: aut vana dormitio: vel iteratio aut secundatio dormitionis.
 Sunamitis. Cant. 6. et. 7. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens. Heb. Sulamitis.
 Sunem. Mutatio siue dormitatio eorum: aut vana dor-

mitatio: vel iteratio aut secundatio eorum.
 Suni. Mutatus: vel dormiens: aut iteratus vel secundarius.
 Sunit. Idem.
 Sur. Murus: aut bos: vel aspiciens.
 Sur. Ihu. 25. et. 31. et Ios. 15. et. 1.º. Paralip. 8. et. 9. inter pratur petra: vel fortis: aut obsidens: vel angustians: siue plasmator: vel figurator: aut ligatus: vel ligans.
 Suri. Lux vel lumen meum: aut ignis meus. Heb. Uri.
 Surliel. Petra dei: siue fortitudo dei: aut plasmatio vel figuratio dei: siue vinculum aut colligatio dei: vel obsidio dei.
 Surisaddai. Petra vel fortitudo omnipotentis vel deuantantis: aut plasmatio vel figuratio omnipotentis vel deuantantis: vel vinculum siue obsidio omnipotentis vel deuantantis.
 Sufa. Lilium siue rosa: aut letitia.
 Sufa. 1.º. Paralip. 18. Vanitatis eleuatio: aut exultans.
 Sufan. Lilium vel rosa: aut letitia.
 Sufanna. Idem. D.
 Sufannachi. Alia vel rose: aut gaudium claudorum vel percutientium.
 Sull. Equus: vel hirundo: aut tinea.
 Sullu. Lilium: siue rosa: aut letitia.
 Suthala. Plantatio viriditatis vel humiditatis: aut potus humidus: siue ponens humiditatem vel viriditatem.
 Suthalaite. Idem.
 De incipientibus a littera. L.

T Bath. Subter vel sub-
tus: aut pavor: sive for-
mido: vel syriace descensio.
Tabel. Bonus deus.
Tabelias. Intrinsicus a domi-
no: vel baptisimus domini: sive
bonitas ipsi domino.
Taberne. Latinum est.
Tabita. Dorcas. i. dāmula l'
caprea. syrum est.
Tabitacumi. Marci. 5. d. In
greco scribitur talithacumi:
quod ex syro & hebreo inter-
pretatur puella surge.
Tabiēmon. Bonum malo-
granatum: sive bonitas ex-
cella vel sublimis: aut vmbi-
licus preparatus vel nume-
ratus aut muneratus.
Tachasin. Hora vel tempus
principis: sive nūc princeps
Heb. Itachasin.
Taddus. Laudans vel con-
fitens. D.
Taphnes. Occulta tentatio
vel fuga: aut coopertum ve-
xillum: vel ex hebreo & syro
occultum miraculum.
Taphnis. Hebraice dicitur
soan: & interpretatur mouēs
vel motio aut motus.
Taphnis. Hiere. 43. et. 44.
et. 46. et Ezechiel. 30. ubi
dicitur et in taphnis nigres-
cet dies: interpretat' Oper-
rimentum confidentie vel
protectionis: aut occulta cō-
fidentia vel protectio.
Taphua. Pomum: vel infla-
tio: aut insufflatio: vel illa-
queatio.
Tapsa. Transitus: vel claudi-
catio: aut pascha. i. loc' ubi
pascha fit.
Tapsar. Principes: vel exer-
citus: sive paruulos auferēs
aut distillationem vel guttū
auferens.
Taracha. Explorator: vel cō-
templator obtusus: seu legis
hebetudo vel impedimentū

aut turturis obtusio vel he-
betudo.

Tau. Signum.

Tebath. Bona vel bonitas

Tebeth. Idem.

Tebon. Extinguēs vel extinc-
tus: aut quasi intelligēs: vel
quasi edificans. Heb. The-

Tehinna. Deprecatio (bon-
aut misericors: sive gratio-
sus vel gratia.

Telmon. Ros preparatus v'l
rosis preparatio: aut rois
munus: vel ros numeratus
aut ex syro & hebreo vmbre
preparatio vel munus.

Tenach. Confringens te: vel
humilians te: aut respondēs
tibi.

Teraphim. Simulachra vel
statue: aut figure l'imagines
Tertius. Latinum est.

Tertullus. Τερτυλλος.
Falsa annuncians: vel men-
dar: aut monstruosus. B.

Teth. Verrere: sive scopis
mundare. D.

Tethron. Bromatizans: vel
fumigans: aut colligatio: v'l
vinculum: sive atediati can-
ticum: aut syriace nodus.
Heb. Letron.

Tiberiadis. Bona visio: vel
vmbilicus: aut cōfractio. D

Tiberius. Idem. D.

Tibiani. Palee vel paleati:
aut bene respondentes: vel
bene gratificantes. D.

Tichicus. Τυχικος. Casua-
lis vel contingens. B.

Tygris. Hebraice dicitur hi-
decel: & interpretatur acu-
men velocitatis: aut acutus
sonitus vel vox: seu letus so-
nitus vel leta velocitas: aut
ex syro & hebreo vna vox v'l
vniūson: aut vnica velocitas

Timotheus. Τιμοθεος.
Honor dei: vel honorans de-
um: aut preciosus deo. B.

Tyrann'. Τυραννος. Im-

perans vel princeps. B.

Tyrj. Hebraice dicit' soim:
& interpretatur tribulantes
sive obsessores: aut angusti-
antes: vel ligantes sive vinci-
culati: v'l figurātes: aut plas-
mati: sive fortes: vel petre

Tyrus. Idem. s. n.

Tyrus. Hebraice dicitur for:
& interpretatur tribulatio:
vel obsidio: sive āgustia: aut
vinculum vel colligatio: seu
plasmatio aut figuratio: vel
fortitudo: aut petra.

Titichus. Τυχικος. In
greco tychicus: et interpre-
tat' casualis vel contingēs. B

Titus. Τίτος. Honorabis-
tis. B.

Tob. Bonus: sive bonitas.

Tobadonias. Bonus domi-
nator dominus: aut bona ba-
sis domini.

Tobia. Bonus dñs: vel boni-
tas dñi. (tas dñi.

Topher. Tympanum: vel se-
ductio: aut dilatio.

Tolmai. Sulcus. s. qui fit cuz
aratro: aut suspendens aq̄s
vel coadunatio squarum.

Toparchis. Τοπαρχια.
Territorium. B.

Traconitidis. Τρακωνι-
τις. Saxosa vel aspera. B.

Triphena. Τριφαινα. De-
liciosa vel delicata. B.

Triphon. Τριφων. Delicia-
osus vel delicatus. B.

Triphosa. Τριφωσα. De-
liciosa vel delicata. B.

Tripolis. Τριπολις. Tri-
um ciuitatum. s. regio. B.

Troade. Τρωαδα. Per-
forata. B.

Trophimus. Τροφιμος.
Nutritus: sive educatus. B

Trogodyte. Hebraice dicitur
suehim: et interpretat' vni-
cti vel vngentes: aut cooper-
ti vel obumbrati. i. in taber-
naculis vel turguris hitates

Tubal. Orbis: vel mundan':
aut confusio vel ignominia:
seu portatus vel adductus.

Tubal. Heb. 4. Desluens si-
ue apportans: vel inueteraf-
cēs: aut germinās: sive iubi-
le': v'l buccina. Heb. Tubal.

Tubin. Bñ mēsurata l' bona
mēsurā: aut bonū vinum. D

Thucufy p simplicē. t. s. fam-
i. sine aspiratione lecta sunt
picipia nominū: ex inde q̄
sequuntur aspiratiōe addita
i. per. th. legenda sunt.

Thaan. Deprecans: aut mi-
sericos: sive ḡofus v'l ḡfa.

Thaas. Jacinthinus: vel fe-
rinans: aut silens.

Thaath. Subter vel subter:
aut pavor: sive formido: vel
syriace descensio.

Thabe. Jugulatio vel occi-
sio: aut coquus.

Thabeel. Bonus deus.

Thabita. Dorcas. i. dāmula
vel caprea. syrum est.

Thabitacumi. In greco scri-
bit' talithacumi: & ex syro et
hebo interpretat' puella surge

Thabor. Electio: sive puri-
tas: aut syriace contritio v'l
confractio.

Thacan. Concatenatus: sive
retrusus vel conclusus.

Heb. Thartach.

Thadal. Conterens iugum:
seu scientia elcuationis vel
ascensionis.

Thaddeus. Laudās: sive cō-
fitens. D.

Thaphet. Distillatio: aut
gutta: vel paruula.

Thaphnes. Operimentū cō-
fidentie vel protectiōis: aut
occulta p̄fidētia v'l p̄ctio.

Thaphnis. Hebraice s̄ soan
& interpretatur mouens: v'l
motus aut motio.

Thaphnis. Hiere. 43. et. 44.
et. 46. et Ezechiel. 30. e. in-
terpretatur Op̄metū cōfi-

dentie vel protectionis: aut
occulta cōfidētia v'l p̄ctio

Thaphua. Pomū: vel infla-
tio: aut insufflatio: l' illaqtio.

Thalassa. ἁλῶσις. In gre-
co lasea: & interpretat' sp̄s:
sa: vel prudens. B.

Thalassar. Suspendio princi-
pis: vel tumulus principis
aut suspendens canticū: vel
tumulus canentis.

Thale. Humectatio: aut viri-
ditas: sive humectans: aut
virescens.

Thamar. Palma vel datil':
sive cōmutatio vel permuta-
tio: aut amaritudo.

Thamna. Verita: sive p̄hibi-
ta: aut perfecta vel consuma-
ta cōmotio.

Thamna. Jos. 15. Imago v'l
figura: aut numeratio v'l nu-
mērās: aut syriace p̄stituēs.

Thamnas. Idem.

Thamnata. Idem.

Thamnateus. Idem.

Thamnatsara. Figura l'ima-
go extensa vel remanēs aut
fetus: sive numeratio resi-
dua: aut numeratio exten-
sionis vel fetoris: aut ex sy-
ro & hebreo constituta exten-
sio vel fetor: aut statuta re-
sidualitas.

Thamnatsare. Idem.

Thamnatsare. Judi. 2°. Ima-
go vel figura solis: aut ima-
go vel figura testea vel ficti-
lio: aut numerus solis vel te-
ste: aut ex syro & hebreo cō-
stitutus sol vel testa. Heb.

Thamnatares. Idem.

Thana. Confringens te: vel
humilians te: sive respōdēs
tibi. Heb. Thanaach.

Thana. Imago vel figura:
aut numeratio: sive nume-
rans: vel syriace constituēs.

Heb. Thamma.

Thanaach. Cōfringens te: v'l
humilians te: sive rādēs tibi.

Thanam. Idem. Heb. Thas-
nach.

Thanameth. Consolatio: v'l
penitentia: aut domi lagun-
cula vel murus: sive donum
indignatiōis vel calozis: aut
requies mortis.

Thannan. Imago vel figura
aut numeratio l' numerās:
aut syriace constituēs. Heb

Thamna.

Thanani. Preparatio v'l ba-
sis mea. Heb. Thananī.

Thanarseto. Ficum vel ficul-
neam dissoluens vel discal-
cians aut decorticans: seu fi-
culnea errans vel mentis:
aut ficulnea abundantie vel
paciō: seu occasio erroris v'l
mendaciū: aut occasio. s. est
abundantia vel par.

Thana. Confringens te: vel
humilians te: aut respōdēs
tibi. Heb. Thanaach.

Thanes. Bratie vexillum: sive
gratie tentatio vel fuga:
aut ex hebreo & syro ḡfe mi-
raculum. Heb. Hanes.

Thanis. Hebraice dicit' soan
& interpretatur mouens: v'l
motio: aut motus.

Thantana. Donans vel do-
nator. Heb. Thathanai.

Thapsa. Transitus: vel clau-
dicatio: aut pascha. i. locus
ubi pascha fit.

Thapsam. Idem. Heb. thapsa

Thara. Alulans: aut malefa-
ciens: vel cubiculus malicie:
aut cubiculum pastoris vel
socij: aut syriace euentus: sive
terrestris: vel inferior.

Thara. 1°. Paralipo. 9. Ira
vel contentio praua: aut ira
vel contentio socij vel pa-
stori.

Thara. Ester. 12. Idem quod
thares quod interpretatur
heres: aut miser: vel exul. D

Tharaca. Explorator: l' cōre-
plator obtus': sive legi hebe

tudo aut impedimentus: vel turturis obtusio vel hebetudo.
Tharana. Explozator vel cōtemplator: gratie vel misericordie: aut turtur gratie vel misericordie.
Thare. Odozans: vel spirās aut abigens.
Tharela. Explozatio vel turtur maledictiois aut turtur fortitudinis vel illicis: aut explozans licem vel fortitudinem.
Thares. Meres: aut miser: vel exul.
Tharsenes. ταρσεῖς. Alati: vel pennati. h.
Tharsensis. ταρσεύς. Idem. s. n. h.
Tharsis. Contemplatio gaudij: vel explozatio marmoris: aut turtur gaudij: siue chrysolithus lapis. s. p. c. c. c. l. u. s. aut mare.
Tharsum. τάρσοος. Alata vel pennata. h.
Thartan. Explozans vel contemplans donum: aut turtur donum: vel lex ipsarum.
Thasi. Oblitus vel obliuiscens: aut debitor. d.
Thau. Signum.
Thau. i. Regl. i. Cuius: aut nunciāns.
Thebaath. Annulli vel circuli: aut submersi: seu bonum tempus: vel bona hora.
Thebath. Jugulatio vel occisio: aut coquus: seu bene formidans: vel bene confractus.
Thebes. Lenosus: aut sericeus: vel ouum: aut syriace lenus.
Thebni. Palea: aut fenum: vel intelligens: aut filatio.
Thebboath. Annulli vel circuli: aut submersi: vel bonus tempus: aut bona hora.
Thecua. Tuba: vel clangor: aut fixa.

Thecua. 4. Regl. 22. et Eld. io. Spes: vel funicularis aut linea: vel congregatio.
Thecuat. Signum vel figuram: aut assumptionem.
Thecue. Tuba: vel clangor: aut fixa.
Thecueni. Tuba: vel clangores: aut fixi.
Thecuites. Idem. s. n.
Thecutis. Idem. s. g.
Theglathphalasar. Captiuitatem miraculosam vel ruinisam abstulit vel ligauit: aut ex hebreo et syro captiuitatem miraculosam vel ruinisam prohibuit.
Theglathphalasar. i. Paralip. 28. Ilium cadentem prohibens vel ligans: ex syro et hebreo heb. Theglathphalasar.
Thehen. Deprecans: aut misericors: siue graciosus: vel castrametans.
Thehenite. Idem. p. n.
Thehinna. Idem. s. n.
Theharfa. Coacervatio vel suspensio aratri vel surditatis aut silentij siue artificij: teste: aut ex hebo et syro acervata vel suspensa silua.
Thehasar. Coacervationem vel suspensionem auferens: aut coacervationis vel suspensionis recessus.
Thelem. Agnus siue ros eorum: aut syriace umbra eorum.
Thelmela. Acervus salis vel nautae: aut suspensio vel appensio salis vel nautae.
Thelmon. Ros preparatus vel rois preparatio: aut rois munus: vel ros numeratus: aut ex syro et hebo umbre preparatio.
Thema. Admiratio: vel consumatio: aut austrum.
Thema. Eld. 2. et Hee. 7. interpretatur Delens vel ra-

dens: aut abstergens: vel syriace percitens.
Theman. Australis vel Aphricus: aut consumatus vel sectus: aut syriace ibi.
Theman. Job. 6. et Miere. 25. Admiratio: vel consumatio: aut austrum. Heb. Thema.
Themani. Perfectissimus: vel australis: aut syriace constitutus.
Themanites. Idem.
Themna. Imago vel figura: aut numeratio vel numerus aut syriace constituta.
Thenach. Confringens te: vel humilians te: aut respondens tibi.
Thenath. Idem. Heb. Thenach.
Thenoemeth. Consolatio: vel penitentia: aut doni laguncula vel murus: siue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.
Theodas. θεοδας. Fluens aqua. h.
Theodotus. θεοδοτιος. Deo datus. h.
Theophilus. θεοφιλος. Amicus dei: vel deo dilectus. h.
Theraphim. Simulachra vel statue: aut figure vel imagines.
Therphalei. Raptores fatigati vel laboriosi: aut series miraculosa vel ruinosa: aut ex syro et hebreo mons vel cullos miraculi vel ruine: aut folium laboris.
Thersa. Complacens: vel volens: aut suavis: vel currēs.
Thesalonia. θεσσαλονικη. Dei altera victoria: aut situs siue positio alterius vitæ. h.
Thesalonicenses. θεσσαλονικεις. Idem. p. n. h.
Thesalonicensis. θεσσαλονικης. Idem. s. n. h.
Thesbites. Captiuans: vel

conuertens: aut sedens: vel habitans.
Ther. Errere: siue scopis mundare. d.
Therhel. Appensio. Heb. Therhel.
Thyatira. θυατειρα. Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. h.
Thyatireni. θυατειραις. Idem. p. n. h.
Thicon. Medium vel intermedium: aut preparatio.
Thyphonicus. τυφωνικός. Turbulentus: vel tempestuosus. h.
Thimon. τιμων. Honorabilis: vel preciosus. h.
Thimicus. Lecus vel cecitas. d.
Thiras. Demolitor: siue destructor: aut irrozans: vel irrozatus.
Thiria. Explozatio: vel contemplatio.
Thobia. Bonus dominus: vel bonitas domini.
Thobias. Idem.
Thocen. Medium: vel intermedium: aut preparatus.
Thophel. Ruina: aut stultitia: siue insulitas: aut insipiditas.
Thophet. Tympanum: vel seductio: aut dilatatio.
Thogorma. Oseus: vel robustus: siue incolatus nimis: aut peregrinus valde: P timēs valde: seu anxiosa celsitudo.
Thola. Vermis: aut vermiculus: vel coccus aut cocci-neus.
Tholad. Matinitas: vel generatio.
Tholatre. Vermes: aut vermiculi: vel coccus aut cocci-nei.
Tholmai. Sulcus. s. qui fit ex aratro: aut suspēdēs aquas: vel coadunatio aquarum.

Tholomai. Idem.
Thomas. Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cum alto vno et eodem partu nascitur. d.
Thopo. τόπος. Locus. h.
Thosaites. Dissipatio vel dissipatus: aut exiens.
Thosan. In greco scribitur thosam: et hebraice interpretatur diuinans. d.
Thou. Errans.
Thou. i. Paralip. 6. interpretatur Telum: vel iaculus.
Thraces. οπακεις. Asperi: vel saxosi. h.
Thrasea. ορασεια. Audax: vel temerarius. h.
Thubal. Hæbis: vel mundanus: aut confusio vel ignominia: seu portatus vel adductus.
Thubal. Hæbis. 4. Defluens: siue apportans: vel inueterascens: aut germinans: siue iubilans: vel buccina. Heb. Thubal.
Thubalcain. Mundana possessio vel emulatio: aut munditudo: seu confusio: siue ignominiam emulans.
De incipientibus a littera T.
T. Agao. Interior: vel interior: aut elatus vel elatus: siue co: porcus. d.
Taieera. Liber leuitici sic vocatur ab hebreis: quia sic incipit. i. et vocatur tel.
Taledaber. Liber numeri: quia sic incipit. i. locutus est tel.
Tasatha. Aspergens thalamum vel cubiculum: aut ex syro et hebreo ve oliue. Heb. Tasatha.

Taspi. Fragmentum vel partícula: aut diminutio vel minutus.
Tassent. Secundus: vel dualis: siue muratus: aut cocci-neus: vel dens aut annus meus.
Tashti. Bibens vel potans: aut duplicans: vel ponēs: aut flamen.
Tau. Et: quod est cōsuetio. d.
Tabil. Adductus vel portatus: aut luctuosus: vel veterascens.
Tauca. Sculptura: aut preceptum: vel legislatio.
Tapham. Thalamus eorum: aut operimentum eorum: siue litus vel ripa eorum.
Taphamite. Idem. p. n.
Talai. Fortitudo: vel stultitia aut fossitan.
Talam. Vestibulum: vel porticus: aut fortitudo vel stultitia eorum.
Tar. Ignis: vel lumen aut lux.
Tar. Hu. 31. et Job. 13. et. i. Paralip. 2. et. 4. Et. 2. Paralip. 1. In omnibus his locis interpretatur libertas siue albedo: aut foramen.
Trai. Uigil: aut ciuitas: siue denudās: vel euacuans: aut pullus. s. asini. Heb. Trai.
Tram. Libertas eorum: siue albedo vel foramen eorum.
Urbanus. Latinum est.
Uri. Ignis: siue lumen aut lux.
Uri. Hu. 13. et. i. Paralip. 5. interpretatur irascens: vel libertas: siue albedo: aut foramen.
Uri. Ignis domini: siue lumen domini: aut lux dñi.
Urias. Idem.
Uriel. Ignis dei: siue lumen dei: aut lux dei.
Ulan. Festinantes: vel rantes: aut festinales. Heb. vltim. Ulan. Idem. s. n.

Uathites. Idem.
Uim. Idem. p.n.
Uchal. Peruerstas: aut ho-
ra: vel temporalis.
Uzal. Ambulans: seu vilifi-
cans: aut distillans.

**De incipientibus
a littera. X.**

X Andicus. $\xi\alpha\pi\omicron\tau\kappa\omicron\varsigma$
Mensis apulis. H.

**De incipientibus
a littera. Z.**

Z Abad. Dos siue do-
tatus.
Zabadei. Idem. p.n. D.
Zabadia. Dos domini: siue
dotauit dominus.
Zabadias. Idem.
Zabbai. Fluxus: siue fluens.
Zabam. Tremor: aut vexa-
tio. Heb. Zauan.
Zabath. Dos siue dotatus.
Heb. Zabad.
Zabdi. Dos vel dotatus: si-
ue fluxus abundantia.
Zabdius. Idem. Heb. zabdi
Zabdiel. Dos dei: siue dota-
tus dei.
Zabdihel. Idem.
Zabed. Dos siue dotatus.
Zabedias. Dos domini: siue
dotatio domini.
Zabeth. Dos siue dotatus.
Heb. Zabed.
Zabina. Fluxus vel fluens
nunc: aut syriace venditio:
vel emptio.
Zabulon. Habitaculum vel
habitans.
Zabulonite. Idem. p.n.
Zabulonites. Idem. f.n.
Zachai. Purus: aut nitidus
vel syriace iustus.
Zachai. Hee. 3°. Fluxus siue
fluens. Heb. Zabat.
Zacharias. Memoria domi-
ni: aut masculus domini.
Zacher. Memoria: siue mas-

culus.
Zacheus. Purus: aut niti-
dus: vel syriace iustus: aut
iustificatus. D.
Zachur. Memor: siue memo-
rans: aut masculinus.
Zadab. Dos siue dotatus.
Heb. Zabad.
Zaph. Peluis vel hydria:
aut limen vel superliminare
seu finis: vel consumatio: aut
luncus: vel pelagus.
Zain. Fornicatio: aut syria-
ce arma. D.
Zama. Logitatio: aut scelus
vel turpitudinis.
Zamma. Idem.
Zambri. Cantans vel psal-
les: seu vitis vel palmes aut
putatio vel prescisio.
Zamira. Idem.
Zamram. Idem. Heb. Zam
Zamri. Idem. (ran-
Zamri. 1°. Paralip. II. inter-
pretatur Custos: vel ada-
mas: seu vepes vel spina:
aut fex. Heb. Samri.
Zamri. Hee. 3°. Loquens:
vel amarus: aut exaltans:
vel syriace agn^o. Heb. amri.
Zanoa. Oblitio: siue abieci-
tio: vel ista requies: aut ista
consolatio.
Zanoa. Idem.
Zara. Oriens: vel orientalis
aut claritas.
Zarai. Idem.
Zaraias. Oriens dominus:
aut claritas domini.
Zaraias. 1°. Paralip. 6. vbi
dicitur Azarias genuit za-
raiam et zaraias rei. inter-
pretatur Princeps domi-
ni: siue canticum domini.
Heb. Saraias.
Zarath. Iste explorans vel
contemplans: aut oliua ex-
plorationis vel contempla-
tionis: siue iste turtur vel oli-
ua turturis. Heb. Zethar.
Zare. Oriens vel orientalis:

aut claritas.
Zared. Aliena descensio: aut
extranea vel sparsa potestas
Zaree. Oriens dominus: aut
claritas domini. Heb. zaria
Zaree. 4. Reg. 25. interpre-
tatur Caluus vel caluicum
aut glacies: vel gelu. Heb.
Laree.
Zareite. Orientales: aut
clari.
Zares. Extranea misia: Per-
tranea hereditas: aut spar-
sa miseria vel hereditas: seu
circulus vel corona miserie
vel hereditatis.
Zareth. Aliena descensio:
aut extranea vel sparsa po-
testas. Heb. Zared.
Zarias. Oriens dominus:
aut claritas domini.
Zarias. 1°. Paralip. 6. inter-
pretatur Princeps domini:
seu canticum domini. Heb.
Sarias.
Zathan. Oliua eorum: siue
iste perfectus: aut iste cons-
sumatus: vel iste simplex.
Heb. Zathan.
Zeb. Lupus.
Zebedeus. Dos siue dotat^o:
aut fluxus vehemens.
Zebedia. Dos domini: siue
dotauit dominus.
Zebee. Victimam aut sacrifici-
um: vel decollatio aut lugu-
latio.
Zebida. Dotata: siue dotatio
Zebul. Habitaculum: vel sy-
riace sterquilium.
Zechri. Memor: vel memo-
rans: siue masculinus.
Zechur. Idem.
Zelpha. Distillatio otis: aut
vilitas vel contempt^o otis.
Zelotes. $\zeta\eta\lambda\omega\tau\eta\varsigma$. Emu-
lato. H.
Zena. $\zeta\eta\mu\alpha\varsigma$. Aiuens. H.
Zethan. Oliua eorum: siue
iste perfectus: aut iste consu-
matus: siue iste simplex.

Heb. Zetham.
Zethar. Explosans: aut pu-
trefactus vel putrefaciens.
Heb. Serhar.
Zethu. Diluatum.
Zethua. Idem.
Zeuan. Tremens aut tremor:
vel vexatio.
Zic. Sudor: aut tremor.
Ziph. Istud os vel ista buc-
ca: aut syriace falsitas vel
falsus.
Zipha. Idem.
Ziphei. Idem. p.n.
Zio. Iste: vel syriace splen-
dor: aut claritas.
Ziza. Aniuersalis vel omni-
modus: seu bestia vel fera:
aut resplendens: vel syria-
ce recedens.
Ziza. 1°. Paralip. 25. vbi di-
citur Lecch et ziza: inter-
pretatur fornicatio: aut sy-
riace nutrimentum: vel ar-

ma. Heb. Zina.
Zizaimot. Equus vel hiru-
do aquarum: aut tinea aqua-
rum: vel syriace cecitas.
Zizara. Hirundinem videns
aut tineam vel equum vi-
dens.
Zocho. Protectio vel valla-
tio eius: aut ramus vel ces-
satio eius. Heb. Socho.
Zoelch. Reptans vel tra-
hens.
Zoeth. Separatio: aut iste
stupens vel pauidus: seu iste
contractus: vel ex hebreo et
syro iste descendens.
Zomim. Scelus vel turpitu-
dinem cogitantes: seu scelus
sceleratorum. Heb. Zom-
zomim.
Zonoa. Repellens: vel abici-
ens: aut obliuiscens: seu iste
requiescens.
Zoom. Abominans: vel im-

mundus.
Zorobabel. Alienus a confu-
sione: aut aliena vel extra-
nea confusio: siue extranea
commixtio: aut dispersio co-
fusionis vel commixtionis:
seu circulus commixtionis vel
confusionis.
Zuzim. Postes: vel superli-
minaria: aut splendentes:
vel syriace recedentes: aut
pecunie.

Ista littera. D. in fine in-
terpretationis posita sig-
nificat interpretationem esse
dubiam: ex eo quod charac-
teres cum quibus ille dictio-
nes originaliter fuerit cons-
cripte ignorantur. Item ista
littera. H. in fine interpreta-
tionis posita significat inter-
pretationem esse grecam.
Finis.

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

Nomina que sequuntur sunt ille dictiones que i vtroq; testamēto vicio scrip- torum sunt aliter scripte quā in hebreo et greco et in aliqui bus biblijs nostris antiquis. In primo autem ordine ponitur ipsa nomina sicut sunt in biblijs nostris modernis: in secundo vero ordine vel e regione ponuntur sicut sunt in hebreo et greco et in prefatis biblijs nostris antiquis: vel forte prout deberent scribi: et hoc per ordinem alphabeti.

A
 Abani. pro. bani.
 Abdam. pro. amdan.
 Abdehel. Gen. 25. et. 1.º. ¶ Pa-
 ralip. i. pro. addehel.
 Abi. pro. ithai.
 Abia. 3. Regi. 14. in fine: et in
 toto ca. sequenti. pro. abiam.
 Abiaiel. pro. abiaiel.
 Abiezer. 1.º. Regi. 1.º. et. 2.º. et. 7.
 et. 10. et. 1.º. ¶ Paralip. 12. pro.
 ahiezer.
 Abilam. pro. helam.
 Abimelech. 1.º. ¶ Paralip. 24.
 et ps. 51. pro. ahimelech.
 Abinadab. 3.º. Regi. 4.º. pro.
 ahinadab.
 Abisa. pro. abi.
 Abisab. pro. abisaph.
 Abisac. pro. abisag.
 Abisai. 1.º. ¶ Paralip. 12. pro.
 amasai.
 Abiud. 1.º. Regi. 34. pro. ahud.
 Abiud. 1.º. ¶ Paralip. 8. a. vbi
 dicitur genuit oza et abiud.
 pro. ahud.
 Achad. Gen. 50. pro. atad.
 Achaim. pro. achaim.
 Achar. pro. achad.
 Achelai. pro. achelata.
 Acheldemach. pro. achelde-
 ma.
 Achia. Gen. 36. et. 2.º. Regi.
 3. pro. aia.
 Achimaan. pro. achiman.
 Achinoe. pro. achinoem.

Achinoem. pro. achinoem.
 Achisa. pro. achisar.
 Achitob. 1.º. ¶ Paralip. 8. pro.
 abitob.
 Acran. pro. abrian.
 Adad. Gen. 36. vbi dicitur Regna-
 uit pro eo adad: nomēq; vr-
 bis eius fou. pro. hadar.
 Adadezer. pro. adarezer.
 Adais. 1.º. Regi. 12. pro. iadala.
 Addan. pro. adin.
 Adassa. 1.º. ¶ Paralip. 7. p. aia.
 Adasa. 1.º. Regi. 12. pro. addo.
 Addoar. pro. adar.
 Adrumetyna. pro. adramy-
 tena.
 Aduram. 2.º. ¶ Paralip. 11. pro.
 aduraim.
 Apharsathel. Esd. 5. et. 6. p.
 aphasfachel.
 Aphechdomini. pro. aphech-
 domim.
 Apheceia. pro. pheteta.
 Apheg. pro. aphec.
 Affenez. pro. affenez.
 Aphonites. pro. sephomites.
 Aphupha. pro. asupha.
 Ageba. pro. geba.
 Ahai. pro. aia.
 Ahatath. pro. aus.
 Ahamoni. pro. achamoni.
 Ahia. 2.º. Regi. 21. pro. aia.
 Ahias. 1.º. ¶ Paralip. 15. pro.
 tehias.
 Ahiel. pro. hiel.
 Ahiel. Esd. 10. pro. tehiel.
 Ahilam. pro. elath.
 Ahimelech. 1.º. ¶ Paralip. 18.
 pro. abimelech.
 Ahohiman. pro. homam.
 Ahoth. pro. ahod.
 Ahotites. pro. ahophites.
 Ahur. pro. hur.
 Aioth. pro. ahud.
 Aioth. Esa. 10. pro. aiath.
 Abialbon. pro. abialbon.
 Ale. pro. lala.
 Aliam. pro. ailam.
 Almathan. pro. almath.
 Aluba. pro. aluan.

Amma. Judi. 1.º. pro. alba.
 Ammad. pro. ammath.
 Amalech. 3.º. Regi. 22. et. 2.º.
 ¶ Paralip. 18. et 1.º. Regi. 36. et.
 38. pro. amelech.
 Amalech. ps. 52. in titulo: p.
 maalath.
 Amasias. 2.º. ¶ Paralip. 28.
 pro. amasa.
 Amasias. 2.º. ¶ Paralip. 29.
 pro. amasaf.
 Amasias. Sopho. 1.º. pro. as-
 marias.
 Amphar. pro. amthar.
 Amin. pro. am.
 Aminadab. 1.º. Regi. 7. et. 16.
 et. 17. et. 2.º. Regi. 6. et. 1.º.
 ¶ Paralip. 9. et. 10. et. 15. pro.
 abinadab.
 Amizadab. pro. amizabad.
 Ammon. Gen. 19. g. pro. be-
 nami.
 Ammon. 2.º. Regi. 3. pro. am-
 non.
 Ammonite. 2.º. ¶ Paralip. 26.
 a. vbi dicitur Et contra am-
 monitas. pro. mconite.
 Anan. pro. anan.
 Anan. Gen. 36. pro. ana.
 Anan. 1.º. ¶ Paralip. 3. p. anani.
 Anana. pro. anania.
 Ananeel. 1.º. Regi. 32. pro. ana-
 mel.
 Anani. 1.º. Regi. 8. pro. anan.
 Anania. 1.º. Regi. 12. pro. anani.
 Anen. pro. anem.
 Antolab. pro. ani et eliab.
 Anun. pro. annun.
 Aram. 1.º. Regi. 11. et. 11. et.
 1.º. ¶ Paralip. 23. pro. haran.
 Aram. Ruth. ultimo. p. ram.
 Arari. 2.º. Regi. 23. d. pro. a-
 radi.
 Aras. 2.º. ¶ Paralip. 34. pro.
 asra.
 Arath. pro. arad.
 Arebia. pro. farebia.
 Areth. 1.º. Regi. 10. pro. areph.
 Arphaci. pro. arphaci.
 Arphat. pro. arphad.
 Arub. pro. arub.

Ariph. 4. Regi. 15. pro. aric.
Arnon. Ihu. 21. d. ibi. Et re-
quiesceret in arnon. et. f. ibi.
Et deuorabit arnon moabi-
tarum. pro. ar.
Arodites. 1. Paralip. 11. pro.
arodites.
Aromath. pro. aromaph.
Arothites. pro. arothites.
Aruphet. pro. arnapher.
Asa. 1. Paralip. 7. f. p. aia.
Asach. pro. achac.
Asael. 5. Regi. 19. et. 2. Pa-
ralip. 22. pro. azael.
Asalephum. pro. asalephum.
Asarfusim. pro. asarfusim.
Aschia. Rec. 9. pro. aschma.
Aschia. pro. aschia.
Asaphana. pro. asaphana.
Asemas. pro. asena.
Asemoth. pro. asemon.
Asen. pro. asen.
Assenez. pro. ascenez.
Assenez. Ben. 41. et. 46. pro.
asenech.
Aser. Exo. 6. pro. asir.
Aser. 1. Paralip. 7. p. aser.
Aseroth. Ios. 10. et. 12. et. 13.
pro. aserodith.
Aserua. pro. aserua.
Aserua. Ios. 19. a. vbi dicitur
Bethmarchaborh et aserua.
Asia. ad Ro. 16. pro. achaja.
Asyncretus. pro. asyncretus.
Asmaeth. pro. asmaeth.
Asmoth. pro. asmoth.
Asoph. pro. asoth.
Ason. pro. asom.
Asornoa. pro. asor noua.
Asoromamsame. pro. asor:
amam:same.
Asrael. 1. Paralip. 12. pro. as-
rael.
Asharoth. Ihu. 32. et. Ios.
16. et. 18. pro. atharoth.
Asharoth. Iud. 3. pro. aser-
roth.
Assur. 1. Paralip. 2. et. 4. p.
asur.
Athmata. pro. amra.

Athupha. pro. athupha.
Athus. Rec. 3. e. pro. achus.
Aum. pro. auim.
Amolab. pro. ani et tiab.
Arab. pro. araph.
Asab. pro. asaph.
Azaba. pro. agaba.
Azaph. pro. asaph.
Azarias. 2. Paralip. 31. vbi
dicitur Azarias et naad: pro
azarias.
Azarias. Rec. 10. pro. aza-
nias.
Azauoth. pro. azanorh.
Azborh. pro. azboch.
Azberth. pro. zabad.
Azch. pro. aza.
Azem. pro. asem.
Azi. Rec. 11. b. pro. alhazi.
Aziam. pro. azia.
Aziel. pro. iaziel.
Aziud. pro. maaziuth.
Azone. pro. zanoa.
Azur. Ecd. 2. et. Rec. 7. pro.
arhur.

B.

Bala. Ios. 19. pro. bala.
Baaladiud. p. baalath
et iud.
Baalim. Osee. 2. vbi dicitur
Et non vocabis me vltra ba-
alim. pro. baali.
Baana. 1. Paralip. 9. pro.
Baam. pro. baam. (banaa).
Bachachar. pro. bachachar.
Bachana. pro. machbanat.
Badadi. pro. badad.
Bala. Ios. 15. pro. baala.
Balaad. pro. baalath.
Balaana. pro. baalanam.
Balaanan. pro. balaan.
Baladam. pro. baladan.
Baldath. pro. baldad.
Balthasar. Daniel. 5. et. 7.
et. 8. pro. balsasar.
Bana. pro. baana.
Banat. pro. banata.
Bania. Ecd. 10. pro. zania.
Baniel. pro. haniel.

Bara. 1. Paralip. 8. b. pro.
baraa.
Basa. pro. bara.
Baurantes. p. bauramites.
Bechetia. pro. becbecia.
Bechetias. pro. becbecia.
Bechim. pro. beual.
Bechor. 1. Regi. 9. pro. be-
choath.
Bechue. pro. becbuc.
Beleph. pro. heleph.
Belga. Rec. 10. pro. belgah.
Belgi. pro. belga.
Belsar. pro. belfan.
Belsatim. pro. abelstatim.
Belthecen. pro. elthecen.
Benadab. pro. benadad.
Benefeth. pro. benefed.
Benhennon. p. benhennom.
Beniamin. 2. Paralip. 31.
vbi dicitur eden et betamin:
pro. memamin.
Bennon. pro. beno.
Bercameth. pro. berrameth.
Bert. Ben. 46. pro. heri.
Beroth. 2. Regi. 8. pro. be-
rothai.
Bersabee. 2. Regi. 11. et. 12.
et. 3. Regi. 1. et. 2. et. ps. 50
p. bethsabe.
Bersabee. 1. Paralip. 3. pro
bethsue.
Bersan. pro. bethsan.
Bethamoth. p. bethamoth.
Bethanim. pro. ethanim.
Betharam. Ihu. 32. pro. be-
tharan.
Betharan. Ios. 15. pro. be-
tharam.
Bethauen. Ios. 8. p. bethel.
Bethel. Canf. 2. pro. bether.
Betherai. pro. betherai.
Bethphalech. pro. bethphal-
lech.
Bethleaboth. pro. bethle-
baoth.
Bethleemites. 1. Paralip.
20. pro. leemites.
Bethsaida. Ios. 5. pro. be-
thesda.
Bethseca. pro. bethseta.

Bethsimon. pro. bethsimoth.
Beryuc. pro. becbuc.
Biblij. pro. giblij.
Boem. pro. boen.
Bonni. Rec. 9. pro. banani.
Bosram. pro. beasthara.
Bubastus. pro. pubastus.

C.
Cath. 1. Paralip. 6.
vbi dicitur Caath filius
eius. pro. taath.
Cadesbarne. Deut. 1. in fine
capi. pro. cades.
Calaal. pro. calal.
Caleph. pro. caleb.
Canath. Iud. 1. pro. tanach.
Capeel. pro. cabfeel.
Cariathaa. pro. carchaa.
Cariatharim. Ecd. 2. pro.
cariatharim.
Cariatharim. Miere. 48. p.
cariathim.
Carthari. pro. carthan.
Cafeth. pro. cafed.
Canda. pro. clauda.
Celata. Rec. 12. pro. celat.
Celatha. pro. celhalatha.
Cerechi. 4. Regi. 11. pro. cari-
Cessen. pro. cession.
Cethis. pro. cethlis.
Ciph. pro. ziph.
Ciphel. pro. ziphel.
Cyrinus. pro. cyrinus.
Colozai. pro. colozia.

C.

Chaana. pro. chanaana.
Chai. pro. hai.
Chamaal. pro. bamaal.
Chaman. pro. chamaam.
Chanaan. Iud. 10. p. maon.
Chanaan. 3. Regi. 22. pro.
chanaana.
Chanaan. Miere. 41. pro. cha-
maam.
Chariatharim. pro. caria-
tharim.
Cheboleth. pro. ceboleth.
Chelmach. pro. chelmad.
Chelon. pro. chon.
Cherubim. 1. Regi. 22. pro.
cherub.

Chun. pro. chun.
Chusa. pro. chusa.
Chusi. 1. Paralip. 6. pro. cifi.
Chusi. ps. 7. pro. chus.

D.
Damascenus. 1. Para-
lipo. 18. pro. darmascen.
Damascus. 4. Regi. 16. b. vbi
dicitur Perrexitqz achaz i
occursum theglathalasar
regi assyriorum in damascu:
pro. dumascus.
Damascus. 1. Paralip. 18. et
2. Paralip. 16. et. 24. et. 28.
pro. darmascus.
Dan. 1. Paralip. 26. c. pro.
ladan.
Daram. pro. adara.
Daran. 1. Paralip. 2. pro.
Deda. pro. decla. (dara).
Delbora. pro. debbora.
Deptha. pro. depcha.
Dibon. Ecd. 15. pro. dimon.
Diei. pro. dieui.
Dodan. pro. dodau.
Dodanim. 1. Paralip. 1. pro.
rodanum.
Doech. pro. doeg.
Dom. pro. adon.
Duram. pro. dura.

E.

Ebal. Ben. 10. pro. obal.
Edenna. pro. dena.
Edom. Ios. 5. pro. adom.
Ephermefta. pro. phermefta.
Ephor. pro. ephod.
Ephraim. 1. Regi. 15. pro.
ephra.
Egbarhanis. pro. echmatha.
Eleph. pro. eled.
Eliadam. pro. eliada.
Elibaa. pro. elitaba.
Eliphalech. pro. eliphalec.
Elisu. pro. elisua.
Elisua. 1. Paralip. 3. pro.
elisua.
Elmelech. pro. elmelech.
Elmaen. pro. elmaen.
Elrath. pro. elcath.
Elul. 3. Regi. 6. pro. bul.
Elziph. pro. ziph.

Emath. Rec. 12. pro. maat.
Ennada. Rec. 3. p. cinada.
Enadab. pro. enadad.
Enbad. pro. enbad.
Enganni. pro. engannim.
Ennon. pro. ennon.
Esamari. pro. iesamari.
Escharioth. pro. ischparioth.
Esdras. pro. ezras.
Esel. pro. ezsel.
Eser. 1. Paralip. 4. pro. ezer.
Esrael. pro. ezrael.
Esrom. pro. esron.
Esromite. pro. esronite.
Ethaia. pro. ethaia.
Etham. pro. ethan. excepto
Exo. 15. et. Ihu. 33. et. Iud. 15
et. 1. Paralip. 4. a. vbi dicitur
ista quoz stirps etham.
et. e. et. 2. Paralip. 11.
Ethan. 1. Paralip. 4. a. ibi
Isaar: et ethan. pro. ethuan.
Ethanni. pro. hannu.
Ethilon. pro. thilon.
Euchodia. pro. euodia.
Eufrateus. pro. efrateus.
Eulath. pro. eulla.
Ezul. pro. chesil.
Ezeab. pro. ezgad.
Ezechiel. Ecd. 8. pro. teziel.
Ezethan. pro. ecctan.
Eziel. 1. Paralip. 27. c. pro.
ezriel.

F.

Fadala. 4. Regi. 22. p.
Faleam. pro. falea.
Falech. pro. faleg.
Falech. 1. Paralip. 2. e. pro.
falech.
Falech. 1. Paralip. 2. f. p.
falec.
Fares. Ecd. 2. et. 8. pro. pha-
Farnath. p. farnach. (ros).
Farsandathan. pro. farsan-
datha.
Feleia. Rec. 11. pro. feletia.
Feleth. 3. Regi. 1. pro. rei.
Felethi. 4. Regi. 11. p. rasin.
Filetus. 2. ad Timorb. 1. d.
pro. sygellus.

Finon. *Thi. 33. pro. finon.*
Fiton. *pro. phitom.*
Fualte. *pro. funitc.*

Gabathites. *p. gabaa-*
thites.
Gaad. *pro. iaath.*
Gaam. *pro. gaas.*
Gaaz. *pro. gaas.*
Gaba. *1.º Regi. 14. a. vbi dici-*
tur sub malogranato q̄ erat
in agro gabaa. pro. migron.
Gabaad. *pro. gabaath.*
Gaber. *4.º Regi. 9. pro. gur.*
Gabin. *pro. gabim.*
Gadhel. *pro. iadhel.*
Gallea. *Jof. 13. pro. gallorh.*
Gallim. *Esa. 15. pro. agallim.*
Gamalias. *pro. gamarias.*
Ganzo. *pro. gamzo.*
Gaon. *pro. gaam.*
Gazer. *Jof. 13. et. 1.º Paralip.*
26. pro. iazer.
Gebel. *pro. gemele.*
Gebel. *pro. gebel.*
Gehennom. *pro. gehennom.*
Gether. *pro. gether.*
Gemineus. *pro. temineus.*
Gemini. *pro. temini.*
Gefari. *Matth. 14. pro. gef-*
ari.
Geraseni. *pro. gereseni.*
Geraseni. *Marci. 5. a. et Lu-*
ce. 8. pro. gadarent.
Gersan. *pro. gersan.*
Gerson. *1.º Paralip. 15. et Efd.*
8. pro. gersan.
Gesa. *pro. gesa.*
Gessuri. *2.º Regi. 2. pro. as-*
furt.
Gethai. *pro. gethaim.*
Gethai. *4.º Regi. 7. pro. ethel.*
Gether. *1.º Regi. 30. 7. 1.º Pa-*
ralip. 7. pro. iether.
Gezen. *pro. geze.*
Geze. *pro. geze.*
Golam. *pro. golam.*
Gothan. *pro. gotham.*

Hadria. *pro. andria.*
Haemes. *pro. habes.*

Haphan. *pro. hapham.*
Hay. *1.º Regi. 11. pro. haya.*
Hayan. *pro. hayam.*
Hayla. *pro. hayloth.*
Haya. *4.º Regi. 18. pro. hala.*
Haylam. *4.º Regi. 17. p. hala.*
Hana. *pro. hana.*
Hebron. *1.º Regi. 34. pro. ze-*
phrona.
Hefer. *pro. hafor.*
Helam. *1.º Paralip. 9. pro.*
hela.
Helcheten. *pro. helthece.*
Helchias. *1.º Regi. 1.º pro. heche-*
lias.
Helchias. *1.º Regi. 38. pro. mel-*
chias.
Heth. *pro. heled.*
Holon. *Jof. 19. c. vbi dicitur*
Holon et themma: et. 1.º Pa-
ralip. 6. f. pro. alalon.
Hothai. *pro. hedai.*
Hennon. *pro. hennom.*
Hedor. *pro. gedor.*
Hierobaal. *2.º Regi. 11. p. hie-*
robefeth.
Hierobaal. *1.º Regi. 1. et. 2.º*
Paralip. 23. pro. hieroam.
Hiram. *Hefi. 38. pro. hira.*
Hiram. *2.º Regi. 20. p. hira.*
Hiram. *2.º Paralip. 2. et. 4.*
et. 8. pro. hiram.
Hismaassa. *pro. maassa.*
Hosdi. *pro. hodfi.*
Hothan. *pro. hotham.*
Humesen. *pro. himesem.*
Hus. *1.º Paralip. 8. p. iehus.*
Husan. *pro. husam.*

Iacham. *pro. iachan.*
Iachanen. *p. iachanem.*
Iachur. *pro. iathur.*
Iada. *pro. iaath.*
Iada. *pro. iada.*
Iadan. *pro. iada.*
Iadiel. *pro. iathiel.*
Iadin. *pro. iadon.*
Iael. *pro. lael.*
Iahalon. *pro. ialon.*
Ialel. *1.º Paralip. 4. pro. ia-*

lalel.
Iannia. *pro. iabnia.*
Ianadiath. *pro. iaath.*
Iarbi. *pro. iarb.*
Iareb. *pro. gareb.*
Iareth. *pro. iared.*
Iasa. *Esa. 15. pro. iahas.*
Iasie. *pro. iasie.*
Iassiel. *1.º Paralip. 12. pro. ia-*
ziel.
Iason. *Act. 21. pro. mnason.*
Iazal. *pro. ozal.*
Icaborh. *pro. icabod.*
Iebaan. *pro. iebaan.*
Iebam. *pro. cibsam.*
Iebton. *pro. gebeton.*
Iebaa. *pro. iegbaa.*
Iebbaa. *pro. iegbaa.*
Iecnal. *pro. iecnam.*
Iechonias. *1.º Regi. 22. et. 37.*
pro. chonias.
Iechonias. *1.º Regi. 35. et. 40.*
et. 42. et Ezechiel. 8. et. 11.
pro. iezonias.
Iechri. *pro. achi.*
Iechri. *1.º Paralip. 8. et. 2.º*
Paralip. 23. pro. zechri.
Iecter. *pro. iether.*
Iedaba. *pro. ierala.*
Iedboa. *pro. ieddo.*
Iedlias. *pro. gedellias.*
Iediel. *Esd. 10. pro. iehiel.*
Iehutiel. *pro. iecutiel.*
Ielom. *pro. ielom.*
Ielada. *pro. iedada.*
Iemleth. *pro. iemleth.*
Iemna. *2.º Paralip. 29. et.*
pro. zema.
Iepsem. *pro. iebsem.*
Ierobaal. *2.º Regi. 11. pro. ier-*
robefeth.
Ierobaal. *1.º Regi. 1. et. 2.º*
Paralip. 23. pro. ieroam.
Iessa. *pro. iassa.*
Iesbaal. *pro. esbaal.*
Iesban. *pro. esban.*
Iesbidenob. *pro. iesbidenob.*
Iessen. *pro. gessen.*
Iespham. *pro. iesphan.*
Iesmut. *pro. iesmon.*
Iessia. *pro. ieslia.*

Iesron. *pro. esron.*
Iesu. *Luca. 3. f. pro. iose.*
Iesue. *Esd. 10. pro. iesie.*
Iesur. *pro. gesur.*
Iesus. *1.º Paralip. 3.º pro. ie-*
saas.
Iethan. *pro. ietha.*
Iethan. *Jof. 15. pro. iethnan.*
Iether. *1.º Paralip. 1. pro. ier-*
theth.
Iethmoan. *pro. iechmoam.*
Iethraan. *pro. iethraam.*
Iethrai. *1.º Paralip. 6. b. pro*
ethrai.
Iethram. *pro. iethran.*
Iethremon. *pro. gethremon.*
Iethros. *pro. ros.*
Iezechel. *pro. iecethel.*
Iezedelia. *pro. legedelia.*
Iezem. *pro. gezem.*
Iezrel. *pro. iezrel.*
Iezriel. *pro. ezriel.*
Iochan. *pro. iochas.*
Iochim. *1.º Regi. 52. g. et Eze-*
chiel. 1.º pro. iochim.
Iochin. *4.º Regi. 10. pro. ioa-*
chas.
Iochim. *pro. iamim.*
Iochim. *pro. iochim.*
Iochim. *pro. iochim.*
Iochim. *1.º Regi. 12. pro. iona-*
tham.
Iobab. *Hefi. 46. pro. iob.*
Iobama. *pro. iobania.*
Iobel. *pro. iobel.*
Iobia. *pro. iobia.*
Iochabeth. *pro. iocabed.*
Iophe. *pro. nophe.*
Iophir. *pro. ophir.*
Iohanna. *Jof. 1.º f. vbi dicitur*
Luca. 9. symon filius iohanna.
pro. iona.
Iohanes. *Jof. 21. b. vbi dicitur*
Symon iohannis. pro. iona.
Iohel. *pro. iohel.*
Iolada. *1.º Paralip. 8. pro.*
ioda.
Ionan. *pro. iohannan.*
Ionathan. *1.º Regi. 12. b. vbi dicitur*
ionathan filius eliab. pro.
iohannan.

Iorel. *pro. area.*
Iosabefeth. *pro. iosabefed.*
Iosabeth. *pro. iosabed.*
Iosachar. *pro. iosachar.*
Ioseph. *Matth. 13. g. et. 27.*
vbi dicitur Et ioseph mater. et
Marci. 6. a. et. 15. d. ibi Et io-
seph mater: et ibi et maria io-
seph. et Act. 4. g. pro. ioses.
Iosias. *Zach. 14. pro. ozias.*
Iothan. *pro. zethan.*
Iothan. *1.º Paralip. 7. g. p.*
hotham.
Iosabath. *pro. iosabed.*
Iosaded. *pro. iosabed.*
Iosar. *1.º Paralip. 4. p. saar.*
Iosbaal. *pro. iosbaab.*
Iraelitis. *1.º Paralip. 3.º pro*
israelitis.
Iraia. *pro. israia.*
Istiman. *pro. istimoa.*
Italia. *Act. 14. b. pro. attalia.*
Ithamian. *pro. ichamia.*
Iuchadan. *pro. iuchadam.*
Iulia. *ad Ro. 16. pro. iunia.*

Leed. *pro. leeth.*
Leemas. *p. lechmam.*
Lichostros. *pro. lithostro-*
tos.
Lystra. *Act. 27. pro. myra.*
Loche. *pro. iothe.*
Lodadin. *pro. lodadid.*
Luzai. *pro. eluzai.*

Marem. *pro. arem.*
Maaria. *pro. maraia.*
Maasia. *1.º Paralip. 9. pro*
maasi.
Mabdiel. *pro. magdiel.*
Mabsan. *pro. mabsam.*
Macharai. *pro. maharat.*
Madan. *Jof. 11. et. 12. pro.*
madon.
Madian. *1.º Regi. 38. pro. ma-*
tham.
Madid. *pro. adid.*
Magdiel. *pro. magdale. et*
cepto. 1.º Paralip. 1.
Magedan. *Matth. 15. in fine*
pro. magdala.

Magmas. *pro. machmas.*
Maunna. *pro. mainin.*
Malaath. *pro. maalath.*
Malachias. *pro. malach.*
Mambres. *pro. iambres.*
Mamucha. *pro. mamuchan.*
Manfer. *pro. mamzer.*
Mafar. *pro. mabsar.*
Marmach. *pro. marma.*
Masan. *pro. masal.*
Maspha. *Jof. 21. in fine pro:*
miphar.
Mas. *pro. masia.*
Masia. *1.º Regi. 10. pro. masia.*
Mathamu. *pro. mathanin.*
Matthar. *pro. mathatha.*
cepto Luca. 3.
Mathatias. *4.º Regi. 24. p.*
mathanias.
Mathet. *pro. mathata.*
Mathemata. *pro. machmas*
tath.
Mathreth. *pro. mathred.*
Mathusale. *p. mathusale.*
Mehaphia. *pro. megphias.*
Medalaa. *pro. merala.*
Mezabel. *pro. meetabel.*
Mephar. *Hefi. 14. p. mispat.*
Meheratites. *pro. mehera-*
tites.
Melcha. *Luca. 5. pro. melca.*
Melchias. *1.º Regi. 3.º b. pro.*
meltias.
Melchon. *pro. melchom.*
Melech. *Hefi. 28. et in titulo*
ps. 87. pro. maalath.
Mer. *pro. emer.*
Mereth. *pro. mered.*
Merodach. *4.º Regi. 20. pro.*
berodach.
Merom. *Judi. 5. pro. merom.*
Merom. *pro. merom.*
Mes. *1.º Paralip. 1. pro.*
mesech.
Mestuch. *pro. meluch.*
Metha. *pro. ethbaal.*
Miamin. *pro. miamin.*
Micha. *4.º Regi. 22. pro. mis-*
chia.
Michas. *pro. michas.*
Mitylene. *Act. 28. a. pro.*

melita.
Wochober. pro. amochaber.
Woloch. 3. Regi. ii. pro. mol-
chom.
Wofolla. pro. mofollam.
Wofollamoth. 1. Paralipo.
9. pro. mofollamith.
Wumin. pro. munum.
18.

Nad. pro. naath.
Naalon. pro. naalol.
Naamim. pro. naamini.
Naaroth. pro. anaaroth.
Nabeth. pro. abed.
Nabuchodonosor. in toto hie
remia excepto cap. 27. r. 28
et. 29. a. et. 34. et. 39. b. et in
Ezechiel. 26. et. 29. et. 30. p
nabuchodonosor.
Nabufarsathum. pro. nabufar
sachim.
Nabufesban. pro. nabufesbaz
Nacho. 2. Regi. 6. pro. naz-
chon.
Naphai. pro. naphio.
Naphes. pro. naphem.
Nasor. pro. enasor.
Natalia. pro. artalia.
Nathamelech. pro. nathan-
melech.
Nathania. Efd. 10. p. matha
nia.
Nathaniel. pro. nathanel.
Nebaan. pro. nebaaz.
Nebo. 1. Regi. 7. pro. geba.
Nebut. pro. nebu.
Nemroth. pro. nemrod.
Neptalim. pro. neptali.
Neri. 1. Miere. 32. pro. neria.
Noada. pro. noadia.
Nophech. pro. nopheth.
Nozani. pro. naaran.
Nozatha. pro. naaratha.
19.

Obed. 2. Paralipo. 15. et
28. pro. oded.
Obediel. pro. obed.
Obeth. pro. oded.
Ophal. pro. ophlat.
Ophir. 1. Miere. 10. pro. ophaz.
Olympiadem. ad Ro. 16. pro

olympam.
Oodi. pro. oiozi.
Osa. pro. ozia.
Osiu. pro. osiau.
Othim. pro. othni.
Oza. 1. Paralipo. 16. pro. ofa
Ozam. pro. oza.
Ozazim. pro. ozaziu.
Ozenzara. pro. ozenfara.
Ozias. 1. Paralipo. 3. pro.
ochozias.
Ozias. 1. Miere. 42. et. 43. pro
ofias.
Oziel. 1. Paralipo. 27. pro.
ozriel.
20.

Qedno. pro. apedno.
Qusca. ad Ro. 16. a. et
prima ad Cor. 16. d. et. 2. ad
Timoth. 4. d. pro. puzilla.
21.

Rabfates. pro. rabfates.
Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine. pro. rapha.
Rama. 1. Regi. 30. pro. hoz-
ma.
Ramo. Efd. 10. pro. tera-
moth.
Rapsaces. pro. rabfates.
Rapsaces. 1. Miere. 39. pro.
rabfates.
Rapsaris. pro. rabfatis.
Rechta. pro. rehia.
Regina. 1. Paralipo. 7. pro
regina.
Rehem. pro. recem.
Remoth. pro. meremoth.
Resemophim. pro. mophim.
Rimma. pro. rina.
Rimoth. pro. ierimoth.
Roma. 1. Regi. 30. pro. ara-
ma.
Romethiezer. pro. romem-
thiezer.
Roth. pro. atharoth.
22.

Saba. 3. Regi. ii. d. pro.
Soba.
Sabad. pro. elzabad.
Saban. pro. sabam.
Sabe. pro. saue.

Saber. 1. Regi. 46. pro. saher.
Sabras. pro. asabras.
Sabud. pro. zabud.
Sacha. pro. sachacha.
Sachur. pro. zachur.
Sachur. 1. Paralipo. 5. pro.
sapham.
Saphata. pro. saphatia.
Salc. pro. sage.
Salmana. 1. Miere. 10. pro. sal-
man.
Salum. pro. salu.
Sama. 1. Paralipo. 3. pro. ho
sama.
Samathias. pro. samachias.
Sameron. pro. sameronme-
ron.
Samroth. pro. samoth.
Sanamim. pro. sananim.
Sanir. Deut. 4. pro. seon.
Sanir. Judi. 10. pro. samir.
Sara. 1. Paralipo. 1. pro. zara
Sarahim. pro. saharim.
Saraia. 1. Paralipo. 9. pro.
saaria.
Sareth. pro. sared.
Sarith. pro. sarid.
Sarma. pro. harina.
Saron. pro. saron.
Sarsathim. pro. sarsachim.
Saruch. pro. sarug.
Saul. 1. Regi. 13. d. vbi dicitur
ad terram saul. pro. sual.
Scharioth. pro. iscarioth
Scena. pro. sceua.
Sebechai. pro. sebethai.
Sebenia. 1. Miere. 11. pro. semela
Sebna. pro. sebnia.
Sechamontes. pro. selech-
monites.
Sechar. pro. seza.
Sechemia. 1. Miere. 10. pro. se-
benia.
Sechri. pro. sethri.
Seddo. pro. sedoch.
Sephani. pro. sepham.
Sephiphima. pro. sephim.
Sephua. pro. sephu.
Sephupham. p. sephuphan.
Seyr. 4. Regi. ii. pro. sur.
Seyra. 1. Paralipo. 7. pro.

Syra.
Sellaia. pro. sellai.
Selebin. pro. selebin.
Selemau. pro. selemau.
Selmat. pro. semlai.
Selmon. 1. Miere. 7. pro. selmai
Selo. pro. seleph.
Sellum. 1. Miere. 3. d. vbi dicitur
sellum filius colozai. pro. sel-
sellu.
Semi. 1. Miere. 26. pro. se-
meia.
Semias. 1. Paralipo. 25. et
27. pro. femel.
Semeron. 2. Paralipo. 13. p
femerim.
Semramite. pro. semranite.
Sennaar. 1. Regi. 14. a. vbi dicitur
Et contra sennaar regez
adame. pro. sennaab.
Sema. pro. sema.
Sennun. pro. senanim.
Senon. pro. seon.
Seor. 1. Regi. 9. pro. serot.
Serim. pro. herim.
Seruch. pro. serug.
Seiban. pro. sefoaz.
Selenna. pro. sefema.
Sethai. pro. sethai.
Sethia. pro. sechia.
Siba. 2. Regi. 20. in fine. p.
sua.
Siban. pro. suan.
Sichar. pro. sicheim.
Sielech. pro. sceleg.
Sina. Deut. 33. et Eccli. 48.
pro. smal.

Soba. 1. Regi. 14. pro. hoba.
Sobal. 1. Regi. 59. et Judith. 3. p
soba.
Sochor. 1. Regi. 15. et. 1. Regi.
17. et. 19. pro. socho.
Sophar. pro. sophach.
Sorerh. pro. sorech.
Starburzanai. pro. starbuzaz-
nai.
Supham. pro. sephupham.
Sunamitis. 1. Regi. 6. et. 7. p
sulamitis.
Suri. pro. vri.
23.

Tabitacumi. Marc. 5. o
pro. talithacumi.
Tachasin. pro. itachasin.
Tebon. pro. chebon.
Tethron. pro. cethron.
Tichus. pro. tychicus.
Tubal. 1. Regi. 4. pro. iubal.
24.

thelgatphalasar.
Theiman. 1. Job. 6. et 1. Miere.
25. pro. the. ia.
Thenath. pro. tenach.
Thethel. pro. thechel.
Thofan. pro. cofam.
Thubal. 1. Regi. 4. pro. iubal.
25.

Uzifatha. pro. vaizatha
Urai. pro. irai.
Ulan. pro. vlim.
26.

Zaban. pro. zaban.
Zabath. pro. zabade.
Zabdi. pro. zabdi.
Zabeth. pro. zabed.
Zachai. 1. Miere. 3. pro. zabai.
Zadab. pro. zabad.
Zamri. 1. Paralipo. 11. pro.
samri.
Zamri. 1. Miere. 3. pro. amri.
Zaraia. 1. Paralipo. 6. pro.
saraia.
Zarath. pro. zethar.
Zaree. pro. zaria.
Zaree. 4. Regi. 25. p. caree.
Zareth. pro. zared.
Zarias. 1. Paralipo. 6. pro.
sarias.
Zathan. pro. zathani.
Zethan. pro. zetham.
Zethar. pro. zethar.
Ziza. 1. Paralipo. 27. pro.
zima.
Zocho. pro. socho.
Zomim. pro. zomimim.
27.

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

CREDOS.USALES

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

GREDO.USAL.ES

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA

GREDO.S.USALES

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA

GREDO.SAL.ES